

ॐ
णमो समणस्स भगवओ महावीरस्स।

श्री निशीथ सूत्रम्

चूर्णी - भाष्योपेतम्।

— चूर्णीकारः —

श्री जिनदासमहत्तरपादाः।

उद्देशः-६-५-४-३-१०

संशोधितः-

— सिद्धान्तमहोदधि आचार्यवर्य श्रीमद्
पुस्तकरूपे सजीकृत विजय प्रेमसूरीधरैः

सकलागमरहस्यवेदि आचार्यवर्य श्रीमद्विनयदानसूरीधर
पट्टभाष्यक सिद्धान्तमहोदधि आचार्य श्रीमद्विजय
प्रेमसूरीधर विनेयावर्तसंस्थापनवाच्यस्यति
प्रखरवक्तृ आचार्य श्रीमद्विजयशम्भुसूरी
धरशिष्यरत्नमुनि श्री तिलकविजयोपरि
भाणवडनिवासे अहितधर्मैकश्रद्धाज्यैर्य
प्रभृति सुगुणोपपन्न श्रीद्वय श्रीमणोपा-

वीर
संवत्
२४६५

सक शापरिया धरमसूरी भाईतनुज
भाणजीभाई तस्मिन् श्रीमती
पुरीबाईविहितसहयेन

विक्रम
संवत्
१९९५

आचार्य श्री विजयप्रेमसूरीजी पाठकप्रवर श्रीमणोपा विजयजी गणीये-
तयोरनुत्तुप्रयत्नेन निमग्नितप्रकृतप्रतिहेत्यनुसारेण।

मुविहित गी तार्थभूमिनिर्देशान्तरेणैतत्पुस्तकं
पठयित्वा जिनदासभगवतोपेकारो भविष्यति।

॥ नमो सुयदेवताय ॥

जे भिक्खु माउग्गामं मेहुणपडियाए विण्णवेति विण्णवेतं
वा सातिज्जति ॥ ६-१॥

↑ पंचमउदेसाओ छट्ठस्स इमो संबंधो --

(नमो ऽर्हद्व्यो ऽद्भुतविग्रहेभ्यः । नमः सुयदेवताय भगवतीए)

भा. २१८३ --

उस्सीसगगहणेणं, निसि सुवणं निसि समुब्भवो मोहो ।

रति (प्र)

गुरुलहुगा व उ मासा, वुत्ता चउमासिया इणमो ॥१॥२१८३॥

पंचमस्स अंतिमे सुत्ते उस्सीसगगहणं कतं, तेण रतिं सुवणं वक्खायं,

रातो सुप्पति, दिवसतो ण कप्पति सुविहं । रातो य समुब्भवो

मोहो भवति । तेण य उदिण्णेण कोइ मेहुणपडियाए माउग्गामं विण्ण- दि(प्र)

वेज्ज । एस संबंधो । अहवा इमो अण्णो संबंधो - आइल्लएसु पंचसु

उदेसएसु गुरु-लहु मासो भणितो/ इयाणि चारुमासिया गुरुलहुगा

भणंति ॥१॥ मातिसमाणो गामो मातुगामो, मरहट्टविसयभासाए उठ्ठा(प्र)

मिथु वाक्रमे

वा इत्थी माउग्गामो भणति । मिहुणभावो मेहुणं, मिथुनकर्म वा

मिथुनम् (प्र)

मेहुनं - अन्नमितिर्थः । मिथुनभावप्रतिपत्तिः ऽ पडिया, मिथुनसेवनप्रति-

तेत्यर्थः । विज्ञापना प्रार्थना अथवा तद्भावसेवनं विज्ञापना, इह वा

व प्रार्थना परिगृह्यते सुतत्थो । अधुना निर्युक्तिविस्तरः -- ॥ प्र

भा. २१८४ --

माउग्गामो तिविहो, दिव्वो माणुस्सओ तिरिक्खो अ ।

एक्केक्को वि य डुविहो, देहजुतो चेव पडिमाजुओ ।

उ

सो मातुग्गामो तिविधो-दिव्वो माणुस्सतो तैरिच्छो ।

पुणो एक्केक्को डुविधो कज्जति- देहजुतो लेप्पगादिपडिमाजुतो या ॥२॥

भा. २१८५ --

देहजुतो वि य डुविहो, सज्जीवो तह य चेव पिज्जीवो ।

सण्णित्तमसण्णित्तो, डुविधो पडिमाजुतो होति ॥३॥

देहं सरीरमित्यर्थः । देहजुतो पुण डुविधो-सवेयुणो अवेयुणो य । त/त

पडिमाजुतो वि डुविधो कज्जति-सन्निहिओ असन्निहिओ या ॥३॥

एस दिव्वभेतो भणितो । माणुसतिरिच्छएसु एस चेव भेदो भाणियव्वो ।

दिव्वे अचित्तदेहजुते इमं भणति -

भा. २१८६ --

पण्णवणाभेत्तमिदं, जं देहजुतं अवेतणं दिव्वं ।

तं पुण जीवविमुक्कं, भिज्जति सत्तथा जह य दीवो ॥४॥

यस्मादचित्तं देवशरीरं नास्ति, तस्मात् प्रज्ञापनामात्रं, तं पुण

इमेण कारणेण नत्थि-जीवविमुक्कमेतमेव सत्तथा भिज्जति, प्रदीपशि-

खावत् ॥४॥

भा. २१८७ --

एक्केक्को वि य तिविधो, जहण्णओ मज्झिमो य उक्कोसो ।

परिगहियमपरिगहिओ, एक्केक्को सो भवे डुविहो ॥५॥

सो माउग्गामो दिव्वातिओ एक्केक्को तिविधो - जहण्ण-

मज्झिमुक्कोसो । वाणमंतरं जहण्णं, भवणजोडसिया मज्झिमं, वेमाणियं

उक्कोसं । माणुसेसु पायावच्चं जहण्णं, कोहुंविंयं मज्झिमं, दंडियं

उक्कोसं । तिरिए, मज्झिमं

व लेमहासदियादि, उक्कोसं गोमहिसादि । एक्केक्कं पुणो सपरि-

ग्गहभेएणं डुविहं कज्जति ॥५॥ सपरिग्गहं पुणो तिविधं इमेहिं +

कज्जति --

भा. २१८८ --

पायवच्चकुहुंविंय, दंडियपरिग्गहो भवे तिविधो ।

तठ्ठिववरीओ य पुणो, पातव्वऽपरिग्गहो होति ॥६॥

एतेहिं तिहिं परिग्गहियं सपरिग्गहं / एयव्वतिरितं अपरि-

ग्गहं ॥६॥ एवं तियमेवपरिवियस्स माउग्गासस्स विण्णवणा दुविहा -

भा. २१८९ -- विदठमविदठा य पुणो, विण्णवणा तस्स होइ दुविहा उ ।

ओभासण्याए या, तब्भावासेवणाए य ॥७॥ (१)

विण्णवणा दुविधा - ओभासणता-प्रार्थनता, मेधुनासेवनं तद्भा-

वासेवनं ॥७॥ इयाणि एतेसिं भेयाणं ओभासणाए तब्भावासेवणाए य

पच्छित्तं भण्णति । तत्थ पढमं तब्भावासेवणाए भण्णति -

भा. २१९० -- मासगुरुगादि छल्लह, जहण्णए मज्झिमे य उक्कोसे ।

अपरिग्गहितेऽचित्ते, विदठाविदठे य देहजुते ॥८॥

विट्ठे देहजुते अचित्ते अपरिग्गहं जहण्णयं अविदठे सेवति मास-

गुरुं । विदठे हा एयम्मि चेव मज्झिमए अविदठे हा । विदठे हा । एयम्मि

चेव उक्कोसे अविदठे हा । विदठे हा । एवं अपरिग्गहं गतं ॥८॥ इयाणि तं

एतं चेव अचित्तं पायावच्चपरिग्गहं भण्णति - च्छे (२)

भा. २१९१ -- चरलहुगादी मूलं, जहण्णगादिम्म होति अचित्ते ।

तिविहे अपरिग्गहिते, विदठाविदठे य देहजुते ॥९॥

विट्ठे देहजुते अचित्ते पायावच्चपरिग्गहे जहण्णए अविदठे हा ।

विदठे हा । एयम्मि चेव मज्झिमए अविदठे हा । विदठे हा । एतम्मि

चेव उक्कोसे अविदठे हा । विदठे हा । कोडुंविए चरगुरुगातो आदत्तं

अदढोक्केतीए छेते ठाति । दंडियपडिग्गहे छल्लहुयातो आदत्तं - रि

अदढोक्केतीए मूले ठाति । गतं अचित्तं ॥९॥ इयाणि सचित्तं भण्णति -

भा. २१९२ -- चतुगुरुगादी छेदो, जहण्णए मज्झिमे य उक्कोसे ।

अपरिग्गहिते देहे, विदठाविदठे य सचित्ते ॥१०॥

विट्ठे देहजुते सचित्ते अपरिग्गहे जहण्णए अविदठे हा । विदठे

हा, एयम्मि चेव मज्झिमए अविदठे हा । एयम्मि चेव उक्कोसे अविदठे

हा । विदठे छेतो, विट्ठं सचित्तं अपरिग्गहं गतं ॥१०॥ इयाणि सपरिग्गहं --

भा. २१९३ -- छल्लहुगादी चरिमं, जहण्णगादिम्म होति सचित्ते ।

तिविहेति परिग्गहिते, विदठाविदठे य देहजुते ॥१०॥ अ ।

विट्ठं देहजुतं सचित्तं पायावच्चपरिग्गहं जहण्णयं अविदठं हा ।

विदठे हा । एयम्मि चेव मज्झिमे अविदठे हा । विदठे छेतो । एयम्मि

चेव उक्कोसे अविदठे छेतो । विदठे मूलं । कोडुंविपरिग्गहे छगुरुगातो

अणवठे ठायति । दंडियपरिग्गहे छेयाति पारंविपरिग्गहे छगुरुगातो

विट्ठं देहजुतं गतं । इयाणि पडिमाजुतं भण्णति । तत्थिमो अतिदेसो

भा. २१९४ -- सण्णित्तं जह सजियं, अचित्तं जह तथा असण्णित्तं ।

पडिमाजुतं तुविट्ठं, माणुस तेरिच्छ एयेव ॥११॥

जहा विट्ठं देहजुतं सचित्तं भणियं तथा सण्णित्तं पडिमाजुतं

वत्तत्वं । जहा विट्ठं देहजुतं अचित्तं भणियं तथा असण्णित्तं पडिमा-

जुतं वत्तत्वं ॥

विट्ठं गतं । इयाणि माणुसं तिरिक्खजोणियं च भण्णति । ते

पि अविसिदठा एवं चेव भाणियन्ता ॥११॥

नवरं इमो विसेसो --

भा. २१९५ -- पच्छित्तं दोहि गुरुं, विट्ठे गुरुं तवेण माणुस्से

तेरिच्छे दोहि लहु, तवारिहं विण्णयंतस्स ॥१२॥

जे दिव्वे तवारिहा ते 'दोहिं वि' तवकालेहिं गुरुगा। मापुस्से जे -
तवारिहा ते तवगुरुगा। तेरिच्छे जे तवारिहा ते कालगुरु। अहवा -
'दोहिं वि तवकालेहिं लहुगा। तब्भावासेवविण्णवणाए एयं पच्छित्तं
वुत्तं ॥१२॥ अहवा इमो अण्णो तब्भावासेवपायच्छित्तदाणविगप्पोः
तिण्णि पया ते। ठावेयव्वा- दिव्वमपुयतिरिया, तेसिमहे दो पता
ठावेयव्वा- देहजुतं पडिमाजुयं च, तेसिं पि अहो तिण्णि पया -
ठावेयव्वाजहण्णमज्झिमुक्कोसं च, तेसिमधो तिण्णि पया ठावेयव्वा-
पायाइय कोहुं वियदंडियसपरिग्गहा, तेसिमहो दो पया ठावेयव्वा
-अचित्तं च, तेसिमहो दो पया ठावेयव्वा-अविदुत्तं विदुत्तं च। एवं
ठाविण्णु इमा गाहा पडियव्वा -

भा. २१९६ -- य अण्णो उ विगप्पो, तिविहे तिपरिग्गहम्मि पायव्वा।

सजिएयरपडिमजुए, दिव्वे मापुस्स तिरिए य ॥१३॥

"तिविधे"ति - जहण्णादिया/तिपरिग्गहिया पायातियातिया दि

जि

संजीयं-सवेयणं, इयरं च अवेयणं, पडिमाजुतं सण्णिहिया सण्णिहियं च,
दिव्वादिदियं च तिविधं ॥१३॥ एतेसिं अहो इमे सत्त पायच्छित्तपया

(चसद्धाओ दिहं
अदिहं) :
ठावेयव्वा --

भा. २१९७ -- चत्तारि उच्च लहुगुरु, छम्मासिओ छेओ लहुगुरुगो य।

मूलं जहण्णम्मिधि पिसेवमाणस्स पच्छित्तं ॥१४॥

चउलहुगं चउगुरुं छल्लहु उगुरुं छल्लहुछेदो उगुरुछेदो मूलं च।

एते अदोक्कंतीए चारेयव्वा। इमो चारणियप्पगारो - दिव्वे - या (प्र.)

देहजुते जहण्णे पायावच्चपरिग्गहे अचित्ते अविदुत्ते हू विदुत्ते हू। दिव्वे
देहजुते जहण्णे पायावच्चपरिग्गहे सचित्ते अविदुत्ते हू, विदुत्ते हू।

दिव्वे देहजुते जहण्णे कोहुं वियपरिग्गहे अचित्ते अविदुत्ते हू। विदुत्ते

हू। दिव्वे देहजुते जहण्णे कोहुं वियपरिग्गहे सचित्ते अविदुत्ते हू। विदुत्ते

छल्लहुछेदो। दिव्वे देहजुते जहण्णे दंडियपरिग्गहे अचित्ते अविदुत्ते

हू। विदुत्ते हू (उगुरुछेदो)। दिव्वे देहजुते जहण्णे दंडियपरिग्गहे सचित्ते

अविदुत्ते उगुरुछेदो, विदुत्ते मूलं ॥१४॥ एयं जहण्णाते तब्भावाविण्ण-जहण्णु

१ छल्लहुछेदो

सेवणाए

वृणाए य भणियं ॥ इयाणिं मज्झिमे -

भा. २१९८ - चउगुरु उच्च लहु गुरु, छम्मासिय छेदो लहुग गुरुगो य।

मूलं अणवदुत्तप्पो, मज्झिमए सेवमाणस्स ॥१५॥

एसेव चारणियप्पगारो, णवरं चउगुरुगा पारंद्धं अणवदुत्ते

ठावति ॥१५॥ इयाणिं उक्कोसं --

भा. २१९९ -- तव छेदो लहु गुरुगा, छमासिरमूलसेवमाणस्स।

अणवदुत्तप्पो पारं - चिओ य उक्कोसविण्णवणे ॥१६॥

सेवमाणो

तवगहणातो छल्लहु उगुरुगा छेयग्गहणातो - छल्लहु छेदो -

उगुरु छेदो। सेसंगिधपसिद्धं। एत्य छल्लहु आदत्तं पारंरुपि ठाति। य (प्र.)

देहजुतं गतं ॥१६॥ इमं पडिमाजुयं -

भा. २२०० -- सण्णिहियं जह सजियं, अच्चित्तं जह तथा असण्णिहियं।

पडिमाजुयं तु दिव्वं, मापुसतेरिच्छि एमेव। १७॥

भा. २२०१ -- पच्छित्तं दोहिं गुरुं, दिव्वे गुरुं तवेण मापुस्से।

तेरिच्छे दोहिं लहु, तवारिहं विण्णवैतस्स ॥१८॥

रि पूर्ववत् । एते पच्छिता दिव्ये दोहिं गुरु, मणुस्से तवगुरु
तेदिच्छे कालगुरु अहवा दोहिं लहु ॥१८॥ अहवा मणुसतिरिएसु इमो जि
अण्णो विकप्पो अहवा जं भणियं तं दिव्ये वेव, इयाणि माणुसति-
रिएसु भण्णति । तत्थ वि इमं मणुएसु --

भा. २२०२ -- चरगुरुगा छगुरुगा, छेदो मूलं जहण्णए होति ।

छगुरुगो छेदो मूलं, अणवदठप्पो य मज्झिमए ॥१९॥

माणुस्से जहण्णयं पायवक्कपरिग्गहं अविदुं सेवति हा ।

दं।क्र (प्र.) विदुं छं । कोहुं विए अविदुं सेवति छं । विदुं छेदो । दंडिए - दं सेवति (प्र.)

अविदुं सेवति छेदो, विदुं मूलं । एवं जहण्णए । मज्झिमे पच्छदं-छगुरुगा
आदत्तं अणवदठे ठाति ॥१९॥ इमं उक्कोसे --

भा. २२०३ -- छेदो मूलं च तथा, अणवदठप्पो य होति पारंवी॥

एवं विदुमविदुं माणुस्से विण्णवैतस्स ॥२०॥

छेयातो आदत्तं पारंविए ठाति ॥२०॥ दा(प्र.) / य

माणुसं गयं । इयाणि तिरियाणं -

१ छगुरुगा (सा)

भा. २२०४ -- छलहुगा चरगुरुगा, छेदो मूलं जहण्णए होति ।

चरगुरु छेदो मूलं, अणवदठप्पो य मज्झिमए ॥ २१॥

भा. २२०५ -- छेदो मूलं च तथा, अणवदठप्पो य होति पारंवी ।

एवं विदुमविदुं, तेरिच्छं विण्णवैतस्स ॥२२॥

मुत्तं पि (प्र.) जहा माणुसे चारणा तथा एयम्मि ददुं ॥२१॥२२॥ माणियव्वं (प्र.)

भा. २२०६ -- मेहुणभावो तब्भा वसेवणे सेवगस्स पच्छित्तं ।

वुत्तं वोच्छामेत्तो, ओभासंतस्स पच्छित्तं ॥२३॥

मेहुणसेवणं तदभावसेवणा ताए पच्छित्तं भणियं । अहवा इमो

गण (प्र.) अण्णो तदभावसेवणे पच्छित्तं विकप्पो --

भा. २२०७ -- मासं गुरुं चरगुरुगा, दो चतुगुरुगा य लहुय लहुया य । उ

दो चतुलहुगा य तथा, दिव्ये माणुस्स तेरिच्छे । २४॥

अविसेसिते देहसंजुते सचित्ते अपरिग्गहे अविदुं मासगुरुं ।

विदुं चरगुरुं । अविसेसिते देहसंजुते सचित्ते अविसेसियपरिग्गहे अविदुं

चरगुरुं, विदुं वि चरगुरुं । अविसेसिते देहजुते अपरिग्गहे अचित्ते -

अविदुं मासलहुं । विदुं चरलहुं । अविसेसिते देहजुते अचित्ते अविसेस -

हे परिग्गहे अविदुं चरलहुं, विदुं वि चरलहुं । दिव्वमाणुसतिरिएसु

अविसेसियं भणियं ॥२४॥ एवं देहजुअं गयं । इमं पडिमाजुयं -

भा. २२०८ -- सण्णिहियं जह सजियं, अच्चित्तं जह तथा असण्णिहियं ।

पडिमाजुयं तु दिव्वं, माणुसतेरिच्छि एमेव ॥२५॥

भा. २२०९ -- पच्छित्तं दोहि गुरु, दिव्ये गुरुं तवेण माणुस्से ।

तेरिच्छे दोहि लहु, तवरिहं विण्णवैतस्स ॥२६॥

पूर्ववत् ॥२५॥२६॥ तब्भावसेवणे ततिओ विकप्पो गओ ।

५ गा. २३ "वोच्छामेत्तो ओभासंतस्स पच्छित्तं"ति अस्य व्याख्या -

भा. २२१० -- अविसेसितमविदुं, गुरुगो विदुं य होति गुरुगा उ ।

दिव्वनरअविदुं गुरुगो विदुं गुरुगा य दोहिं पि ॥२७॥

दिव्वमणुयतिरियविसेसेणं अविसेसियं ओभासति अविदुं

मासगुरुं । विदुं चरगुरुगा । इयाणि विसेसियं विदुं अविदुं

ओभासति(देवेसु अविदुं) मासगुरुं - नरेसु (अविदुं) ओभासति

सु (प्र०) मासगुरुं चैव | वोहिं वि विदुतेषु चरगुरुगा ॥ २७॥

भा. २२११ -- तिरियमवेदसवेते, गुरुओ अदिदुते, विदुते चरगुरुगा । उ (प्र०)
ओभासंतस्सेवं, तब्भावासेवणे वुत्तं ॥ २८॥

तिरिएसु खेवणे अवेवणे वा अदिदुते ओभासति मासगुरुं । दोसु
वि विदुतेषु चरगुरुगा । एयं ओभासंतस्स वुत्तं । तब्भावासेवणे पुण -
पुरावुत्तं । सीसो पुच्छति - सचित्ते ओभासणं भवति, अचित्ते ओभा-सं (प्र०)
सणा कहं संभवति ? आयरिओ आह - अचित्ते संकप्पकरणा चैव - णं (प्र०)
ओभासणा ॥ २८॥

भा. २२१२ -- एतेसामण्णतरं, माग्गगामं तु जो उ विण्णवए ।

सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्त विराधणं पावे ॥ २९॥

डि | पूर्ववत् । २९॥ पडिमाजुतं जं सण्णिहियं तं दुविधं -- पंता
भदा वा --

भा. २२१३ -- सण्णिहियं भदियासु पडिबंधो गिण्णणादिओ दोसा । मे/द (प्र०)
पंतासु लग्गकद्वण, सिताती विदुठ पत्थारो ॥ ३०॥

पडिमाजुते सण्णिहिते भदिया इत्थिविळभमे करेज्ज, ताहे

तत्थेव से पडिबंधो भवेज्ज । एस अदिदुते दोसो । अह केणति विदुठो यि (प्र०)

ताहे उडडाहो गेण्णकद्वणादओ दोसा । पंतासु इमे अदिदुते दोसा य (प्र०)

पंतापडिसेवंतं तत्थेव लगेज्ज स्वानवत् । अह केणविदुठो ताहे गेण्णणा-

दयो दोसा । अहवा सा पंता सितातियं करेज्जा । विदुते पत्थार-दि-

दोसे य । पत्थारो णाम एयस्स णत्थि दोसो, अपरिक्खियदिक्खणस्स

अह दोसो ॥ ३०॥ एते सण्णिहिते दोसा वुत्ता, इमे असन्निहिते --

भा. २२१४ -- एमेव असण्णिहिते, लग्गणसेत्तादिया णवरि णत्थि ।

तत्थेव य पडिबंधो, विदुते गहणादिया उभए ॥ ३१॥

विदुते गेण्णणादिया दोसा असण्णिहिण वि भवंति । "उभए"

त्ति- अप्पणो परस्स य आयरियादीणं ॥ ३१॥

भा. २२१५ -- सुत्तणिवातो एत्तां, चरगुरुगा जेसु होंति ठाणेसु ।

उच्चारित्तस्थ सरिसा, सेसा तु विकोवणठुठाए ॥ ३२॥

भा. २२१६ -- वित्तियपदमण्णप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविधं तेइच्छे ।

अभिओग असिधे दुट्ठि-क्खमादिसु जा जहिं जयणा ॥ ३३॥

अणप्पज्जो विण्णवेज्जा वि ण य पच्छित्तं पावेज्जा । पण्ण (प्र०)

अप्पज्जो वा दुविधे तेइच्छे करेज्जा ।

सणिमित्ते अपिमित्ते वा मोहोदए त्तिगिच्छा । तत्थिमा जयणा -

भा. २२१७ -- मोहोदय अणुवसमे, कहणे अकहेंत होंति गुरुगा उ ।

कहितोपेहा गुरुगा, जं काहिंति जं च पाविस्सिती ॥ ३४॥ हिति (प्र०)

साहुस्स मोहे उविण्णे अणुवसमंते आयरियस्स कहेयत्वं । जइ

आयरियस्स न कहेति तो साहुस्स चरगुरुं पच्छित्तं । अह कहिते

तस्स (प्र०) आयरिओ उवेहं करेति तो आयरियस्स चरगुरुगा, उवेहकरणे जं सो

मोहोदया हत्थे ममति काहिति तं सत्वं आयरियस्स पच्छित्तं,

जं च गेण्णणादियं उडडाहं पाविहिति तं पि आयरिओ पावति ॥ ३४॥

भा. २२१८ -- दुविधे तेगिच्छमी, णिठवीइत्थिमादियं अइक्कंतो ।

अट्ठाणसदहत्थे, पच्छासित्ते गणे दोच्चं ॥ ३५॥

तम्हा आयरिण दुविध मोहोदए तेइच्छं णिठवरं त्तिगमति

कारवेयत्वं। पिठ्वितियं करेड, तह वि ण दिठते पिठ्वीतियं पिठ्वी
आहारेड। तह वि अठठते ओमं आयंविताति उद्धठाणाइयं पि -
अतिक्कंतो तारे अठठाणेसु ठायति, डुवक्सरियं पाडयं। तह वि
अठठते सदपडिवद्धं गच्छति। तह वि अठठते असागारिए हत्यकम्मं
करेड। तह वि अठठते अचित्ते इत्थीसरीरे वीयनिसग्गं करेड। तह वि
अठठते "गणे वोच्चं"ति- पिह दिठतो गणस्स वोच्चभंगेण किट्ठिणं - किट्ठि (प्र)
पडिसेवति। एस अक्सरत्थो ॥३५॥ इयाणिं एतीए वेव गाहाए सवि-
त्थरो अत्थो भण्णति -

भा. २५१९ -- उवपुत्त येरसद्धिं, सदुज्झावसहि तह वि उ अठठते। आ
अचित्ततिरियणारिसु, गारिं पि अलक्सेज्जा ॥३६॥ पिठ्वीग

गा. ३५

"अठठाण सद्धे"ति अस्य ध्याख्या - पुतभोगिणो जे येरा तेहिं
सद्धिं डुवक्सरियातिपाठेण सदपडिवद्धाए य ठायति, जति पाम -

णि

आलिंणोवगुहणं पुवणेत्थिसद्धं परिचारणसद्धं वा सोडं वीयनिसग्गो

गा. ३५

भवेत्। "पंच्छा अचित्ते"ति अस्य ध्याख्या - "अचित् पंच्छद्धं। तह वि

अठठते अचित्ते तिरियणारीसरीरं पडिसेवति तिण्णिवारा। तह वि

अठठते आणुस्सीए अचित्तसरीरे, तं पुण जह पिठ्वंण तो लुयं करेड, करत्तं (प्र)

ता (प्र)

मा वेयालो ' हि ति। तत्थ वि तिण्णि वारा ॥३६॥ तह वि

ग।

अठठते "अणे वोच्चं"ति वोच्चगहणेण वित्तिओ भंगो गहत्तो। वित्तिय-

व्या(प्र)/अचित्ति (प्र)

गं, गी, गी

भंगगहणातो चत्तारि भंगा सुत्तिता। ते य इमे- सल्लिंण सल्लिंणे। गी

गी-गी

सल्लिंण अण्णल्लिंणे। अण्णल्लिंण सल्लिंणे। अण्णल्लिंण अण्णल्लिंणे। सल्लिंण-

दिठतेण अण्णल्लिंणे सेवियत्वं। तं पुण इमाए जयणाए --

भा. २२२० -- लिंण वेय किट्ठिया विट्ठायु जा तिण्णि तेण परवुलं।

गं / ठा

ततो चउत्थभंगे, सेसा भंगा पडिक्कुदठा ॥३७॥

सल्लिंणं परल्लिंणे सेयमाणो अणाओ उवपुत्तयेरेहिं सद्धिं अण्ण- गगत्तो (प्र)

वसहिप ठाविज्जति। तत्थंधकारे किट्ठिसद्वीए मेलिज्जति, अठा वृद्ध

अण्णोप्यं ण पस्संति। एवं तिण्णि वारा। जत्ति उवसंतं सुवरं। दि

उवसत्तस्स चउगुहं (प्र)

उवसंतस्स चउगुहं। तिण्हं वाराणं परतो परिसेवमाणस्स वूलं। तह

वि अठठतो ततो चउत्थभंगे सेवति, तत्थ वि तिण्णि वारा,

परतो वूलं, । सेसा पढमकत्तियभंगा पडिक्कुदठा ॥३७॥ पढमभंगे

इमा भवति --

भा. २२२१ -- सवेस सिस्सिणि सज्जंतेवासिणी कुलगणे य संये य।

कुलकण्णगा कुलवधू, विधवा य तथा सल्लिंणं ॥३८॥

ज्जंति-लि (प्र)

खे (प्र)

सवेसे परवेसे वा सिस्सिणी पडिसेवति, सज्जिप्रियं पडिसेवति,

अंतेवासिणी-पडिच्छिगा, अहवा सज्जंतिगस्स अंतेवासिणी पर्वुज्जि-

केत्थय्यं, कुले पियं गणे पियं संये पियं वा सेवति। वित्तियभंगेण

च्छि | च्छि | च्छि

इमा अह पडिसेवति-पितृमातृपितृभ्रां कुलकम्म्यां-अपिण्णोपां वति दि

तं पडिसेवति, विगतपयं वा रंठं, कुलपुं वा, पडिसेवति सल्लिंण

॥३८॥ इत्थं भोगेण इयं वण्णिहं --

भा. २२२२ --

लिंणसि स चउमंगो, पढमं भंगम्म ठोति चरिपयं।

वूलं चउत्थभंगे, वित्तिय तत्तिय च अण्णा व ॥३९॥ २२२२॥ भा

अ (प्र)

सल्लिंणपरल्लिंणेहिं चउमंगो। तत्थ पढमभंगे पडिसेवत्तस्स पियणा

चरिमपदं। चरिमे णियभा मूलं। वितितयततियभंगेसु अयपा पच्छित्तं।
॥३९॥ वितितयभंगे इमा भयणा --

भा. २२२३ -- अण्णत्थ सलिंगेणं, कन्नागणम्मि होति चरिमपदं।

विहवाए होति णवमं, अविहवणाए य मूलं तु ॥४०॥ ते
"अण्णत्थ"त्ति-अण्णलिंगिणीं सलिंगेण पडिसेवति कण्णं चरिमं,
विहवाए अणवदठो, अविधवाए मूलं ॥४०॥ अहवा वितितयभंगे चेव-
इमं पच्छित्तं।

भा. २२२४ -- अधवा पायावच्ची, कोडंविणीदंढिणीयलिंगेणं।

मूलं अणवदठप्पो, चरिमपदं पावती कमसो ॥४१॥

पायावच्चीए मूलं, कोडंविणीए अणवदठं, दंढिणीए चरिमं।

॥४१॥ ततियभंगे इमा भयणा --

भा. २२२५ -- अण्णेण सलिंगम्मि य सिस्सिणी सेज्जंतिगी कुले चरिमं।

णवमं गणिच्चियाए, संघच्चीए भये मूलं ॥४२॥

अणलिंगेण सलिंगि पडिसेवति सिस्सिणिं सज्जंतिगी सिस्सिणिं
कुलेच्चिया, एतेसु चरिमं गणेच्चियाते अणवदठो, संघेच्चियाए मूलं।

॥४२॥ वितितयभंगपडिसेवणाए अणुवसंतो चरिमभंगेण पडिसेवति। ते (प्र.)

तत्थिमा जयणा -

भा. २२२६ -- गंतूण परविदेसं, लिंगविवेगेण सदिढ किडिगासु।

पुठ्वभणिया य दोसा, परिहरियत्वा पयत्तेण ॥४३॥

जम्मविहारभूमिओ वज्जेठं परविदेसं गंतूण सलिंगं मोडुं किडि-
सदिढगातिएसु एकदोतिण्णिवारा परतो मूलं। पुठ्वभणिया य इमे
-कण्णा कुलवधू विधवा अमच्ची रण्णो महादेवी पयत्तेण परिहरियत्वा
॥४३॥ सेसासु पडिसेवंतो इमं जयणं करेइ --

भा. २२२७ -- जोणी बीए य तहिं, चउक्कभयणा उ तत्थ कायत्वा।

एगदुगतिणिवारे, सुद्धस्स उ वदिढता गुरुगा ॥४४॥

इत्थीए जाव पणपन्नं वासा ण पूरंति ताव अमिलाप-

जोणी, अत्तव्वं भवति, भुमं च गृह्णातीत्यर्थः। पणपन्नवासाए पुण
कस्सइ अत्तव्वं भवति, ण पुण गळं गेण्हति, पणपण्णाते परतो णो
अत्तव्वं, णो गळं गेण्हति, एसा दुस्समं वाससतायुए य पइच्च -
पण्णवणा परतो पुण आउसुद्धं सव्वाउयवीसतिभागसहियं, एस अमि-
लायजोणी आतव्वं भवति, कालो जाव पुठ्व कोडीयायुयापरतः, सकुत्तं,
प्रसवदुर्मिणी अमिलाण योनयस्व, अवत्थितयौवनत्वात्। जस्स पणपण्ण-
वासा ण पूरंति तस्सिमो चउभंगो-सवीयाए अंतो बीयं परिसाडेति,
सवियाए बाहिं, अधियाए अंतो अवीयाए बाहिं। पणपण्णपूरवासाए
एस चेव चउभंगो। एत्थ बीयगहणातो अत्तवविणा धेप्पंति ॥४४॥

एतेसु भंगेसु इमं पच्छित्तं --

भा. २२२८ - सवीयम्मि अंतो मूलं, बाहिरपडिसाउये भवे ठेवो।

पणपण्णिगाइ अंतो, ठेवो बाहिं उ ठगुरुगा ॥४५॥

पणपणवरिसा जस्स ण पूरंति ताए सिद्धु अवविणेषु तारिसाए
सवीयाए अंतो वीयपोग्गले परिसाहंति मूलं । अह वाहिं तो छेतो । दो
पणपणपूरवरिसाए सवीयाए अंतो छेतो वाहिं छग्गुरुगा ॥४५॥ दो

भा. २२२९ -- अण्णे भणंति --
छेदो छग्गुरु अहवा, दसण्ह अंतो वहिं व आरेणं । रुग्गं वा (प्र)
जहाते परतो (प्र) पणपणायपरेणं, छग्गुरुवउगुरुग अंतो वहिं ॥४६॥

उडुसंभवविणाओ जाव दसविणाओ, पूरंति ताव अंतो छेतो दो
वाहिं छग्गुरुं । "आरेणं"ति- पणपणवासियाए आरेण य एवं भणियं ।
सेससव्वमंगेषु पणपण्णाए य परतो छप्पण्णादिवरिसेसु अंतो छग्गुरुगा
वाहिं चउगुरुं । एवं सणिमित्ते अणिमित्ते वा पडिसेवंतस्स एसा जयणा
॥४६॥ तेइच्छंति दारं गंतं । इयाणिं "अभिओगे"ति दारं --

भा. २२३० -- कुलवंसम्मि पहीणे, रज्जं अकुमारगं परो पेल्ले ।
तं कीरत्तु पक्खेवो, एत्थ उ बुद्धीए पाहण्णं ॥४७॥

अभिओगे ण पडिसेवेज्जा । तत्थिमं उयाहरणं कोइ अपुत्तो वि
राया अमच्चेहिं भणियो अपुत्तस्स तुज्झ कुलवंसे पहीएऽकुमारस्स य जी (यं)
परो पेल्लेहिंति रज्जं तो किं कज्जउ? भणह, तुज्झ बुद्धीए पाहण्णं अं (प्र)
वदटति । "मंतीहिं भणियं - अंतपुरे कोइ सिप्पउ, तुह सेतज्जायया
तुह वेव ते पुत्ता । राया भणइ-अयसो मे भविस्सति । ते भणंति- "जहा
अयसो ण भवति तहा कज्जति । इमे समणा णिग्गंधा ण कंठति,
एते पक्खिप्पंतु । एवं कीरउ । ताहे जे तरुणसंजता ते गहिया एक्कम्मि
पासाए वृढा ।

भा. २२३१ -- तरुणीण य पक्खेवो, भोगेहि निमंतणां भिक्खुस्स ।
भोउं अणिच्छमाणे, मरणं व तहिं च वसियस्स ॥४८॥२२३१॥

भा. २२३२ -- दुल्लसिते भीते, पच्चक्खाणे पडिच्छगच्छयेरविद्ध ।
मूल छेदो छग्गुरु, चउगुरु लहूमासो गुरु लहूओ ॥४९॥ अं (प्र)
पेदे पूर्ववत् ॥४८॥४९॥ एवं ता अहिओगेण पडिसेवंतस्स जयणा मि

५-६ गा. ३३ अणिया । असिवदुब्बिक्खादिसु इमा -

भा. २२३३ -- वहुआइण्णे इतरे-सु गेणहमाणाण दुल्लभे भिक्खे ।
असिवम्मि इमा जतणा, दुब्बिक्खे वेव संथरणे ॥५०॥

अहुअविण्णे (प्र) "इतरेसु"- पासत्थाइसु वहुआइण्णे एसजाजेसणेहिं गिण्हंतेसु, हिं
साहूण एसणिज्जे दुल्लभे, असिवे वा असंथरतो, दुब्बिक्खे वा असंथरतो,
५०॥ असिव दुब्बिक्खाण भिजागयकाले आयरियाण इमा सामायाारी-

भा. २२३४ -- लहूगो य होइ मासो, दुब्बिक्खे विसज्जणम्मि साहूणं ।
गेहापुरागरतो, खुड्डो वि य गेच्छती गंतुं ॥५१॥

भा. २२३५ -- भिक्खं पि य परिहायति, भोगेहि निमंतणा य भिक्खुस्स ।
गेण्हति एगंतरिते, लहूगा गुरुगा य चउभासा ॥५२॥

भा. २२३६ -- पडिसेवंतस्स तहिं, छप्पासा होंति छेद मूलं च ।
अव्वदठप्पो पारंविओ य पुच्छा य तिविधम्मि ॥५३॥
पेदे पूर्ववत् । णवरं तिविहं-दिव्वं माणुस्सं तेरिच्छं । सणिमि-
तणिमित्तोवया ॥५१-५३॥ सूत्रम् -

जे भिक्खु मा. मेहू, हत्थकम्मं करेतीत्यादि जाव
सोयसुत्तम् (जहा)

सूत्रम् ६-२ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणपडियाए हत्थकम्मं करेइ करेत्तं वा सातिज्जति ॥ ६-२॥

सूत्रम् ६-३ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अंगादाणं कदूठेण वा किलिंवेण वा अंगुलियाए वा सलागाए वा संवालेइ, संवालेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-३॥

सूत्रम् ६-४ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणपडियाए अंगादाणं संवाहेज्ज वा पलिमहेज्ज वा संवाहेंतं वा पलिमहेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-४॥

सूत्रम् ६-५ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अंगादाणं तेल्लेण वा फण्ण वा वासाए वा णवणीएण वा अळभंगेज्ज वा मक्खेज्ज वा अळभंगेंतं वा मक्खेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-५॥

सूत्रम् -- ६-६ जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अंगादाणं कक्केण वा लोद्धेण वा पउमवुण्णेण वा ण्हाणेण वा सिणाणेण वा बुण्णेहिं वा वण्णेहिं वा उठवदटेइ वा परिठवदटेइ वा, परिठवदेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-६॥

सूत्रम् ६-७ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अंगादाणं सीओदगवियहेण वा उसिणोदगवियहेण वा उच्छोलेज्ज वा मधोएज्ज वा उच्छोलेत्तं वा पधोएत्तं वा सातिज्जति ॥ ६-७॥

सूत्रम् ६-८ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अंगादाणं णिच्छल्लेइ णिच्छल्लेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-८॥

सूत्रम् ६-९ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणपडियाए अंगादाणं जिग्घइ - जिग्घंतं वा सातिज्जति ॥ ६-९॥

सूत्रम् ६-१० -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अंगादाणं अन्नयरंसि अविचंसि सोयंसि अणुपवेसेत्ता सुक्कपोग्गले निग्घायइ निग्घायंतं वा सि सातिज्जति ॥ ६-१०॥

माउग्गामो पुठववणिणओ, तं माउग्गामं हियए ठवेरं, "मम एसा अविरतिअ" ति काउं एव हियए णिवेसरुण, आत्मनो हस्त-कर्म करेति, हस्तकर्म पूर्ववणितं, चउगुरुं पच्छित्तं। अहवा "जे"ति णिद्धेसे, भिक्खु पुठववणिणतो, माउग्गामो वि पुठववणिणओ, तस्स माउग्गामस्स मैयुनप्रतिज्ञया हस्तकर्म करेति-अंगुल्यादिना घट्टयतीत्यर्थः अंगाताणं।

भा. २२३७ -- माउग्गामं हियए, णिवेसइत्ताण हत्थकंमादी।

जे भिक्खु कुज्जाही, तं मेहुणसणितं होति ॥ ५४॥

भा. २२३८ -- हत्थाइ जाव सोतुं, पडुद्धेसम्मि जो गमो भणितो। (ग. २५)

मेहुणं पडियाए, छदुद्धेसम्मि सो चेव ॥ ५५॥

इह पुण माउग्गामं हियए काउं करेति तेण चउगुरुं। तं चेव वितियपदं, सच्चेवं- "अदुत्ताणसद्वहत्थादिया जाव गणे दोच्च"ति॥ (ग. २५)

सूत्रम् --

सूत्रम् ६-११ -- जे भिक्खु माउग्गामं मेहुणवडियाए (अवारडिं) सयं कुज्जा सयं ब्रूया करेत्तं वा (बुएत्तं वा) सातिज्जति ॥ ६-११॥

भिक्खु य माउग्गामो य पुठववणिणतो। जो तं सयमेव अवारडिं करेति, अहवा सयं चेव ब्रूया इच्छामि ते "अज्ज"ति-आर्य! अवेलाभावो, अवेलाया-अपायुता इत्यर्थः, अंगाताणं पुठववणिणतं, पासितए - दा प्रेषितुमिच्छेइ।

भा. २२३९ -- जे कुज्जा ब्रूया वा, माउग्गामं तु मेहुणदुठाए।

इच्छामो ते अज्जे, अवैलियं ददुमाणादी ॥५६॥

मेधुनेच्छया आणादिया दोसा भवन्ति। परेण य दिदुते संका भोइयधाडियातिता दोसा ॥५६॥ अहवा --

भा. २२४० -- णातगकहणपदोसे, सयं च ददुण गेहणादीया।

आसुग्गहणं कीवे, अंगावाणं तु मा पेहे । ५७॥

सुरि(प्र०) सा कुविया णायगंभोतिगादीण कहेज्ज, ते पदोसं गच्छेज्जा,

पदुदुठा जं काहिति तमावज्जे, अहवा ताहे अंगावाणे दातिते सो पु(प्र०)/य

सयमेव गहणं करेज्जा। तत्थ गेहणकदुदुणातिता दोसा। कीवो य

आसुपडिसेवणं करेज्ज। एत्थ वि गहणपदोसातिता दोसा। अहवा ताए दि

लं(प्र०) दाइयं ण पुण पडिसेवणं देति, ताहे सो चिंताए ददुमिच्छति। जम्हा एते दोसा तम्हा अंगावाणाणि णो पेहे ॥५७॥

किं चान्यत् --

भा. २२४१ -- अहभाववरिसणम्मि वि, दोसा किमु जो तवदिठो पेहे। तो

अहियं तं वंभवओ, सुरालो गो व चक्खुस्स ॥५८॥ गे(प्र०) मत्तो(प्र०)

ह अहमादी- अधाप्रवृत्ति, अहमावेण वि दिदुतं मोहुदयं

द्वितो(प्र०) करेति, किमु जो मेहुणदुठी पेहेति। तस्स पलोएणं वंभवारिणो अहियं भवति, जहा चक्खुस्स सुरालोयणं ॥५८॥

भा. २२४२ -- वित्तिपपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविधतेइच्छे।

गा. ३३, ३४, ३५ अभिओग असि वुठ्ठि-क्खमादिसू जा जहिं जतणा ॥५९॥

भणेज्ज वा करेज्ज वा, पढं ता भणाति, जति गेच्छति ताहे

करेति(प्र०) अवपेति वि, अभिओगेण विवला अवणाविज्जति ॥५९॥ ६०॥ ६१॥ रा(प्र०)

भा. २२४३ मोहोदयअणुवसमे, कहणा अकहेति हौति गुरुगा य। कहितोपेहागुरुगा

गा. ६०, ६१ जं काहिति जं च पाविहिति ॥६०॥

भा. २२४४ दुविधे तेइच्छमी, विठ्ठवीइयमाइयं अतिक्खंते।

अदुठाणसइहत्ये पच्छाचिसे गणे दोच्चं ॥६१॥

सूत्रम् --

सूत्रम् - १२ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए कलहं कुज्जा कलहं ब्रूया कलहवडियाए गच्छइ गच्छंतं वा सातिज्जति ॥६-१२॥

२

मेहुणदुठी कुवोरुसिरातिएहिं पंतावेति, जारिसं वा कामा-
तुरो उल्लवति तारिसं चैव ब्रूया, एतेसिं चैव दंस्णावेडियाए वसहीओ णप(प्र०)
साधीओ वाडगाओ गामाओ वा बाहिं गच्छति। जत्येस कामकलहो
संभवति। तस्स चउगुरं ।

भा. २२४५ -- विसयकलहेतरं वा, माउग्गामस्स मेहुणदुठाए।

जो कुज्जा ब्रूया वा, बहिया गच्छेज्ज आणादी ॥६२॥

इतरकलहो(प्र०) कलहो दुविहो-विसयकलहो इतरो य। इतरो णाम क्साय-
कलहो। शेषं गतार्य ॥६२॥ इमो विसयकलहो --

भा. २२४६ -- काएण व वायाए, वामपवत्ताए विसयकलहो तु।

यं/पासिय चंडिक्कितं व पासं, इतरो पुण तीय असुहीहिं ॥६३॥ २२४६॥

वामो कामस्तत्प्रवृत्तिः जा पंतावणकिरिया सो कायकलहो।

जं कामातुरो धी पुरूसो वा उल्लवति सो वायकलहो। रुद्धा-चंडि-

द्वितं(प्र०) कृता, तं चंडिकितं क्सातियं पासिण्य साहू सत्सुराहणमिहिं तीये रं

विपक्खेहिं सह जं कलहेति एस 'इयरो' - क्सायकलहेत्यर्थः । ६३

सा आराहिया पडिसेवणं पयच्छेज्ज ॥ ६३॥ इमे दोसा -

भा. २२४७ - पडिपक्सो वु पडुदत्तो, ठोभग्गहपादि अहव पंतावे।

अण्णेसिं पि अवण्णो, णिच्छुमपादि य दिवराओ ॥ ६४॥

सत्तायया (प्र०)

दत्तेज्ज (प्र०) तीसे 'पडिपक्सो' सण्णाइया इयरे वा, ते पडुदत्ता संजयस्स -
विण अ दोसे पावेज्ज। अहवा ते पडिपक्खा तं संजयं आउसेज्ज वा रु (प्र०)

दे। उ (प्र०)
प्र.

हणेज्ज वा बंधेज्ज वा मारेज्ज वा, ते पडुदत्ता अण्णसाधूण वि -
अवण्णं वएज्ज, आतोसादियं वा करेज्ज। गामवसहीओ वा णिच्छुमेज्जा,
दिया हू। रातो डा ॥ ६४॥

भा. २२४८ -- वितियपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविध तेहच्चे।

अभिओग असिव दुब्धि, -क्खमादिसू जा जहिं जतणा ॥ ६५॥

सूत्रम् -

सूत्रम्-१३ -- जे भिक्खु आउग्गामस्स मेहुणवडियाए लेहं लिहति लेहं लिहा-

वेति लेहवडियाए वा गच्छति गच्छंतं वा सातिज्जति ॥ ६-१३॥

अप्पणो भावं लिहिरं मेहुणदत्ताए तस्स पदठवेति। अण्णेण वि
लिहावेति। लिहणदत्ताए वा वाहिं गच्छति चरगुरं। लेहो दुविधो -

भा. २२४९ - छण्णेतरे व लेहो, माउग्गामस्स मेहुणदत्ताए।

जे लेहति लेहावति, बहिया गच्छे व आपादी ॥ ६६॥

या

'छण्णो' अप्पगासो, 'इयरो' पुगडो य ॥ ६६॥ तत्थ छण्णो इमो
तिविहो -

भा. २२५० -- लिविभासा अत्थेण व, छण्णो इतरो लिवीउ जा जहियं।

उत्ताण त्थोसभासा, गतो य अप्पाहितं वा वि ॥ ६७॥ यं

रत्तिमिउ (प्र०)

अपत्तिमिउ

(३) रत्तिमिउ

अ(६) 'लिवी' जा दोहिं मिलिउं उप्पाइया, अहवा दुविडमाइ

जा जम्मि देसे गत्थि, अणारिया भासा छण्णो अत्थओ, जे अप्प

ताभिहायेण लिहितं वा ववहियं वा। "इयरो" अछण्णो जा जहिं

पसरइ लिवी ताए लिहइ। उत्ताणदत्तं सभासए वा लिहइ, वाइअं वा सा

फुडवियहत्यं संदिसइ पुरिसो इमं लिहिरं पदठवेइ अत्थतो ववहितं x

भा. २२५१ -- काले सिहियंविकरे, मेहनिसुद्धिम्म अवतत्तम्मि।

मितमधुरमंजुभासिणि, ते धन्ना जे पियासहिता ॥ ६८॥

पाद पयपदमक्खरा विण्णवेति। इत्थी पडिल्लं पयच्छइ -

भा. २२५२ -- कोमुति णिंसा य पवरा, वारियवामो य दुद्धरो मयणो।

रेहंतिर्यसुरयण्णा, तीसे य समागमो गत्थि ॥ ६९॥

प्रतिवचनं पदमपायमक्खरेहिं पडिवपणं। इमो पि इत्थिलेहो - ८११

भा. २२५३ -- एवं पाउसकाले, वुरिसारसे य वासितुं मेहा।

होउं णिब्भरभारा, वुरियं संपत्थिया सरदे ॥ ७०॥

इहावि पादपदमक्खरेहिं आयभावपण्णवणं।

भा. २२५४ -- वुह दंसणसंजणिओ, हियए चिंतिज्जमाण विलसंतो।

वग्गति य मे अणंगो, सोगुल्लोगेसु अंगेसु ॥ ७१॥

भा. २२५५ -- लिक्खंतं पिज्जमाणे, अप्पिज्जंतं कहिज्जमाणे वा।

दोसा हांति अणेगा, लिहग-पियेदंत-णिंताणं ॥ ७२॥

इ. (प्र०) अंतरा केण ति विदठो गहितो वा, अप्पिज्जंतो भोतिगादिना, ^{मत्तमादिना} (प्र०) संदेसो वा कहंज्जंतो सुतो केणइ। पच्छं गतार्थम् ॥७२॥

भा. २२५६ -- वितियपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविधतेइच्छे।
अभिओग असति दुब्भिवस्समादिसु जा जहिं जतणा ॥७३॥
पूर्ववत् । ७३॥
सूत्रम् --

सूत्रम् -- १४ -- जे भिवस्स मारग्गामस्स मेहुणवडियाए पोसंतं वा पिदठंतं ^(मत्तमा)
वा सोतं वा भल्लायण उप्पाएति उप्पाएतं वा सातिज्जति ॥६-१४॥

तेन सेव्यमानेन पुष्यत इति पोषः आत्मानं वा तेन त्रेत्र -
पोषयतीति पोषः, तदर्थिनो वा तं पोषयतीति पोषः, मृगीपदमित्यर्थः
तस्य अंतानि पोषंतानि। पिदठं अंतं पिदठंतं, अपानद्वारमित्यर्थः।
अंतं (प्र०) तस्यांतानि पिदठंतानि उत् प्रावल्यान पावयति-उप्पाएति। जो ये
एवं करेति तस्स बरगुहं। ^{गुरुगं}

भा. २२५७ -- भल्लायगभादीसु, पोसंते वा वि अहव पिदठंते।
जे भिवस्स उप्पाए, मेहुणदठाए आणादी ॥७४॥
आदिसद्धातो चित्रकमूलादिना, आणादिया य दोसा ॥७४॥
किं निमित्तं सोतं उप्पाएति ?

भा. २२५८ -- पडिणीयता य अण्णे, आयतिहेतुं व कोउएणं वा।
अति चीयता यः लुभिससि, पणिससि ता इमेणं तु ॥७५॥ वा (प्र०)

सो साहू तीए अगारीए पडिणीयत्तणेण, "अण्णे" ति जे तस्स
णीता संघाडओ वा तस्स पडिणीययाए, 'आयतिहेतुं' एस ममायत्ता
जे भणीहामि तं कज्जिता करिस्सति, 'दंसणकोउएणं वा' उप्पक्कं
मेमेयं 'दंसिहिति काउं। अथवा संघाडस्स अचियत्तता, ताहे साहु ^{अग}
पुच्छति कथं मम संघाडगस्स चियत्ता भवेज्जामि! ताहे सो भणाति।
अहं ते एरिसं जोणियालेवं देमि जेण भोइणस्स चियत्ता भविस्ससि। इग
अहवा तस्सा तम्मि देसे किंचि दुक्कसि ताहे पुच्छितो भणति। इमेण
ओसहेण लिंपाहि। ताहे पणिससि ॥७५॥ इमे दोसा -

भा. २२५९ -- विदठो व भोइएणं, सिद्धेणीया व जं सि काहंति।
परितावणा व वेज्जे, तुवरे लेवदठता काया ॥७६॥ वा ^{परितावणा}
तं परिभोगकाले भोतिएण विददं पुच्छिया किमेयं ? कहियं,
संजएण मे एयं कयं । एगतरपओसं गच्छे। जं ते पंतावणादि करिस्संति
तमावज्जे, सावज्जं अगागाढातिवेयणं वा पावति तं संजयस्स पच्छितं।
उद्धावणाए मूलं। वेज्जा वा जं किरियं करंतो तुवरदठया लेवदठया
वा काए ववरोवेज्ज, एत्थ वि संजयस्स कायणिप्पक्कणं ॥७६॥
संजएण वा लेव्हे उवविदठे आगम्म कहेज्जा --

भा. २२६० -- उप्पक्कमे गतं, पेच्छासु ण जा से कीरती किरिया। ता-तु (प्र०)
ते चिय दोसा विदठे, अंगावण पासणे जे तु ॥७७॥
ताए भणियं उप्पक्कं मे गतं पेच्छामो जा से किरिया - ता (प्र०)
किज्जति, ते चेव सव्ये दोसा जे अंगायाणपोसणसुते सुता ॥७७॥

भा. २२६१ -- वितियपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविध तेइच्छे।
अभिओग असति दुब्भिवस्समादिसु जा जहिं जतणा ॥७८॥

१५ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स मेहुणवडियाए पिदुठंत वा सोतंत वा ×
सूत्रम् पोसंत वा भल्लायएण उप्पाएत्ता सोओदगवियडेण वा उस्सिणोदग-
वियडेण वा उच्छोल्लेज्ज वा पधोएज्ज वा उच्छोल्लंत वा पधोएंत वा
सातिज्जति ॥ ६-१५॥

सूत्रम् १६ जे भिक्खु मारुग्गामस्स मेहुणवडियाए पिदुठंत वा सोतंत वा ×
पोसंत वा उच्छोल्लेत्ता पधोएत्ता अन्नयरेण आलेवणजाएण आलिपेज्ज
वा विलिपेज्ज वा आलिपेत्ता वा विलिपेत्ता वा सातिज्जति ॥ ६-१६॥

सूत्रम् १७ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स मेहुणवडियाए पिदुठंत वा सोतंत वा ×
पोसंत वा उच्छोल्लेत्ता पधोएत्ता आलिपेत्ता विलिपेत्ता तेल्लेण वा
घएण वा वासाए वा णवणीएण वा अब्भंगेज्ज वा मक्खेज्ज वा -
अब्भंगेत्ता वा मक्खेत्ता वा सातिज्जति ॥ ६-१७॥

सूत्रम् १८ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स मेहुणवडियाए पिदुठंत वा सोतंत वा ×
पोसंत वा उच्छोल्लेत्ता पधोएत्ता आलिपेत्ता विलिपेत्ता अब्भंगेत्ता
मक्खेत्ता अन्नयरेण धूवणजाएण धूवेज्ज वा पधूवेज्ज वा धूवेत्ता वा पधूवेत्ता
वा सातिज्जति ॥ ६-१८॥

भा. २२६२ -- सीतोदे जो उ गमो, णियमा सो चेव तेल्लमादीसु।
गंधादीएसु तहा, पुठ्वे अवरम्मि य पवम्मि ॥ ७९॥
सीतोदगेण देसे सठ्वे फासुगाफासुगेण उप्पिलावणाइया य
दोसा, धोयं तेल्लाइणा मक्खैयठ्वं, एत्थ वि ते चेव दिदुठाइया
दोसा, संपातिमादिवधो य। मक्खियं कक्कादिणा/उवुदुटेयठ्वं - व्य
लोद्धादिणा वा सुगंधवठ्वेण, आरुक्काइयादिविराहणा।

भा. २२६३ -- वितियपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविध तेइच्छे।
अभिओग असति दुब्भिक्खमादीसु जा जहिं जतणा ॥ ८०॥

सूत्रम्-१९

सूत्रम् १९ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स मेहुणवडियाए कसिणाइं वत्थाइं धरेइ
धरेंत वा सातिज्जति ॥ ६-१९॥

सूत्रम् २० -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स मेहुणवडियाए अडयाइं वत्थाइं धरेइ
धरेंत वा सातिज्जति ॥ ६-२०॥

सूत्रम् २१ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स मेहुणवडियाए धोवरत्ताइं वत्थाइं धरेइ
धरेंत वा सातिज्जति ॥ ६-२१॥

सूत्रम् २२ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स मेहुणवडियाए धित्ताइं वत्थाइं धरेइ
धरेंत वा सातिज्जति ॥ ६-२२॥

सूत्रम् २३ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स मेहुणवडियाए विचित्ताइं वत्थाइं
धरेइ धरेंत वा सातिज्जति ॥ ६-२३॥

अहयं णाम संतुग्गंतं, परिभोमहेय धरणं, अहवा धारणं अपरि-
भोगत्तेणं, तेसिं दाहावि रिं धरेति। पाजापिमुल्लस फेडणं धोयं।

ते मस्सिणा धरेति, धरं अणुत्पदुठाएत्ता संकगिज्जो भविस्सामि एयं भणज्जो
आयभाविआसु धरेति। अहवा सो चेव मल्लिणो धरेति। वरं मम एया
अत्तदुठभाविताओ मल्लिणवासस्स वीसंनं एति। चित्तं णाम एगतरवणु-
ज्जलं। 'विवित्तं णाम' दोहिं तिहिं वा सठ्वेहिं वा उज्जतं। र
चउगुलं, आपादिया य दोसा।

- भा. २२६५ -- अहं जे य धोयमहले, रसेचिते तथा विचिते य। अहं जे
मेहुणपरिण्णाय, एताइ धरंति आणावी ॥८१॥ या
- भा. २२६६ -- मइले अणुवडहेतुं, आतदिठतभाविसाणु वा वहती । अम । ति
सिसाण
आतपरमोहउवयदठयाए वाहामो वा ॥ ८२॥
'वहति णाम' परिभोगं करेति । सिसां तंहुगयाइया मइलं मोउं गग
ता (३५) आयपरमोहउवयदठयाए वड्ढंतेसिं वा दाहंति धरंति । जति देति
जं ताओ काहंति कम्मबंधप्पसंगो य वठठव्वो । अहवा देतो विदठो
उड्डाहो, गेण्हणादयो, दोसा । अप्पणो य मारातिया दोसा । अधि- दि
उ (३५) करणं अणुवधीते ॥ ८२॥
- भा. २२६७ -- वितियपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविधतेइच्छे ।
अभिओग असतिदुक्खिक्खमादिसु जा जहिं जतणा ॥ ८३॥
सुत्रम् (जे भिक्खु भा. भे. अप्पणोइत्यादि ततोयोदेसगमेण जाव
सीसडुवारं करेति)
- सुत्रम् २४ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो पाए आमज्जेज्ज
वा पमज्जेज्ज वा अमज्जंतं वा पमज्जंतं वा सातिज्जति ॥ ६-२४॥
- सुत्रम् २५ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो पाए संवाहेज्ज
वा पलिमदेज्ज वा संवाहंतं वा पलिमदंतं वा सातिज्जति ॥ ६-२५॥
- सुत्रम् २६ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो पाए तेल्लेण
वा घण वा व/साए, णवणीएण वा मक्खेज्ज वा मिलिंगेज्ज वा मक्खंतं
वा मिलिंतं वा सातिज्जति ॥ ६-२६॥
- सुत्रम् २७ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो पाए लोद्वेण वा
कक्केण वा उल्लोल्लेज्ज वा उव्वदट्टेज्ज वा उल्लोल्लंतं वा उव्वदट्टंतं
वा सातिज्जति ॥ ६-२७॥
- सुत्रम् २८ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो पाए सीओदग-
वियडेण वा उसिणोदगवियडेण उच्छोल्लेज्ज वा पधोएज्ज वा उच्छोल्लंतं वा
वा पधोएंतं वा सातिज्जति ॥ ६-२८॥
- सुत्रम् २९ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो पाए कुमेज्ज
वा रएज्ज वा रएज्ज-क्ख कुमंतं वा रएंतं वा सातिज्जति ॥ ६-२९॥
- भाउग्गाम-
मस्स सुत्रम् ३० -- जे भिक्खु मेहुणवडियाए अप्पणो कायं आमज्जेज्ज वा पमज्जेज्ज
वा आमज्जंतं वा पमज्जंतं वा सातिज्जति ॥ ६-३०॥
- सुत्रम् ३१ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो कायं संवाहेज्ज
वा पलिमदेज्ज वा संवाहंतं वा पलिमदंतं वा सातिज्जति ॥ ६-३१॥
- सुत्रम् ३२ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो कायं तेल्लेण
वा घण वा व/साए वा णवणीएण वा मक्खेज्ज वा मिलिंगेज्ज वा
मक्खंतं वा मिलिंतं वा सातिज्जति ॥ ६-३२॥
- सुत्रम् ३३ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो कायं लोद्वेण
वा कक्केण वा उल्लोल्लेज्ज वा उव्वदट्टेज्ज वा उल्लोल्लंतं वा उव्वदट्टंतं
वा सातिज्जति ॥ ६-३३॥
- सुत्रम् ३४ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो कायं सीओदग-
वियडेण वा उसिणोदगवियडेण उच्छोल्लेज्ज वा पधोएज्ज वा उच्छोल्लंतं
वा पधोएंतं वा सातिज्जति ॥ ६-३४॥

- सूत्रम् ३५ :- जे भिक्खु मारुग्गामस्स भेदुणवडियाए अण्णणी कायंसि कुमेज्ज वा रण्णज्ज वा कुमेतं वा रणंतं वा सातिज्जति ॥ ६-३५॥
- सूत्रम् ३६ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स भेदुणवडियाए अण्णणी कायंसि वणं - आमज्जेज्ज वा पमज्जेज्ज वा आमज्जंतं वा पमज्जंतं वा सातिज्जति ॥ ६-३६॥
- सूत्रम् ३७ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स भेदुणवडियाए अण्णणी कायंसि संवाहेज्ज वा पलिमहेज्ज वा संवाहंतं वा पलिमहेतं वा सातिज्जति ॥ ६-३७॥
- सूत्रम् ३८ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स भेदुणवडियाए अण्णणी कायंसि वणं तेरहेण वा पण वा वसाए वा णवणीएण वा मक्खेज्ज वा मिलिंजेज्ज वा मक्खंतं वा मिलिंतं वा सातिज्जति ॥ ६-३८॥
- सूत्रम् ३९ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स भेदुणवडियाए अण्णणी कायंसि वणं लोद्रेण वा कक्खेण वा उल्लोलेज्ज वा उल्लोलेज्ज वा उल्लोलेतं वा उवदंतं वा सातिज्जति ॥ ६-३९॥
- सूत्रम् ४० -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स भेदुणवडियाए अण्णणी कायंसि सीओ-दगवियडेण वा उसिणीदगवियडेण वा उच्छोलेज्ज वा पधोएज्ज वा उच्छोलेतं वा पधोएतं वा सातिज्जति ॥ ६-४०॥
- सूत्रम् ४१ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स भेदुणवडियाए अण्णणी कायंसि वणं - कुमेज्ज वा रण्णज्ज वा कुमेतं वा रणंतं वा सातिज्जति ॥ ६-४१॥
- सूत्रम् ४२ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स भेदुणवडियाए अण्णणी कायंसि गंडं वा पिलगं वा अरइयं वा असियं वा भगंवलं वा अण्णयरेणं तिक्खेणं सत्थ-जाएणं अचिंहेज्ज वा विचिंहेज्ज वा अचिंहेतं वा विचिंहेतं वा सातिज्जति ॥ ६-४२॥
- सूत्रम् ४३ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स भेदुणवडियाए अण्णणी कायंसि गंडं वा पिलगं वा अरइयं वा असियं वा भगंवलं वा अण्णयरेणं तिक्खेणं - सत्थजाएणं अचिंहेज्ज वा विचिंहेज्ज वा पुयं वा सोणियं वा नीहरेज्ज विसोहेज्ज वा नीहरंतं वा विसोहेतं वा सातिज्जति ॥ ६-४३॥
- सूत्रम् ४४ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स भेदुणवडियाए अण्णणी कायंसि गंडं वा पिलगं वा अरइयं वा असियं वा भगंवलं वा अण्णयरेणं तिक्खेणं सत्थ-जाएणं अचिंहेज्ज वा विचिंहेज्ज वा नीहरिता विसोहेता सीओदग-वियडेण वा उसिणीदगवियडेण वा उच्छोलेज्ज वा पधोएज्ज वा - उच्छोलेतं वा पधोएतं वा सातिज्जति ॥ ६-४४॥
- सूत्रम् ४५ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स भेदुणवडियाए अण्णणी कायंसि गंडं वा पिलगं वा अरइयं वा असियं वा भगंवलं वा अण्णयरेणं तिक्खेणं सत्थ-जाएणं अचिंहेज्ज वा विचिंहेज्ज वा नीहरिता विसोहेता पधोएता - अण्णयरेणं अल्लेवजाएणं आलिंजेज्ज वा विलिंजेज्ज वा आलिंजेतं वा विलिंजेतं वा सातिज्जति ॥ ६-४५॥
- सूत्रम् ४६ -- जे भिक्खु मारुग्गामस्स भेदुणवडियाए अण्णणी कायंसि गंडं वा पिलगं वा अरइयं वा असियं वा भगंवलं वा अण्णयरेणं तिक्खेणं सत्थजाएणं अचिंहेज्ज वा विचिंहेज्ज वा नीहरिता विसोहेता उच्छोलेता पधोएता आलिंजेता विलिंजेता तिल्लेण वा धवण वा वसाए वा - णवणीएण वा अण्णयेज्ज वा मक्खेज्ज वा अण्णयेतं वा मक्खंतं वा - सातिज्जति ॥ ६-४६॥

सूत्रम् ४७ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो कायंति गंडं वा पिलगं वा अरहयं वा असियं वा भगंवलं वा अप्पयरेणं तिकस्सेणं सत्थजाएणं अचिउंविता विचिउंविता नीहरिता उच्छोलेत्ता पथोएत्ता आलिंप्पेत्ता विलिंप्पेत्ता अङ्गमेत्ता वक्खेत्ता अन्नयरेण धूवणजाएण धूवेज्ज वा पधूवेज्ज वा धूवेत्तं वा पधूवेत्तं वा सातिज्जति ॥ ६-४७॥

सूत्रम् ४८ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो पाहुकिमियं वा कुच्छिकिमियं वा अंगुलीए निवेसिय निवेसिय नीहरइ नीहरेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-४८॥

सूत्रम् ४९ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो दीहाओ नह-सीहाओ कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पेंतं वा संठवेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-४९॥

सूत्रम् ५० -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो जंघरोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पेंतं वा संठवेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-५०॥

सूत्रम् ५१ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो कक्खरोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पेंतं वा संठवेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-५१॥

सूत्रम् ५२ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो मंछुरोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पेंतं वा संठवेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-५२॥

सूत्रम् ५३ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो वत्थिरोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पेंतं वा संठवेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-५३॥

सूत्रम् ५४ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो चक्खुरोमाइं - कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पेंतं वा संठवेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-५४॥

सूत्रम् ५५ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो दैंते आघंसेज्ज वा पंघंसेज्ज वा आघंसंतं वा पघंसंतं वा सातिज्जति ॥ ६-५५॥

सूत्रम् ५६ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो दंतं उच्छोलेज्ज वा पथोएज्ज वा उच्छोलेत्तं वा पथोएत्तं वा सातिज्जति ॥ ६-५६॥

सूत्रम् ५७ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो दैंते कुमेज्ज वा रंरणज्ज वा फुमैंतं वा रपंतं वा सातिज्जति ॥ ६-५७॥

सूत्रम् ५८ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो उठ्ठे आमज्जेज्ज वा पमज्जेज्ज वा आमज्जंतं वा पमज्जंतं वा सातिज्जति ॥ ६-५८॥

सूत्रम् ५९ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो उठ्ठे संवाहेज्ज वा पलिमहेज्ज वा संवाहेंतं वा पलिमहेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-५९॥

मेहुणवडियारसूत्रम् ६० -- जे भिक्खु माउग्गामस्स अप्पणो उठ्ठे तेल्लेण वा घण्ण वा वासाए वा णवणीएण वा वक्खेज्ज वा भिलिंजेज्ज वा मक्खेंतं वा भिलिंजेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-६०॥

सूत्रम् ६१ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो उठ्ठे उलोडेण वा कक्केण वा उल्लोलेज्ज वा उल्लददेज्ज वा उल्लोलेत्तं वा उल्लदहेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-६१॥

सूत्रम् ६२ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो उठ्ठे सीओदग-वियडेण वा उस्सिणीदगवियडेण वा उल्लोलेज्ज वा पथोएज्ज वा - उच्छोलेत्तं वा पथोएत्तं वा सातिज्जति ॥ ६-६२॥

सूत्रम् ६३ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियार अप्पणो उठ्ठे फुमेज्ज वा कप्पेज्ज वा फुमैंतं वा रपंतं वा सातिज्जति ॥ ६-६३॥

- सूत्रम् ६४ -- ^{उत्तरोत्तराहं} जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो दीहाइं -
उत्तरोत्तराहं अच्चिपत्ताइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पंतं वा संठवेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-६४ ॥
- सूत्रम् ६५ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो दीहाइं अच्चि-
पत्ताइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पंतं वा संठवेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-६५ ॥
- सूत्रम् ६६ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो अच्छीणि आमज्जेज्ज
वा पमज्जेज्ज वा आमज्जंतं वा पमज्जंतं वा सातिज्जति ॥ ६-६६ ॥
- सूत्रम् ६७ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो अच्छीणि संवाहेज्ज
वा पल्लिमहेज्ज वा संवाहेंतं वा पल्लिमहेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-६७ ॥
- सूत्रम् ६८ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो अच्छीणि तेल्लेण
वा घण्ण वा वासाए णवणीएण वा मक्खेज्ज वा भिल्लिगेंज्ज वा -
मक्खेंतं वा भिल्लिगेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-६८ ॥
- सूत्रम् ६९ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो अच्छीणि लोद्धेण
वा कक्केण वा उल्लोल्लेज्ज वा उच्चदट्टेज्ज वा उल्लोल्लेंतं वा उच्चदट्टेंतं
वा सातिज्जति ॥ ६-६९ ॥
- सूत्रम् ७० -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो अच्छीणि सीओ-
वगवियडेण वा उस्सिणीवगवियडेण वा उच्छोल्लेज्ज वा पधोएज्ज वा
उच्छोल्लेंतं वा पधोएंतं वा सातिज्जति ॥ ६-७० ॥
- सूत्रम् ७१ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो अच्छीणि फुमेज्ज
वा रएज्ज वा फुपेंतं वा रपंतं वा सातिज्जति ॥ ६-७१ ॥
- सूत्रम् ७२ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो दीहाइं भुमग-
रोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पंतं वा संठवेंतं वा सातिज्जति
॥ ६-७२ ॥
- सूत्रम् ७३ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो दीहाइं पास-
रोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पंतं वा संठवेंतं वा सातिज्जति ॥
॥ ६-७३ ॥
- सूत्रम् ७४ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो अच्चिमलं वा
कण्णमलं वा दंतमलं वा महमलं वा नीहरेज्ज वा विसोहेज्ज वा -
नीहरेंतं वा विसोहेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-७४ ॥
- सूत्रम् ७५ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अप्पणो कायाओ सेंयं
वा जल्लं वा पंकं वा मलं वा नीहरेज्ज वा विसोहेज्ज वा नीहरेंतं
वा विसोहेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-७५ ॥
- सूत्रम् ७६ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए गामणुगामं दूइज्जमाणे अप्पणो
सीसडुवारायिं करेइ करेंतं वा सातिज्जति ॥ ६-७६ ॥
- ‘मल्लिणो-रयणुडिणी, अक्खस्सो वा अण्डिठठवी वा फुडिय-
हत्थपादो हत्थीणं अक्खमणिज्जो पादपमज्जणाती करेति, वरं इत्थीणं
कमणिज्जो भविस्सामीति, अणुइं आगदिया य दोसा ।
भा. २२६७ -- पादे पमज्जणादी, सीसडुवारायि जो गमो ततिण ।
मेहुणपरिण्याए, उउउवेत्ताम्म सो वेव ॥ ८४ ॥
भा. २२६८ -- विवित्तपदमणप्पज्जे, अप्पणो वा वि दुविधतेइ उडे ।
अणुओगअसति दुक्खिक्खमादिदु जा जहिं जतणा ॥ ८५ ॥

सूत्रम् -- अस्मिन् गो... मज्जे
 सूत्रम् - ७७ - जे मिकख भाउग्गामस्स मेहुणपडियाए खीरं वा दडिं वा नवणीयं वा सप्पियं वा गुलं वा खंडं वा सक्करं वा मच्छंडियं वा अन्नयरं वा पिपिणीयं आहारं आहारेह आहारं वा सातिज्जति ॥ ६-७७ ॥ तं सेवधाये आयज्जति चारम्मसियं परिहारठ्ठाणं - अपुउग्गामतियं ॥ समसो ॥

छठोउरेसो

मधुमज्जमंसा अवदाते दठ्ठव्वा, अप्पतरं वा गेहावगाढं उव-
 वस्सडियं आहारेति, खेवरं उवच्चियमंससोणिओ भयिस्सामि सुकुमालो
 य, अतो कमपिज्जो भविरस्सामि। उवच्चियमंसोणिओहिं दुदं पडि-
 सेविज्जति, जति एयणिमितं भुंजति हा।

भा. २२६९ -- खीरवधिमामोहिं, सेसाहारा विसूइया होति।

मेहुणपरिण्णते, ताणाहारं ताणावो ॥ ८६ ॥

जइ मेहुणपडियाए आहारेति तो चउगुहं, इहरहा भासुहं,

विगतिपरिवूढवेहस्स ते वेव गमणाशिया बोला ॥ ८६ ॥

भा. २२७० -- पाणावि संक्षण्ठठा, वि सेविता धेति उप्पहं विगती।

किं पुग जो पडिसेवति, विगती वण्णाविणं कज्जे ॥ ८७ ॥

जति वि पाणाविसंक्षण्ठठा विगते भुंजति तस्सावि विगई हा।

उप्पहं धेति किं पुग जो वण्णतोणं अठ्ठा मेहुणठ्ठा वा विगतिं -
 भुंजति ॥ ८७ ॥

भा. २२७१ -- वितियपवमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविध तेइच्छे।

अभिओग अस्सति दुडिभक्खमादिउ जा जडिं जतपा ॥ ८८ ॥

पूर्ववत् -- ८८ ॥

भा. २२७२ -- पुरिसाणं जो दग्गमो, इत्थीवग्गमि होइ सो वेव।

एसेन जवरिस्सो, इत्थीणं पुरिसवग्गमि ॥ ८९ ॥

पुरिसाणं जो गयो इत्थीवग्गे भणितो जहा -- "मिक्खु

माउग्गामं मेहुणपडियाए विण्णवेति" एस इत्थीणं पुरिसवग्गे - जेज

वत्तव्वो - जा मिक्खुपी वि पितग्गामं मेहुणपडियाए विण्णवेइ,

उस्सग्गाववाएहिं दोसदंसणेहिं अत्थो तहेव वत्तव्वो ॥ ८९ ॥ य

द्विरेप

॥ इति गिसीह बुज्जीए धम्मोदेइकः समाप्तः ॥

----- xox-----

हः

१

सूत्रे न विद्यते।

॥ नमो बुधदेवताय ।

कमलविभूषितमित्यर्थः

सूत्रम् १ --

वेत्त

जे भिक्षु मातृगंगामस्स भेडुणपडियाए तणमालियं वा मुंजमालियं वा वृत्तमालियं वा मयणमालियं वा पिंठमालियं वा पोंडिअदंत-
मालियं वा सिंगमालियं वा संसमालियं वा हड्डमालियं वा भिंड-
मालियं वा कट्टमालियं वा पत्तमालियं वा पुप्फमालियं वा फल-
मालियं वा बीयमालियं वा हरियमालियं वा करेइ करैतं वा -
सातिज्जति ॥ ७-१॥

सूत्रम् - २ --

जे भिक्षु मातृगंगामस्स भेडुणपडियाए तणमालिया मुंजमालियं वा वेत्तमालियं वा मयणमालियं वा पिंठमालियं वा वृत्तमालियं वा सिंगमालियं वा संसमालियं वा हड्डमालियं वा भिंडमालियं वा कट्टमालियं वा पत्तमालियं वा पुप्फमालियं वा फलमालियं वा बीयमालियं वा हरियमालियं वा करेइ धरैतं वा सातिज्जति ॥ ७-२॥

सूत्रम् - ३ -

जे भिक्षु मातृगंगामस्स भेडुणपडियाए तणमालियं वा मुंजमालियं वा वेत्तमालियं वा मयणमालियं वा पिंठमालियं वा वृत्तमालियं वा सिंगमालियं वा संसमालियं वा हड्डमालियं वा भिंडमालियं वा कट्टमालियं वा पत्तमालियं वा पुप्फमालियं वा फलमालियं वा बीयमालियं वा हरियमालियं वा पिणददह पिणददंतं वा सातिज्जति ॥ ७-३॥

भा. २२७३ --

आहारमंतभूसा, बालियभावी उ बाहिरा भूसा ।
विगती विगतिसहावा, व बाहिरं दुज्ज संतप्पं ॥ १॥

गस्स (Antamam)

उत्तदुदेसगे संसमुदेसगे एवं संबज्जति --
तेण विगतिआहारेण यु पीणियसरीरस्स अलुमंतभूसा भविस्सति ।
सत्तमुदेसगे वि आइमसुते मालिगपडिसेहो, भा बाहिरभूसा भविस्सति ।
अहवा विगतीआहारातो संजमविगतसुंभादो बाहिरविभूसाणिमितं
तणमालियाति करेज्ज, तप्पडिसेहणत्थं इयं सुत्तं वीरणातितणेहिं
पंचवण्णमालियाओ कीरंति, जहा महराए । मुंजमालिया, जहा -
धिज्जातियाणं जहीकरणे, वेत्तकट्टेसु कडगभावी कीरंति, कट्टे वा
मुंदप्पडिया भवंति, मयणे मयणपुप्फा कीरंति, पंचवण्णा/भेडेसु -
भंडाकारा करैति, मोरंगमयी वा, मक्कडहड्डेसु हड्डमयी डिंभाणं
गलेसु बज्जति, वंतमयी, वराडभेडेसु कवडगमयी, महीसीसंगेसु जहा
पारसियाणं, पत्तमालियातगरपत्तेसु माला गुज्जति, अहवा विवाहेसु
अणेगविहेसु अणेगविहो वंजमालियाओ कीरंति । फलेहिं गुंजारिमेहिं
रुक्खेसिहिं वा पुत्तंजीवगेहिं वा धोडोवमणे तप्पफेहिं वा माला कीरति ।

मालिया (प्र)

अण्णेण वा कारवेह, अण्णियति वा । कपं वा अवरिमोगत्तेण धरेति,
पिणधत्ति वा -- -- -- अण्णणे सरीरं आररेति, सज्जेसु वि भेडुणपडियाए
एत्थं एक्केककाओ पयात्तो आण्णविधा दोसा आयसंजमविराहणा
य भवति ॥ १॥

भा. २२७४ --

तणमालियादिवा उ, जत्थियेडा उ आहियासुत्ते । ओ
भेडुणपतिण्णाए, ता उ धरैतस्स आणावी ॥ २॥

भा. २२७५ --

तणवेत्तमुंजकट्टे, भिंडमयणधोर पिण्डहड्डमयी ।
पोंडिअदंतं पत्तदि करे धरे पिणि आणावी ॥ ३॥

भा. २२७६ --

सविकारो मोहद्वीरणा य वक्ष्येव राग जाइण्यं ।

गहणं च तेण दंडिग, गोमिय भाराधिकरणादी ॥ २२७६ ॥

सलिंगातो सविकारया लब्धति, आयपरमोहद्वीरणं वा

करेति, सुतयेसु वा पल्लिमथो, सरागो वा लब्धति, 'अणाइण्यं',
कुसलो ति हिंसेति (प्र.) तित्थकरेहि य अविण्यं, तेणगेहिं वा तद्वत्ताए धेप्पति, 'असाहू ति
हि वा धेप्पति (प्र.) काउं दंडिगेहिं वा धेप्पति, गोम्मिएहिं धेप्पति, भारेण य - वा

आयविराहणा, अयुवकारिता य अधिकरणं भवति, फालणहिं वण -

धंसणादिणं वा आतविराहणा, सुसिरासुसिरेहिं य संजमविराहणा, x

लोणे य उड्डाहो ॥ ४ ॥ जम्हा एते दोसा तम्हा ण करेति णो

धरेति णो पिण्णति ॥ भवे कारणं --

भा. २२७७ --

वित्तियपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविध्तिइच्छे ।

अभिओगअसिवदुब्धि-दसमादिसुज्जाज्जिं जतणा ॥ ५ ॥

ति । पदाति (प्र.)

अणप्पज्जो सव्वाण वि करेज्ज, ण य पच्छित्तं । अप्पज्जो वा

स्ति : दुविध्तेइच्छे तारित्तं सरियादीयं आराहणत्ता करेज्ज । ताहे
ताओ लोभाविद्याओ पडिसेवणं देज्ज । पढं ताजाओ अप्पमोल्लाओ,

x वनं पच्छा वह्मोल्लाओ । एवं दुब्धिक्खे वि भेदगादिकणपूरगादि
काउं दंडियस्स उवत्तविज्जति, सो परितुत्तो भत्तं दाहिंति ॥ ५ ॥

सूत्रम् --

सूत्रम् -- ४ --

जे भिक्खू माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अयलोहाणि वा तंव-

लोहाणि वा तउयलोहाणि वा सीसगलोहाणि वा रूप्पलोहाणि

वा सुवण्णलोहाणि वा करेति करेत्तं वा सातिज्जति ॥ ७-४ ॥

सूत्रम् - ५ -

तं बल्लोहाणि वा

जे भिक्खू माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अयलोहाणि वा,

तउयलोहाणि वा सीसगलोहाणि वा रूप्पलोहाणि वा सुवण्ण-

लोहाणि व धरेइ धरेत्तं वा सातिज्जति ॥ ७-५ ॥

सूत्रम् - ६ -

जे भिक्खू माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अयलोहाणि वा तंव-

लोहाणि वा तउयलोहाणि वा सीसगलोहाणि वा रूप्पलोहाणि

वा सुवण्णलोहाणि वा परिभुंजति परिभुंजत्तं वा सातिज्जति ॥ ७-६

हिरण्यं रूपं ।

भा. २२७८ --

अयमादी लोहा खलु, जत्तियमेत्ता उ आहिया सुते ।

एयाइ (प्र.)

मेहुणपरिण्णाए, एत्ताइ धरेत्तस्स आणादी ॥ ६ ॥ धरेत्त (प्र.)

भा. २२७९ --

सविकारो मोहद्वीरणा य वक्ष्येवरागाइण्यं ।

गहणं च तेण दंडिय-विदुत्तो नंदिसेणेण ॥ ७ ॥

तस्स धरेत्तस्स धित

मेहुणदुत्ताए करेत्ते पिणिहिंस्स ह्मा, आणादिया य, विराहणा-

धमंतफूमंतस्स संजमछक्कायविराहणा, राउले वा मूइज्जइ, तत्थ - ख

बंधणातिओ य दोसो, सुवण्णं वा कारविज्जति, लोहादि वा, जद्धि वा (प्र.)

कुट्टेत्तस्स (प्र.)

कुट्टेत्तस्स आयविराहणा वा, तेहिं वा धेप्पेज्ज ॥ ६ ॥ जम्हा एते

करेः ॥

दोसा तम्हा णो, कारणे -

१ वित्तिय-गा

दुत्ता रायाभिओगेण मेहुणदुत्ता वा करेज्ज । वलामोडीए वा कराविज्ज-
ति, दुब्धिक्खे वा असंघरंतो सयं करेज्ज ॥ ७ ॥ सूत्रम् --

सूत्रम् --

जे भिक्खू माउग्गामस्स मेहुणवडियाए हाराणि वा अ-

हाराणि वा एगावली वा सुतावली वा कण्णावली वा रय-

तिड्डाणि वा चुर्कणि प्रायः पावली वा कडगाणि वा तुडियाणि वा केरूराणि वा कुंडलाणि वा पट्टाणि वा मड्डाणि वा पलंवसुत्ताणि वा सुवण्णसुत्ताणि वा करेति करंतं वा सातिज्जति ॥ ७॥ ७॥

सूत्रम् ८ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए हाराणि वा अहाराणि वा एगावली वा मुत्तावली वा कणगावली वा रयणावली वा - कडगाणि वा तुडियाणि वा केरूराणि वा कुंडलाणि वा पट्टाणि वा मड्डाणि वा पलंवसुत्ताणि वा सुवण्णसुत्ताणि वा धरेति धरंतं वा सातिज्जति ॥ ७-८॥

सूत्रम् ९ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए हाराणि वा अहाराणि वा एगावली वा मुत्तावली वा रयणावली वा कडगाणि वा तुडियाणि वा केरूराणि वा कुंडलाणि वा पट्टाणि वा मड्डाणि वा पलंवसुत्ताणि वा सुवण्णसुत्ताणि वा परिभुजंति परिभुजंतं वा सातिज्जति ॥ ७-९॥

‘कुंडलं’ कण्णाभरणं, ‘गुणं’ कडीसुतयं, ‘मणी’ सूर्यमणीमादयः, मण्यप्यः ‘तुडियं’ बाहुरवस्थया, तिण्णि सरातो तिसरियं, वालभा मरु-पल्लवा (प्र.) डादिसु ओड्डला, अगारीण वा गलोलइया, नाभिं जा गच्छइ सा पलंबा- सा य उलं वा भण्णति । अदहारसलयाओ हारो, णवसु अदढहारो, विचित्तेहिं एगसरा एगावली, मुत्तिएहिं मुत्तावली, - सुवण्णमणिएहिं कणगावली, रयणेहिं रयणावली, चउरंगुलो सुवण्णस- ओ पट्टो, त्रिडुटो मुकुटः ।

भा. २२८१ -- कडगाई आभरणा, जत्तियमेता उ आहिया सुते । मेहुणपरिण्णाए, ताइ धरंतस्स आणादी ॥ ९॥ मि (प्र.)

भा. २२८२ -- सविगारो मोहुदी उणा य ववसेव रागणाइण्णं । गहणं च तेण दंडिय-दिदंततो णंविसेणेण ॥ १०॥

मेहुणपडियाए डा, जच्चेव लोहेसु विराहणा । कारणे - वित्तियपदमपप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविधतेइच्छे । अभिओगअसिवडुब्धि- , वस्समादिसु जा जहिं जतणा ॥ ११॥

सूत्रम् - १० -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए आईणाणि वा आई- णपावराणि वा कंवालाणि वा कंवलपावराणि वा कोयरा(वा)णि वा कोयर(व) पावराणि वा कालमियाणि वा णीकलमियाणि वा सामाणि वा मि(मा)हासामाणि वा उट्टाणि वा उट्टलेस्साणि वा वग्घाणि वा विवग्घाणि वा परवंग्गाणि वा सहिणाणि वा - सहिणकल्लाणि वा खोमाणि वा डुगुल्लाणि वा पतुल्लाणि आव- रंताणि वा बीणाणि^१ असुयाणि वा कणकंताणि वा कणसुवियाणि खंमि वा कणगचित्ताणि वा कणगविचित्ताणि वा आभरणविचित्ताणि वा करेति करंतं वा सातिज्जति ॥ ७-१०॥

सूत्रम् ११ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए आईणाणि वा आईणपाव- राणि वा कंवालाणि वा कंवलपावराणि वा कोयरा(वा)णि वा कोयरापावराणि वा कालमियाणि वा णीलमियाणि वा सामाणि वा मिहासामाणि वा उट्टाणि वा उट्टलेस्साणि वा वग्घाणि वा विवग्घाणि वा परवंग्गाणि वा सहिणाणि वा सहिणकल्लाणि वा कणगचित्ताणि वा कणगविचित्ताणि वा आभरणविचित्ताणि वा करेति करंतं वा सातिज्जति ॥ ७-११॥

(य)

(प्र)

१ स्त्रियाणि वा

वा खोमाणि वा दुगुल्लाणि वा पणलाणि वा आवरंताणि वा^१
अंशुयाणि वा कणकंताणि वा कणगसंसियाणि वा कणगचित्ताणि वा^२
कणगविचित्ताणि वा आभरणविचित्ताणि वा धरेह धरंतं वा -
सातिज्जति ॥७॥११॥

सूत्रम् १२ --

जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए^३ अईणाणि वा अईण-
पावराणि वा कंवलाणि वा कंवलपावराणि वा कोयराणि वा^४
कोयरपावराणि वा कालमियाणि वा णीलमियाणि वा सामाणि
वा मिहासामाणि वा उटटाणि^५ उटटलेस्साणि वा वग्घाणि वा^६
विक्खग्घाणि वा परवंगाणि वा सहिणाणि^७ सहिणकल्लाणि वा^८
खोमाणि वा दुगुल्लाणि वा पणलाणि वा आवरंताणि वा चीणाणि
वा अंशुयाणि वा कणकंताणि वा कणगसंसियाणि वा कणगचित्ताणि
वा कणगविचित्ताणि वा आभरणविचित्ताणि वा परिपुंजति परि-
पुंजंतं वा सातिज्जति ॥७-१२॥

अजिणं चम्मं, तम्मि जे कीरंति ते^९ आईणाणि, सहिणं सूद्धं,
कल्लाणं स्निग्घं, लक्ष्णयुक्तं वा, किं च सहिणं कल्लाणं च,
चउभंगो। आयं णाम तोसलिविसए सीयतलाए आयाणं धुरेसु सेवा-
लतरिया लगंति, तत्थ वत्था कीरंति। कायाणि कायविसए -

दुते

कायाणि भणंति। दुते वा काये रत्ताणि कायाणि^{१०} पौंडमया - बो
खोम्मा, अण्णे भणंति भूखेहिं तो निग्गच्छंति, जहा 'वडेहिंतो
पादगाहा' दुगुल्लो^{११} रक्खो तस्स वागो धेनु उद्वल्ले कुटिटज्जति

१ (स्त्रा)
२ (स्त्रा)
३ (स्त्रा)
४ (स्त्रा)
५ (स्त्रा)
६ (स्त्रा)
७ (स्त्रा)
८ (स्त्रा)
९ (स्त्रा)
१० (स्त्रा)
११ (स्त्रा)

पाणिण ताव जाव बूसी बूतो ताहे कज्जति एतेसु दुगुल्लो^{१२} (स्त्रा)

तिरीडरक्खस्स वागो, तस्स तंतू पटटसरिसो सो तिरीलो पटटो, उ-

तम्मि कयाणि तिरीडपटटाणि, अहवा किरीडयलाला मयलविसए ज्य

मयलाणि पत्ताणि कोविज्जति, तेसु वालएसु पडुणा दुगुल्लातो टि^{१३} (स्त्रा)

अब्भंतरहिरे जं उप्पज्जति तं अंशुयं, सुहमतं चीणंशुयं भणंति,

चीणविसए वा जं तं चीणंशुयं, जत्थ विसए जा रंगविधी ताए -

देसे रत्ता देसरागा, रोमेसु कया अमिला। अथवा पिम्मला अमिला

घटिटणीमुघट्टिता ते परिपुज्जमाणा कडे^{१४} कडेति-गज्जितसमाणं -

सद्धं करंति ते गज्जला फडिग पाहाणनिभा फाडिगा अच्छा इत्यर्थः।

कोतवो उवारसा कंवला सरडगपारिगादि पावाराणा^{१५} सुवण्णे वा (स्त्रा)

सुत्तं रज्जति, तेण जं बुतं तं कणगं, अंता^{१६} जस्स कणगेण कता तं

कणगयुक्तं, कणगेण जस्स पट्टो^{१७} कता तं कणगपट्टं, अहवा कणगपट्टा

मिगा, कणसुत्तेण फुल्लिया जस्स पाडिया तं कणगसवितं, कणगेण-

जस्स फुल्लितारु विण्णाउ तं कणगफुल्लियं जहा कद्धेण उद्धेडिज्जति।^{१८}

वग्घस्स^{१९} वग्घाणि, चित्तगवम्मं विक्खग्घाणि। एत्थे उपत्रिकादि वृ-

एकाभरणेन मंडिता आभरणा^{२०} न्युपत्रिकं वदेहि कस्वस्तिकर्पेटिकमो-^{२१}

स्तिकमावीहिं मंडिता आभरणविचिता, बुडुणगागिती जलचरा

सत्ता तेसिं अजिणा उद्धा^{२२} अण्णे भणंति उद्धं चम्मं गोरमिगाणं उ

अइणा गोरमिगादिणा पेसा पसवा तेसिं अइणं, अण्णे भणंति -

दिणा^{२३} पेसा लेसा य मच्छादियाण एते --

सूत्रस्थपशनि नु बूणो अनानुपूर्व्याख्यातानि सूत्रवर्तितानि च।

भा. २२८४ -- सहिष्णादी वत्था खलु, जतियमेत्ता य आहिया सुते।
मेहुणपरिण्णाए, ताइ धरेंतम्मि आणादी ॥१२॥

भा. २२८५ -- सविकारो मोहउदी-, रणा य वक्खेव रागणाइण्णं।
गहणं च तेण दंडिय- दिदंतेतो पंदिसेणेण ॥१३॥
आणादिभारोभयपरितावणादि सव्वे दोसा वत्तव्वा।

भा. २२८६ -- वित्तियपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविधतेइच्छे।
अभिओगअसिवदुक्खिभक्खमादिसु जा जहिं जतणा ॥१४॥
सूत्रम् --

सूत्रम् - १३ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अक्खंसि वा ऊरंसि वा
उयरंसि वा धणंसि वा गहाय संचालेइ संचालेंतं वा सातिज्जति ॥७-१३॥
कखं अक्खंता णाम संसाणियप्पवेसा अधवा अण्णतरं इंदियजायं अक्खं

+ भण्णति, उवगुच्छया कक्खता भण्णति, वक्खंसि वा ऊरंसि, हत्था-
दिएसु वा मेहुणवडियाए संचालेति चउगुं ।

भा. २२८७ -- अक्खलाणी दूठाणा खलु, जतियमेत्ता उ आहिया सुते।
जो घेउं संचाले, सो पावति आणमादीणि ॥१५॥
आणादिया दोसा, जस्स सा अविरइया सो रूसति, अहवा
सच्चवेय दूसेज्ज, गेणहणादयो दोसा ॥१५॥

भा. २२८८ -- वित्तियपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविधतेइच्छे।
अभिओगअसिवदुक्खिभक्खमादिसु जा जहिं जतणा ॥१६॥
सूत्रम् --

सूत्रम् -- १४ - जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अण्णमण्णस्स पाए -
आमज्जेज्ज वा पमज्जेज्ज वा आमज्जंतं वा पमज्जंतं वा सात्तिज्जति
॥७-१४॥

सूत्रम् - १५ - जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अण्णमण्णस्स पाए -
संवाहेज्ज वा पल्लिमहेज्ज वा संवाहेंतं वा पल्लिमहेंतं वा सात्तिज्जति ॥
॥७-१५॥

सूत्रम् - १६ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अण्णमण्णस्स पाए -
तेल्लेण वा घण्ण वा व/साए वा णवणीएण मक्खेज्ज वा भिल्लिगेज्ज
वा मक्खेंतं वा भिल्लिगेंतं वा सात्तिज्जति ॥७-१६॥

सूत्रम् - १७ - जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अण्णमण्णस्स पाए -
लोद्धेण वा कक्केण वा उल्लोलेज्ज वा उद्वदटेज्ज वा उल्लोलेंतं
वा उवदटेंतं वा सात्तिज्जति ॥७-१७॥

सूत्रम् - १८ - जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अण्णमण्णस्स पाए -
सीओदगवियडेण वा उस्सिणोदगवियडेण वा उच्छोलेज्ज वा पधोएज्ज
वा उच्छोलेंतं वा पधोएंतं वा सात्तिज्जति ॥७-१८॥

सूत्रम् - १९ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अण्णमण्णस्स पाए
कुमेज्ज वा रएज्ज वा कुमैंतं वा रएंतं वा सात्तिज्जति ॥७-१९॥

सूत्रम् - २० -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अण्णमण्णस्स कायं -
आमज्जेज्ज वा पमज्जेज्ज वा आमज्जंतं वा पमज्जंतं वा सात्तिज्जति
॥७-२०॥

सूत्रम् - ७-२१॥ जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अण्णमण्णस्स कायं -
संवाहेज्ज वा पल्लिमहेज्ज वा संवाहेंतं वा पल्लिमहेंतं वा सात्तिज्जति ॥
॥७-२१॥

- सूत्रम् - २२ - जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायं -
तेल्लेण वा घएण वा व/साए वा णवणीएण वा मक्खेज्ज वा -
मिलिंगेज्ज वा मक्खेतं वा मिलिगंतं वा सातिज्जति ॥ ७-२२॥
- सूत्रम् - २३ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायं -
लोद्धेण वा कक्केण वा उल्लोलेज्ज वा उच्चट्टेज्ज वा उल्लोलेंतं -
वा उच्चट्टेतं वा सातिज्जति ॥ ७-२३॥
- सूत्रम् - २४ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायं
सीओदगवियडेण वा उसिणोदगवियडेण वा उच्चोल्लेज्ज वा -
पधोएज्ज वा उच्चोल्लेंतं वा पधोएतं वा सातिज्जति ॥ ७-२४॥
- सूत्रम् - २५ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायं -
फुमेज्ज वा रएज्ज वा फुमेतं वा रएतं वा सातिज्जति ॥ ७-२५॥
- सूत्रम् - २६ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायंसि
वणं आमज्जेज्ज वा पमज्जेज्ज वा आमज्जेतं वा पमज्जेतं वा -
सातिज्जति ॥ ७-२६॥
- सूत्रम् - २७ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायंसि
वणं संवाहेज्ज वा पल्लिमहेज्ज वा संवाहेतं वा पल्लिमहेतं वा -
सतिज्जति ॥ ७-२७॥
- सूत्रम् - २८ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायंसि
वणं तेल्लेण वा घएण वा व/साए वा णवणीएण वा मक्खेज्ज वा
मिलिंगेज्ज वा मक्खेतं वा मिलिगंतं वा सातिज्जति ॥ ७-२८॥
- सूत्रम् - २९ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायंसि
वणं लोद्धेण वा कक्केण वा उल्लोलेज्ज वा उच्चट्टेज्ज वा उल्लोलेंतं
वा उच्चट्टेतं वा सातिज्जति ॥ ७-२९॥
- सूत्रम् - ३० -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायंसि वणं
सीओदगवियडेण वा उसिणोदगवियडेण वा उच्चोल्लेज्ज वा पधोएज्ज
वा उच्चोल्लेंतं वा पधोएतं वा सातिज्जति ॥ ७-३०॥
- सूत्रम् - ७-३१ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायंसि
वणं फुमेज्ज वा रएज्ज वा फुमेतं वा रएतं वा सातिज्जति ॥ ७-३१॥
- सूत्रम् - ३२ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायंसि
गंडं वा पिलगं वा अरइयं वा असियं वा भगंदलं वा अणयरेणं -
तिक्खेणं सत्थजाएणं अचिच्छंदेज्ज वा विच्छिंदेज्ज वा अचिच्छंदं
वा विच्छिच्छंदं वा सातिज्जति ॥ ७-३२॥
- सूत्रम् - ३३ -- जे भिक्खु मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायंसि गंडं वा पिलगं
वा अरइयं वा असियं वा भगंदलं वा अणयरेणं तिक्खेणं सत्थजाएणं
अचिच्छंदित्ता विच्छिंदित्ता पूयं वा सोणियं वा नीहरेज्ज वा -
विसोहेज्ज वा नीहरेंतं वा विसोहेतं वा सातिज्जति ॥ ७-३३॥
- सूत्रम् - ३४ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायंसि
गंडं वा पिलगं वा अरइयं वा असियं वा भगंदलं वा अणयरेणं
तिक्खेणं सत्थजाएणं अचिच्छंदित्ता विच्छिंदित्ता नीहरित्ता विसोहेत्ता
सीओदगवियडेण वा उसिणोदगवियडेण वा उच्चोल्लेज्ज वा पधोएज्ज
वा उच्चोल्लेंतं वा पधोएतं वा सातिज्जति ॥ ७-३४॥

सूत्रम् ३५ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायंसि गंडं वा पिलंगं वा अरइयं वा असियं वा भगंवलं वा अणयरेणं - तिकसेणं सत्थजाएणं अच्छिंदिता विच्छिंदिता नीहरिता विसोहेता उच्छोलेता पधोएता अणयरेणं आलेवणजाएणं आलिंपेज्ज वा विलिंपेज्ज वा आलिंपंतं वा विलिंपंतं वा सातिज्जति ॥७-३५॥

सूत्रम् ३६ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायंसि गंडं वा पिलंगं वा अरइयं वा असियं वा भगंवलं वा अणयरेणं - तिकसेणं सत्थजाएणं अच्छिंदिता विच्छिंदिता नीहरिता उच्छोलेता पधोएता आलिंपिता विलिंपिता तेल्लेण वा घएण वा वरसाए - णवणीए वा अब्भंगेज्ज वा मक्खेज्ज वा अब्भंगंतं वा मक्खंतं वा - सातिज्जति ॥७-३६॥

सूत्रम् ३७ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स कायंसि गंडं वा पिलंगं वा अरइयं वा असियं वा भगंवलं वा अणयरेणं - तिकसेणं सत्थजाएणं अच्छिंदिता विच्छिंदिता नीहरेता विसोहेता उच्छोलेता पधोएता आलिंपिता अब्भंगेता अन्नयरेण धूवणजाएण धूवेज्ज वा पधूवेज्ज वा पधूवेंतं वा सातिज्जति ॥७-३७॥ धूवेंतं वा

सूत्रम् ३८ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स पाठु- किमियं वा कुच्छिकिमियं वा अंगुलीए निवेसिय निवेसिय नीहरइ- नीहरंतं वा सातिज्जति ॥७-३८॥

सूत्रम् -३९ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स दीहाओ नहसीहाओ कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पंतं वा संठवेंतं वा - सातिज्जति ॥७-३९॥

सूत्रम् ४० -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स दीहाइं जंघरोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पंतं वा संठवेंतं वा सातिज्जति । ॥४०॥

सूत्रम् ४१ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स दीहाइं कक्खरोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पंतं वा संठवेंतं वा - सातिज्जति ॥७-४१॥

सूत्रम् ४२ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स दीहाइं मंसुरोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पंतं वा संठवेंतं वा - सातिज्जति ॥७-४२॥

सूत्रम् ४३ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स दीहाइं वत्थिरोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पंतं वा संठवेंतं वा - सातिज्जति ॥७-४३॥

सूत्रम् ४४ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स दीहाइं चक्खुरोमाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पंतं वा संठवेंतं वा - सातिज्जति ॥७-४४॥

सूत्रम् ४५ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स दंते - आघंसेज्ज वा पयंसेज्ज वा आयंसंतं वा पयंसंतं वा सातिज्जति ॥७-४५॥

सूत्रम् ४६ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमण्णस्स दंते - उच्छोलेज्ज वा पधोएज्ज वा उच्छोलेंतं वा पधोएंतं वा सातिज्जति ।

- सूत्रम् - ४७ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमणस्स दंते -
कुमेज्ज वा रएज्ज वा कुमैतं वा रएतं वा सातिज्जति ॥७-४७॥
- सूत्रम् - ४८ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमणस्स उठ्ठे
आमज्जेज्ज वा पमज्जेज्ज वा आमज्जंतं वा पमज्जंतं वा सातिज्जति॥
॥७-४८॥
- सूत्रम् ४९ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमणस्स उठ्ठे -
संवाहेज्ज वा पल्लिमहेज्ज वा संवाहैतं वा पल्लिमहैतं वा सातिज्जति॥
॥७-४९॥
- सूत्रम् ५० -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमणस्स उठ्ठे
तेल्लेण वा घणण वा व/साए वा णवणीएण वा मक्खेज्ज वा मल्लिं-
गेज्ज वा मक्खैतं वा मल्लिंगैतं वा सातिज्जति ॥७-५०॥
- सूत्रम् ५१ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमणस्स उठ्ठे
लोद्धेण वा कक्केण वा उल्लोलेज्ज वा उव्वदटेज्ज वा उल्लोलैतं वा
उव्वदटैतं वा सातिज्जति ॥७-५१॥
- सूत्रम् - ५२ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमणस्स उठ्ठे
सीओदगवियडेण वा उप्पिणोदगवियडेण उच्छोलेज्ज वा पधोएज्ज वा
उच्छोलैतं वा पधोएतं वा सातिज्जति ॥-७-५२॥
- सूत्रम् ५३ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमणस्स उठ्ठे
कुमेज्ज वा रएज्ज वा कुमैतं वा रएतं वा सातिज्जति ॥७-५३॥
- सूत्रम् ५४ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमणस्स दीहाइं
उत्तरोद्धाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पैतं वा संठवैतं वा -
सातिज्जति ॥७-५४॥
- सूत्रम् ५५ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमणस्स दीहाइं
अच्छिपसाइं कप्पेज्ज वा संठवेज्ज वा कप्पैतं वा संठवैतं वा -
सातिज्जति ॥७-५५॥
- सूत्रम् - ५६ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमणस्स अच्छीणि
आमज्जेज्ज वा पमज्जेज्ज वा आमज्जंतं वा पमज्जंतं वा सातिज्जति
॥७-५६॥
- सूत्रम् ५७ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमणस्स अच्छीणि
संवाहेज्ज वा पल्लिमहेज्ज वा संवाहैतं वा पल्लिमहैतं वा सातिज्जति
॥७-५७॥
- सूत्रम् - ५८ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमणस्स अच्छीणि
तेल्लेण वा घणण वा व/साए णवणीएण वा मक्खेज्ज वा मल्लिंगेज्ज
वा मक्खैतं वा मल्लिंगैतं वा सातिज्जति ॥७-५८॥
- सूत्रम् - ५९ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमणस्स अच्छीणि
लोद्धेण वा कक्केण वा उल्लोलेज्ज वा उव्वदटेज्ज वा उल्लोलैतं
वा उव्वदटैतं वा सातिज्जति ॥७-५९॥
- सूत्रम् - ६० -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमणस्स अच्छीणि
सीओदगवियडेण वा उप्पिणोदगवियडेण वा उच्छोलेज्ज वा पधोएज्ज
वा उच्छोलैतं वा पधोएतं वा सातिज्जति ॥ ७-६०॥
- सूत्रम् - ६१ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अणमणस्स अच्छीणि
कुमेज्ज वा रएज्ज वा कुमैतं वा रएतं वा सातिज्जति ॥७-६१॥

Jin Gun Aaradhak Trust

सूत्रम् - ६८ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए ससिणिद्धाए पुढवीए
णिसीयावेज्ज वा तुयदटावेज्ज वा णिसीयावेतं वा तुयदटावेतं वा
सातिज्जति ॥ ७-६८॥

सूत्रम् - ६९ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए ससरक्खाए पुढवीए
णिसीयावेज्ज वा तुयदटावेज्ज वा णिसीयावेतं वा तुयदटावेतं
वा सातिज्जति ॥ ७-६९॥

सूत्रम् - ७० -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए महयाकहाए पुढवीए मट्टिया^१
णिसीयावेज्ज वा तुयदटावेज्ज वा णिसीयावेतं वा तुयदटावेतं वा
सातिज्जति ॥ ७-७०॥

सूत्रम् - ७१ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए चित्तमंताए पुढवीए
णिसीयावेज्ज वा तुयदटावेज्ज वा णिसीयावेतं वा तुयदटावेतं वा
सातिज्जति ॥ ७-७१॥

सूत्रम् - ७२ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए चित्तमंताए सीलाए
णिसीयावेज्ज वा तुयदटावेज्ज वा णिसीयावेतं वा तुयदटावेतं वा
सातिज्जति ॥ ७-७२॥

सूत्रम् - ७३ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए चित्तमंताए लेखए -
णिसीयावेज्ज वा तुयदटावेज्ज वा णिसीयावेतं वा तुयदटावेतं वा
सातिज्जति ॥ ७-७३॥

सूत्रम् ७४ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए कोलावासंसि वा -
दारूप जीवपइठिठए सअंढे सपाणे सवीए सहरिए सओसे सउदए -
सउत्तिंगपणगदूमदितयमक्कहासंताणगंसि णिसियावेज्ज वा तुयदटावेज्ज
वा णिसीयावेतं वा तुयदटावेतं वा सातिज्जति ॥ ७-७४॥

अणंतरहिता णाम सचिन्ता, अंते ठिता अंता ण अंता अमंता
मध्यस्थिता इत्यर्थः । सा सीतवातादिएहिं सत्येहिं रहिता -
धेनि (प्र.) अस्त्रोपहता, अस्त्रोपहतत्वाच्च आद्यपदार्थत्वेन सचिन्ताख्या-सचिन्ता
नमित्यर्थः । तस्मिं जो मेहुणनिमित्तं णिसियावेति तुयदटावेति वा
तस्स ड्हा । पुहविनिष्कण्णं ड्हा । एवं स्वतः अविता आउक्काएणं
पुण ससिणिद्धा, सचित्तपुढविरयेण ससरक्खा, महंताकंदासिला सचिता-

१ (सिन्हा) सचेयणा लेख लेदद कोला पुणा, ताण आवासो, पुणितं काष्ट-कोलावासे
मित्यर्थः । अहवा तं दारं कोलेहिं विरहियं अणतरेसु जीवेषु -

पइठितं, इमेसु वा पिपीलियादिअंहेसु पडिबद्धं, पाणा कुंभमादी,
म (प्र.) सालगादी बीया, डुठवादी हरिया, उस्सा वा, तस्मिं ठिता,
उत्तिंगोकीलियावासो, पणगो-उल्ली, दंग-पाणीयं, कोमररा सताणो (प्र.)
उ (प्र.) मदितया, अथवा उल्लिया मदितया, कोलियापुङ्गो मक्कहसंताणओ
अहवा संताणओ पिपीलियादीण । मेहुणपडियाए चउगुहं । संघट्टणादि
वा (प्र.) कायणिष्कण्णं च ।

भा. २२९३ -- पुढवीमादीएहुं, माउग्गामे तु मेहुणदठाए । अं (प्र.)
जे भिक्खु णिसियावे, सो पावति आणमादीणि । २१॥
ते वेव दोसा ।

भा. २२९४ -- वितियपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि वेदुविभतेदुडे ।
अभिओगअसिवदुब्धि, कसमाविदु जाजुं जता ॥ २२॥

सूत्रम् - ७५ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अंकंसि वा पलियंकंसि वा निसीयावेज्ज वा तुयदटावेज्ज वा निसीयावेतं वा तुयदटावेतं वा सातिज्जति ॥७-७५॥

सूत्रम् - ७६ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अंकंसि वा पलियंकंसि वा निसीयावेत्ता वा तुयदटावेत्ता वा असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा अणुग्घासेज्ज वा अणुपाएज्ज वा अणुग्घासंतं वा - अणुप्पाएतं वा सातिज्जति ॥७-७६॥

एणेण ऊरूपणं अंको, दोहिं पलियंको -- अनु पञ्चादभावे, अप्पणा ग्रसितुं पच्छा तीए ग्रसं देति, एवं कैरोडगादीसु अप्पणा पाठं पच्छा तं पाएति। एत्थ जो मेहुणदटाए पिसियावेति - तुयदटावेति वा ह्हा। ते केव दोसा। चित्ठे संकादिया गेण्हा-दिया दोसा --

भा. २२९५ -- अंके पलियंके वा, माउग्गामं तु मेहुणदटाए।

जे भिक्खु पिसियावे, सो पावति आणमादीणि ॥२३॥

भा. २२९६ -- वितियमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुप्पिंसेइच्छे।

अभिओगअसिवडुल्लि-क्खमादिसु जा जहिं जतणा ॥२४॥ विम

सूत्रम् --

सूत्रम् - ७७ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए आगंतागारेसु वा आरामागारेसु वा गाहावइडुलेसु वा परियावहेसु वा निसीया-वेज्ज वा तुयदटावेज्ज वा निसीयावेतं वा तुयदटावेतं वा साति-ज्जति ॥७-७७॥

सूत्रम् - ७८ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए आगंतागारेसु वा आरामागारेसु वा गाहावइडुलेसु वा परियावहेसु वा निसीया-वेत्ता वा तुयदटावेत्ता वा असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा अणुग्घासेज्ज वा अणुपाएज्ज अणुग्घासंतं वा अणुपाएतं वा - सातिज्जति ॥७-७८॥

दो सूता। अर्थः तृतीयोद्देशके पूर्ववत्। भवरं मेहुणपडियाए

हुता।

भा. २२९७ -- आगंतागारादिसु, माउग्गामं तु मेहुणदटाए।

जे भिक्खु पिसियावे, सो पावति आणमादीणि ॥२७॥

भा. २३०७ -- विंतिपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविधतेइच्छे ।
अभिओगअसिवडुब्धि-क्खमादिसु जा जहिं जतणा ॥२८॥

सूत्रम् --

सूत्रम् -- ७९ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अण्णतरं तेइच्छं
आउदटति आउदतं वा सातिज्जति ॥७-७९॥ ति

अण्णतरं णाम चतुत्विधाए तिगिच्छाए-वादिपेत्तियसंभिय-
सण्णिवातियाए-आउदटति णाम करेति क्का । जा विसत्थ घसण-य-तत्थ (१)
पीसणविराहणा, जं च सा पउणा असंजमं काहिति, अहवा से -
अविरओ पासेज्ज ताहे सो भणेज्ज केणस तिगिच्छं कारावितं ?
अण्णतरस्स पदोसं गच्छेज्ज ।

भा. २३०१ -- अण्णतरं तेइच्छं, माउग्गामं तु मेहुणठ्ठाए ।

जे भिक्खु कुज्जाहि, सो पावति आपमादीणि ॥२९॥

भा. २३०२ -- विंतिपदमणप्पज्जे अप्पज्जे वा वि दुविधतेइच्छे ।
अभिओगअसिवडुब्धि-क्खमादिसु जा जहिं जतणा ॥३०॥ २३०२

सूत्रम् --

सूत्रम् -- ८० -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए मणुन्नाइं पोग्गलाइं
अउ (प्र.) अवनीहरइ नीहरंतं वा सातिज्जति ॥७-८०॥ अउ (प्र.)

सूत्रम् -- ८१ -- जे भिक्खु माउग्गामस्स मेहुणवडियाए मणुन्नाइं पोग्गलाइं
उ (प्र.) उवकिरति उवकिरंतं वा सातिज्जति ॥७-८१॥

अमणुण्णे पोग्गले अवहरति । मणुण्णे उवहरति - संपाडेति । दे

भा. २३०३ -- अमणुण्णाणवहारं, उवहारं चैव तह मणुण्णाणं ।

जे भिक्खु पोग्गलाणं, देहेठ्ठाणे व आणादी ॥३१॥

अवहारो उवहारो वा एककेक्को दुविधो-सरीरे ठाणे
अ । सरीरे दुविधो-अंतो बाहिं च । इमो अंतो --

भा. २३०४ -- वमणविरेगादीहिं, अन्धितरपोग्गलाण अवहारो ।

अमुमस्सास (प्र.) तेल्लुवदटणजलपु-प्फुण्णमादीहि बज्जाणं ॥३२॥

१ (अमुइयूया) अमुभूसा, स संवसियसंभियपितरुहिरादियाण वमणविरेयणादीहिं
अवहारो । बाहिरो सरीरातो पूयसोणियसिंघाणल्लोउकण्णमलादि
तेल्लुवदटणादीहिं बज्जं अवहरति । जत्थ ठाणे अच्छति तत्थियं
करेति ।

भा. २३०५ -- कयवररेणुच्चारं, मुतं चिक्खल्लखाणुकंटाणं ।

सद्धावमणुण्णाणं, करेज्ज तदुठ्ठाण अवहारं ॥३३॥

बहु झुसिरदव्वसंकरो कयवरो, रेणू धूली, उच्चारपासवण-

टग। चिक्खल्लखाणुकंटादीयं च जहा रुदियादिसद्धाणं अमुभूसाण य
अहिमडादीणं तदुठ्ठाणातो अवहारं करेति । सुभाण य उवहारं करेति॥

॥३३॥

भा. २३०६ -- आवरिसायणं लिं- पणं च चुण्णकुमुमोवयारं च । शीयण (प्र.)

सद्धादि मणुण्णाणं, करेज्ज तदुठ्ठाण उवहारं ॥३४॥

जत्थ जत्थ अच्छति सा इत्थी तं ठाणं संपमज्जिता उव-

वरिसति, उगणपाणिण वा उवलंपति, पडवासादि वा -

क्रि. (प्र.)

धुण्णे उक्खिवति, पुप्फोवयारं वा करेति, गीयादि वा सदे - १८५
करेज्ज, अवणेति, उवहरेति वा मेहुणठ्ठा हा। विदुहे संकादिया
दोसा, घरं ^{संवि}संवितीति ^उउड्डाहो। घरं सेवेति सेजतेति (प्र.)

भा. २३०७ -- वितियपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविधतेइच्छे।

अभिओगअसियदुक्खि-क्खमादिसु जा जहिं जतणा ॥३५॥

सूत्रम् --

धरितं (प्र.)

पसुजायं (प्र.)

सूत्रम् -- ८२-- जे भिक्खू माउग्गामस्स मेहुणवडियाए अन्नयरं पसुजातिं वा
पक्खिजायं वा पायसि वा पक्खंसि वा पुच्छंसि वा सीसंसि वा

अत्रिहृ (प्र.)

गहाय (उज्जिहति वा पठिवहति वा) संचालेति (उठ्ठीहंतं वा - ओज्जि (प्र.)
पठिवहंतं वा) संचालेत्तं वा सातिज्जति ॥७८२॥

पविल- वफी

मिमिला- पाडी

अत्रिहृ

अमिलाईया पसुजाती, हंसवकोरादीया पक्खिजाती, पक्खा-
दिया अंगावयवा पसिद्धा। तेसु गहाय उज्जिहति-उत्पाडेति, - छि (प्र.)
पगरिसेण विहिं सिवति पठिवहति, अहवाप्रतीपं विहं पविहं - प्यि
मुंचतीत्यर्थः। मेहुणठ्ठाए संचालेति वा हा। सा तडफडेज्जा, तस्स च
अप्पणो वा आयविराहणा। कायादीण वा उवरि पडेज्ज।

भा. २३०८ -- पक्खी पसुमादीणं, सिंगादीएसु जो उ धेत्तुणं।

उठ्ठीहे पठ्ठीहे, मेहुणठ्ठा य आणादी ॥३६॥

भा. २३०९ -- वितियपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविधतेइच्छे।

अभिओगअसियदुक्खि-क्खमादिसु जा जहिं जतणा ॥३७॥

सूत्रम् -

अडिवायु (प्र.)

रि (प्र.)

सिं (प्र.)

सूत्रम् - ८३ -- जे भिक्खू माउग्गामस्स मेहुणठ्ठाए अन्नयरं पसुजायं वा पक्खि-
जायं वा सोतंसि कदं वा कल्लिं वा अंगुलियं वा सलांगं वा - अन्नतरंसे

इं (प्र.)

अणुप्पवेसिता संचालेति संचालेत्तं वा सातिज्जति ॥८८३॥

पसू पुठववणितो, कल्लिं वो वंसकप्परी घडिया सलागा
अणुतरं, सोतं अहिठ्ठाणं जोणीवारं वासो अणुकूलं पविसो अणु-सोत्त/प्र
प्पवेसो धोयं वा पविसोऽणुप्पवेसो। संचालेत्तं विघट्टनं, मेहु-
णठ्ठा हा। आणादिया य दोसा, परितावणादिए मूलं, विदुहे
संकादिया।

वे

भा. २३१० -- पक्खी पसुमाईणं, जे भिक्खू सोय कदंमादीणि।

वाले

अणुपविसेत्तं, मेहुणठ्ठाए आणादी ॥३८॥

भा. २३११ -- पव सोओ सल्लु पुरिसो, सोया इक्कारसे व इत्थीणं।

मणुयगईसु एवं, तिरिइत्थीणं तु भतियठ्ठा ॥३९॥

दो कण्णा दो अच्छी दो णासा मुहं अंगादार्णं अधिठ्ठाणं
च एते नव पुरिसस्स, इत्थीए ते वेव अण्णे दो यणा एते एक्कारस।
एवं मणुयगतीए तिरिएसु इमं भाणियठ्ठं --

भा. २३१२ -- एक्कारतेरसतर, दुणि वत्त अदठ एव भयणा तु।

णिठ्ठाघाते एते, वाघाएणं तु भइयठ्ठा ॥४०॥

अत्रिहृ

अयमाविपुच्छणि ११ गवादी १३ सूयरमादी १७ पिठ्ठा-अदुत्त

घाए एवं, वाघाए एगच्छिणी अया दस सोत्ता, विजोधरा यो।

॥१२॥४०॥

भा. २३१३ -- वितियपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविधतेइच्छे।

अभिओगअसियदुक्खि-क्खमादिसु जा जहिं जतणा ॥३८॥

अणपज्ज्ञो (अपज्ज्ञो) दुविधतेभिच्छाए वा सुक्कपोग्गलपि-
ग्घायणत्थं, रायाभिओयेण वा, असिदे संजयपंता असंजु त्ति काउं अते
न मारेति, दुब्बिक्खे वा सखुदेसत्ता कोत्ति, गाविमादी व पेज्जा॥ वि

सूत्रम् --

सूत्रम् -- ८४ -- जे भिक्खू मारग्गामत्स मेहुणवडियाए अणयरं पसुजाय वा
पक्खिजायं वा अयमित्थित्ति कहुं आलिंगेज्ज वा परिस्सएज्ज वा परिउंवेज्ज वा विच्छेदेज्ज वा आलिंते वा परिस्सयंतं वा
परिउंतं वा विच्छेदंतं वा सातिज्जति ॥७-८४॥

आलिंते स्पृशन्, उपगूहन् परिष्पजन्, मुसेन चुंबन्, दंतादिभिः
सकृत् छेवनं अनेकस्रो विच्छेदः विविध प्रकारो वा छेदः विच्छेदः, वि (त्र०)
जे सा णहमादीहिं परिताविज्जति । विट्ठे संकादिया दोसा । य (त्र०)

भा. २३१४ -- पक्खीपसुमादीणं, एसा इत्थि त्ति जो करिय भिक्खू ।
दंतणहादीएणं, मेहुणत्ता य आणादी ॥४२॥
मेहुणत्ता एका ।

भा. २३१५ -- वित्तियपदमणपज्ज्ञे, अपज्ज्ञे वा वि दुविधतेइच्छे ।
अभिओगअसिपदुब्बिक्खमाविस्सु जा जहिं जतणा ॥४३॥
सूत्रम् --

सूत्रम् - ८५ - जे भिक्खू मारग्गामत्स मेहुणवडियाए असणं वापाणं वा
खाइमं वा साइमं वा वेइ देतं वा सातिज्जति ॥७-८५॥

सूत्रम् - ८६ -- जे भिक्खू मारग्गामत्स मेहुणवडियाए असणं वा पाणं वा
खाइमं वा साइमं वा पडिच्छइ पडिच्छंतं वा सातिज्जति ॥७-८६॥
जे मेहुणत्ताए देति पडिच्छति य हु ।

भा. २३१६ -- जे भिक्खू अलणादी, मारग्गामत्स मेहुणत्ताए ।
देज्जा व पडिच्छेज्जा, सो पावति आपमादीणि । ४४॥

भा. २३१७ -- वित्तियपदमणपज्ज्ञे, अपज्ज्ञे वा वि दुविधतेइच्छे ।
अभिओगअसिपदुब्बिक्खमाविस्सु जा जहिं जतणा ॥४५॥
सूत्रम् --

सूत्रम् -- ८७ -- जे भिक्खू मारग्गामत्स मेहुणवडियाए वत्थं वा पडिग्गहं वा
कंबलं वा पायपुंछणं वा वेइ देतं वा सातिज्जति ॥७-८७॥

सूत्रम् -- ८८ -- जे भिक्खू मारग्गामत्स मेहुणत्ताए वत्थं वा पडिग्गहं वा
कंबलं वा पायपुंछणं वा पडिच्छइ पडिच्छंतं वा सातिज्जति ॥७-८८॥
मेहुणत्ताए देति पडिच्छति य हु ।

भा. २३१८ -- जे भिक्खू वत्थादी, मारग्गामत्स मेहुणत्ताए ।
देज्जा व पडिच्छेज्जा, सो पावति आपमादीणि । ४६॥

भा. २३१९ -- वित्तियपदमणपज्ज्ञे, अपज्ज्ञे वा वि दुविधतेइच्छे ।
अभिओगअसिपदुब्बिक्खमाविस्सु जा जहिं जतणा ॥४७॥
सूत्रम् --

सूत्रम् -- ८९ -- जे भिक्खू मारग्गामत्स मेहुणवडियाए सज्जायं वापइ -
वापंतं वा सातिज्जति ॥७-८९॥

सूत्रम् -- ९० -- जे भिक्खू मारग्गामत्स मेहुणवडियाए सज्जायं पडिच्छइ -
पडिच्छंतं वा सातिज्जति ॥७-९०॥

इह सज्जायगगहणातो सुचनत्यो वा , तं उवदिसति, हि
सत्त्वे पदा मेहुणदथाए ह्वा ।

भा.२३२० -- पंचविधं सज्जायं, पाठगामस्स मेहुणदथाए ।

जे भिक्खु कुज्जाही, सो पावति आणमादीणि ॥४८॥

भा.२३२१ :-

बित्तिपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविधतेइच्छे ।

अभिओगअसिवदुब्बि-दसमादिस्सु जा जहिं जतणा ॥४९॥

दुविधे तेगिच्छाए चरियाणि वा उदिसति । ण (३२)

सूत्रम् --

सूत्रम् -- ९१ -- जे भिक्खुमाउग्गामस्स, मेहुणवडियाए अण्वरेणं -
इदियज्जायुणं (३०) इंदिएणं आकारं करेइ करेत्तं वा सातिज्जति ॥ ७-९१॥

॥ तं सेवमाणे आवज्जति चाउम्मासियं परिहारदथाणं

अणुगघाहयं ॥ विमं (३०)

सोआदि अण्वतरं इंदियं जे मेहुणदथाए करेति सो आवज्जति-

पावति चाउम्मासातो पिउक्कणं चाउम्मासियं, समयसण्णाए अणु-

ग्गाहयं-युगं । अहवा ठेदी पर्यवकरणं उवघातो, यथा उग्घातिय- त (३०)

सिद्धि (३०) सक्कुं नास्योवग्घातः अनुगतः । उरुत्वाद् इस्तरत्वाच्च अनुगत-
मित्यर्थः ।

भा.२३२२ -- आगारमिंदि-एणं, अण्वतराएण मातुगामस्स ।

जे भिक्खु कुज्जा , सो पावति आणमादीणि ॥५०॥

अण्वतरं इंदिएण इंदियाणि वा आगारे करेति सो -

आणादिदोसे पावति ॥५०॥ इत्थिअणुरत्तस्स पुरिसस्स इमे आगारा .

भा.२३२३ -- काणच्छिरोमहरिसो, वेवहुं सेओ वि पिठ्ठिपुहराओ । य (३०)

णीसासजुता य कथा, विर्यभियं पुरिसआगारा ॥५१॥ ग (३०)

काणच्छिं करेति । जस्स अणुरत्ते ददहं रोमंओ भवति हरिसो तं

वा भवति । अहवा रोमाण हरिसो रोमहरिसो रोमंवेत्यर्थः ,

इत्ति (३०) शरीरस्य इत्ति कपो भवति । प्रत्येको भवति । विदुणीए मुहस्स रागो य

जायति । सतिस्वासं भाषते । पुनः पुनस्तत् कथं वा करोति",

पुनः पुनः विजुंभिका भवति एते पुरिसआगारा ॥५१॥ जा पुरिसा-

गुरत्ता इत्थी तस्सिमे आगारा --

भा.२३२४ -- सकहक्सेपेहणं वा-लहुंयं कण्णपासकहुयं । वाक्खत्तेअणं (३०)

छण्णंगदंसणं घटटणाणि उवगूहणं वाले ॥५२॥

छण्णंगदंसणं (छण्णंगे य प्पदटणा - ३०) एतत्ता/अव/गम/५

भा.२३२५ -- णीयल्लयदुच्चरिता-दुकिहं तस्सुदीणि य पसंसा ।

पायंगुदठेण मही, विदुहं विदुहं मणुअं ॥५३॥

जस्स अणुरत्ता तस्सुगगतो अण्वणो पियल्लगाण दुच्चरियं

क्वित्ति ।

भा.२३२६ -- भूत्तणविघटटणाणि य, इविताणि लण्ठिययाणि य गयाणि ।

इति इत्थीआगारा, पुरिसआगारा य जे भणिता ॥५४॥ ग

एते आगारे करेत्तो संघाडादिणा विदुहो भत्तसंकावि, मा/तत्त/५

गैणहणादि दोसा य ।

भा.२३२७ -- (३०) बित्तिपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वि दुविधतेइच्छे ।

अभिओगअसिवदुब्बि-दसमादिस्सु जा जहिं जतणा ॥५५॥
P. P. Ac. Gunratnasuri M. इति विस्सेसणिपसीहेउण्णीए सत्तुदेव Jm Gun Aardhak Trust

॥ नमः सर्वज्ञाय ॥

सूत्रम् -- १-- जे भिक्षु आगंतारेसु वा आरागगारेसु वा गाहावड्डुल्लेसु
वा परियावड्डेसु वा एको इत्थीए सद्धिं विहारं वा करेइ सज्जायं
वा करेइ असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा आहारेइ उच्चारं
वा पासवणं वा परिदठवेइ अण्णयरं वा अणारियं निदुठरं (पिहणं)
अस्सव (प्र)णपाओगं कं कहेति कहेतं वा सातिज्जति ॥८-१॥

उक्तः सप्तमः । इदानीं अष्टमः । तस्स इमो संबन्धो--

भा. २३२८ -- कहिता सल्ल आगारा, ते उ कहिं कतिविधा उ विण्णया ।
आगंतारागारविद्ध, सविगारविहारमादीया ॥१॥

सप्तमस्स अंत्युत्ते थिपुरिसागारा कहिता । ते कहिं हवेज्ज ?

आगंतारागारविद्ध, ते आगंतारागारी यं सधति कतिविधा मणति । ते
गामे आगाराहेविण्णया । इहं अणुववुदियारिणि एगे साहू एगाए

इत्थियाए सद्धिं-समाणं, गामाओ गामंतरो विहारो । अहवा गता-
गतं चंक्रमणं, सज्जायं करेति, असणारियं वा आहारेति, उच्चार-
पासवणं परिदठवेति । एगे एगित्थीए सद्धिं वियारधूमिं गच्छति -
अणारिया-कामकहा गिरंतरं वा अप्रियं कं कहेति कामनिदुठरकहाओ ।
एता वेव असमणपायोग्गा । अधवा वेत्तमत्तकहाओ जा संजमोवकारि-
काण ण भवति सा सळवा असमणपाउग्गा ॥१॥

भा. २३२९ -- आगंतारागारे, आरागगारे गिहलुला वसहे ।
पुरिसिन्थि एण्णये, चरक्कभयणा पुण्वस्ते वि ॥२॥
एगे एगित्थीए सद्धिं, एगे अण्णित्थीए सद्धिं, अणगा -
एगित्थीए, अणगा अण्णित्थीए सद्धिं ॥२॥

भा. २३३० -- जा कामकहा सा हो-सणारिया लोकिक्की च उत्तरिया ।
णिदुठर भल्लीकहणं, भागवतपत्तोसखाभयया ॥३॥

तत्थे लोइया-णरवाहणदन्तकक्षा । लोउत्तरया-तरंगवती,

मलयवती, मगधेणोदी । निदुठरं पाम "भल्लीघरकहणं"-एगे

साधू भरुकच्छा दक्खिणापहं सत्थेण यातो य भागवण पुच्छितो पत्तो

किमेयं भल्लीघरं ति ? तेण साधुणा दारवतिदाहातो आरब्धं

अहा वासुदेवो पयाओ जहा य कूरवारगमंजणं कोसवारणपवेसो

जहा जरकुमारागमो जहा य जरकुमारेणं भत्तिणा होओ मओ य ।

एवं भल्लीघरूपपत्तो सळवा कहिया । ताहे हो भागवतो पडुठो

चिंतिति-जइ एयं च भविस्सति तो एत लन्थो घाटिपळ्वो । सो

गओ विदुठोयऽणेण पाये भल्लीए विद्धो ताहे सांगूण तं साहं

सामेति भणति य मए एवं चिंतित्तयाओ तं लेज्जासि । एवमादी

णिदुठरा । एवमादि पुरिसाण वि ता अ बुज्जेति कहिं, किमु वा ए

एगित्थियाणं ॥३॥

भा. २३३१ -- अवि मायरं पि सद्धिं, कथा तु एगागिदस्स पडिसिद्धा ।

किं पुण अणारयादी, तरुणित्थीहिं सह गवस्स ॥४॥ २३३०॥

माइभगिणिमादीहिं अण्णित्थीहिं सद्धिं एण्णियस्स धम्म- २७

कहा यि काठं ण वट्टति । किं पुण अण्णाहिं तरुणित्थीहिं र

भा. २३३२ -- अण्णा वि अण्णसत्था, धम्मि कथा किमु अणारि

वक्रमणज्जाय भोवण, उच्चारेइ तु सधिया अणारदक Trust

अण्णा इति धम्मकथा, अधिसद्धाओ सेवरग्गा, सा वित्थीसु
एगागिणियासु विरुद्धा, किं पुण अणारिया, अणारियाण जोग्गा
अणारिया, सा य कामकहा, असभाजोग्गा असम्भा, अहवा असम्भा
जत्थ उल्लविज्जंति। चंक्रमणे सति विळममङ्गितागारं वट्ठं मोढ- वा ।
ढभवो भवति, सज्जाए मणहरसंघेण, भोयण्णवाणग्गहणातो विसंभे, ज्जा
उच्चारे ऊरुगादिछण्णगवरिसणं ॥५॥

भा. २३३३ -- मयणपदाण चउण्हं, अण्णतरजुते उ संजते संते।
जे भिक्खु विहरेज्जा, अहवा वि करेज्ज सज्झायं ॥६॥
मयणपदा-चउढभंगो पुव्वुत्तो ।

भा. २३३४ -- असणादीं वाहारे, उच्चारादिं य आचरेज्जाहि।
णिदूठरमसाधुजुत्तं, अण्णतरकथं च जो कहए ॥७॥

भा. २३३५ -- सोआणा अणवत्थं, भिच्छत्तविहाधणं तहा डुविधं।
पावति जम्हा तेणं, एए तु पढे विवज्जेज्जा ॥८॥
विदूठे संका, भोइगादि, जम्हा एते वोसा तम्हा ण कप्पति
विहारदि काउं ॥८॥ कारणे पुण करेज्जा -

भा. २३३६ -- वित्तियपदमणप्पज्जे, गेलण्णसंभारोइगऽद्धाणे।
संभमभयवासार्त्तासु य, संतिथिभादी य भिक्खेमणे ॥९॥ व दारगाहा दीप
विस्सदी
अणप्पज्झो सो सव्वाणि विहारदीणि करेज्ज ॥९॥

२ गा. ९ इवाणि "गेलण्णे"

भा. २३३७ -- उदेसम्मि चउत्थे, गेलण्णे जो विधी समकहायो।
सो वेव य वित्तियपदे, गेलण्णे अदठसुदेसे ॥१०॥

गा. ९ कंठा ॥१०॥ इवाणि "उदेसम्मे" ति। तत्त्वमं उयाहरणं -

भा. २३३८ -- कुलवंसम्मि पहीणे, ससभिसरहिं तु होइ आहहरणं।
सुकुमालिय-पव्वज्जा, सयच्चवाया य फासेण ॥११॥

इहेव अदढभरेहं वणारसीणगरीए वासुदेवस्स जेदठभाओ
जरकुमारस्स पुत्तो जियसत्त राया। तस्स डुवे पुत्ता ससओ भसओ य,
धूया य सुकुमालिया। असिंघेण सयच्चम्मि कुलवंसे पहीणे ते तिण्णि
वि कुमारगा पव्वतिता। सा य सुकुमारिया जोव्वणं पत्ता।
अतीवसुकुमाला रूववती य। जतो भिक्खुादिवियारे वव्वइ ततो
तरुणजुआणा पिदूठओ वव्वंति। एवं सा रूववोसेण सपव्ववाया जावा।
॥११॥ एतीए गाहाए इवाओ वव्ववायाउठवो --

भा. २३३९ -- जियसत्तुणरवरिंद-स्स धंयाया सल्लभितो य सुकुमाल।
धम्मे जिणपणसे, कुमारगा चोव्व- पव्वइया ॥१२॥

भा. २३४० -- तरुणाइण्णे भिच्छं, उव्वस्सए सेरिगाण रक्खत्ता।
गणिणि गुळयो उ कळणं, कीडुवस्सए हिंउए एगो ॥१३॥

तं पिणियां तरुणेहिं आनिज्जे उव्वस्सए सेरिगाण रक्खत्ता
गणिणि गुरुणं कहेति, ताहे गुळणा ते सत्तमपिसगा भणिया-सरवउ मे
एयं भणिणिं। ते घेहुं वीहुं उव्वस्सए उिया। इति य वलवं सहस्सए ॥१३॥
ताणेगो भिक्खं हिंइति एगो तं पव्वसेण रक्खति। जे तरुणा ३
ते वव्वत्ता कारं धाडेति। एवं तेहिं वडुलोयो विरा ॥१३॥

तत्थ ^य तु तुरुमिणिपगरी ए पंचस्ताहिं साहूहिं ठिता सपक्खोभायं
च ॥ --

भा. २३४१ -- हतविहतविप्परहे, वण्हिहुमारेहिं तुरुमिणीपगरे।
किं काहिं हिंदंतो, पच्छा ससओ व भिसओ वा ॥१४॥ अ
भा. २३४२ -- वक्की विसतिभागं, सव्वे वि य केसवाओ दंसभागं।
मंडलिया छम्भागं, आयरिया अहमद्वेणं ॥१५॥ २३४२॥
एवं ते किलिस्समापे णारं -

भा. २३४३ -- य भायणुकम्पपरिण्णा, समोहणं एगो मंडगं वितितो। अं
आसत्यवणियगहणं, मारु य सारिच्छ दिक्खा य ॥१६॥ य
भायणुकंपाए सुकुमालिया अणासगं पव्वज्जति। वहुविण्णसीणा
सा मोहं गता, तेहिं णायं कालगय सि, ताहे तं एगो गेण्हति,
वितितो उपकरणं गेण्हति, ततो सा पुरिसफासेण रातो य सीयल-
वातेण णिज्जंतो अप्पातिता सवेयणा जाया, तहावि तुण्हिक्का
ठिता, तेहिं परिट्ठविद्या, ते गया गुरुसगासं। सा वि आसत्या।
इओ य अद्वारेण सत्यो वच्चति, दिठ्ठा सत्यवाहेणं गहियां, संभोति-
या रूववती महिला कया, कालेण भातियागमो, दिठ्ठो, अब्भु-
दिठ्ठया य दिण्णां भिक्षा। तहावि साधवो गिरक्खंता अच्छंति।
तीए भणियं किं गिरिक्खह, ते भणंति- अन्ह भगिणीए सारिक्खा हि, उमं
किंतु सा मता, अन्हेहिं वेव परिट्ठविद्या, अण्णहा ण पत्तियंता।
तीए भणियं पत्तियह, अहं विय सा, सव्वं कूहेति। वयपरिणया य अपरि-
तेहिं दिक्खिया, एवमादिया उवसग्गेण चउळंगण्णतरेण वसेज्जा॥
॥१६॥

४ गा. ९

भा. २३४४ --

इदाणिं "रोहग" ति दारं --
सेणादी गम्मिहिती, सेणुप्पादं इमं वियाणिता।
असिवे ओमोयरिए, भयवक्का णिग्गमे गुरुगा ॥१७॥
मासकप्पपाउरगं खेत्तं भेत्तं सेणं गम्मिहिति, सेणाए वा मोहं

वक्खा गा. २३ अभिपडंतिए ताहे तो सेत्ताओ गम्मति, आदिसद्धाओ संवटंमि।
मासकप्पेस्से इमे उवद्धवा होति असिबुद्धातो ओमवोहिगमओ प्पाओ
य परवक्कागम्मुयाओ, एते णारं जति ण णिग्गच्छति तो चउ- प्पा अपरि-
गुरुगं पच्छिंत्तं ॥१७॥

भा. २३४५ -- आणादिया य दोसा, विराधणा होति संजमायाए।

असिवादिम्मि परुविते, अहिगारो होति सेणाए ॥१८॥

अणितस्स आणादी दोसा अयसंजगविराधणा य। जया -
असिवादी सव्वे प्रतिपदं परुवितता भवेति तया इउ सेणापदेवाहि-
कारो कायठवो। तं पुण असिवादी इमे अणंति अणायमेव ॥१८॥

भा. २३४६ -- अतिसेसदेवतुणिमित्तमादि अवितह पवित्ति सोळणं। य
णिग्गमण होति पुळवं, अण्णते छे वोच्छिण्णे ॥१९॥ अ
ओहिमादिअतिसदण णायं, देवदाए वा कहियं, अदिसंवा-

दिणिमित्तेण वा णायं, पवत्तिवत्ता तं वा अवितरं णारं, ततो अ अणायं
अणागतं णिग्गंतठवं, अणाते सहसा रोहिते वोच्छिण्णे वा -

अणायं णिग्गच्छति, ण दोसो ॥१९॥ तम्हा अणायं

भा. २३४७ -- सोच्या व सोवसगं, खेतं मोतळवणागतं चेव ।
जइ ण पुयति सगाले, लग्गइ गुरु सवित्थारे ॥२०॥ ग
दि णाउं जति अणागयं ण मुंचति तो चउगुरु सवित्थारं भवति । रुं
॥२०॥ इमो वित्थारो परितावमहाडुक्खो -
कारग गाहा ॥

मे इमाहिं पुण कारणेहिं अणितो वि सुद्धो
भा. २३४८ -- गेलण्ण-रोह-असिवे, रायुद्धे भए व ओमम्मि ।
उवधी सरीरतेणग, णाते वि ण होइ णिग्गमणं ॥२१॥
गिलाण पडिवद्धो, रोहिते णिग्गमो णत्थि, बाहिं असिवं,
हुं अहवा रायुद्ध ओमं वा बाहिं, उवहिसरीरतेणगा बाहिं ॥२१॥ वा

भा. २३४९ -- एएहि य अण्णेहि य, णिग्गया कारणेहि बहुएहिं ।
अच्छंते होति जतणा, संवट्ठे णगररोहे य ॥२२॥ हे
एतेहिं य अण्णेहिं य कारणेहिं य अच्छंताण देससंवट्ठेण -
णगररोहे य इमा जयणा ॥२२॥ बोहिंदिमएण परचक्कमएण व -
हुं बहू गामा संवट्ठिया एककतो ठिता संवट्ठो भण्णति, ते च्विय
भा. २३५० -- संवट्ठम्मि तु जतणा, भिक्खे भत्तेद्वैसहिंदिहे ।
तम्मि भए पत्तम्मी, अवाउडा एगतो ठंति ॥२३॥
॥पडिदारगाहा॥

गा. २३ तत्थ "भिक्खे"त्ति दारं --
भा. २३५१ -- इ वइयासु व पल्लीसु व, भिक्खं काउं वसंति संवट्ठे ।
सव्यम्मि रज्जखोभे, तत्थेव य जाइ थंडिल्ले ॥२४॥
संवट्ठेण वा वासे सच्चित्ते-सच्चित्तो पुढविककाओ ति -
काउं ण हिंडंति, पुढवट्ठितासु पल्लीसु वा भिक्खं हिंडंता ततो
चेव थंडिल्ले भोउं राओ संवट्ठे वसंति । अथ वइयादि णत्थि,
मे सव्यम्मि रज्जखोभो, तो तत्थेव संवट्ठे जाति थंडिल्ले ताइं - ॥२४॥
तेसु भिक्खं गेण्हंति ॥२४॥ अह णत्थि थंडिल्ले थिता ताहे इमा ठिता
जयणा --

भा. २३५२ -- पूअलियसउओदण, गहणं पडलोवरिं पगासमुहे ।
सुक्खादीण अलंभे, अजवंते वा विमिलक्खणता ॥२५॥ ×
उल्लम्मि पडंते मा पुढविकायविराहणा भविस्सति तेण
व/उ मंडगावि सुक्खपूअलियाए "असंसत" सुतगाहा ॥ सुक्खोयणं वा - सत्तुगा वा
भा. २३५३ -- कुमासा, पगासमुहे भायणे गेण्हंति, पडलोवरिदिठते चेव । अह -
सुक्खं लभति ण वा सरीरस्स जावगं, उल्ले धेप्पमाणो लेवाडिते णे
पडले लेवाडगं लक्खंति, दारं ॥२५॥

गा. २३ इदाणिं "भत्तेद्वैति --
भा. २३५३ -- पच्छण्णासति बहिता, अह सभयं तेण चिलिमिणी अंतो ।
तदे असती य व सभयम्मि व, धरंति अद्वेतेरे मुंजे ॥२६॥
संवट्ठस्स बाहिरे पछण्णे भत्तेद्वं करेवु, असति पच्छण्णस्स
वा सभए संवट्ठस्स अंतो चेव चिलिमिलिं दाउं मुंजति । असति चिलि-
मिलीए सभए वा चिलिमिली ण पागडिज्जंति ताहे अद्वभायणाणि
मुंजति ॥२६॥ Jin Gun Aaradhak Trust

भा. २३५४ -- काले अपहृप्पन्ते, भए व तत्थे द मंजुकामिन्नि ।

कप्पुवरि भायणाहं, काउं एक्को उ परिदेसि ॥२७॥

अह वारणेण काले ण पडुप्पन्ति, भए वा दुरिंयं भोयुत्वं च संवट्टाविसत्थो वा चलितो, मंजुकामो ताहे भायणा कप्पुवरिं ठवेउं सत्थे कमढगाविसु भुंजति । एक्को परिदेसति ॥२७॥ सत्थेसिं चढगा

ण पडुप्पन्ति ताहे सज्जिलगा- जे वा पीतिवलेण एक्कतो मिलति- एक्कतो भुंजति, गुरु वीसुं भुंजति, गाहे भुत्ता ताहे ओमेण चढगाणं कायठवं, गुरुसंतिंयं कमढगं ण तेसि भेलिज्जन्ति, अण्णो कप्पेति ।

अहवा अपहृत्त्वमाणेसु एक्कतो कप्पिज्जन्ति ॥२८॥

भा. २३५५ - *** पतेयचढगासति, सज्जिलगा एगतो गुरुवीसुं । दे (प्र.)

ओमेण कप्पकरणं, अण्णो गुरु गेक्कओ वा वि ॥२८॥

इयाणिं भायणकप्पविहो --

भा. २३५६ -- भाणस्स कप्पकरणं, दढ्ढेल्लगमुत्तकडुयस्सत्थेसु ।

तस्ससति कमढकप्पर, काउवजीवे पदेसे वा ॥२९॥

उदितगादि दढ्ढभूमीए गोडुत्तिपदेसेसु वा सारकडुयस्स-

हेत्ता वा, एवमावि थंडिलाणु असति कमढगे घडाविकप्परे वा -

मायणस्स कप्पं काउं अण्णत्थ पेउं थंडिले गते वा संवट्टे पच्छा -

परिमिलियाजीवपदेसेसु परिठवेति, स एवातुरे थंडिलस्सा वा -

अभावे धम्माधम्माकोसाजीवपदेसेसु धिक्काउं परिठवेति ॥ दारं ॥९॥

इदाणिं "वसंहि"त्ति वारं --

भा. २३५७ -- गोणादी वाघाते, अलब्धभागे द वाहि वसमाणां ।

वातदिसि सावतभए, सयं पढालिं पडुप्पन्ति ॥३०॥ उ उप्पन्ति

संवट्टस्संतो निरावाधे थिलियमदेसे वसन्ति, अंतो वा -

गोणमहिसादिहं तढप्पठंतंतिं दावातो, अंभे वा जतो धाडीभयं

ततो वज्जेउं वसन्ति । अह साययभयं ताहे वायाणुलं वज्जेति, अंतो

वाहिं वा वसमाणा, सीतवाततवत्तसावतारकण्ठता पुव्वक्ताए

पढालीए ठायंति । असति काउवहिं सयं करेति । आगडे वि धारणं

काउं वसन्ति । वृत्तिए वि एवं । वारं ॥३०॥

इदाणिं उच्चारविधी भण्णति । "थंडिले"त्ति वारं --

भा. २३५८ -- पढमासति सेसाण द, भए वीसिप्प रवयिए

१ वियाणिसि पत्तते

थंडिल्ल निवेसे वा, गरीहु सभए पदेसेसु ॥३१॥

पढं अणावातकल्लोउं तस्सासति सेसाण साधयसंतोयादियाण

असति दिवसतो अच्छिउं रातो भए वीसिप्प पमाए थंडिले - रिक्/ले

परिठवेति, तत्थ सन्निवेसे वा गते पीतिरिति परिठवेति वा ।

अह पिठन्तो भयं अण्णियासो वा ताहे वृत्तियापिपदेसेसु वीसिरति ।

॥ दारं । इदाणिं "तम्मि" भए-वज्जेउं । जो उ परचक्कादिभएण - जेण

संवट्टे पढ्ढता तम्मि पसे परचक्के धाडिमायधे वा सत्थोचकरणं -

गण्ठा-२३ गुविलपदेसे तवेउं "अवाउडा एक्को"हि-अण्णतो एकपदेसे ठायंति ॥

॥३१॥ कम्हा एवं करेति ? भण्णति --

भा. २३५९ -- जिणलिंगमप्पडिहं, अवाउडा वा वि दढ्ढवज्जेति ।

अप्यदिहते (प्र.)

1 वा

१ आकं पेउं भएगच्छ

२ गा. २२

भट. २३६० - -

१ घेरो घालवो अथवा
शत्रुने ठळथी मारवो.

भा. २३६१

* वयस्था गा. ३५-३६

। "अद्वैतोपनिषद्" स

अस्य द्वितीयक्याख्या

2015年11月11日

^s गत. ३४

पृ. २३ ६३

लंभालंभे एवके-यङ्गस्त्सः पैग-

कंठा ॥ दारं ॥ ३

"हापी जा एगल

अहवा सव्वपासं

अहवा सवप्रासं

विकल्पे "पासंलि

भा. २३ ६४

मज्झेण लङ्गयिणि

संजयः संजतीर्थं पत्तो

मज्झिमाशोः .

माण परतो तरुणी

णित्प्रमपदेसवेला, ससदपिठेण सज्जाओ ॥ ३८ ॥

बितियदुवारस्सासुति करं वा न लब्धमिति तदा एगदुवारं
कहं चिलिमिलीडिं दुधा विक्कज्जति, अडेण संजया अडेण संजतीतो
णिग्गच्छति । अहं संकुडं ण लब्धमिति वा विसज्जिअं ताहे परोप्परं मे
णिग्गमणवेलं वज्जेति वंदेअ, ससअं जिप्फिहंति, पिंढेण सज्जायं करंति,
संगारकहं ण करंति पढंति वा ॥३८॥ "तेसु भवते थेरसुइडीओ"ति ओ
अस्य ठ्याख्या -

मज्झे मज्झिमथेरी, सुहङ्गथेरा य सुहङ्गी य ॥ ३९ ॥

दढकुड्डे अंते सपच्चवायमागसे मज्जे तरुणियो । खेवं गतार्थम् ।

भा.२३६७ -- परितेय सत्रेण दिक्स्थितयः, पुरिस्ता इत्येति च सर्व्वे एवमुक्ताः ।

५ वक्ता गा. ४२ पच्छुण कहगचिलिधिलि, मज्जे वसथा ए मतेण ॥ ४०॥

पलेगा जत्य स्त्रीपञ्चा सव्यपासंडा एगवसही ए दिवा, जत्य
वा सव्ये पासंडा धीसहिया एगदिहया, तस्तिभा जयपा जो -
पच्छणपदेसो तत्थ ठावेंति, अस्ति पच्छणस्स मज्जेण कडगविलिमिली जी
वसभा देंति, अप्पसारियकाइयधूमि ए, अस्ति दिवा रातो वा -
वसभामत्तगेहिं जतियंति। वसभणं ते सेसण्णा, अप्पसारियं परि- द। ग
ठवेंति। एवं संजरीओ दि पासंडिस्सिमज्जे जयंति। अहवा "वसभा
य मसेण" ति- जत्य संजतु संजतीणं एगदुपारा एगवसही तत्थ -
अप्पसारियकाइयधूमि ए अस्ति नाहिं वा सव्यवधातो रातो तरु-
णीओ अंते मज्जे वा वसभिणीओ, वससु काइयं वोत्तिरिं -
मज्झिमाण अप्पेति, ताओ थेरीय, थेरीउड्डीणं, उड्डीओ थेराणं
थेरा वसभाणं, ते परिठठवेंति ॥५०॥

पठरदय-वड्डगादी, गरुड य सङ्गारं एतको ॥४९॥

पदछणकडगविलिमिलीण असति णिण्हसु ठायंति, तेसु
 ञोडिणसु, तेससति भिक्खुपणसु, एवं पुत्रं असोयवादीण, सु
 सोयवाडसु ठिया, आयमणादिकिरियासु पररदवेणं कज्जं
 चड्ढगं - कमढगं, तेसु पुंजंति, गरहपरिहरणत्वं, संतरं ठिवा
 ति - सुडडगादि जग्गे चड्डमण कट्ठं करेति । अहवा एगो
 आयमणादिकिरियासु अंतरे जायति ॥२६॥ "परेयं समया
 खय" -- अस्य उदाहरणा --

पातंडिलित्य पुत्रायं, वृ जगती होसि जा जतया ॥ ४२॥

प्रासोऽदी पुरिसा पशेयं, इत्येव पशेयं, जगता इरिसा इत्येव य सव्ये
एगतो हिता । इमा सपत्न्याः । "पञ्चमज्ज जलति जिण्हग" अस्वार्थस्य
स्पृशेन ॥४२॥

भा. २३७० -- जे जेहि असोयवादी, साहज्यां वा वि लान्य तहिं वादी ।

सोधम्मभा-णिण्हयवोडिएसु भिक्खुएसु वि कारुणियत्तं -
 दि।ण जीवात्तिपयत्थाणि वा जेसु अत्थितं तेसु ठायंति, बुद्धकालो-रोधग-
 मित्यर्थः ण तत्थ सपक्खपरपक्खेहिं सद्धिं बुग्गहं करंति, ण च सज्झायं
 करंति ॥४३॥ "अहरोहजयणा" सम्मत्ता॥ "भत्तठाणे" वि एत्थेव गता । ण
 इदाणि "यंडिले" ति -

३
 गा.३३

भा.२३७१ -- तं चेव पुव्वभणितं, पत्तेण दिस्समत्त कुरुकुयं।
 १ दिस्समाणे कुरुगया यं डिल्लसुक्खहरिते, पवायपासे पदेसे वा ॥४४॥
 पुव्वभणियं "अणावायमसंलोए" एयं चेव पत्तेयं, अहवा सेसं

५ गा.४४ अं यंडिलेसु पत्तेयुमतगग्गहणं करंति । "मट्टिय कुरुकुयं" च
 अस्य व्याख्या --

भा.२३७२ -- पढमासति अमणुण्णे--तराण गिहियाण वा वि आलोए।
 पत्तेयमत्तकुरुकुय, दवं च पउरं गिहत्थेसुं ॥४५॥

पढमं अणावायमसंलोयं, तस्सासति अमणुण्ण्य आवातं गच्छेति,
 तस्सासति पासत्थादियाणं। ततो बित्तिभंगे असो^(असो) आण गिहिपासं-
 डियाण य कमेण आलोयं गच्छेति । पच्छद्धं कंठं ॥४५॥

भा.२३७३ -- तेण परं गिहत्थाणं, असोयवादीण गच्छ आवायं।

असति सा जेतु हरिते^{असति सा जेतु हरिते} इत्थी णुंसएसु वि, परम्महो^{परम्महो} कुरुकुया सेव ॥४६॥
 पत्तेयमत्तकुरुकुयं^{पत्तेयमत्तकुरुकुयं} ततो ततियभंगे गिहिपासंडियसो^{ततो ततियभंगे} योयाण कमेण आवातं
 गच्छे। तेण परं बित्तियभंगे इत्थीणुंसालोयं गच्छेति। परम्महो-
 प्रक्षालनं^{प्रक्षालनं} कुरुकुयं च करेति। ततो ततियभंगे इत्थिनपुंसावातं, तत्थ वंदेण वोले^{वन्देण}
 करंता वच्चंति। जयणा^{जयणा} पूर्ववत्। एसा यंडिलजयणा। बाहिं ण -^{आहिं मणिजदि}
 लब्धमति णिगंगुं जं अंतो यंडिले^{विदिण} तत्थ वोसिरे, जति तत्थ हरितं
 सुक्खे^{सुक्खे} वोसिरिति, असति सुक्खस्स मलियमीसेसु वोसिरति^{मलियमीसेसु} अहो
 य भूमी न पासइ ताहे धम्मदिपदेसेसु वोसिरंतो सुद्धो॥ वारं ॥

४
 गा.३३

भा.२३७४ -- पच्छण्णपुव्वभणिते, विविण्ण यंडिल्लसुक्खहरिते वा।
 अगडवरंडगदीहिय, जलणे पासे य देसेसु ॥४७॥ पत्तेसे य (ज.)

विहीणं जेण^{विहीणं जेण} परिद्वज्जति^{परिद्वज्जति} अरु जाहि^{अरु जाहि} रोधो सरीरपरिद्वज्जणविधी^{रोधो सरीरपरिद्वज्जणविधी} अवरदक्खिणा^{अवरदक्खिणा} चेव दिसाए
 तीरेण^{तीरेण} अणो^{अणो} वातमसंलोयं पच्छण्णपुव्वभणियं परिद्वठावणियु^{परिद्वठावणियु} सौरयहरणादि
 धरेण^{धरेण} अति^{अति} य (ज.) उवकरणं पासे ठविज्जति । अ

भा.२३७५ -- अण्णाते परलिंगे-पाउवओगड मा उंमिच्छत्तं। ण उवओगेणुत्ताउ
 णाते उड्डाहो वा, अयसो पत्थारदोसा वा ॥४८॥ सो
 अण्णाओ वा जो तस्स परलिंगं कज्जति। तं पि उवओग-

कालाओ परतो कज्जति, मा सो भिच्छत्तं गमिस्सति। जो जण
 णातो तम्मि परलिंगं ण कज्जति, मा जणो भणिहिति एते -
 वि मात्तिणो, पावायारा, परावधात्तिणो य, एवं उड्डाहो, पवयणो-
 वधातो, पत्थारदोसो य। एतदोसपरिहरणत्थं सलिंगेण चेव विदिण्णे
 अह^{अह}
 अहिरुविज्जति

कये। ते
 डि।
 हरित ताहे सुक्खसु, असति मीसमल्लिसेसु, अगडे वा अणुण्णायं, पागा-
 रोवरिएण वा स्त्रियव्वं, दीहियाए वा वहंतीए ह्रियव्वं, जलेण ण
 वा जलते ह्रियव्वं। एतेसिं वा पासे ठविज्जति। अह ण लब्धमति
 ताहे धम्मदिपएसति काठं एतेसु सिवंति। ४७-४८॥ इदाणि
 "मिह" ति दारं --

५
 गा.३३

भा. २३७६ - ण वि कोइ किंवि पुच्छति, जित्तमपिंतं च वाहि अंतो वा ।
आसंकिते पडिसेहो, गम्ये आणादिणो दोसा ॥४९॥
जत्थ रोध्णे अंतो बाहिं वा ण को ति पडिपुच्छति णिदिक् वि
इंतो पविसंतो वा तत्थिच्छा अंतो बाहिं वा अहंति, जत्थ -
आसंकियं - “को एस, कत्तो वा आगतो, मा एस अंतो कहेहिंति,
कहिं वा णिग्गच्छति, मा एस भेदं वाहिति” एरिसे आसंकिते
पडिसेहे ण गंतव्वं । आणादिया य दोसा ॥४९॥

भा. २३७७ -- पठरणपाणगमणे, चउरो मासा हवंतःपुग्ग्याता ।
सो य इतरे य चत्ता, कुलगणसंघे य पत्थारो ॥५०॥
संथरंतो जति गच्छति चउरुं, जो गच्छति तेण अप्पा परि-
चवत्तो, इतरे य अच्छंता ते य एतेणपरिचवत्ता, बाहिरा वा रिउ-
ति काउं गेणंति । भेदं पयच्छंति सि अउमंतारा गेणंति । उभओ -
वि कुलगणसंघपत्थारसंभवो ॥५०॥

भा. २३७८ -- अंतो अलब्भमाणे-सणमावीसु होइ जइतव्वं ।
जावंतिए विसोधी, अमच्चआदी अलाभे वा ॥५१॥
फासुए एसणिज्जे य अंतो अलब्भमाणे अंते चव पणपरिहाणीए ते
जयंति । जावंतियादेविसोहिकोडीए जाव चउरुं पत्तो । विसोहि-
कोडीए असति अमच्चो दाणसदुढादिया वा ओभासिज्जंति, देताण
अविसोहिकोडीए वि धेप्पंति ॥५१॥

भा. २३७९ -- आपुच्छिय आरक्खिय, सेदिठ सेणावति अमच्चरायाणं ।
णिग्गमण-विदूढूवे, भासा वि तहिं असावज्जा ॥५२॥ तहिं
तहावि अलब्भंते, आरक्खितो- कोटपालो, तं पुच्छंति-
अमं असंथरं णिग्गच्छामो, दारं धे देहि, जति सो भणेज्ज-मा वि
णिग्गच्छह, अहं मे देमि ताहे धेप्पंति । अह सो भणेज्ज “णत्थि मे
भत्तं, बीहेमि य रण्णो, सेदिठं पुच्छह, ताहे सेदिठं पुच्छंति ।
एवं सेणावतिं अमच्चं रायाणं, दिंतेसु गहणं । तेसिं वा अणुण्णाते - हिं
णिग्गच्छंति । दारपालाण य साहू दरिसिज्जंति एते विदूढूवे -
करेह, एते भत्तठा पेति अतिंतिय, ण किं वि पुच्छेहिं वत्तवा,
बाहिं निग्गएहिं य असावज्जा भासा भासियव्वा ॥५२॥

भा. २३८० -- मा णीहसयं दाहं, संकाए वा ण देति णिग्गंतुं ।
दाणम्मि होइ गहणं, अणुसदुढादीणि पडिसेहे ॥५३॥
आरक्खियादि पुच्छिया भणंति - “मा णीह, अहे सयं -
भत्तं देमो, ते पुण भेदसंकाए णिग्गंतुं न देसि । ते जति अविउद्धं दि
देति तहावि गहणं । अह पो भत्तं पो धिग्गंतुं देति ताहे अणुसदुढी
धम्मकहा विज्जामंतादिया वा पणुज्जंति ॥५३॥ जता णिग्ग - दा
च्छंति तदा बहिया वि इमं दिदिधं पणुज्जंति --

भा. २३८१ -- बहिया वि गमेत्तुणं, आरक्खयमादिजो ततो पिति ।
हितणदूढाचारियादी, एवं दोसा जढा होति ॥५४॥
अंतो बहिं च गमिते सव्वे चारियादिदोसा परिचत्ता भवंति ।
॥५४॥ बहिया जे साहू पठ्ठविज्जंति ते इमेहिं गुणेहिं जता --

१ किरिय
भा. २३८२ -- पियधम्मे दढधम्मे, संवधःविकारिणो ऋणदक्खे ।
१ भूते (सा) पडिवत्तीण य कुसले, तउभूते पेसते बहिता ॥५५॥

जेसिं अंतो बाहिं च सयणसंवंधो अत्थि, अविहारीणं
उत्थमडवेसा, ण कंदप्पसीला, भिक्खुसंगहाविकिरियदक्खा, पडिवत्ती
-प्रतिवचनं तं प्रतिदुशला, बाहिं संधारो आगओ, तत्थ जे जाउप्पण्णा
ते बाहिं पेसिज्जति ॥ ५५॥

गा. ५२

भा. २३८३ --

"भासा वि तहिं असावज्ज"ति अस्य व्याख्या --

केवइय आसहत्थी, जोघाधण्णं च केत्थियं नगरे।

परितंत अपरितंतता, णागरसेणा व ण वि जाणे ॥ ५६॥

बाहिरच्चेहिं पुच्छितो ण भणाति, ण जाणामि ॥ ५६॥ ते ×

भणंति- तत्थेव वसंता कहं न याणह ? साहू भणंति -- णा

भा. २३८४ --

सुणमाणे वि ण सुणिमो, सज्झाए समितियुत्तिआरुता।

सावज्जं सोरुण वि, ण ह लब्भाऽऽइक्खितं जइणो ॥ ५७॥

जइ किं वि सुणिमो तहावि सावज्जं न युज्जति अक्खितं हु

अंतो वि पुच्छितो

अंतो वि पुच्छितो, भिक्खाविउवओणे ण आयं। अंतो बहिया य -

इमे उत्तरं

इमे उत्तरं "बहु सुणेति"-सिलोये ॥ ५७॥ एवं हिंदते पटुप्पण्णे समुदाणे-

भा. २३८५ --

भत्तदठणमालोए, मोहूणं सेकिताइ ठाणाइ।

सच्चित्ते पडिसेहो, अतिगभणं विट्ठिरूवार्य ॥ ५८॥ ह

"भत्तदठणमालोए"ति अस्य व्याख्या --

भा. २३८५ --

सावगसण्णिठाए, ओयवितेतर करंति भत्तदठं।

तेसऽसती आलोए, चदडगुरुयाइ णो छण्णे ॥ ५९॥

जत्थ सदढो य सदढो य उभयं पि अप्पसारियं तत्थ भत्तदठं

करंति, असती एगतरौयचित्ते, इयरगगहेण अणोयविण्णवि, असति

अप्पभएणु वा, एतेसिं असतीए अडवीए असंकाणिज्जे घणवरदठणे

वज्जेता, आलोए-पमासे भत्तदठं करंति, चारिणाविसंकाए णो -

छण्णे करंति। सचित्ते सेहो जइ को ति पक्खाइं ठाति तस्स - वि

पडिसेहो, न पक्खावेति। अह कोइ काउं लिं पविंसति, ताहे

भणंति - अहे गया णामंकिया दारेण णिग्गता, तं जइ तुमे -

येप्पसि तो अवस्सं मारिज्जसि, दारे गणिया पुच्छिठ्या भणंति-

ण जाणामो कोइ एस च्चि, पविस्तंता भणंति दारिदठं "अहे ते

चेव इमे विट्ठरूवे करेसि " ॥ ५९॥ ६०॥

भा. २३८६ --

भत्तदिठतऽपाहाडा, पुणरवि थेहुं अतिंति पज्जतं।

अयुसदठी दारिदठे, अण्णे वऽसती य जं अंतं ॥ ६१॥

एवं भत्तदिठया तदूये भायये पुणरवि पज्जतं थेहुं अतिंति,

दि। ×

जति दारपालो मग्गति। वा ण वा पवेत्ते धेति, छेत्तु जइ अणो

कोइ अणुकाए देज्ज तत्थ अयुसती, ण वा दारिज्जति, अण्ण-

दातारस्स वा असतीते तं जं अंतं पंतं विज्जति ॥ ६१॥

भा. २३८७ --

छेदोच्छिण्णे वा दारिदठे दो वि कारणं दीवे।

इहरा चारियसंका, अकाउओसंभयायीसु ॥ ६१॥

अह णिग्गताण दारं छेदं-स्पागितमित्थं, गमागमो य -

वोच्छिण्णो, अड्ढिंततरा साहू बाहिरा जे भिक्खणिग्गता एते वि ×

दो वि दारपालस्स भिक्खाविणिग्गणकारणं दीवेति। इहरा

अकहीए साहू णिग्गता, ण ते पविदता, पूणं ते चारिया आगता

आसी, जे ते साहू णिग्गता तेण पविठ्ठा, पूजे तेहिं एस उक्खे-
व ओकदिठ्ठाओ ॥ ६१ ॥

भा. २३८९ -- बाहिं वु वसवसिउकामं, अतिथेति पेत्तिलया अणिच्छंतं ।
गुरुगा पराजय जर, वितियं रुद्धे व वोच्छिण्णे ॥ ६२ ॥

हा
ति
१ (णगरं) गिजुरं
२
५ गा. ९
भिक्षुदठ्ठाणिग्गताण जइ कोइ साहू बाहि वसिउमिच्छति
तं पि ते सहाया बला पवेसंति । एगे अणेगे वा णिक्कारणे बाहिं
वसंते चउगुरुगा । अत्थिं तुरिल्लाण पराजयजर अणेगे दोसा भवंति ।
वितियपदेण सव्वं णित्थं रुद्धं, गमनागमो वोच्छिण्णो, एवं -
अपविसंतो वारिदठ्ठे वा अणिवदेत्ते सुद्धो ॥ ६२ ॥ एवं रोहकारणे - हो/अ
इत्थीहिं सह विहररादि पदा हवेज्ज । "रोधे"ति वारं गतं ।
इदाणि "अद्धाणे"ति अद्धाणे जत्थ सपच्चवायं तत्थ जत्ति संजतीतो दि
सत्थेणं पधाविता तत्थ सत्थे जत्ति बोधियतेणाइभयं हवेज्ज तत्थ - दि
गमणे, राओ वा सुवंतापं, हमा जयणा --

भा. २३९० -- मज्झमि य तरुणीओ, थेरीओ तासि होति उभयंतो ।
थेरि बहिदठ्ठा सुद्धो, सुद्धिबहिदठ्ठा भवे थेरा ॥ ६३ ॥ री

भा. २३९१ -- भेरबहिदठ्ठा सुद्धा, सुद्धबहिदठ्ठा उ होति तरुणा उ ।
दुविधमि वि अद्धाणे, सपच्चवायमि एस गमो ॥ ६४ ॥
तरुणीओ नज्जे कीरंति, तासिं पिदठ्ठतो अग्गओ य थेरीओ
हयंति, तासिं उभयं ते थेरा, थेरापं उभयंते सुद्धा, तेसिं उभयंतो
तरुणा, दुविधं अद्धाणं-पंधो मग्गो य । तम्मिं सपच्चवाए एस -
गमो भणितो । एवं अद्धाणे वा इत्थीहिं सद्धिं विहारादिया पदा
भवे । वारं ॥ ६३-६४ ॥

६-७-८
गा. ९
इदाणि "संभयैवासं"तिणि वि वारा एगगाहाए दंसेति-
आऊ अगणी वाऊ, तेणगरदठ्ठादि संगमो भणितो ।

बोहियमेच्छादिभए, गोयरचरियाए वासेणं ॥ ६५ ॥ २३९२ ॥
आऊमादिया संभया, बोहियमेच्छादिभयं, गोयरं अंडता

३३३ तिहा वासेण अऊमहता एगणिलए वि होज्जा ॥ ६५ ॥

भा. २३९३ -- जलसंभमे थलादिउ, चिदठ्ठताणं भवेज्ज चउमंगो ।

एगतल्लस्सए वा, दूढगलंते व सज्जतो ॥ ६६ ॥
एगो एगित्थीए समं हवेज्ज, आउक्कायसंभमेणं उदगवाहणे
एगं उण्णयं थलं पक्कयं होमं वा, तत्थ चिदठ्ठताणं चउमंगसंभवो
हवेज्ज । जलसंभमे वा सेत्ताओ सेतं सेत्थेज्ज । एत्थ वि चउमंगसंभवो ।
एगतरवसधीए वा दूढाए जाव अऊमहसधी न लज्जति ताव चउ-
मंगसंभवो, सव्वथो वा एगतरल्लस्स वसधी गलति, एवं पि एग-
दिठ्ठताणं चउमंगो ॥ ६६ ॥

भा. २३९४ -- एगतरसामिण उवत्तममिण उज्जेज्ज वा वि मा वसधी ।

रेमेव य वातमि वि, रेभमया वा णिउक्कायं ॥ ६७ ॥

३. संजतसंजतीण एगतरस सामिना वसधी । वसहिसं-
वसदठ्ठा वा ताण वसधिं गता । सामिनि वसधिए वा सेत्ताओ सेतं
संका मिज्जंति । एवं चउमंगसंभवो हवेज्ज । एवं वाते पि चउमंगसंभवो ।
तेणगभएण वा गुविले चउमंगसंभवेण णिउक्का अउठंति ॥ ६७ ॥

भा. २३९५ -- भोइयमाइविरोधे, रहठाधीणं वु संभमे होज्जा ।

३. बोहियमेच्छभए वा, गुत्तिपिनिसे व एगत्थ ॥ ६८ ॥
P. P. Ac. Gunratnasuri M. J. M. Gun Aaradhak Trust

मोहयस्स मोहयस्स विरोधो, एवं गावस्स यमादस्स य,
रठस्स रठस्स य, एरिसे संभवे चउमंगसंभवो हवेज्ज। बोहियमेच्छ-
भरणप्रीलायाण चउमंगसंभवेन विहारसेज्जायअसणादिया, उच्चारादि
मा वा एगत्थ णितुक्काण संभवो हवेज्ज, गुत्ति वा रक्खणं करेत्ताण
संभवेज्जा ॥ ६८॥

मा. २३९६ -- पुठवपहितुहेगतरे, वासभरणं वितेज्ज अण्णतररे।

तत्थ रहिते परमुहो, ण य पुण्णे संजती ठंति ॥ ६९॥

वासासु वासावासे पढंते संजतो संजती वा किं वि णित्वो री
वरिसंठाणं पविठं हवेज्ज, पच्छा इयरं पविसिज्ज, तत्थ जणविर-
हिते दो वि परोप्परं मुहा अउंति, सज्जायसुता य। इठठ वि
वासे पढंते संजती पुण्णदठाणे णो पविसति । वारं ६९॥ इवाणि
संतिमोईण णित्त्वमेणे'ति --

मा. २३९७ -- कारण एगमंडवे, संतिगुमादीसु भेउणा होज्ज।

पठवज्जमळमुपगमे, अप्पाण चउविहवा तुलणा ॥ ७०॥

असिवाविकारणेण एगागिओ छिण्णमंडवं गतो हवेज्ज, तत्थ
य सैतियमादी - असंकणित्थी मिलेज्ज, सा य पठवज्जब्भुवगमं करेज्ज,
ततो अप्पाणं चउविहवाए वळवसेसकालभावतुलणाए तुलेति। ७०॥
एसेव अत्थो इमाहिं गाहाहिं भण्णति --

मा. २३९८ -- असिवाविकारणगतो, दो छिण्णमंडवं संजतीरहिते।

कहिता कहित उयदिठय, असंकणित्थीसिमा जयणा ॥ ७१॥

अदढाहय जेयणळभंतरे जएस्स अण्णं वसिखं जत्थि तं छिण्णमंडवं
सा असंकणित्थी धम्मं कहिते अकहिते वा पठवज्जं उवदिठता,
तत्थिमा जयणा अप्पणो वळवतो तुलणे ॥ ७१॥ इमाह-दुठण -- x

मा. २३९९ -- आहारादुप्पावण, वळवे ऋमुत्तिवं जणते तीसे।

जति तरति णित्ठु सेते, आहारादीणि वड्ढाणे ॥ ७२॥

वळवतो जति आहारं उवाहिं सेज्जं वा तरति उप्पाएतुं, जं
समुई नाम-जो तीसे सभावो दुक्खालु सीयुए। जति य तं पठमा-
लियादि संपाडेउं सबकेति, महरादि पाणनं वा एयाणि उप्पाएउं
सबकेति ततो पठवावेति। सेततो जइ अद्याणं पेउं तरति, जति य
अद्याणे आहारादी उप्पाएउं सतो ॥ ७२॥

मा. २४०० -- गिम्हातिकालपाज्ज, पिसिगस्सरेसेसु वा पिज्जित्तो।

भावे कोधादि जइ, गहं भावे य धरये य ॥ ७३॥

कालतो जति गिम्हाकाळे रिउक्खवं पाज्जं पवायवसही य
आदिसदातो सीतकालाविडु य जं तस्मि रिउग्गि वुल्लभं तं जति दि
उप्पाएतुं सतो, रातो वा जति सतो पेउं, ओसे वा जति - रि। रि
आहारुप्पावणं काउं सतो। भावे जति अप्पणो कोहाविद्यां जयं दि
काउं सतो, रतएस्स वा जयं कारावेउं सतो, पाणवरणाणि वा
जति सतो अणित्वेण गाहेउं, वळववालसामायारिं च जइ सतो ॥
७३॥

मा. २४०१ -- गुरुगणिणिपावट्ठं, एवमपत्ताए अप्पणुत्तयाए ।

आयकधसमत्थो वा, पज्जाये रतरे भण्ण ॥ ७४॥

जो जावज्जीवं समन्थो वट्टापेठं सो णिस्समा पठ्वावेति,
इयरो असमन्थो य, तस्स भयणा । जह से अण्णो वट्टावगो -
अत्थि तो पठ्वावेति । अह नत्थि न पठ्वावेह ! एता भयणा ॥७४॥
मा. २४०२ -- अण्णुज्जतयेगतं, पडिवज्जिज्ज-कामो सो वि पठ्वावे ।
गणित्तुल्लङ्घिते उ, एवेद अल्लिज्जुसो वि ॥७५॥
अण्णुज्जियमरणं परिज्जणादि, अण्णुज्जियविहारो जिणकप्पादि ।
एयं एगतं अण्णुज्जतिविहारं पडिवज्जिज्जुसो । इत्थिया य -
उवट्ठया पठ्वज्जं । जति अण्णो गणे गणी सल्लो अत्थि तीसे परि-
यट्ठयव्वाते ताहे तं तस्स अण्णो अप्पणा अण्णुज्जतविहारं पडिव-
ज्जति । अह नत्थि अण्णो वट्टावगो तासु णो अण्णुज्जयविहारं पडि-
वज्जिह । तं परियट्ठति ! किं कारणं ? अण्णुज्जयविहारतो तस्स ज-
विधिपरियट्ठणे बहुतरिया णिज्जरा । अल्लिज्जुसो वि अण्णवट्टावग-
संभवे पठ्वावेति, इतरहा सो ॥७५॥ पुत्रे निष्ठित्तादिक्किया

मा. २४०३ -- पठ्वावणिज्जतुल्ला, एवेदित्तुल्ला होति ।
अविदित्तुल्ला उ परे, उवट्ठित्तुल्ला य आत्ततात्ता ॥७६॥
जो पठ्वावणिज्जो तस्स तं एवेद पठ्वादिया चउत्तिवहा
तुल्ला कुज्जति । चोवण आहं - जति ता तस्स वाता वा भणिणी रिस्ता
या तो सो तस्सा सुहं जाधत्ति पेह, किं तु लज्जति ? उच्यते -
कताइ सो खुड्डलओ देह तेसिं मज्झाओ फिडितो ता न जाणइ,
एवं परे अविदित्ते तुल्ला भवति । जस्स पुण सुह-इहकोहादिया
समुत्ती पज्जति तस्स नत्थि तुल्ला । तस्मिं उवट्ठित्ते आयतुल्ला
भवति ॥७६॥ तस्स पठ्वावणिज्जस्स इमा तुल्ला भवति --

मा. २४०४ -- पारिच्छ पुट्ठेणपह-कायां वायं च दिक्खा य । वा
वक्खा गा-८५ तत्थेव गाहाणं पेहे, मय्ये अण्णो हसुरिया ॥७७॥ उं वि तस्सय/ति
परीक्षाद्वयम् -- अस्य विभाषा --

मा. २४०५ -- पेज्जातिपातुरासे, सय्यसपवत्थ पाउरणत्थे । तां वि ॥७८॥
वोसीणुत्थलाणि य, सयणादि असकृत्तिणिहं ॥७८॥
पुरिच्छा णाम तुल्ला । ता भवति -- पुट्ठं पुमन्नहा
पठ्वाविस्स उचिया, इयाणि पठ्ठतिवाए अण्णहा * पुट्ठं अण्-
प्पए सीराविपेज्जाओ इत्थिया (इत्थिया) पायरासा-पठ्मातिव
ति पुत्तं भवति, उवाणि ता पत्थि मज्जते भिक्खं अडिता - ज्ञा
पारेयत्वं । उट्ठके सय्यसपवत्थ, इस्सकत्तिपथासिंथारोह/वासासु,
आसणं, पुट्ठं आसत्तापिणु, उवाणि उट्ठकत्तं पिउज्जाए वासासु से
णं संयारगमिसिमापिरुत्तं । पुट्ठं पुट्ठा अत्थपायरासा मज्जतुल्ला
सण्हा य आसि, इयाणि से अण्णवट्टावगो वज्जता य । पुट्ठं ते
रूपसुवण्णादिषु भोक्ता, इयाणि से तावकप्रयान्ति । वातारो वि-
ते पुट्ठं पेहावगाठे रिठ्ठकत्तो उट्ठकत्तो य, इयाणि से वोसीणो
णिब्बलो असकृत्तः । एणिं सयणादिया वि असकृत्ता । "एणिं"ति-
इयाणि ॥७८॥

मा. २४०६ -- पडिकररा य बहुविधा, विसयसुहा आसि तेप एण एणिं ।

वक्कमण-वहाणधुवणा, निजेवणा ओसहाइं च ॥७९॥

पडियारा णाम सरीरसंस्कारा, वक्कणादि, विविध-

रोगोवसमपियओसहाणि । एवं पठ्ये गतं ॥७९॥ इयं सेते --

भा. २४०७ -- अद्याणुवस्सेज्जा, सरेसुतवसा य वसधियो सिद्धे ।

परपातेसु गयाणं, दुत्थाणं च उडुसुहं धरेसु ॥ ८० ॥ निगुणादपि

मासकप्पे पुण्णे अद्याणं गंतव्वं गिरिपुवाणएहिं । दुक्खकारि-

याओ सेज्जाओ रेणुकज्जवाओ, अजोतिकडाओ, तमसाओ, एवं -

पठवज्जाए । गिहवासे पुणं तुमं सिवियादिएहिं आसादिएहिं जाणेहिं, य/

उवए वातपिवातेसु य हरितोवल्लेसु य ऊसिता, कं पठवज्जाए -
धितिं करेज्जह ॥ ८० ॥

भा. २४०८ -- आहारादुवभोगो, जोग्गो जो जन्मि होइ कालम्मि ।

सो अण्णहा ण य णिसिं, अकालसंयमो णिणिः । या ८१ ॥

आहारादिओ उवभोगो जो जन्मि काले जोग्गो सो पठवज्जा

काले अण्णहा-विवरीती । णिसिं च जावज्जीवं य मोत्तव्वं, दिया

वि वेलातिक्कमे लब्धते, अजोग्गो-अण्णुडुओ, सो वि हीणो-ओमो-

वरियाए ॥ ८१ ॥ एणिहं भाये --

भा. २४०९ -- सव्वस्स पुण्ठणिज्जा, ण य पठिक्खेइ अरसुव्वतत्था ।

खुड्ढी वि पुण्ठणिज्जा, भोवणफस्सादिवा भाये ॥ ८२ ॥

गिहवासे राओ पच्चुत्तिता, उल्लसितादिएहिं सव्वस्स -

पुण्ठणिज्जा आसी, गिहवासे, ण ते कोत्ति पठिक्खेइं करेति, आगम- वि

गमादिएहि य "सतिर"मिति-लेख्खा, "एदिस"मिति भाविवा,

इवाणी ते खुड्ढी वि पुण्ठणिज्जा । असावायारिकारे फस्सवयणेहिं

चोत्तिज्जिहिसि । सव्वं सोडज्ज ॥ ८२ ॥ एते सेवइओ भण्णति --

भा. २४१० -- जा जेण वं जेण जथा, सतासिता तं सट्ठण्णहा भणति ।

सोताइ-कसायाणं य, भावाणं य णिग्गहो समिती ॥ ८३ ॥ (दारं)

सुहभाविता अण्णहा भण्णति, य सुहभाविता । सोयादिणि-

दियाणं सदा जिग्गहो कायज्जो, कोलायिकसाया जेयज्जा, मवा-

दिअप्पसत्थाणजोग्गाणं जिग्गहो कायज्जो, हरिपायिसमितीसु

अ सदा समियाए होयव्वं ॥ ८३ ॥ इवाणि "कोयाणं"ति --

भा. २४११ -- आलिहणसिंवा तावण धीयव्वंतद्वयताविस्सवेसु ।

कायाणावुवभोगो, आहुवभोगो परिमिती य ॥ ८४ ॥ (दारं)

पुढविकाए णो आलिहणविलीएवापी कायज्जा, आरक्काए

सिंवाणादि, अगणीए तावणादि दासे बीज्जाणादि यप्पसतीए दंत- य

धावणादी, एवमादिषु कज्जेसु अणुवभोगो, जो भोगो सो कायुएण,

तेण वि परिमिटेण ॥ ८४ ॥

भा. २४१२ -- आ अणुवगता योओ, अण्णुवगता-लिंकरण-वाहजता । आ

करेदिअ तेति पठ्ठे (७०) भिक्खग्गहणं कहेति इ, वेत्ते इहं से विसा तिणि ॥ ८५ ॥

भा. ७७ एवं सव्वं अणुवगच्छति जहं तो से होओ कज्जति - दौवणं

च दिक्खाएति, सो साधु कज्जतुवस्स विवसिति, एवं से परिहरण-

लिंकरणं वाहजति "तत्तेयं"ति तिप्पमंके, अण्णणो सनीवे -

गहणासेवणसिक्खं गाहेति, उण्णमादि विज्जमिस्सामहणं च कारेति, क

पयं व वेति, संवइइतियसहिणं अस्संवेइइतियं वा पुरिसनीसेण

वा संबंधि पुरिससत्त्वेण वा अस्संधेहिं वा भद्रेहिं, जाय गुरुसमीवं

गा. ७७

रा. ७७

पत्ता ताव "इत्तरं" विसावधं करेति । इत्तं, अहं ते, विसा तिन्नि
अहं ते आयरिओ, अहं ते उवज्जाओ, पातुरी य । गहसनीधं पुण ति
पत्ताए गुरू बाहंति । एवं वितिययवे एगे इगित्थीए सद्धिं चउमग-
संभव इत्यर्थः । ८६॥ सूत्रम् --

सूत्रम् - २ -- जे भिक्खु उज्जाणंसि वा उज्जाणगिहंसि वा उज्जाणसालंसि
वा निज्जाणंसि वा निज्जाणगिहंसि वा निज्जाणसालंसि वा एगो
एगाए इत्थीए सद्धिं विहारं वा करेति सज्जायं वा करेति असणं
पाणं वा साइमं वा साइमं वा आहारेति उच्चारं वा पासवणं -
वा परिदुठवेति अण्णयरं वा अणारियं पिहुणं अस्समणपाठग्गं कं
कहेति कहेतं वा सातिज्जति ॥ ८-२॥

सूत्रम् - ३ -- जे भिक्खु अट्टंसि वा अट्टालयंसि वा चरियंसि वा -
पागारंसि वा दारंसि वा गोपुरंसि वा एगो इत्थीए सद्धिं विहारं
वा करेति सज्जायं वा करेति असणं वा पाणं वा साइमं वा
साइमं वा आहारेति उच्चारं वा पासवणं वा परिदुठवेति अण्णयरं
वा अणारियं पिहुणं अस्समणपाठग्गं कं कहेति कहेतं वा सातिज्जति
॥ ८-३॥

सूत्रम् - ४ -- जे भिक्खु दगंसि वा दगदगंसि वा दगपहंसि वा दगती-
रंसि वा दगदुठगंसि वा एको इत्थीए सद्धिं विहारं वा करे
सज्जायं वा करेइ असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा -
आहारेति उच्चारं वा पासवणं वा परिदुठवेति अण्णयरं वा -
अणारियं पिहुणं अस्समणपाठग्गं कं कहेति कहेतं वा सातिज्जति॥
॥ ८-४॥

सूत्रम् - ५ -- जे भिक्खु सुण्णगिहंसि वा सुण्णसालंसि वा भिन्नगिहंसि वा
भिन्नसालंसि वा कूडागारंसि वा कोठगारंसि वा एगो इत्थीए
सद्धिं विहारं वा करेइ सज्जायं वा करेइ असणं वा पाणं वा -
साइमं वा साइमं वा आहारेति उच्चारं वा पासवणं वा परि-
दुठवेति अण्णयरं वा अणारियं पिहुणं अस्समणपाठग्गं कं कहेति -
कहेतं वा सातिज्जति ॥ ८-५॥

सूत्रम् - ६ -- जे भिक्खु तणगिहंसि वा तणसालंसि वा हुसगिहंसि वा
हुससालंसि वा एको इत्थीए सद्धिं विहारं वा करेइ सज्जायं वा करेइ
असणं वा पाणं वा -
साइमं वा साइमं वा आहारेति उच्चारं वा पासवणं परिदुठवेति
अण्णयरं वा अणारियं पिहुणं अस्समणपाठग्गं कं कहेति कहेतं वा
सातिज्जति ॥ ८-६॥

सूत्रम् -- ७ -- जे भिक्खु जाणसालंसि वा जाणगिहंसि वा जुग्गसालंसि वा
जुग्गगिहंसि वा एको इत्थीए सद्धिं विहारं वा करेइ सज्जायं वा
करेइ असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा आहारेति उच्चारं
वा पासवणं वा परिदुठवेति अण्णयरं वा अणारियं पिहुणं अस्सम-
णपाठग्गं कं कहेति कहेतं वा सातिज्जति ॥ ८-७॥

सूत्रम् -- ८ -- जे भिक्खु पणियसालंसि वा पणियगिहंसि वा परियासालंसि
वा परियागिहंसि वा हुविक्कसालंसि वा हुविक्कगिहंसि वा एको
इत्थीए सद्धिं विहारं वा करेइ सज्जायं वा करेइ असणं वा पाणं

या साइमं वा साइमं वा आहारेति उच्चारं वा पासवणं वा
परिदूठवेति अणयरं वा अणारियं पिडुणं अस्समणपाउग्गं कं
कहेति कहेतं वा सातिज्जति ॥ ८-८॥

सूत्रम् - ९ -- जे भिक्खु गोणसालंसि वा गोणगिहंसि वा महाकुलंसि वा
महागिहंसि वा एको इत्थीए सद्धिं विहारं वा करेइ सज्जायं -
वा करेइ असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा आहारेति -

उच्चारं वा पासवणं वा परिदूठवेति अणयरं वा अणारियं पिडुणं
अस्समणपाउग्गं कं कहेइ कहेतं वा सातिज्जति ॥ ८-९॥

१ ॥ जे भिक्खु उज्जाणसीस्यादि ८)

उज्जाणं - जत्य लोगो उज्जाणियाए वच्चति, जं वा ईसि

णगरस्स उवकंठं ठियं तं उज्जाणं । रायादियाण पिग्गमणदूठानं-

पिज्जाणिया, णगरणिग्गमे जं ठियं तं पिज्जाणं । एतेषु चैव -

गिहा किरिया उज्जाणपिज्जाणगिहा ॥ नगरे पागारो तस्सेव -

देसे अट्टालगो । पागारस्स अहो अट्टहत्थो रहमग्गो चरिया,

वलाणं- दारं, दो वलाणगा पागारपडिबद्धा, ताण अंतरं गोपुरं ॥

जेण जणोदग्गस्स वच्चति सो वगपहो, वगवाहो-दग्गमग्गो दूभासं-

दगतीरं ॥ सुणं गिहं सुण्णागारं । देसे पडिसिद्धं पिग्गमगारं । अधो

विसालं उवखरिं संवद्धितं कूडागारं । धन्नागारं कोट्टागारं ॥

वट्ठमादितणदूठानं अधोपगासं तणसाला । सालिमादितुसदूठानं तुस-

साला, मुग्गमादियाण तु सा । गोकरी, सी गोमयं, गोणादि जत्य

चिदंठति सा गोसाला, गिहं च ॥ जुगादि जणाण अकुड्डा साला

सकुटुं गिहं । अस्सादिया वाहणा, ताणं साला गिहं वा ॥ विवकेयं

महं जत्य दूढं चिदंठति सा साला गिहं वा । पासंडियो- परियागा,

तेसिं आवसहो-साला गिहं वा । सुहादिया जत्य कम्मविज्जति कु

सा कम्मंतसाला गिहं वा । मह पाहन्ते बहुये वा, महंतं गिहं महा-

गिहं, बहुसु वा उच्चारणेषु महागिहं । महाकुलं पि इडमकुल्लो

पाहण्णे बहुजणआइणं बहुते । इमा सुस्संगहाहा --

भा-२४१३ उज्जाणदूटालवगे, सुण्णा व तुस दुसे गोसे । x

गोणा जाणा पणिगा, परियागमहाकुले सेव । ८६॥

एवं जहा पढमुत्ते । एवं एतेषु उस्सग्गववातेण चरमंगसंभवो ॥

गा-८६ वतठवो । ८६॥ इमं "उज्जाणदक्काणे --

भा-२४१४ -- सभमा उज्जाणगिहा, पिग्गमणगिहा पिवादिजं इयरे ।

नगरादिनिग्गमेसु, य, समापि भिज्जाणगिहा तु ॥ ८७॥

उज्जाणे सेवसग्गदेवा गिहा इयरेत्तिपिज्जाणे, वणिज्जाणदिया पिग्गमणगिहं कं पिज्जाण-

गिहं । अहवा पच्छद्वेणं नितियं पक्खानं ॥ ८७॥ सालागिहाण --

इमो विसेसो --

भा-२४१५ -- साला तु अहे वियडा, मेहं सुसत्तिवं तुसवेगविधं ।

वेणिमंडसाल परिभिक्खुणा विमंडयवुवपाउग्गणे ॥ ८८॥ पासवणं (२०)

पणियसाला पणियवसवो, महाकुलं पच्छद्वेणं वयस्यतां ॥

सूत्रम् --

सूत्रम् -- १० -- जे भिक्खु राओ वा वियाले वा इत्थिपज्जग्गते इत्थिसंसे

इत्थिपरिपुडे अपरिमाणाए कं करेइ कहेतं वा सातिज्जति ॥ ८-१०॥

भा. २४१६ --

कोसंज्ञी वीचच्छन्ति

संज्ञा राती भणिता, संज्ञाए उ विगमो वियालो हु।

केसिं ची वोच्छन्ति, पच्छप्पतरे बुविधकाले ॥८९॥

जि

रातीति राती संज्ञा, तीए विगमो वियालो। अथवा
जंसि काले चोरादिया रज्जंति सा राती संज्ञावृणमेत्यर्थः, ते जि
चिचय जम्मि काले विगच्छंति सो वियालो संज्ञेत्यर्थः ॥८९॥

भा. २४१७ --

इत्थीणं मज्झम्मी, इत्थीसंसत्तपरिवुडे ताहिं।

चउ पंच उ परिमाणं, तेण परं कहंत आणादी ॥९०॥

इत्थीसु उभयो ठियासु मज्झं भवति, ऊरुकोप्परमादीहिं
संघट्टंतो संसतो भवति, विदुदीए वा परोप्परं संसतो, सबवतो
समंता परिवेदिओ परिवुडो भण्णति, परिमाणं जाव तिण्णि चउरो
पंच वा वागरणानि, परतो छठ्ठादि अपरिमाणं, कहं कहंतस्स --
चउगुरुं आणादिया य वोसा ॥९०॥

भा. २४१८ --

८१

एस सुतत्थो । इवाणिं णिज्जुली -- दूजा

मज्झं दोणहंतुगतो, संसतो ऊरुगादिघट्टंतो ।

चउदिसिठिताहि परिवुडो, पासगताहि च अणुसंतो ॥९१॥

अहवा एगदिसिठियाहिं वि अणुसंतोहिं परिवुडो भण्णति ॥

॥९१॥

भा. २४१९ --

बुविधं च होति मज्झं, संसतो विदित्ठ विदित्ठ अंतोवा।

भावो वि तासु पिहत्तो, एमेवित्थपि उरिसेसु ॥९२॥

चसद्धाओ संसत्तं पि बुविधं-ऊरुगाविघट्टंतो संसतो विदुदीए
वा, इत्थीण वा मज्झं विदुदीए वा मज्झं, अहवा संसत्तस्स इमं
वक्खाणं तेण तासु भावो पिहत्तो-मिधेसितो, ताहिं वा तम्मि -
णिसेवितो, परस्परं गृह्णामीत्यर्थः । एमे वोसा --

भा. २४२० --

इत्थी संसत्तं सुदीणं, अविच्छं आसिआवुणा ठेवो।

आतपरतदुभए वा, वोसा संज्ञादिया चउ ॥९३॥

इत्थीणं जे पायओ भावा तिया पुससच्चवमादी ताण वा नत्थीण

जे सुही मिता एतेसिं अविच्छं ठेवज्ज, अविच्छं वा उप्पण्णे दिया
असिवावैति हू । तेसिं अण्णसिं वा वसहिमादियाणं वोच्छेदं करेज्ज
आयपरउभयसमुत्थाणा एकतो मिलियाण वोसा हयेज्ज। अह संकंति
एते रातो मिलिता किं पुण आयायारं करेज्ज/संकिंते चउगुरुं -
णिस्संकिंते मूलं। गेण्णदिया वोसा तम्हा ओ रातो इत्थीणं -
धम्मो कहेयव्वो। ९३॥ भवे कारणं --

भा. २४२१ --

वितियपदमणप्पज्जे, जातीएग्गे य सण्णिहेज्जासु।

जातावारुवसग्गे, रज्जो अंतपुरादीसु ॥९४॥

वप/वगस्स

अणवज्जो वा, जातिवृत्तं वा सो चिरस्स गतो ताहे भणेज्ज

तत्तिधम्मं कहेह, ताहे सो कहेज्ज, अरं ओइ धम्मं पवुज्जं वा पडि-
जेजेज्ज। सावगसेज्जातरउलेउ वा अंतमिज्जेउ अदुत्तसीलेउ वा -

न

ओ

पायायारेसुः उवसग्गो वा ज्जा अंतपुरे भणिवुलो। अउवा राया - उ

जं

भणेज्ज अंतपुरस्स मे धम्मं कहेह ताहे अरंजेज्ज ॥९४॥ तत्तिधम्मं -

विधाणं --

भा. २४२२ --

जच्चासणम्मि ठिओ, विदित्ठमबंधंतो ईसि किटीसु। ती (११)

वेरगं पुरिविभि-स्सियासु किडिमाडुयाणं वा ॥ ९५॥

पासण्णे ठितो भण्णइ य-दूरे ठायह, मा य मे संघट्टेह,
तासु विदितं अवंधतो ईरिं बुद्धासु विदुं वंधतो वेरगगकं कहेति,
स्मिताण पुरिसविमस्साण वा कहेति । अहवा सव्वा इत्थीओ ताहे येरी-
विमस्साण कहेति ॥९५॥ सूत्रम् --

सूत्रम् -- ११ -- जे भिद्वसू सगणिच्चियाए वा परगणिच्चियाए वा णिग्गंधीए
अग्गओ सद्धिं गामाणुग्गामं दूइज्जमाणे पुरओ गच्छमाणे पिदुठओ रीयमाणे (३-२४) ॥
ओहयमणसंकप्पे चिंतासोयसागरसंपविदुं करतलपल्लवत्थपुहे अटटज्जा-
णोवगए विहारं वा करेइ सज्जायं वा करेइ असं वा पाणं वा साइमं
आ वा साइमं वा अहारेइ उच्चारं वा पासवणं वा परिदुठवेइ अण्णयरं
वा अणारियं पिहुणं अस्समण पाउग्गं कं कहेइ कहेंत वा सातिज्जति ॥
॥८-११॥

भा. २४२३ -- सगणिच्चिया ससिस्सिणि, अधवा वि सगच्छवासिणी भणिता ।
परसिस्सिणि परगच्छे, पायव्वा परगणव्वीओ । ९६॥

अत्तिणी सिसिणी वा, परगणवासिणी वा परगणिच्चिया ॥९६॥ ॥८॥

भा. २४२४ -- पुरतो य मग्गतो वा, सपच्चवाते अपच्चवाते य ।

वच्चंताणं तेसिं, चउक्कभयणा अवोच्चत्थं । ९७॥

पुरतो अग्गतो ठितो साधू वच्चति । अधवा पिदुठतो मग्ग-
तो ठितो साधू वच्चति । ९७॥ एत्थ चउमंगो इमो --

भा. २४२५ -- पुरतो वच्चति साधू, अधवा पिदुठेए एत्थ चउमंगो ।

अहवणं पुरओवाओ, पिदुं वा एत्थ वा चवुरो ॥९८॥

पुरतो साधू वच्चति ओ मग्गतो, णो पुरतो मग्गओ

वच्चति, वद्वसु पुरतो वि मग्गतो वि, णो पुरतो णोमग्गतो, वद्वसा- प

क्रियं पक्खी सुण्णो वा । अहवा इवो चउमंगो -- पुरतो सावायं णो -

पिदुठतो । णो पुरतो पिदुठतो सावायं । पुरतो वि सावायं -

पिदुठतो वि सावातं । णो पुरतो णो पिदुठतो सावातं । णिळमए

३. गायथा-९७ "अवोच्चत्थं" गंतव्वं-पुरओ साधू पिदुठतो संजतीतो ॥९८॥

भा. २३२६ -- भयणपदाण चतुप्पहं, अण्णतराणेण संजतीसहिते ।

ओहतमणसंकप्पो, जो कुज्ज विहारमावीणि । ९९॥

दि संजतिसहिओ जत्ति ओहियमणसंकप्पो विहरति द्वा ॥९९॥

भा. २३२७ -- सो आणा अणवत्थं, मिच्छसविराधं तथा दुविधं ।

पावति जम्हा तेणं, एते तु पदे विवज्जेज्जा ॥१००॥

सो पुण किं ओहियमणसंकप्पो विहरति ? भणति --

भा. २३२८ -- अद्धितिकरणे पुच्छा, किं कहितेणं अपिग्गहसमत्थे ।

दुक्खमणार किरिया, तिट्ठे सद्धिं ण हावेस्सं । १०१॥ त्तिं

ताओ ओहियमणसंकप्पं वदुं पुच्छति- जेदुठज्जो ? किं

अधितिं करेह ? ताहे संजतो भजेज्जा - जो पिग्गहसमत्थो प भवति

तस्स किं कहिएण ? ताहे संजतीओ भणति -- "दुक्खे अणाते किरिया

ण कज्जति, पाए पुण दुक्खपडियारो सोढो, अप्पणो सत्तिं ण -

भा हावेस्सं । १०१॥ एवं भणिते तह वि गारवेण अकहेंते संजतीतो इमं
भणति --

भा. २३२९ -- अम्ह वि करेति अरली, सुहत्तदुक्खं इमं अतीसंतं । मूत्तिय

इति अरुत्तं भावं, पाठं भावं पदसेति ॥१०२॥

असीसंतं-अंकहिज्जंतं । ताओ अणुरत्तमावाओण^र ताह^र अणुदधम्मो अणु
अप्पणो भावं दंसेति । आकारविका^र करेज्ज । एवं सपरोभय-
समुत्था दोसा भवंति । १०२॥ किं चान्यत् --

भा. २४३० -- पंथे ति णवरि जेम्मं, उवस्सगादीसु एस वेव गमो ।
णिस्संकिता ह् पंथे, इच्छमणिच्छे य वावत्ती ॥१०३॥
निब्भमेतं जेमं ताण पुरतो, णो उवस्सए वि ओहियमणसंक- हत्त
प्पेण अच्छियव्वं, संजती जइ इच्छति ताहे चारित्रविराहणा,
जइ णो इच्छइ ताहे संजयस्स आयविराहणा चिंताए वेहाणसं करेज्ज । ॥१०३॥ कारणे --

भा. २४३१ -- वितियपदमणप्पज्जे, गेलण्णुवसग्गवुविधमद्वाणे ।
उवधीसरीरतेणग, संभमभयसेत्त-संकमणे ॥१०४॥

अणप्पज्जो ओहयमणसंकप्पो भवे । गेलण्णे इमं --
पाठग्गस्स अलंभे, एगागिगिलाण संतियादिसु वा ।
इंडिगमाउवसग्गा, मुच्चेज्ज, कथं च इति चिंता ॥१०५॥

गिलाणपाठग्गं ण लब्भति ताहे अधितिं करेज्ज, संतियादिसु वा ।
इंडिगमा(प्र) वा गिलाणीसु वा अधितिं करेज्ज । उवसग्गे इमं -- मुडिण उवस-
ग्गिज्जंतो उवसग्गिज्जंतीसु वा चित्तं करेज्ज, उवसग्गे इंडिण -
अप्पणो संजतीण वा उवसग्गे कीरंति कथं मुच्चेज्जामो ति चित्तं - ते
करेज्ज ॥१०५॥

^s गा. १०४ "उवही सरीरतेणग"ति अस्य ठ्याख्या --

भा. २४३३ -- उवधीसरीरवारि-त्तभाव मुच्चेज्ज किह पुहु अवाया ।
ववसायसहायस्स वि, सीयति चित्तं धितिमतो वि ॥१०६॥
उवधीतेणगा सरीरतेणगा य । संजतीण वा चारित्तेणगा ।
हं कहिं एतेहिंतो अविग्गेण णित्थरेज्ज । एरिसे कज्जे समत्थस्स वि -
चित्तं सीदति ॥१०६॥

भा. २४३४ -- परिसंतो अद्वाणे, दवग्गिभयसंभमं च नाळं ।
बोहियमेच्छमए वा, इति चिंता होति एगस्स ॥१०७॥

^s गा. १०४ अद्वाणे परिस्संतो तण्हा-हुहत्तो वा अद्वाणं कहं णित्थरेज्ज । वा
दगवाहसंभमे अग्गिसंभमे भयादिसंभमे वा चिंता भवति । बोहिय-

^s गा. १०४ मेच्छमएण वा चिंतापरो भवेज्ज । ॥१०७॥ इदाणि "सेत्तंसकमणे"ति
दारं --

भा. २४३५ -- णिग्गंधीणं गणधरपूवणा सेत्तमेहणा वसंथी ।
सेज्जातरवीयारे, गच्छस्स य आणणा दारो ॥१०८॥
एरिसो संजतीणं गणधरो भवति --

भा. २४३६ -- पियधम्मं दधम्मं, संविग्गे वज्ज ओयतेयंसी ।
संगहुवग्गह-कुसलो, सुत्तन्धविद्व गणाधिपतो ॥१०९॥
पियधम्मं जाभेगे णो दधम्मं । एवं चउभंगो । ततियमंगिल्लो
गणधरो । संविग्गो दव्वे भावे य । दव्वे मिंगो, भावे साधु । संसार-
भउविग्गो मा कतो वि पमाएण छलिज्जीहामि ति सततोवउत्तो
अच्छति । वज्जंतावतंस्स भीरू । ओयतेयस्स ति --

भा. २४३७ -- आरोहपरीणाहो चित्तमसो इंदियाइपडिपुणो । वा

उस्सेहो- आरहेहो भण्णति, वित्थारो- परिणाहो भण्णति,
एते जस्स दो वि तुल्ला, वियमंसो- बलियसरीरो, इंदियपडिपुण्णो
-णो विगल्लिंदियो-ण वच्चुविगलादीत्यर्थः । अहेति-एस ओओ - ओ
भण्णति । तेजो सरीरे अणोत्तप्पत्ता "अपूष"लज्जायां लज्जनीयमि-
त्यर्थः । वत्थाविण्हिं जो संग्हकरो, ओसहभेसज्जेहिं उवग्गहकरो,
क्रियापरो कुसलो, सुतत्थे जाणंतो विदू भण्णति । एरिसो गणा-
हिवती भण्णति ॥१०९॥११०॥

२
गा.१०८
भा.२४३८ --

गणधरपूरुवणे त्ति दारं गंतं । इदाणीं "सेत्तपेहणे"त्ति दारं -
सेत्तस्स उ पडिलेहा, कायव्वा होइ आणुपुव्वीए ।
किं वच्चती गणधरो, जो वहती सो तणं चरइ ॥१११॥
सेत्तपडिलेहणकमो जो सो वेव आणुपुव्वीए संजतीण सेत्तं -
संजतेहिं पडिलेहियव्वं णो संजतीहिं, तत्थ वि गणधरेण । चोदगाह-
किं वच्चति गणधरो ? उच्यते- जो वहती सो तणं चरति । एवं
जो गणभोगं भुंजति सो सव्वं गणचित्तभरं वहति ॥१११॥

भा.२४३९ --

संजतिगमणे गुरुगा, आणादी सरणि-पेसि-पेल्लणता ।
तुच्छालोभेण य आसियावणादी भवे दोसा ॥११२॥
जदि संजतीओ सेत्तपडिलेहगा गच्छंति, तो आयरियस्स चरगुरुं हि
आणादिया य दोसा । जहा सरणी वीरल्लस्सरुणस्स गंमा भवति, स
एवं तीओ वि दुदठगम्माओ भवंति । सव्वस्स अभिलसणिज्जा भवंति,
मंसपेसि ठ्व विसयत्थीहि य पेल्लिज्जंति । तुच्छं-स्वल्पं, तेण वि-
लोभिज्जंति । आसियावणं-हरणं, एवमादि दोसा भवंति ॥११२॥

भा.२४४० --

तुच्छेण वि लोहिज्जति, मय्यच्छाहरणनियडिसद्वेण ।
णित्तिभित्तण वहणे, वेइयरूढाण अक्खिवणं ॥११३॥
मय्यच्छे रूववतीतो संजतीओ दठ्ठं आगंतुगवणियओ णिय-
डिसद्वित्तणं पडिवण्णो, वीसंभिया गमणकाले पव्वत्तिणिं विण्णवेति-
वहणदठाणे मंगलदठाणं तादि विवत्तेमि संजतीओ पठ्ठवेइ । पठ्ठविया । इ
वहणे वेइयवं देणदठा आरूढा । पयट्ठियं वहुणं । "अक्खिवणं"ति एवं
हरणदोसा भवंति ॥११३॥

भा.२४४१ --

एमादिकारणेहिं, ण कप्पती संजतीण पडिलेहा ।
गंतव्वं गणधरेणं, विहिणा जो वण्णितो पुव्विं ॥११४॥ (दारं)
पुव्वं ति- ओहणिज्जुत्तीए, दारं । इदाणिं "वसंहि" दारं -
घणकुड्डा सकवाडा, सागारिय भगिणिमार पेरेत्ते ।
णिप्पचववाय जोग्गा, विच्छिण्ण-पुरोहडा बसधी ॥११५॥
पक्कट्टगादि घणकुड्डा, सह कवाडेण सकवाडा, सेज्जातर-
मातुभगिणीणं जे घरे ते संजतिवसहीए पेरेत्तेण ठिता, दुदठ्ठेणगादि
पचववाया णत्थि, महंत पुरोहडा य ॥११५॥

भा. २४४३ --

णासण्ण णायदूरे, विधवापरिणितवयाण पडिसेवे । ति । ण ।
मज्झत्थ विकाराणं, अकुत्तलभाविताणं च ॥११६॥
विहवा-रंडा, प्रमहंता परिणितवया, मज्झत्था ण कंवप्प- ण
दि सीला, गीतात्तिविगाररहितातो, संजतीण भोयणादिकिरियाच्च णं
आरण अकोरता, धम्मं साधुसाधुणीहिं वा भाविता/एरिसा पडिसेवे -
सवाणिओ ॥११५॥ वसंहि ति गंतं । इदाणिं "सेज्जायरे"ति दास्म-

भा. २४४४ -- गुत्तागुतडुवारा, कुलपुते सत्तमंतं भोरे ।

भीतपरिसमद्विते, अज्जा सेज्जायरे भणितता ॥११७॥

१ वित्तओ(सं)

कुलपुते त्ति तिण्णिपदा पडियसिद्धा ॥११७॥ सो य इमो --

भा. २४४५ -- (५) भोइयमहयूरमादी, बहुसयणो पेल्लोओ कुलीणो य ।

परिणितवओ अभीरू, अणभिग्गहितो अकोहल्ली ॥११८॥

अनुवृत्ति (अ.) सत्तमंतो महंतमवि पओयणं अज्ज वसही उप्पण्णे पुण पओयेणे

अभिदू अणभिग्गहितमिच्छतो । सेसं कंठं ॥११८॥

५ गा. १०८

इयाणि "वीयारे" त्ति, अणावायमसं लोगादी चतुण्हं भंगाणं तेसिं कयमो पसत्थो । तेसिं किं वियारभूमी ? अंतो पसत्था बाहिं पसत्था ? भणति --

भा. २४४६ -- वीयारे बहि गुरुगा, अंतो विय तइयवज्जते चेव ।

ततिए वि जत्थ पुरिसा, उव्वेति वेसित्थियाओ य ॥११९॥

उत्सग्गेण संजतीणं अंतो वियारभूमी, जइ बाहिं वियार-

भूर्मी गच्छंति तो आयरियस्स चरगुं । अंतो ततियभंगे अणुण्णायं,

तत्थ विही-आवातं अंतो वि सेसभंगेसु चरगुं । ततिए वि जइ -

पुरिसा आवयंति वेसित्थियाओ य तहावि चरगुं । ॥११९॥

भा. २४४७ -- जतो दुस्सीला खलु, वेसित्थियपुंस हेदुत्त तेरिच्छा ।

सा तु विसा पडिकुदुठा, पढमा बितिया चरत्थी य ॥१२०॥

परदाराभिगामी दुस्सीला हेदुत्तोवासणहेउं जत्थ लोयकरा

ठाव्यंति जत्थ य वाणरावि-तिरिया बद्धा विदुंति तत्थ इमे -

उव्वेति ॥१२०॥

भा. २४४८ -- चारभडघोडमैठा, सोलगतरुणा य जे य दुस्सीला ।

उब्भामित्थी वेसिय, अयुमेसु य एंति तु तददुत्तो ॥१२१॥

पंचालवृद्धावि घोडा सोला-तुरगपरियदुत्ता, उब्भामगवे-

सित्थिय-अयुमेसु य तददुत्तणो अण्णे वा आगच्छंति ॥१२१॥

५ गा. १२० "हेदुत्तं" ति अस्य व्याख्या --

भा. २४४९ -- हेदुत्तवासणहेउं, पेगागमणम्मि गहण उड्डाहो ।

वानरमयूरहंसा, छगलगुणगादितेरिच्छा ॥१२२॥

दि गुज्झपदेसोवासणहेउं ते जति उदिण्णमोहा संजतिं गेणंति

५ गा. १२० तो उड्डाहो । "तेरिच्छं" ति अस्य व्याख्या - "वानर" पच्छदं ।

एते किल इत्थियं अभिलसंति ॥१२२॥

भा. २४५० -- जइ अंतो वाधातो, बहिया सिं ततियया अणुण्णाता । बाहिं तसिं

सेसा णाणुण्णाया, अज्जाण वियारभूमीओ ॥१२३॥

बहिया वि इत्थियावातो ततियभंगो, तो अणुण्णाओ ॥

५ गा. १०८ ॥ दारं ॥ १२३॥ इदाणि "गच्छस्स आणण" ति दारं --

भा. २४५१ -- पडिलेहियं च सेत्तं, संजतिवग्गस्स आणणा होति ।

णिक्कारणम्मि मग्गतो, कारण पुरतोव समं वा ॥१२४॥

जया सेताओ सेत्तं संजतीतो संवारिज्जंति तदा णिक्कभ

ततो णिराबाहे साधू पुरओ ठिता ताओ य मग्गतो य ठिता -

दि आगच्छंति । भयात्तिकारणे पुष साधू पुरतो मग्गतो पक्खापक्सियं

वा समंतओ वा ठिया गच्छंति । १२४॥

भा. २४५२ -- णिप्पच्चवायसंवेधिभाविते गणधरप्पवियतइओ। ^अउ
 पेति मए पुणसत्थेणः सद्धिं कतकरणसहितो वा ॥१२५॥
 संजतीण संवेधिणो जे संजता तेहिं सहितो गणधरो अप्पवित-
 ओ अप्पततिओ वा णिप्पच्चवाए पेति। सपच्चवाए सत्थेण सद्धिं
 पेति। जो वा संजतो सहस्सजोहहिं सत्थे वा कयकरणो तेण सहितो
 पेति ॥१२५॥

भा. २४५३ -- उभयदुठ्ठा वि णिविदुठ्ठं, मा पेत्ते समणि तेण पुरवेगो।
 तं तु ण जुज्जति अविणय, विस्सुउभयं च तुजतणाए ॥१२६॥ ×
 एगे आयरिया भणंति - पुरतो वि ठिया संजतीतो गच्छंतु, ति
 किं कारणं ? आह - काइयसण्णाणिविदुठ्ठं संजयं मा वइणी पेत्ति- वि
 हिति, सो वा वइणिं, तम्हा पुरओ गच्छंतु।" तं ण जुज्जति।
 कम्हा ? तासिं अविणतो भणति, लोगविस्सु च। तम्हा उभयं जयणाए
 करेज्ज। का जयणा जत्य एगो काइयं सण्णं वोसिररति तत्य संव्वे ततो
 वि चिदुठ्ठंति, ततो वि चिदुठ्ठंते ददुं मग्गतो वेव चिदुठ्ठंति, ताओ वि
 पिदुठ्ठतो सरीरचितं करंति। एवं दोसा ण भवंति ॥१२६॥

सूत्रम् --

सूत्रम् -- १२ - जे भिक्खु ^अपायगं वा अणायगं वा उवासयं वा अनुवासयं वा
 अंतो उवस्सयस्स अद्धं वा रातिं कसिणं वा रातिं संवसावेई संवसावेतं
 वा सातिज्जति ॥१२॥

"पायगो"-स्वजनो, "अणायगो"-अस्वजनः, "उवासगो"-
 श्रावकः, इयरो-अनुवासगो। "अद्धं रातीए"दो जामा, "वा"
 विकप्पेण एगं वा जामं, चउरो जामा कसिणा राती, वा, विकप्पेण
 तिण्णि जामा। एगवसहीए संवासो-"वसाहि"त्ति भणाति, अणं
 वा अनुमोदति। जो तं न पडिसेधेति अणं वा अपडिसेधं अनु-
 मोयति तस्स चउगुरु।

भा. २४५४ -- पातगमणातगं वा, सावगमस्सावगं च जे भिक्खु।
 अद्धं वा कसिणं वा, रातिं तु संवसाणादी ॥१२७॥
 आणा अणवत्थिया दोसा ॥१२७॥ ^{त्थादिया}

भा. २४५५ -- साधुं उवासमाणो, उवासतो सो वती य अवती वा।
 सो पुण पातमु इतरे, एवऽनुवासे वि दो भंगा ॥१२८॥ ग। ^{सग्गे}
 साधुं उवासतीति उवासगो, धूलगपाणवहादिया वता
 जेण गहिता सो वती, इयरो अवती। सो दुविहो विसयणो
 असयणो य। एवं अनुवासए वि दो भंगा। "भंगा" इति प्रकारा- गे
 इत्यर्थः। इमं पुण सुत्तं इमं पडुच्च --

भा. २४५६ -- इत्थिं पडुच्च सुत्तं, सहिरणसभोयणे च आवासे।
 जति णिस्सागय जे वा, मेहुण णिसिभोयणे जुज्जा ॥१२९॥

^{उवासगो}

जह इत्थी उवसग्गे संवसति, सइत्थीओ वा पुरिसो, -
 अणित्थीओ वा सहिरणो, गहियभत्तपाणो जो, एते साधुवसहीए वा ^{या/जति}
 आवासंति, रातो साधुं वा पडुच्च आगता वसधिठिया मेहुण ^{जे}
 करंति, रातो वा भुंजति, एणु सुतणिवातो द्वा। एतद्वोसविप्प-
 मुक्के पुरिसे द्वा ॥१२९॥ कं पुण अद्वराइए एगं वा जामं तिण्णि-
 वा जामा संभवंति ? --

१ इ. तं न पडिसेधं ^अउत्तं तं पडुच्च निक्खमइ वा पविसइ न ॥१२९॥
 इति मुद्रितं ^अउत्तं तं पडुच्च निक्खमइ वा पविसइ न ॥१२९॥

भा. २४५७ - जति पत्ता तु निसीधे, पर व णितेसु अद्धमण्यरे।

एगतरमुभयतो वा, वाधातेपं तु अद्धणिसं ॥१३०॥

जइ अद्धरते वा एगम्मि वा जामे गते तिहिं वा जामेहिं
 वहे वि गतेहिं पत्ता हवेज्ज "एगतर"त्ति-गिहत्था संजता वा, "उभय"त्ति-
 गिहत्था संजतां य। एवं वाधायकरणेण वा अप्पणो वा रुतीए रुयिते
 पर णिगच्छताण अद्धणिसादि संभवो भवति ॥१३०॥
 गिहिणा सह वसंताणं इमे दोसा --

भा. २४५८ - सागारियअधिकरणे, भासादोसा य वालमातंके।

आउयवाधातम्मि य, सपक्खपरपक्खतेणादी ॥१३१॥

काइयसण्णावोसिरणे उदगस्स अभावे कारणतो मोयायमणेण
 वा पादपमज्जणे वा सागारियं भवति, आउज्जोवणवणियादि -
 अधिकरणं। अहवा णिताणिते चल्णादिसंघट्टिते "अधिकरणं"-कलहो, हिं
 दि हवेज्ज। जति संजतिभासाहिं भासंति तो गिहत्था गेण्हंति। अह
 गारित्थियभासाहिं भासंति तो असंजतो वोलंति। सो गिहत्थो ता
 सप्पेण सइतो आयंकेण वा मतो अधायुकालेण वा मतो ताहे संका।

भा. २४५९ -- किंचणअठ्ठा एएहि धातितो गहणदोसगमणं वा।

अण्णेण वा वि अवहिते, संका गहणादिया दोसा ॥१३२॥

उहवे पूणं एयस्स गिहत्थस्स किंचणं आसि तं आयु संजएहिं - जाउं
 उदविओ, गेण्हणादिया दोसा। "सपक्खे"त्ति-कोइ सेहो असेहो वा
 उअमुदुधम्मो तं हरिणं जाणित्ता तं से हरिणं णासेज्जा। एयं गमण-
 गहणं। "परपक्खे"त्ति - सहिरणं जाणित्ता तं गिहत्थं अण्णो कोइ
 गिही हरेज्ज ताहे संजता संकिज्जंति। ताहे सो रायडुलं गंतुं कहेज्ज
 संजएहिं मे हरिणं आसियावियं। तत्थ गेण्हणदिया दोसा, कइणा
 आदिगहणातो वा उभयं हरेज्ज ॥१३१॥१३२॥ जम्हा एते दोसा -

भा. २४६० -- तम्हा ण संवसेज्जा, सिप्पं णिक्खामते तओ ते उ।

जे भिक्खु ण णिक्खामे, सो पावति आपमादीणि ॥१३३॥

णिक्खमणं-णिक्खेडणं, "ततो"त्ति आश्रयात्, ते इति गृहस्थाः
 साधूहिं वत्तवा "णिगच्छह"त्ति ॥१३३॥ भवे कारणं --

भा. २४६१ -- बितियपदं गेलण्णे, पडिणीए तेण सावयमए वा।

सेहे अद्धाणम्मि य, कप्पति जतणाए संवासो ॥१३४॥

गिलाणदुठा वेज्जो आणितो, पडिणीए वा उवडवेंते को ×
 कोति विइज्जो आपिज्जति, एवं तेणसावयमएडु वा/सेहो वा जाव
 ण पठवाविज्जति अद्धाणीए वा सह आगतं ण णिक्खामे "अद्धाण-
 पवणणा वा समं पविदुठा" ॥ १३४॥

भा. २४६२ -- आगंतुं तु वेज्जं, अण्णदुठ्ठाणासत्ती य संवसेते।

पडिणीए तु गिहीयं, आल्लयति गिही व आपेति ॥१३५॥

गा. १३४

गतार्था। जयणा जहा अधिकरण उड्डाहादी ण भवति तहा
 जयंतीत्यर्थः। १३५॥ सूत्रम् --

सूत्रम् - १३ - जे भिक्खु णायं वा अणायं वा उवासं वा अणुवासं वा
 वा अंतो उवस्सयस्स अद्धं रातिं करिणं वा रातिं संवसावेति, तं पडुच्च
 निक्खमति वा पविसति वा निक्खमंतं वा पविसंतं वा सातिज्जति।

"पडुच्च"ति-जाहे सो गिहत्थो काइयादि णिग्गच्छति
ताहे संजतो वि विंतेते- "एस काइयं गतो अहमवि एयण्णिस्साए ति
काइयं गच्छामि, उठ्ठावेति वा-एहि, वच्वामो।

भा. २४६३ -- संवासे जे दोसा, णिक्खमणपवेसणम्मि ते चेव।
पातव्वा तु मतिमता, पुट्ठे अवरम्मि य पदम्मि ॥१३६॥
जे संवासे अधिकरणादी दोसा भवन्ति ते णिग्गच्छन्ते वि।
॥१३६॥ इमे अधिकतरा -

भा. २४६४ -- गिहिसहितो वा संका, आरक्षिणामादि गेण्णणादीया।
उभया रणद्वयासति, अवणअयमज्जणादीया ॥१३७॥
गिहत्थसहितो ति काउं चोरपारदारिओ ति काउं संका
भवति, ताहे ब्रह्मपासियादीहिं गेण्णणादी दोसा। काइयसण्णा -
उभयं, तं वोसिरतो दवादि असतीए उड्ढाहो लोगो अवण - अय
भासति, पादयंढिलादी य ण पमज्जति संजमविराहणा ॥१३७॥ सूत्रम्-

सूत्रम् - १४ -- जे भिक्खु रण्णो सत्तियाणं मुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं समवाय-
पूर्णव्याख्यातानि पदानि महेसु वा पिंडमहेसु वा जाव असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं
यूने न सन्ति यावत् पदात् कुत्रव्यानि ? वा पडिग्गाहेति पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥८-१४॥
सत्तिय इति जातिग्गहणं, मुदितो-जाति मुद्धो पितिमा-
दिएण अभिसित्तो मुद्धभासित्तो, समवायो गोविठभत्तं, पिंडणिगरो-
वाइमत्तपित्तिपिंडपदाणं वा पिंडणिगरो, इंदमहो संथो स्कन्द-
कुमारो भाणिण्यो रुद्रः मुकुन्दो बलदेवः, चेतितं-देवकुलं, कहिं वि
रुक्खस्स जत्ता कीरइ, गिरिव्ववइए जत्ता, णागदरिगादि धाउ-जागजत्ता
जायविलं वा सेसा पसिद्धा। एतेसिं एगतेरे महे जत्थ रण्णो असिया,
पतेणं वा रण्णो भते जो गेण्हति हु ॥

भा. २४६५ -- समवायई - तु पदा, जत्तियमता उ आहिया सुते।
तेसिं असणादीणं, गेण्हताणादिणो दोसा ॥१३८॥

भा. २४६६ -- गणभत्तं समवाओ, तत्थ ण कप्पं जहिं णिवस्संसी।
पित्तिकालो पिंडुनिवेदं तु णिव जीय सामण्यो ॥१३९॥
पित्तुपिंडं प्रदानकालो मघा आद्धेसु भवति ॥१३९॥

भा. २४६७ -- इंदमहादीएसु, उवहारे णिवस्स जणवतपुरे वा।
वित्तिमिस्सितो न कप्पति, भद्वपंततादि दोसेहिं ॥१४०॥
इंदादीण महेसु जे उवहार णिज्जंति-बलिमादिया जणेण
पुरेण वा, ते जइ णिवपिंडवइमिस्सातो, य संकप्पंति, भद्वपंतता-इ
दिया दोसा ॥१४०॥

भा. २४६८- रण्णो पतेणं वा, वि होज्ज अहवा वि मिस्सिता ते तु।
गहणागहणेगस्स उ, दोसा उ इमे पज्जन्ति ॥१४१॥
अणसंतियं गेण्हंति, रण्णो संतियस्स अगहणं। अह रण्णस्से-
गसंतियस्स वा गहणे अगहणे वि दोसा ॥१४१॥ गहणे डुविधा -
भद्वपंतदोसा इमे --

भा. २४६९ -- भद्वो तण्णीसाए पंतो वेप्पंते वड्डहं भवति।
ह अंतो घरेण इच्छथ, उह गहो उठ्ठधम्मोति ॥१४२॥ x/
भद्वतो विंतेति एण उवाएण गेण्हंति ताहे अभिक्खणं, अमियरय
समवायदिससहीतो करेति, लोगेण वा संजमविराहणा ॥१४२॥

तत्थ समवायादिसु धेप्पंतं ददूण भणति अंतो मम घरे ण इच्छह
इय मम संत्तियं जणवयभत्तेण सह गेण्हह, अहो दुदुधम्मो, ततो
सो रुदुठो ॥१४२॥

भा. २४७० -- भत्तोवधिबोच्छेदं, णिच्चिसयवरित्तजीतमेवं वा ।

एगमणेगपदोसे, कुज्जा पत्थारमादीणि ॥१४३॥

भत्तादी बोच्छेदं करेज्ज, मा एतेसिं को उवकरणं देज्ज, ^अचि
णिच्चिसए वा करेज्ज, चरित्ताओ वा भंसेज्ज, जीवियाओ वा
ववरीवेज्ज, एगस्स वा पदुस्सेज्ज अणेगाण वा । कुलगणसंघे वा
पत्थारं करेज्ज ॥१४३॥ इमे अणेण्हणे दोसा --

भा. २४७१ -- तेसु अणेण्हंतेसु, तीसे परिसाए एवमुप्पज्जे । उदो

को जाणति किं एते, साधू धेत्तुं ण इच्छंति ॥१४४॥

साधूहिं अणेण्हंतेहिं तीसे-गोदिठ परिसाए एवं वित्तमुप्पज्जति
को पुण कारणं जापेज्ज, किमिति-कस्माद्धेतोरित्यर्थः ॥१४४॥

भा. २४७२ -- इतरेसिं गहणम्मो, णिवचोल्लगवज्जणे जणासंका ।

जातीदोसें से ते जाणंताणंतुओ सो य ॥१४५॥

तै० साधू नूनं वज्जणे जणस्स आसंका भवति - एते साधू नूनं से हीए ण जाति
सैही ण जाति - त्ति जाणंति दोसं । सो य तत्थ आगंतुगो करकंहुवत् । जणेण घूसियं,
दोसं जाणंति सो रण्णा उवालद्धं, ताहे पदुदुठो भत्तोवहि बोच्छेदादिए दोसे -
करेज्ज ॥१४५॥

भा. २४७३ -- तम्हा ण तत्थ गमणं, समवायादीसु जत्थ रण्णो उ ।

पत्तेगं वा भत्तं, अण्णेण जणेण वा मिस्सं ॥१४६॥

गोदिठयसमवायभत्तेसु वा पत्तेयभद्दं कुलगणसम्मिस्सं वा रण्णो तं ज
णो गेण्हे ॥१४६॥

भा. २४७४ -- वित्तियपदं गेलण्णे, णिमंतणा वडवदुल्लभे असिबे ।

ओमोयरियपदोसे, भए य गहणं अणुण्णातं ॥१४७॥

आगाडे गेलण्णे अण्णतो ण लब्भति ताहे धेप्पंति, अभिक्खणं
णिमंतमाणस्स धेत्तुं पसंगं वारेंति, जं वा से णत्थि तं मणंति,
^अच दुल्लभं वडवं तं च अण्णतो णत्थि, असिवगहिया अण्णे गिहा,
नो रण्णो । ओमे रण्णो गेहे लब्भति, अण्णो अधिकतरो राया
पदुदुठो, अण्णतो बोहिगादि भयं, एवमादिएहिं कारणेहिं गहणं
अणुण्णायं ॥१४७॥ सूत्रम् --

सूत्रम् -- जे भिक्खु रण्णो खत्तियाणं मुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं उत्तर-
सालंसि वा उत्तरगिहंसि वा रीयमाणं असणं वा पाणं वा साइमं
वा साइमं वा पडिग्गाहेति पडिग्गाहेंतं वा जाव सातिज्जति ॥
॥८-१५॥

दि अत्थानिगादिमंडवो उत्तरसाला, हयगयाण वा साला उत्तर-
साला, मूलगिहमसंबद्धं उत्तरगिहं ।

भा. २४७५ -- उत्तरसाला उत्तरगिहा य रण्णो हवंति दुविधा उ ।

गहयागहणे तत्थ उ, दोसा ते तं च वित्तियपदं ॥१४८॥

कुंठा ॥१४८॥

भा. २४७६ -- सालति नवरि णेमं, उज्जाणपवेसण सव्वहिं वज्जे ।

सालाण पुण गहणं, हतादि हितणद्धमासंका ॥१४९॥

णिभमेतं णेमं उदाहरणमात्रं, हयादि हिते णद्धे वा - उ

"इरन्तु"

संका भवति-कले एत्थ संजया आगया, तेहिं हडं हडेत्तु वा अण्णेसिं

इति

x कहियं, तेहिं वुहडं ॥१४९॥ "उत्तरसालागिहाण" इमं वक्खाणं --

गा. १४८

मूलगिहमसंवद्धा, गिहा य साला य उत्तरा हीति ।

जत्थ व ण वसति राया, पच्छा कीरंति जावऽण्णे ॥१५०॥ २४७७

जत्थ वा कीडा पुव्वं गच्छंति ण वसंति ते उत्तरसालागिहा

ति .

वत्तव्वा । जे वा पच्छा कीरंते ते उत्तरसालागिहा । एतेसु ठाणेषु

मीसं अमीसं वा जो गेण्हति ते वेव दोसा । तं वेव पच्छिंत्तं । तं

वेव वित्तियपदं ॥१५०॥ सूत्रम् --

सूत्रम् --

१६ - जे भिक्खु रण्णो सत्तियाणं सुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं हय-

सालागयाण वा गयसालागयाण वा मंतसालागयाण वा गुज्झसाला-

गयाण वा रहस्ससालागयाण वा मेहुणसालागयाण वा असणं वा

पाणं वा साइमं वा साइमं वा पडिग्गाहेति पडिग्गाहेंतं वा -

सातिज्जति ॥८-१६॥

हयगयसालासु हयगयाण उवजेवण पिंडमाणिय देति, तत्थ -

रायपिंडो अंतरायदोसो यासेससालासु पइद्धा मत्ता अहवा मुत्ता-

भिहियसालासु तितादीण अणाहावियाण भतं पयच्छंति । जो

गेण्हति ^{का} ।

भा. २४७८ -- हयमादी साला खलु, जत्थियमेत्ता उ आहिया सुते ।

गहणागहणे तत्थ उ, दोसा ते तं च वित्तियपदं ॥१५१॥

रण्णो रायपिंडो ति ण गेण्हति, अण्णेसिं गेण्हति । कहिं

तत्थ

पुण अण्णेसिं गेण्हति ? जे ईसरादिया वंसणपुट्टणे आणैति । अण्णेसिं पे

तस्स गहणसंभवो भवति । सूत्रम् --

सूत्रम् --

१७ - जे भिक्खु रण्णो सत्तियाणं सुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं सण्णि-

हिसण्णिचयाओ सीरं वा दहिं वा णवणीयं वा सप्पिं वा गुलं

वा खंडं वा सक्करं वा मच्छंडियं वा अण्णयरं वा भोयणजातं -

डिग्गा

पत्तिग्गाहेति पडिग्गाहेंतं वा सातिज्जति ॥८-१७॥ ..

दिक्खं

सन्निही ^{पाप} दधिखीरादि जं विपासि ^{पुव्वं} वव्वं, जं पुण घय-

तेल्लवत्थपत्तगुलखंडसक्कराडयं अविणासि वव्वं-चिरमवि अच्छइ ण

विणत्सइ- सो संवतो, विडं-कृष्णलवणं, सासुत्तकादि उद्वमिज्जि ॥

भा. २४७९ -- सण्णिधिसण्णिचयाओ, सीरादी वत्थपत्तमादी वा । य

गहणागहणे तत्थ उ, दोसा ते तं च वित्तियपदं ॥१५२॥

भा. २४८० --

ओदणगोरसमादी, विपासि वव्वं तु सण्णिधी हीति ।

तत्

सक्कुलितेल्लधयगुला, अविणासी संसइ य वव्वं ॥१५३॥ चय्यी

"सक्कुली" पपटिः । ॥१५२॥ ॥१५३॥ सूत्रम् --

सूत्रम् --

१८ जे भिक्खु रण्णो सत्तियाणं सुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं उत्स-

दुठपिंडं वा संसदुठपिंडं वा अजादपिंडं वा किक्खिणपिंडं वा णणीमग-

पिंडं वा पडिग्गाहेति पडिग्गाहेंतं वा सातिज्जति ॥८-१८॥

तं सेवमाणे आवज्जइ चाउग्गवासियं परिहारदूताणं अणुग्गघाइ

यां णिसीहे (सुते) अष्टम उदेशकः ॥

भा.२४८१ -- ओसहठे उज्झियधम्मिण उ संसहठे सावसेसे सु।

वणिमग्ग जातणपिंडो, अणाहपिंडे अवंधूण ॥१५४॥

ऊसहठे उज्झियधम्मिण । संसत्तपिंडो भुत्तावसेसं । वणिमग्ग- ठु/ग

पिंडो णाम जो जायणवित्तिणो, दाणादि फलं लवित्ता लभंति,

ग तेसिं जं कढं तं वणिमग्गपिंडो भण्णति । अणाहा अबंधवा, तेसिं
होते अणाहुपिंडो जो कओ पिंडो । एतेसिं जो गेण्हति क्का ॥

भा.२४८२ -- एतेसामण्णतरं, जे पिंडं रायसंतिपं गिण्हे ।

ते वेव तत्थ दोसा, तं वेव य होइ वित्तिपदं ॥१५५॥

दोसा ते वेव, वित्तिपदं ॥१५५॥

॥ इति विसेसणिशीह, बुण्णीए उद्देशओ अठ्ठमो, समत्तो॥

-----xOx-----

॥ नमो सुयदेवयाए ॥

- सूत्रम् -- १ - जे भिदसु रायपिंडं गेण्हइ गेण्हंतं वा सातिज्जति ॥१-१॥
 सूत्रम् -- २ - जे भिदसु रायपिंडं भुंजइ भुंजंतं वा सातिज्जति ॥१-२॥
 इमो संबंधो :-

भा २४८३ -- पत्तिवपिंडं अधिकारो, अयमवि तस्सेव एस णवमस्स ।
 सो कतिविधोति वा केरिसस्स रण्णो विवज्जो उ ॥१॥
 अट्ठमुद्देसगस्स अंतियुत्ते पत्तिवपिंडविचारो, इहावि -
 णवमस्स आविद्युत्ते सो चेवाधिकतो । एस संबंधो । सो कतिविहो
 पिंडो ? केरिसस्स वा रण्णो वज्जेयव्वो ? ॥१॥

भा. २४८४ -- जो मुद्धा अभिसित्तो, पंचहि सहिओ उ भुंजते देज्जं । र
 तस्स तु पिंडो वज्जो, तच्चिव्वरीयम्मि भयणा तु ॥२॥
 मुद्धं परं प्रधानमाद्यमित्यर्थः, तस्सङ्गादिराङ्गणा अभिसित्तो आ
 मुद्धो मुद्धाभिसित्तो, सेणावइअमच्चपुरोहिउसेदिठसत्त्यवाहसहिओ
 रज्जं भुंजति । एयस्स पिंडो वज्जणिज्जो । सेसे भयणा जति अत्ति दि
 दोसो तो वज्जे, अह णत्ति दोसो तो णो वज्जे ॥२॥

भा. २४८५ -- ते मुदिते मुद्धाभिसित्तो, मुदितो जो होति जोणितो मुद्धो ।
 अभिसित्तो च परेहिं, सयं च भरहो ज्हा राया ॥३॥ हा
 मुद्धए मुद्धाभिसित्ते । मुद्धते णो मुद्धाभिसित्ते । णो मुद्धए मुद्धा-
 भिसित्ते । णो मुद्धते णो मुद्धाभिसित्ते । मुद्धतो जो उदितो दिव-
 कुलवंससंभूतो, उभयकुलविमुद्धो मुद्धाभिसित्तो मरुडपटटवंधेन, पिप्प)
 दा/ण पयाहिं वा अप्पणो वा अभिसित्तो जहा भरहो । एस मुद्धाभिसित्तो ।
 ॥३॥ अप्या

भा. २४८६ -- पढमगभंगो वज्जो, होतु व मा वा वि जे तहिं दोसा ।
 सेसेहु होति पिंडो, जहिं दोसा तं विवज्जंति ॥४॥
 पढमगभंगो वज्जो, सेसत्तिभंगे अपिंडो, अपिंडे वि जत्थ - णा
 दोसा सो वज्जणिज्जो ॥४॥ पिंडस्स इमो भेओ -- मे | दा

भा. २४८७ -- असणादिया चररो, वत्थे पाए य कंबले चेव ।
 जे पाठंछणगा य तहा, अट्ठविहो रायपिंडो उ ॥५॥
 कंठा ॥५॥

भा. २४८८ -- अट्ठविधरायपिंडे, अणतरागं तु जो तु पडिगाहे ।
 सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्तविराधणं पावे ॥६॥
 अणतरं जो गेण्हति ह्मा । आणादिया य दोसा ॥६॥

भा. २४८९ -- ईसरतलवरमाडं-बिण्हिं सेट्ठीहिं सत्त्यवाहेहिं ।
 x पिंतेहि य, अणितेहि य, वाघाओ होइ भिदसुस्स ॥७॥

भा. २४९० -- ईसरभोइयमादी, तलवरपट्टेण तलवरो होइ ।
 वेंटणवद्धो सेट्ठी, पचवंतपिबो य माडंबी । ८॥

इसर (प्र.) इह ऐश्वर्ये, ऐश्वर्येण युक्तः ईश्वरः, सो य गामभोतियादि-
 वद्धो पटटवंधो । रायप्रतिमो चामरविरहितो तलवरो भण्णति । जम्मि य
 पट्टे सिरिया देवी कज्जति तं वेंटणं, तं जत्थ रण्णा अणुत्तातं -
 सो सेट्ठी भण्णति । जो छिण्णमैडं भुंजति सो माडंबिओ, पचवंत-
 णा विसयणिवासी, राया माडंबिओ, जो सरज्जे पररज्जे य पचवि-
 ण्णातो सत्थं वाहेति सो सत्त्यवाहो ॥ Jin Gun Aaradhak Trust

भा. २४९१ -- जा णिति इति तावच्चणे उ बुतादिभिक्षपरिहाणी ।

रीया अमंगलं ति य, पेल्ला हणणा इहरधावा ॥९॥

एतेहिं एवमादीएहिं पविसेतेहिं वा भिक्षुमतेहिं वा वाघातो

भिक्षुस्स भवति । आसहत्थिपायत्तिरहसंधटे पविसेतस्स भायणाणि पायिक्क

भिज्जेज्ज । अणंतरं वा इंदियजायं लुसेज्ज । अह जाव ते अतिति णिति ॥

वा ताव उद्विसेते तो बुतत्थभिक्षापरिहाणी य भवति । इरिओ

उवउत्तस्स अभिधाओ भवति, आसादि-पिण्डसंतस्स संजमविराधना,

कस्स "अमंगलं" ति काउं अस्सादिणा पेल्लणं, कस्सादिणा वाघातं सा

देज्जा । "इहरह"त्ति-जणसम्मडे अहाभावेणं पेल्लणं घातो वा भवे ॥

॥८-९॥ अहवा तत्थिमे दोसा --

भा. २४९२ -- लोभे एसणघातो, संका तेण णपुंसइत्थी य ।

इच्छंतमणिच्छंते, वातुम्मासा भवे गुरुता ॥१०॥

भा. २४९३ -- अणत्थ एरिसं दुल्लभं ति गेहे अयेसणिज्जं पि ।

अण्णेषवि अवहरिते, संकेज्जति एस तेणो ति ॥११॥ कि

भा. २४९४ -- वाघातो सज्झाए, सरोरवाघातभिक्षवाघातो ।

राखत्ति चउभंगो इत्थं वाघातदोसा य ॥१२॥

रायकुलधरं पविदठस्स अतेपुरियाहिं उक्कोसं दव्वं णीणियं, तं

तं च अणेसणिज्जं, सो चित्ति-अणत्थ एरिसं णत्थि, दुल्लभं वा दव्वं,

ताहे लोभेण अणेसणिज्जं पि गेहेज्ज । "संका तेण"त्ति रण्णो वा घरे

उच्छुद्धविप्पइण्णे अण्णेष वि अवहडे संजतो आगतोत्ति संकिज्जति ।

लुद्धो वा अप्यणो वेव कए गेण्णणादिया दोसा, अधवा तेणगो - अनेति

चित्ति एतेण लिंणे पवेसो लब्धिभहिति, लिंणं काउं पविसेज्ज ॥११

गा. १० "पुंसइत्थिय"त्ति अस्य व्याख्या --

भा. २४९५ -- अलमंता पवियारं, इत्थियपुंसा वला पि गेण्हति ।

आयरियकुलगणे वा, संघे व करेज्ज पत्थारं ॥१३॥

इत्थियपुंसा तत्थ णिच्छेदिया विरहितोगासे वला वि साहू

दि गेहेज्ज, जति पडिसेवति चरित्तविराहणा, अह तीए भणितो

णेच्छति ताहे सा बूवेज्ज- एस मे समणो वला गेण्हति, तस्स पंताव-

णादिया दोसा । एवं आयपरठभयसमुत्था य दोसा भवति । अहवा

रुद्धो राया आयरियकुलगणसंधपत्थारं करेज्ज ॥ १३ ॥

भा. २४९६ -- वि अण्णे हि होति दोसा, आइण्णे गुम्मरयणमादीया । अए

तण्णीसाए पवेसो, तिरिक्खण्णया भवे दुद्धा ॥१४॥

रयणादि-आइण्णे गुम्मरयणमादीया अइमूनि पविदठो

तेहिं घेप्पइ हम्मति वा, तण्णीसाए वा वहरयदठा अण्णो पविसति, *

वाणरादि वा तिरिया दुद्धा तेहिं उवद्विज्जंति, अणारिय-

गा. १४ पुरिसा वा दुद्धा वा हपिज्ज ॥१४॥ "आइण्णे" ति अस्य व्याख्या-

भा. २४९७ -- आइण्णे रयणाहं, गेहेज्ज सरे पदो व तण्णीसा ।

गोमियगहणा हणणा, रण्णो य णिपेविते जे तु ॥१५॥

रण्णो वावाओ, रण्णो वा उवण्णीद (उवण्णिता) जं राया ण

पंतावणाइ करिस्सति ॥

- भा. २४९८ -- चारियचोराभिमरा काधी पविसंति तत्थ तण्णीसा ।
वाणतरच्छवग्घा, मिच्छादियरा व घातेज्जा ॥१६॥
एते साधुणिसाए पविसेज्ज । जति वि साद्धस्स पवेसो - दि
अणुण्णातो तहा वि मेच्छमणुया अयाणंता घाएज्ज । १६॥
भवे कारणं --
- भा. २४९९ -- दुविधे गेलणम्मि य, णिमंतणा दब्बदुल्लभे असिवे ।
ओमोयरियपदोसे, भए य गहणं अणुण्णातं ॥१७॥
आगाढं अणागाढं च । अणागाढे तिलुत्तो मग्गिगण्ण जति ण दि
लब्भति ताहे पणगपरिहाणीए जाहे चरगुरुं पत्तो ताहे गेण्हति,
आगाढे सिप्पमेव गेण्हति, "भिक्सं गेण्हहि" ति णिमंतिओ -
रणा, भणाति - "जइ पुणो ण भणहिसि तो गेण्हामो " णिब्बंघे णीह
वा गेण्हति । दब्बं वा किं चि दुल्लभं तित्तमहातित्तगादि, असिवे
वा अण्णतो अलब्भमाणे राजकुलं वा असिदेण णो गहियं तत्थ -
गेण्हति । ओमे वा अण्णतो अलब्भंते, अण्णम्मि वा असिवे, राया रायाणे
णं पडुदुठे, कुमारं वा, ताहे रण्णो घरातो अनिग्गच्छंतो गेण्हति ।
बोहिग्गमेच्छमए वा तत्थ ठितो गेण्हति । एवमादिएहिं कारणेहिं
गहणं रायपिंढस्स अणुण्णातं । १७॥ सूत्रम् --
- सूत्रम् -- ३ - जे भिकसू रायंतेपुरं पविसति पविसंतं वा सातिज्जति ॥ ९-३॥
- भा. २५०० -- अंतेउरं च तिविधं, जुण्ण पवं चेव कण्णगाणं च ।
एक्केक्कं पि य दुविधं, सद्ढाणे चेव परत्ताणे ॥ १८॥
रण्णो अंतेपुरं तिविधं-एहसियजोव्वणाओ अपरिमुज्जमाणीओ उट्ठ
अच्छंति, एयं जुण्णंतेपुरं । जोव्वणयुत्ता परिमुज्जमाणीओ नवंतेपुरं । पत्ता
अपत्तजोव्वणाण रायदुहियाण संगहो कन्तेपुरं । तं पुण सेत्तओ -
एक्केक्कं दुविधं -सद्ढाणे परत्ताणे य । सद्ढाणत्थं रायधरे चेव,
परत्ताणत्थं वसंतादिसु उज्जागियागयं ॥ १८॥
- भा. २५०१ -- एते सामण्णतरं, रण्णो अंतेउरं तु जो पविसे ।
सो आणा अणवत्थं, मिच्छतविराधणं पावे ॥ १९॥
इमे दोसा --
- भा. २५०२ -- दंडारक्सिय दोवारिएहि वरिसधुरकंजुज्जेहिं । य
णित्तेहि अनित्तेहि य, वाघातो चेव भिक्खुस्स ॥ २०॥
एतीए गाहाए इमं वदसाणं --
- भा. २५०३ -- दंडधरो दंडारक्सिओ उ दोवारिया उ दारिद्धा ।
अ|य वरिसधुर-वद्ध-विप्पति, कंजुगिपुरिसा तु महतरगा ॥ २१॥ एह
दंडगहियग्गहत्थो सज्जतो अंतेपुरं रक्सइ । रण्णो वयणेण
इत्थिं पुरिसं वा अंतेपुरं णीणंति एवेसेति वा एस दंडारक्सितो । वि
दोवारिया दारे चेव गिग्गिद्धा रक्संति । वरिसधुरा जेसिं - य
जातमेत्ताण चेव दोभाउयाच्छेज्जं दाळ्यं गालिता ते वद्धिदता । वि
जातमेत्ताण चेव जेसिं मेलित्तेहिं चोत्तिता ते विप्पसा । रण्णो वि|या
आणतीए अंतेपुरियसमीवं गच्छंति, अंतेपुरियाणतीए वा रण्णो समीवं
गच्छंति । ते कंजुइया । जे रण्णो समीवं अंतेपुरियं णयंति आणंति वा
रिरुण्हायण्हातं वा कहं कहंति, दुविधं वा पसादंति, कहंति य
रण्णो विदिते कारणे अण्णतो वि जं अग्गतो काउं वयंति,
ते महतरगा ॥ २१॥ अणे य इमे दोसा --

भा. २५०४ -- अण्णे व हँति दोसा, आइण्णे गुम्मरयणहत्थीओ ।
तण्णीसाए पवेसे, तिरिक्खमणुया भवे दुत्ता ॥२२॥
पूर्ववत् -- ॥२२॥

भा. २५०५ -- सद्धाह इंदियत्थो-वओगदोसाण एसणं सोधे ।
सिंगारकहाकहणे, एगतरुभए य वहु दोसा ॥२३॥
तत्थ गीयादिसद्धोवओगेण हरियं एसणं वा ण सोहेति, तेहिं वा
पुच्छितो सिंगारकहं कहेज्ज, तत्थ य आयपरोभयसमुत्थादोसा ॥२३॥ x
एते सद्धाणत्थे दोसा । इमे परद्धाणे -

भा. २५०६ -- बहिया वि हँति दोसा, केरिसिगा कहण्णिणहणादीया ण
गठवो बारसियत्तं, सिंगाराणं च संभरणं ॥२४॥
उज्जाणादिठियासु कोइ साधू कोउगेण गच्छेज्ज, ते वेव -
पुठववणिण्या दोसा, सिंगारकहाकहणे वा गेणहणादिया दोसा,
अंतेपुरे धम्मरुधणेण गच्छं गच्छेज्ज, ओरालसरीरो वा गच्छं करेज्ज,
अंतेपुरे पवेसे उब्भातितोमिह हत्थपादादिकप्पं करंते बारसद्धोसा वा दो
भवन्ति, सिंगारे य सोउं पुठवरयकीलिते सरेज्ज, अहवा ताओ
दद्धं अप्पणो पुठवसिंगारे संभरेज्ज, पच्छा पडिगमणादि दोसा -
हवेज्ज ॥२४॥

भा. २५०७ -- बित्थियपदमणाभोगा, वसहिपरिक्खेवसेज्जसंयारे ।
हयमाई दुत्ताणं, आवतमाणाण कज्जे व ॥२५॥ य ज्ञेसु
अणाभोगेण पविद्धो, अहवा अंतेपुरं परद्धाणत्थं साधुणा
ण पातं- "एयाओ अंतेपुरिओत्ति, पुठवभासेण पविद्धो अयाणतो, ओ
अहवा साहू उज्जाणादिसु ठिता, रायंतेउरं च सठवओ समंता -
अण्णो परिवेडिय द्ठियं, अणवसहिअभावे यत्तं वसहिं अंतेपुरं मज्जेण
अत्तिंति णिंति वा, अहवा संयारगस्स पच्छप्पणणहेउं पविद्धो, अहवा प्पि
सीहवग्गमहिसादियाण दुत्ताण पडिणीयस्स वा भया रायंतेपुरं -
पविसेज्ज, अण्णतो यत्थि णीसरणोवातो, "कज्जे" नि-कुलगणसंघकज्जेसु ण (अ.
वा पविसेज्ज, तत्थ देवी दद्धव्वा, सा रायाण उपणेति ॥२५॥
सूत्रम् -- अंतेपुरस्सपिडो वा सया दद्धव्वा (अ.)

सूत्रम् -- ४-- जे भिक्खु रायंतेपुरियं वदेज्जा- "आउसो रायंतेपुरिए । णो
सुत्तु अहं कप्पति रायंतेपुरं णिक्खमित्तए वा पविसित्तए वा इमहं तुमणं
तुमं पडिग्गहणं गहाय रायंतेपुराओ असणं वा पाणं वा साइमं वा
साइमं वा अमिहडं आहदद वलयाहि जो तं एवं वदति वदेतं वा द
सातिज्जति ॥९-४॥

भा. २५०८ -- नीहरिय-निष्काम्य, गृहीत्वा आहत्य मम वदातीत्यर्थः दाही
जे भिक्खु वएज्जाहि अंतेउरियं ण कप्पते मज्जं ।
अंतेउरमतिगंतुं, आहारपिंडं इहाणादी ॥२६॥

अंतेपुरवासिणी अंतेपुरिया-रण्णो भारिया इत्यर्थः । इहेव यो
बाहिं ठियस्स मम आहारात्ति आनय ॥२६॥ इमे दोसा -- दि
गमणादि अपडिलेहा, वडियकोवे हिरण्णसच्चित्ते ।
भा. २५०९ -- अभिजोगविसे हरणं, भिदे विरोधे य लेव केडे ॥२७॥
गच्छंती आगच्छंती य उक्कायविराहेअ अपडिलेहिए
अगमामे भिक्खा ण कप्पति, अपडिलेहिए वा भायणे गेणहेज्ज,

दंडिओ वा वद्धं पडुसेज्ज, संडेज्ज वा अणायारं, हिरण्णादि
वा किंचि तेणियं पच्छातीया तत्थ द्वेज्ज, पलंभादि वा सवित्तं मीया
अथ
कुभेज्ज, ओराणि सरिरस्स वा वसीकरणं देज्ज, अप्पणा पडुत्तरा
अण्णेण वा परत्ता विसं देज्ज, मायणं वा हरेज्ज, अजाणंती वा -
स्त्रीरिणीदे वा
मायणं भिंदेज्ज, स्त्रीरिणि हवी विरोहिदव्वे एकतो गण्हेज्ज, पो-
ग्गलादि वा संजमविच्छं गण्हेज्ज, लेवाडेज्ज वा पत्तगबंधं ॥ २७ ॥

भा. २५१० -- लोभे एसणघातो संका तेणे चरित्तभेदे य.

इच्छंतमणिच्छंते, चारुम्मासा भवे गुरुग ॥२८॥
 उक्कोसगलोभेण एसणघातं करेज्ज, पूर्णं से उक्कभामगोसंसिक्किते
 ङ्का णिस्संसिक्किते मूलं, तेणदहे वा संकेज्ज किं पि हरिउं पयस्स पणामियं
 आयपरोभयसमुत्थेहिं दोसेहिं चरित्तभेदो, अगारीए य बला गहिहे ने
 इच्छंते चरित्तभेदो, उद्धाहभया अणिच्छंते ङ्का ।

भा. २५११ -- दुविधे गेल्लणम्मि, णिमंतणा दव्वदुल्लभे असिवे ।
ओमोयरियपदोसे, भए य सा कप्पते भणितुं ॥ २९॥ व
पूर्ववत् ॥ २९॥ सूत्रम् --

सूत्रम् - ५ -- जे भिक्खु वणज्जा, रायंतेपुरिया वणज्जा- "आउसंतो समणा ! गो सल्ल तुज्झं कप्पइ रायंतेपुरं निक्खमित्तए वा पवि- सित्तए वा आहरेयं पडिग्गहं जाते अहं रायंतेपुराओ सत्थं वा ह। अहं पाणं वा साइमं वा साइमं वा अभिहं आहट्ट दलयामि जो वदति । तं वा साविज्जं त एव वदंती, पडिमुणेति पडिमुणेंत वा सातिज्जति ॥ ९-५॥

साहूण आयरगोयरं जाणमाप्ती भणेज्ज ।
 एसेव गमो णियमा, णायव्वो होति बितियसुते वि ।
 पुव्वे अवरं य पदे, दुविहे उवहिम्मि वि तहेव । ३०॥
 दुविहो उवही-ओहीओ उवग्गहितो । तत्थ वि एसेव गमो
 वत्तव्वो ॥ सूत्रम् --

सूत्रम् -- ६ - जे भिक्खु रण्णो सत्तियाणं सुवियाणं सुद्धाभिसित्ताणं डुवारि-
यभत्तं वा पसुभत्तं वा भयगभत्तं वा बलभत्तं वा कयगभत्तं वा हयभत्तं कालार-
ायभत्तं वा रयभत्तं वा कंतारभत्तं वा डुड्ढिभत्तं वा दमगभत्तं वा गिलाण-
भत्तं वा वद्धलियाभत्तं वा पाट्ठणभत्तं वा पडिग्गाहेइ पडिग्गाहेत्तं
वा सात्तिज्जति ॥ ९-६॥

भा. २५१३ -- रण्णो दुवारमादी, भत्ता वुत्ता य जत्तिया सुत्ते ।
गहणागहणे तत्थउ, दोसाउ इमे पसज्जंति ॥ ३१ ॥

भा. २५१४ -- दोवारियपुठबुत्ता, बलपयादी पत्तु हयगयादी ।
सेवगभोइगमादी, कयकयवित्ती णव पुराणा वा ॥ ३२॥

भा. २५१५ -- कन्तारणिग्गन्तारणं, दुब्बिन्दसे दमग वरिसवह्णिहिया ॥
पाहण्ण अतिहियाए, सिया य आरोग्गसालितरं ॥ ३३ ॥

दोवारिया दारपाला। बलं चरकविहं-पाइकबले आसबलं वि
हत्थिबलं रहबलं। एतेसिं कयवितीण वा अकयवितीण वा पावाल - पुराण

प ग्गाण वा, जं रायकुलातो पेदग्गादि भत्तं णिग्गच्छति, कंतारात्ते उ
अहविण्णिग्गयाणं भुक्खत्ताणं जं दुब्भिक्षे राया देति तं दुब्भिक्षभत्ते,
दग्गा रंका तेसिं भत्तं दग्गभत्तं, सत्ताहवदले पडंते भत्तं करेति राया

अतिशय (२) अपुठवान वा अविधीण भतं करेति राया अहं

पाहुणगो आगतो तस्स भत्तं आदेसभत्तं, आरोग्गसालाए वा "इतर-
मि"ति-विणापि आरोग्गसालाए जं गिलाणस्स दिज्जति तं गिलाण-
भत्तं ॥३३॥

- भा. २५१६ -- भदो तण्णस्साए, पंतो घेप्पंत दठ्ठणं भणति ।
अंतो धरे न इच्छह, इह गहणं दुदठ्ठम्म ति ॥३४॥
- भा. २५१७ -- भत्तोवहिबोच्छेयं, णिव्विसियवरित्तजीवभेदं वा ।
एगमणेगपदोसे, कुज्जा पत्थारमादीणि ॥३५॥
- भा. २५१८ -- तेसु अण्हंतेसु, तीसे परिसाए एवमुप्पज्जे ।
को जाणति किं एते, साहू धेयुं न इच्छंति ॥३६॥
- भा. २५१९ -- दुविहे गेलणम्मि, णिमंतणा दठ्ठदुल्लभे असिवे ।
ओमोयरियपदोसे, भए व गहणं अणुण्णातं ॥३७॥

पूर्ववत् ॥३४॥३७॥ सूत्रम् --

सूत्रम् - ७ -- जे भिक्खु रण्णो सत्तियाणं मुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं इमाइं
छदोसाययणाइं अजाणिता अपुच्छिय अगवेसिय परं चुरायपंचरायाओ
गाहावतिकुलं पिंडवायपडियाए निक्खमति वा पविसति वा -
निक्खमंतं वा पविसंतं वा सातिज्जति तं जहा कोट्ठागारसालाणि
वा भांडागारसालाणि वा पाणसालाणि वा खीरसालाणि वा -
गंजसालाणि वा महाणससालाणि वा ॥९-७॥

"इमे"ति-प्रत्यक्षीभादे, षडिति संख्या, दोसाणं आययणं -
ठाणं शिलय ति, अविज्ञाया भिक्षाया प्रविशति, चुराभात् परतः,
आदेशेन वा पंचरात्रात् परतः द्वा, सपरिसेवात्तो अंतो पविसति,
अंतातो वा बाहिरियं णिग्गच्छति, धणभायणं-कोट्ठागारो,
"भांडागारो"- हिरण्यसुवण्णं भायणं, जत्थ उदगादि पाणं सा -
पाणसाला भण्णति, खीरधरं खीरसाला, जत्थ धणं दभिज्जति - लि
सा गंजसाला, उवक्खडणसाला महाणसो, पुठ्वदिद्वे पुच्छा, अपुठ्वे x
गवेसणा, अपुच्छंतस्स द्वा । इमा णिज्जुत्ती --

- भा. २५२० -- छदोसायतणे पुण, रण्णो अविजाणिरुण जे भिक्खु ।
चुरायपंचराया, परेण पविसाणमादीणि ॥३८॥ या
- भा. २५२१ -- कोट्ठागारा य तहा, भांडागारा य पाणगारा य । भं
खीरधरगंजसाला, महाणसाणं च छायायणा ॥३९॥ लं
जत्थ सणसत्तरसाणि धण्णाणि कोट्ठागारो । भंडागारो जत्थ सो
सोलसविहाइं रयणाइं । पाणागारं जत्थ पाणियकम्मं तो सुरामधुसी-
धुसंडगैमच्छंडियमुद्धियापभितीणि पाणगाणि । खीरधरं जत्थ खीरं -
दधिणवणीयतक्कादीणि अच्छंति । गंजसाला जत्थ सणसत्तरसाणि -
धण्णाणि कोट्ठिज्जंति, अहवा गंजा जवा ते जत्थ अच्छंति सा -
दि गंजसाला । महाणससाला जत्थ असणपाणसातिमादीणि पाणाविहमस्से सादिम
उवक्खडिज्जंति ॥३८॥३९॥ एतेसु इमे दोसा --

- भा. २५२२ -- गहणाईया दोसा, आययणं संभवो ति वेगदठा ।
दिद्वेयरपुच्छिगविसणं गंजसाला उ कुट्टणिया ॥४०॥
गहणादियाणं दोसाणं आययणं ति वा संभवदठाणं ति वा
एगदठं, पुठ्वदिद्वे पुच्छा-तत्थेव ताणि जत्थ पुरा आसीत्यर्थः,
"इतो" अविद्वे गवेसणं केवतियाणि कतोमुहाणि वा कम्म वा हि

ठाणे किं विंधाणि वा, शेषं गतार्थम् ॥४०॥

भा. २५२३ -- पढमे वितिए ततिए, चउत्थमासादि चउगुरू अन्ते।

उच्चातो पढमदिणे, वितिया एग्रेसि ता पंच ॥४१॥

जदि(३.) जत्थ पढमदिवसे ण पुच्छति मासलहुं, वितियदिवसे ण पुच्छति मासगुरूं, ततियदिवसे ण पुच्छति चउलहुं ति। तिण्हं परेणं अंते ति चतुर्थदिवसे चउगुरूं। एगे मणंति पढमदिणे परिसंतो वक्खेण वा - स्सं/५७
स्सं अपरिसंतो ताहे वितियदिणातो आरब्ध पंचदिणे चउगुरूं, एवं - चउराउत्ति वुत्तं भवति ॥४१॥

भा. २५२४ -- अहवा पढमे दिवसे, भिण्णमासादि पंचमे गुरुगा।

वोसादि व एग्रेसि, परेण पंचण्ह दिवसाणं ॥४२॥

पढमदिवसे भिण्णमासे ॥२५॥ ०/७/१३. ३३। पंचमे चउगुरूं, अहवा

पढमदिणे वोसादि ॥ २०। १२५ ०/७/१३. ३३. । छट्ठे दिवसे चउगुरूं, अहवा

रातीतो(३.) एवं वुत्ते वणिण्यं पंच गता ॥४३॥ तो परं -- ॥४२॥

भा. २५२५ -- भद्रेषु रायपिंड आवज्जति गहणमाविपंतेसु।

एणे पदोसे(सा)

असिखे ओमोयरिए गेलुणपदे य वितियपदं ॥४३॥

भद्रेषु रायपिंडवोसा, पंतेसु गेण्हणादयो दोसर, जे रक्खगा ते भदपंता, भदा मणंति - किं अज्जो ! अतिगता, पंता चारिय चोरति काठं पंतावण्णेण्हणादी करेज्ज। वितियपदे असिवादियं पण्णं परिहाणीए जइठं जाहे चउगुरूं पत्तो ताहे गेण्हेज्ज ॥४३॥ सूत्रम्

सूत्रम् - ८ -- जे भिक्खु रण्णो सत्तियाणं मुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं अइगच्छ-
माणान वा णिग्गच्छमाणान वा पदं अवि चक्खुदंसणपडियाए -
अभिसंधारेंति अभिसंधारेंतं वा सात्तिज्जति ॥९-८॥

अतियानं प्रवेशं, वहिनिर्गमो नियानं, चहुंदंसणाण ददठं णेण/
प्रतिज्ञा, अहवा चहुषो वर्ययामीति प्रतिज्ञा, एगपदं पिच्छति तस्स ग
आणादिया दोसा॥

भा. २५२६ -- जे भिक्खु रातीणं, णिग्गच्छंताण अहव नित्ताणं।

चक्खुपडियाए पदमवि, अभिधारे आणमादीणि ॥४४॥

अतंति प्रविशंति, एवमवि पदं अभिधारेंतो आणादिवोसे ग
पावति ॥४४॥

भा. २५२७ -- संकप्पुदिठयपदभिन्दणे य विदठेसु चेव सोही तु।

लहुओ गुरुगो मासो, चउरो लहुगा य गुरुगा य ॥४५॥

भा. २५२८ -- मणउदिठयपदभेदे, य दंसणे मासमादि चतुगुरुगा।

गुरुओ लहुगा गुरुगा, दंसणवज्जेसु य पदेसु ॥४६॥

भा. २५२९ -- पडिपोग्गले अपडिपोग्गले य गमणं नियत्तणं वा वि।

विजए पराजए वा, पडिसेहं वा वि वोच्छेदं। ४७॥

रायाणं पासामि ति मणसा चिंतति मासलहुं, उदिठते -
मासगुरूं, पवभेदे चउलहुं, विदठे चउगुरूं। अहवा वितियावेसेण -
मणसा चिंतति मासगुरूं, उदिठते चउलहुं, पवभेदे चउगुरूं, एगपदभेदे
वि चउगुरुगा किमंग पुण विदठे। आणावि विराहणा भदपंता
वोसा या॥ जो भदतो सो पडिपोग्गले ति - सार्धं वृष्टवा धुवा
सिद्धिः अचिठउकामो वि गच्छइ, ताहे अधिकरणं भवति, जं च सो
जुद्धाति करेस्सति, जति से जयो ताहे णिग्गच्छमाणो वा
गच्छति। "अपडिपोग्गले" ति - भेहिं छुत्तसिरेहिं वि विदठेहिं सो मे

गंतुकामो वि णियत्तति, अहं कं वि गतो पराजिओ ताहे पच्चा- वि
गतो पट्ठसति, पट्ठो यं जं काहिति भत्तोवकरणपठवयंताणं य -
पडिसेहं करेज्ज उवकरणवोच्छेदं वा करेज्ज अपहरत्तं^{तो}र्थः । अहवा -
इमे दोसा हवेज्ज --

भा. २५३० -- ददूणं य रायदिदं, परीसहपराजितोऽत्य कोती तु ।

आसंसं वा कुज्जा, पडिगमणादीणि वा पदानि ॥४८॥

आसंसं णिदाणं कुज्जा, अहवा तस्समीवे अलंकियविभूसियाओ
इत्थीओ ददूणं पडिगमणं-अण्णत्तित्थिणी मिद्धपुत्तिं संजतीं वा पडि-णिं
सेवति, हत्थकम्मं वा करेति । अहवा कोइ ईसरपुत्तो कुमारो पठव-
इतो, सो तं रायाणं धीपरिवुडं ददूणं चित्तेइ-लद्धं लोइयं अप्पेहिं
परिसीणं, णायुभूतं, ताहे पडिगच्छेज्जा^१ ॥४८॥ भवे कारणं --

भा. २५३१ -- भित्तिपदमणप्पज्जे, अभिधारऽविकोचिते व अप्पज्जे ।

जाणंते वा वि पुणो कुलगणसंघाइकज्जेसु ॥४९॥

कुलादिकज्जे जइ राया पधाविओ ताहे ण अल्लियंति मग्गतो

गच्छति । एवं पडियरिणं जत्तिते पडिपुग्गलादयो दोसा न भवन्ति

तो जहिं ठिओ तहिं अल्लियंति ॥४९॥ सूत्रम् --

सूत्रम् - ९ -- जे भिक्खु रण्णो सत्तियाणं मुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं । इत्थीओ
सठ्वालंकारविभूसियाओ पयमवि चक्खुदंसणपडियाए अभिसंधारेति -
अभिसंधारंते वा सात्तिज्जति ॥९-९॥

भा. २५३२ -- जे भिक्खु इत्थियाए, सठ्वालंकारभूसियाए उ ।

चक्खुवडियाए पदमवि, अभिधारे आणमादीणि ॥५०॥

पूर्ववत् ॥५०॥

भा. २५३३ -- मणउट्ठियपयभेदे य दंसणे मासमादि चतुगुणा ।

गुरुओ लहुगा गुरुगा, दंसणं वज्जेसु य पदेसु ॥५१॥

भा. २५३४ -- केइत्थं भुत्तभोगी, अमुत्तभोगी य केइ निक्खंता ।

रमणिज्जलोइयंति य, अहं पिया^१रिसं आसि ॥५२॥ य^१ अ^१उ
भुत्तभोगिणो सति विभवे निक्खंता पुणो संभवन्ता वच्चन्ति ॥ ५२॥

भा. २५३५ -- पडिगमणं अण्णत्तित्थिय, सिद्धी संजतिसलिंगहत्थे य ।

वेहाणसओहाणे, एमेव अमुत्तभोगी वि ॥५३॥

पेढे पूर्ववत् अमुत्तभोगी वि उप्पण्णकोउओ पडिगमणादी पदे
करेज्ज ॥५३॥ किं चान्यत् --

भा. २५३६ -- रीयाति अणुवओगो, इत्थीणातीसुहीणमचियंतं ।

अजित्तिदिय उड्डाहो, आवडणे भेदं पडणं च ॥५४॥

तं नि

तण्णिरिक्खंतो रीयाए अणुवओगो भवति, इत्थीए जे सयणा,

सयणाणं वा जे सुहीणो तेसिं अचियंतं भवति, जहा से अणुरत्ता -

दिदठ्ठी लक्खिज्जति तहा से अंतगओ वि भावो णज्जति । अजिइंदियो

रि/णुकं एवं उड्डाहोहं तं निक्खंतो साणुगादिसु आवडेज्ज, मायणं वा -

भिंदेज्ज, सयं वा पडेज्ज, हत्थं पादं वा लूसेज्ज, आयविराहणा ॥५४॥

भा. २५३७ -- भित्तिपदमणप्पज्जे, अभिधारऽविकोचिते व अप्पज्जे ।

जाणंतो वा वि पुणो, मोहतिगिच्छा^१कज्जेसु ॥५५॥

मोहतिगिच्छाए वसमेहिं समं अप्ससारिए ठितो णिरिक्खति ॥५५॥ गग
सो इमं विधिमतिक्कतो पासइ --

भा. २५३८ -- णिठवीयमायतीए, दिठ्ठीकीवो असारिए पेहे।

अद्धानाणि व गच्छति, संवाहणमादि दच्छति ॥५६॥

णिठवीतियादियं जाहे अतीतो ताहे अप्ससारिए दिठ्ठितो गग/x/

x दिठ्ठीए कीवो पासति, जइ से पोगलपरिसाडो जाओ तो
रं लठ्ठं, अणुवसुंते संवाधादिए वा दच्छति, अद्धानं गच्छेज्ज, तत्थ दच्छं
दच्छति... पदभेदे वि णत्थि पच्छित्तं ॥५६॥ सूत्रम् --

सूत्रम् -- १० - जे भिक्खू रण्णो खत्तियाणं सुदियाणं सुद्धाभिसित्ताणं मंसखायाणं
वा मच्छखायाणं वा छविखायाणं वा बहिया निग्गयाणं असणं वा
पाणं वा खाइमं वा साइमं पडिग्गाहेइ पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥
॥ ९-१०॥

मिगादिपारद्विणिग्गता मंसखादगा दह-णइ-समुदेइ मच्छ-
खादगा, छवी कलमादिसंगा, ता खामो ति णिग्गया उज्जाणि-
याए वा णियकुलाप ॥ निग्गातण (८५०)

भा. २५३९ -- मंस छवि भक्खणठ्ठा, सव्वे उदढणिग्गया समक्खाया।

गहणागहणे लट्ठेइ, दोसा ते तं व वित्तियपदं ॥५७॥ स्वादिम

तेसु छु उदढसुराइण णिग्गताणं तत्थेव असणखाणपाणसात्तिमं दि
उवकर्तेति तडियकप्पडियाण वा तत्थेव भत्तं करेज्ज। तत्थ भइपता-
जगुगागुगं दयो दोसा पूर्ववत् । अण्णेसिं गहणे रण्णो अगहणे इमं वइसाणं -
॥५७॥

भा. २५४० -- मंसक्खाया पारद्विणिग्गया मच्छणतिवहसमुदे। दि
छविकलमादीसंगा, जे य फला जम्मि उउडम्मि ॥५८॥
तत्थ गया पगते कारवेंति ॥५८॥ सूत्रम् --

सूत्रम् -- ११ (अ) जे भिक्खू रण्णो खत्तियाणं सुदियाणं सुद्धाभिसित्ताणं अण्णयरं
उववूहणियं समीहियं पेहाए तीसे परिसाए अणुदिठ्ठाए अभिण्णाए
अठ्वोच्छिण्णाए जो तमणं पडिग्गाहेति पडिग्गाहेतं वा साति-
ज्जति ॥ ९-११ (अ)

मुत्तात् खेत्रात् त्रायन्तीति क्षत्रियाः, अण्णतरग्गहणेन भेदवर्धनं,
शरीरं उपवृंहयतीति उपवृंहणीया, समीहिता समीपमतिता, तं समीप-
पुण्णपाहुडं, पेहाए - प्रेक्ष्य। 'उववूहणियं' ति अस्य पदस्य व्याख्या -

भा. २५४१ -- मेहाधारणइदिय, देहालणि विवज्जण जम्हा। उववूहते (प्र.)
उववूहणियं तम्हा, चरुच्चिह्वा सा उ असणादी ॥५९॥

शीघ्रं ग्रन्थग्रहणं मेधा, दृढीरस्थानिस्तरणोत्तुष्टिधारणा,
१ दि सोत्तिंदियमाइंदियाणं सविसा वाउज्जमं देउत्तोपचओ, आउ-
संवदटणं जम्हा एते एवं उववूहाते तम्हा उववूहणिया। सा य उव
चरुच्चिह्वा असणादि ॥५९॥

१ सूत्र-११ "तीसे परिसाए अणुदिठ्ठाए" ति अस्य व्याख्या -- १ या

भा. २५४२ -- आसणणमुक्का उदिठव, णिग्गया उ विणिग्गया ततो केइ।

चोच्छिण्णा सव्वे णिग्गया उ पडिग्गाहेओ छुतं ॥६०॥

जेमंतस्स रण्णो उववूहणिया आणिया, पित्तओ ति छेउ (प्र)

कुतं भवति, तं जो ताए परिसाए अणुद्विहताए गेण्हति तस्स डू।^५
 रायपिंडो वेव सो। आसणाणि मोहुं उद्विहताए अचंति, ततो
 केति पिग्गता भिण्णा, असेसुं पिग्गतेसु वोचिठण्णा, एरिसे ण
 रायपिंडो। पडिपक्खे सुत्तं - अणुद्विहताए अभिण्णाए अठ्वोचिठ-
 ण्णाएत्यर्थः। ६०॥

भा. २५४३ -- रण्णो उववूहणिया, समीहितो वक्खडा तु दुविहा तु।
 चिन्नादिन्ने तत्थउ, दोसा ते तं च वितियपदं ॥ ६१॥

१ व्यंजनम्

उवक्खडा अणुवक्खडा य। ओदणकुसणादि उवक्खडा य,
 खीरदहिमादि^{२५}अणुवक्खडा, सव्वेसु परिविद्वेसु छिण्णा परिविस्स-
 माणी अचिठण्णा सा उववूहणिया। तीए परिसाए अणुवद्विहताए
 अदिण्णाए अठ्वोचिठण्णाए उववूहणियाए पेप्पमाणीए ते वेव भवपंते
 दोसा ते वेव वितियपदं ॥ ६१॥ सूत्रम् --

(भि)
 छिन्नादिन्ने वा (अ)

सूत्रम् - ११ (व) अह पुण एवं जाणेज्ज "इहज्ज रायसत्तिपरिवुसिए"जे भिक्खू राय-
 ताए गिहाए^{२५}परिसाए ताए उवासंतराए विहारं वा करेइ सज्झायं
 वा करेइ असणं वा पाणं वा खाइमं वा साइमं वा आहारेइ उच्चारं
 वा पासवणं वा परिद्वेह अणयरं वा अणारियं पिहुणं अस्समण-
 पाठग्गं कहं कहेति कहंतं वा सातिज्जति ॥ ९-११ (२)।

"अथे"त्ययं निपातः, उक्तः पिंडः, वसहिविसेसिपेरे-पुण-
 सद्धो यथावक्ष्यमाणं एवं जाणेज्जा- "शा"श्ववोधने, "इह" भूपदेशे
 "अज्जे"त्ति वर्तमानदिने, परिवुसे पर्युषिते-वसतेत्यर्थः। जे भिक्खू सुस्सिते
 तस्मिन् गृहे निष्कृष्टतरारे अपवरक^{२५}दि-प्रदेशः, तस्मिन्नपि -
 निष्कृष्टतरः सद्धास्थानं श्वकाशः विहारादि करेज्ज तस्स डू। खट्ठा^५ ॥ ५

भा. २५४४ -- राया उ जहिं उस्सिते, तेसु पसेसु वितियविक्खादि।
 जे भिक्खू विहरेज्जा, अहवा वि करेज्ज सज्झायं ॥ ६२॥

भा. २५४५ -- अणादी वाहारे, उच्चारदीणि वोसिरेज्जा वा।
 सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्तिदिराधणं पावे ॥ ६३॥

आणादिणो दोसा, तास्मिन् गृहे यस्मिन् राजास्थितः

आसीत्, ततो रायोच्चरियाओ रक्सिज्जति, तो च (अ)

तत्थ गहणावयो दोसा। अह उच्चारपासवणं परिद्वेवेति ताहे

उडु। तमेव छन्ना^{२५}विज्जति ॥ ६२-६३॥ अहवा --

भा. २५४६ -- पम्हुत्तअवहए वा, संका अभिचारुणं च किं लुण्ति। अरि
 इति अभिनववुत्थम्मि, दिर उत्थ^{२५}चिक्खसगहणादी॥ ६४॥

तत्थ किं चि पम्हुत्तं। पम्हुत्तं ग्राम पडियं, वीसरियं

वा किं चि होज्ज, अण्णेण वि अद्वरिते संकिज्जति, पम्हुत्तस्स-

इहं ठिता^{२५}हरणवुदीए इंदियतिया उच्चादणसोकरणाणि एस एत्थ ठितो जाअ
 अभिचारुणं करेति। अहियववुत्थे एते दोसा, दिरपडुत्थे अपतियं, अनियत्तं
 गहणादिया दोसु वि॥ (अ)

भा. २५४७ -- अहवा सचित्तकस्से, पद्वयो आरिते तु ते दिक्खे।

अथाणी वासहारे, पिग्गसंघादिसो व ईह ॥ ६५॥ इहं

तासु सचित्तकम्मासुवसोसु अण्णारिसो भावो समुप्पज्जति

णी एत्थ अथाणि-मंडवो, एत्थ से वासवरं, एत्थजिवण्णो एत्थ --

वादि संघादिसो, एवमादि ठाणा ददुहं ॥ ६५॥

भा. २५४८ -- भुत्ताभुत्ताण तहिं, हवंति मोहुब्बवेण दोसा उ।
पडिगमणादी नग्हा, एए उ पर विज्जेज्जा॥ ६६॥
भुत्तभोगीण तं सुमरिउं मोहुब्बवो भवे, इतरेसिं कोउएण॥
॥ ६६॥ कारणेण --

भा. २५४९ -- वितियपदमणप्पज्जे, उस्सण्णाइन्नसंभमभए वा।
जयणाएऽपुणवेत्ता, कप्पंति विहारमादीणि ॥ ६७॥
अणवज्जो सव्वाणि वि करेज्ज, उस्सण्णं पामुणेतत्थ कोति तस्स, जि
यावारं वहति, प्रोज्झितमित्यर्थः, आहण्यं-सव्वलोगो आयरति,
अणवसहीए अभावे अग्गिमादिसंभमे वा वोहिगादिभये वा जयणाए
तप्पडियरगे अपुणवेत्ता विहारमादीणि करेति ॥ ६७॥ सूत्रम् --

सूत्रम् - १२ -- जे भिक्खू रण्णो सत्तियाणं सुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं वहिया-
जत्तासंठियाणं असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा पडिग्गाहेति
पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥ ९-१२॥

सूत्रम् - १३ -- जे भिक्खू रण्णो सत्तियाणं सुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं वहिया-
जत्तापडिणियत्ताणं असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा पडि-
ग्गाहेइ पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥ ९-१३॥

जे जाहे परविजयठ्ठा गच्छति ताहे मंगलसंतिणिमित्तं दिवा
दीणभोयणं काउं गच्छति, पडिणियत्ता वि विजए संखडिं करेति।

भा. २५५० -- जत्तुग्गतरादीणं, अहवा जत्ता उ पडिणियत्ताणं।
गहणागहणे तत्थ उ, दोसा ते तं च वितियपदं ॥ ६८॥
गहणागहणे भइपंतदोसा, रण्णो ण गेण्हंति अण्णेसिं गेण्हंति,
अण्णेहिं वा अत्तिठयं गेण्हंति, ते केव दोसा, तं केव वितियपदं।
॥ ६८॥

भा. २५५१ -- मंगलमंगलिच्छा, णियत्तमणियत्तये य अहिकरणं।
जावन्तिगमादी वा, एभेय थ पडिणियदो की ॥ ६९॥ २५५०॥
जत्ताभिमुहस्स णियत्तस्स वा मंगलबुद्धीए अमंगलबुद्धीए वा।
मंगलबुद्धीए गच्छति पविसति भ अमंगलबुद्धीए ण गच्छति ण वा
गिहं पविसति। दुहा वि अधिकरणं। जावन्तिगमादीणि वा दोसेण
दुदं भत्तं गेण्हेज्जा ॥ ६९॥ सूत्रम् --

सूत्रम् -- १४ -- जे भिक्खू रण्णो सत्तियाणं सुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं णइजत्ता-
पडिठयाणं असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा पडिग्गाहेइ
पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥ ९-१४॥

सूत्रम् १५ -- जे भिक्खू रण्णो सत्तियाणं सुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं णविजत्ता-
पडिणियत्ताणं असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा पडिग्गाहेइ
पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥ ९-१५॥

सूत्रम् - १६ -- जे भिक्खू रण्णो सत्तियाणं सुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं गिरिज-
त्तापडिठयाणं असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा पडिग्गाहेइ
पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥ ९-१६॥

सूत्रम् १७ -- जे भिक्खू रण्णो सत्तियाणं सुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं गिरि-
जत्तापडिणियत्ताणं असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा पडि-
ग्गाहेति पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥ ९-१७॥

भा. २५५२ -- गिरिजत्तपत्तिव्याणं, अहवा जसाओ पडिनीयत्ताणं ।

१ हथोरका पाठान्तर्गत
भा. २५५३ -- गहूणागहणे तत्थ उ, दोसा ते तं च बित्तिपदं ॥७०॥
गिरिजता गयगहणी, तत्थ उ संपत्तिव्या नियत्ताणं ।
गहणागहणे तत्थ उ, दोसा ते तं च बित्तिपदं ॥७१॥

एतौ चारिवंधं हत्थिगहणी तीए गच्छंति । ७१॥ सूत्रम् --

सूत्रम् - १८ -- जे भिक्खु रण्णो सत्तियाणं पुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं महा-
भिसेयंसि वट्टमाणंसि णिक्खमति वा पविसति वा णिक्खमंतं वा
पविसंतं वा सात्तिज्जति ॥९-१८॥

‘जे’ति निद्वेसे, ‘भिक्खु’ पुठवपण्णिओ, राज्ञु दीप्तौ, ई-
सरतलवरमादियाणं अभिसेगाणमहंततरो अभिसेयो महाभिसेओ,
अधिरायत्तेण अभिसेयो, तस्मि वट्टंते जो तस्समीवेण मज्जेण वा
णिक्खमति वा पविसति वा तस्स आणादी दोसा इ ॥

भा. २५५४ -- रण्णो महाभिसेगे, वट्टंते जो उ णिक्खमे भिक्खु ।

अहवा विपविसेज्जा, सो पावति आणमादीणि ॥७२॥

भा. २५५५ -- मंगलमंगले वा, पवत्तण णिवृत्ते य धिरमधिरे ।

विजए पराजए वा, वोच्छेयं वा वि पडिसेहं ॥७३॥

एतौ मंगलबुद्धीए पवत्ताण अधिकरणं, अमंगलबुद्धीए णियत्ते अधिकरण-
दोसा, वोच्छेदादिया य, जइ से धिररज्जं विजओ वा व जातो
पुणो पुणो मंगलएसु अत्थेसु साहवो तत्थ ठविज्जंति अधिकरणं च ।

अधिरे पराजए वा वोच्छेदं पडिसेहं वा णिव्विसयादि करेज्ज ।
॥ अहवा --

भा. २५५६ -- दहूण य रायदिदं, परीसहपराजिओऽत्थ कोई तु ।

आसंसं वा कुज्जा, पडिगमणाईणि व पयाणि ॥७४॥
पूर्ववत् ॥७४॥

भा. २५५७ -- बित्तिपदमणप्पज्जे, अभिचारऽविकोविते व अप्पज्जे । धारे

जाणंते वा वि पुणो, अणुणवणादीहिं कज्जेहिं ॥७५॥
काए विधीए अणुणवित्तवो ? किं पुत्तिवं पच्छा मज्जे य
अणुणवेयवो ? उच्यते --

भा. २५५८ -- पाठणमणुणवणा, पुत्तिवं पच्छा अमंगलमवण्णा ।

उवओगपुच्छिऊणं, न णाए मज्जे अणुणवणे ॥७६॥

भा. २५५९ -- ओहादीयाभोगिणि, णिमित्तविसरण वा वि णाऊणं ।

भदे पुठवाणुण्णा, पंतमणाए य मज्जेस्मि ॥७७॥

ओहिमादिणा णाणदिसेतेण आभोगिणिविज्जए वा अवितह-ज्जा

णिमित्तेण वा उवउज्जिऊणं, अप्पओ असति अणं वा पुच्छिऊणं -

धिरंते रज्जं णाऊणं अणुणवणा पुत्तिवं भवति । अधिरं वा रज्जं
णाऊण पुत्तिवं अणुणवाविज्जंती अमंगलबुद्धी वा से उप्पज्जंति, पच्छा
अवसाबुद्धी उप्पज्जति, ओहिमादिणायाभावे वा मज्जे अणुणवेति ।

॥७६॥

भा. २५६० -- अणुणविते दोसा, पच्छा वा अप्पियं अवण्णो वा ।

पंते पुठवममंगल, णिच्छुभण पओसपत्त्यारो ॥७८॥

मम रज्जाभिसेए अट्ठारस पगतीओ सव्वपासंडा य अण्ये

येद्वान्नायया इमे सेयभिवसणो णागता तं एते अप्पमहा अलोक्का

अहवा अहमेतिसिं अप्पओ, णिव्विसयादी करेज्ज, पच्छा वि -
 विं अवहादोषो भवति, पुब्बं अमंगलदोसो, तम्हा ते अणुणवेयव्वा ॥७८॥
 मा. २५६१ -- आभोएत्ताण विद्द, पुब्बिं पच्छा णिमित्तविसरण।

राया किं देमि ति य, जं दिण्णं पुठ्वरादीहिं ॥७९॥
 इति ति (२) धम्मलाभेत्ता भणति -- अणुजाणह पाउग्गं, ताहे जइ जाणति
 पाउग्गं भइगो वा ताहे भणाति - जाव अणुण्णायं। अयाणगो -
 राया भणति किं देमि ? ताहे साहवो भणति -- जं दिण्णं पुठ्व-
 रातीहिं ॥७९॥

मा. २५६२ -- जाणंतो अणुजाणति, अजाणतो भणति तेहि किं दिण्णं। पाउग्गं ति य वुत्ते, किं पाउग्गं इमं सुणसु ॥८०॥
 किं दिण्णं पुठ्वरातीहिं ? साहवो भणति -- इमं सुणसु -

मा. २५६३ -- आहारउवहिसेज्जा, ठाण-णिसीयण-तुयटटगमणादी।
 धीपुरि-साण य दिक्खा, दिण्णा पे पुठ्वरादीहिं ॥८१॥
 एवं भणिए --

मा. २५६४ -- भइओ सव्वं वितरति, दिक्खावज्जमणुजाणते पंतो।
 अणुसदंठातिमकारं, णिते गुरुगा य आणादी ॥८२॥
 पंतो भणाति मा पठ्वावेह, सेसं अणुण्णायं, जइ तुळ्पे सव्वं
 लोणं पठ्वावेह किं करेमो एवं पडिसिद्धा अणुसदंठादी अकारं ततो
 रज्जातो णिति चरुगुरुं, आणादिणो ॥८२॥ इमे य दोसा -

मा. २५६५ -- वेइयसावगपठ्वति उकामअंतरंतबालवुद्धा य। वृत्ति (२)
 चत्ता अजंगमा वि य, अमत्ति तित्थस्स हाणी य ॥८३॥
 एते सव्वे परिचत्ता भवन्ति, चेतियतित्थकरेसु अभिती, पवयणे य
 हाणी क्ता, एत्थ पडिसिद्धं अन्नतत्थ वि पडिसिद्धं, एवं ण कोत्ति
 पठ्वयति। एवं हाणी ॥८३॥

मा. २५६६ -- अचंत्ताणं वि गुरुगा, अमत्ति तित्थे य हाणि जा वुत्ता।
 मणमाण भाणवैता, अचंत्ति अणिच्छे वचंति ॥८४॥
 पडिसिद्धे वि अचंत्ताणं चरुगुरुं। अण्णत्थ वि भविय जीवा
 बोहियव्वा। ते ण बोहंति। अउ तत्थ अचंत्ता सयं भणंता अण्णेहिं
 य भणावित्ता किं चि कालं उविक्खंति, सव्वहा अणिच्छंते अण्णरज्जं
 गच्छंति ॥८४॥

मा. २५६७ -- संदिसह य पाउग्गं, दंडिगो णिक्खमण्णएत्थवारैति।
 गुरुगा अणिग्गमम्मी, दोसु वि रज्जेसु अप्पवहुं ॥८५॥
 पुठ्वभणियं तु जं भणति --

कम्म गाहा॥

एत्थ पडिसेहे देसाणुण्णा। का अणुण्णा ? इमा, "दोसु

वि रज्जेसु अप्पवहुं"ति - तस्स दो रज्जे हवेज्ज ॥८५॥

मा. २५६८ -- एक्कहि विदिण्ण रज्जे, रज्जे एगत्थ होइ अविदिण्णं।

एगत्थ इत्थियाओ, पुरिसज्जाता य एगत्थ ॥८६॥

अहवा सो भणेज्ज - मम दो रज्जे, एगत्थ पठ्वावेह, एगत्थ

मा। तत्थ साहवो रज्जेसु अप्पवहुं जाणिरुण जत्थ बहुया पठ्वयंति

तत्थ गच्छंति। अहवा एगत्थ रज्जे इत्थियाओ अम्भणुण्णाया -

एगत्थ प्ररिसा, दोसु वि रज्जेसु एगतरं दो ॥८६॥

- भा. २५६९ -- तरुणा येरा य तहा, दुग्गयगा अदढगा य कुलपुत्ता ।
जणवयगा पागरगा, अढमंतरवाहिरा कुमरा ॥८७॥
(अहवा भणेज्ज) येरे पढ्वावेह मा तरुणे । अहवा मा येरा
तरुणा । दुग्गप पढ्वावेह मा अदढे । अहवा अदढे मा दुग्गते ।
कुलपुत्ते-कुलपुत्तगहणाओ सुसीला, सुसीले पढ्वावेह मा दुस्सीले ।
अहवा दुस्सीले मा सुसीले । एवं जाणपदा, पागरा, पगरढमंतरा,
बाहिरा, कुमरा-अकतदारसंगहा ॥८७॥
- भा. २५७० -- ओहीमाती पातुं, जे दिक्खमुवैति तत्थ बहुगा उ ।
ते वैति समणुजाणसु, असती पुरिसे य जे य बहु ॥८८॥
असति ति ओहिमातीण, पुरिसे पढ्वावैति, जो वा धीपु-
रिसादियाण बहुतरगे वग्गो तं पढ्वावैति ॥
- भा. २५७१ -- एताणि वितरति तहिं, कम्मघणकस्सडो उ णिव्विसए ।
भरहाहिवो णसि तुमं, पभवामी अप्पणो रज्जे ॥८९॥
कोति एताणि वितरति, कोति पुण अतिपंतो "कम्मघणो"
ति- कम्मवहुलो "कस्सडो"-तिव्वकम्मोदए वट्टमाणो णिव्विसए -
आणवेज्ज । तत्थ पुलागलद्धिमादिणा वत्तव्वं- भरहाहिवो णसि तुमं ।
सो भणति - जइ वि णो भरहाहिवो तहावि अप्पणो रज्जे -
पभवामि ॥८९॥ सो पुण णिव्विसए इमेण कज्जेण करेति --
- भा. २५७२ -- दिक्खेहिं अचछंता, अमंगलं वा मए इमे दिदंता ।
मा वा ण पुणो देच्छं, अभिक्खणं वैति णिव्विसए ॥९०॥
मा अचछंता दिक्खेहिंति, अमंगलं वा, इमे मए दिदंता मा
पुणो अभिक्खणं देच्छामि, एतेण कारणेण णिव्विसए ॥९०॥ भणति
तत्थ --
- भा. २५७३ -- अणुसत्ठी धम्मकहा, विज्जणिमिते पभुस्स करणं वा ।
भिक्खे अलब्भमाणे, अद्दाणे जा जहिं जयणा ॥९१॥
अणुसत्ठी धम्मकहा विज्जामंतणिमित्तादिएहिं उवसाभिज्जति ।
अणुवसमंते जति पभू तो करणं करेति ॥९१॥
- भा. २५७४ -- वेठव्वियलद्धी वा, ईसत्थे विज्जओरसवली वा ।
तवलद्धि पुलागो वा, पेलेलेति तमे तिरे गुरुगा ॥९२॥
जहा भगवया विण्हणा अणगारेण, ईसत्थे वा जो कयकरणो,
विज्जासमत्थो वा जहा अज्जसठडो, सहस्सजोही वा उरस्सवलेण
बुत्तो, तवसा वा जस्स तेओलद्धी उप्पणा, पुलागलद्धी वा, एरिसो
समत्थो बंधित्ता पुत्तं सरज्जे ठवेति । अहवा अप्पणा वट्टावेति जाव
रायपुत्तो जोग्गो लद्धो । इतरो पुण असमत्थो जइ पेलेलेति तो चउ-
गुरुगा । अणुवसमंते णिगंतव्वं, णिगंतहिं उग्गपुप्पयणेसणाच्चं
भुंजतेहिं गंतव्वं, जाहे ण लब्भइ ताहे पणपरिहाणीए जतितुं धेप्पति,
अद्दाणे जा जयणा बुत्ता सा जयणा इहा वि वट्टव्वा ॥९२॥ सूत्रम्
- सूत्रम् - १९ -- जे भिक्खू रण्णो खत्तियाणं शुद्धियाणं सुद्धाभिसित्ताणं इमाओ
दसअभिसैयाओ रायहाणिओ उद्धिदंताओ गणिवाओ वज्जियाओ
अंतो मासस्स दुक्खुत्तो वा तिक्खुत्तो णिक्खमति वा पविताइ वा -
णिक्खमंतं वा पविसंतं वा सातिज्जति । तं - जहा- चंपा महारा
वागिरसी सावत्थी साएयं कं पिल्लं कोसंबी जहा- रविमारा

रायगिहं ॥९-१९॥

रायगुणी

"इमा"-प्रत्यक्षीभावे, दस इति संख्या, राईण ठाणं रायधाणिनि
उद्धिठातो, गणियाओ दस/वंजियाओ णामेहिं, अतो मासत्स
दुक्खतो तिक्खतो वा णिक्खमपवेसं करैत्तस्स हू॥

भा. २५७५ - दसहिं य रायहाणी, सेसाणं सुयणा कया होइ । ॥ १९ ॥
मासत्संतो दुगतिग . ताओ अतितम्मि आणादी ॥९३॥
अन्नाओ वि णयरीओ बहुजणसंपगाढाओ णो पविसियठ्वं ॥९३॥

इमा सूत्रस्य ठ्याख्या -

भा. २५७६ -- इम इति पच्चक्खमी, दस संखा जत्थु राइणो ठाणा । ॥ १९ ॥
उद्धिठरायहाणी, गणिता दस वंज चंपादी ॥९४॥
णामेहिं वंजियाओ चंपादि ॥९४॥

भा. २५७७ -- चंपा महरा वाणारसी य सावत्थियमेव साएतं ।
हत्थिणपुर कंपिल्लं, मिहिला कोसंबि रायगिहं ॥९५॥
बारसक्कणीण एया रायहाणीओ ॥९५॥

भा. २५७८ -- संती कुंथु य अरो, तिण्णि वि जिणक्ककी एक्कहिं जाया ।
तेण दस होति जत्थ व, केसवजाया जणाइण्णा । ९६॥
जासु वा णगरीसु केसवा अण्णा वि जा जणाइण्णा सा वि
वज्जणिज्जा ॥९६॥ तत्थ को दोसो ?

भा. २५७९ -- तरुणा वेसित्थि विवाहरायमादीसु होति सतिकरणं । ॥ ९७ ॥
आउज्जगीयसदे, इत्थीसदे य सवियारे ॥९७॥

तरुणे ण्हातविलिते धीगुम्मपरिबुडे वददूण, वेसित्थीओ, ॥ ९८ ॥
उत्तरवेडिक्कियाओ, वीवाहे य विवाह रिद्धिसम्भे आहिंडमाणो विध
रायाऽण्येविविहरिद्धिजुते णिताणिते वददू, पुत्तभोगीणं सतिकरणं
अभुत्ताण कोउयं पडिगमणादी दोसा । आदिसद्धातो बहू नडनटटादि
आओज्जाणि वा ततविततादीणि, गीयसद्धाणि वा, ललियविलास-
हसियभणियाणि, मंडुलाणि य इत्थीसद्धाणि, सविगारगहणातो
मोहोदीरगा ॥९७॥ किं वान्यत् --

भा. २५८० -- रूपं आभरणविहिं, वत्थालंकार भोयणे गंधे ।

मत्तुम्मत्तविठवण, वाहणजाणे सतीकरणं ॥९८॥

सिंगारागारदूवाणि, हारऽद्धहारादिया आभरणविधि,

[२३९२] वत्था "आजीनसहिणादिया", सत्तमुद्देसगाभिहिता, केसपुष्पादि
अलंकारो, विविधं वंजणोववेयं भोयणजायं पुंजमाणं पासित्ता, मिगंड-
कप्पूरागुरुकुमवंधणवुरुक्खादि ए गंधे, तथा मत्ते विलोलधोलंतनयणे,
उत्त-प्राबल्येन मत्ते उन्मत्ते, दरमत्तो वा उन्मत्तो, विविध-वेसेहिं -
विठविया, आसादिवाहणादूढा, सिवियादि एहिं य जाणेहिं -
गच्छमाणे पासित्ता, सतिकरणादि एहिं दोसेहिं संजमाओ मज्जे-
ज्ज । अहवा वेहाणसंगदपठं वा करेज्ज । ९८॥ इमे य विराहणादोसा-

भा. २५८१ -- हयगयरहसम्मदे, जणसम्मदे य आयवावत्ती ।

भिक्षवियारविहारे, सज्झायज्झाषपलिमंथो ॥९९॥

हयगयजणसम्मदेण आयविराहणा भवे, बहुजणसम्मदेण रोहिय-

आवासरत्तासु उदिकसंतस्स भिक्षवियारे विहारेसु सज्झाएसु य पलिमंथो

अध्याउले ज्ञानपल्लिमंथो ॥९१॥

जह्वा एते दोसा तम्हा एत्थ ण गंतव्वं । भवे कारणं --

भा. २५८२ -- वित्तियपदे असिवादी, उवहिस्स व कारणे व लेवस्स ।

बहुगुणतरं च गच्छे, आयरियादि च्व आगाढे ॥१००॥

तत्ति सिव्वं अण्णओ असि वं तेण अतिगम्मति, उवही वा अण्णओ ण -

लब्भति तत्थ सुलभो लेवो, गच्छवासीण वा तं बहुगुणं सेत्तं, आय-

रियाण वा तत्थ जवपिज्जं पाउग्गं वा लब्भति । आदिसद्वाओ

बालुदढगिलाणायण वा अण्णतरे वा आगाढे पओयेणे ॥१००॥ अहवा

भा. २५८३ -- रायादिगाहणदूठा, पडुठउवसामणदूठकज्जे वा ।

सेहे व अतिच्छंता, गिलाणवेज्जोसहदूठा वा ॥१०१॥

रण्णो धम्मगाहणदूठा । रण्णो अण्णस्स वा पडुठस्स उव-

समदूठा । सेहो वा तत्थ ठितो सन्नायगाण य अगम्मो, तम्मज्जेण

वा गच्छिउकामो, गिलाणस्स वा वेज्जोसह पिमितं । १०१॥ सूत्रम् -

सूत्रम् -- २०-

जे भिक्खू रण्णो खत्तियाणं मुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं असणं

वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा परस्स नीहडं पडिग्गाहिति

पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति । तं जहा-खत्तियाण वा राईण वा

कुराईण वा रायसंसियाण वा रायपेसियाण वा ॥९-२०॥

क्षतात् त्रायन्तीति क्षत्रिया आरक्षकेत्यर्थः, अधिवो राया,

कुस्सितो राया कुराया, अहवा पच्चंतपिवो कुराया । जे एतेसिं

चेव प्रेच्याः ते पेसिता, एतेसिं णीहडं - णिसदूठं-दत्तमित्यर्थः । या

भा. २५८४ -- खत्तियमादी ठाणा, जत्तियमेत्ता उ आहिया सुते ।

तेसू णीहडगहणे, दोसा ते तं च वित्तियपदं ॥१०२॥

सूत्रम् --

सूत्रम् -- २१- जे भिक्खू रण्णो खत्तियाणं मुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं असणं

वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा परस्स नीहडं पडिग्गाहेति

पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति । तं जहाण्डाण वा णट्टाण वा -

कच्छुयाण वा जल्लाण वा मल्लाण वा मुठ्ठियाण वा वेलंबगाण वा

कहगाण वा पवगाण वा लासगाण वा दोखलायण वा उताणुयाण

वा ॥९-२१॥

णाडगादि णाडयंता णडा, णट्टा अकेल्ला, जल्ला रातः

स्तोत्रपाठकाः, अणाहमल्लाणं पविठ्ठा मल्ला, मुठ्ठिया -

(अनुसूची २)

जुज्झणमल्ला, वेलंबका सेल वा अन्तातिगा कहाकारगा कहगा, x /

णदीसमुद्धादिषु जे तरंति ते पवगा, जदसद्वपयोत्तारो लासगा

मंडा इत्यर्थः ।

भा. २५८५ -- नडमादी ठाणाखलु, जत्तियमेत्ता य आहिया सुते ।

तेसू णीहडगहणे, दोसा ते तं च वित्तियपदं ॥१०३॥ तं चेव (प्र.)

सूत्रम् --

सूत्रम् -- २२ जे भिक्खू रण्णो खत्तियाणं मुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं असणं

वा पाणं वा साइमं वा परस्स नीहडं पडिग्गाहेइ पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥ तं जहा आसवोसयाण वा हत्तियपोसयाण वा

महिसपोसयाण वा वसहपोसयाण वा सीहपोसयाण वा वग्घपोस-

याण वा अयपोसयाण वा पोयपोसयाण वा मिगपोसयाण वा -

सुवरपोसयाण वा सुवरपोसयाण वा मंडपोसयाण वा कुक्कुडपोस-

याण वा वित्तियपोसयाण वा वित्तियपोसयाण वा लावयपोसयाण

जी वा चीरल्लुपोसयाण वा हंसपोसयाण वा मयूरपोसयाण वा सुय-
पोसयाण वा ॥९-२२॥

बृहत्तरा रक्तपादा वट्टा, अल्पतरा लावगा ।

भा.२५८६ -- पोसगमादी ठाणा, जत्तियमेत्ता उ आहिया सुते ।

आप्ते (३०) तेसू णीहडगहणे, दोसा ते तं च वित्तियपदं ॥१०४॥

सूत्रम् --

मुदियाणं

सूत्रम् - २३ -- जे भिक्खू रण्णो सत्तियाणं मुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं असणं वा पाणं
वा साइमं वा साइमं वा परस्स णीहडं पडिग्गाहेति पडिग्गाहेतं
वा सात्तिज्जति ॥ तं जहा आसदमगाण वा हत्तियदमगाण वा ॥९-२३॥

सूत्रम् - २४ -- जे भिक्खू रण्णो सत्तियाणं मुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं वा
असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा परस्स णीहडं पडिग्गाहेति
पडिग्गाहेतं वा सात्तिज्जति । तं जहा - आसमिंठाण वा हत्तिय-
मिंठाण वा । ९-२४॥

सूत्रम् - २५ -- जे भिक्खू रण्णो सत्तियाणं मुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं असणं
वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा परस्स णीहडं पडिग्गाहेइ
पडिग्गाहेतं वा सात्तिज्जति । तं जहा-आसरोहाण वा हत्तिय-
रोहाण वा ॥९-२५॥

भा.२५८७ -- दमगादी ठाणा खलु, जत्तियमेत्ता उ आहिया सुते ।

तेसू णीहडगहणे, दोसा ते तं च वित्तियपदं ॥१०५॥

इमं सुत्तवक्खाणं --

भा.२५८८ -- आसाण य हत्थीण य, दमगा जे पढमताए विणियंति । ण

जेण्ड (३०) परियट्ठमैठ पच्छा, आरोहा जुद्धकालम्मि ॥१०६॥

जे पढमं विणयं गाहेति ते दमगा, जे जवा जोगासपेहिं जलजेग्गा (३).
वावारं वा वहेति ते मैठा, जुद्धकाले जे आरुहेति ते आरोहा ॥

॥१०७॥ सूत्रम् --

सूत्रम् -- २६ -- जे भिक्खू रण्णो सत्तियाणं मुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं असणं
वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा परस्स णीहडं पडिग्गाहेति
पडिग्गाहेतं वा सात्तिज्जति ।

तं जहा - सत्थवाहाण वा संवाहावयाण वा अब्भंगावयाण वा
उव्वट्टावयाण वा मज्जावयाण वा मंडावयाण वा छत्त-ग्गहाण
वा चमरग्गहाण वा हडप्पग्गहाण वा परियट्ठग्गहाण वा दी-
वियग्गहाण वा असिग्गहाण वा धणुग्गहाण वा कौत्तग्गहाण वा ॥९-२६॥

सत्ति
हाण

सत्तिहाण वा

इसत्यमादियाणि रायसत्याणि आहयति-कथयति ते सत्य-
 डि वाहा, पडिमहंति जे ते परमद्धा, शयनकाले परिपिटटंति, खतपाका-
 दिना तिलेन अळभंगेति, पादेहिं, उव्वटटंति, प्हायति जे ते मज्जा-
 पा वद्धा, मंडादिणा मंडेति जे ते मंडावगा, वस्त्रपरावर्तं गृण्हन्ति जे
 ते परियटटगा, आभरणमंडयं "हडप्पो", चावं धुयं, असी लग्गं ।

भा.२ ९० -- सत्यवाहावि ठाणा, जत्तियमेत्ता उ आहिया सुते ।
 तेसु नीहडगहणे, दोसा ते तं च वितियपदं ॥१०८॥

सूत्रम् --

सूत्रम् -२७ -- जे भिक्खु रण्णो सत्तियाणं मुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं असणं
 वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा परस्स नीहडं पडिग्गाहेति
 पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति । तं जहा- वरिसधराण वा केवुइज्जाण
 वा दोवारियाण वा इंडारक्खियाण वा ॥९-२७॥

भा.२ ९१ -- वरिसधरदुठाणादी, जत्तियमेत्ता उ आहिया सुते । ज्ञा सत्तु (अ०)
 तेसु नीहडगहणे, दोसा ते तं च वितियपदं ॥१०९॥

गतार्था --

सूत्रम् -२८ सूत्रम् --२८

जे भिक्खु रण्णो सत्तियाणं मुदियाणं मुद्धाभिसित्ताणं असणं
 वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा परस्स नीहडं पडिग्गाहेति
 पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति । तं जहा-खुज्जाण वा चिलाइयाण
 वा वामणीण वा पुडभीण वा वड्वरीण वा पाउसीण वा जोषि-य
 याण वा पल्लवियाण वा ईसणीण वा थारुगिणीण वा लउसीण वा
 लासीण वा सीहलीण वा आलदीण वा पुलिंदीण वा सवरीण वा
 परिसिणीण वा ॥९-२८॥

तं सेवमाणे आवज्जति चारुम्मासियं परिहारदुठाणं अणुग्घा-
 इयं । नीसीहे उद्देसो नवमो ॥ चट्ठी कुवुहाकारदिग्गता चउत्ता
 शरीरवक्का खुज्जा, पठ्ठिवदुगाहारा पिग्गता वडभं, सेसा

विशयाभिहाणेहिं वत्तव्यं ।

भा.२ ९२ -- खुज्जाई ठाणा सत्तु, जत्तियमेत्ता उ आहिया सुते ।
 तेसु नीहडगहणे, दोसा ते तं च वितियपदं ॥११०॥

१ डा (सा)
 भा.२ ९३ -- अद्धाणसद्वोसा, दुग्गुठिता लो संकीर्तिकरणं । ३ ।

आतपरसमुत्थेहिं, गेण्हणगहणादिया दोसा ॥१११॥
 खुज्जादियासु गच्छंतस्स अद्धाणदोसा । गीयादिया य
 सद्वोसा । दुग्गुठिताओ य ताओ लोए, अणावारसेवणे संकिज्जति ।
 भुत्ताण सतिकरणादिया दोसा । इतराण कोउयं । आयपरउभयसमुत्त्या
 य दोसा । सो वा इत्थिं इत्थी वा तं वला गेण्हेज्ज । गेण्हण-
 कदढणदोसा ॥ ॥११०॥१११॥
 ॥इति नितीहवितेसवुण्णीए उद्देसओ नवमओ संमतो ॥

-----xox-----

जे भिक्षु भदंतं आगाढं वदति वदंतं वा सातिज्जति॥ १०-१॥

MT. 2498 --

मा भुंज रायपिंडं, ति चोइतो तत्त्य मुच्छितो गिद्धो ।

सुज्जाती मा वच्चसु, आगाढ च उप्पती दसंमो ॥१॥ च/स्म

चेदिलो

गुरुणा वेतितो मुच्छिद्ययिद्धे एकार्यवचने, अहवा तं भुंजतो
संजम ण याणति मुच्छितवत्, मुच्छितो अभिलाषमात्रगृहः । अहवा
दियाणमालयं वच्चेति । चोदितो आगाढवयणं भजेज्ज । एस - ३११
आगाढवयणस्स । दसमुद्धेसगस्स एस संवंधो ॥ १ ॥

22x22x134x3

५७ "जे" इति निदेशे, "भिक्खु" पुत्रववणिग्गो, "मदि" कल्याणे
सुखे च दीप्तिस्तुतिसौख्येषु वा, माहात्म्यस्य सिलोकः । "भदंतो
- आचार्यः । अत्यर्थं गाढं- आगाढं "वद" व्यक्तायां वाचि,
अण्णं वा वदंतं अणुमोदेति ॥ णिज्जुत्ती --

भा.२५९५ -- आगाढं पि य दुविहं, होइ असूयाइ तह य सुयाए ।

एएसिं पत्तेयं, दोण्हं पि परूवणं वोच्छं ॥ २ ॥

आगाढं द्विविधं- असूताए सूताए वा ॥ २॥ आगाढफल्सो-

भयस्युत्ताण तिण्ह वि इमं सरूवं --

भा. २५९६ -- गाढुतंगूहणकरं, गाहेतुम्हं व तेण आगाढं । च

णेहरहितं तु फरुसं, उभए संजोयणा णवरं ॥ ३॥

गाढं उक्तं गाढुक्तं, तं केरिसं ? "गूहणकरं" अन्यस्याख्यातुं

न शक्यते, अहवा शरीरस्योष्मा येनोक्तेन जायते तमागाढं। नेह-
रहियं निष्पिवासं करुसं भण्णति। गाढकरुसं उभयं, ततियसुते -
संजोगो दोण्ह वि ॥३॥ सूयासूयवयणाणं इमेहिं दारेहिं सखुवं -
जाणियत्वं --

भा. २५९७ -- जाति^१कुल^२वृ^३भा^४सा, ध^५र्ण^६ वल^७ प^८रि^९या^{१०}ग ज^१स^२ त^३वे^४ ल^५ा^६भे ।

सत्तवयवुद्धि धारण, उग्गहसीले समायारी । ४॥

दारगाहा

भा. २५९८ -- अहं मे जातिहीना जातीमंतेहि को विरोहो मे। हेण

एस अस्यया स्यया तु णवरि परवत्थुणिद्वेसो ॥५॥ अ.

-- लोकप्रसिद्धं उल्लिङ्गितवचनं सूचा । अत्र तादृशं न गृहीतव्यम् ।

इह तु परं दोषेण सूचयति- स्पष्टमेव दोषं भाषतीत्यर्थः । परवत्यु-
 णिहो-सो पाप भदंतं चैव भणति तुमं जातिहीनो"ति । ॥ ३॥

भा.२५९९ -- अम्हे मो कुलहीणा, को कुलपुतेहिं सह विरोहो पे।

एस असूया, सूया, तु णवरि पर वित्थुण्डिसो ॥ ५ ॥ व.

भा. २६०० -- अम्हे मो रूव हिणा, सरूवदेहेसु को विरोहो जे। हेण

एस असूया सूया, तु णवरि परवत्थु णिद्देसो ॥ ६॥

भा. २६०१ -- अम्हे मो अकतमुहा, अलं विवाएण पे कतमुहेहिं ।

एस असूया सूया, तु णवरि षरवत्थुणिद्वेसो ॥ ७॥

वाग्मी-कृतपुत्रः । भासाए द्वितीयव्याख्यानम् --

मा. २६०२ -- सरफखानिठहरं ये, वक्कं तुज्झं भिय-महर-गंभीरं ।

एस अस्या स्यात्, तु णवरि परवत्पुणिद्धेसो ॥ ८ ॥

सरोसवयणमिष्रं अकृतं सरं, प्रणयनेहणित्तण्हं फरुसं, जगारादियं

अप्रवयारं णिठ्ठरं, "जे" इत्यात्मनिर्देशे, अक्षरैरिह पिते, अत्यम-त

भिधाणेहिं मधुरं, सुरेण गंभीरं ॥ ८॥

भा. २६०३ -- अम्हे मो धणहीणा, आसि अगारम्मि इदिदमं तुळ्हे ।
एस असूया सूया, तु णवरि परवत्थुणिद्वेसो ॥ ९॥

भा. २६०४ -- एमेव सेसएसु वि, जोएयव्वा असूयसूयाओ ।
आतगता तु असूया, सूया पुण पागडं भणति ॥ १०॥

अप्पणो दोसं भासति, ण परस्स एसा असूया । ण अप्पणो
परस्स फुहुमेव दोसं भासति एससूया, सुर्येतीति सूया । ओरसवल-
सगाथा-सतुर्थं सूचितपद-कारणा
युक्तो बलवान् । परियायो प्रज्जयाकालः । लोके त्वातिर्महात्मा
इति वक्षुः संजमो वा चरत्थादिओ तवो । आहारोवकरणादिएसु
लद्धिमं लाभो । सत्त्वेन युक्तः शक्तो वा शक्तः । प्रथमे वयसि स्तः
वर्तमानः त्रिदशवत् वयंव, जो वा जम्मि वए ठितो तस्स तहा गुणं
भासति । उप्पत्तियादिबुद्धिजुतो बुद्धिमं । धारणा वृद्धस्मृतिः । बहु
बहुविधक्षिप्राः निश्चितासु विगध्यवाणां उगं गं करेति । अक्कोहादीणां उणा
सीलेण जुतो सीलव । चक्कवालासामायारी पजुतो कुसलो वा । एतेज्जत्था
सत्त्वे सूयासूएहिं भाणियव्वा ॥ ५-६-७-८-९-१०॥

भा. २६०५ -- एक्केक्कां सा दुविहा, संतमसंता य अप्पणि परे य ।
पच्चक्ख परोक्खा वि य, असंत पच्चक्ख दोसयरा ॥ ११॥
आतगता असूया, परगता सूया । असूया-संतासंता य । सूया
वि संतासंता य । जहत्थेण ठियं संतं । अपूतार्यं अतुतं असंतं । परस्स
जं पभासति तं (परोक्खं) पच्चक्खं वा, असंतं पच्चक्खं महंतदोसतरं
भवति ॥ ११॥ अहवा इमेहिं अप्पाणं परं वा पसंसति निदति वा -

भा. २६०६ -- गणियायते बहुसुते, मेधावायैरियधम्मकहिवादी ।
अप्पकसाए बुद्धे, तेषुए दाहे य मडहे य ॥ १२॥

भा. २६०७ -- अम्हे समणा ण गणी, को गणिवसहेहि सह विरोहो णे ।
एस असूया सूया, उ णवरि परवत्थुणिद्वेसो ॥ १३॥

भा. २६०८ -- अगणिं व गणिं बूया, गणिं व अगणिं तु हासमादीहिं ।
एवं सेसपएसु वि, सप्पडिवक्खं तु पेयव्वं ॥ १४॥

सेसा पदा बहुसुयादिया । विचितं बहुयं च सुयं बहुसुतो ।
तिविधो मेधावी-गहणधारणामेरमेधावी य । आयरिओ गच्छा-
हिवती, तत्थेवं भासति अम्हे के आयरियत्तस्स जे सामायारिं -
पि ण याणामो, अहवा भणाति तुमं को आयरियत्तस्स जो सामा-
यारिं पि न याणसि । चउव्विहाए अस्सेवणिमादियाए धम्मकहा-या
लद्धीए जुतो । समयपरसमएसु कतागमो उप्पण्णप्पतिमो वादो ।
बहु अल्पकषायं । क्रियासु अवक्षः स्थूरः । तनुर्दक्षः । जड्ढो मो -
युग्म देहा, को तणुदेहेहिं जे सह विरोहो । घट्टेमो निच्च उवरिं,
मडहसरीरेहिं को विरोहो जे । गिदं वा करेति धूती य पर-
मप्पणो कंठतरं णाउं परवयणपयोगवसा पच्चुत्तरमप्पणा देति ॥ १२-
१३-१४॥ एतेसामप्पणतरं आगाडं जो वदेति तस्सिमा सोही --

भा. २६०९ -- ठेदावी आरोवण, नेयव्वा जाव मासियं लह्यं ।
आयरिए वसभम्मि य, भिक्खुम्मि य खुदडए वेव ॥ १५॥

भा. २६१० -- आयरिओ आयरियं, आगाडं वयति पायइ च्छेयं । द
वसमे उग्गुरु भिक्खुम्मि च्छल्लु खुदडए गुरुगा ॥ १६॥ लुक्क

- आयरिओ आयरियं आगाढं वदति छेदो। आयरिओ वसभं क्रा। आयरिओ भिक्खुं हू। आयरिओ सुद्धं हू।
 भा.२६११ -- वसभे उग्गुरुगाई, छल्लह्मगा भिक्खु सुद्धं गुरुगाई।
 अंतो पुण सिं चउलहु, मासगुरु मासलहुओ य ॥१७॥
 वसभो आयरियं आगाढं वदति ६ (गु)। वसभो वसभं ६(ल)
 वसभो भिक्खुं हू। वसभो सुद्धं हू। भिक्खु आयरियं आगाढं
 वदति हू। भिक्खु वसभं हू। भिक्खु भिक्खुं हू। भिक्खु सुद्धं मासगुरु
 सुद्धओ आयरियं आगाढं वदति हू। सुद्धओ वसभं हू। सुद्धओ
 भिक्खुं मासलहु सुद्धओ सुद्धयं मासलहु ॥१७॥
 अहवा अन्यः प्रायश्चित्तक्रमः ।
 भा.२६१२ -- पंचण्हायरियाहं, छेया एक्केक्क हासणा अहवा। दे
 राइदियवीसंतं, चउण चत्तारि वि विसिद्धा ॥१८॥
 आयरियवसभभिक्खु येरो सुद्धो य छेवादी वीसराइदियाह
 अंते एतेणं चैव चारणियप्पओगेणं चारेयच्चं। जत्थ जत्थ चउगुरुं
 तत्थ तत्थ सुत्तणिवाओवद्धठवो। अहवा पुच्चुत्ताण चउणं चउगुरुं
 तवकालविसेसियं। अहवा सच्चैसिं अविसिद्धं चउगुरुं ॥१८॥ चैव
 भा.२६१३ -- जं चैव परद्धाणे, आसायंतो उ पावए ओमं।
 तं चैव य ओमो वि य, आसाइंतो वि राइणियं ॥१९॥ उ
 परद्धाणं परं प्रधानं ज्येष्ठमित्यर्थः। जं सो ओमं आसावैतो
 पावति ओमो वि तं चैव जेद्धं आसावैतो पावति ॥१९॥
 भा.२६१४ -- एएसामण्णयरं, आगाढं जो वदे भवतारं।
 सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्तविराधणं पावे ॥२०॥
 ओ असंखडादयो दोसा, पक्खापक्खग्गहणे य गच्छेदो ॥२०॥
 कारणे भणैज्जा वि --
 भा. २६१५ -- वित्तियपदमणप्पज्जे, अप्पज्जे वा वएज्ज सिंसंतो।
 उवलंभद्धा य तथा, सीयंते वा वदेज्जा हि ॥२१॥
 प्पज्जो अणवज्जो वा साहू भणैज्जा, अणवज्जो वा भवंतो भणैज्ज।
 अप्पज्जो वा भणैज्ज सिंसणपरं भवंतं। सो आयरिओ बहुत्सुओ -
 जातीहीणो सीसपडिच्छए अभिक्खं जातिमादीहिं सिंसति, सो
 सुत्तये उवजीविउं न सक्केति, ताहे तस्स जातिसुरणाए सिंसं - सा
 उवालंभं वा करेज्ज। जो आयरिओ जाइहीणो "अहं ण पज्जामिति" x
 त्ति अणे साहू जातिमातिएहिं सिंसति। तस्स अण्णावदेसेण इमा -
 सिंसा --
 भा.२६१६ -- जातिकुलस्स सरिसयं, करेहि ण हि कोदवो भवे साली। सं | उ
 आसललियं वराओ, चाएति न गहमो काउं ॥२२॥
 तुज्ज वि जं कुलं जाती वा तं अम्हेहिं परिण्णायं तो अप्पणो
 चैव जाति कुलं सरिसं करेहि। मा कोदवसमाणो होउं अप्पाणं -
 सालिसरिसं भण्णतु। णो वा गहमसमाणेहिं होउं जातीअस्सललितं सु
 काउं सक्कति ॥२२॥
 अरुच विरूषेण सिंसमाणो इमं भण्णति --
 भा.२६१७ -- रूक्खेव सरिसयं, करेहि ण हु कोदवो भवे साली।
 आसललियं वराओ, चाएति न गहमो काउं ॥२३॥

कंठा ॥२३॥ वायगो-गणी, आयरिओ वा, जेण कतो तस्सिमा
सिंसा --

- भा. २६१८ -- अह वायगो ति मण्णति, एस किर गणी अयं च आयरिओ ।
सो वि मण्णे एरिसओ, जेण कओ एस आयरिओ ॥२४॥ कंठा विंसागता
इमो उवालंभो सिंसते । सीतंते वा -- दं
भा. २६१९ -- जाती-कुलस्स सरिसं, करेहि मा अप्पवेरिओ होहि ।
होज्ज हु ते परिवातो, गिहिपक्खे साहुपक्खे य ॥२५॥
परिवयणं परिवातो-अयसो अणुणकित्थं इत्यर्थः । २५॥ वा
अहवा इमो उवालंभो --

- भा. २६२० -- जुत्तं णाम तुमे वा-यएण गणिणं व एरिसं काउं ।
आयरिएण व होउं, काऊणं किं च काहामो ॥२६॥

तदिति नेति निर्देशे, वाचको वा आयरियस्स वा होउं किं एरिसं काऊणं x
जुज्जति ? अह तुक्खे वेव मज्जायरक्खगा होउं करेह तो अम्हे किं
काहामो ॥२६॥ सीदंते वा इमो उवालंभो --

- भा. २६२१ -- अहवा ण मज्ज जुत्तं, भवंत एयारिसाणि वोउं जे ।
गुरुभति चोइतमणो, मणामि लज्जं पयहिरुणं ॥२७॥
कंठा ॥२७॥ किं चान्यत् --

- भा. २६२२ -- वरतर मए सि भणितो, न यावि अण्णेण पच्चुवालद्धे । च्छु
अं वि ण्णे मम वेण्णप्पं, भणेज्ज अण्णो पगासंतो ॥२८॥
अहं ते पच्छण्णे दोसपच्छायुणं करंतो मणामि, अण्णो पुण व
सुक्कि दोसकित्थं करंतो बहुजणमज्जे भणेज्ज, तेण वरतरं मए सि भणितो ॥
॥२८॥ एवं भणिज्जंतो जति रूसेज्ज तो इमं मण्णति --

- भा. २६२३ -- तुम्हे मम आयरिया, हितोक्खसं ति तेण सीसोऽहं । दोस्से
१ तुक्खे (अ) एवं वियाणमाणा, ण हु जुज्जति रूसिं भंते ॥२९॥
जेण मे हितोक्खसं देह तेण तुक्खे मम आयरिया, हिओव-
देसिणो ति काउं अहं वि सीसत्तणं मे पडिहवण्णो । किं च --
जो जेण जम्मि ठाण-म्मि ठावितो दंसणे व चरणे वा । सो तं
तओ जुत्तं त-म्मि वेव काउं भवे णिरिणो । एवं वियाणमाणा
तुक्खे किं रूसह ॥२९॥

- भा. २६२४ -- एमेव सेसएसु वि, तस्सेव हितदिठया वदागाढं ।
रागं कुसुंभओ सुय-इ ण वि हु अविकोईओ संतो ॥३०॥
सीदंतस्सीदंतो एतं पायसो सिंसंतसीदंतो भणितं । "सेसएसु वि" अणप्पज्झादिएसु
तस्सेव गुरुस्स हियदठता वदे आगाढं । अहवा एयं आगाढवयणं च-
भवंते भणियं, सेसएसु वि उवज्झायादिएसु हियदठता वदे आगाढं ।
चोदगाह -- जाणं तेहिं गुरु कहं आगाढं मण्णति ? उच्यते- कु-
संभगो अविकोवितो रागं जहा ण पुंचति तहा गुरु वि एगंते जाव
फुहोवदेसेण ण विकोवितो ताव अणायारसेवणं ण पुंचति ॥३०॥ किं
चान्यत् ।

- भा. २६२५ -- वत्थुं वियाणिरुणं, एवं सिंसे उवालभेज्जा वा ।
सिंसा तु णिप्पिवासा, सपिवासा हो उवालंभो ॥३१॥

अलिङ्गितं पि जो माणी

आयरियउवज्जायाविया खरनउयसज्जा वा रायमाइइदिढ-
मंता एते वत्थुं जाणिऊण सिंसा उवालंभो वा पयुजियव्वो ।

भा. २६२६

पिण्डदुरं पिण्णहेहवयणं सिंसा, मउयंतिगेहवयणं उवालंभो ॥ ३१ ॥

-- सिंसा खलु ओमम्मो, खरसज्जे वा विसीयमाणम्मि ।

रायणियउवालंभो, पुठवगुरुमहिदिढमाणी य ॥ ३२ ॥

ओमे खरसज्जे सिंसा पउज्जति । रातिणिओ आयरिओ -
जेठ्ठो वा पुठवं गुरू आसी सो य कम्मभारियदाए पासत्थादी
जातो, उण्णिक्खंतो वा, रायादिमहिदिढओ वा, अण्णिदिढं
पि जो माणी, एतेसु उवालंभो पयुज्जति ॥ ३२ ॥ सूत्रम् --

सूत्रम् - २

भा. २६२७

-- जे भिक्खु भवंतं फरुसं वयइ वयंतं वा सातिज्जति ॥ १०-२ ॥

जं लहुसगं तु फरुसं, ब्रित्तिओदेसम्मि वण्णितं पुठिवं ।

ते वेव णिरवसेसं, दसमुदेसम्मि नायव्वं । ३३ ॥

जहा ब्रित्तिओदेसे फरुसं तथा इहं पि उस्सग्गववातेहिं वतव्वं ।

आचार्ये प्रति

णवरं इह आयरिये सुत्तिणिवाओ ॥ ३३ ॥ सूत्रम् --

सूत्रम् - ३

भा. २६२८

-- जे भिक्खु भवंतं आगाढं फरुसं वयइ वयंतं वा सातिज्जति ॥ १०-३ ॥

एसेव गमो णियमा, मीसगसुते वि होति नायव्वो ।

आगाढं फरुसगम्मि पुठवे अवरम्मि य पदम्मि ॥ ३४ ॥

जो एतेसु दोसु पुठ्वुतेसु सुतेसु गमो सो वेव इह मीसगसुते
गमो दट्ठव्वो । णवरं संजोगपच्छित्तं भाणियव्वं ॥ ३४ ॥ सूत्रम् --

सूत्रम् -- ४

-- जे भिक्खु भवंतं अण्णयरिण अच्चासायणाए अच्चासाएति -
अच्चासाएतं वा सातिज्जति ॥ १०-४ ॥

दसासु तेत्तीसं आसावणा भणिता, तासिं अण्णतराए आसादणाए य
आसादेति । आडित्तुपसगो मयादा वाचकः "सत्तु" विसरणगत्य-
वसानेषु । गुरुं पठुच्च विण्णयरिण जं फलं तमायं सादेतीति आसादणा
सा य आसादणा चठव्विहा --

भा. २६२९

-- दव्वे सेते काले, भावे आसायणा सुजेयव्वा ।

एएसिं णाणत्तं, वोच्छामि अहाणुपुठवीए ॥ ३५ ॥

अदि

चउण्ह दव्वादिवाण हमा वक्खा --

भा. २६३०

-- दव्वे आहारादिसु, सेते गमणादिसु नायव्वा ।

कालम्मि विवच्चासे, मिच्छा पडिवज्जणा भावो ॥ ३६ ॥

दव्वे आहारादिसु, सेते रातिणिण सद्धिं असणं वा पाणं
वा साइमं वा साइमं वा आहारेमागे तत्थ सेहतराए सद्धं सद्धं
आहारेति । सेते राइणिण सद्धिं असणं वा पाणं वा साइमं वा
साइमं वा पडिग्गहेत्ता तं रातिणिण अण्णमुच्छिता जस्स इच्छेति
तस्स सद्धं सद्धं दलयति । आदिग्गहणातो पट्ठादिया गुरुणो अवं-
सिया पडिमुंजति । सेते पुरतो पासतो मग्गओ वा आसण्णं गमणं
करेति, आदिग्गहणातो चिउठण्णिणीयणादी आसण्णे करेति ।

कालम्मि विवच्चासो णाम-सेहो रातिणिणस्स रातो वा विवाले
वा बाहरमाणस्स अपडिमुंजेत्ता भवति । विण्णयेण पडिमुंजेत्तं । तस्स
पुण विण्णएण अपडिमुंजेमाणस्स उस्सुतं भवति, तेण विवच्चासो भवति ।
भावे जं गुरू मणति तं ण पडिवज्जति, अपडिवज्जंते य मिच्छा *
भवति ॥ ३६ ॥

भा. २६३१ -- काले उ सुणेयाणे, अपडिसुणेतस्स होति आसयणा ।

मिच्छादिकरुसभावे, अंतरभासा य कहणा य ॥३७॥

"काले"ति-रातो वा वियाले वा गुरुणो बाहेरंतस्स -
सुणेतो वि असुणेतो विव अचठति । एसा कालासादणा । इदाणि
भावासादणा - मिच्छा पडिवविततो भावेति हिसिति वत्ता,
किं तुमं ति वा, फरुसं भणाति, गुरुणो वा धम्मकहं कहंतस्स
अंतरभासा एसा भावासायणा ॥३७॥

वट्वाविएसु चउसु वि इमो अविणयदोसो --

भा. २६३२ -- गुरुष्वचहया आसा - यणा तु धम्मस्स मूलछेदो तु । पच्च
चतुपददोसा एते, एतो व विसेसियं वोच्छं ॥३८॥

गुरुविणयकरणे कम्मवत्सए जो आतो तं सादेति । अहवा - उ
गुरुष्ववतितो पाणादियो आयो, तं अविणयदोसे णे सादेति-
न लभतीत्यर्थः । विणओ धम्मस्स मूलं, सो य अविणयजुतो तस्स -
छेदं करेति । अहवा धम्मस्स मूलं सम्मत्तं, गुरुआसादणाए तस्स छेदं
करेति । वट्वाविएसु चउसु वि एते सामण्यतो दोसा भणिया ।
एतो एवकेवकस्स विसेसेण भणामि ॥३८॥

भा. २६३३ -- सच्चित्तसद्धकारण, अधिकडणमदंसणे भवे दोसा ।

१(८७)

इंगालअविहितेणिं गलंगुडुडालिं सेसेसुं ॥३९॥

गुरुणो अणालोतियं अपडिदेसियं वा जइ भुंजति तो इमे
दोसा- सच्चित्तं फलकंदादी भुंजेज्ज, अतिप्पमाणे वा भुंजेज्ज, तं
हाजे अजीरंतं आदेज्ज वमेज्ज मारेज्ज व सरीरस्स वा अकारं भुंजेज्ज
तेण से वाही भवेज्ज, इंगालसं धुमं वा भुंजे, अविधीए वा भुंजे-
सुरसुरं । चवचवं । दुअं विलंबितं सपरिसाहिं मणवयकाएसु वा अतो
भुंजे, सत्तविहालोयवज्जिते तेणियं भवति / "ठाणादिसपगासयणा ण
भायणपक्खेण" गुरुभावे/सत्तविहो आलोगो; सता वि जयणा सु-
विहियाणं । "सेसेसु"ति राइणिण सद्धिं खद्धं हायं २ रसियं २
अ मणुणं २ इत्यादि गलए लगेज्जा, दुरिए अतिप्पमाणेण वा
कवले उ डूड आयविराहणादिया दोसा ॥३९॥

वट्वासादणा गता । इदाणिं सेतासादणादोसा --

भा. २६३४ -- घटटणरेणुविणासो तिपासओभावणा भवे पुरतो । मि

सेते कालपलिते, गिलाणअसुणेत अधिकरणं ॥४०॥

आसणं गच्छंतस्स गुरुणा संघटटणा भवति, पाडुडिठयेणुना
य वत्थविणासो भवति । सो जति पासतो वामतो दाहिणतो
मग्गतो य पुरतो गच्छंते ओभावणा आयरियस्स । एस सेता-
सादणा गता । इमे काले रातो वियाले वा पेल्लिते आयरियस्स ए
बाहरंतस्स अपडिसुणेमाणस्स सीसस्स गिलाणविराहणा हवेज्ज,
उवकरणदाहो वा, अजंगमो वा आयरिओ डज्जे, अपडिसुणेमा-
णो वा अण्येण साहुणा भणितो - कीस अकण्णसुएण अचठसि ति,
उत्तराडुत्तेण अधिकरणसंभवो ॥४०॥ कालासादाणा गता । इदाणिं द
भावासादणा --

भा. २६३५ -- सेहादीण अवण्णा, परउत्थियगम्म परिभवो लोए ।

भावासायण दोसा, सम्ममणारुटणा चेव ॥४१॥

सेहाविणो विचिंतेज्ज जहा एते अन्हं जेदुतरा आयरि-
यस्स अवसां करेति तथा णज्जति पूर्णं एस पतितो, ते वि सेहा
अवसां करेज्ज, एवं ससिस्सेहिं परिभूतो परतित्थियाण वि गम्मो
भवति, लोगे य परिभूतो भवति। एते भावासादणा दोसा। गुरुणो
उवदेसपदाणे सामणाउदंतस्स भावासादणा चेव॥४१॥

सम्भ
५ गा. ३६

“मिच्छा” पडिवज्जणा भावे”ति अस्य व्याख्या -

मिच्छापडिवत्तीए, जे भावा जत्थ होंति सम्भूया।

तेसू वित्तेहं पडिव-ज्जणा, य आसायणा तम्हा ॥४२॥

मिच्छा अनृतं प्रतिपदनं प्रतिपत्तिः, जत्थेति-दब्बादिएसु

जीवादिपदत्थेसु वा सुतज्जयणसुयद्वंधेषु वा, सम्भूया जे जिपपणत्ता
भावा, ते गुरु अयाणंतो परिसामज्जे पणवेति, तत्थ उवदेसो-
सीसो तुप्पिहक्को अच्छति, जाहे उदित्तो वक्खाणत्तो ताहे
सीसो एगंते गुरुणो सम्भावं साहति। अह सीसो तेसु पदत्थेसु -
परिसामज्जे चेव वितहपडिवज्जणा एत्थ वुत्थाणं करेज्ज ताहे - णाहे
अविणयो भवति, अपिणयपडिवत्तीए य तम्हा आसायणा भवति।
अहवा परिसामज्जे गुरू चोदितो वितहपडिवज्जणं, करेज्ज न -
सम्यक् प्रतिपत्तिरित्यर्थः। तम्हा सीसस्स आसायणा भवति। अहवा
गुरू जाणंतो चेव अणहा अत्थं पणवेति मा परप्पवादी दोसं -
गेण्हेज्ज जहा सवस्स केवलस्स जुगवं दी नत्थि उवओगा। एगो-
पयोगप्रतिपादनमित्यर्थः। तं च सेहतरातो जाणति- जहा अपसिद्धंतं
पणवेति, तत्थ जति वितहं पडिवज्जति आसादणा सेहस्स ॥४२॥
चोदगाह -- जमत्थं आयरिओ ण याणति तमत्थं सीसो कहं -
जाणति ? भणति --

भा. २६२७ -- जं गारणगारस्से, सुतं तु सहसंभुतं यं जं किं चि। सु | व्य

तं गुरु अणहकहणे, णेवभिदं मिच्छपडिवत्ती ॥४३॥

जं तेण सेहतराएण गिहत्थत्तणे सुपल्लयं, अणगारस्से वा अणततो
सुयं, अप्पणा वाहुहितं तं गुरुस्स अण्णहा कहितस्स सो भणज्जा ण
एयं भवति ति, मिच्छापडिवत्तिओ आसादणा भवति ॥४३॥

भा. २६३८ -- एवं भणतो दोसो, इमं सुतं वज्जणहिं मय एवं।

सम्भूयमसम्भूय, एवं मिच्छाउ पडिवत्ती ॥४४॥

एवं गुरुपडिक्कलं भणतो आसादणा दोसो भवति। अहवा सीसो

गुरुं भणह - तुज्ज एवं पणवेतस्स सनवविराडणा दोसो भवति। मम ५ x

सुयं | मय एवं सुयं अणायरियसमोवे। एवं पणविज्जंते समयविराडणा -
दोसो न भवति। एवं सीसस्स सम्भूयमसम्भूय वा परिसामज्जे -
मिच्छापडिवत्तिओ आसादणा भवति ॥

भा. २६३९ -- वितियं पढमे ततिए, य होति गेलण्णज्जमादीसु।

अद्धानादी वितियं, ओसण्णादी चउत्थम्मि ॥४५॥

वितियंति अववायपदं, पढमेति दब्बासायणा, ततिए ति
कालासादणा, वितियंति अद्धानादिसु सेहासायणा, चउत्थे
ति ओसण्णादिसु ठिथस्स। तत्थ पढमत्तियंति गेलण्णं पढुच्च - वि
वितियपदं भवति ॥४५॥

भा. २६४० -- होज्ज गुरुओ गिलाणो, अपत्थयव्वं व तं च से इदं। अ
अविगडमदंसितं वा, पुंजे खं व दलएज्जा ॥४६॥

गुरु गुरु गिलाणो, तस्स य जं अपत्थयव्वं तं लं, ताहे तं
अवियडितं अदंसियं वा सयं पुंजे, अण्यस्स वा अणापुच्छाए खं खं
दलयति। मा सो रातिणिओ सयं पुंजिहिति, एवं गुरुक्खणदठा
अविणयं पि करंते सुद्धो ॥४६॥

भा. २६४१ -- कंटाइसाहणदठा, अवयंमदठा वल्लीणो अद्धाने। स
संवाधुवस्सए वा, विस्सायगिलाण ठेवसुए ॥४७॥

सेतासावणं पडुच्च अववातो भणति - अद्धाने कंटाइसाहणदठा

दं

पुरतो गच्छति, विसमे वा अवलंबणदठा पासतो अल्लीणो गच्छति,
गिलाणस्स वा अवयंमणदठा अल्लीणो अच्छति, संवाधुवस्सए वा
आसण्णतितो अच्छति गच्छति वा, आयरियस्स वा विस्सामणं
करंते आसण्णं चिदठति संघट्टेति वा, गिलाणस्स उव्वत्तणादी वा
करंते संघट्टणादी करेति आसण्णं वा चिदठति, ठेयसुयं वा वक्खा-
णंते अप्पसदं वक्खाणेति मा अपरिणयां पुणेहिंति, ताहे सोतारा
आसण्णं ठविज्जंति ॥४७॥ इमो कालाववावो --

भा. २६४२ -- काले गिलाणवावड, सेहस्स व सारियं भवे बाहिं।

संवाधुवस्सए वा, अधिकरथाई उ मा दोसा ॥४८॥

विवाले अ

राओ वा विद्या वा गिलाणवावडो गुरुस्स वाहरंतस्स ण

देज्ज सद्धं, सेहस्स वा सागारियं बाहिं अंते ठितो सुणंते वि
सद्धं ण देज्ज, मा सण्णायमा सरं पच्चभिजाणित्ता उप्पवाहिंति। ^{व्यापे}

साद्धहिं वा ओतप्रोतं संवाधुवस्सए या सज्जं अणंते उल्लंघिं आसज्जे

वयंतस्स वा अधिकरणादी दोसा तम्हा तत्थ ठियो चेव सद्धं -

करेज्जा। अहवा गिहत्थसंवेदे उवस्सए कारयठिया णसे अधिकरणादि ताणसा

दोसा भविस्संति तम्हा आयरिओ सणियं वाहरति, तं च अणुणंते

तुसिणिओ सुद्धो, अधिकरणदोसइया वा तुसिणिओ अच्छति तहा

वि सुद्धो ॥४८॥

भा. २६४३ -- उल्लावं तु असतो, वारं गिलाणो तडेव उदठेत्तं।

तुसिणी तत्थ गओ वा, पुणेज्ज सो वाहरंतस्स ॥४९॥

दिवा रातो वा वाहरंतस्स गुरुस्स गिलाणो उल्लावं -

वारमसतो गिलाणो तुसिणो अवेज्ज, उदठेत्तं वा असतो तत्थ - ओ

गतो पडिसुणेज्ज-शब्दं वदातीत्यर्थः। ^{गिलाणवावडो वा ओ गुरुण वाहरंतस्स}

तत्थगते चेव पुणेज्जा

इदाणिं भावस्स अववादी भणति --

भा. २६४४ -- भणति रहे जह एवं, हवेज्ज पिदोसभिरहा दोसा।

तुज्जे वि ताव उदठ, भणति पगसे पि पडवूले ॥५०॥ ठै-ठं।

सेहतराएण अपरिणो परिणामज्जे ण कसवो जहा तुमं

पण्णवेसि एवं ण भवति च्चि, तो कडिं लेय माणियव्वं ? उचयेते -

अणानि

"रहे" एगंते जहाहं पण्णवेसि। जति एवं भणति तो पिदोसं।

"इहरहा" जहा तुमं पण्णवेसि एवं सवविहराण्णाओ सो भवति।

तुज्जे वि मयाभिहितं अत्थं उदठ पिं चठति ण चठतीति, ताव

शब्दः परिमाणवाचकः, जहा इमेअ पे पहेय गंतव्वं जावतितं

दिदु

दठं, एयइणमत्थं पुठवावोण ताव उदठ जाव भवे अभिगओ।

अहवा पदपूरणे (घो) दढं-दढं जो मूढो भूतत्वं अपडिव-
ज्जतो पगासुं परिसामज्जे वि भण्णति ॥ ५०॥

गा ४५

भा. २६४५ --

"ओसण्णादी चरुत्यम्मि" अस्य व्याख्या --

विरहे उ मठायंतं, ओसणं भणति परिसमज्जे वि ।

ण वि जाणसि हित्तादि व, नहपडियं किं तुहं तेणं ॥ ५१॥

ओसण्णो आयरिओ, विरहे-एगंते बहु भणितो सगोरवविर-
माहि "ति अठ्ठायंतो- अविरमंतैत्यर्थः, परिसामज्जे वि भणति-
ण याणसि तुमं हितं वा अहियं वा नहपडितेण वा किं तुज्जे तेण लुक्के-
पादेहिं वा संघट्टिज्जति जे ण सो अवमाणितो चिंतेति एते मं -
देवयमिव पेक्खंता इदाणिं मं . ओसण्णदोसेण दासमिव पासंति
तं ण एतेसिं दोसो, मज्झ दोसो उज्जमाणि ॥ ५१॥ सूत्रम् -- अत्ता

सूत्रम् -- ५ -- जे भिक्खु अणंतकायसंजुतं आहारं आहारेह आहारंतं वा अस्सं जा
सातिज्जति ॥ १०-५॥

अणंतकातो मूलकंदो अल्लगफलादि वा एवमादिसम्मिरसं जो
भुंजति तस्स चरुगुरुं ।

भा. २६४६ --

जे भिक्खु असणादी, भुंजेज्ज अणंतकायसंजुतं ।

सो आणा अणवत्त्यं, मिच्छत विराधणं पावे ॥ ५२॥

आणादिया दोसा भवंति । इमे दोसा --

भा. २६४७ --

तं कायपरिचयती, तेण य भुत्तेण संजमं चयती । ते

अतिसद्धअणुचितेण य, विसुइगादीणि आयाए ॥ ५३॥

इमा आयविराहणा - तेण रसालेण अतिसद्धेण अणुचितेण -

य विसूतियादी भवे मरेज्ज वा अजीरंतेण वा अण्णतरो रोगातंको
भवेज्ज, एवं आयविराहणा । जन्हा एते दोसा तन्हा ण भोत्तव्वं ।

कारणे भुंजेज्जा --

भा. २६४८ --

अस्तिवे ओमोयरिए, रायडुत्ते भए व गेलण्णे ।

अद्धाणरोहए वा, जयण इमा तत्थ कायव्वा ॥ ५४॥

पूर्ववत् ॥ ५४॥ इमा वक्खमाणजयणा -- कायव्वा

भा. २६४९ --

ओमं तिभागमहे, तिभाग आयंविले चरुत्यादी ।

निम्मिस्से मिस्से या, परित्तणंते य जा जतणा ॥ ५५॥

जहा पलंवसुते वक्खमाणा जहा वा पेढे ऋणिया तहा वत्तव्वा ।

इमो से अक्खरत्थो -- ओमं एसणिज्जं भुंजति तिभागेण वा ऊणं

एसणिज्जं भुंजति, अद्धं वा एसणिज्जं तिभागं वा एसणिज्जं आयं-

बिलेण वा अच्छति चरुत्यं वा करेति, ण य अणंतकायसम्मिस्सं -

भुंजति, जाहे णिमिस्सं ण लब्धति ताहे परित्तकायमिस्सं गेण्हति,

जाहे तं पि ण लब्धति ताहे अणंतकायमिस्सं गेण्हति, जा य -

पणगादि जयणा सा वदुत्तव्वा ॥ ५५॥ सूत्रम् --

सूत्रम् - ६ -

जे भिक्खु आहाकम्मं भुंजह भुंजंतं वा सातिज्जति ॥ १०-६॥

अत्ता

आधाकहं- आहाकम्मं, तं जो भुंजति तस्स चरुगुरुं, आणा-

दिणो य दोसा । तस्स आहाकम्मस्स कहं संभवो हवेज्ज ? इमो -

भण्णति --

भा. २६५० --

सालीघयगुलगेरस, नवेसु वल्लीफलेषु जातेषु ।

पुण्णदठ्ठाणसद्धा, आहाकम्मं निमंतणया ॥ ५६॥

- x कस्सयित्ति दाणरुद्धो अभिगमं सद्धत्स्स वा णवो साली घरे
पवेसितो ताहे दाणसद्धो चिंतेति पुब्बं जतीण दाउं पच्छा अप्पणा
परिमोणं काहामित्ति आहाकम्मं करेज्ज ! जहा सालीए एवं धृते -
गुडे गोरसे वा णवेषु वा तुंवादिबल्लिफलेसु जातेसु पुण्णणिमित्तं दाण-
सद्धत्तात्ति आहाकम्मं काउं साहुणो णिमंतेज्ज ॥५६॥ तस्स य आहा-
कम्मस्स इमे दोसा --
- भा. २६५१ -- आहाकम्मं ति विहे, आहारे उवधि वसहिमादीसु ।
आहाराहाकम्मं, चउत्विधं होइ असणादी ॥५७॥
आहाकम्मं ति विधं -- आहारे उवधि वसहीए य । आदि -
सद्धो णामादिभेदप्रदर्शनार्थः, उत्तरभेदप्रदर्शनार्थं वा । आहाराहाकम्मं
चउत्विधं -- असणादेयं ॥५७॥
- भा. २६५२ -- उवही आहाकम्मं, वत्थे चए य होइ णायव्वं ।
वत्थे पंचविधं पुण, तिविडं पुण होइ णायम्मि ॥५८॥
उवधिआहाकम्मं दुविधं -- वत्थे पादे य । तत्थ वत्थे पंचविहं
ण/यो - जंगिवं भंगियं सणियं पुत्तं तिरिडपट्टं च । पादे तिविहं -
लाउय दाहय मट्टियापादं च ! एतेसिं वक्खाणं पूर्ववत् ॥५८॥
- भा. २६५३ -- वसही आहाकम्मं, मूलगुणे चैव उत्तरगुणे य ।
एक्केक्कं सत्तविहं, णायव्वं आणुपुठवीए ॥५९॥
वसहीआहाकम्मं दुविधं -- मूलगुणाहाकम्मं उत्तरगुणाहाकम्मं
च मूलगुणे सत्तविहं इमं - पद्धीवंसो बोधारणाओ चत्तारि य -
मूलवेलीओ । उत्तरगुणे इमे सत्त-वंसगूढपणो कं वणठावण लेवण दुवार-कडओ/ ज
भूमिकम्मं य । एतेसिं वक्खाणं पूर्ववत् ॥५९॥ आहाकम्मस्स इमे -
एगट्ठिया --
- भा. २६५४ -- आहा अथे य कम्मं, आयाकम्मं य अत्तकम्मं य ।
तं पुण आहाकम्मं, णायव्वं कप्पती कस्स ॥६०॥
आहाए णामादिचउत्विहो निस्सेवो, दव्वाहा धणुं आहियं
जीवा अगे आरोपिता इत्यर्थः, इहस्साण वा संधे बुगं आहितं । अरोपितं
भावाहा आहाकर्मग्रहणादात्मनि कर्म आहितं, आत्मा वा कर्मणि
आहितः । अहे कम्मं वि चउत्विहो निस्सेवो । उच्चानीचे नीचतरे
च दव्वं क्रियते तं दव्वाडे कम्मं । आहाकम्मग्रहणातो जम्हा -
विमुद्धसंजमत्ताणेहिंतो अप्पणं वणिद्धत्ताणेषु अहो अहो करेति तम्हा
भावाहो कम्मं । आयाहत्से वि चउत्विधो निस्सेवो - दव्वायाहम्मं
अणुठवरतो पाणत्तिकायं करेती । भावाहे आपणं सुत्तरणा, तं हणंतो ता
भावाताहम्मं । अत्तकम्मं वि चउत्विहो निस्सेवो - दव्वे अत्तकम्मं -
अणवरत्तस्स किरिपा । भावे अत्तकम्मं आहाकम्मपरिणतो परकम्मं
अत्तकम्मं करेति । तं पुण आहाकम्मं कस्स पुरिसस्स कप्पति ण कप्पति
वा अहवा कस्स तित्थे कयं कस्स कप्पति ण कप्पति वा ॥६०॥
आहाकम्मकारी इमं दुविधं उदिरस करेज्जा - ओडेण विभाणेण -
वा । सो पुण ओहविवायो इमेहिं चहंतिं दारेहिं अणुगंतव्वो --
- भा. २६५५ -- संघस्स पुरिमपच्छिं अत्तमायं चैव होइ समणीण ।
चउणहं उवत्सयाणं, कायव्वं पदुवणा होति ॥६१॥

आहाकम्मकारी सामण्णेण वा विसेसेण वा संयुद्धेसं करेति ।
 एवं समणसामणविसेसेण वा उद्दिस्सति । चउरुहं उवस्सयाणं सामण्णेण
 विसेसेण वा उद्देसं करेति । ते य इमे चउरु उवस्सया-पंचयाम समणाण
 एगो समणीण वित्तिओ, एवं चाउज्जामियाण वि दो, एवं चउरुओ॥
 ॥ ६१॥

भा. २६५६ -- संघं समुद्धिसिता, पढमो वित्तिओ य समणसमणीणं ।
 तत्तिओ उवस्सए सलु, चउरुओ एगपुरिसं तु ॥ ६२॥
 आहाकम्मकारी सामण्णेण चउरुो संकप्पेउं आहाकम्मं करेति-
 एगो संघ, वित्तिओ समणसमणीओ, तत्तिओ उवस्सए उद्दिस्सितं -
 करेति, चउरुओ एगपुरिसं उद्दिस्सति ॥ ६२॥

भा. २६५७ -- जइ सठवं उद्दिस्सितं, संघं तु करेति दोण्ह वि ण कप्पे ।
 अहवा सठ्वे समणा, समणी वा तत्थ वि तहेव ॥ ६३॥
 यदीत्यभ्युपगमे, सर्वमितिसामान्येन सर्वसंघं उद्दिस्सितं करेति
 तो दोण्ह वि चउजामपंचजामाण न कप्पति । अहवा दो पुरि-
 ममज्झिमा । अहवा सठ्वे समणसमणी य सामण्णेण उद्दिस्सति तत्थे -
 त्ति- सामन्नुद्देसे तहेव जहा कडं संघस्स तहा समणसमणीण वि चउ-
 जामपंचजामाण वि सठ्वेसिं अकप्पं भवति ॥ ६३॥ विभायुद्देसे इमं - दिडे
 विहाणं --

भा. २६५८ -- जइ पुण पुरिमं संघं, उद्दिस्सती मज्झिमस्स तो कप्पे ।
 मज्झिम उद्दिदुते पुण, दोण्हं पि . अकप्पियं होइ ॥ ६४॥
 जइ पुरिमं उभससामिसंघं उद्दिस्सितं करेति तो मज्झिमवावीस-
 तित्थकराण संघस्स कप्पं भवति, पच्छिमाण अकप्पं । अह मज्झिम-
 संघस्ससं उद्दिस्सितं कडं तो दोण्ह वि पुरिममज्झिमाण अकप्पं, अहवा
 चउजामपंचजामाणं दोण्ह वि अकप्पं । पच्छिमुद्दिदुते पुरिमपच्छिमाण
 अकप्पं मज्झिमाण कप्पं ।

भा. २६५९ -- एमेव समणवग्गे, समणीवग्गे य पुठ्वणिद्धिहे ।
 मज्झिमाणं कप्पे, तेसि कडं दोण्ह वि ण कप्पे ॥ ६५॥
 पुठ्वमिति रिसभसामिणो तित्थे जेसमणा समणीओ वा ते
 उद्दिस्सितं करेति, तो तेसिं अकप्पं, मज्झिमाण पुण कप्पं ॥ तेसिंति
 मज्झिमाण कडं दोण्ह वि पुरिमाण मज्झिमाण अकप्पं ।

भा. २६६० -- पुरिसाणं एगस्स वि, कयं तु सठ्वेसिं पुरिमचरिमाणं । मा
 ण वि कप्पे ठवणा मे-तां तु गहणं तहिं नत्थि ॥ ६६॥
 ओहेण एगपुरिसं समुद्धिस्स जं कयं तं सठ्वेसिं पुरिमपच्छिमाण
 अकप्पं । मज्झिमाण विसेसो- एगेण गहिण सेसाण तत्थ कप्पं -
 भवति । पुरिमपच्छिमाण पुण एगेण वि गहिण सेसाण वि सठ्वेसिं
 अकप्पं भवति । "ठवणा" इति प्रज्ञापनामात्रं मात्रं संबोद्धस्तित्थः ।
 अह मज्झिमं एगं उद्दिस्सितं करेति पुरिमपच्छिमाणं समणसमणीणं -
 सठ्वेसिं अकप्पं । मज्झिमाणं पुण तस्सेवेगस्स अकप्पं सेसाणं कप्पं
 भवति । ६६॥

भा. २६६१ -- एवमुवस्सयपुरिमे, उद्दिदुतं तं ण पच्छिमा पुंजे । तु मज्झिम
 मज्झिमतठवज्जाणं, कप्पे उद्दिदुतसमुठ्ठा ॥ ६७॥

दि

एवं जति सामण्णेण उवस्सयाणं करेति तो सव्वेसिं अकप्पं भवति । अह पुरिमोवस्सए उद्धिसिं करेति तो पुरिमाणपच्छिमाणं य सव्वेसिं अकप्पं, मज्झिमाणं पुण कप्पं भवति । अह मज्झिमोवस्सए सव्वोद्धिसिं करेति तो मज्झिमाणं पुण पुरिमवरिमाणं य सव्वेसिं × अकप्पं वेव भवति । "मज्झिमतव्वज्जाणं कप्पे"ति अस्य ठ्याख्या -

चि

दे

जति मज्झिमसमणायणं उवस्सए उद्धिसिं करेति ते वेव समणे वज्जेतं मज्झिमाणं वेव सेसगाणं समणसमणिवस्सगाणं कप्पं भवतीत्यर्थः ।

"उद्धित्तसमुत्तव"ति अस्य ठ्याख्या - पुत्तव इति रिसमसामिवा, च्वा अहवा पंचजामा ते उद्धित्तसमा, तेषां न कल्पयतीत्यर्थः । एवं ×

सः

प्रायसं पुरिममज्झिमाणं भणितं । इमं तु प्रायसं मज्झिमपच्छिमाणं - सः भणति --

भा. २६६२ -- सव्वे समणा समणी, मज्झिमगा वेव पच्छिमा वेव ।

मज्झिमसमणसमणी, पच्छिमगा समणसमणीओ ॥ ६८॥

सव्वे समणा समणी, एत्थ सामण्णेण भणिते सव्वेसिं अकप्पं मज्झिमगा वेव मज्झिमगाणं समणसमणीणं उद्धित्तं मज्झिमाणं पच्छिमाणं य सव्वेसिं अकप्पं । पच्छिमा वेव पच्छिमाणं सव्वेसिं समणसमणीणं य उद्धित्तं पच्छिमाणं सव्वेसिं अकप्पं, मज्झिमपासावच्चिज्जाणं

मज्झिमपासावच्चिज्जाणं सव्वेसिं कप्पं । मज्झिमसमणउद्धित्तं मज्झिमसमणीणं कप्पं सेसाणं सव्वेसिं अकप्पं । मज्झिमसमणीणं उद्धित्तं मज्झिमसमणायणं वेव कप्पं, सेसाणं सव्वेसिं अकप्पं । पच्छिमसमणायणं उद्धित्तं पच्छिमगाणं समणायणं समणीणं य अकप्पं, मज्झिमगाणं दोणह वि कप्पं । पच्छिमसमणीणं उद्धित्ते वि एवं वेव भाणियत्तं ॥ ६८॥

भा. २६६३ -- उवस्सगणितविभावित, उज्जुगज्झा य वंजज्झा य ।

मज्झिमगउज्जुपण्णा, पेच्छा सण्णइयागमणं ॥ ६९॥ उज्जाज्जा

वहणं उवस्सगाणं मज्झे पंच इति गणिया । अमुग इति नामेहिं, गमु

विता

वि

विभातिया गणियविभाति एसु चरभंगो कायत्तवो । मज्झिमाणं - पढमभंगे गणियविभातितायणं वेव अकप्पं, सेसाणं कप्पं । मज्झिमाणं त्रितयभंगे जाव गणियप्पमाणेहिं ण गहिं ताव सव्वेसिं अकप्पं, गगितं तप्पमाणेहिं गहिते सेसाणं कप्पं भवति । ततियभंगे मज्झिमाणं जाव-तिया सरिसणामा सव्वेसिं अकप्पं सेसाणं कप्पं भवति । मज्झिमाणं चि

अण

चरत्थभंगे सव्वेसिं अकप्पं भवति । पुरिमपच्छिमाणं पुणसव्वभंगेसु सव्वसाहसाहणीणं य अकप्पं भवति । वेदग आह -- किं कारणं - चारुज्जामाणं उद्धित्तवज्जाणं कप्पं पंचजामाणं सव्वेसिं वेव अकप्पं? अत्रोच्यते - पुरिमा रिज्जुज्झा य । पच्छिमा वंजज्झा य । मज्झिमा उज्जुपण्णा जाणमंता य । तिविधाणं वि साहूणं णडपेच्छगा-दिदत्तेण पिदरिसणं कज्जति । साहूणं सण्णायगकुलागयाणं गिहिणो उग्गमादिवोसे करेज्ज । तत्थ वि तिहा पिदरिसणं कज्जति ॥ ६९॥

भा. २६६४ -- नडपेच्छं वददणं, अवस्स आलोयणा ण से कप्पे ।

कउगाती सो पेच्छति, न ते वि पुरिमाणं तो सव्वे ॥ ७०॥

णडपेच्छं विता

णड विलंविपो-णडा, पुरिमाणसाहू भिक्खादिणिज्जाता,

य भणितो न वदति न साहूण षडपेक्षया कप्पते काउं। आमं × ।
ति अब्भुवगता पुणो अहतो कउआदी पेच्छति। उतो कउगो - व्या
मण्णति। आलोएण गुहं भणितो न तुयं पेच्छसु, सो मण्णति- न
णडो वारितो न कउगो, एस मया कउओ विदतो। आयरितो
मणइ कउओ वि न कप्पते ददुं, एवं उज्जुत्तेण जावतितं पडिसिज्झति
तावतियं वज्जेति। जाहे न सव्वं कप्पति त्ति वारितो ताहे सव्वे
णडा वज्जेति ॥७०॥

भा-२६६५ -- एमेव उग्गमादी, एक्केक्कणिवारितेतेरे गिण्हे।
सव्वे वि न कप्पति, त्ति वारितो जज्जियं वयति ॥७१॥ वज्जे
एमेव पुरिमाण उग्गमादिदोसं एक्केक्कं वारितो वज्जेइ,
इतरं गेण्हति, जाहे वारितो सव्वे वि उग्गमादिदोसा न कप्पति
ताहे सव्वे जावज्जीवं परिचवयति ॥७१॥ एवं सण्णामगा वि एक्केक्को
वारितो ठायति ।

भा-२६६६ -- सण्णातगा वि उज्जु-त्तेण कस्स कडं तुज्झ एयं ति।
मम उद्धितं न कप्पति, कीतं अण्णस्स वा पुरे ॥७२॥ करते
जहा साहू सण्णायगावलोयणेण सण्णायगकुलं गतो तदा सण्णा-
यगा वि किंचि अब्भुच्चयं करेज्ज। साहूणा पुच्छिया कस्सेयं तुम्हे
कयं, ते उज्जुत्तेण कहयंति तुज्झमेयं ति। सो साहू मणति मम -
उद्धितं भत्ते न कप्पति/ताहे सो गिही कीयकडावि पुकरेति, ×
अण्णस्स वा साहूस्स आहाकम्मादि करेज्ज ॥७२॥

भा-२६६७ -- सव्वेसिं संजयाणं, उग्गमदोसा निवारिया सव्वे।
इति कहिते पुरिमाणं, - सव्वेसिं ते उ न करंति ॥७३॥
एवं गिहीण जाहे कहियं सव्वे उग्गमदोसा सव्वेसिं साहूणं
न कप्पति ताहे ते गिहिणो सव्वे उग्गमदोसे सव्वेसिं साहूणं न
करंति। इति उपप्रवर्धनार्थं। पुरिमा एवं तिष्ठन्तीत्यर्थः। ७३॥
१-भा-६९ "उज्जुजडत्तण" इमं वक्खणं --

भा-२६६८ -- उज्जुत्तणं से आलो-, यणाए जडत्तणं से जं भुंजे।
तज्जातिए न जाणति, गिही वि अण्णस्स अण्णे वा ॥७४॥
जं से आलोएति तं से उज्जुत्तणं। जं तज्जातीए सव्वे दोसे
न वज्जेति एयं से मतीए जडत्तणं। गिहिणो वि जं अण्णस्स पिवा-
रियस्समण्णं करंति अण्णो वा उग्गमदोसे करंति एयं सिं मतीए - अण्णे/से
जडत्तणं, जं पुण पुच्छिता कुडं साहंति एयं सिं उज्जुत्तणं ॥७४॥ तो/ह/से
"मज्झिमउल्लुपन्नाण" इमं वक्खणं ।

भा-२६६९ -- उज्जुत्तणं से आलो-, यणाए पण्णा तु सेसपज्जणया।
सण्णायगा वि दोसे-, न करंतेण्ये सव्वेसिं ॥७५॥ वज्जेसिं
जं रहे वि पडिसेविउं आलोएति, एयं से उज्जुत्तणं, जं
तज्जातीए सव्वे दोसे वज्जति एयं से पण्णत्तणं। गिहिणो
वि जहा एस एयस्स दोसो अकप्पो तहा तज्जातीया सव्वे अकप्पा,
जहा एयस्स तहा सव्वसाहूणं। अण्णे उग्गमदोसे अणिसिं साहूणं न
कप्पतीत्यर्थः। ७५॥

भा. २६७० -- वंका उ ण साहंती, पुठ्ठा य भणंति उप्पहंकादी ।

पाहुणसद्धज्जसव, गिहिणो वि य वारलें तेव ॥७६॥

वंकत्तणतो दोसे पडिसेविउं ण साहंति, नालोचयंति, जइह-
त्तपं से जं जाणंतो अजाणंतो वा आत्माऽतिचारे प्रवर्तते । पुच्छिओ-
तुमे णडो दिट्ठो ? भणति ण मे दिट्ठो । तो किं तत्थ चिट्ठतो?
तत्थि भणति - तत्थ उप्पेणाभिहतो चिट्ठतो, कंटगो वा लग्गो, सो
तत्थ चिट्ठतेणावणीतो । गिहिणो वि पुच्छिता भणंति - पाहुणा
आगता तेण मए अट्ठुच्चओ कओ अप्पणो कओ वा एरिसे भत्ते -
सद्धा, उस्सवो वा अज्जअम्हाणं, एवं गिहिणो वारलेंति-व्हामोह-
मुत्पादयंति-न सद्धावमाख्यायंतीत्यर्थः । एतेण कारणेण चाउजाम-
पंचजामाण आहाकम्मग्गहणे विसेसो कतो । एवं संजतीण वि संजय-
सरिसगमो वट्ठवो ॥७६॥

भा. २६७१ -- एसा मण्णतरं, आहाकम्मं तु गेण्ठती जो उ ।

सो आपा अपवत्थं, मिच्छत्तविराधणं पावे ॥७७॥

बितियपदेण इमेहिं कारणेहिं मुंजेज्जा ॥

भा. २६७२ -- असिवे ओमोयरिए, रायदुट्ठे भए व गेलण्णे ।

अद्धाण रोहए वा, धित्तिं पडुच्चा व आहारे ॥७८॥

असिवगहिओ त्ति, तो पच्छा भोयणट्ठा । असिवगहितो यः

वा, अलंभतो बाहिं वा असिवं तेण अणितो, ओमे वि अक्खंतो ए

रायदुट्ठे अप्पसारियं अछंतो, बोहिगभए भिक्खाए अणिग्गच्छंतो

गेलण्णे ओसधं पत्थभोयणं वा, अद्धाणे अद्धाणकप्पो -

असंथरंतो वा आहाकम्मलंभे गहणं करेज्ज । रोहए वि अप्पठवंतो

प्राणा दुक्खलपिती वा प्राणासाधारणट्ठा आहारे अप्पतरं वा कारणं

पडुच्च आहारेज्ज ॥७८॥

भा. गिलापअद्धाणेषु इमा वक्खा --

भा. २६७३ -- आयरिए अभिसेए, भिक्खुम्मि गिलापगम्मि भयणाओ ।

तिस्सुत्तो अडविपएसे, च तु परिउदटे ततो गहणं ॥७९॥

भा. २६७४ -- गुरुगो जावज्जीयं, सुद्धमसुद्धेण होइ कायवणं ।

वसमे वारसवासा, अट्ठारस भिक्खुणो मासा ॥८०॥

आयरिओ गिलापो सुद्धस्स अलाभे आहाकम्मं भयति सेवती-
त्यर्थः । एवं अभिसेओ भिक्खु य । अद्धाणे पडिसेवणा पवेसरत्तिण्णा ररे,

मज्झे वा तिकसुत्तो हिंढिउं च परिउदटे पणगहाणीए असंथरंतो

जाहे चउगुहं पत्तो ताहे गेण्ठति । एवं न तस्स दोषेत्यर्थः । ७९॥

सूत्रम् --

सूत्रम् -- ७- जे भिक्खु पडुप्पण्णं निमित्तं वागरेति वागरेत्तं वा सातिज्जति ॥

॥१०-७॥

सूत्रम् -- ८- जे भिक्खु अणागयं निमित्तं वागरेति वागरेत्तं वा सातिज्जति ॥

॥१०-८॥

पडुप्पण्णं णाम वट्ठमाणं लाभालाभत्ति वट्ठमाणं वागरेति ।

अणागतं एव्यं णिमित्तं वागरेति - आगामस्स काले लाभत्ति

वागरेति । उच्चिहं णिमित्तं इमं --

भा. २६७५ -- लाभालाभ-सुहृदुक्ख-जीवित-मरण तीतवज्जाहं ।
गिहिअण्णतित्थियाण व, जे भिक्खु वागरिज्जाणा ॥८१॥
लाभालाभं सुहं दुक्खं जीवितं मरणं एताणि च्छु अतीतकाल-
वज्जाणि वागरेति वर्तमान एत्थेत्यर्थः । गिहीणं अण्णतित्थियाणं
वा जो वागरेज्ज भिक्खु सो आणादिदोसे पावेज्ज ॥८१॥

छव्विहवट्टमाणगप्रदर्शनार्थं --

भा. २६७६ -- पट्ठविओ मे अमुओ, लभति ण लब्भति व तस्सिमा वेला ।
वीमंसा दुक्खीहं, सुहीति अमुअं च ते दुक्खं ॥८२॥
अमुगो मया अमुगसमीवं पेसितो लाभणिमिअं सो तत्थं तं
लभेज्ज ण लभेज्ज, अहवा इमा तस्स आगमणवेला, सो लब्धलाभो
अलब्धलाभो वा आगच्छति ण वा वीमंसदठा वा कोइ पुच्छेज्ज -
किमहं सुही दुक्खी वा । अहवा वट्टमाणकाले चेव वागरेति इमं
ते सारीरं दुक्खं माणसं वा वट्टति ॥८२॥

भा. २६७७ -- जीवितिसंभओ त्ति व संकितम्मि एगतरगस्स णिदेसं ।

एवं होहिति तुज्झं, तस्स व लाभदओ एस्से ॥८३॥

त्रि को-ति विदेसत्थो ण णज्जति जीवित मतो वा, एरिसे
संकिते पुच्छितो एगतरणिदेसं करेज्ज, एवं वट्टमाणे । एस्से वि जस्स
पुच्छिज्जति सो पच्चक्खो परोक्खो वा । पच्चक्खो भण्णति- तुज्झं स्स्ये/ण
एस्से काले एवं होहिति लाभो अलाभो वा सुहं दुक्खं वा जीवियं
मरणं वा । परोक्खे तस्स एस्से काले इमो लाभो अलाभो वा सुहं
दुक्खं जीवितं मरणं वा भविस्सति ॥८३॥ जीवियं त्ति भणिते --

भा. २६७८ -- आपणंदं अपडिहयं, संखडिकरणं च उभयथा होइ ।

सेत्तादि मरणकोट्टण, अधिकरणमणागयं जं च ॥८४॥

आणंदं अपडिहयं करेति वर्धमानकुमित्यर्थः । मतो त्ति भणितो x/ते
संखडिकरणं करेज्ज । एवं उभयथा अवि अधिकरणदोसो भवति । अहवा x/
मतो त्ति भणिते खित्तचित्तो भवे मरति वा, उरसिरकुट्टणादि
वा करेज्ज, मत्तिकिच्चकरणेषु वा अधिकरणं भवे । अहवा अणागते -
त्रि णिमित्ते वागरिते एते सेतचित्ताविया दोसा भवंति । जं च - णिमित्त
बलेण कज्जसंधणं करेज्ज ॥८४॥

भा. २६७९ -- उच्छाहो वि-सीदंते, अंगंतुकामस्स होति गमणं तु ।

अहिकरण धिरीकरणं, कयविक्कयसन्नियत्ती य ॥८५॥

अणागतणिमित्तवागरेण कज्जे विसीदंतस्स उच्छाहो कतो
भवति । लाभत्थिणो परदेसं अंगंतुकामस्स अवस्स ते लाभो भविस्सति
त्ति गमणं करेति । किसिमादि अधिकरणेषु विसीदंतस्स अवस्स -
सुसुद्धि बुद्धी भविस्सति त्ति वागरिण अधिकरणे स्थैर्यं भवति । अहवा
परदेसे गंतुकामस्स इहेव लाभो भविस्सति त्ति धिरीकते अधिकरणं
भवति । इमं किणाहि इमं विक्किणाहि । इतो कम्ममारंभातो
सण्णियताहि इमम्मि कम्ममारंभे पयट्टसु, एवं ते लाभो भविस्सति ।
एवं अधिकरणदोसा । ८५॥

इमे य दोसा --

भा. २६८० -- आपसविस्वादे, पओस णिच्छुभणमादिवोच्छेओ ।

P. P. Ac. Gunratnasuri M. S. Jin Guru Aaradhak Trust

अहिकरणं अण्णेण च, उइडाहऽण्णाणि - दातो य ॥८६॥

आएसे य विसंवतिप पदोसं गच्छेज्ज। वसहीओ वा णिच्छुमेज्ज
आहारादिवसहीप वा वोच्छेदं करेज्ज। अण्णेण वा णिमित्तिपण सद्धिं
अधिकरणं भवे। अण्णेण वा णिमित्तिपण संवादिते साधूण अण्णाण -
वावो भवति, उड्डाहो य भवेज्ज ॥८६॥

भा. २६८१ -- नियमा तिकालविसए, निमित्ते छिच्छिहे हवति दोसो।
सज्जं उ वट्टमाणे, आतुभए तत्थियं णायं ॥८७॥

णियमा अवस्सं दोसो भवति, तिकालविसए- अतीते वट्ट-
माणे एस्से य, छिच्छिहे लाभादिप सयमेव वर्तमानकाले आदेसे दोसो य/वा
भवति, उभयमिति अप्पणो परस्स वा, तत्थियं णातं दृष्टान्तं
इत्यर्थः ॥८७॥

भा. २६८२ -- आकंपिता णिमित्तेण भोइणी होतिए चिरगतम्मि। मोयले
पुठ्वभणितं कथंते, आगतरुट्ठो य वलवाते ॥८८॥ अ

भा. २६८३ -- दाराभोगण एगाणि आगमो परियणस्स पच्चोणीं।
पुच्छा य समणकहणं, सादीयंकारसुविणादी ॥८९॥

भा. २६८४ -- कोहो वलवा गळं, व पुच्छितो भणति पंचपुंडासो।
फालण दिट्ठो जति पेवं तुह अवितहं कति वा ॥९०॥ तो तहं

एगो णिमित्तिओ तेण भोतिणी गामसा मिणी आकंपिता दि
अविसंवात्तिमित्तेण आउटिटा। अण्णता सा भोतिणी भोतियं -

चिरगतं पुच्छति - क्या सो भोतितो आगच्छति ? तेण कहियं -
अमुगदिणे अमुगवेलाए आगच्छति। ताहे तस्स पेमित्तियपुठ्वभणितं

इत्थिमादिपरियाणे सव्वं कहेति। नपि कथिते दोसो आगमो परियणस्स पच्चोणीं
सति असति चि मे वारं तस्स ओभोगणट्ठो। एगाणि आगतो

पेच्छति सठवपरियणो पच्चोणीए णिग्गतो अ मग्गति ता पच्चोणी,
तेण पुच्छियं - "कहं ते णायं ? तेहिं कहियं - एरिसो तारिसो -

समगो पेमित्तिओ, तेण कहियं। सो आगतो तं वाहिरित्ता णिमितं
पुच्छति, तेण वि से सुविणादिसादीयंकारं णिमितं अवितहं कहियं।

कोहेगहं। सो भोतिओ तंमि कहिते ईसालुयभावेण रुट्ठो बडवाएसं

पुच्छति - एस वलवा गळिणी, एतीए किं भविस्सति ? तेण -
मणियं - पंचपुंडो आसो भविस्सति। तेण तवस्सणा चेव फालाविया

दिट्ठो। ताहे भोतितो भणति - जइ एवं ण होंतं तो तुह एवं
पोट्टं फालियं होंतं। एवं अवितहणेमित्तिया केत्तिया भविस्संति।

जम्हा एते दोसा तम्हा ण वागरे। भवे कारणं --
भा. २६८५ -- असिवे ओमोयरिए, रायहुट्ठे भए व गेलण्णे।

अद्धाणरोहए वा, जयणाए वागरे भिक्खु ॥९१॥
भा. २६८६ -- एतेह संयरंतो, पणगादी कम्मइच्छित्तो संतो। दिक्खं अतिस्सिअ

एस्सेव पडुप्पण्णं, व भणति भद्देसु उवउत्तो ॥९२॥
एतेहिं कारणेहिं संयरंतो पणगपरिहरणीए जाहे आहाकम्मं

अइदकंतो ताहे पुठ्वं आगमिस्स णिदिदं वागरेति भद्देसु अतीव
उवउत्तो, पच्छा आगमिस्स पडुप्पण्णं ॥९१॥९२॥ सूत्रम् --

सूत्रम् -- ९ -- जे भिक्खु सेहं अवहरइ अवहरंतं वा सातिज्जति ॥१०-९॥
सहणिज्जो सेहो जो तं अणामठवं अवहरति तस्स चरगुरु।

तं तु सेहं ण लभति ।

भा. २६८७ -- सेहऽवहारो दुविहो, पठ्वावियए यऽपठवयंते य ।
एक्केक्को वि य दुविहो, पुरिसित्थिगतो य नायव्वो ॥९३॥
सेहावहारो दुविहो-पठवतिते अपठवतिते वा । पुणो दुविहो
-एक्केक्को पुरिसित्थिभेदेण नायव्वो ॥९३॥ किं पुण तस्सावहारो
हवेज्ज ? --

भा २६८८ -- पठ्वावणिज्ज बाहिं, ठवेतु भिक्खुस्स अतिगते संते ।
सेहस्स आसिआवण, अभिधारंते य पावयणी ॥९४॥
कोति पठ्वावणिज्जं ससिहं सेहं धेत्तुं पढित्तो, तं भिक्खाकाले
एगत्थ गामे बाहिं ठवेत्तं भिक्खदठा पविट्ठो, सो य अण्णेण साहुणा
सेहो विट्ठो, ततो स तेणं बुप्पयारेत्तं आसियावितो । साधुविरहितो
वा एगागी अभिधारंतो वयंतो अंतरा अण्णेण बुप्पयारेत्तं पठ्वावितो ।
एते दो वि जया पावयणी जाता तदा अप्पणा चेव अप्पणो दिसा
परिच्छेदं करेस्संति ॥९४॥ जेण सो बहि विट्ठो विट्ठो सो इमो-

भा. २६८९ -- सम्नातिगतो अद्धा-णिओ व वंदण पुच्छ सेहो मि ।
सो कत्थ मज्झ कज्जे, छायपिवासुस्स वा अट्ठो ॥९५॥
सण्णाभूमिणिग्गतेण विट्ठो, आदिसद्धातो भत्तादिपरिट्ठावणा
णिग्गतेण विट्ठो, अहवा केणइ अद्धाणणिग्गतेण विट्ठो, सेहेण -
वंदितो साधु पुच्छति- को सि तुमं ? कतो वा आगतो ? कहिं
वा पढित्तो ? सेहेण भणियं -- अमुणेण साहुणा सद्धिं पढित्तो
पठ्वज्जाभिप्पाएण । सो कत्थ साधु ? सेहो भणति - मज्झ कज्जे
छायस्स पिवासियस्स वा भत्तपाणदठा अट्ठ । ९५॥ सो साधु
भणाति --

भा. २६९० -- मज्झमिणमण्णपाणं, उवजीवऽणुकंपयाए सुद्धो उ ।
पुट्ठमपुट्ठे कहणे, एमेव य इयरहा दोसा ॥९६॥
जति सो साहू साहम्मिउ त्ति अणुकंपाते भत्तपाणं ददाति तो
सुद्धो । सेहेण पुच्छित्तो अपुच्छित्तो वा जइधम्मं अणुकंपाए कहेति तो
एमेव सुद्धो । अह अवहरणदठा भत्तं पाणं वा देति धम्मं वा अक्खति
तो से चउगुहं पच्छित्तं, सेहं च ण लभति । ९६॥ इमे य अवहरण-
पयोगा --

भा. २६९१ -- भत्ते पण्णवगु निगू-हणा य वावार झंपणा चेव ।
पट्ठवण सयं हरणे, सेहेऽव्वत्ते य वत्ते य ॥९७॥
अवहरणदठाए - "मम संवंधं एस्सइ"ति भत्तं से देति, धम्मं वा
से पण्णवेइ, सो सेहो तस्स आउट्ठो भणति तुज्झ समीवे निक्खमामि
किं तु कहिं वि मे गुविलपदेसे निगूहह, तस्स हं पुरतो न ठायामि,
ताहे सो तं वावारेति अमुगत्थ जिलुक्काहिति । तत्थ जिलुक्कं -
साधु पलालादिणा झंपेति - स्थगयतीत्यर्थः । अहवा अण्णेहिं
सद्धिं अण्णगामं पट्ठवेति । एगागिं वा पट्ठवेइ - "अमुगत्थ वच्चह
अहमपि अमुगदिणे तत्थ एहामि" । अहवा सयमेव धेत्तुं अवहरति ।
एतेसु छसु पदेसु सेहे अठ्वत्ते वत्ते य ॥९७॥ इमं पच्छित्तं --

भा. २६९२ -- गुरुओ चउलहु चउलहु, उल्लहु उरगुरुमेव ठेवो य ।

पदुवणहणं सते

भिक्षु जति अवत्तसाहुस्स अवहरणदुठा भत्तं देति मासगुरुं।
धम्मस्स पण्णवणाते चरलहुं। णिगूहणवयणे चरगुरुं। वावारणे छल्लहुं।
झपणे छगुरुं। पदुवणणे सयं हरणे छेवो। एवं अवत्ते। वत्ते पुण चर-
लहुणाओ आदत्तं मूले ठायति। गणिग्गहणातो उवज्झातो तस्स - ओ
चरलहुणाओ आदत्तं अणवदुठे ठायति। आयरियस्स चरगुरुगादत्तं पारंविण
ठायति ॥९८॥

एवं ससहाए अवहरणं भणियं। जो पुण असहाओ अभिधारंतो
वयति तत्थियं --

भा. २६९३ -- अभिहारंत वयंतो, पुदुठो वच्चामहं अणुगमूलं।

पण्णवणभत्तदाणं, तहेव सेसा पया णत्थिय ॥९९॥

कोइ सेहो असहाओ एगागी कंचि आयरियं अभिधारंतो
वच्चति, तेण अंतरागामे पंथे वा साधू विदुठो, णीयावत्तं से ववणं
कत्तं, तेण साहुणा पुच्छितो - कहिं वच्चसि ? कतो वा आगओ ?
तेण कहियं अणुगायरियस्स सगासे पठवयणदुठा वच्चामि। जति - दि
भिक्षु बुग्गाहणदुठा अवत्तस्स भत्तदाणं धारेति तो मासगुरुं, धम्म-
पण्णवणाते चरलहुं। वत्ते चरलहुं चरगुरुगा। उवज्झायआयरियाणं -
छल्लहुछगुरुगा। हेदुठे एक्केक्कपदं दुसुति। सेसा णिगूहणादिया पदा स्त
णत्थिय। अवराहपदाभावातो पच्छित्तं पि ण विज्जति ९९॥ एस
अपठ्वाविण विधी भणितो। इमो पठ्वाविते --

भा. २६९४ -- पुरिसम्मि इत्थिगम्मि य, पठ्वावितगम्मि एस चेव गमो।

णायठवो णिरवेसेसो, अवुत्ते तहेव वत्ते य ॥१००॥

जो अपठ्वाविण विही पठ्वाविण वि एस चेव विधी अवत्ते
वत्ते य णिरवेसेसो ददुठठवो ॥१००॥

भा. २६९५ -- एवं तु सो अवहितो, जाहे जातो सयं तु पावयणी।

भिक्षकारणे य गहितो, वच्चति ताहे पुरिल्लाणं ॥१०१॥

एवं जो अवहितो सो जाहे सयमेव पावयणी जातो अधी=

गइ | तानुयोगीत्यर्थः। एसो अण्णो वा जो भिक्षकारणे केणतो गहितो
सो अपण्णो सयमेव विसापेरिच्छेवं काठं पुणो बोहिलाभदुठताए -
पुरिल्लाण चेव वच्चति ॥१०१॥ भत्तदाणादि अवहडस्स इमो अववादो
भण्णति --

भा. २६९६ -- अण्णस्स व असतीए, गुरुम्मि अण्णुज्जेतगुरुजुते।

धारेति तमेव गणं, जो य हडो कारणज्जाए ॥१०२॥ जोइ हडो

जेण अवहडो तस्स गच्छे अण्णो आयरियो णत्थिय। अहवा

अत्थि सो अण्णुज्जयमरणेण अण्णुज्जयविहारेण वा जुतो प्रतिपन्नेत्यर्थः।

ताहे सो अवहडो तं चेव गणं धरेइ ण पुरिल्लाणं गच्छति। जइ धरेइ न पुंति

जोय केणजि
अत्थिरेण

केणइ आयरिए कारणजाएण अवहडो सो तं चेव गणं धरेइ ण पुरिल्लाणं
गच्छति ॥१०२॥ एवं चेव विसेसियतरं भण्णति --

भा. २६९७ -- कारणजाय अवहडो, गणं धरेमाणा सो हरंतस्स।

हे जावेगो निम्मातो, पच्छा से अपण्णो इच्छा ॥१०३॥

जो कारणेण अवहडो अणाभाये सो गणं धरंतो हरंतस्स - ण्ण

आभक्को भवति। सो जेण कारणेण अवहडो जति तं कारणं ण पेरेति

तो पुरिल्लाण वेव आभळवो हवति ण हरंतस्स । जो कारणेण - अ
अवहडो सो तम्मि गणे ताव अछति जाव एगोगीयत्थो णिम्मा-गा
तो, पच्छा से अप्पणो इच्छा, तत्थ वा अछति पुरिल्लाण वा
गच्छति । इतरों, णिककारणावहडो एगम्मि णिम्माए णियमा पुरि-
ल्लाण गच्छति, न तत्थेच्छा इत्यर्थः । १०३॥

भा.२६९८ -- एतेसामण्णतरं, अवहारं जो करेज्ज सेहस्स ।
सो आणा अणवत्थं, मिच्छतविराधणं पावे ॥१०४॥
किं पुण तं कारणं जेण अवहारं करेति ?

भा.२६९९ -- नाळण य वोच्छेदं, पुठवगते कालियाणुजोणे य ।
सुत्तत्थजाणगस्सा, कप्पति सेहावहारो उ ॥१०५॥

वि कस्स ति आयरियस्स पुठवगते वत्थुं पाहुडं वा कालियसुते, पाहुडं
वि सुतकसंधो अज्झयणुं देहो वा अत्थि, तमण्णस्स णत्थि, जति तं
अण्णस्स ण संकामिज्जति तो वोच्छिज्जति एवं नाळण भत्तपाप्पण-
वणाविएहिं अठवत्तं वत्तं वा सुत्तजाणओ पुरिसो सेहावहारं करेज्ज ।
एवमाधिकारणेषु कल्पतेत्यर्थः ॥१०५॥

भा.२७०० -- एमेव य इत्थीए, अभिधारंतीए तह वयंतीए ।
वत्तठवत्ताए गमो, जहेव पुरिसस्स णायठवो ॥१०६॥

एवं इत्थी वि अभिधारंती जा गच्छति ससहाई वा जा
वयंति वत्ताए अवत्ताए वा जहेव गमो पुरिसाण तहेव इत्थीए वि
णायठवो वोधठवमित्यर्थः । १०६॥ सूत्रम् --

सूत्रम् -- १० -- जे भिक्खु सेहं विप्परिणामेति विप्परिणामेत्तं वा सातिज्जति ।
॥१०-१०॥

कोति सेहो अहमेतस्स आयरियस्स समीवे पठवयामिति -
परिणतो तं विविधेः प्रकारैरात्मानं तेन परिणामयति ति -
विपरिणामेति । अहवा प्रकारैरात्मानं परिणामयति विगतपरिणा-
मेति विगतपरिणामं वा करोतीति विप्परिणामेति ।

भा.२७०१ -- विप्परिणामण सेहे, पठवाविय यः पठवयंते य ।
एक्केक्का सा डुविहा, पुरिसित्थिगया य णायठवो ॥१०७॥ व्या
पूर्ववत् ॥१०७॥

भा.२७०२ -- तह वेवभिहारंते, वंदिय पुच्छा य भत्तपणवणा ।
तह वि असंवज्जेते, विप्परिणामो इमेहिं तु ॥१०८॥ मे इमे हेति
अथा सेहावहारे

तत्थेति जहाववहारे सहायो अभिधारंतो वा कस्स इ
आयरियस्स पासं वच्चइ, अंतरा य अण्णेण साहुणा दिदठो ।
सेहेण य विणयपुठ्वं तस्स वंदणयं कयं/साहुणा पुच्छितो कहिं
वच्चसि/तेण भणियं-अमुगायरियस्स सगासं पठवतिउं वच्चा मि/ताहे
सो तं विप्परिणामेति भत्तदाणधम्मपणवणाए य । तह वि अपडि-
वज्जमाणं इमेहिं विप्परिणामेति ॥१०८॥

भा.२७०३ -- अहिंडए विविते, मूढविए जा तिला मुत्तं अत्थे ।
सेस व्याख्या गा.१११ पुइयुमहेणेति, संगेहकुसलो कहकवादी ॥१०९॥ हाण
आहिंडए"ति अस्य व्याख्या --
आहिंडति सो णिच्चं, वयं तु णोहिंडगा ण वत्थव्वा ।

P. P. Ac. Gunratnasuri M. अहवा वि स वत्थवो, अम्हे पुण अभिधारंतीए अहमंति ॥१०९॥

तं

सो तस्मिन् विपपरिणामतो भण्ड - मम पासे निवसमाहि,
सो आहिंदिओ इओ इओ पडिहिंइइ, डालं डालिओ, तुमं पि उ
तेण समं हिंइतो सुत्तथाणं अणामणी भविस्ससि, अम्हे पुण ण आहिं-
इंगा ण वत्थव्वा जतो मासकप्पविहारेण विहरामो, तो अम्हेहिं
समाणं सुहं अचिच्छिहिसि, अणिग्गच्छंतो सुत्तथाणं य अभागी भवि- अ
स्ससि। अहवा तस्स मावं णाऊण भणेज्जा- सो वत्थव्वो एगगाम-
णिवासी ब्रूमंहुक्को इव ण गाम णगरादी पेच्छति, अम्हे पुण
अणियतवासी, तुमं पि अम्हेहिं समाणं हिंइतो णाणाविधगामण-
गरागरसन्निवेशरायहाणिं जाणववे य पेच्छंतो अभिधाणकुसलो -
भविस्ससि, तथा सरवाविवप्पिणिणदिक्खुवतडागकाणपुज्जाणकंदर-
दुरिकुहरपठवते य णाणाविहरस्ससोमिए पेच्छंतो चक्खुसुहं पाविहिंसि,
तित्थकराण य तिलोगपूइयाण जम्मणं णिस्समणविहारकेवलप्पाव-
नेव्वाणभूमिओ य पेच्छंतो दंसणसुद्धिं काहिसि, तथा अण्णोणसाहुस-
माणेण य सामायारिकुसलो भविस्ससि, सुव्वापुठवे य चेइए वंदंतो पु/
बोहिलोमं निज्जितेहिसि, अण्णोणेषुयदाणाभिगमसद्वेहे सुंजमा-
विस्सं विविधंजणोववेयमणं घयगुलदधिक्खीरमादियं च विगतिपरि-
भोगं पाविहिंसि ॥११०॥

ग

व्य

भा. २७०५

-- एमेव सेसएसु वि, पडिपक्खगएण णिंदती तं तु।

जति वि य सो होति तथा, तह वि य विस्सासणा सा उ ॥१११॥

सेसा विवित्तमादिया पदा। जे तस्स सेहस्स अणुक्कला ते -

अप्पणो दंसेति, पडिपक्खपदेहिं तं णिंदति। जस्स पासं पट्ठितो
जहा सो निंदति जइ वि तथा भवति तथावि विस्सासणा-वि-
परिणामणा इत्यर्थः। अम्हे विवित्ताणिरतियारा गुणाधेया। सोय चित्त
अविवित्तो मूलगुणातियारेहिं संपण्णो सारंभो परिग्रह इत्यर्थः। अम्हं स्त
आयरिओ अम्हे य मेद्वजुत्ता। सो अप्पणो परिवारो य से कोहणो
अप्पे वि अवराहे कते भणति णिच्छुळमति वा। इमे अम्हाणं आय-
रिया जातिकुलेण य संपण्णा सव्वजणस्स पूयणिज्जा गुरुणा य। सो
पुण जाइहीणो। किं च इमे अम्हाणं आयरिया लंछिसंपण्णा आहारो
वकरणवसहीओ य जहा अभिलसिया उप्पज्जंति पक्कामं च णिच्चिंतेहिं, ता
अच्छिद्यव्वं। सो पुण अलद्धिओ तस्स जे सीसा ते णिच्चं आहारोव-
करणमादियाण अंतता सुत्तथाणं अभाणिणो अगीयत्था य। तुमं पि अप्प
तारिसो भविस्ससि। इमे य अम्हाणं आयरिया वेद्वसुया अहो
य रातो य वायणं पयच्छंति। तस्स पुण णमोक्कार चेइअवदणपडि-
क्कमणेषु वि संदेहो। इमे य अम्हाणं आयरिया अंत्यधारिणो -

हु

अत्थपरिरिसिं पयच्छंति सीसपडिच्छएहिं आकुला। सो पुण अगीयत्थो
एगाणिएहिं तस्स समीवे अच्छिद्यव्वं। इमो य अम्हाणं आयरिओ

जी

प्रत्तमादिच्छओ

रातोसरतलवरमादिएहिं महाजणेण य पूजिओ, तं पुण ण को ति
जाणति पूएति वा। मयमायरत्तो विवहे रलो अणादितो, ज
सव्वलोयस्स। इमो य अम्हाणं आयरिओ महाजणेतारो। सो य अग्गओ
एगाणी णत्थि से को ति। इमे अम्हाणं आयरिया वालुददसेह- अय
दुळवलगिलाणादियाण संगंहोवग्गहकुसला। सो पुण ण किं च -
अणुअंतं ति असंगहितो अप्पापोसओ। इमो य अम्हाणं आयरिओ प्प

प्रत्तति

अ
छेत्तुं

अस्येवणिमादियाहिं कहाहिं सरायपरिसाए धम्मं कहेउं समत्थो ।
सो पुण वायकुंठो । इमो परवादिवहणो ण कोइ उत्तरं वाउं समत्थो ।
सो पुण एक्कं पि अक्खरं, पिरिक्खं वोउं असतो । एवं ताव अपुच्छितो
विप्परिणामेति ॥१११॥ अह सो सेहो पुच्छेज्जा --

भा-२७०६ -- विदूठमविदूठे विदेसत्यगिलाणे मंदधम्मअप्पसुए ।

णिप्पत्ति णत्थि तस्सा, तिविहं गरहं च सो कुणति ॥११२॥ अ
कोति सेहो कंचि आयरियं अभिधारंतो वच्चति, तेण अंतरा
को ति साहू पुच्छितो- अमुगं भे आयरिया कहिं चि विदूठा सुता
वा ? सो साहू भणति-किं तेहिं ? सेहो भणाति -- पव्वतिवुकामो जि
हं ताण समीवे । ताहे सो विदूठे वि भणाति ण मे विदूठा । सुते
वि भणाति ण मे सुता । अहवा सदेसत्थे वि भणाति विदेसं गता ।
अहवा अगिलाणे वि भणाति गिलाणा । सो वच्चसे वित्तिज्जतो जे सो
किं चि काहिसि । अहवा भणाति जो तस्स पासे पव्वयति सो -
अवस्सं गिलाणो भवति । अहवा जो तस्स पासे पव्वयति सो निच्चै
गिलाणवेयावच्चवावडो भवति । अहवा भणाति सो मंदधम्मो किं
तुज्झ मंद धम्मता रुच्चति । किं च ते मंदधम्महिं सह संसग्गीए । अहवा
भणाति सो अप्पसुतो तुमं च गहणधारणा समत्थो तस्स पासेगतो
समाणो किं काहिसि । अहवा तुमं चेव तं पढाविहिसि । अहवा
भणाति तस्स णिप्पत्ति णत्थि । जं सो पव्वाकयति सो मरति उणि-
क्खमति वा । अहवा से तिविधं -- मणोवाक्कायगरहणं करेति अहवा
णाणे दंसणे चरणे, एवं विप्परिणामेति ण तम्हा एवं वदेज्ज । विदूठा-
दिएसु सम्भावं चेव कहेज्ज । ॥११२॥ इमा विही जइ पुच्छिते --

भा-२७०७ -- जति पुण तेण ण विदूठा, णेव सुया पुच्छितो भणति अण्णे ।

जदि वा गया विदेसं, सो सहति जत्थ ते विसए ॥११३॥

जो सो सेहेण पुच्छितो जति तेण आयरिया ण विदूठा णेव दि
सुता कत्थ गामे नगरे विसए वा तो पुच्छितो भणति, अहं ण -
याणामि, अण्णे साहू पुच्छसु । अह जाणति जम्हासे विदेसं गतो ताहे ते
कहयति जत्थ ते विसए, एवं गामं नगरं पि कहयति ॥११३॥

भा-२७०८ -- सेसेसु तु सम्भावं, णाऽतिक्खति मंदधम्मवज्जेसु ।

गूहंतं सम्भावं, विप्परिणति हीणकहणे य ॥११४॥ जइ सो गिलाणादि

सेसेसु ति गिलाणादिएसु पदेसु जइ विससो गिलाणादि भावे

वदटति तहावि गिलाणादिभावे णाऽतिक्खति मंदधम्मं वज्जेउं, मंद-
धम्मं पुण अतिक्खति, णाणदंष्ट्रारित्तसंपण्णो वादी धम्मकही मद्दो
विणीतो संगहोवग्गहकरो एरित्ते भावे गूहंतस्स विप्परिणामणा का
भवति, अधिकं पि अण्णाएहिं तो जइ हीणं कहेति । ॥११४॥

अहवा इमा गरहा --

भा २१०९ -- सीसोकेपिय गरहा, हत्थविलंबिय अहो य हक्कारे ।

अच्छी कण्णा य विसा, वेला णामं ण देतव्वं ॥११५॥

पुच्छितो सीसं कंथेति, हत्थे वा धुणति, विलंबिए वा -

कुपति, अहो कदहं ति वा भणति, अहो ण नज्जति वा हा हा

निमीनेति अहोऽक्कजं ति वा भणति, अच्छीणि वा मिलावेइ, अणिमिस-

अहवा भणाति जाणु विसाए सोताए विसाए वि ण ठायव्वं,
णिरण्णेहिं इमाए वेलाए तस्स णामं पि ण धेत्तव्वं ॥११५॥ अहवा-

भा.२७१० -- पव्वयसी आमं कस्स त्ति सगासे अमुगस्स णिदिद्वे।

आयपराहिकसंसी, उवहणइ परं इमेहिं तु ॥११६॥

कोइ सेहो कंचि अभिधारंतो वच्चति, अंतरा अण्णो आयरिओ
साहु वा दिद्वो, वंदिओ पुच्छिओ-तुमं वव्वयसि ? सेहो भणाति-
आमं त्ति अमुमयत्थे। साहुणा भणियं कस्स सगासे सेहो भणाति -
अमुगायरियस्स त्ति णिदिद्वे ताहे सो साधू अप्पाणं परसमीवातो
अधिकं पसंसति ॥११६॥ परं च इमं उवाएहिं -- जेहिं

भा.२७११ -- अबहुस्सुता यः सुद्धा, अहंउदी तेहि वा वि संसग्गी।

ओसण्णो संसग्गी, वि तेहि एवमेव दो दो ॥११७॥ व

अहं बहुस्सुओ सो पुअ अबहुस्सुओ। अहं सुद्धपाढी सो अमुद्ध-
सुत्तो, सो वा अहाचण्दी अहाउदेहिं वा संसग्गी उवण्णो वा, x
ओसण्णो वा, ओसण्णेहिं वा से संसग्गी। एवं पासत्त्यादिएसु वि
दो दो दोसा वत्तव्वा ॥११७॥

गा.११२ त्रिविहगरहासंदेयत्थं इत्थं भणति -- विमाग/नस्त

भा.२७१२ -- सीसोकंपण हत्थे, कण्णो अविच्छ दिसि काइगा गरहा। x

अ हत्थि य

वेला अहो अहंति य, नामं त्ति य दायिगी होति। ११८॥

सीसो कंपण हत्थविच्छेदो कण्णद्वेगणे, अच्छीण णिमिल्लणं,
अण्णविसामुहेहिं ठायव्वं इति दत्ता सव्वा . . काइगी गरहा।
इमाए वेलाए णामं प धेत्तव्वं, अहोकारकरणं, हाइक्कारकरणं च,
तस्स णामं पि ण धेत्तव्वमिति। एसा वातिगी गरहा भवति॥११८॥

इमा माणसी गरहा --

भा.२७१३ -- अह माणसिगी गरहा, सुत्तिज्जति नेत्तवत्तरागेहिं।

धीरत्तणे य पुणो, अभिपंदति धेव तं वयणं ॥११९॥

भा.२७१४ -- + असदस्स नत्थि सोही सेहो पुअ पुव्वपरिणतो होइ।

विप्परिणामे गुह्या जाणाती अणंतसंसारी ॥ १२०॥ अ.

माणसी गरहा पेत्तविकारेण दक्खविकारेण य सुइज्जति-शायते इत्यर्थः
अहवा पव्वयामि त्ति भणिते-साहु त्ति वा सुद्धति वा किच्चमेयं
भविष्याणं त्ति एवं णो अभिपंदति, धीरत्तणे वा तुण्हक्को अच्छति॥
॥११९॥ अहवा त्रिविहा गरहा --

भा.२७१५ -- णाणे वंशण चरंजे, सुत्ते अत्थे य तदुभए वेव।

अह होति त्रिविह गरहा, काए वाए मणो वेव ॥१२०॥ व.

पाणं से गृह्णति-णउपडिण वा किं तस्स नाणेण, मिच्छ-

दिदि वा सो संपव्वदी सात्तिदारदंशणी, अवरिती साद्वियार- ति
चरिती वा। अहवा त्रिविहा गरहा- सुत्ते अत्थे उभये । सुत्ते

संक्रियत्तलियादि, अत्थं पुअ परियच्छति, सुत्तं से असलियादिगुणुत्तं, x पुणु
उभयं पि से अजुं, ण जाणति वा। अहवा काइयादि इमा त्रिविहा

x
सुत्ते खलियादि, अत्थं पुअ परियच्छति। सुत्तं से असलियादि-
गुणुत्तं, अत्थे संक्रियादि । (अत्र एवं सायक लयति) Trust

१ असारः मलिनं वा
इति भाषायां

गरहा कार्यं से गरहति हुंदादिसंठियं वा गरहति पीचवहमादी
मणसे गरहति, अणुहत्तणादी वा वहलपण्णो वा । एवं अण्णतरे दि वहुउरुजो

गरहप्पगारे कते तस्स संका भवति । को जाणति किं पि सो
करेति, अवस्समकज्जकारी जेण से अववादं गेण्हंति । अहवा से -
उप्पज्जति जस्स णामं प धेत्तव्वं ता एवस्स दिसाए ण ठायव्वं, तावु जा
एते य साहुणो अलियं ण भणंति, अवस्स सो दुराचारो मांहुं पि अ
तत्थ गतो विणत्तिस्सं, एत्थ अण्णस्स वा पव्वयामि त्ति ॥१२०॥

मा. २७१६

-- एयाणि य अण्णाणि य, विप्परिणामणपयाणि सेहस्स ।
उवहिणियहिउपहाणा, कुव्वंति अणुज्जुगा केइ ॥१२१॥ ज्ज
एताणि त्ति-जाणि भिणियाणि, अण्णाणि-दव्वसेत्तकालभावे

पव्वसेत्तकालभावे
अणुज्जुगा केइ

य, सेहविप्परिणामणपदानि भवंति । तत्थ दव्वे मणुणआहारादियं
देति । सेत्ततो तपवातिणिठ्ठाते मणुणकुले पदेसे ठवेति । कालओ -
येलाए वेव ददाति । भावतो अणुकूलं वेव करेति, हियमहरं वा
उवदेसंति, संवज्जणठ्ठा एवं विप्पणामेतिः किति उवही ? तिविहा-केवे
कम्मोवधी भावोवधी सरीरोवधी । इह तु कम्मोवधी पहाणा तीव्र-
कर्मोदए वर्तमाना इत्यर्थः । परस्य व्यंजकत्वेन अधिका कायक्रिया सन
णियही भण्णति । ऋजुमार्वे विरहिता अणुज्जुता, ते एवं विप्परि-
णामणं कुर्वन्ति ॥१२१॥

मा. २७१७

-- एएसामण्णतरं, विस्ससणं जे करेति सेहस्स ।
सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्तविराधणं पाये ॥१२२॥
एतेसिं पगाराणं जो अण्णतरेण विस्सासेइ-विप्परिणामेति
सेहं सो आणादि दोसे पावति, चउरुणं च से पच्छिठ्तं, तं च
सेहं ण लभति, पुरिल्लाणं वेव सो आहुव्वो, साहम्मियतेणियं च
दुल्लभवोधिं च कम्मं वंधति । असंखे य आयसंजमविराहणा भवा । ये
सेहविप्परिणामे यमिच्छत्तं । जहा एते दोसा तम्हा णो विप्परि-
णामे ॥१२२॥ एवं पव्वइउकामे । पव्वइए वि एवं वेव, इत्थीए ठुएवं वि ।
वेव । बितियपयं वेवं --

मा. २७१८

-- पाऊण य वोच्छेयं, पुव्वकए कालियाणुओगे य ।
सुत्तयजाणगस्सा, कप्पति विस्सासणा ताहे ॥१२३॥

सूत्रम् --

सूत्रम् - ११ -- जे भिक्खु विसं अवहरति अवहरंतं वा सातिज्जतं ॥१०-११॥ ति
दिसेति ठयपदेश प्रव्रजनकाले उपस्थापनाकाले वा, यो
आचार्य उपाध्यायो वा व्यपदिश्यते सा तस्य दिशा इत्यर्थः ।
तस्यापहारो - तं परित्यज्य अन्यमाचार्य उपाध्यायं वा प्रति-
पद्यते इत्यर्थः । संजतीए पवत्तिओ अविद्या ।

मा. २७१९

-- राणेण व दोसेण व, दिसावहारं करेज्ज जे भिक्खु ।
सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्तविराधणं पाये ॥१२४॥
राणेण-किं वि णीयल्लगं पासिता रागो जातो ताहे तं -
विसं गेण्हति, पुरिल्ले आयरिओवज्जाए उइडेति । दोसेण कोति
कम्हि त्ति कारणे उइसद्धो, समणो अण्ण आयरियं संदिसति । तस्स
चउरुणं पच्छिठ्तं आणादिणो दोसा भवंति । १२४॥ अहवा राणेण
उदिसति --

उदिसति

भा.२७२० -- जातिकुलरूपभासा, धन बल परिवार जस तवे लाभे।
सतवयवबुद्धि धारण, उगगहसीले समायारी ॥१२५॥

मातिपक्वविमुद्धा इळभजाइ, पियपक्वविमुद्धं इक्सागुमादियं तु
कुलं, सुविभक्तं गोवंगअहीणपर्वैदियत्तणं रूवं, मियमधुरकुडाभिहाणा
भासा, धणिमं पठवतितो पठवतियस्स वा तत्थ धनमत्थि, उवचिय-
मंससोणिओ बलवं विरियंतरायसयोवसमेण वा बलवं, ससमयपरसमय-
विसारणेण लोणे लोयुत्तरे य जसो, वउत्थादिणा बाहिरळभंतरेण -
वा तवेण वा जुत्तो, आहारोवकरणलाभसंपण्णो, विद्धिआवतीसु
अ अणुत्सुओ, अविक्कमो यभतमंतो-दुरज्जवसाणो वा सतमंतो, तीसति-
वरिसो तिवसो इव वयवं, उप्पाइयादिवउठ्विवहुद्धि उववेदो - लो
बुद्धिमं, वहं धरेति- वहुविधं धरेति-अणित्सियं धरेइ-असंविद्धं धरेइ-
धुवं धरेइ - दुद्धरं धरेइ, एवं उगगहणे वि, समादिसीलउववेतो -
सीलवं, चक्कवालसमायारीए जुत्तो कुसलो य ॥१२५॥ एवं --

भा.२७२१ -- एएहिं तु उववेयं, रागेण परं तु उद्धिसति कोई ।
जच्चाइविहूणं वा, उज्झति कोई परिभवेणं ॥१२६॥
एतेहिं उववेयं कोई रागेणं अण्णं आयरियं - उद्धिसति।
एतेहिं वेव जच्चादिएहिं विहूणं कोति परिभवेण परिचयति, दोषेणे च
त्यर्थः ॥१२६॥

भा.२७२२ -- अहवण मेत्तीपुठवं, पूया लद्धि परिवारतो रागे ।
अहिगरणमसम्माणे, सभावूनिठत्तं च दोसेणं ॥१२७॥
अहवणसब्बो विकल्पप्रदर्शने मितभावो मैत्री, तत्पूवं तन्नि-
मित्तं, महायणपूइयं तेण वा सो पूतितो, आहारादिलद्धिसंपण्णं
परिवारसंपण्णं वा । एतेहिं गुणेहिं उववेयं रागेण आयरियं पडिवज्जति ।
आयरिएणपुण सद्धिं अधिकरणे उप्पण्णे आयरिएण वा असम्माणो
सभावेण वा अणिठत्तं आयरियं परिचयति, एस दोसेण ॥१२७॥

भा.२७२३ -- पुऱिसांतरियं परिच्छाए अण्णमुद्धिसणे य इमे दोसा --
आणादिया य दोसा, विराहणा होति संजमायाए ।
दुल्लभबोहियत्तं, बितियवयविराहणा वेव ॥१२८॥
तित्थकराणं आणाभंगो/ आदिसद्धाओ अणवत्या/ जहा एयस्स
एयसमुच्चं तहा अण्णं पि एवं मिच्छत्तं जणयति । बितियवयविरा-
हणे संजमविराहणा । अण्णेण भणितो "किमायरियं परिचयसि"ति,
उत्तराउत्तरेण अधिकरणं । एत्थ आयसंजमविराहणा । दुल्लभबोधीयत्तं
च णिळ्वत्तेति।तम्हा विसावहारं णो करे ॥१२८॥ वितियपदेण -
अण्णमायरियं उद्धिसेज्जा वि --

भा.२७२४ -- बितियपदं आयरिए, ओसण्णोधाइए य कालगते ।
ओसण्णो उठ्विवहो सलु, वत्तमवत्तस्स मग्गयया ॥१२९॥
जइ आयरिओ ओसण्णो जातो, ओधावितो वा, कालगतो
वा, एए तिण्णि दारा । एत्थ ओसन्नो उठ्विवहो- पासत्थो
ओसन्नो कुसीलो संसत्तो अहाठ्ठंदो णित्तो य । तम्मि गच्छे -
आयरिओ जो संकप्पओ वत्तो अवत्तो वा । सो वत्तावत्तो कं

गणं धरेति त्ति चउभंगेण मग्गणा कज्जति । सोलसवरिसारेण वयसा अवत्तो परेण वत्तो । अणधीयणिसीहो अगीयत्थो सुतेण अठवत्तो, सुतेण गीयत्थो वत्तो । सुतेण विवत्तो वएण वि वत्तो , पढमभंगो । विवत्तो सुअवत्तो ण वएण । तत्तिओ सुए अणवत्तो वएण वत्तो । चउत्थो दोहिं वि अवत्तो ॥१२९॥

भा. २७२५ -- वत्ते खलु गीयत्थे, अठवत्ते वएण अहवः गीयत्थे ।

वत्तित्थ सार पेसण, अहवाऽऽसण्णे सयं गमणं ॥१३०॥

वएण वत्तो गीयत्थे एस पढमभंगो, खलु पावपूरणे । अठवत्ते वएण एस वित्तियभंगो पढमभंगो अहवाऽऽगीयत्थे एस तत्तियभंगो - × पढमभंगिल्लो । उभयवत्तो, तस्स इच्छा अण्णमायरियं उद्दिंसति वा ण वा । सो वत्तो तमोसण्णायरियं सारेति- चोदयतीत्यर्थः । कहं ? अण्णं गीतं पेसेति अहवाऽऽसण्णे उ सयं गंतुं चोदेति, तं पेसेति, खजे सयं वा गच्छति ॥१३०॥

भा. २७२६ -- एगाह पणगपक्खे, चारुम्मासे वरिसे जत्थ वा मिलति ।

चोदेति चोदवेति व, अणिच्छे वट्टावत्ते सयं तु ॥१३१॥

एगाहो त्ति, आसण्णे दिणे दिणे गन्तुं सारेति, एगाहो वा एगंतरं, पंचण्हंरदिणाण वा सारेति । एवं पक्खे चारुम्मासे -- वरिसेते य/जत्थ वा समोसरणादिषु मिलति तत्थ वा सारेति । सठवहाऽणिच्छेते तं गणं सयमेव वट्टावेति ॥१३१॥

भा. २७२७ -- अण्णं च उद्दिंसावे, पयावणदुठा ण संगहवुडाए ।

जति णाम गारवेणं, मुएज्जऽणिच्छे सयं ठाति ॥१३२॥ ण वि

सो उभयवत्तो अण्णं वा आयरियं उद्दिंसति । स्यात् किमर्थं ?

तापतावणं अवतावणदुठा, ण गच्छस्स संगहोवग्गहदुठता, स्वयमेव शक्तित्वात्, मम जीवन्ते चेव अण्णमायरियं उद्दिंसति । जति णाम तस्सेव एरिसेण गारवेण ओसण्णत्तणं मुएज्जति तहावि साधु, सठवहा अणि- च्छे सयमेव आयरियपदे ठायति ॥१३२॥ गतो पढमभंगो । इदाणि वित्तियभंगो --

भा. २७२८ -- सुयवत्तो वयावत्तो, भणति गणं तेऽहं धारिउमसत्तो ।

सारेहि सगणमेयं, अण्णं च वयामु आयरियं ॥१३३॥

सो सुतेण वत्तो वएण अठवत्तो । सो तं आयरियं भणति एयं ते गणं अहं अपडुप्पणवयत्तणो य धारेणं असत्तो, एहि तुमं एयं सगणं सारेहि अहवा ण सारेहि तो अम्हे अण्णं आयरियं वयामो इत्यर्थः ॥१३३॥

भा. २७२९ -- आयरिय उवज्झायं, इच्छंते अप्पणो य असमत्थो ।

तिगसंवच्छरमद्धं, कुलगणसंघे दिसाबंधो ॥१३४॥

अपडुप्पणवयत्तणातो गणं वट्टावेउमसमत्थो अणे आयरिओ- उवज्झाए उद्दिंसिउमिच्छंतो पुठ्वायरियं भणाति - अम्हे अण्णस्स आयरियस्स णो उवसंपज्जामो, सो णे उवसंपण्णाम अम्हं - सच्चितादी हरति, तुमं जति सगणं ण सारेसि तो अम्हे णिसद्वं चेव अण्णं आयरियं पडिवज्जामो, कुलिवच्चं कुलसमवायं दाउं कुले उवज्झायंति, ताहे कुलेण जो वत्तो स तेसि जित्तिवत्तितासि

सचिक्तावि णो हरति ॥१३४॥ तिण्हं वरिसाणं परतो इमा विधी-
भा. २७३० -- दी सचिक्तावि हरति ण, कुलं पि णेच्छामो जं कुलं तुज्झं। जं
वच्चामो अण्णगणं, संघं वा जति तुमं ण ठासि ॥१३५॥

पुठ्वायरियस्स अगगतो भणितं जं तुह कुलं तं कुलिच्चो अहं वज्जु-
तिण्ह वरिसाणं उवरि सचिक्तावि हरति, जइ तुमं अन्हायरिओ ण
ठासि तो अम्हे अतो वि परतो गणं संघं वा दूरतरं वयामो। ताहे
गणायरियं उद्दिसावेति, गणसमवाए वा उवत्तायंति। सो वि संव-
च्छरं सचिक्तावीणं हरति, एवं संघे उवत्तायंति, सो वि छम्मासं
सचिक्तावी ण हरति, एवं वितियपदेण दिसावहारं करेति ॥१३५॥

भा. २७३१ -- एवं पि अत्तायेंतो, तावेत्तुं अद्धपंचमे वरिसे। ते
सयमेव धरेति गणं, अणुलोमेणं च णं सारे ॥१३६॥ च
एवं अद्धपंचमे वरिसे पुठ्वायरियं चोदणाहिं "तावेत्तुं"-अवतावेत्तुं
जाहे सो ण ठाइ ताहे अद्धपंचमेहिं वरिसेहिं वयवत्तीभूतो सयमेव
गणं धरेति, जत्थ य पासति तत्थ य पुठ्वायरियं अणुलोमेहिं
वयणेहिं सारेति चोदयतीत्यर्थः ॥१३६॥

भा. २७३२ -- अहव जति अत्थि थेरा, सत्ता परियट्ठिणं तं गच्छं।
दुहत्तो वत्त सरिसओ, तस्स उ गमओ पुणेयवो ॥१३७॥
अधित्थियं विकल्पवाची, अप्पणा गीयत्थो, अण्णे य से थेरा
गच्छपरियट्ठगा अत्थि, तो अण्णं आयरियं ण उद्दिंसति। कम्हा
ण उद्दिंसति ? भण्णति -- जतो से पढमभंगसरिसो वेव एस गमो
भवति ॥१३७॥

गतो वितियभंगो इदाणिं ततियभंगो --

भा. २७३३ -- एवं वत्तवत्तो उ अगीओ, जति थेरा तत्थ के इ गीयत्था।
तेसंतिप पढंतो, चोदिति सिं असति अण्णत्थ ॥१३८॥
जो पुण वयसा प्राग्प्रौढवयो वत्तो अगीयत्थो पुण जइ य -
सगच्छे थेरा गीयत्था तो सो तेहिं थेराणं अंतिए समीवे पढंतो
गच्छस्स चोदणात्तिसारणं करेति ओसण्णायरियं च चोदेति, तेसिं
गीयत्थयेराणं असति गणं धेत्तुं अयेत्तुं वा अण्णायरियसमीवे उवसंपज्जति
सुसत्ताणं अट्ठा ॥१३८॥ गतो ततियभंगो । इदाणिं चउत्थो --

भा. २७३४ -- जो पुण उभयावत्तो, पुवट्ठावग असति सो उ उद्दिंसति।
सठवे वि उद्दिंसता, मोचूण इमे तु उद्दिंसति ॥१३९॥
जो सुत्तेण वएण अठवत्तो सो गणवट्ठावगस्स असति, अण्णं चउत्तस्स च
आयरियं उद्दिंसति उवसंपज्जेत्यर्थः । एते चउभंगिल्ला सठवे वि इमे
मोत्तुं उद्दिंसति ॥१३९॥

भा. २७३५ -- संविग्गमगीयत्थं, असंविग्गं सत्तु तहेव गीयत्थं।
असंविग्गमगीयत्थं, उद्दिंसमाणस्स चउगुरुगा ॥१४०॥
संविग्गं अगीयत्थं, असंविग्गं गीयत्थं, असंविग्गं अगीयत्थं
एते आयरियउवज्झायतेण उद्दिस्संतस्स चउगुरुगं भवति। तस्स य -
चउगुरुगादि। १४०॥ तस्स कालपरिमाणं इमं --

भा. २७३६ -- सतरत्तं तवो होइ, तओ छेवो पहावती।
छेदेण छिण्णपरियाए, ततो मूलं ततो दुगं ॥१४१॥
एते अजोगे उद्दिंसितं अण्णाउट्ठत्तस्स सत्तावेण चउगुरु भवति।

अण्णे सत्तविणे छल्लहुं अण्णे सत्तविणे छग्गुं। ततो परं अण्णे सत्तविणे चउग्गुछेदो। एवं छल्लहुं छग्गुरुगा वि छेदा सत्तविणे नेया। ततो एककेदकं दिणं मूलं अणवदठा पारंवीया भवंति। अहवा छग्गुरुगतवोवरि छग्गुरुगे चेव्हेदो सत्तविणे, ततो मूलअणवदठपारंवीया एककेदकं दिणं। अहवा छग्गुरुगतवोवरि पणगादिओ छेदो सत्तसत्तविणेषु पेयो ततो परं मूलअणवदठपारंवीया। एवं पच्छित्तं वियाण-माणेण संविग्गो गीयत्थो उद्दिसियच्चो ॥१४१॥

भा. २७३७ -- छट्ठाणविरहियं वा, संविग्गं वा वि वयति गीयत्थं।

चउर्रो य अणुग्घाया, तत्थ वि आणादिणो दोसा ॥१४२॥

छट्ठाणविरहियं संविग्गं गीयत्थं सदोसं जति उद्दिसति तो

चउग्गुगा पायच्छित्तं आणादिया य दोसा भवंति ॥१४२॥ "छट्ठाण-विरहियं"ति अस्य व्याख्या --

भा. २७३८ -- छट्ठाणा जा णित्तो, तत्त्वरहितकाइयादिया चउर्रो। ते वि य उद्दिसमाणा, छट्ठाणगयाण जे दोसा ॥१४३॥

पासत्थो उरुसण्णो कुसीलो संसत्तो अहाच्छंदो णित्तो य

एतेहिं छहिं ठाणेहिं विरहितो सदोसो को भवति? भण्णति -

काहियादिया चउर्रो। काहीए मामाए संपसारए पासणिए, अहवा

काहिए पासणिए मामाए अकयणिए। एते उद्दिसमाणस्स ते चेव

दोसा जे छट्ठाणगते भणिया ॥१४३॥ ओसण्णे "ति गयं। इदाणिं

ओहातियकालगतेति दो दारा --

भा. २७३९ -- ओहातियकालगते, जाहिच्छा ताहे उद्दिसावेति।

अव्वते तिविहे वी, णियमा पुण संगहट्ठाए। १४४॥

जति वि आयरिओ ओहातितो। ओहावणं च दुविधं --

सारूवियत्तेण वा गीहत्थत्तेण वा कालगए वा आयरिए जो -

पढमिल्लेसु तिसु भंगेसु अव्वत्ता तिण्णि भणिया तेसिं जाहे इच्छा

आयरियउद्देसे ताहे उद्दिसावेति - अण्णमायरियं पडिबज्जंति

ते पुण अव्वत्तत्ताए णियमा गच्छसंगहट्ठाए अण्णमायरियं पडि-

वज्जंति ॥१४४॥ एस भिक्खु भणितो। आयरिय उवज्झाएसु इमो

विधी --

भा. २७४० -- तीसु वि दीवितकज्जा, विसज्जिया जति य तस्स तं णत्थि।

णिक्खिस्सविय वयंति दुवे, भिक्खु णिं दाणि णिक्खिवित्तं ॥१४५॥

भा. २७४१ -- दोणहट्ठाए दोण्ह वि, णिक्खेक्खणा होति उज्जमंतेसु।

सीयंतेसु तु सगणी, पच्चति मा ते विण्णत्तेज्ज ॥१४६॥

भा. २७४२ -- वत्तम्मि जो गमो सउ, गण्दच्छे सो गमो उ आयरिए।

णिदस्सण्णे तम्मि वत्ता, जउदिसे तम्मि ते पच्छा ॥१४७॥

इह गणावच्छेदितो उवज्झाओ। जया उवज्झाओ आयरिओ

वा अण्णं आयरियं उद्दिसति ताहे जो उभयवत्तम्मि भिक्खुम्मि -

विधी सच्चेव गणावच्छे आयरिए य विधी वत्तल्लवो, णवरं -

गणणिकसेवं कारुं वयंति। समणे जे अण्णमायरियउवज्झाया संविग्गा

गीयत्था ते तेसिं गणणिकसेवं करंति। असंविग्गा सुगीतासु तेसु

जति निक्खिं वंति तो तेण निक्खिस्सपमाणा चत्ता भवंति। तम्हा -

असंविग्गा सुगीतेसु ण निक्खिस्से। अण्णाभावे सगणी चेव वच्चेति।

जमुद्धिसति आयरियं तम्मि ते "तम्मि" ति तत्स्य, ते सर्वे शिष्या इति
ति/अत्र भवन्ति पच्छित्तण उवसंपज्जकालाओ पच्छाउवसंपज्जकालादारप्पेत्यर्थः ।
भा. २७४३ -- ओहवित ओसण्णे, भणति अणाहा वयं विणा तुज्जे ।
कम सीसमसागरिते, दुप्पडियरगं जतो तिण्हं ॥१४८॥
ओहाइयं ओसणं वा आयरियं जत्थ पासति तत्थिमं भणति-
"तुज्जेहिं विणा अणाहा वयं," वयमित्यात्मनिर्देशे, असागारियपदेसे
तस्स ओसण्णोधातितायरियस्स कथेषु पादेषु सीसेण णिवडति, भणइ-य
"एहि ! पसादेण अब्भुद्धेह, सणाही करेह अन्हे, मा मुय माउ य-
हिंभयं पि वड्ढओ, तओ दुडुडुलेमो । सीसो पुच्छति तस्स गिही-
भूयस्स अवारित्तिणो किं पादेषु णिवडिज्जति ? आयरिओ भणति-
दुप्पडियरगं जओ तिण्ह माउपित्तुधम्ममायरियस्स य । एते परमो-
वकारिणो, एतेसिं दुक्खेण पच्छुवकारो काउं सककति ॥१४८॥ किं
चान्यत् --

भा. २७४४ -- जो जेण जम्मि ठाण-म्मि ठावितो दंसणे व चरणे वा ।
सो तं ततो युयं तम्मि वेव काउं भवे णिरिणो ॥१४९॥
जो जेण धम्मोवदेषप्पदाणादिणा दंसणे चरणे वा ठावितो
सो तं गुहं दंसणचरणेहिंतो दुयंतेषु वेव दंसणचरणेषु ठाविउं णिग्गयरिणो
णिरिणो भवति - कृतप्रत्युपकारेत्यर्थः ॥१४९॥ जया आयरियउव-
ज्झाया गणपरिवुडा अणायरियं उवसंपज्जंति तदा इमो विधी --

भा. २७४५ -- णिक्खिक्खणा अप्पाणे, परे य संतेसु तस्स ते देति ।
संघाडते अंसते, सो वि न वावाराणा पुच्छा ॥१५०॥
जवा तेहिं आयरियउवज्झाएहिं आलोयणप्पदाणेण अप्पा -
उवणिक्खित्तो भवति तदा भणति - इमे य मे साहू, एस परिणि-
क्खेवो । तेण वि आयरियण अप्पाणे संतेसु साहूण धेतव्वा, तस्स
वेव ते देति । अह वत्थव्वायरियस्स अततो साहूण ताहे सव्वे ते धेउं
पडिच्छायरियस्स एगं संघाडनं कप्पानं देति । सो वि अ पाडि-
च्छावेरिओ वत्थव्वायरियस्स अणापुच्छाए ते सिस्से ण वावारेति
पेसणादिषु ॥१५०॥ सूत्रम् --

सूत्रम् - १२ जे भिक्खु विसं विप्परिणाभेइ विप्परिणामेत्तं वा सातिज्जति॥
॥१०-१२॥

इमा सुत्तस्स सुतेण सह संबंधगाहा---
भा. २७४६ -- समयेव य अवहारो, हनेति विसाएण मे गुरू सो तु । जेण
अह भजिता विप्परिणा-णण उ अण्णेसिमा हनेति ॥१५१॥
सुयमिति स्वयं अतिशयभूते विप्परिणावणा आत्मगता
अभिहिता, इमा पुण वत्सभाणुते अण्णे अण्णस्स विसा विप्परि-
णामणं करेति ॥१५१॥

भा. २७४७ -- रागेण व दोसेण व, विप्परिणामं करेति जे भिक्खु ।
दुविहं तिविउ विसाए, सो पावति आपमादीणि ॥१५२॥
विसं विप्परिणामेति सु रागेण वा दोसेण वा रागेण
तम्मि सेहे अज्झोववातो गारं ताहे तेण रागेण विप्परिणामेउं -
अप्पणो अंतेण कददेति । दोसेण पडुदो भा तस्स सीसो भवउं ति
विप्परिणामेति । आयरियोवज्झाया दुविहा विसा साहूण

आयरियोवज्झाया पवत्तिणी य तिविहा संजतीण दिसा एया
दिसा विप्परिणामंतस्स आणादिया दोसा ॥१५२ - ॥ सो पुण
इमेहिं विप्परिणामेति --

भा. २७४८ -- डहरो अकुलीणोत्ति य, दुमेहो दुमगमंवबुद्धिंति।
सेसपदवरत्तमा. १५५ अवि-यःप्ललभलद्धी, सीसो परिभवति आयरियं ॥१५३॥
"डहरो"ति अस्य व्याख्या -

भा. २७४९ -- डहरो एस तव गुरु, तुमं च धेरो न जुज्जते जोगो।

अविषुक्कबुद्धि एसो, वए करेज्जा व जं किं चि ॥१५४॥

कोति सेहो परिणयवओ तरुणायरियस्स समीवे पठ्वत्ति-
कामो अण्णेण भण्णति- "डहरो एस तव गुरु तुमं च परिणयवओ, णेस
आयरियसीससंजोगो जुज्जति, कहं पुत्तणुअसमाणस्स सीसो भवि-
स्ससि, कहं वा विणयं काहिसि, किं च ते सयणादिवज्जो -
भणीहिति"ति। अहवा भणाति-सो डहरो अविषुक्कबुद्धि-अवि- प
पक्कबुद्धित्तेण य अकज्जं पक्कज्जं वदति, अविपक्कबुद्धित्तातो जं-
किं चिदोसं करेज्ज। एवं विप्परिणामेति । अहवा सो विप्परि-
णामंतो सम्भूतं वा किंचि दोसं वदे असम्भूतं वा किंचि दोसं
करेज्ज ॥१५४॥

भा. २७५० -- एमेव सेसएसु, वि, तं निंदंतो सयं परं वावि।

संतेण असंतेण व, पसंसए तं कुलादीहिं ॥१५५॥

सेसाःकुलादिया पदा, तेहिं अकुलादिएहिं पदेहिं तं पिंदति।

जस्स उवदिठतो सो पुण सओ परओ वा संतेहिं वा असंतेहिं अ-
कुलादीएहिं जस्स पडुदठो सयं परं व तं पिंदति। तस्स सेहस्स -
जमुदिसति तम्मि संतेहिं वा असंतेहिं वा सयं परायगं वासंसति।
इमो कुलिणो सो अकुलीणो, इमो मेहावी सो दुमेहो, इमो -
ईसरणिवसंतो सो दमगो, अहवा इमो वत्थपत्तादिएहिं ईसरो सो
दमगो, इमो बुद्धिसंपण्णो सो अबुद्धिमं, अपि चासो अल्पलभलद्धी
इमो सलद्धिमं। इमेहिं कारणेहिं सिस्सो परो वा परिभवति -
आयरियं। अहवा पसंसते कुलादीहिं सेहं - तं कुलमंतो सो अकुल-
जो। एवं सेसपदेसु वि ॥१५५॥ कारणे विप्परिणामणं पि करेज्ज।

भा. २७५१ -- णाज्ज य वोच्छेयं, पुठ्वकए कालियापुजोगे य।

सुतत्थ जाणगस्सा, कप्पति विस्सासणा ताहे ॥१५६॥

पूर्ववत् ॥१५६॥ सूत्रम् --

सूत्रम् -- १३ -- जे भिक्खु बहियावासियं आदेसं परं तिरायाओ अविकालेता
संवसावेति संवसावेतं वा सातिज्जति ॥१०-१३॥

आगतो आदेसं करोतीति आएसो, प्रापूर्णकमित्यर्थः, सो
य अण्णगच्छवासी बहियावासी भण्णति, तमागतं परतो तिरा-
यातो-परतो तिण्हं दिणाभं ति, अविकालिय "विष्कालणा" नाम
विषयहणा- किं निमित्तं आगता ? अण्णजंतो वा भवंतं कतो
आगता ! कहिं वा वच्चह ? एवं अविकालेत्तस्स चउत्थदिणे चउगुरुं
भवति, आणादिणो य दोसा।

भा. २७५२ -- बहियःअण्णगच्छवासी, आदेसं आगयं तु जो संतं।

P. P. Ac. Gurkhamasuri तिण्ह दिवसाण परतो, य पुच्छति संवसावादि

गतायां। १५७॥ आरतो, अविष्कालैतस्स दोसा -

भा. २७५३ -- पढमदिण वितियततिण, लहु गुरु लहुगा य सुत्त तेण परं।
संविग्गमणुण्णितरे, व होंतऽपुठ्ठे इमे दोसा ॥१५८॥

पढमदिणे अविष्कालैतस्स मांसलहुं, वितियदिणे मांसगुरुं,
ततियदिणे चउलहुं, "तेण परं"ति - चउत्थ दिणे सुत्तपिवातो-चउ-
गुरुमित्यर्थः। संविग्गो-उज्जमंतो, मणुण्णो-संभोतितो, इयरो-
असंभोतितो पासत्थादिणो वा, एण जतिअपुच्छिते सेवासेइ तो
इमे दोसा भवंति ॥१५८॥

भा. २७५४ -- उवचरण अहिमरे वा, ठेवतितो तेण मेहुणदठ्ठी वा।

१. संपाप्तिघातुपद्रव्यकारकः

२. धनादितोभावावधकः

रायादवकारी वा, पउत्तओ भावतेणो वा ॥१५९॥
कताइ सो तेणवेसग्गहणेण उवचरो भंडितो गच्छति, अहिमरो रत्तो
वंदिओ गच्छति, ठेवतितो असंविग्गहितो भण्णति सपक्खपरपक्खातो असिक्ख
तेणेनु तेणुमागतो तेणो वा गच्छति, मेहुणं सेवितुमागतो मेहुणदठ्ठी वा
गच्छति, रण्णो वा अवकारं काउमागतो रण्णो वा अवकारकारणाए
गच्छति, वा विक्कप्पो, आयरियस्स वा, उदायिमारकवत्। भाव-
तेणो, सिद्धंतावहरणदठ्ठाए केणति पउत्तो आगतो, अप्पणा वा -
गोविंदवाचकवत्। एवमादि दोसा भवंति ॥१६०॥ अपुठ्ठे पुच्छितो
वा इमं भणे --

भा. २७५५ -- उवसंपयावराहे, कज्जे कारणियअदठ्ठाजे वा।

बहिया उ गच्छवासि-स्स दीवणा एवमादीहिं ॥१६०॥

१. स्तमीयं

तुज्झं वेव उवसंपज्जणदठ्ठा आगतो, अवराहालोयणं वा दाहामि
ति आगतो, कुलगणसंघकज्जेण वा, असिवादीहिं वा कारणेहिं -
आगतो, अदठ्ठायाणिमितेण वा आगतोऽहं। सो बहिया गच्छवासी
विष्कालितो एवमादो कारणे दीविज्जा, आयरिओ वि विष्का-
लेंतो ल्हा एवमाइकारणे सुहं जाणति। कारणे तिण्ह दिणाणं परतो न
विष्काले, आलोयणं वा न पडिच्छे ॥ १६०॥

भा. २७५६ - कज्जे भत्तपरिण्णा, गिलाण राया य धम्मकही वादी।

छम्मासा डुक्कोसा, तेसिं तु वइक्कमे गुरुगा ॥१६१॥

कुलगणसंघकज्जेण आयरिओ वावडो न विष्कालेति, भत्तपरिण्णी-
अणसणोवविदठ्ठो, तत्थ वा वाउलो, गिलाणकज्जेण वावडो, दिणं वा
वा सव्वं रण्णो धम्ममाइक्खति, परवादीणा वा सद्धिं वादं - ण
करेति, एवमादिकारणेहिं तिण्ह दिणाणं परतो अविष्कालेंतो वि
सुद्धो। उक्कोसेण जाव छम्मासा, छम्मासा तिवक्कमपढमदिणे अवि-
ष्कालैतस्स चउगुरुगा ॥१६१॥

भा. २७५७ -- अण्णेण पडिच्छावे, तस्सऽसति स तं पडिच्छते रतिं। येतस्स

उत्तरवीमंसासुं, खिण्णो व णिसिं पि ण पडिच्छे ॥१६२॥

राया

तिरातिक्कमे अण्णेण वि आलोयणं पडिच्छावेति, अणस्स
वा आलोयणातिरहस्सासति सयमेव रातो पडिच्छति, अह राओ
वि परवादुत्तर वीमंसाए वावडो दिवा वादकारणेण खिण्णो -
यिमंसंतो रातो वि ण पडिच्छति, एवं छम्मासा पत्ता, छम्मासेते-

अण्णेण

वि अण्णे पडिच्छावेति, एसेव भावत्यर्थः ॥१६२॥

भा. २७५८ -- दोहि तिहि वा दिणेहिं, जति छिज्जति तो न होइ
पच्छिन्नं ।

तेण परमणुणवणा, कुलाइ रण्णो व दीर्वेति ॥ १६३ ॥

छण्ह मासाणं परतो जति दोहिं तिहिं वा दिणेहिं

कज्जं छिज्जति परिसमाप्यते^३त्यर्थः तो पच्छित्तं ण भवति ॥

ॐमासा परतो वोहिं तिहिं वा दिणेहिं कज्जं ण समप्पति तो
 कुलगणसंघस्स रण्णो वा णिवेदे^{त्ति} तिहिं जो हं वावडो भविस्सामि
 तेण णागमिस्सं ॥ १६३॥ कारणेण विष्फालेज्जा --

भा. २७५९ -- वित्तियपदमणप्पज्झे, अण्णगणादागयं ण विष्काले ।

अप्यज्ज्ञं च गिलाणं, अच्छित्तुकामं च वचचंतं ॥ ६६४ ॥

प्र.ति अणवृज्ज्ञो^{११}ण विष्फाले^{१२}त्ति, ण विष्फालिज्जति वा, अवज्ज्ञो प्र

कि वा गिलाणो ण पुच्छति, गिलाण वावडो वा, सो वा आदेसो

गिलाणो ण पुच्छिज्जति; गिलाणवावडो वा आएसो ण पुच्छि-
ज्जति। अहवा तेण अपुच्छिए चेव कहियं जहां तुज्झ सगासे - १६५
अच्छिड्डकामो आगतो अहवा अपुच्छिएण चेव कहियं इहाहं वसितुं
इमिणा कारणेण गच्छामि चेव। एवं अविकारलो सद्धो ॥१६५॥

सूत्रम् --

सूत्रम् -- १४ -- जे भिवन्नु साहिकरणं अविओसुवियपाहुहं अकडपायच्छित्तं
परं तिराखाओ विष्कालिय अविष्कालिय संभुजति संभुजंतं वा
सातिज्जति ॥१०-१४॥

जे ति णिदेसे, भिवस्स पुठववण्णितो, सह अधिकरणेण साधिकरणो, कषायभावा^१सुभभावाधिकरणसहितेत्यर्थः, विविधं विविधेहिं पगारेहिं वा ओसवियं उवसामियं किं तं पाहुडं-कलहमित्यर्थः । य वि ओसविअं अविओसवियं पाहुडं, तस्मि - पाहुडकरणे जं पच्छित्तं तं कडं जेण सो कडपच्छित्तो, अ मा नोः ना प्रतिषेधे न तत् कृतं प्रायश्चित्तं अकृतप्रायश्चित्तं जो तं संभुजण-संभोएण संभुजति- एगमंडलीए^२ संभुजति ति दुत्तं भवति, अहवा - × दाणग्गहणसंभोएण भुंजति, तस्स चरुगुरुगा आणादिणो य दोसा । इमे अधिकरणनिरुत्ता एगदिठया य --

भा. २७६० -- अहिकरणमहोकरणं, अहरंगतीगाहणं अहोतरणं ।

अद्धितिकरणं च तथा, अहीरकरणं च अहीकरणं । ६१

भावाधिकरणं कर्मबन्धकारणमित्यर्थः, अहवा अधिकं अति-
रित्तं उत्सृज्य करणं अधिकरणं, अधो अधस्तात् आत्मनः करणं,
अधरा अधमा जघन्या गतिस्तामात्मानं ग्राहयतीति, अधो -
अधस्तादवतारभृगुहनिश्रेण्यामिव वा, न धृतिः अधृतिरित्यर्थः
अस्याः करणं, अधीरस्य-असतमंतस्य करणं अधिरकरणं, अहवा
अधीः अवृद्धिमां पुरुषः स तं करोतीत्यधिकरणं ॥ १६५॥

भा.२७६१ -- साहिकरणो य दुविहो, सपद्वस्परपद्वस्वतो य नायठवो ।

एककेवको वि य दुविहो, गच्छगतो णिग्गतो चैव ॥१६६॥

साधिकरणो साधु द्विविधेन अधिकरणेन भवति । तं चिपं ७

द्विविधं- सपक्खाधिकरणं परपक्खाधिकरणं च । सपक्खाधिकरणकारी

मध्यगती S. गच्छति गतो वा । एयं परपक्षाधिकरणं गुणविशेषात् ।

- तं पुण अधिकरणं इमेहिं कारणेहिं उप्पज्जति --
 १५८. २७६२ -- सच्चित्तं सत्तमासीते, वैयोगपरिहारिओ य वैसकहा ।
 वार गा. सम्ममणाउट्टते, अहिकरणमतो सत्तुप्पज्जे ॥१६७॥
 १५९. १६७ -- "सच्चित्ते"ति अस्य व्याख्या --
 १६०. २७६३ -- किमणाऽऽभत्वं गिण्हसि, गहियं व न देसि मज्झ आभत्वं ।
 सच्चित्तेतरमीसे, वितहा पडिवज्जओ कलहो ॥१६८॥ ति
 सेहो सेही वा एगस्स उप्पण्णो, तमण्णो गिण्हमाणो भणिओ
 किमणाभत्वं गिण्हसि ? पुब्बगहियं वा सुग्गिगतो मज्झ आभत्वं
 किं ण देसि ? एवं सचित्ते । एवं इयरे अचित्ते मीसे य वितहं विवरीयं
 पडिवज्जतो अधिकरणं भवति । १६९॥ तिणिण दारा गता । इवाणि
 वैयोगते ति --
 १६१. १६७ -- विच्चाभेलण सुते, देसी भासापवंचणे चेव ।
 अणम्मि य वत्तवे, हीणाहियमक्खरे चेव ॥१६९॥
 सुते विच्चाभेलणा-अण्णोणज्झयणसुयस्संधेसु घडमाणे आलावए
 विवित्तुं ओएते विच्चाभेलणा भवति, देसीभासा-मरहठठविसए -
 चोद्वित्ति कुणियं वा भणतो हसिज्जति - देयणं वेदुहाहिं एवं कुणं पवंचयणं
 कुट्टिं वा करोतीत्यर्थः । अणम्मि य वत्तवे-कुंदं चंदं, हीणक्खरे-
 भास्कर इति वत्तव्ये भाकर इति, अधिक्खरेसुवन्नं सुसुवन्नं ॥१६९॥
 १६२. १६७ -- "परिहारिय"ति अस्य व्याख्या --
 १६३. २७६४ -- परिहारियमठवेंते, ठविस अणठठाए णिव्विसंते य । च
 कुच्छियकुले य पविसति, चोद्वित्तं णाउट्टणे कलहो ॥१७०॥
 गुरुगिलाणवालाबुद्धआवेसमादियाण जत्थ पाउग्गं लभति
 ते परिहारियकुले, ते ण ठवेति, अणठठा वा णिव्विसति-
 प्रविशतोत्यर्थः । अहवा परिहरणज्जा परिहारिया, ते य कुला, कुल्लित
 ते विसंतो चोद्वित्तो णाउट्टते उट्टते वा कलहो भवे ॥१७०॥ अट्टाक्खे
 १६४. १६७ -- "देसकहे"ति अस्य व्याख्या --
 १६५. २७६५ -- देसकहा परिकहणे, एक्के एक्के य देसरागम्मि । के चेव
 मा कर देसकहं वा, अठायमाणंमि । अठिगरणं ॥१७१॥
 देसइत्थिभत्तरायकहा करंतो चोद्वित्तो "मा करे देसकहं,
 ण वट्टति"ति, "कोऽसि तुभं ? जेप मं वारेसि", अट्टायांते -
 अधिकरणं भवे । अहवा एक्को सुवदं वण्णेति, लाटोउतो विसओ लोडो
 वित्तित्थो भणाति - "किं तुभं जाणसि कूणंइक्को, वप्पिस्वणावहो
 पहाणो", एवं एक्केक्क देसरागेण उतराउतरिण अधिकरणं भवति ।
 एवमादिएसु कज्जेसु चोद्विज्जंते सम्ममणाउट्टते अधिकरणं सत्तुप्पज्जे ।
 १७१. २७६७ -- ॥१७१॥ एवं उप्पण्णे अधिकरणे जो जस्स उ उवसमत्ती, विज्झवणं त्ती
 तेण तस्स कायवत्तं । जो उ उवेहं जुज्जा, आवज्जति सो इमे ठाणे ॥१७२॥
 जो साधू जस्स साहुस्स उवसमति सो तेण साहुणा उवसामे-
 यववो विज्झवेयववो जो पुण उवेहं करेति सो इमेहिं ठाणेहिं -
 पच्छित्तं आयज्जति - उवेहं करेति, ओहसणं करेति, उतुअति या
 सहायकिच्चं वा करेति ॥१७२॥

उवेहं करैतस्स मासलहुं । उवहसंतस्स सो वेव मासो गुरुओ ।
उत्-प्रावत्येन वुदति उजुदति प्रवोदयतीत्यर्थः । तस्स चउलहुगा ।
सहायगतं पुण करैतो अधिकरणकारिणा सरिस दोसो-सरिसपाय-
च्छिन्ती य भवति ॥१७३॥ उवेहाए म इमं वक्खाणं --

भा. २७६९ -- परवृत्तियाण फिरिया, मोउ परदठं च जयसु आयदते । प
अवि य उवेहा वुत्ता, गुणा य दोसा य एवं तु ॥१७४॥
अधिकरणं करैतो दठं पुण्हक्को मज्झत्येण वा भावेण - ते
अच्छति, अण्णे वि भणंति - " परप्रत्यया -परमवा क्रिया कर्मसंबंधः "
सो अत्माकं न भवति, उवसामंतेण परदठो कओ भवति, तम्हा तं
परदठं मोउं - "जयसु"ति- परं जत्तं करेह ज्ञाणादिमाणादिए आयदते
आत्मार्ये । अवि य ओहपिज्जुत्तीए वुत्तं "उवेहेत्ता संजमो वुत्तो", एवं
उवक्खेवेण सज्झायादि गुणा भवंति, परदठं वक्खेवेण सुत्तत्थपल्लिमंया-
दिया दोसा भवंति ॥१७४॥ अहवा आयरिओ अण्णो वा साधू -
अण्णेण साहुणा भणिओ एतेहिं अधिकरणं करेहि किं न उवसमेह । x
ताहे भणति --

भा. २७७० -- जति परो पडिसेविज्जा, पावियं पडिसेवणं ।

मज्झिमेओ चरैतस्स, के अदते परिहायति ॥१७५॥

२-३-गा. १७३

अधिकरणदोष-
वृष्टान्त

एवं भणतो मासलहुं । सेसं कंठं ॥१७५॥
"ओहसेण-उत्तुअणा" एक्कगाहाए वक्खाणेति -- पुस्तकालय ५
एसो वि ताव दमयउ, हसति व तस्सोम्मता य ओहसणा ।
उत्तरदाणं मा उत्तराहि अह होति उत्तुअणा ॥१७६॥ २७७१॥
दोण्हं अधिकरणं करैताणं एवम्मि सुदीदंते आयरिओ अण्णो
वा भणति-एसो वि ताव एवं दमयउ । उत्तरेण वा एगं अपोहंतो एत्तं अपोहंतो
तं अट्टअट्टहासेहिं हसति । एस ओहसणा । इमा उत्तुअणा- उत्तर-
दाणसिक्खावणं, अहवा भणाति -- मा एयस्स ओसराहि, मा वा
गा. १७३ एतेण जीप्पीहिसि । एवमावि उत्तुअणा ॥१७६॥ इमं "सहायतस्स"
वक्खाणं --

भा. २७७२ -- वायाए हत्थेहिं, पाएहिं दंतलउमावीहिं । हिउ

जो कुणति सहायत्तं, समाणदोसं तयं बिंति ॥१७७॥

दोण्हं कलहं करैताणं तत्थेगस्स एगो साहु सहायत्तणं करेति,
वायाए कलहेति, हत्थेण वा हणति, पाएण वा चण्हं देति ।
दंतेहिं वा खायति । लउडेण वा हणेति । एवमादिएहिं जो सहायत्तं
करेति सो तेण अधिकरणसाधुणा समाणदोसो ॥१७७॥ आयरियाण
उवेहाए इमे दोसा । सामणे वा अधिकरणे अणुवसाभिज्जंतो इमं
दोसदरिसत्थं उदाहरणं --

सामणेण

एगो अरणमज्जे अगाहजलं सरं जलयोवसोहिं वणसंडमंडियं ।
तत्थ य बहूणि जलचरं सुहचरं थलचराणि य सत्ताणि आसिताणि ।
तत्थ य एगं महल्लं हत्थिज्जुहं परिवसति । अण्णता गिम्हकाले तं
हत्थिज्जुहं पाणियं पाउं पहाउत्तिणं मज्झणहवेसकाले सीयलक्खसंथाया-
सु सुहं सुहेण पाउत्तं चिद्वत्ति । तत्थ य अदूरे दो सरडा भंडिउमारत्ता
वणदेवयाए य ते दठुं सक्खेसिं सभाए आघोसियं --

मा. २७७३ -- णागा जलवासीया, सुणेह तसयावरा।
सरडा जत्थ मंडंति, अभावो परियत्तं ॥ १७८॥
कंठा ॥ १७८॥

मा. २७७४ -- वणसंडसरे जलथल खहचर वीसमणदेवयाकहणं।
× वारेह सरडुबुवेक्खण, धाडण-गयणास सूरणता ॥ १७९॥ म्
देवयाए भणियं मा एते सरडे मंडंते उवेक्खसह, वारहे, तेहिं
जलचरथलचरेहिं चिंतियं- किमहं एते सरडा मंडंता काहंति।
तत्थ य एगो सरडो मंडंती भग्गो पेल्लितो सो धाडिज्जंतो -
× सुहसुहत्तस्स हत्थिस्स विलं ति काउं णासावुडं पविद्धो। वित्तिओ
वि पविद्धो। ते सिरकवाले जुद्धं लग्गा। सो हत्थी विउलीभूतो
महतीए असमाहीए वेयणट्ठो य"चुरणं"ति-तं वणसंडं चूरियं। वहवे
तत्थ वासिणो सत्ता घातिता। जलं च आडोहंतेण जलचरा घातिया।
तलागपाली भेदिता। तलागं विणद्धं। ताहे जलचरा सव्वे विणद्धा।
एवं साहुस्स वि उवेहं करेमाणस्स महंतो दोसो उप्पज्जति। तेण
उवेक्खिता पिदापिट्ठी करेज्ज। पक्खापक्खिणय रायकुल्लेवंधण
णिच्छुमणकडगंमदगं करेज्ज ॥ १७९॥ किं चान्यत् --

मा. २७७५ -- तावो भेदो अयसो-हाणी दंसणवरित्ताणाणं।
साहुपवोसो संसा-खवद्धाणो साहिकरणस्स ॥ १८०॥
() चतुर्थद्विके पूर्ववत् ॥ १८०॥ अयं विशेष --

मा. २७७६ -- अतिभणिय अभणिते वा, तावो भेदो य जीवचरणणं।
रूसरिसं ण सीलं, जिहं मण्णे भवे अयसो ॥ १८१॥
पसत्यापसत्थो तावो भवति, सो साधू मया बह्विधेहिं
अस्सभदोसेहिं अस्सभखातो आकुट्ठो वा परितप्पइ, एस पसत्थो।
इमो अप्पसत्थो -- " किं वा मए तस्स जातिसारणं ण कतं,
हा बुद्धकोमि"ति परितप्पति। रूवापूरूवं सीलं णत्थि ति अयसः,
अहवा लोगाववातो भवति। जिहमेनेन कृतं लज्जनीयमित्थर्यः,
"मण्णे"ति- एवं मयामहे, एवमावि अयसो भवति ॥ १८१॥

मा. २७७७ -- अक्कुट्ठतालिते वा, पक्खापक्खिणलहेण गणभेदो।
एगतर-सूयएहि य, रायादी सिद्धे गहणादी ॥ १८२॥
जारजातो ति वयणेण अक्कुट्ठो, हस्तवंडादिना प्रहारदानं
ताडनं, अण्णोण्णपक्खपरिग्गहकरणेण गणभेदो भवति। एगपक्खेण
रायकुले कहिते, अह वा सूयएहिं - " चाडएहिं कहिए तत्थ गेणह-
णादिया दोसा भवंति। ॥ १८२॥ " हाणी दंसणवरित्ताणाणं"ति
अस्य ठ्याख्या --

मा. २७७८ -- चत्तकल्लो वि ण पढति, अवच्छल्लंते य दंसणे हाणी।
जह कोहाइ विवद्धी, तह हाणी होति चरणे वि ॥ १८३॥
कल्लुत्तरकालं पि क्सायवोसंतावियमणो पढति, साहु-
पवोसकरणत्तेण अवच्छल्लंतं भवति, अवच्छल्लंतं य दंसणहाणी भवति।
जहा जहा कोहादियाण वद्धी तथा तथा चरित्तहाणी भवति ॥
॥ १८३॥

संयमहानीक्रोधकरण-
वृष्टान्त

कायवचं ? भण्णह --

आगाढे अहिगरणे, उवसमओकद्धणो उ गुरुवयं । ३८५

उवसमह कुणह स्यायं, छद्धणता सागपत्तेहिं ॥ १८५॥ २७७९ --

अधिकरणे आगाढे- कवसो उप्पण्णे कोहाभिभूता उवसामेयव्वा,
कलहेता य पासदिठएहिं अवकद्धेयव्वा । गुरूहिं उवसमपत्ता इमं वयं
भणियवचं - अज्जो ? उवसमह । अणुवसमंताण कओ संजयो ? कओ
वा सज्जाओ ? तम्हा उवसमह " उवसमिता य सज्जायं करेह ।
मा दमगपुरिसा इव कणगरसंस्थाणियं संजमं कसायसागरवसपत्तेसु
णिस्सारयाए संजमं छद्धेह ॥ १८४॥

अहवा गुरू भणंति --

भा. २७८० -- जं अज्जियं समीस - ल्लएहिं तव नियमवंधमइएहिं ।

तं दाणि पच्छ णाहिह, छद्धेता सागपत्तेहिं ॥ १८५॥

गा. १८४

कंठा ॥ १८५॥ "छद्धणंया सागपत्तेहिं"ति, अत्र वृष्टान्तो

जहा --

एगो परिवायगो दमगपुरिसं चिंतासोगसागरपविदठं करतल-
पलहत्यमुहं अंत्योवज्जमुपायचिंतपपरं पासति । पुच्छति य - किमं
चिंतापरो ? तेण से सब्भाओ कहिओ - " वारिद्धाभिभूओ मि"
ति । तेण भणियं इस्सरं ते करेमि, जतो भणामि ततो गच्छाहि, नेमि
जं च भणामि तं सबं कायवचं । ताहे ते संवलं घेत्तुं पव्वयणिगुंजं
पविदुठा । परिठ्वायगेण य भणितो - एस कणगरसो सीतवातात-
वपरिसमं अणंतेहिं तिसासुद्धावेदणं सैंहेतेहिं वंधकारीहिं अचित्त- बुद्धि
कंदमूलपत्तपुप्फलाहारीहिं समीपत्तपुडेहिं भावओ अरुस्स मणेहिं - मा
घेतवो । एस से उवचारो । तेण दमगेण सो कणगरसो उवचारेण गहितो
कडुयवोद्धियं भरियं । ततो भिग्गतो तेण परिठ्वायगेण भणियं - ता ते
गुरुदणे वि तुमे एस सागयपत्तेण ण छद्धियव्वा । तओ सो परिवा-
यगो गच्छंतो तं दमगपुरिसं पुणो पुणो भणति - ममं पभावेण -
इस्सरो भविस्ससि । सो य पुणो पुणो भणमाणो रुद्धो भणति -
जंतुज्झ पभावेण इस्सरत्तणं तेण मे ण कज्जं, तं कणगरसं सागपत्तेण -
छद्धेति । ताहे परिठ्वायगेण भणियं -- हाहा उरात्मन् ।

नास्तीमा

भाष्यगा.

जं अज्जियं समीस - ल्लएहिं तव नियमवंधमइएहिं ।

तं दाणि पच्छ णाहिह, छद्धेता सागपत्तेहिं ॥

अहवा गुरू ते अधिकरणकरे साहू भणति --

भा. २७८१ -- जं अज्जियं चरित्तं, देसुजाए वि पुव्वकोडीए ।

तं पि कसाइयमेत्तो, नासेइ नरो पुड्डसेण ॥ १८७॥

"समीसल्लएहिं" ति विदुहंतो वज्जसल्लगा य गहिया,

"तव नियमवंधमतिएहिं"ति विदुहंतो वसंहारो भापल्लगा गहिता ।

तेण परिठ्वायगेण सो दमगपुरिसो भणति, तुमं ह्वाणिं परिठ्वाय-इति

आ कालातो पच्छापरितप्पमाणो जाणेहिंसि सहा इदं मे कयं जं
कणगरसो सागपत्तेहिं छद्धितो । आयरितो वि ते अधिकरणकरे -
भणति - तुम्हे वि मा कलहेह । मा पच्छा परितप्पिह, जहा
बहुकालोवज्जितो संजमकणगरसो सागरवसपत्तंताणिएसु कसाएसु

रहित

छिन्नितो निरत्ययं अप्पापित्तियं कालं पठवज्जाए किलिठतो ति ।
एवं आयरिओ सामण्णतो भणति ॥१८७॥ अहं अविधीए वारेति -

भा. २७८२ --

आयरिओ एगं णं भणे अहं एगं णिवारे मासियं लहयं ।

रागदोसविमुक्को, सीयधरसमो यं आयरिओ ॥१८८॥

आयरिओ जति एगं अधिकरणसाहुं अणुसासति वित्तियं -

पाणुसासति ततो आयरियस्स मासलहुं, तम्हा आयरिण राग-
दोसविमुक्केण भवियठवं । विठ्ठंतो -- "सीयधरं" ! वढ्ढकीरण-
णिम्मियं चक्किणो सीयधरं भवति, वासाहुं णिवायपवातं, सीय-
काले सोम्हं, गिम्हे सीयलं । जहा तं चक्किणो सीयधरं सव्वरि-

उक्खमं भवति तथा पाययपुरिस्स वि तं सव्वरिउक्खमं भवति ।

जहा तं विसेसं णं करेति तथा आयरिओ वि विसेसं णं करेति ॥१८८॥

विसेसं पुणं करेतस्स इमो दोसो भवति --

भा. २७८३ --

वारेइ एस एयं, ममं णं वारेइ पक्खराएणं ।

बाहिरभावं गाढत-रगं च मं पेक्खसी एक्कं ॥१८९॥

एस आयरिओ एयं साहुं अत्तुद्धीए वारेति । ममं पुणं -

परभावबुद्धीए णं वारेति । एवं पक्खगुराणे कज्जमाणे सो एगो ×

साहुं बाहिरभावं गच्छति, गाढतरं वा अधिकरणं करेति, अहं वा
आयरियं भजेज्ज -- "तुमं मं एक्कं बाहिरं पेच्छसि" ति । अप्पाणं

उत्तवद्धिं मारेति (तो) आयरियस्स पारं चियं, उण्णिक्खमति वा ×

तो मूलं ॥१८९॥ अहं अधिकरणं काउं अणुवसंतो चेव अच्छति गच्छे

तो इमा विधी --

भा. २७८४ --

गच्छा अण्णिगदस्सा, अणुवसमंतस्सिमो विही होति ।

सज्झाय भिक्खु मत्तदुत्तवासाते चतुरहेक्केक्के ॥१९०॥

पुच्छदं कंठं । सरोदए सज्झायकाले चोइज्जइ, विइयं भिक्खो

तरणकाले, तइयं मत्तदुत्तकाले, चउत्तं पदोसे आवस्सयवेलाए । एवं

भा. २७८५ --

चउत्तरे चारा एक्केक्के अहे चोविज्जति ॥१९०॥ गोसे पडिक्कंताणं

सज्झाए अपठठविणं अंतरे एसमादि कारणे अधिकरणं उप्पज्जे ॥

भा. २७८५ --

उप्पडिलेहियमादिसु चोदितो सम्मं अणुविज्जंते ।

णं वि पठठवेति उवसमं, कालो णं सुद्धो छियं वा सी ॥१९१॥

दोसदुद्धं पडिलेहणं करंतो, आविसद्धातो अपडिलेहंतो

चोदितो तम्मि अणुउट्टंते अधिकरणं भवे । जति अपठठविति सयं

चेव उवसंतो लुठं, अहं एक्को दो वि वा णं उवसमंति ताहे -

आयरिया पठठवणवेलाए इमं भणंति -- इमे साहुं णं पठठवेति,

भा.

उवसमहं अज्जो ! सो णं तरं देति -- "अवस्सं कालो णं सुद्धो, छियं

वा साहुं सुतं, गच्छियं वा साहुं सुतं, ततो णं पठठवेति,

एवं उते सव्वे पठठवेति सज्झायं करेति, अणुवसमंतस्स मासगुं -

पच्छिंतं । भिक्खो तरणे वेलाए पुणो आयरिया भणंति --

भा. २७८६ --

णो तरतीअपठठठी, णं च देलाउं भुंज्जे णं जिणं सि ।

अपठठमंति उवसमं, निरतीचारा पु पच्चाह ॥१९२॥

अज्जो ? साहवो भिक्खाए, णोतरंति, उवसमाहि, सो

पच्छुतरं देति . "पूणं" णं मत्तदुत्तं, णं वा भिक्खावेला, तेण

पोतरंति" । एवं वृत्ते सट्वे भिक्खाए अवतरंति । तस्स अणुवसंतस्स
वित्तियं मासगुरुं । सन्निवदट्टेसु गुरू भणाति - अज्जो ? ण भुंजति,
साहू, उवसमह । सो पच्चुत्तरं देति - "दूणं न जीरतप्पे", एवं
वृत्ते सट्वे एगत्ततो भुंजति । तस्स तत्तियं मासगुरुं । पुणो गुरू पदोसे
पडिक्कमणकाले भणाति - "अज्जो ? साहू न पडिक्कमंति, उव-
समाहि" । पच्चुत्तरमाह -- "दूणं निरतियारा" । इत्थ चउत्थे
ठाणे अणुवसंतस्स चउगुरुं । एवं गोसकाले अधिकरणे उप्पण्णे विधी -
पणिओ ॥१९२॥

भा. २७८७ -- अण्णम्मि व कालम्मि, पढंतहिंदंतमंडलस्सवासे ।
तिण्णि व दोण्णि व मासा होंति पडिक्कंत गुरुगा उ ॥१९३॥
अण्णम्मि काले सज्झायं पढंतविते जति अधिकरणं उप्पण्णं -
पढंताण तो तिण्णि वैष्णवाकाला, दोण्णि मासगुरू । भिक्खं हिंदं-
ताणं अधिकरणे उप्पण्णे दोण्णि चोदणाकालो, एयं मासगुरुं ।
मुत्ताण अधिकरणे उप्पण्णे एगो चोदणाकाला, एत्थ णत्थि मासगुरुं ।
अणुवसंतस्स पडिक्कंते चउगुरुमेव भवति ॥१९३॥

भा. २७८८ -- एवं दिवसे दिवसे, चाउक्कालं तु सारणा तस्स ।
जति वारे ण सारेती, गुरूण गुरुगो उ तति वारे ॥१९४॥ अ
पुव्वहं कंते । जति वारा आयरिओ तं सारणदठाणेषु -
ण सारेति तति गुरुगो मासगुरुगा भवन्ति ॥१९५॥

भा. २७८९ -- एवं तु अगीयत्थे गीयत्थे सारिते गुरू सुद्धो ।
जति तं गुरू ण सारे आवत्ती होइ दोण्हं पि ॥१९४॥ व ।
एवं दिणे दिणे सारणाविधी । अगीयत्थस्स, गीयत्थं पुण
एगविणं चउसु ठाणेषु सारंतो परतो असारंतो वि सुद्धो । जति पुण
तं गीयं अगीयं वा गुरू ण सारेति तस्स य अणुवसंतस्स, एवं दोण्ह
वि आवत्ती- पच्छित्तं भवति । अण्णे भणंति - अगीयस्स अणुवसंतस्स
वि णत्थि पच्छित्तं, अगीयं अचोदंतस्स गुरुस्स पच्छित्तं । गीतं पुण
जति गुरू ण चोदेति तो आवत्ती दोण्ह वि भवति ॥१९४॥

भा २७९० -- गच्छो य दोण्णि मासे, पदसे पदसे इमं परिहवेती ।

भत्तदठं सज्झायं, वंदणस्लावं ततो परेणं ॥१९५॥

एवं अणुवसंतं गच्छो दोण्णि मासे सारेति । इमं पुण -

गच्छो पदसे पदसे परिहवेति / अणुवसंतस्स पदसे गते तेण समं-
भत्तदठं ण करेति, वित्तियपदसे गते सज्झायं तेण समानं ण करेति,
तत्तियपदसे तस्स वंदणं ण करेति, चउत्थपदसे गते आलावं पि तेण
समानं वज्जेति ॥१९५॥

भा. २७९१ -- आयरिओ चउमासे, संभुंजइ चउरो देति सज्झायं ।

वंदणस्लावं चउरो, तेण परं मूल णिच्छुभणा ॥१९६॥

आयरिओ पुण अणुवसंतस्स वि चउरो मासे भत्तपाणदाण-

गहणसंभोगेण संभुंजति, चउण्हं उवरि भत्तं वज्जेति । चउरो सज्झायं
देति, तओ सज्झायं वज्जेति । वंदणांलावपदे दो वि चउरो मासे
करेइ, ततो वरिसे पुण्णे संवच्छरिण पडिक्कंते मूलं पच्छित्तं, गणाओ
य णिच्छुभति ॥१९६॥

भा. २७९२ -- एवं वारसमासे, दोष्टु तपो सेसए भवे छेदो ।

परिहायमाण तद्विवसे तवो मूलं पडिक्कंते ॥१९७॥ स/ ने
एवं वारसमासे अणुवसमंते अछंते दोष्टु तवो आदिमेषु जाव

गच्छेण वज्जितो सेसेसु वससु मासेसु छेदो पंचराइंदिओ जाव -
संवत्सरं पत्तो । पज्जोसवणारातिपडिक्कंताणं अधिकरणे उप्पण्णे एसा
विधी । दिवसमासे परिहावेत्ता "तद्विवस" इति-पज्जोसवणादिवसे
अधिकरणे उप्पण्णे तवो मूलं च भवति ण छेदो, पडिक्कमणकाले -
वा उप्पण्णे मूलमेव केवलं पडिक्कंते भवति ॥१९७॥

एसेवऽत्थो भण्णति --

भा. २७९३ -- एवं एककेक्कदिणं, हवेसु ठवणा दिणे वि एमेव ।

वेइयवंदणसारिते, तम्मि य काले तिमासगुरू ॥१९८॥

भक्षवयसुपंचमीए अणुदिए आइच्चे अधिकरणे उप्पण्णे संवच्छरो
भवति, छट्ठीए एगदिण्णो संवच्छरो भवति, एवं एककेक्कदिणं -

परिहवंतेण आणेयठवं जाव ठवणादिणो ति पयुपासनादिवस इत्यर्थः ।
तम्मि ठवणादिणे अणुदिए आइच्चे अधिकरणे उप्पण्णे एवमेव चोदणा
सज्झायपठठवणकाले चोदज्जति पुणो वेइयवंदणकाले चोदज्जति, अणु-
वसमंतो पुणो पडिक्कमणवेलाए, एवं तम्मि पज्जोसवणकालदिवसे
तिमासगुरू भवति ॥१९८॥

भा. २७९४ -- मूलं तु पडिक्कंते, पडिक्कमंते व होज्ज अहिररणं ।

संवच्छरमुत्सग्गे, कयम्मि मूलं पुं सेसाइं ॥१९९॥

पडिक्कंते मूलं भवति । एसा ठवणदिवसविधी अह पडि-

क्कंताण चेव अधिकरणं भवे संवत्सरीए काउत्सग्गे कते मूलमेव केवलं, उरिका
ण सेसा पच्छित्ता भवति ॥१९९॥

भा. २७९५ -- संवच्छरं च रुठं, आयरिओ रक्खती पयत्तेणं ।

जति णाम उवसमेज्जा, पठवतरादी सरिसरोसो ॥२००॥

एवं आयरिओ तं रुठं संवत्सरं पयत्तेण रक्खति । किमर्थं ?

उच्यते-जति नाम उवसमेज्ज । अह नो उवसमति संवच्छरेण वि तो
सो पठवतराईसरिसरोसो भवति ॥२००॥

भा. २७९६ -- अण्णे दो आयरिया, एककेक्कं वरिसुवसमंतस्स ।

तेण परं गिहि एसो, वितियपदं रायपठवति ॥२०१॥

मूलायरियसमीवाओ णिग्गयं अण्णे दो आयरिया कमेण -
एककेक्कवरिसं पयत्तेण एतेण चेव विधिणा संरक्षन्ति । जेण उवसामितो
तस्सेव सीसो । तेणं ति तस्मात् तृतीयवर्षात् परतः "सो" ति -
स गृही क्रियते । संघस्तस्य लिंगमवहरतीत्यर्थः । वितियपदेण वा प
दं डियपठवइयस्स लिंगं ण हिज्जति ॥२०१॥ एसा विही भिदसुस्स
भणिया उवज्झायायरियाण वि एसेव विही । णवरि इमो -
विसेसो --

भा. २७९७ -- एमेव गणायरिए, गच्छम्मि तवो तु तिण्णि पक्खाइ ।

दो पक्खा आयरिये, पुच्छा य कुमारदिठंतो ॥२०२॥

इह गणाचार्यग्रहणादुपाध्यायः परिगृह्यते, तस्स अणुवसमंतस्स

गच्छे वसंतस्स तिण्णि पक्खा तवो भवति परतो छेदो, आयरि-
यस्स अणुवसमंतस्स दो पक्खतवो भवति परतो छेदो । सीसो पुच्छति-

किं सरिसावराहे विसुं पच्छित्तं देहरागदोसी भवन्तो । एत्थ -
आयरिओ कुमारदिठन्तं देति ॥२०२॥ जे ते उवज्झायस्स तिण्णि
पक्खा ते दिवसीकता ।

भा.२७९८ -- पणयालदिणे गणिणो, चउहा काउं सपाय एक्कारा ।
भत्तदणसज्झाए, वंदणालावे य हावैति ॥२०३॥

ते चउभागेण कता सपाता एक्कारसदिवसा भवन्ति । तत्थ - रा
गच्छो उवज्झाएणं समं वसधीए एक्कारसदिवं भत्तदं करेति एवं सज्झाय-
वंदणालावे वि, परतो पणयालदिणाण दसगो छेदो ॥२०३॥ आयरियस्स जे
दो पक्खा दिवसीकता ॥

भा.२७९९ -- तीसदिणे आयरिए, अद्धत्तदिणा उ हावणा तत्थ ।

परतो गच्छेण चउपदेहिं तु, णिज्जूढे लग्गती छेदो ॥२०४॥

ते चउभाएण विभत्ता अद्धत्तमादिणा भवन्ति, तत्थ गच्छो -

आयरिएण सह अद्धत्तमे दिणे भत्तं करेति, एवं सज्झाए वंदणालावे य, तद्धं
गच्छेण णिसिहो चउहिं भत्तत्ताणादिएहिं पदेहिं । पण्णरसूहिंदिए छेदे
लग्गति ॥२०४॥ भिक्खु उवज्झायायरियाणं अण्णगणसंकेताणं सामण्णं
भण्णति --

भा.२८०० -- संकेतो अण्णगणं, सगणेण य वज्जितो चउपदेहिं ।

आयरिओ पुण वरिसं, वंदणालावेहिं सारेति ॥२०५॥

सगच्छेणं जदा भत्तत्ताणादिएहिं पदेहिं वज्जितो तदा अण्णगणं
संकेतो तं अण्णगणायरिओ वंदणालावपदेहिं भुंजतो सारंतो य वरिसं
रक्खति ॥२०५॥

भा.२८०१ -- सज्झायमातिएहिं, दिणे दिणे सारणा परगणे वी ।

नवरं पुण णाणत्तं, तवो गुरुस्सेतरो छेदो ॥२०६॥

परगणे वि संकेतस्स सज्झायमादिएहिं चउहिं ठाणेहिं सारणा
कज्जति, णवरं परगणसंकमणे इमो विसेसो - गुरुस्स असारंतस्स तवो,
इयरो ति-साधु, तस्स अण्णगणे अनुवसमंतस्स पढमदिणे चेव छेदो भवति ॥

भा.२०२ ॥२०६॥ "पुच्छा य कुमारदिठन्तो"ति अस्य ठ्याख्या --

भा.२८०२ -- सरिसावराहवंदो, जुगरण्णो भोगहरण बंधादी ।

मज्झिमे बंधवहादी, अठवत्ते कण्णादि सिंसा य ॥२०७॥

आयरितो भणाति सरिसे वि अवराहे विसरिसं वंदं वलयता
जहा य णो रागदोसिल्ला भवामो तहा कुमारैहिं दिठन्तो कज्जति -
एगस्स रण्णो तिण्णि पुत्ता - जेततो मज्झिमो कणिहत्तो ।

तेहिं य तिहिं वि आमन्तियं - "पियरं मारित्ता रज्जं तिहा -
विभयामो" । तं च रण्णा णायं । तत्थ जेततो जुवराया, एस -
पहाणवत्पुत्ति काउं किमेरिसं अज्झ वसति त्ति तस्स भोगहरणबंधण-
ताडणसिंसणा य सत्त्वे पगारा कता । मज्झिमो अवहडो एयऽपपहाणो
त्ति काउं न तस्स भोगहरणं कतं, बंधवहसिंसणादिया कता । अव्यतो
कणिहत्तो एतेहिं वियारिओ त्ति काउं कण्णव्वेडयं वंदो सिंसावंदो
कतो, ण भोगहरणबंधणवंदा कता । जहा लोगे तहा लोयुत्ते वि -
वत्थुसरिसो वंदो कज्जति ॥२०७॥ पमाणपुरिसे अकिरियासु वटटंते
इमे अप्पचवयमादी बहुतरगा दोसा भवन्ति --

भा.२८०३ -- अप्पचवयवीसत्थ-तणं जुगरणहा य दुरभिगमो ।

आयराय य परिभवो, जेव भयं तो तिहा वंदो ॥२०८॥

एते चेव आयरिया भवति, अस्मायं चारितं भवति, एवं सचुवदेसेषु अप्पचवयो भवति । तेसा साहवो वि कसायकरणादिषु वीसत्था भवति । लोगा गरहंति- एमेव कलीमूलो ति । रोसणो य गुर सीसपाडिच्छयाणं दुरहिगमो भवति, रोसणस्स य आणं परि- हावैति सिस्सा येव से सीसा वीहंति । अतो वत्थुविसेसकारणतो ति- हा दंडोक्तो ॥

भा.२८०४ -- गच्छम्मि य पत्तविते, जेण पदे णिग्गता ततो भित्तियं ।

भिक्षु गणायरियाणं, मूलं अणवत्त पारंवी ॥२०९॥
जति तवे पत्तविते णिग्गच्छति तो मूलं पावति, एवं भिक्षुस्स ।

गणाक्छेति-यस्स य अणवत्ते नायति । आयरियस्स चरिमे । अहवा पत्तवियं प्रारब्धं, जेण पदेण प्रारब्धेण गच्छातो णिग्गता ततो जं पदं भित्तियं तं अण्णगे गयस्स पारब्भति । णिदरिसणं- जति - गच्छातो भत्तदूपदेण णिग्गतो तो अण्णगणं गयस्स गणो तेण समाणं ण भुंजति, सज्झायं पुण करेति । एवं जति सज्झायपदेण णिग्गतो - वंदणं करेति । वंदेण णिग्गयस्स आलावं करेति । आलावपण णिग्गयस्स परगच्छो च्छहिं वि पदेहिं वज्जेति । एवं भिक्षुस्स, गणी-उवज्झाओ, आयरियस्स एतेसिं चेव मूलअणवत्तपारंविचा अतो पच्छिता सगपातो अणिग्गताण णिग्गयाण य ॥२१०॥ एवं सामण्णेण भणियं । इमं -

णिग्गताण भण्णति -- अस्सो भण्णिउण भण्णिउण

भा.२८०५ -- सरफरुसणिदुराहं, अह सो भणितुं अभावियत्वाहं ।

णिग्गमणकलुसहियए, सगणे अत्ता परगणे य ॥२१०॥

"सरफरुसनिदुराहं" ति अस्य व्याख्या -

भा.२८०६ उच्चसरसरोयुत्तं, हिंसयं मम्मवयणं सरं तं तु ।

अक्कोसनिरुवयारु- , तमसत्तं णिदुरं होति ॥२११॥

उच्चेण- महंतेण सरेण जं सरोसं उक्तं तं सरं । जं पुण हिंसणं -

मम्मघट्टणं च तं फलं । जगारावियं अक्कोसवयणं । ककारडकारादियं च निरुवयारं । असमाजोगं असत्तं जहा कोलिकः । एरिसं णिदुरं होइ । एरिसाणि अभावियत्वाणि ॥२११॥ भणिओ कालुसहियओ, णिग्गतो सगच्छातो सो, सगणे अत्तफड्डया परगणियत्वा वि - अत्तफड्डया, जे परगणियत्वा ते संभोइया अत्त, संभोइएणु वि अत्त, जे अण्ण संभोतिया ते उज्जयवरेणा ओसण्णा य । सो एतेषु गतो --

भा.२८०७ -- अत्तमासा, मासा दो होति अत्तसु पयारो ।

वासासु असंचरणं, न चेव इयरे वि पेसंति ॥२१२॥

सगणिच्चएणु अत्तफड्डएणु पक्खे पक्खे संचरंतस्स अत्तमासा -

विअत्तसु भवति, परगणच्चएणु फड्डएणु अत्तमासा, एते सत्त्वे वि अत्तमासा ।

अत्तसु अत्तसु उडुवधिएणु मासेषु भिक्षुणं विहारो भवति तेण अत्तगहणं कयं । वासासु चउसु मासेषु तस्स अधिकरणसाहुस्स संचरणं णत्थि, - वासाकालो ति काउं । "इतरे वि" ति- जम्मि फड्डए सो संक्रमति तेवि तं पुण्णवेत्ता वर्षाकालइति कृत्वा न प्रेषयति । जतो आगतो तत्थ जे तस्स गणे अत्तफड्डगा तेसु संक्रमंतस्स तेहिं अ सज्झायभिक्ष- भत्तदूपपट्टिकमणवेलासु सो सारेतव्वो, उवसमति ति । जति ण -

सारैति तोमासगुरुं पच्छिन्नं, तस्स पुण अणुवसमंतस्स दिवसे दिवसे
पंच रातिंदिया छेदो भवति ॥२१२॥

भा. २८०८ -- सगणम्मि पंचराइंदियाइं दस परगणे मणुण्णेषु ।

अण्णेषु हौंति पण्णर-वीसा तु गयस्स ओसण्णे ॥२१३॥

परगणे संभोतिणेषु संकंतस्स दसराइंदियो छेदो, अण्णसंभोतिणेषु
पण्णरसराइंदियो छेदो । ओसण्णेषु वीसराइंदियो छेदो । एवं भिक्खुस्स
मणियं ॥२१३॥

ईमं उवज्झायरियाणं --

भा. २८०९ -- एमेव उवज्झाए, दसदिवसाद्धी तु भिण्णमासंतो ।

पण्णरसादी उ गणी, चउसु वि ठाणेषु मासंते ॥२१४॥

एवं उवज्झायस्स वि, णवरं दसराइंदियो छेदो आदि, भिण्ण-

मासो छेदो अंते । गुरुस्स-आयरियस्स तस्स चउसु ठाणेषु सगणपरगण-
संभोइय परगणअण्णसंभोतिय ओसण्णेषु य पण्णरसरातिंदियो छेदो -
आदी, मासिओ छेदो अंते ॥२१४॥ (आकृतिरिवृत्)

सगणे	परगणसंभोइए	परगणअण्णसंभोइए	ओसण्णे
मि. ५	१०	१५	२०
उ. १०	१५	२०	२५
आ. १५	२०	२५	३०

एयं पुरिसेण सगणादिद्विगणविभागं पच्छिन्नं दंसियं । इवाणि

एवं चैव ठाणेषु पुरिसविभागं पच्छिन्नं दंसिज्जति --

भा. २८१० -- सगणम्मि पंचराइंदियाइं भिक्खुस्स तद्विदसछेदो ।

दस हौंति उवज्झाए, गणि आयरिए य पण्णरस ॥२१५॥

सगणे संकंतस्स भिक्खुस्स पंचराइंदियो छेदो उवज्झायस्स दस,

आयरियस्स पण्णरस रातिंदिया छेदो ॥२१५॥

भा. २८११ -- अण्णगणे भिक्खुस्स, दस तु रातिंदिया भवे छेदो ।

पण्णरस उवज्झाए, गणि आयरिए भवे वीसा ॥२१६॥

भा. २८१२ -- संविग्गमण्णसंभो -इएहिं भिक्खुस्स पण्णरसछेदो ।

वीसा य उवज्झाए, गणि आयरिए य पण्णवीसा ॥२१७॥

भा. २८१३ -- [एवं एक्केक्कदिणं, हवेसु ठवणादिणे वि एमेव ।

वेइयवंपणसारिते, तम्मि वि काले तिमासगुरुं] ॥२१८॥

भा. २८१४ -- पासत्थादिगयस्सा, वीसं राइंदियाए भिक्खुस्स ।

पण्णवीस उवज्झाए, गणि आयरिए भवे मासो ॥२१९॥

गणस्य गणे वा आचार्यः गणाचार्यः । अहवा गणित्वमाचार्यत्वं

च यस्यास्स गणि आयरियो ॥२१९॥ इवाणि सगणादि ठाणे ।

भिक्खुमादिपुरिसपक्खविभागेण य छेदसंकलणा भण्णति --

भा. २८१५ -- अदढाइज्जा मासा, पक्खे अत्तहिं मासा हवन्ति वीसं तु ।

पंच उ मासा पक्खे, अत्तहिं चत्ता उ भिक्खुस्स ॥२२०॥

अधिकरणं काठं अणुवसंतो भिक्खु सगणं संकंतो तस्स पक्खेण -

दिणे दिणे पंचरातिंदिएण छेदणे अदढाइज्जमासा परियागस्स छिज्जन्ति,

पन्नरसएण पंचगुणिं तीसाए भागे हिते अदढाइज्जा मासा हवन्ति ।

अत्त सगणफड्डया । तेसु तस्सेव पणगच्छेदणं वीसं मासा छिज्जन्ति, रि

ता पण्णरस अट्ठहिं गुणिता पुणो पंचहिं गुणिता तीसाए भागे हिते वीसं मासा भवन्ति । परगणसंभोइएसु संकंते पक्खेण (वसएण) छेदेण पंच-
मासा छिज्जन्ति । तस्सेव (वसएण) चेव छेदेण परगणे अट्ठहिं पक्खेहिं
वत्तालीसं मासा छिज्जन्ति । एवं भिक्खुस्स ॥२२०॥ उवज्झायस्स सगणे -

भा. २८१६ -- पंच उ मासा पक्खे, अट्ठहि मासा हवन्ति वत्ता उ ।

अट्ठमासपक्खे, अट्ठहि सट्ठी भवे गणिणो ॥२२१॥ उ
पुट्ठवद्धं पूर्ववत् । उवज्झायस्स परगणे पण्णरसेण छेदेण पक्खेण -

अट्ठ मासा छिज्जन्ति । पंचदसहिं गुणिता (पंचदसा पंचवीसुत्तरा -
दोसया भवन्ति, ते तीसाए भागे हिते अट्ठ मासा भवन्ति । उव-
ज्झायस्स परगणे अट्ठसु फट्ठएसु अट्ठहिं पक्खेहिं पण्णरसेण छेदेण -
सट्ठिं मासा छिज्जन्ति, पण्णरस पण्णरसेहिं गुणिता पुणो अट्ठहिं
गुणिता तीसाए भागे हिते सट्ठी भवन्ति । एवं गणिणो -उपा-
ध्यायस्वेत्यर्थः । २२१॥

इवाणिं आयरियस्स सगणे --

भा. २८१७ -- अट्ठमास पक्खे, अट्ठ हि मासा हवन्ति सट्ठीओ ।

दसमासा पक्खेण, अट्ठहःसीती उ आयरिए ॥२२२॥

पूर्ववत् पुट्ठवद्धं । आयरियस्स परगणे संकंतस्स पक्खेण वीसएण
छेदेण दसमासा छिज्जन्ति, पण्णरस वीसहिं गुणिता तीसाए भागे -
हिते दसमासा भवन्ति । परगणट्ठाफट्ठेसु अट्ठसु आयरियस्स अट्ठ-
पक्खेहि वीसएण छेदेण असीति मासा छिज्जन्ति । पण्णरस अट्ठहि
गुणिता पुणो वीसहि गुणिता तीसाए भागे हिते असीति मासा
भवन्ति ॥२२२॥ इवाणिं एतेसिं चेव भिक्खुउवज्झायायरियाणं संविग्ग-
अण्णसंभोतिएसु ओसण्णेसु य संकलियुद्धेवो भण्ति । तत्थ भिक्खुस्स -ते
अण्णसंभोतियओसण्णेसु --

भा. २८१८ -- अट्ठमासपक्खे, अट्ठहि मासा भवन्ति सट्ठीओ ।

दसमासा पक्खेण, अट्ठहःसीती य भिक्खुस्स ॥२२३॥

गुणगारभागहारेहिं मासुप्पादणं पूर्ववत् ॥२२३॥

उवज्झायस्स अण्णसंभोइएसु --

भा. २८१९ -- दसमासा पक्खेण, असि अट्ठहि य हवन्ति णायठ्वा ।

अट्ठेरसपक्खे, अट्ठहि य सयं भवे गणिणो ॥२२४॥

पुट्ठवद्धं पूर्ववत् । उवज्झायस्स ओसण्णेसु संकंतस्स पक्खेण पणवी-
सएण छेदेण अट्ठ तेरसमासा छिज्जन्ति, पण्णरस पणुवीसाए गुणिता
तीसाए भागे हिते अट्ठेरस मासा भवन्ति । तस्सेव अट्ठसु ओसण्णेसु
फट्ठएसु अट्ठहिं पक्खेहिं पणुवीसएण छेदेण सतं मासाणं छिज्जन्ति,
पण्णरस अट्ठहिं गुणिया पुणो पणुवीसगुणिता तीसाए भागे हिते
सयं मासाणं भवति ॥२२४॥ आयरियस्स अण्णसंभोतिएसु संकंतस्स -

भा २८२० -- अट्ठ तेरस पक्खे, मासाण सयं च अट्ठहिं भवति ।

पण्णरसमासपक्खे, अट्ठहि वीसुत्तरं गणिणो ॥२२५॥

पूर्वार्धं पूर्ववत् । आयरियस्स ओसण्णेसु पक्खेण तीसेण छेदेण
पण्णरस मासा छिज्जन्ति । आयरियस्स ओसण्णफट्ठएसु तीसेण छेदेण
अट्ठहिं पक्खेहिं वीसुत्तरं माससयं छिज्जन्ति, गुणगार-भागहारा

पूर्ववत् ॥२२५॥

भा. २८२१ -- चोएति रागदोसे, सगणपरगणे इमं तु णाणत्तं ।

पंतावण णिच्छुभणं, परकुलधरघाडिए ण गता ॥२२६॥

सीसो चोदेति -- "रागदोसी भवति " जं सुण्णे धोवं - सगणे

२२६ पच्छित्तं देह परगणादिसु बह्वयं", एस सगणे मे रागो परगणे मे दोसो" ।

आयरिओ भणति -- इमं तु छेदणाणत्तं करंता दिदंठत्ताभत्थेण ण
रागदोसी भवामो ॥ सुण, जहा --

एगस्स गिहिणो चउरो भज्जाओ । ताओयत्तिण कम्मि एगे

अवराहे क्ते पंतावेत्ता "णीह ममं गिहाओ "त्ति णिच्छुढा । तत्थेगा

कम्मि यि परधरम्मि गया, वित्तिया कुलधरं, तत्तिया मत्तुणो -

एगसरीरो, घाडिउत्ति- वयंसो, तस्स घरं गता, चउत्त्या णिच्छुभंती

वि बारसाहाए लंगा हम्ममाणी वि ण गच्छति, भणति य - "क्तो

ण वच्चाभि, णत्थि मे अण्णो गतिविसओ, जति वि मारेहि तहावि

तुमं वेव गतीसरणं ति" तथेव णित्ता । तुत्थेण चउत्थी घरसाणिणी

क्ता । तत्तियाए घाडियधरं जंतीए सो वेव अणुवत्तिओ विगयरौसेण

सरंटिया आणिया य । वित्तियाए कुलधरं जंतीए "अवतावेह"ति -

अण्णेहिं भणिएण विगयरौसेण सरंटिया दंडिया य । पढमा दूरपणत्तति

ण ताए किं चि पओअणं, महंतेण वा पच्छित्तं दंडेउं आणिज्जति ।

एवं उवसंहारो - परधरसंठाणिया ओसण्णा, कुलधरसंठाणिया

असंभोइआ, घाडियसमा संभोइया, अणिग्गमे धरसमो सगच्छो । जाव

दूरतरं ताव महंततरो दंडो भवति इत्यर्थः ॥२२६॥ सपक्खाधिकरणं

इदानीं परपक्खाधिकरणं भणति । तस्स पुण उप्पत्ती कं हवेज्ज ?

अतो भणति --

भा. २८२२ -- अचियत्तकुलपवेसे, अइभूमि अण्णसणिज्जपडिसेहे ।

अवहारसमंगलुत्तर-स मावअचित्तमिच्छते ॥२२७॥

कम्मि य कुले साधू पविसंता अचियत्ता, तं च अजाणंता -

अणाभवेगओ वा पविदुठा, तत्थ सो गिहवती आउसेज्ज वा हणेज्ज

वा । साधू वि असहंतो पच्चाउसे, अतो अधिकरणं उप्पज्जति । एवं

अतिभूमिपविदुठे, भिक्खा वा अण्णसणिज्जा पडिसिद्धा, सेहो वा

से सण्णाततो अवहडो, जत्ताणिग्गतो वा गिहत्थो साधू ददुं "अ-

मंगलं"ति भणति, समयविचारे वा गिही उत्तरंदाउसमत्थो, सहा-

वेण वा कोत्ति साधू अचियत्तो तं ददुं, अभिग्गहीयमिच्छदिदुठो

वा ॥२२७॥

भा. २८२३ :- अलिगरण गिहत्थेहिं, ओसरणं कदुदणा य आगमणं ।

आलोयण पेसवणं, अपेसणे हंति चउलहुगा ॥२२८॥

एवमादिएहिं कारणेहिं गिहत्थेण समाणमधिकरणमुप्पज्जति ।

अधिकरणं करंतो साधू वित्तियसाहुणा ओसारेयठवो, अणोसरंतो

बाहाए गहाय कदिदयठवो, "आगमणं"-ततो च्चिय सन्नियटटंति,

आलोएति य गुरुणो "अधिकरणं कतं"ति, ताहे गुरू वि उवसमणत्ता

तत्थ वसमे पढुठवेति, जति ण पेसवेति तो गुरुणो चउलहुं पच्छित्तं

॥२२८॥

भा. २८२४ :- अणाइणो य दोसा, विराहणा होति संजमाताए ।

युग्गाहण सत्थेण, वारण अणी विसं उवधा ॥२२९॥

सो गिही अणुवसमंतो संजमायविराहणं करेज्ज, जति पभू तो
उण्णिकसमावेज्ज, अप्पभू वा पभुणा उण्णिकसमावेज्ज, एवमादि -
संजमविराधणा । कसाणि घाएज्ज एवमादि आयविराधणा भवेज्ज ।
गिहतथो अणुवसमंतो लोणं वुग्गाहेज्ज- णत्थि एतेसिं धम्मो । अहवा
भणेज्ज - सण्णं वोसिरत्ता एते विक्खिरंति, ण णिल्लेवेति वा,
एसा पवयणविराधणा । खग्गादिणा वा सत्थेण हणेज्ज, भिक्खं वा
वारेति अण्णिणा वा उवहिं उवस्सयं वा वहेज्ज, विसगरादि वा
देज्ज, उवहिं वा हरावेज्ज ॥२२९॥ एसा संजमायविराहणा वठ्ठव्वा ।
तं पुण वारणं इमेसु ठाणेषु करेज्ज --

भा. २८२५ -- रज्जे देसे गामे, णिवेसणगिहे य वारणं कुपति ।

जा तेण विणा हाणी, कुलगणसंघे य पत्त्यारो ॥२३०॥

भत्तोवकरणवसहिमादिणा वारिते तेण विणा जा परिहाणी
पीडा वा साहूणं तं गुरू वस्सि अपेसवेंतो पावति । अहवा पभवेतो सव्वं वं
वेव कुलगणसंघं पत्त्यारेज्ज- विस्त्थेण विनाशं कुर्वादित्यर्थः ॥ २३०॥

भा. २८२६ -- एयस्स णत्थि दोसो, अपरिक्खगदिवक्खगस्स अह दोसो ।

पभू कुज्जा पत्त्यारं, अपभू वा कारवे पभुणा ॥२३१॥

गिही चिंतंति एयस्स साहुस्स णत्थि दोसो, जो एयं अणुवसंतं
अपरिच्छित्तं दिदसेति तस्स दोसो, तं वेव घायेति, पभू, एवं सयमेव
पत्त्यारं करेति, अपभू वा रायवल्लभो अवल्लभो वा अत्यपदायेण -
पभुणा कारवेति ॥२३१॥ जम्हा एते दोसो --

भा. २८२७ -- तम्हा सल्लु पठ्ठवणं, पुळ्वं वसभा समं च वसभेहिं ।

अणुलोमण पेच्छामो, ति णैति अणिच्छमाणो वि वसभेहिं ॥२३२॥

गिहिउवसमणदत्ता पुळ्वं आयरिओ वसभे पठ्ठवेति, ण तं -
अधिकरणं करंति, वसभेहिं वा समं सयमेव आयरितो गच्छति, गया य
अणुलोमवयणेहिं, "अणुलोमणं"ति- प्रगुणीकरणमित्यर्थः । अह सो गिही
अणुणिज्जंतो भणेज्ज - "तं ता कलहयितं आपेह, पेच्छामो, पच्छा
समीहामि वा ण वा," ताहे वसभा तं तस्स अभिप्पायं णाळण समीवं
णैति, अह सो साधू अणिच्छो ताहे वसभेहिं अणिच्छमाणो वि वला
णेयव्वो ॥२३२॥ ते पुण इमेरिसगुणजुत्ता वसभा पुळ्वं पठ्ठविज्जंति -

भा. २८२८ -- तस्संबंधिबुही वा, पगया ओयस्सिणो गहिवक्का ।

तस्सेव सुही सहिया, गमेति थेरा तगं पुळ्वं ॥२३३॥

"तस्स"ति- गिहिणो जे सयण, मित्ता वा, लोणे वा पगता -

ओ प्रख्याता, "पुय"ति- तेयस्सिणो खीरासखा विलङ्घिसंण्णा, मृष्टवाक्या-

सव्ववहारं प्रयोगवशा भणता गिहिवक्का भवन्ति, एरिसा वसभा ग
तस्स गिहिणो जे अण्णे गिहीसंबंधे बुडिणो वा तेहिं सहिया गमेति, यि
पूर्वमिति प्रथमं, पश्चात् साधू नविध्यन्ति, थिरसभा वा थेरा,
परिणयवया वा थेरा ॥२३३॥ तस्सगत्तो इमेरिसं भवन्ति --

भा. २८२९ -- सो णिच्छुभाति साधू, आयरिए तं च जुज्जसि गमेतुं ।

नाळण वत्थुभावं, तस्स जती पेति गिहिसहिता ॥२३४॥

जेण साहुणा तुमे समं कलहितं सो साधू आयरिएण घाडिज्जति,

अहं आयरिया ण सुद्धुं लुण्ठेति, तय च आयरियं जुज्जति गमेतुं ततो

गा. २३२

जइ आयरियं गमेति समति य तो लठ्ठं। "पेच्छामो" त्ति अस्य त्ति
व्याख्या "णाउण वत्थु" पच्छं। कुराकुरं गिहिवत्थुभावं, केण वाऽपि प्या-
एण भणति - "आणेहि" त्ति, किं हंतुकामो समेउकामो वा ? एवं स्मा
णाउण तस्स जइ णेति तो तस्स जे संवंधी सुही वा गिही तेहिं सहिता
तं साहु णेति ॥२३४॥ अह सो गिही तिउवकसाओ उवसामिज्जंतो
वि ण उवसमति तो तस्स साहुस्स गच्छस्स य संरक्खणद्धा इमा विधी-

मा. २८३० -- वीसुं उवस्सते वा, ठवेति पेसिंति फड्डपतिणो वा।

वेति सहाते सव्वे, व णिंति गिहिते अणुवसंते ॥२३५॥

वीसुं पृथक् अणम्मि उवस्सयम्मि एतं साहुं ठवेति, अणगामे
वा जे फड्डया तेसु जे आयरिया तं ताण पठ्ठवेति, णितस्स य सहाए
वेति, अह मासकप्पो पुण्णो तो सव्वे भिंति, एवं गृहस्थे अनुपशान्ते
निर्गच्छन्तीत्यर्थः। २३५॥ अह गिही उवसामिज्जंतो उवसमति, साहु
णोवसमति तो से भिक्षादिकिरियादिसु इमं पच्छित्तं --

मा. २८३१ -- अविओसियम्मि लहुगा, भिक्षवियारे य वसहि गामे य।

गणसंक्रमणे भणंते, इहं पि तत्थेव वच्चाहि ॥२३६॥

जति अणुवसंतो साहु भिक्षं हिंइति वियारविहारभूमिं वा
गच्छति वसहीउप्पायणद्धा वा गामं पविसति वसहीओ वा अणसाधु-
वसहिं गच्छति तो सव्वेसु चरलहुगा पच्छित्तं। अतित्तिउवकसायाभिभूतो
अणं गणं संकंतो तो तं अणगणिच्चया भणति - "इहं पि गिही -

वि असहणा अत्थि तुमं पि असहणो, मा तेहिं समाणं अधिकरणं काहिति,
तत्थेव वच्चाहि" ॥२३६॥

मा. २८३२ -- इह विगिही अविसहणा, ण य वोच्छिण्णा इहं तुह कसाया।

अण्णेसिं पायासं, जणइस्ससि वच्च तत्थेव ॥२३७॥

गतार्था ॥२३७॥

मा. २८३३ -- सिद्धम्मि ण संगिज्झइ, संकंतम्मि उ अपेसणे लहुया।

गरुगा अजयणकहणे, एगतरपदोसतो जं च ॥२३८॥

अणुवसंते हि साहुम्मि अणं गणं संकंते मूलायरिण साहुसंधाडगो
पठ्ठवेयव्वो। तत्थ सो गतो तेण संघाडण सिद्धे कहिते सो तेहिं
ण संगहियव्वो। अह पुण मूलायरिओ तेसिं साहुसंधाडयं ण पठ्ठवेति
तो चरलहुं, सो साहुसंधाडगो बहुजणमज्जे एव पिहम्मो गिहीहिं
समाणं अधिकरणं काउमागओ" एवं अजयणकहणे चरुगरुगा पच्छित्तं।
अजयणाते कहिते सो साधू एगतरस्स पडुद्धो जं काहिति तं ते -
अजयणाकही पावेति। "एगतरो" त्ति- साहुसंधाडगो गिही य, अहवा
साहुसंधाडगो मूलायरिओ य अथवा मूलायरिओ जस्स समीवं संकंतो
य ॥२३८॥ तम्हा अजयणं वज्जेउं इमा विधी --

मा. २८३४ -- उवसामितो गिहत्थो, तुमं पि सांमेहि एहि वच्चामो।

दोसा ह् अणुवसंते, प सुज्झए वुज्झ सामियियं ॥२३९॥

पुठ्वं गुरुणो एगंते कहेउं पच्छा सो साधू एगंते भण्णति - "उव-
सामितो सो गिहत्थो, एहि वच्चामो, तुमं पि तं सांमेह, अणुवस-
मे मंतस्स इहलोगेपरलोगे य वहु दोसा। समभावो- सामायियं, तं
सकसायस्स णो विसुज्जेज्जा"। एवं एगंते भणितो जति णोवसमति तो
एतं एवं चेव गणमज्जे भण्णति, एवं भणिए कोति गच्छति कोति ण - तो

गच्छति ॥२३९॥ तिष्ठकसायपरिणतो य मण्यति- तस्स गिहियो
णिमित्तेणं इहं पि ठाणं ण लभामि --

भा. २८३५ -- तमतिमिरपडलभूतो, पावं चित्तेह दीहसंसारो ।

पावं ववस्सिकामो, पच्छित्ते मग्गणा होति ॥२४०॥

काणहचउदसीए राओ भमायुरदव्वाभावो तमं मण्यति, तम्मि
चा चेव रातो जवां रयरेणुधूमधूमिगा भवति तदा तमतिमिरं मण्यति,
दि जवा पुण ताए चेव रातीए रयायिया मेहुदुहिणं च भवति तदा तमति-
मिरपडलं मण्यति - सुदुदु अंधकारं ण तत्थ पुरिसो किं चि पासति ।
एवं पुरिसो क्साय उदएण तिष्ठवतिवत्तरतिष्ठवतमेण तमतिमिरपडल-
भूतो मण्यति । भूतशब्दः द्रव्यान्धकारसादृश्यौपम्यार्थे द्रष्टव्यः । ज्या
अहवा तम एव तिमिरं - तमतिमिरं, तमतिमिरमेव पडलं - तमति-
मिरपडलं, अंधकारविशेषमित्यर्थः, तेण उवमा कज्जति तेण तमति-
मिरपडलभूतो । इहापि भूतशब्दः उपमार्थः । यथा अन्धकारेण ण किंचि-
दुपलभ्यते एवं तीव्रकषायोदयान्न चारित्र्यगुणः कश्चिदुपलभ्यते । अहवा
पिबुदयविकारेण य दव्वचविसुंदियस्स सबलीकरणं तिमिरं मण्यति ।
कलुरि दव्विंदियसवलभावे य दंसणावरणकम्मोदओ भवति । सिंभुदयविकारेण
कलुरि, x य दव्वचविसुंदियस्संतरणं पडलं मण्यति, तब्भाये य चक्खुदंसणावर-
णोदओ । एवं तिमिरपडलेहिं पुरिसस्स तमोभवति- न किंचित् पश्य- मं, ।
तीत्यर्थः । तेण उवमा जस्स कज्जति सो मण्यति तमतिमिरपडलभूतो ।
इहापि भूतशब्दो उपमार्थः, यथाऽसौ पुमान् दर्शनावरणोदयान्न किंचित्
पश्यति । एवं चारित्र्यावरणकषायोदयाविह परलोके हितं न किंचित् क
पश्यति । ऐश्वर्याज्जीविताद्वा भ्रंसनं पापं तं तस्स गिहत्थस्स चित्तेति ।
तम्मि पाषववसिते पच्छित्ते इमा मग्गणा मण्यति ॥२४०॥

भा. २८३६ -- वच्चामि वच्चमाणे, चतुरो लहुगा य होंति गुरुगा य ।

पहरणमग्गणल्ले, गहणम्मि य छल्लहू गुरुगा ॥

वच्चामि तं गिहत्थं पंतावेमि सि संकप्पकरणे चउलहुआ, पद-
भेदातिपंथे वच्चंतस्स चउगुरुगा, पहरणमग्गणे छल्लहुगा, पहरणेलेले -
गहिते य छगुरुगा ॥२४१॥

भा. २८३७ -- उग्गिण्णविण्ण अमये छेदो तिसु वेगसारणे मूलं । अमये/मा
दोसु य अणवत्ठप्पो, तप्पमितिं होति पारंची ॥२४२॥

पहरणे उग्गिण्णे छेदो, पहरिते मूलं, अण्णे भणंति - उग्गिण्णे पहरिते
य अमते छेदो, मते मूलं । "जं जत्थ"ति- परितावणादियं च जं जत्थ
संभवति तं वत्तवं ॥२४२॥ अहवा तं संजयं गिहत्थवहाए आगतं सो जा
चेव गिहत्थो

भा. २८३८ -- तं चेव निठठवेती, बंधणणिच्छुभणकडगमदो वा ।

आयरिए गच्छम्मि य, कुलगणसंघे य पत्थारो ॥२४३॥

तं संजयं निठठवेति व्यापादयति बंधति वा, वसहिणिवेसण-

गामणगरदेसरज्जातो वा णिच्छुभति धाडयतीत्यर्थः, जंतेण वा पीलति,
अहवा कडगमदो एगस्स रुठो सव्वं चेव गच्छं व्यापादयति । जहा
संवगगच्छो पालएण । अहवा आयरियाण बंधणणिच्छुभणकडगमदं करेति,
अह एणं अणे वा गामे नगरे पंथे वा जं जत्थ पासति तं तन्थेव ।
अह एणं अणे वा गामे नगरे पंथे वा जं जत्थ पासति तं तन्थेव ।

ठ्यापादयति । एस पत्थारो भण्णति ॥२४३॥ एवं एगागिणो -
वच्चंतस्स आरोवणा दोसा य भणिया । इदाणिं सहायसहियस्स
आरोवणा भण्णति --

भा. २८३९ -- संजयगणे गिहगणे, गामे णगरे य देस रज्जे य ।

अहिवति रायकुलम्भि य, जा जहिं आरोवणा भणिता ॥२४४॥

बहु संजते भेल्लत्ता तं संजयगणं सहायं गेण्हति, एवं गिहगणं,

तं पुण गामं णगरं देसं रज्जं, अहिपतित्ति - अह एतेसिं चैव अधिवा
सहाया, ते गेण्हन्ति अणं वा किं चि रायकुलं सहायं गेण्हति,

भा / ज्ञा

जहा-सगा कालगऽज्जेण । एगागिणो जा य संकप्पादिगा आरोवणा
भणिता इहावि सच्चेव ददुठ्ठवा ॥२४४॥

भा. २९४० -- संजयगुरु तदहिवो, गिही तु गामपुरदेसरज्जे वा ।

गुगुत्तयि

एएसिं चिय अहवा, एगतरज्जो उभयओ वा ॥२४५॥

संजयाणं जो गुरु सो तदधिवो भण्णति, अहवा संजताण अधिवो

ते तद्विहा

गुरु, गिहीण तदधिवो गिहत्थो भवति, तुल्लवो विकल्पे, पासंडी
चेत्थर्यः, गामपुरदेसरज्जाण जे अधिवा, भणन्ति - गामस्स गामउडो

गुरु

ठ्यावृतकंत्थर्यः, पुरस्स सेद्धी कोटटवालो वा देसस्स देसकुट्टो वा

गुरु

देसठ्यापुत्तको वा, रज्जस्स महामंत्री राजा वा, एतेसिं एगतरेण

ग २४४

उभएण वा संजुतो गच्छति ॥२४५॥ "जा जहिं आरोवणा भणिता"

अस्य ठ्याख्या - संजयगणेण तदधिवेण वा सहितो वच्चामि ति -

संकप्पे चरुहुं !!

भा. २९४१ -- तहिं वच्चन्ते गुरुगा, दोसु उ छल्लहुग गहणे छगुरुगा ।

उग्गिण्ण पहरण छेदो मूलं जत्थ वा पंथे ॥२४६॥ अजं

एगतरभएण वा संजते पदभेदातिपंथे वच्चंतस्स चरुगुरुं, पहरण- दि

मग्गणविदुते य दोसु पदेसु छल्लहुं, गहिण छगुरुं, उग्गिण्णपहरिणसु

दोसु पदेसु जहासंसं छेदो मूलं च, परितावणादियं पंथे वा पुडवादियं

सठ्वं ददुठ्ठवं । गिहत्थादिएहिं एगतरभयसहितो गच्छामि ति -

संकप्पेति चरुगुरुं, पदभेदादिपंथे पहरणमग्गणे य दोसु वि पदेसु छल्लहुं,

गहिते छगुरुं । शेषं पूर्ववत् । एवं भिक्खुस्स भणियं ॥२४६॥

भा. २९४२ -- एसेव गमो नियमा, गणि आयरिए य होइ णायठवो ।

नवरं पुण णाणत्तं, अणवदुठप्पो य पारंवी ॥२४७॥

उवज्झाए अयरिएय एसेव विधी । णवरं हेदुठा पदं हुसति ह

उवरिं अणवदुठपारंविद्या भवन्ति । अहवा तवारिहा सारिसा चैव,

उवज्झायस्स मूलठाणे अणवदुठो, आयरियस्स पारंविद्यं ॥२४७॥

तवारिहाण इमो विसेसो --

भा. २९४३ -- भिक्खुस्स दोहि लहुगा, गणवच्छे गुरुग एगमेगेणं ।

उवज्झाए आयरिए, दोहि गुरुगं तु णाणत्तं ॥२४८॥

भिक्खुस्स दोहिं वि लहुगा । आयरिये संते उवज्झाओ गणवच्छो

वि भण्णति, तस्स तवारिहा अणतरेण तवेण वा कालेण वा गुरुगं

x

आदिज्जन्ति अण्णे भणन्ति तवगुरु चैव । कालगते आयरिए उवज्झाओ

जाव अणभिसित्तो आयरियपदं अणुसीलंतो एवं उवज्झाओ आयरिओ

भण्णति, आयरियस्स तवारिहा दोहिं वि गुरुगा, एयं "णाणत्तं"

विसेसो ॥२४८॥

भा. २८४४ -- कारुण अकारुण व, उवसंत उवदिठयस्स पच्छित्तं।

सुतेण उ पठवणा, अद्युते रागो य दोसो वा ॥२४९॥

गिहत्थस्स अवकारं काउं अकाउं वा जतो उवसंतो गुरुस्स
आलोयणविहाणेण अपुणकरणेण उवदिठयस्स तस्स पच्छित्तं सुतेण -
पठविवज्जति त्ति, पठ्ठाविज्जति- तस्याग्रतो निगच्छते "इदं ते प्राय-
श्चित्तमिति। अद्युतो वदेसेणं पुण पायच्छित्तं अप्यं दैतस्स रागो, बद्धं
दैतस्स दोसो ॥२४९॥

भा. २८४५ -- धोवं जति आवण्णो, अतिरेगं देति तस्स तं होति।

सुतेण उ पठवणा, सुत्तमणिच्छित्तं णिज्जुहणा ॥२५०॥

जति धोवं आवण्णो तत्थ जति आयरिओ तस्स अतिरेगं देति
ऊणं वा तो जतिण अहियमूणं वा देति तमायरियस्स पच्छित्तं भवति।
तम्हा सुतेण पठवणा। जो पुण सुत्तं णेच्छति सुतत्वाभिहितं वा
पच्छित्तं णेच्छति तस्स णिज्जुहणा विसंभोगेत्यर्थः ॥२५०॥

भा. २८४६ -- जेणऽहियं ऊणं वा, ददाति तावतियमप्यणो पावे।

जेणाध्यायः

अहवण सुत्तादेसे, पावति चउरो अणुग्घाया ॥२५१॥

पूर्वार्धं गतार्धम्। अहवा आयरिओ ऊणातिरित्तं दैतो सुत्तादेसेण

चउरुं पावति। तं च इमं सुत्तं --

भा.

"जे भिद्वु उग्घातियं उग्घातियं वदति

अणुग्घातियं उग्घातियं वदति" ॥२५१॥

उग्घातियं अणुग्घातियं देइ

अणुग्घातियं उग्घातियं देइ" ॥२५१॥

तस्स चउरुं पच्छित्तं भवतीत्यर्थः।

१ असम्भ (सा)

भा. २८४७ --

बितियं उप्पाएतुं सासणपंते असंज्झ पंचपदा।

आगाडे कारणम्मी, राया संसारिए जयणा ॥२५२॥

कोइ पडिणीओ गिहत्थो, तस्स सासणहेतुं, तेण समाण- स्ता

मधिकरणुप्पादेउं सो सासिज्जति, अप्पणा असमत्थो आगाडे कारणे

(संजयणामं) गामं नगरं देसं रज्जं, एतेहिं पंचहिं पदेहिं सहितो सासेति

असमत्थो असहाओ वा रायसंसारियं कुज्जा, अणुसाद्वती धम्मकहाविज्जा-

णिमित्तादि एहिं जइउं। एसजयणा - अहवा पुच्चं गामभोइयस्स, पच्छा

तस्साभिणो, एवं उत्तरुं, पच्छा जाव राया संसारियं कुज्जा। एस

वा जयणा-रायाणे पुण पंते तं रायाणं फेडिउं तच्चंसजं अणवंसजं वा

मइयं ण्वेति ॥२५२॥ जो इमेहिं गुणेहिं सुतो फेडेति तस्स --

भा. २८४८ -- विज्जाओरस्सबली, तेयसलद्धी सहायलद्धी वा।

उप्पाएतुं सासति, अतिपंतं कालगऽज्जो वा ॥२५३॥

जो विज्जाबलेण सुतो जहा - अज्ज खरडो, उरस्स जेण वा

बाहुबलेण सुतो जहा - बाहुबली, तेयलद्धी वा सलद्धी जहा -

बंभदतो पुच्चमवे संभूतो, सहायलद्धी वा जहा - हरिएसबलो, एरिसो

अधिकरणं उप्पाएउं अतिपंतं सासेति। जहा -- कालगऽज्जेण गदमिल्लो

सासिओ ॥२५३॥ को उ गदमिल्लो ? को वा कालगऽज्जो ? कम्मि

वा कज्जे सासितो ? भण्णति --

उज्जेणी णाम नगरी। तत्थ य गदमिल्लो णाम राया। तत्थ

कालगज्जा णाम आयरिया, जोतिसुप्पिमित्तबलिया। ताण भगिणी जत्ता
 रूववती पढमे वए वट्टमाभी गद्धभिल्लेण गहिता। अंते पुरे छुट्ठा। ते
 अज्जकालगा विण्णवैति संघेण य विण्णत्तो ण सुवति। ताहे रूदतो
 अज्जकालगो पडण्णं करेति "जइ गद्धभिल्लं रायाणं रज्जाओ ण उम्मु-
 लेमि तो पवयपसंजमोवग्घायगाणं तमुवेक्खगाणं य गतिं गच्छामि"।
 ताहे कालगज्जो कयणेण उम्मतत्ती भूतो तिगवउद्धक्खवरमहाजणठ्ठाणेषु
 इमं पलवंतो हिंइति -- "जइ गद्धभिल्लो राया तो किमतः परं, ओ
 जइ वा अंतेपुरं रम्मं तो किमतः परं, विसओ जइ वा रम्मो तो
 किमतः परं, सुणिवेदुत्ता पुरी जइ तो किमतः परं, जइ वा जपो सु-
 वेसो तो किमतः परं, जइ वा हिंइमि भिक्खं तो किमतः परं,
 जइ सुण्णे देउले वसामि तो किमतः परं" एवं भावेरं सो कालगज्जो
 पारसकुलं गतो। तत्थ एगो साहित्ति राया भण्णति, तं समल्लीणो
 णिभित्ताविहं आउट्टेति। अणया तस्स साहायुसाहिणा परमराया-
 णेण कम्मि यि कारणे भूठ्ठेणं कट्टारिगा मुदेरं पेसिया-सीसं छिंदाहि-
 त्ति, तं आकोप्पमाणं आयातं सोयं विमणो संजातो। ताहे कालगज्जेण
 भणितो मा अप्पाणं मारेहि। साहिणा भणियं -- परमसामिणा रुठ्ठेण
 एत्थ अच्चिउं ण तरइ। कालगज्जेण भणियं -- एहि हिंदुगदेसं
 वच्चामो। रण्णा पडिस्सुयं। तवुल्लाण य अण्णेसिं पि पंचापउतीए
 साहिणा संअंकेण कट्टारियाओ मुदेरं पेसियाओ। तेण पुच्चिल्लेण पेसिं
 दूया पेसिया मा अप्पाणं मारेह। एह वच्चामो हिंदुगदेसं। ते छण्ण-
 उतिं पि सुरदूढमागया। कालो य णवपाउसो वट्टइ वरिसाकाले
 ण तीरति गंतु। छण्णउइ मंडलाइं कयातिविभित्तिणं। जे कालगज्जो
 समल्लीणो सो तत्थ राया अधिवैह राया ठवितो, ताहे सगवंसो
 उप्पण्णो। वते य वरिसाकाले कालगज्जेण भणितो गद्धभिल्लं रायाणं
 रोहेमो। ताहे लाडा रायाणो जे गद्धभिल्लेण अवमाणिता ते मेल्लेइं जेहेउं
 अण्णे य ततो उज्जेणी रोहिता। तस्स य गद्धभिल्लस्स एक्का गद्धहि-
 रूवधारिणी अत्थि। सा य एगम्मि अट्टालगे परबलाभिमुहो ठविया,
 ताहे परमे अधिकप्पे गद्धभिल्लो राया अट्ठमभतोववासी तं अवतारेति।
 ताहे सा गद्धभी महंतेण सदेण जावति, तिरिओ मणुओ वा जो पर-
 वल्लिचो सद्धं सुणेति सस्सव्वो रुहरं वमंतो भवविहलो पट्ठसण्णो
 धरणितलं णिवडइ। कालगज्जो य गद्धभिल्लं अट्ठमभतोववासिं पाउं
 सद्धवेहीण वक्खणं अट्ठसतं जोहाण पिरुवेति - "जाहे एस गद्धभी -
 मुहं विडंसेति जाव य सद्धं ण करेति ताव जमगसमं सराणं मुहं पुरेज्जह,
 तेहिंपुरिसेहिं तहेव कयं, ताहे सा वाणमंतरी तस्स गद्धभिल्लस्स -
 उवरिं हृदिं मुत्तेरं व लत्ताहिं य हंतुं गता। सो वि गद्धभिल्लो
 अवलो उम्मुलिओ। गहिया उज्जेणी। भगिणी, पुणरवि संजमे ठविया।
 एवं अधिकरणमुप्पाएउं असिपंतं सासेति। एरिसे संजे महारंभे
 कारणे विधीए सुद्धो अजयणापच्चतियं पुण करेति पच्चित्तं ॥२५३॥

सुत्रम् --

सुत्रम् -- १५ -- जे भिक्खु उग्घाइयं अणुग्घाइयं वदति वदंतं वा सातिज्जति।

॥१०-१५॥

सुत्रम् -- १६ -- जे भिक्खु अणुग्घाइयं उग्घातियं वदति वदंतं वा सातिज्जति।

॥१०-१६॥

सूत्रम् - १७ -- जे भिक्खु उग्घातियं अणुग्घातियं देति दैतं वा सात्तिज्जति । तं

॥१०-१७॥

सूत्रम् - १८ -- जे भिक्खु अणुग्घातियं उग्घातियं देति दैतं वा सात्तिज्जति ॥ ५

॥१०-१८॥

उग्घातियं लहुयं भण्णति, अणुग्घादियं गुरुं । "वदति" प्ररूपयति,
"वदति" - आरोपयति । एवं विवरीणसु परूदणादाणेषु चरुगुरुं
पच्छिञ्चते ।

भा. २८४९ -- उग्घायमणुग्घायं, वाणुग्घायं तथा य उग्घायं ।

जे भिक्खु पच्छिञ्चते, वण्णं दिज्जा व विवरीयं ॥ २५४॥

गतायां ॥ २५४॥

पायस्सित्तस्य भा. २८५० -- सो आणा अणवत्थं, भिच्छत्तविराधणं तथा दुविधं ।

न्युनाधिकदाने आशाभङ्गादयो
दोषाः

पावति जम्हा तेणं, अण्विवरीयं वदे दे वा ॥ २५५॥

विवरीयं परूदंते दैतो वा तित्थगराणं आपामंगं करेति,

अण्णहापरूवणदाणेषु य अणवत्थाकता भवति, अण्णहापरूवणदाणेषु य
भिच्छत्तं जणेति, जहा एयं तथा अन्यदपि सर्वमलीकमिति, ऊणे -
चरणस्स असुद्धी, अधिके साधुपीडा । एवं दुविधा विराहणा भवति,
जम्हा एते दोसा तम्हा अविवरीयं वदति देति वा ॥ २५५॥

भा. २८५१ -- परितावमण्युक्ता, भयं च लहुगम्मि पते गुरु दैतो ।

वीसत्थणा ण सुज्झइ, इयरे अलियं वदंते य ॥ २५६॥

लहुगम्मि पते गुरुं दैते साहु, परितावणा कता अण्युक्ता य,
भयेण य पुणो णालोयेति । इतरे त्ति-गुरुं पतेल्लुं दैते वीसत्थताए य
पुणो पडिसेवेति, ण य से चारितं सुज्झइ । एते दैते दोसा । वदंते
पुण दोसु वि सुत्तेसु अलियं भवति । २५६॥ किं चान्यत् --

भा. २८५२ -- अप्पच्छिञ्चते उ पच्छिञ्चते, पच्छिञ्चते अहमत्तया ।

धम्मस्सासायणा तिठ्वा, मग्गस्स य विराधणा ॥ २५७॥

अप्पच्छिञ्चते अणावतीए जो पच्छिञ्चते देति, पते वा आवतीए
जो अतिप्पमाणं पच्छिञ्चते देति, सो सुअवरणधम्मस्स आसादणं गाढं
करेति, दर्शनज्ञानवरणात्मकस्य च मार्गस्य विराधणां करोति ॥ २५७॥

"धर्मस्ये"ति व्याख्या --

भा. २८५३ -- सुयवरणे दुहा धम्मो, सुयस्स आसायणसण्णहादाणे । उ

ऊणं दैते ण सुज्झति, चरणं आसायणा चरणे ॥ २५८॥

अण्णहा वदंतेण सुत्तं विराहितं । ऊणं दैतेण चरणं विराधितं ।

॥ २५८॥ मग्गस्येति व्याख्या --

भा. २८५४ -- नाणाति तिविहमग्गो, विराहितो होति अण्णहादाणे ।

सुयमग्गो वेगदुठा, मग्गो य सुयं चरणधम्मो ॥ २५९॥

पुठवद्धं कंठं । सुयं ति वा मग्गोति वा एगदुठं । अहवा मग्गो
सुअं भण्णति, धम्मो चरणं, एते विराहंतेण भोक्खमग्गो विराहितो
भवति । एवं संजमआयविराहणातो असंखडादयो य दोसा, देवया
छलेज्ज ॥ २५९॥

भा. २८५५ -- वितियं गुरुवएसा, तववल्लि उभयदुब्बल्लेऽवल्लि ।

वेयावच्च अणुग्गह, विगिंघणदुठाए विवरीयं ॥ २६०॥

आयरियपरंपरोवदेसेण आगंतं गुरुं लहुं वा वदंतो देवतो वा सुद्धो । "तयबलिय"ति - चउत्थमादितव करणे बलियो, सो उग्घाति-पायच्छित्ते धिप्पे भणति - " किं ममेतेण कज्जं ति अप्पं पि देवति देव ताहे आयरितो अणुग्घातं देति, भणति - इमं वेव पच्छित्तं, एतं मे अणुवरुत्तेण दिवणं ॥ "उभयदुबलो" नाम धितो संघयेण य, तस्स अणुग्घाति ए वि उग्घातं दिज्जइ, जहा तरति वोढुं । धितिसंघयेणाण एगतरबलिय य तयपूवं दिज्जइ । "बलिय"ति - उभयेण वि बलियस्स चियमंससोणियस्स दप्पुद्धरस्स उग्घाति ए वि अणुग्घातं दिज्जति । जो आयरियाण वेयावच्चकरणे अड्डुज्जतो तस्स साणुग्गहं दिज्जति । भणियं च " वेयावच्चकराणं होति अणुग्घात ए वि उग्घाता " । अणु- १ ति गगहकसिणेण वा से दिज्जति-पायच्छित्ते विप्पे छहिं दिवसेहिं गतेोहं अप्पे छम्मासा जतितं आवण्णो ज्झोसिय छ आदिल्ला अप्पे छम्मासा दिज्जति । जो वा विगिंचियवो तस्स अपच्छित्ते वि पच्छित्तं दिज्जति, अप्पे वा बहुं दिज्जति, वरं पच्छित्तोभग्गो नस्सिहति ॥ २६० ॥ प / त

सूत्रम् --

सूत्रम् -- १९ -- जे भिक्खु उग्घाइयं सोच्चा णच्चा संभुंजइ संभुंजंतं वा सातिज्जति ।

॥ १०-१९ ॥

सूत्रम् - २० -- जे भिक्खु उग्घाइयहेउं सोच्चा णच्चा संभुंजइ संभुंजंतं वा साति-ज्जति ॥ १०-२० ॥

सूत्रम् - २१ - जे भिक्खु उग्घाइयसंकप्पं सोच्चा णच्चा संभुंजइ संभुंजंतं वा सातिज्जति ॥ १०-२१ ॥

सूत्रम् - २२ - जे भिक्खु उग्घातियं उग्घातियहेउं वा उग्घातियसंकप्पं वा सोच्चा णच्चा संभुंजइ संभुंजंतं वा सातिज्जति ॥ १०-२२ ॥

सूत्रम् - २३ -- जे भिक्खु अणुग्घातियं सोच्चा णच्चा संभुंजइ संभुंजंतं वा साति-ज्जति ॥ १०-२३ ॥

सूत्रम् - २४ -- जे भिक्खु अणुग्घाइयहेउं सोच्चा णच्चा संभुंजइ संभुंजंतं वा सातिज्जति ॥ १०-२४ ॥

सूत्रम् - २५ -- जे भिक्खु अणुग्घाइयसंकप्पं सोच्चा णच्चा संभुंजइ संभुंजंतं वा सातिज्जति ॥ १०-२५ ॥

सूत्रम् - २६ -- जे भिक्खु अणुग्घातियं अणुग्घाइयहेउं वा अणुग्घाइयसंकप्पं वा सोच्चा णच्चा संभुंजइ संभुंजंतं वा सातिज्जति ॥ १०-२६ ॥

सूत्रम् - २७ -- जे भिक्खु उग्घाइयं वा अणुग्घाइयं वा सोच्चा णच्चा संभुंजइ संभुंजंतं वा सातिज्जति ॥ १०-२७ ॥

सूत्रम् - २८ -- जे भिक्खु उग्घाइयहेउं वा अणुग्घाइयहेउं वा सोच्चा णच्चा संभुंजइ संभुंजंतं वा सातिज्जति ॥ १०-२८ ॥

सूत्रम् - २९ -- जे भिक्खु उग्घाइयसंकप्पं वा अणुग्घाइयसंकप्पं वा सोच्चा णच्चा संभुंजइ संभुंजंतं वा सातिज्जति ॥ १०-२९ ॥

सूत्रम् - ३० -- जे भिक्खु उग्घाइयं वा अणुग्घाइयं वा उग्घाइयहेउं वा अणुग्घाइयहेउं वा उग्घाइयसंकप्पं वा अणुग्घाइयसंकप्पं वा सोच्चा णच्चा संभुंजइ संभुंजंतं वा सातिज्जति ॥ १०-३० ॥

१ 'कानि षड् सूत्राणि' इति
सम्यग्विचारणीयम्

- 494 -

एते छ सुता । उग्घातियं णाम जं संतरं वहति - लघुमित्यर्थः ।

अणुघातियं षाम ज षिरंतरं यहति-गुरुषित्यर्थः । "सोच्चं"ति-अणु-
सगासाओ, "णच्चं"ति-सयमेव जाणिता, "संधुजे"ति-एगओ भोजनं । मसि/एक

उग्घाय हिसंकप्पाण उग्घातियाण तिण्ह वि इमं वक्खाणं --

भा. २८५६ -- उग्घातियं वहंते, आवन्नुग्घायहेउगे होति ।

उग्घातियसंकप्पिय, सुद्धे परिहारियतवे य ॥२६१॥

उद्घातियं ति पायच्छित्तं वहंतस्स - पायच्छित्तमावणस्स -

जावभणालोइयं तावु हेरं भण्णति, आलोइए "असुगद्विपे तुज्जेयं -
पच्छित्तं दिज्जिहति, संकप्पियं भन्वति । एयं पुण दुव्विधं पि दुव्विहं ति
वहति -- सुद्धतेयेण वा परिहारतवेणे वा । हेरु वि सुद्धस्स तवस्स वा
परिहारतवस्स वा, संकप्पियं पि सुद्धतेयेण वा परिहारतवेणे वा ॥

॥ २६३ ॥

अणुगघाइयहेउ-संकप्पाण अणुगघाइयाण तिण्ह वि इमं वक्खाणं

भा. २८५७ -- अणुधातितयं वहन्ते, आवण्णऽणुधातहेज्जं होति । ३५

अपुधातियसंकप्पिय, सुखे परिहारियतवे य ॥ २६२ ॥

पूर्ववत् । णवरं अणुग्घातिणं ति वस्तुत्वं ॥ २६२ ॥ जे सगच्छे -

सुद्धपरिहारतवाण आरूढां ते णज्जंति चेव, जे परगच्छातो आगता
ते पुच्छिज्जंति --

भा. २८५८ -- को भंते ? परियाओ, सुत्तथ अभिग्गहो तवोक्कम् ।

कक्त्सठमकक्त्सठेसु य, सुद्धतये मंडवा दोन्नि ॥ २६३॥

इमा पढमा पुच्छा --

भा. २८५९ -- गीयमगीओ गीओ, मंहति कं वत्थु कत्स व सि जोग्गो।

अग्गीउ त्ति य भणिते, धिरमधिर तये य कयजोग्गो ॥ २६४ ॥

सो, पुच्छिज्जति - किं तुषं गीयत्थो अगीयत्थो ? जति सो

ॐ भणति -- गीतो मूहं ति। तो पुणो पुच्छिज्जति किं आयरिओ ?
उवज्झाओ ? पव्वति ? थेरो ? गपाय्येत्तितो ? वसभो ? एतेहिं विओ वा

एगतरे अक्खाए पुच्छिज्जति -- कयमस्स तवस्स जोग्गे - सुद्धस्स, त

परिहारतवस्स ? अहं सो अगीतोभित्तिं भणिज्जा आपुच्छिज्जति -

धिरौ अधिरौ. ति । धिरौ-दृढो, तवकरणे बलवानित्यर्थः । अधिरौ

अंतरादेव भज्जते, नांतं नयतीत्यर्थः । पुणो धिरो अधिरो वा -

पुच्छिज्जति - तथे कयजोग्गो तवकरजेन विव्यस्ततवो ? २६४॥

भा. २८६० -- सगणम्मि नत्थि पुच्छा, अण्णपादागयं च जं जाणे ।

परियाओ जम्भदिक्ख, अण्णत्तीसवीसकोठी वा ॥ २६५॥

सगणे एयाओ णत्थि पुच्छाओ, जओ सगणासिणो सव्वे

पज्जन्ति जो जारिस्सो, अण्णजामत्तं पि जं जहि तं नो पुच्छे ।

“भंतेऽस्मि आमंतणवयणं, “परिर्याए”स्मि परिज्जाओ दुप्पिहो - जम्मपरिया-

ओ षट्पञ्चापरियाओ य, जन्मपरिवाओ जलपेण जस्स एगुणतीवासा,

कहं ? जम्भूतवरिसो पव्वतितो ववभवरिसे उव्वहावितो, वीसति-

वरिसस्स विदित्वाओ उद्धितो, वरिसेण जोगसवती एव

एते अण्णतीसं वासा, उक्कोसेण देसूणा पुठवकोडी ।

१५ पठवज्जा- एणुणवीसस्स विदित्वातो उद्धितो वरिसेण समतो, एते ५५
गा. २६३ वीसं, उक्कोसेण देसूणा पुठवकोडी ॥ २६५॥ इवाणि "सुत्तयमि"ति
अस्य व्याख्या --

भा. २८६१ -- णवमस्स ततियवत्थू; जहण्ण उक्कोस ज्जगा दस उ ।

सुत्तयऽभिग्गहे पुण, दव्वावित्तवो रयणमादी ॥ २६६॥

७ वणिज्जति, जाहे तं अधीयं । उक्कोसेण जाहे ज्जगा दस पुठवा अधीता ।

समतदसुपुठ्विणो परिहारतवो ण विज्जति । सुत्तयस्स एयं पमाणं ।

गा. २६३ "अभिग्गहे"ति अभिग्गहा दव्वसेत्तकालमायेहिं । "तवो कम्मं" पुण "रयण-

मादि"ति, रयणावली आदिसद्धातो कणगावली सीहविक्कीलियं कस्यदस-

गा. २६३ जवमज्झं वहरमज्झं चंदाण्यं ॥ २६६॥ "कस्यदेसु य पच्छं" अस्य व्याख्या-

सुद्धपरिहारतवाणं कतमो कस्सडो ? कयमो वा अकस्सडो ? एत्थ -

गा. २६३ सेल्लेण्डमंडवेहिं विदित्तो कज्जति --

मंडवा दोसि

जं मायति तं भुमति, सेलमण मंडवे ण एण्डे ।

उभयवलियन्मि एवं, परिहारो दुब्बले सुद्धो ॥ २६७॥

तं सेलमंडवे जं मायह तं भुमति, ण सो भज्जति, एण्डमण पुण उ

जावतियं सहह तावतियं भुमति । एवं "उभयवलियं"ति- धिसंघयणो-उ

वजुत्ते जं आवज्जते तं परिहारतवेण विज्जति । जो पुण धितिसंघयणेहिं

"दुब्बलो"ति हीणो तस्स सुद्धतवो वा हीणतरं पि विज्जति ॥ २६७॥ अधिचीओ

सीसो पुच्छति - किं सुद्धपरिहारतवाण एगावसी उतभिण्णा ?

उच्यते --

भा. २८६३ -- अविस्सिद्धा आवसी, सुद्धतवे वेव तड य परिहारो ।

वत्थुं पुण आसज्जा, विज्जते तत्थ एगतरो ।

सुद्धपरिहारतवाण अविसेसिया आवसी आयरिया दीवन्ति । दित्ति

संघयणोवजुत्ते जाणिज्जं परिहारतवो विज्जति, इतरो वा सुद्धतवो,

एवं एगतरा विज्जति ॥ २६८॥ इमेरिसाणं सव्वकालं सुद्धतवो विज्जति-

भा. २८६४ -- सुद्धतवो अज्जाणं, अणियत्थे दुब्बले असंघये । गी

धितिवलियं य समण्णाणं सु सव्वेसु परिहारो ॥ २६९॥ य

अज्जाणं अणियत्थस्स, धितियं दुब्बलस्स, संघयणहीणे, एतेसिं

ते सुद्धतवो विज्जति । धितिवलजुत्तो संघयणअणियं य पुरिसे परिहार-

तवो विज्जति ॥ २६९॥ परिहारतवं पडिवज्जेते इमा विही --

भा. २८६५ -- विउसग्गो जाणणद्धा, ठवणाभीएसु धोडु ठवितेसु । य

अगडे णदी य राया, विदित्तो भोय आसत्थे ॥ २७०॥ गी

परिहारतवं पडिवज्जेते दव्वावि अप्पसत्थे वज्जेता पसत्थेसु

दव्वाविसु काउसग्गो कीरइ, सेससाहु जाणणत्ता । आलावणादिपदाणं

य ठवणा ठविज्जति, तेसु अ ठविएसु अति भोयो तो आसासो गी

कीरइ ति । इमेहिं मावीहे, पायच्छित्तं, उज्जइ, महती य णिज्जरा

भवति । कप्पदित्थयणुपरिहारिया य दो सहाया ठविता । इमेहिं

अगहणदीतीराइविदित्तंतेहिं भोतस्स आसासो कीरति । अगडेपडियस्स

आसासो कीरति, एस जणो धादति, रज्जू जाणिज्जति । अचिरा

उत्तारेज्जसि, मा विसादं गेण्हसु। एवं जतिणाऽऽसासिज्जति तो कयायि
 × ति भीएण तत्थ वेव मरेज्ज। पडिपूरणेण कीरमाणो भण्णति - तदं ही
 रु अवलंबाहि, एस तारंगो दत्तिगावि धेत्तुमवतरिउमुत्तारेहिहि मा विसादं ति
 गेण्हसु। रायगहिओ वि भण्णति -- एस राया जति वि डुदतो तहा
 वि विण्णविज्जंतो पुरिसादिपु आचारं पस्सति, अह डंडं न करेति,
 स एवं आसासिज्जंतो आलसति, दद्वित्तो य भवति ॥२७०॥

कारुस्सगो य किं कारणं कीरइ ? उच्यते --
 मा. २८६६ -- णिरुवस्सगणिमित्तं, भयजणणठठा य सेसगाणं तु।
 तस्सप्पणो य गुरुणो, य साहए होइ पडिवत्ती ॥२७१॥

साहुस्स णिरुवस्सगणिमित्तं सेससाहुण य भयजणणठठा कारुस्सगो
 कीरइ। सो य दव्वओ वडमादिसीररुक्खे, सेतओ जिणघरादिदु,
 कालओ पुव्वसूरे पसत्थाविदिपेसु, य, भावतो चंदतारावलेसु, तस्स-
 प्पणो गुरुणो य साहए सुपडिवत्ती भवति। सो य जहप्पेण मासो, सा
 उक्कोसेण छम्मासा ॥२७१॥ तम्मि परिहारतवं पडिवज्जंते आयरिओ ज्जते
 भण्णति -- एयस्स साहुस्स णिरुवस्सगणिमित्तं ठामि कारुस्सगं जाव
 वोसिरामि। “लोगस्सुज्जोयगरं” अणुपेहेत्ता”णमो अरिहंताणं” ति
 पारेत्ता “लोगस्सुज्जोयगरं” कदिठत्ता आयरिओ भण्णति।

मा. २८६७ -- कप्पदिठओ अहं ते, अणुपरिहारी य एस ते गीओ।

पुव्विं कयपरिहारो, तस्स यऽसयण्णो वि दददेहो ॥२७२॥

आयरिओ, आयरियणित्तो वा णियमा गीतत्थो तस्स आय-

य रियाण पदाणुपालगो, कप्पदिठतो भण्णति। सो भणाति - अहं ते
 कप्पदिठत्ता। परिहारियं गच्छंतं सव्वत्थ अणुगच्छति जो सो अणु-
 परिहारितो, सो वि णियमा गीतत्थो, सो से दिज्जति, एस ते
 अणुपरिहारी। सो पुण पुव्वकयपरिहारी, पुव्वकयपरिहारियस्स

अणु असति अण्णो वि अकयपरिहारो धितिसंघयणुत्तो दददेहो गीयत्थो
 अणुपरिहारितो ठविज्जति ॥२७२॥ एवं दोसु ठवेसु इमं भण्णति - विष्णु

मा. २८६८ -- एस तवं पडिवज्जति, ण किं वि आलवति मा ण आलवह।

अत्तठ चिंतगस्सा, वाघातो भे न कायव्वो ॥२७३॥

एस आयविस्सुद्धकारओ परिहारतवं पडिवज्जति, एस तुब्भे ×

ण किं वि आलवति, तुब्भे वि एवं मा आलवह। एस तुब्भे सुतत्थेसु

णिं सरीरवट्टमाणी वा ण पुच्छति, तुब्भे वि एवं मा पुच्छह। एवं
 परियट्टणादिपदा सव्वे माणियव्वता। एवं आलवणादिपदे आत्मार्य-
 चिन्तकस्स ध्यानापरिहारक्रियाव्याघातो न कर्तव्वो ॥२७३॥ इमे

आ ते अलवणादिपदा --

मा. २८६९ -- आलावण-पडिपुच्छण-परियट्टट्टाण वंदणमत्तो।

पडिलेहणसंघाडग - भत्तदाणसंपुंजणे वेव ॥२७४॥

अलावो देवदत्तादि, पुच्छा सुतत्थो विपसु, पुच्छाधीतुत्तस्स

परियट्टणं, कालभिक्षादियाप उठ्ठाणं, राओ सुतदिठतेहिं सण-

मादियं वा वंदणं, खेलाइयसण्णासंसत्तमत्तगो ण सोहेति तस्संतिओ रेति

वा ण धेप्पति, उवकरणं परोप्परं ण पडिलेहंति, संघाडगा परोप्परं

× ण भवंति, अत्तदाणं परोप्परं ण करंति, एगमंडलीए ण पुंजति,

यच्चान्यत् किंचित् करणीयं तं तेण सार्धं ण कुर्वन्तीत्यर्थः। २७४॥

इमं गच्छवासीण पच्छिन्नं --

भा.२८७० -- संघाडगाओ जाव उ, लह्मगो मासो दसण्ह तु पदाणं।

लह्मगा य भत्तवाणे, संभुंजणे हौतःपुग्घाता ॥२७५॥

जतिगच्छल्लगा परिहारियं आलवंति तो ताण मासलह्म,

एवं जाव संघाडगपदे अदुत्तमं सब्बेसु मासलह्मं, जति गच्छल्लगा हंदा भत्तं गगुद
गेण्हसु तो चउलह्मं, एगदहं भुंजंताण चउगुरुं ॥२७५॥ परिहारियस्स इमं
पच्छिन्नं --

भा.२८७१ -- संघाडगा उ जो वा, गुरुगो मासो दसण्ह तु पदाणं।

भत्तपयाणे संभुं-जणे य परिहारिए गुरुगा ॥२७६॥

परिहारियस्स अदुत्तं पणसु मासगुरुं, भत्तवापसंभुंजणे चउगुरुं।

॥२७६॥ कप्पदिठयस्स अणुपरिहारियस्स दोण्ह वि एगसंभोगो, एते
दो वि गच्छिल्लएहिं समाणं आलावं करेंति वंदामो"ति य भणंति,
सेसं ण करेंति। कप्पदिठयपरिहारियाण इमं परोप्परं करणं --

भा.२८७२ -- कितिकम्मं च पडिच्छति, परिण्ण पडिपुच्छं पि से देति। सो

सो वि य गुरुवविदुठति, उदंतमवि पुच्छितो कहति ॥२७७॥

कप्पदिठतो परिहारियवंदणं पडिच्छति। "परिण्ण"ति -

पचवक्खाणं देति, सुतत्थेसु पडिपुच्छं देति। "सो"ति-परिहारिओ

कप्पदिठयं अणुविदुठति, अब्भुदुठणाणाविकिरियं सुस्सूतं च करेति,

अणुच्छति सण्णादि गच्छंतो अच्छेइ, पुच्छितो कप्पदिठतेप "उदंत" इति-सरीर-
वदटमाणी कहेति ॥२७७॥

भा.२८७३ -- उद्देज्ज णिसीएज्जा, भिक्खं गेहेज्ज भंडगं पेहे। हिंडे

कुवियपियवंधवस्स व करोति इतरो च तुसिणीओ ॥२७८॥ वि

परिहारितो तवकिलामितो जइ दुब्बवत्तायाए उद्देहं ण सक्केइ

ताहे अणुपरिहारियस्स अगगतो भणेति-उद्देज्जामि, णिसीएज्जामि,

भिक्खं हिंडेज्जामि, उद्देहविओ जति भिक्खं हिंडिल्लण सक्कति ता

हिंडति, अह ण सक्केइ तो अणुपरिहारिओ परिहारियभायण्हिं

हिंडितु देति। जइ ण सक्केइ भंडगं पडिलेहेहं ताहे अणुपरिहारिओ

से पडिलेहणियं करेइ। जइ ण सक्केइ सण्णाकाइयभूमिं गंतुं। तत्थ -

परिहारिओ भणाति - काइयसण्णाभूमिं गच्छेज्जामि, ताहे से -

अणुपरिहारिओ मत्तए पणामेति। एवं जहा पियवंधुणो दुविओ वंधू

जं करणीयं तं तुसिणीयभावेण सव्वं करेति। एवं "इयरो"ति अणु-

परिहारितो करेति ॥२७८॥ सत्थे तुसिणीओ

भा.२८७४ -- सुत्तणिवाओ इत्थं, परिहारतवम्मि होइ दुविधम्मि।

तं सोच्चा णच्चा वा, संभुंजतस्स आणादी ॥२७९॥

एत्थ सुत्तनिवाओ - जो परिहारतवं दुविधं उग्घायं अणुग्घायं

वहइ तं सोच्चा णच्चा वा जो संभुंजति तस्स आणादिया दोसा

भवन्ति ॥२७९॥

भा.२८७५ -- वितियपदसाहुवंदण, उभओ गेलण्ण थेर असती य।

आलवणादी उ पदे, जयणाए समायरे भिक्खु ॥२८०॥

साधुवंदणं ति-अण्णगच्छं साधू संपत्तिता। अण्णो साधू ते

वदुं भणाति - अणुगसाहुस्स वंदणं करेज्जह, सो परिहारतवं - अ अवरि

तस्स परिहारिते पडिवण्णो जस्स परिभाइतं हत्थे, सो अयापंतो वंदितं वंदणं तस्सो

कथेति, तस्स ण दोसो। "उभओ गेलणं"ति - कप्पदित्थय अणुपरिहारिय परिहारिओ य एते जति तिण्णि वि गिलाणा ताहे गच्छेल्लया सव्वं च्छि जयणाए करैति। का जयणा ? भण्णति - गच्छेल्लया परिहारिय- च्छि भायणेहिं हिंडिता कप्पदित्थयस्स पणामेति, सो अणुपरिहारियस्स - पणामेति, सो वि परिहारियस्स। अत्थ कप्पदित्थयअणुपरिहारिया च पणामेत्तं पि ण वणंति तो सयमेव गच्छिल्लया करैति । जति गच्छिल्लया सव्वे वि गिलाणा तो ते कप्पदित्थयादिया तिण्णि जयणाए सव्वं पि जयणा करेज्जा। परिहारिओ गच्छिल्लयभायणेषु आणित्थं अणुपरिहारियस्स पणामेति, सो कप्पदित्थयस्स, सो वि गच्छिल्लयाणं, "थेर असत्ति" ती त्ति- थेरा आयरिया, तेसिं वेयावच्चकरस्स असती, वेयावच्चकरवाघाए वा अण्णे य सल्लोओ णत्थि, ताहे परिहारिओ वि करेज्ज जयणाए सो गुरुभायणेषु हिंडितं अणुपरिहारियस्स पणामेति, कप्पदित्थयस्स वा सो वि आयरियाणं वेति। एवमादिसु कज्जेसु आलावणादीपदे जयणाए भिक्खु समाचरेदित्यर्थः ॥ २८० ॥

सुत्ताणि ४॥ इदाणि एतेसिं वेव छण्हं सुत्ताणं दुगाविसंजोग-
सुत्ता वत्तव्वा। तत्थ दुगसंजोगे पणपरस सुत्ता १२, १३, १४, १५, १६,
भवंति। तत्थ पढमं वसमं पनुरसमं च एते - २३, २४, २५, २६, २७,
तिण्णि दुगसंजोगसुत्ता सुत्तेपेव गहिया, सेसा ३५, ३६, ४५, ४६,
वारसस्यतो वत्तव्वा। तिसंजोगेण वीसं सुत्ता ५६ = १५
१२३, १२४, १२५, भवंति। तत्थ छठ पणरसमं च दो वि सुत्ता सुत्तेपेव गहिया,
१२६, १२७, १२८, सेसा अठ्ठास अत्थेपेव वत्तव्वा। चउसंजोगेण पणपरस ते अत्थेपेव ×
१२९, १३०, १३१, वत्तव्वी। पंचसंजोगेण छ ते वि अत्थेपेव वत्तव्वा। छक्कसंजोगे
१३२, १३३, १३४, एवकं तं सुत्तेपेव भणितं। एवं एते सत्तावन्तं संजोगसुत्ता भवंति।
१३५, १३६, १३७, एतेसिं अत्थो पुठवसुत्तसधो। दुगसंजोगेण उग्घातियं अणुग्घातियं वा ×
१३८, १३९, १४० = २० कहं संभवति। भण्णति - आवती से उग्घातिया दुकारणओ दाणं ×
१४१, १४२, १४३, अणुग्घातियं। एवं उग्घायाणुग्घायसंभवो। अहवा तथेण अणुग्घातं कालतो उ
१४४, १४५, १४६, उग्घातियं, एवं उवउज्जिऊण भावेतव्वं। सुत्तम् छ - अणु । ×
१४७, १४८, १४९

सूत्रम् -- ३१-सूत्रम् - जे भिक्खु उग्गयवित्तीए अणत्थमियमणसंकप्पे संवडिए निव्वि- रि
आहारआहुमेज्ज तिगिच्छेत्तं समावन्नेण अप्पाणें असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं
वा पडिग्गाहेत्ता संभुजति संभुजंतं वा सातिज्जति ॥ अह पुण एवं
जाणेज्जा "अणुग्गए सूरिए अत्थमिए वा" से जे च मुहे जं च पाणिंसिं
जं च पडिग्गहेत्तं विगिंचिय विसोहिय, तं परिहत्तवेमाणे (धम्मं) ×
नाइवकमइ। जो तं भुंजइ भुंजंतं वा सातिज्जति ॥ १०-३१।

"जे"त्ति णित्ते, "भिक्खु" पुठवदण्णिओ उग्गतो उदितो,
को सो ? आदिच्चो, वत्तं वित्ती - जीवतोपायभित्तिर्यः। उग्गते इ
आदिच्चे वित्ती जस्स सो उग्गतवित्ती। पात्तांतरेण वा उग्गतमुत्ती,

१ षट् इत्यर्थः । × १२३४, १२३५, १२३६,
१२४५, १२४६, १२४७,
१२४८, १२४९, १२५०;
२२४५, २२४६, २२४७,
२२४८, २२४९, २२५०

उग्गताए आदिच्चमुत्ती जस्स वित्ती सो उग्गतवित्ती। अहवा "भूतिः" शरीरं, तं जस्स प्रतिश्रयावग्रहात् उदिते आइच्चे वृत्तिनिमित्तं प्रचारं करोति सो वा उग्गयमुत्ती भण्णति। अणत्थमिए आदिच्चे जस्स मण-संकप्पो भवति स भण्णति अणत्थमियमणसंकप्पो। उग्गयवित्तीगहणातो सोलसंभंगीए पच्छिल्ला अठ्ठ भंगा गहिता। अणत्थमियसंकप्पगहणातो बित्तियसोलसंभंगीए पच्छिल्ला चेव अठ्ठ भंगा गहिता। एतेहिं सठ्ठ भंगसूयणा क्ता। संथडिओ गाम हठ्ठसमत्थो, तद्धिवसं पज्जतभोगी वा, अध्वानप्रतिपन्नो अपक्क ग्लानो वा न भवतीत्यर्थः। वित्तिगिच्छा - विमर्षः मतिविच्छुत्ता संदेह^१त्यर्थः, सा णिग्गता वित्तिगिच्छा जस्स जो णिठ्वित्तिगिच्छो भवति। उदियअणत्थमियसंयडियणिठ्वित्तिगिच्छे य असणादि भुंजतो सुद्धो। अह पुण अद्द भुत्तो एवं जाणति णिठ्वित्तिगिच्छेण चित्तेण जहा - अणुदितो अत्थमितो वा आदिच्चो" से जं ते च मुहे पविस्सतं, जं च पाणिणा गहियं, जं च पडिग्गहे ठवियं, तं च "विगिंचमाणे"ति -परिठ्वित्ते, "विसोहेमाणे"ति-परिवययं करंतो, ते एते प्रतिषेधे, अतिक्कमणं लंघणं, धम्मो ति सुतवरणधम्मो, जिणाणं च, णो अतिक्कमति। जो पुण अणुदियसत्थमिते ति णिठ्वित्तिगिच्छेण चित्तेण भुंजति तस्स चउगुरं पच्छित्तं। एवं संथडीए वित्तिगिच्छे वि सुत्ते। असंथडीए णिठ्वित्तिगिच्छे वित्तिगिच्छे य दो सुत्ता। एवं एते चउरो सुत्ता। इदाणिं णिज्जुत्तीए सुत्तसंगहगाहा -

भा.२८७६ -- संथडमसंथडे वा, णिठ्वित्तिगिच्छे तहेव वित्तिगिच्छे। या कालेद्ववे भावे, पच्छित्ते मग्गणा होति ॥२८९॥

पूर्वार्धं गतार्थम्। पठमं सुत्तं संथडीए णिठ्वित्तिगिच्छे। तत्थ - तिविधा पच्छित्तमग्गणा। कालदठ्वभावेहिं। कालपच्छित्तपरूवणत्थं भंगपरूवणा कज्जति ॥ अणुदियमणसंकप्पे अणुदियगवेसी अणुदियगाही - अणुदियभोती। अणुदियमणसंकप्पगहणेण भावो चेव केवलो देप्पति, सठ्ठवत्थापुपाती। "अणुदियगवेसी"ति-उवओगादिकालतो जाव भिक्खं ण गेण्हति। "अणुदियगाहि"ति-आदिभिक्खग्गहणकालतो जाव ण "भुंजति। अणुदियभोति"ति-आदिलंघणाओ जाव पच्छिमो लंघणो। एतेसु पदेसु सपडिपक्खेसु भंगरयणलक्खणेण सोलस भंगा रयणव्वा। रइएसु जत्थं मज्झिल्लपदेसु दोसु परोप्परविरोहो दीसति मज्झिल्लेसु - वा एक्कम्मि दोसु वा उदितो दिदुठो अतिल्ले य अणुदितो ते भंगा विरुज्झमाणा वज्जा, सेसा गज्झा। अणत्थमियमणसंकप्पे अणत्थमियगवेसी अणत्थमियगाही अणत्थमियभोती एतेसु चउसु पदेसु सपडि- पक्खा सोलस भंगा कायव्वा। एत्थं मज्झिल्लपदेसु जत्थं परोप्परं वि विरोहो दीसति मज्झिल्लेसु वा एक्कम्मि दोसु वा अत्थमिओ दिदुठो

१ चउसु

अंते य अणत्थमिओ ते भंगा विरुज्झमाणा वज्जा, सेसा गज्झा ।
अणुदिय उइय अत्यमियअणत्थमिएसु चउसु वि ठाणेषु अविरुज्झमाण- भंगेसु
भंगपरिणामपदरिसणत्थं भण्णति --

भा. २८७७ -- अणुदियमणसंकप्पे, गवेसगहणे य भुंजणे चेव ।

उग्गतऽणत्थमिते वा, अत्थं पत्ते य चत्तारि ॥ २८२॥

पढमो वित्तितो चउत्थो अढठमो य । एते चउरो घडंति । सेसा भंग
चउरो न घडंति । उदितमणसंकप्पे वि पढमो वित्तिओ चउत्थो -
अढठमो य एते चउरो घडंति सेसा चउरो न घडंति । अणत्थमियम-
णसंकप्पे पढमो वित्तिओ चउत्थो अढठमो य एते चउरो गज्झा, सेसा
चउरो वज्जा । अत्थंपत्ते वि एते चउरो गज्झा । चउरग्गहणं सर्वधानु-
पाती ।

५ गा. २८२

"अणुदियमणसंकप्पो"ति अस्य व्याख्या -

भा. २८७८ -- सरे अणुग्गयम्मि उ, अणुदित उदितो य होति संकप्पो । ते
एमेवऽत्यमितम्मि, वि, एगयरो होति संकप्पो ॥ २८३॥ २

अणुवि ए सूरिए अणुदियमणसंकप्पो उदियमणसंकप्पो वा भवति ।
उदिते वि अणुदितो उदितो वा मणसंकप्पो भवति । एवं अत्यमिए
वि अत्यमियमणसंकप्पो अणत्थमियमणसंकप्पो वा । अणत्थमिए वि
अत्यमियमणसंकप्पो अणत्थमियमणसंकप्पो वा । एवं एगतरं संकप्पो
भवति ॥ २८३॥

भा. २८७९ -- अणुदितमणसंकप्पे, गवेसगहणे य भुंजणे गुरुगा ।

अहं संकियम्मि भुंजति, दोहि लहू उग्गए सुद्धो ॥ २८४॥

भा. २८८० -- अत्थंगयसंकप्पे, गवेसणे गहणभुंजणे गुरुगा ॥

अहं संकियम्मि भुंजति, दोहि लहू अणत्थमिए सुद्धो ॥ २८५॥

सुत्रम् ३१

"उग्गयवित्ति" अस्य सूत्रपदस्य व्याख्या --

भा. २८८१ -- उग्गयवित्ति मुत्ती, मणसंकप्पे य होंति आरसा ।

अ एमेव यऽणत्थमिते, धाते पुण संसडी पुरतो ॥ २८६॥

उदितो उग्गय इति वा उदओ ति वा एगउठं, वर्तनं वृत्तिः, उग्गयए ते
सूरिए जस्स वित्ती सो उग्गयवित्ती, आदेसंतरेण वा उग्गयमुत्ती -
भण्णइ, उग्गताए आइच्चेवमुत्तीए जस्स वित्ती सो उग्गयमुत्ती भण्णति ।

अहवा मूर्तिः शरीरं, तं उग्गए आइच्चे वित्तिणिमित्तं जस्स चेदुठति

-- १ न स्तः क्वापि इमे द्वे गाथे सि० प्रस्तावेर्ध केवलम् --

१ वृत्तिरेव

सो उग्गयमुत्ती भण्णति । मणसंकप्पो ति वा, अज्झवसाणं ति वा, चित्तं ति वा, एगदुत्तं । तम्मि मणसंकप्पे आदेशा इमे कायव्वा - अणुदिते वि आदिच्चे मणसंकप्पेण उदिते वृत्तिरेव भवति, न प्राय-
श्चित्तमित्यर्थः । च शब्दः समुच्चये, जहा अणुदिए उदियमणसंकप्पेण -
णिद्धोसो तथा उदिए वि अणुदियमणसंकप्पेण सदोषेत्यर्थः । अन्थमिए
वि तहेव ति । अन्थमिए वि आदिच्चे अणन्थमियमणसंकप्पेण भवति, दि
न प्रायश्चित्तं । इहापि आदेशान्तरं कर्तव्यं - जहा अन्थमिए वि -
अणन्थमियमणसंकप्पेण णिद्धोसो तथा अणन्थमिए वि अन्थमियमणसंकप्पेण
सदोषेत्यर्थः । अहवा उग्गयवित्ती उग्गयमुत्ती एतदेवादेशान्तरं द्रष्ट-
कथ्यं । अहवा "मणसंकप्पेण हौति आदेशा " इति उपरिष्ठाद्वक्ष्यमाणं । य
अणुदिते अन्थमिते वा कत्थगहणसंभवो भवति ? अतो भणति - धाते
पुण संसडीपुरतो"ति । "धायं"ति वा "सुभिकमं"ति वा एगदुत्तं, तम्मि
सुभिकसे संसडीए संभवो भवति, सा य संसडी दुविधा - पुरे संसडी
पच्छा संसडी च । पुठ्वादिच्चे पुरेसंसडी । मज्झणहपच्छातो पच्छा-
संसडी । इह पुण जा अणुदिते सा पुरेसंसडी । पुणसद्गहणाओ अन्थ-
मिए वा पच्छसंसडीसंभवो भवे । अहवा धातग्गहणं अववादप्रदर्शनार्थं ।
सुभिकसे संघरत्ते वा णिककारणे जति अणुदिते अन्थमिते वा गहणं दि
करेति तो पच्छित्तं, इहरहा पुण ण भवति ॥२८६॥ सूत्रपदद्वयस्य -
गाथाद्वयेन व्याख्या क्रियते । पूर्वं प्रकृतभंगा उच्यन्ते । अणुदियउदिय-
सोलसमंगीए इमे अदुठ घडेमाणा जहासंसेण ठवेयव्वा- पदमो, बित्तो
चउत्थो, अदुठमो, णवमो, दसमो, बारसमो, सोलसमो य । सेसा -
अदुठ वज्जिता । ततो अणन्थमियअन्थमियसोलसमंगीए एते चेव अदुठ
भंगा उद्धरिता । पदमवित्तज्जा भंगा पंचमउदुठमंगदुठाणेषु कायव्वा,
पंचमउदुठा पदमवित्तज्जठाणेषु कायव्वा । ततियचउत्थभंगा सत्तम-
अदुठमंगदुठाणेषु कायव्वा, सत्तमऽदुठमा ततियचउत्थठाणेषु कायव्वा ।
अहवा पदमे बित्तियततिय चउत्थभंगा पंचमउदुठसत्तमऽदुठभंगाण
हेदुठा कमेण ठावेयव्वा । एवं ठविणसु ततो इमं गंधमाह --

भा. २८८२ -- अणुदियमणसंकप्पे, गवेसगह भोयणम्मि पदमलता ।

वित्तियाए तिसु असुद्धा, उग्गयभोई उ अंतिमओ ॥ २८९॥

अणुदियमणसंकप्पे अणुदियगवेसी अणुदियगाही अणुदियभोत्ती । जी
एसा पदमलता । वित्तिया लता आदिल्लेसु तिसु पदेसु संकप्पगवेसण-
ग्गहणपदेसु असुद्धा, अंतिल्लं भोगिपदं तम्मि सुद्धा ॥२८७॥

भा. २८८३ -- ततियाए दो असुद्धा, गहणं भोती य दोण्ह वी सुद्धा ।

संकप्पम्मि असुद्धा, तिसु सुद्धा अंतिमलता तु ॥२८८॥

ततियलताए दो संकप्पगवेसणपदं च असुद्धा, गहणभोगीपदं

x च एतेसु दोसु वि सुद्धा । चउत्थलताए संकप्पपदं एकं असुद्धं, गवेसण-
गहणभोगीपदं च तिण्ण वि सुद्धा । अणुदियस्स अंतिल्ला -
लतेत्यर्थः । २८८॥ इदाणि सुद्धेण भावेण चत्तारि लताओ भण्णति,
सो आदिच्चो उदितो अणुग्गतो वा णियमा उग्गयंति मण्णति --

भा. २८८४ -- उग्गयमणसंकप्पे, अणुदितएसी य गाह भोई य।

एमेव य बित्तियलया, सुद्धा आयुम्मि अंते या॥२८९॥ दि
उदियमणसंकप्पेः अणुदियगवेसी अणुदियगाही अणुदियभोती।

अणु एसा उदिते पढमलता। बित्तियलताए वि एवं चेव, णवरं आत्तिअंत- दि
पदेसु सुद्धा। मज्झित्तेसु दोसु पदेसु असुद्धा ॥२८९॥

भा. २८८५ -- तत्तियलताए गवेसी, होति असुद्धो उ सेसगा सुद्धा।

सत्त्वविमुद्धाउपदेय चत्तारि वि होति पया, चरत्थलत्तियाए उदयचित्ते ॥२९०॥

तत्तियाए एगं गवेसणापदं असुद्धं, सेसा संकप्पगहणभोगिपदं च ण
तिणिण वि सुद्धा। सत्त्वेषु पदेसु चरत्थलत्तिया विमुद्धा उदयचित्तत्वात्॥

x ॥२९०॥ एवं अत्थमित्ताऽणत्थमित्ते वि अदठ लता, चररो असुद्धा,

अम चररो सुद्धा, तासिं विभागदरिसणत्थं भण्णति -- अत्थमियं अणत्थ-
मियं वा सुत्तरियं नियमा अत्थमियं भण्णति --

भा. २८८६ -- अत्थंगयसंकप्पे, पढमवरं एसि गहणभोई य। धरंते

तोसी सुद्धो वो संतेसु असुद्धो, वीया मज्झे हवइ सुद्धो ॥२९१॥

अत्थंगयसंकप्पे अणत्थमियगवेसी अणत्थमियगाही अणत्थमिय-
भोजी एस पढमलता। बित्तिया आदिअंतेसु दोसु वि असुद्धा। मज्झे
गवेसगहणेषु दोसुवि सुद्धा ॥२९१॥

भा. २८८७ -- तइया गवेसणाए, होइ विमुद्धा उ तीसु अविमुद्धा।

चत्तारि वि होति पया, चरत्थलत्तियाए अत्थमिए ॥२९२॥

तत्तियलता एगम्मि गवेसणपदे सुद्धा सेसेसु तिसु असुद्धा। चरत्थ-
लताए चत्तारि वि पदा असुद्धा, अत्थमियमणसंकप्पे ति कारुं। २९२॥ अण
अविमुद्धलता गता ॥ इवाणि विमुद्धलताओ भण्णति -- अत्थमियं -
अणत्थमियं वा नियमा अणत्थमियं भण्णति --

भा. २८८८ -- अणत्थंगयसंकप्पे, पढमा एसियगहणभोई य।

मण एसि गहणसुद्धो, वित्तिया अंतम्मि अविमुद्धा ॥२९३॥

अणत्थंगयसंकप्पे अणत्थमियगवेसी अणत्थमियगाही अणत्थमिय-
भोजी। एस पढमलता। वित्तियलताए आदिल्ला तिणिण पदा -
विमुद्धा, अंतिल्लभोगिपदेय अविमुद्धा। २९३॥

भा. २८८९ -- मण एसणाए सुद्धा, तत्तिया गहणोपदे य अविमुद्धा।

संकप्पे नवरि सुद्धा, तिसु वि असुद्धा उ अंतिमगा ॥२९४॥

तत्तियलता संकप्पेयगवेसणे य सुद्धा, गहभोगिपदेहिं दोहिं
असुद्धा। चरत्थलता संकप्पेय णवरि सुद्धा, सेसेसु तीसु पदेसु गवेसण
गहणभोगीहिं असुद्धा, अंतिमा इति चतुर्थलता ॥२९४॥ एत्थ -
अदठसु अविमुद्धेसु इमं पच्छित्तं --

भा. २८९० -- पढमाए बित्तियाए, तत्तियचरत्थवी य पढम दत्तमीए।

एदकारसिबारसियए, लताए चररो अणुग्घाया ॥२९५॥

एतासु अदठसु वि लतासु चररो अणुग्घाया चरगुरु इत्यर्थः।

ते अणुदियलतासु चरसु अणुत्थमियलतासु चरसु तवकालवित्तिसिया जि ३८
कायव्वा ॥२९५॥

इमा पुण सुद्धलताओ -

भा.२८९१ -- पंचमउसत्तमियाए, अठमिया तेइ चोदसमियाए य। २
पण्णरस सोलसी वि य, लतातो एया विसुद्धातो ॥२९६॥

गा.२८६
वृण्याम्

एतेसु पच्छित्तं णत्थि विसुद्धभावत्वात् ॥२९६॥ जं भणियं
“उपरिष्ठाद्वक्ष्यमाणमि”ति तद्वक्ष्यति --

दोण्ह वि कयरो गुरुओ, अणुग्गयत्थमियमुंजमाणानं।

आदेस दोण्णि कारं, अणुग्गले लद्ध गुरू इतरौ ॥२९७॥

सीसो पुच्छति अणुदियमणसंकप्पस्स अत्थमियमणसंकप्पस्स य
कयमो गुरुतरओ ? आयरिओ भणति एत्थ आपसदुगं कायव्वं। एत्थ
एगे भणंति -- “अणुग्गतातो अत्थमिवभोजी गुरुअतरओ। कम्हा? त
जम्हा सो संकिल्लपरिणामो दिवसातो भोउं अकिलंतो चेव पहे पमुदे
रातीए भुंजति, अविजुज्झमाणकालो य। अणुदियभोजी पुण सव्व-
रातिं अहियासेउं किलंतो भुंजति विसुज्झमाणकालो तेण लद्धअतराओ”।
अण्णे भणंति -- “अत्थमियभोजीओ अणुदियभोजी गुरुअतरओ। कम्हा?
जम्हा सो सव्वरातिं सहिउं थोवं कालं ण सहति तेण सो संकि-
ल्लिठपरिणामो। इयरो पुण चिंतेइ - वहुं मे कालो सोढव्वो तेण
मुंजइ अतो लद्धतरतो”। इमो त्थियपक्खो - अणुदिए पतिसमयं -
विसुज्झमाणकालो भवति त्ति लद्धतरतो। इयरो त्ति अत्थमितो सो
पतिसमयं अविजुज्झमाणकालो त्ति गुरुतरौ ॥२९७॥

चित्त

गा.२९९-३००-३०१

एयं सव्वं कालणिप्पणं पच्छित्तं भणियं। इदापिं दव्व-
भावनिप्पणं पच्छित्तं भण्णति। तं पुण्णमेहिं ठाणेहिं णायं होज्ज--

भा.२८९३ - गविसण गहिए आलो-य-णमोक्कारे भुंजणे य संलेहे।

सुद्धो विगिंचमाणो, अविगिंचणे होतिमा सोही ॥२९८॥

अणुदितो अत्थमितो वा इमेहिं ठाणेहिं णातो, कए -

उवओगे पदभेदकए णायं जहा अणुदितो अत्थमितो वा ततो च्विय
स णियत्तंतो सुद्धो। अह गवेसणं करंतेण णायं ततो वेद णियत्तंतो
सुद्धो। अह गहिते णायं जं गहितं तं विगिंचंतो सुद्धो। अह आलो-
एतेण णायं तह वि विगिंचंतो सुद्धो। अह भुंजिरकामो णमोक्कारं मेणं
करंतेण णायं तो विगिंचंतो सुद्धो। अह भुंजतेण णायं सेसं विगिंचंतो
सुद्धो। अह सव्वम्मि भुत्ते संलेहसेसं तं विगिंचंतो सुद्धो। “अविगिंचणे”
त्ति-णाते जति भुंजति तो दव्वभावणिप्पणं पच्छित्तं भवति ॥२९८॥
इमं दव्वणिप्पणं ॥

भा.२८९४ -- संलेह-पंच भागे, अवदढ दो भाए पंचमो उ भिक्खुस्स। य

मास जचु उच्च लद्ध गुरू, अभिक्खगहणे तिस्र मूलं ॥२९९॥

संलेहा-तिण्णि लंवणा, अणुग्गते अत्थमिते वा संलेहसेसं णाउं

भुंजति। पंचलंवणसेसं वा जति भुंजति। “भागो”त्ति-तिभागो, दस-

लंवणा जति ते भुंजति। अवदढ अहं, पण्णरसलंवणा ते सव्वं जति

भुंजति। “दो भागं”त्ति-दोण्णि भागा - वीसं लंवणा। तीसाए

पंच भोउं सेसा पणुवीसं ते जति भुंजति। एतेसु संलेहणा दिएसु - जहासेसं

इमं पच्छित्तं -- मासलहुं मासगुरुं चउलहुं चउगुरुं उल्लहुं उग्गुरुं।

ज
मे ति

अभिव्यक्तस्य पदुच्च वित्तियवाराण मासगुरुं आदि छेदे ठायति । उपदि
ततियवाराण चउलहुगादि मूले ठायति । एवं भिक्खुस्स ॥ २९९॥

भा. २८९५ -- एमेव गणायरिए, अणवदठप्पो य होति पारंवी ।

तम्मि वि सो चेव गमो, भावे पडिलोम वोच्छामि ॥ ३००॥

गी. गणि उवज्झाओ, तस्स वि एमेव चारणागमो, णवरं तस्स रीअ
मासगुरुगादि आढत्तं ततियवाराण अणवदठे ठायति । आयरियस्स
वि एमेव गमो णवरं चउलहुगादि आरद्धं तिहिं वाराहिं पारंविण
ठायति । एवं दव्वणिप्फणं जहा जहा दव्ववदढी तहा तहा पच्छि-
तवदढी भवति । गतं दव्वणिप्फणं । इदाणिं भावे पडिलोमं भणामि-
जहा जहा दव्वपरिहाणी तहा तहा पच्छित्तवदढी स्वल्पस्वल्पतर-
भावेन गृह्यत्वात् ॥ ३००॥

भा. २८९६ -- पणहीण तिभागद्धे, तिभागरेसे य पंचमो तु संलेहे ।

तम्मि वि सो चेव गमो, नायं पुण पंचहिं गतेहिं ॥ ३०१॥

भा. २८९७ -- एमेव भिक्खुगहणे, भावे ततियम्मि भिक्खुणो मूलं ।

एमेव गणायरिए, सपया सपदा पदं हसति ॥ ३०२॥

तम्मि भावपच्छित्ते जो दव्वे चारणप्पगारो सो चेव ददठव्वो ।
पण्वीरा-नेत्रात्तं तं गते
जे भुंजते मास उ पुणवरं - णाणत्तं, "पंचहिं गतेहिं"ति पंचभिर्मुक्तेः सेसा पण्वीसं तीसा ।
तीसा वि भवेण पणणेण हीणा, सेसा वीसं, भुंजतो मासगुरुं । अद्धं सेसा पन्नरस लंबणा
भुंजतो चउलहु । तिभागो दस लंबणा ते भुंजतो चउगुरुगा । तीसाए -
पंच लंबणा मोजुं सेसा पण्वीसं ते अणाभोगतो परिभुत्ता, णाते पुण
सेसा पंच परिभुंजतस्स छल्लहुआ । संलेहसेसं भुंजति छग्गुरुगा । वित्तिय-
वाराण मासगुरुगा आढत्तं छेदे ठायति । ततियवाराण चउलहुया
ढत्तं मूले ठायति, भिक्खुस्स । उवज्झायस्स मासगुरुगादि आढत्तं -
ततियवाराण अणवदठे ठायति । आयरियस्स चउलहु आढत्तं ततिय-
वाराण पारंविण ठायति । जे दव्वभावेसु तवारिहा पच्छित्ता ते
तवकालेहिं दोहिं वि गुरुगा भवंति ॥ ३०१॥ उग्गयवित्ती अणत्थ-
मियसंकप्पा य दो पदा ठ्याख्याता ॥ इदाणिं "संधडि"ति -

पण्वीरा-नेत्रात्तं तं गते
जे भुंजते मास उ पुणवरं - णाणत्तं, "पंचहिं गतेहिं"ति पंचभिर्मुक्तेः सेसा पण्वीसं तीसा ।
तीसा वि भवेण पणणेण हीणा, सेसा वीसं, भुंजतो मासगुरुं । अद्धं सेसा पन्नरस लंबणा
भुंजतो चउलहु । तिभागो दस लंबणा ते भुंजतो चउगुरुगा । तीसाए -
पंच लंबणा मोजुं सेसा पण्वीसं ते अणाभोगतो परिभुत्ता, णाते पुण
सेसा पंच परिभुंजतस्स छल्लहुआ । संलेहसेसं भुंजति छग्गुरुगा । वित्तिय-
वाराण मासगुरुगा आढत्तं छेदे ठायति । ततियवाराण चउलहुया
ढत्तं मूले ठायति, भिक्खुस्स । उवज्झायस्स मासगुरुगादि आढत्तं -
ततियवाराण अणवदठे ठायति । आयरियस्स चउलहु आढत्तं ततिय-
वाराण पारंविण ठायति । जे दव्वभावेसु तवारिहा पच्छित्ता ते
तवकालेहिं दोहिं वि गुरुगा भवंति ॥ ३०१॥ उग्गयवित्ती अणत्थ-
मियसंकप्पा य दो पदा ठ्याख्याता ॥ इदाणिं "संधडि"ति -

सूत्रप ३१ सूत्रपदस्य ठ्याख्या --

भा. २८९८ -- संथडिओ संथरंतो, संततभोई व होति नायठव्वो ।

पज्जत्तं अलभंतो, असंधडी छिण्णभत्तो वा ॥ ३०३॥

भत्तपाणं पज्जत्तं लभंतो संथडो भण्णति । अहवा संथडंति-दिणे
दिणे पज्जत्तं अपज्जत्तं वा भुंजतो संथडो भण्णति । जो पुण पज्जत्तं
भत्तपाणं लभति चउत्थादिणा छिण्णभत्तो वा सो असंधडो भण्णति ।
॥ ३०३॥ "निंठिवित्तिगिंछ"ति अस्य सूत्रपदस्य ठ्याख्या -

भा. २८९९ -- नीसंक्रमणुदितो अतिछित्तो च छुरो ति गेण्हती जो उ ।

उदित चरंते वि हु सो, लग्गति अविमुद्धपरिणामो ॥ ३०४॥

उदिए अणत्थमिए वा जस्स णित्संकिंतं -- णित्संविद्धं चित्ते
त्थियं जहा आदिच्चो अणुदितो अतिछित्तो य ति - अस्तमितः, सो
अविमुद्धपरिणामातो पच्छित्ते लग्गति ॥ ३०४॥

१ नास्तीमा द्वौ ।

भा. २९०० -- एमेव य उदितो त्ति य, चरति त्ति व सोढमुवगयं जस्स ।
 स विवज्जए वि बुद्धो, विबुद्धपरिणामसंजुतो ॥३०५॥
 सोढमिति - णिस्संदिद्धं चित्ते उवगतं, जहा आदिच्चो उदितो
 ध/दि/नि चरति वा, सो जत्ति विवज्जते भवति तहा वि विबुद्धपरिणाममुक्तत्वात्
 सुद्धत्वे ॥३०५॥ चक्खुअविसयत्थो आदिच्चो इमेहिं णज्जति उदितो नि
 अत्यमितो वा --

भा. २९०१ -- वि समिच्चिचिणियादीणं, पुत्ता पुप्फा य नलिणिमादीणं । ए
 उदयत्थमणं रविणो, कहंति मिसन्न मउल्लेत्ता ॥३०६॥ विवमन्न
 समिपत्ता चिचिणियपत्ता य नलिणमादीण य पुप्फा एते - णि
 वियसंता रविणो उदयं कहंति । एते चेव मउल्लेत्ता आत्यमणं कधंति । अ/ति
 ॥३०६॥ कं पुण आदिच्चो उदितो अत्यमितो वा ण दीसति ?
 उच्यते - इमेहिं अंतरितो --

भा. २९०२ -- अब्भ-हिम-वास-महिगा, महागिरी-राहु-रेणु-रयछण्णो । आ
 मूढ दिसस्स व बुद्धो, चंदे गेहे व तेमिरिए ॥३०७॥ (३)
 अब्भसंयडे, हिमणिकरे वा पडमाणे, वासेण वा उत्थुते,
 महियाए वा पडमाणीए, पच्छातितो महान्निगिरिणा वा, अतरितो,
 राहुणा वा, सव्वग्गहणे गहितो, उदितो अत्यमितो रेणुपंसु ताए अति
 छातितो, रएण व छातितो, दिसामूढो वा अवरदिसं पुठ्वं
 मण्णमाणो सो णीयं आइच्चं ददं "उदयमतो त्ति आदिच्चो" उदितेत्ते
 x घेणुं भत्तपिणं व वसहिं पविदठो जाव भुंजति ताव अत्यमियं अंधकारं
 च जायं ततो पातं जहा "अत्यंते भुतो मि" त्ति । गिहब्भंतरे कारण-
 जाते दिवा सुत्तो, पदोसे चंदे उदिते वि बुद्धो, विवरेण जोण्हपवि-
 दठं पासित्ता चित्तेति- "एस आदिच्च तावो पविदठो" सो य -
 तिमिराभिभूतो मंदं मंदं पासति, गिहीहि णिमंतितो भुतो या॥
 एवमादिएहिं कज्जेहिं अणुदियं उदियं भण्णज्ज, उदियं वा अणुदियं
 उण मण्णज्जा, अणत्थमिए वा अत्यमियं संकप्पं करेज्जा, अत्यमिए ये
 वा अणत्थमियसंकप्पं करेज्ज ॥३०७॥ निव्वित्तिगिंठेण य सुचुवदेस्स ए
 गहितं । जतो भण्णति --

भा. २९०३ -- सुत्तं पडुच्च गहिते, नातं इहरा तु सो ण भुंजतो ।
 जो पुण भुंजति नारं, पडुच्च तं सुत्तमेतं तु ॥३०८॥
 "सुत्तं पडुच्च" ति-सूत्रप्रमाणादगृहीतं, जतो सुत्तेण भणितं -
 उग्गयविस्ती अणत्थमियमणसंकप्पे संयडीए निव्वित्तिगिंठे असणं वा हू
 पडिगोहेत्ता आहारं आहारैरेज्जा "न दोषेत्यर्थः" । गृहीते भुते वा
 पश्चाद्भातं अणुदितो अत्यमितो वा, "से जं च मुहेत्थादि" सुत्तं ।
 जदि "इहरह" ति- जो सो अणुदितं अत्यमियं वा पुठ्वामेव जाणंतो ण जो
 गेण्हंतो भुंजंतो वा । जो पुण अणुदियं अत्यमियं वा पारं भुंजति तं
 पडुच्च इमं सुत्तं भण्णति । तं भुंजमाणे अण्णेसिं वा दलयमाणे राती-
 णं भोयणपडिसेवणापत्ते आवज्जति चारुमासियं परिहारठाणं अणुग्धा-
 तिमं ॥३०८॥ "विगिंघणविसोहणपवाण" इमं ववसाणं --

भा. २९०४ -- सव्वस्स छदहण विगिंघणा उ मुहत्थपायवूढस्स ।
 कुसणधुवणा विसोहण, स किंच्च बहुसो य पाणतं ॥३०९॥ वा
 अणुदितो अत्यमितो त्ति पारं जं मुहे पद्वित्तं तं सेत्तमल्लए -

णिच्छमह, जं पाणिषा गहितं तं पडिग्गहे णिक्खिवति, जं पडिग्गहे तं धंढिले विगिंचति। एवं सठ्वविगिंचणा भण्णति। कुसण त्ति-णिच्छो-डणा, धुवण त्ति कप्पकरणं, एसा विसोडणा भण्णति। अहवा छड्ढणा-कुसणाधुवणाए एक्कसिं करणं विगिंचणा, बहुसो एतेसिं वेव करणे - विसोडणा । एवं विगिंचणविसोडणपाणत्तं मणितं ॥३०९॥ एवं करेतो

सूत्रं ३१

गा.३०८ ब्र. पातिक्कमते धम्मं -- "धम्मं"मिति अस्य व्याख्या --

गा.२९०५ --

नातिक्कमते इयाणिं, धम्मं भेरं व रातिभत्तं वा ।

अत्तठेगागी वा, सय मुंजे देज्ज वा इयरे ॥३१०॥

तित्थकराणाऽतिक्कमणं ज करेति, सुयधम्मं पातिक्कमति,

चारितमेरं ज लंघेति, रातिभत्तं पातिक्कमति, अणुदितं अत्थमितं वा

गा.३०८ ब्र.

पाणत्तं मुंजमाणा । "अण्णेतिसिं दलमाणे"ति अस्य व्याख्या - अत्तलाभ-

अभिग्रही सयं मुंजति, कारणेण वा जो एगागी सो वि सयं मुंजति,

इयरो पुण अणत्तलाभी अणेगागी वा अण्णेतिसिं दलिज्ज ॥३१०॥ संघुडिओ

निव्वित्तिगिंछो सम्मत्तं सुत्तं --

इदाणिं संघडिओ वित्तिगिंछो भण्णति -- (सूत्रम्)

सूत्रम् -- ३२ -- जे भिक्खू उग्गयवित्तीए अणत्थमियसंकप्पे संघडिए वित्तिगिंछाए

समावन्नेणं अप्पाणेणं असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा -

पडिग्गाहेत्ता संभुंजइ संभुंजत्तावा साइज्जइ । अह पुण एवं जाणेज्जा "

"अण्णए सूरिए "अत्थमिए" वा से जं च मुहे जं च पाणिंसि जं च

पडिग्गहे तं विगिंचिय विसोहिय तं परिट्ठवेमाणे नाइक्कमइ । जो धम्म

तं भुंजइ भुंजत्तं वा सातिज्जइ ॥३०-३२॥

भा.२९०६ -- एवं वित्तिगिंछे वी, दोहि लहू नवरि ते उ तवकाले ।

तस्स पुण हवंति लया, अट्ठ असुद्धा न इतराओ ॥३११॥

संघडिओ वित्तिगिंछो, सो वि एवं वेव वत्तवो । णवरं तस्स

जे तवारिहा पच्छिता ते तवकालेहिं दोहिं वि लह्णा । "तस्से"ति-

विइगिंछस्स । "पुण"सद्धो पुठ्वकयमंगकमातो विसेसणे । असुद्धा एव

केवला अट्ठ लता भवंति, "इतरातो"-सुद्धातो न भवंति, वित्तिगिं-

छस्स प्रतिपक्षाभावात् ॥३११॥

भा.२९०७ -- अणुदितउदियो किह पु, संकप्पो उभयओ अदित्ते उ । किण्णुउ

धरति ण व त्ति च सूरौ, सो पुण नियमा चरण्हेक्को ॥३१२॥

"उभय"ति - उदयकाले वा अत्थमण काले वा, अठ्ठादिएहिं

कारणेहिं अदित्ते आइच्चे संका भवति - किं उदितो अणुदितोति ।

अत्थमण काले वि किं सूरौ (च) धरति नदिति संका भवति । सो

पुण नियमा अणुदितो उदितो वा, अणत्थमितो अत्थमितो वा ।

एतेसिं चरण्ह विक्कप्पाणं अण्णतरे वट्टति, उदयं पडुच्च वित्तिगिंछ

मणसंकप्पो वित्तिगिंछगवैसी वित्तिगिंछगाही वित्तिगिंछभोती । एवं

अट्ठमंगा कायव्वा । अत्थमणं पडुच्च एवं वेव अट्ठमंगा कायव्वा ।

दोसु वि अट्ठमंगीसु चउरो चउरो अलक्खणा उद्धरियव्वा । इमे य -

धेयव्वा - पढमो वित्तिओ चउत्थोअट्ठमो य । अत्थमणलतासु य एते

चउरो येत्तव्वा । अट्ठसु वि य लतासु चउरुअं पच्छित्तं, उभयलह्णं,

दठ्वभावविप्पणं पि पच्छित्तं पूर्ववत्, णवरं उभयलह्णं पच्छित्तं दट्ठव्वं ॥

॥३१२॥

संयडिओ वित्तिगिच्छो गतो। इदाणि असंयडिओ णिठिवइ-
गिच्छो भण्णति - (सूत्रम्-)

सूत्रम् - ३३ - जे भिक्षु उग्गयवित्तीए अणत्थमियसंकप्पे असंयडिए निठिवति-
गिच्छासमावन्नेणं अप्पाणेणं असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं वा
पडिग्गाहेत्ता संभुंजइ संभुंजंतं वा सातिज्जति ॥ अह पुण एवं जाणेज्जा
- "अणुग्गए सूरिए" "अत्थमिए" वा, से जं च मुहे जं च पाणिंसि जं
च पडिग्गहे तं विगिंविद्य विसोहिय तं परिदठवेमाणे नाइक्कमइ।
जो तं भुंजइ भुंजंतं वा सातिज्जति ॥ १०-३३॥

सूत्रम् - ३४ - (सूत्रम्) जे भिक्षु उग्गयवित्तीए अणत्थमियसंकप्पे असंयडिए -
वित्तिगिच्छासमावन्नेणं अप्पाणेणं असणं वा पाणं वा साइमं वा साइमं
वा पडिग्गाहेत्ता संभुंजइ संभुंजंतं वा सातिज्जति। अह पुण एवं जाणेज्जा
"अणुग्गए सूरिए" "अत्थमिए" वा, से जं च मुहे जं च पाणिंसि जं च
पडिग्गहे तं विगिंविद्य विसोहिय तं परिदठवेमाणे नाइक्कमइ। जो
तं भुंजइ भुंजंतं वा सातिज्जति ॥ १०-३४॥

सो असंयडितो तिविधो इमो --

भा. २९०८ -- तवगेलण्णसद्धाणे, तिविधो तु असंयडो विहे तिविहो।
तवसंयडिमीसस्स वि, मासाऽऽरोवणा इणमो ॥ ३१३॥ अ.

भा. २९०९ -- एगदुगतिणिण मासा चरमासा पंचमास छम्मासा।
सत्वे वि हति लहुगा एगुत्तरवद्विहा जे णं ॥ ३१३॥ व.

उदठमाविणा तवेण किलंतो असंयडो, गेलण्णेण वा दुब्बलसरीरो
असंयडो, दीहद्धाणेण वा पज्जत्तं अलभंतो असंयडो। एतेसु तिसु वि -
पुट्ठकमण सोलस लता कायव्वा। अलक्खणा उद्धरिता। सेसेसु पच्छित्तं
कालणिप्पणं पूर्ववत्। दठवभावपच्छित्तं इमो विसो। तत्थ तवा-
संयडे तवेण विगित्तेण किलामितो पसरण एउररे अणुदियं अत्थमियं
वा णाउं सेलेहसेसं भुंजति, मासलहुं/ पंच सेसे भुंजति दोमासियं।
दसलंवणे समुदिसति तिमासलहुं; पण्णसरलंवणे समुदिसति चरमासलहुं।
वीसलंवणे समुदिसति पंचमासलहुं; पंच विसुअचित्तेण समुदित्ठा, सेसा
पणुवीसं अणुदियं अत्थमियं वा णाउं भुंजति छम्मासलहुं। सत्वे एते
लहुगा मासा जेण एगुत्तरवद्विहा विद्वता। २१३ व। "वद्वि"ति
मणिते सीसो पुच्छति - कतिविहा वद्वि ? आयरिओ आह --

भा. २९१० -- भिक्षुस्स ततियगहणे, सद्धानं होति वड्वणिप्पण्णे।
भावम्मि उ पडिलोमं, गणि आयरिए वि एमेव ॥ ३१४॥

भा. २९११ -- दुविहा उ होइ वद्वि, सद्धाने चेव तह य परठाने।
सद्धानम्मि उ गुरुं, परठाने लहूय भयणा वा ॥ ३१५॥

सद्धानवद्विहा णियमा गुरू भवति। जदा मासलहुं तो मासं
चेव सद्धानं संक्रमति, तदा विससत्थं णियमा मासगुरू संक्रमति।

एवं दुमासलहुतो दुमासगुरूं, परठानवद्विहा णाम विसरिसा संसा-
जहा - मासातो दुमासो दुमासातो तिमासो एवं जाव पंचमा-
सातो छम्मासो, परठानवद्विहा लहुतो लहु वा भवति गुरू वा।
बित्तियवाराण दुमासादत्तं छेदे णायति, तत्तियवाराण तिमासलहुं

१ नास्तीमा धूपौ गाथा

आढत्तं मूले ठायति, एवं भिक्खुस्स। उवज्झायस्स एवं चेव, णवरं
डुमासलहुओ आढत्तं तिहिं वाराहिं अणवत्ते ठायति। आयरियस्स
तिमासलहुतो आढत्तं तिहिं वाराहिं चरमे ठायति। एवं दठ्वणि-
प्फण्णे पच्छित्तं। भावे पडिलोमं भाणियत्वं ॥ ३१५॥

^१ गा. ३१३ अ.

भा. २९१२ --

१ सपयं

तवासंयडिओ गतो। इदाणिं "गेल्लंन्नासंयडिओ" --

एमेव य गेलण्णे, पत्तवणा णवरि तत्थ मिण्णेणं।

चउहिं गहणेहिं कस्स अगीयत्थसुत्तं तु ॥ ३१६॥

गेलण्णासंयडो वि एवं चेव, णवरं लहुभिण्णमासातो आढत्तं

पंचमासलहुए ठायति। चउत्थवाराए भिक्खुस्स मूलं। ओज्झायारियाणं तसीया

हेत्ता पदं हुसति, चउहिं वाराहिं सपदं भवति। भावे पडिलोमं

दत्तठव्वं ॥ ३१६॥

गा. ३१३ अ. पूर्वार्ध

गतो गेलण्णासंयडिओ। इदाणिं अद्वाणासंयडिओ। विहे

तिविधो" त्ति अस्य व्याख्या -

भा. २९१३ --

अद्वाणासंयडिए, पवेसमज्जे तहेव उत्तिण्णे।

१

मज्झम्पी दसगाती, पवेसे उत्तिण्णे पणगाती ॥ ३१७॥

अद्वाणासंयडो तिविधो- विहपवेसे, विहमज्जे, विहोत्तारे।

तत्थ पढमं मज्जे भणाति - भिक्खुस्स संलेहादिएसु छु णाणुसु दस -

रातिंदियादी आरोवणाए दोमासियाए ठायति, एवं सत्तमवाराए

मूलं फुसति। उवज्झाओ पण्णरसरातिंदियादि सत्तमवाराए अणवत्ते

ठायति। आयरिओ वीसरतिंदिय आदि सत्तमवाराए चरमं पावतीति। य

भावे एवं चेव पडिलोमं। इदाणिं पवेसे उत्तिण्णे य भण्णति- पवेसे

उत्तारे य दोसु वि संलेहणादिएसु छु पदेसु पण्णेणं पत्तवणा कज्जति

मासलहुए ठायति, भिक्खुस्स अत्तमवाराए मूलं भवति। उवज्झायस्स

दसादि अत्तमवाराए अणवत्तं। आयरियस्स पण्णरसादि अत्तम-

वाराए चरिमं पावति। भावे एवं चेव पडिलोमं। सीसो पुच्छइ "किं

कारणं ? अद्वाणासंयडिओ मज्जे खिप्पं सपदं पावितो ? आदि अंतुसु

चिरेण पावितो ? " आयरिओ भणाति - आदीः अद्वाणयस्स भयं x

सपदं
हुं, म्हा

उप्पज्जति - "कहमद्वाणं णित्थरिस्सामि" त्ति, अंते वि अद्वाणस्स -

भुक्खा-तिसाकिलामितोत्ति, करणेण चिरेण सपदं पावति, मज्जे पुण

जितभयो णातिक्किलंतो य अब्भत्थणातो य खिप्पं सपदं पावति।

एत्थ कालिणप्फणं तवकालेहिं विसिदत्तं। एत्थ एक्केक्काओ पदातो

आणादिया दोसा, रातीभोयणदोसा य ॥ ३१७॥ "कस्स अगीयत्थ-

सुत्तं तु" अस्य व्याख्या - सीसो पुच्छति - "एयं जं भणियं पच्छित्तं

एयं कस्स" ? आयरिओ भणति - एयं सुत्तमगीयत्थस्स। भण्णइ "किं

कारणं ?" भन्नुइ - सो कज्जाकज्जं जयणाजयणं वा अगीतो ण जाणति।

गीतो पुण जहत्थं जाणंतो --

^१ गा. ३१६

भा. २९१४ --

उग्गयमणुग्गए वा, गीयत्थो कारणे णतिक्कमति।

दूताः सिंहविहररी, ते वि य होंती सपडिवक्खा ॥ ३१८॥

गीयत्थो पुण कारणे उप्पण्णे उग्गए वा अणुग्गए वा गेण्हंतो

जयणाए अरत्तुदुत्तो य भुंजंतो आणं धम्मं रातीभोयणं वा णाति-

क्कमति। ते य अद्वाणपडिवण्णया तिविधा - दूइज्जंता वा आहिंडगा

वा विहरंता वा। एक्केक्का सपडिवक्खा कायठवा ॥ ३१८॥ इमेण x

भेदेण --

भा. २९१५ -- दूइज्जंता दुविहा, णिक्कारणिया तहेव कारणिया ।
असिवादी कारणिया, चक्के धूमाइया इयरे ॥३१९॥

दूइज्जंता दुविहा - णिक्कारणिया य कारणिया य । असि-
वोमोदरियरायडुत्तुत्तुभियउत्तिमठकारणे वा, अहवा उवधिकारणा,
लेवकारणा वा, गच्छे वा बहुगुणतरं ति सेत्ते, आयरियादीण वा -
आगाढकारणे, एतेहिं कारणेहिं दूइज्जंता कारणिया । णिक्कारणिया
असिवाविविज्जिता उत्तरावहे धम्मचक्कं मधुराए देवणिम्मिय धूमो, हु
कोसलाए वा जियंतपडिमा, तित्थंकराण वा जम्मभूमिओ, एवमादि-
कारणेहिं गच्छंतो णिक्कारणियो ॥३१९॥ अगहिण्डगा पुजित्ता

भा. २९१६ -- उवदेस अणुवदेसा, दुविहा आहिंडगा मुण्यव्वा ।

विहरंता वि य दुविहा, गच्छगया णिग्गया चेव ॥३२०॥

आहिंडगादुविहा - उवदेसाहिंडगा अणुवदेसाहिंडगा य । उवदेसो
हुत्तत्थे धेत्तुं भविस्सायरिओ देसदरिसणं करेति, विसयायारभासोव-
लंभणिमित्तं, एसो उवएसाहिंडगो । अणुवदेसाहिंडगो कोउगेण देसदंसणं
करोति । विहरंता दुविहागच्छगया गच्छणिग्गया य । गच्छवासिणो
उडुवद्धे मासं मासेण विहरंति । गच्छणिग्गता दुविहा विधिणिग्गया
अविधिणिग्गया य । विधिणिग्गया जिणकप्पिया, पडिमापडिवण्णया,
अहालंदिया, सुद्धपरिहारिया य । अविधिणिग्गया चोदणादीहिं
चोइज्जंता चोयणं असहमाणा गच्छतो णिग्गच्छंति ॥३२०॥ एतेसिं भेदाणं
इमे अणुदिय अत्यमित्तु लग्गंति --

भा. २९१७ - णिक्कारणियाऽणुवदे - सुगा वि लग्गंति अणुदितऽत्यमिते । स्ति
गच्छाविणिग्गया वि हु, लग्गे जति तेक्कोज्जेवं ॥३२१॥

णिक्कारणिया अणुवदेसाहिंडगा अविधिणिग्गया य अणुइय - ण
अत्यमिते जति गेण्हंति भुंजंति वा तो पच्छित्ते लग्गंति । जे पुण-
कारणिगा उवसुसाहिंडगा गच्छगया य एए करणे जयणाए गेण्हंता
भुंजंता य सुद्धा । गच्छणिग्गता वि जति अणुइयऽत्यमिते गेण्हंति
भुंजंति वा तो पच्छित्ते लग्गंति । जे पुण विधिणिग्गया ते अणुदिय-
ऽत्यमिते णियमा ण गेण्हंति त्रिकालविषयज्ञानसम्पन्नत्वात् ॥३२१॥
अहवा अन्योविकल्पः गच्छाद्विनिर्गतानां --

भा. २९१८ -- अहवा तेसिं तत्तियं, अप्पत्तोऽणुगतो भवे सूरौ ।

पत्तो य पच्छिमं पोरिसं तु अत्यंगतो तेसिं ॥३२२॥

अहवा शब्दो विकल्पवाची । तेसिं- जिणकप्पियादीणं तत्तियं
पत्तो पोरिसं सूरौ "अपत्तो" अणुदितो भण्णति, पच्छिमं च पोरिसं
पत्तो सूरौ अत्यंगतो भण्णति, तेसिं च भत्तं पंथो य तत्तियाए णियमा ।
अन्यथा न कुर्वतीत्यर्थः । ३२२॥

^१ गा. ३१३ अ.

उत्तरार्धं

असंयडी णिठिवतिगिच्छो भणितो । इदाणिं "मीसो"
स्ति, मीसो विततिगिच्छो भण्णति । किह पुण तस्स विततिगिच्छा
भवति? इमेहिं --

भा. २९१९ -- विततिगिच्छ अम्मसंयड, सत्थो य पधावितो भवे दुरितं ।
अणुकंपाए कोई, भतेण णिमंतणं कुणति ॥ ३२३॥

अठमसंयहादिएहिं वित्तिगिंछो भवति । अस्मिन्पवण्णा सत्थेण
अंतराय अण्णो/अभिमुहो/सत्थो आगतो । दो वि एगदहाणे आवासिता ।
अभिमुहांगतुगसत्थिणेण य केणइ अणुक्काए साहू णिमंतिता भत्तादिषा ।
साहू जम्मिं सत्थे सो चलितो आदिच्चोदय्येलाए उदितो अणुदितो
त्ति संकाए गहियं ॥३२३॥ इहं पित्तिविधे असंयडोए वित्तिगिंछे अदठ
लता, असंयडिए षिच्चिगिंछे तवारिहं पच्छित्तं उभयगुरुं, वित्तिगिंछे ति
पुण उभयलहुं, सेसं तं चेव सत्थं मासादियं पच्छित्तं -

भा.२९२० -- तत्तिवमंगासंयडिनिवि-तिगिंछ सोही तु कालणिष्कण्णा ।

गुह्यं चरलहुयं सत्थे वि हु, उभयगुरु एत्थ पच्छित्ता ॥३२४॥
भा.२९२१ -- एमेव चरिमभंगो, णवरं एत्थं हवति अदठ लता ।

उभयलहुए स जाणसु, कालादी एत्थ पच्छित्तं ॥३२५॥

सूत्रम् --

सूत्रम् -३५ -- जे भिक्षु राओ वा वियाले वा सपाणं सभोयणं उग्गालं
उग्गिलित्ता पच्चोगिलइ पच्चोगिलितं वा सातिज्जति ॥१०-३५॥

रात्ति-वियालाण पुच्छकत्तं वदस्सणं, सह पाणेण सपाणं, सह
भोयणेण सभोयणं, उद्वगिरणं उग्गरो, रलयोरेकत्वात् स एव उग्गलो
भण्णति, सित्थविरहियं पाणियं केवलं उद्वोएण सह गच्छतीत्यर्थः,
भत्तं वा उद्वोएण सह आगच्छति, उभयं वा । तं जो उग्गिलता
पच्चोगिलति अण्णं वा सातिज्जति । कहां पुण सातिज्जति ? कस्स
वि उग्गालो आगतो, तेण अण्णस्स सिद्धं - उग्गालो मे आगतो
पच्चुगिलिओ य, तेण भणियं सुंदरं कयं, एसा सातिज्जणा । तस्स मे
पायच्छित्तं चरगुरुं, आणादिया य दोसा । एस सुत्तयो । इदाणि
णिज्जुत्ती --

भा.२९२२ -- उद्वदरे वमिता, आइयणे पणगवदिद जा तीसा ।

चत्तारि छच्च लहु गुरु, छेदो मूलं च भिक्षुस्स ॥३२६॥

गुविधा दरा - धण्णदरा पोददरा य, ते उद्वं बाव भरिया
तं उद्वदरं भण्णति, पर्यायवचनेन सुभिक्षमित्यर्थः । तस्मिन् सुभिक्षे
पज्जतियं अण्णादि धेत्तुं भोत्तुं च वमेत्ता अविसिद्धभत्तलोभेण जो अविण्णणा/जि
पुणो पच्चादियति, जइ दिवसो एगलंवादी जाव पंचलंवा ताव सत्तो
चरलहुं । छहिं आरद्धं जाव दस एतेसु चरगुरुं । एक्कारसात्ति जाव - दि
पण्णरस ताव छल्लहुं । सोलसादि जाव वीसं ताव छगुरुं । एगवी-
सादि जाव पणवीसं ताव छेदो । छव्वीसादि जाव तीसा लंवा
उग्गिलितं पच्चोगिलति ताव मूलं । एवं पंचगविरवद्वोए भिक्षुस्स प
भणियं ॥३२६॥

भा.२९२३ -- गणि आयरिए सपयं, एगगहणे वि गुरु आणादी ।

मिच्छत्तं मच्चवहुए, विराहणा तस्स वऽण्णस्स ॥३२९॥

"गणि"ति - उवज्झाओ, तस्स चरगुरुगादि अणवद्वो ठायति ।

आयरियस्स छल्लहुगादि आदत्तं सपदमिति-पारं चिए ठायति ।

भा.२९२४ -- एवं ताव दिवसो, रत्तिं सित्थे वि चरगुरु होति । सज्जो/य

गहणा उद्वदरगहा पुण, अववाए कप्पते ओमे ॥३२८॥

भा.२९२५ -- रातो व दिवसतो वा, उग्गाले कत्थ संभवो होज्जा ।

गिरिजण्णसंसडीए, अद्वहाहिय तोसलीए वा ॥३२९॥

GA. ३२८
GA. ३२७

एवं ताव दिवसो। राओ पुण एगसित्यग्गहणे वि चउगुरुं।
उद्धरग्गहणेण अववातो दंसितो, जेण ओमाविडु कप्पति। आणाति- दो
आणा तित्यकराणं कोविता भवति। अणवत्था कता। मिच्छत्तं च
जणेति - जहावादी तहाकारी ण भवति। अहवा वंतादियणं दत्तं
सेहो सिद्धिभायो पडिगमणं वा करेज्जा। राया वा विप्परिणामेज्जा।
वारणं वा भिक्खादियाण करेज्जा। असारं वा पवयणं मण्णिज्जा। असु- ण्णस्स वा
इत्तेण वा हट्ठसरक्खादिजणेहिं अतिसुतिया मण्णिज्जा। तस्स वऽण्णस्स वा
आयविराहणा भवेज्ज। एत्थ दिवसतो - अमच्चवट्टण। एगो रं-
वट्ठो अंचियकाले संखडीए मज्झिमदूरं जिमितो अतिप्पमाणं। णिग्ग -
यस्स रायमग्गमोगाढस्स हिययमुच्छलं अमच्चपासायस्स हेत्ता वमि-
उमारद्धो। आलोयणत्तिणेण य अमच्चेण दिवसो। सो य बडुगो वमेता
तमाहारमविणत्तं पासिता लोभेण पुंजिउमारद्धो। अमच्चस्स तं दत्तं
अंगमुत्तंसियं, उददं च कयं, सो अमच्चो दिणे दिणे जेमणवेलाए जिमितो
वा तं संभरिता उददं करेति। एवं तस्स वग्गुली वाही जातो, लि
विणत्तो य। सो वि बडुओ एवं वेव विणत्तो। एवं आयविराहणा
होज्ज। जम्हा एते दोसा तम्हा पमाणमितं भोत्तव्वं, जेण उग्गाल- प
संभवो ण भवति। कंथ पुण उग्गालसंभवो भवेज्ज ? उच्यते - गिरि-
अण्ण माविज्जणं संखडीसु अट्ठाहियमहिमासु वा तोसलिविसू वा ॥३२७॥ अग्गि-
॥३२८॥ ॥३२९॥

GA. ३२९

MA. २९२६ -- अद्धाणे वत्थव्वा, पत्तमपत्ता दुहा य अद्धाणे।

पत्ता य संखडिं जे, जइणमजयणाए ते दुविहा ॥३३०॥

ते संखडिभोइणो संजया ते दुविहा अद्धाण पडिक्कणा वत्थव्वा
य। वत्थव्वा जे तत्थेव मासक्कप्पेण णिता, ते दुविधा - संखडिपेही
संखडिअपेही य। अद्धाणपडिक्कणा दुविधा, - तत्थेव गंतुकामा अणत्थ
वा गंतुकामा। जत्थ सा संखडी तत्थेव गंतुकामा दुविधा -- जयण-
पत्ता अजयणपत्ता य। जे अणुस्सुया पदभेदं अकरेता सुत्तयपोरिसीओ
य करेता आगच्छंति ते जयणपत्ता, जे पुण संखडिं सोच्चा उस्सुअभूआ
दुरियं सुत्तये अकरेता ते अजयणपत्ता। जे पुण अद्धाणिया अण्णगंतुपणा
ते दुविधा - पत्तभूमिगा अपत्तभूमिगा या ॥३३०॥

MA. २९२७ -- वत्थव्वजयणपत्ता, एगममा दोवि होंति णायव्वा।

अजयणवत्थव्वा वि य, संखडिपेही उ एगममा ॥३३१॥

तत्थ संखडिअपलोइणो, जे य तत्थेव गंतुकामा जयणपत्ता,
एते दो वि चारणियाए एगममा भवंति। जे तत्थेव गंतुकामा अजयण-
पत्ता, जे य वत्थव्वा संखडिपेहिणो एते दो वि चारणिया एगममा
भवन्ति ॥३३१॥

GA. ३३०

"पत्ता य संखडिं जे" अस्य ज्याख्या --

MA. २९२८ -- तत्थेव गंतुकामा, बोलेउमणा व तं उवरिएणं।

पयमेयअजयणाए, पडिच्छउव्वत्तसु य भेगे ॥३३२॥

जत्थ गामे संखडी तत्थेव गंतुकामा, जे वा तस्स गामस्स -
"उवरिएणं" ति मज्जेण गंतुकामा, देसीभासाए व्वे (उवरिएणं) ति
वुत्तं भवति। ते जति सभावमतीए पदभेदं करेता एगमादिविणं वा
पडिअसंति, अवेलाए "उवत्तं" ति-सुत्तयपोरिसीओण वा पत्ता

- जयणापत्ता भवन्ति । एतेसिं जे इतरे ते जयणापत्ता ॥३३२॥
 गा.३३० "पत्तमपत्ता दुहा य अद्वापे" अस्य व्याख्या -
 मा.२९२९ -- संखडिमभिधारेता, दुगाडया पत्तभूमिया होंति ।
 जोयणमातिअप्पत्तभूमिता बारस उ जाव ॥३३३॥ गा
 संखडिगामस्स जे पासेण गंतुकामाए संखडिमभिधारेतुं अद्वाजो-- ते
 ३४॥ यणाओ अचंठति ते पत्तभूमिया भवन्ति, जे पुण जोयणमादीसु ठाणेषु
 जाव बारसजोयणा ते सत्वे अपत्तभूमिया भवन्ति ॥३३३॥
 मा.२९३० -- सेतंतो सेतवहिया, अप्पत्ता बाहि जोयणडुए य ।
 चत्तारि अद्वा बारस, जग्गसु व विगिंचणातियणा ॥३३४॥
 सेतंतो जाव अद्वाजोयणाओ संखडिमभिधारेता आगच्छंति
 एते पत्तभूमिगा/ जे पुण सेतवाहिरतो जोअणातो दुजोअणातो जाव
 बारसण्हं वा जोयणेण संखडिमभिधारेता आगच्छंति एते अपत्तभूमिगा ।
 संखडीए जाव वत्तुं भोच्चा पदोसिं जग्गंति, वेरत्तियं कलं ण -
 गेण्हंति, "विगिंचण"ति उग्गालं उग्गालेता विगिंचंति, उग्गलित्ता
 वा आदियंति । एतेसु चउसु पदेसु इमा वारणा कज्जति -- ता
 मा.२९३१ -- वत्थव्वजयणपत्ता, सुद्धा पणं व भिण्णमासो य ।
 तव कालेसु विसिद्धा, अजयणमादीसु वि विसिद्धा ॥३३५॥
 २९४ वत्थव्वा संखडिअपेहिणो, जयणापत्ता य जेण ते संखडीए जाव एतेसिं दोण्ह
 वत्तुं भोच्चा पाउसीयं पोरिसिएण करेति, मा ण जीरि - सिं न
 हिति, तो आयरिए आपुच्छिता पिवण्णा सुद्धा । ते वेव जति -
 वेरत्तियं ण करेति तो पंचराइंदिया तवलह्मगा कालगुहू । अह उग्गालो
 आगतो विगिंचति य तो भिण्णमासो तवगुरुओ कालह्म । अह तं
 उग्गालं आदियति तो मासलह्म उभयगुरुं । वत्थव्वसंखडिअपेहिणो अजयण-
 पत्ता य एतेसिं दोण्ह वि संखडीए भोच्चा पादोसियं ण करेति
 मासलह्म । वेरत्तियं ण करेति एत्थ वि मासलह्म । उग्गालेति विगिं-
 चति एत्थ वि मासलह्म । आदियंति एत्थ मासगुरुं । एत्थ वि तव-
 कालेहिं विसेसियव्वा ॥३३५॥
 मा.२९३२ -- तिसु लह्मओ गुरु एगो, तीसु य गुरुओ य चउलह्म अंते ।
 तिसु चउलह्मया चउगुरु, तिसु चउगुरु छलह्म अंते ॥३३६॥
 मा.२९३३ -- तिसु छलह्मया छगुरु, तिसु छगुरुया य अंतिमे छेदो ।
 छेदादी पारंची, बारसमादीसु तु चउक्कं ॥३३७॥
 "तिसु लह्मओ गुरु एगोति गतार्थ । जे अण्णत्थगंतुकामा
 पत्तभूमगा अद्वा जोयणातो संखडिणिमित्तमागता तेसिं पादोसियासु ए
 तिसु ठाणेषु मासगुरुं, अंते चउलह्मगा । जे अपत्तभूमगा संखडिणिमि-
 त्तं जोयणतो आगता तेसिं पादोसिआदिसुतिसु पदेसु चउलह्म, अंते
 चउगुरुं । जे पुण दुजोयणातो आगता तेसिं आदिपदेसु चउगुरुं, अंते
 छलह्मगा । जे पुणचउण्हं जोयणापमागता तेसिं छलह्मगा, (अंते छगु-
 रुया ।) जे अद्वा जोयणापमागता तेसिं छगुरुगा, अंते छेदो । जे
 बारसण्हं जोयणापमागता ते पिसिद्धा भोच्चा पादोसियं ण करेति
 छेदो, वेरत्तियं ण करेति आदिसद्धातो- मूलं विगिंचंति अणवत्तु
 आदियंति पारंविज, छेदादी पारंची" -- आदिसद्धातो मूलवत्तु
 एते चउरो पायच्छिता । बारसमादीसु तु चउक्कं जे तस्स आदिओ

आरब्ध कमेण ठावेयव्वा । अहवा पडिलोमेण वारसाविषु पदेसु सव्वेसु चरक्कं वतुत्तव्वं ॥३३७॥ सव्वेसु य चरक्कपदेसु जे तवारिहा ले तवकालेहिं विसेसियव्वा दोहिं लहं, तवगुरुं, कालगुरुं, अतो दोहिं अंतरेसु वि गुरुं भणितो वि एस अत्थो पत्थारमंतरेण ण सुत्तव्व अववोधो ति । पत्थारणिदरिसणत्थं भण्णति --

भा. २९३४ -- अद्धाणे वत्थव्वा, पत्तमपत्ता य जोयणदुवे य ।

चत्तारि अत्त बारस, न जग्गसु विगिंघणातिये ॥३३८॥

(उद्धरण) अह सुद्धेण अत्तधरसयातिरियं चरुो एवं वत्तीस घरा कायव्वा । धरय

पढमधरऽतुयपंतीए अधो अधो इमे अत्त पुरिसविभागा लिहियव्वा ।

वत्ता य

वत्ता य

अद्धाणिया वत्थव्वा जयणाकारी, एगो पुरिसविभागो । अद्धा-

णिया वत्थव्वा अजयणाकारी, वित्तियो विभागो । पत्तममया

तत्तितो । अप्पत्तममया जोयणागंता, चरुत्थो । दुजोयणागंता पंचमो ।

चरुजोयणागंता छत्तो । अत्त जोयणागंता सत्तणो वारसजोयणागंता

अत्तमो । उवरिमत्तिरिया य चरक्कपंतीए उवरिं कमेण इमे चरुो

विभागा लिहियव्वा । न जग्गसु वा विगिंघणा य, आदियणा, सव्वं

गंतत्थं । ३३८॥ आदिमचरक्कपंतीए वित्तियधरातो कमेण इमे पच्छिता

ठावेयव्वा --

भा. २९३५ -- जे पुण संखडिपेही, अजयणपत्ता य तेसि इमा ।

सिय पाओ वेरत्तिय, उग्गालविगिंघणातिये ॥३३९॥

भा. २९३६ -- पणं च भिण्णमासो, मासो लहुगो य पढमओ सुद्धो ।

मासो तवकालगुरु, दोहिं वि लहुगो य गुरुगो य ॥३४०॥

वित्तियधरए पणं । तत्तियधरए भिण्णमासो । चरुत्थे मासलहं ।

उक्कमेण भणियं । पढमधरे सुद्धोत्ति । अत्तिल्ले जो य मासो सो तव-

कालेहिं दोहिं वि गुरुगो । पणमतवो तवेण लहुगो । भिण्णमासो

तवेण गुरुगो ति । अहवा मासो तवकालगुरु, आदिपदे दोहिं वि

लहू भवति । मज्झिल्लेसु दोसु वि पदेसु जहासंसं कालतवेण गुरुग

भवति ॥३४०॥ वित्तियादिचरक्कधरपंतीओ सव्वा इमेण तवसा

पूरेयव्वा --

भा. २९३७ -- लहुओ गुरुओ मासो, चरुो लहुया य होति गुरुग य ।

छम्मासा लहु गुरुग, ठेवो मूलं तह दुगं च ॥३४१॥

कंठा ॥३४१॥ इमा य रयण मंग लक्खणगाहा --

भा. २९३८ -- जह भणिय चरुत्थस्सा, तह इयरस्स पढमे मुण्येयव्वं ।

पत्ताण होइ जयणा, जा जयणा जं तु वत्थव्वे ॥३४२॥

पच्छदं ताव भणामि - जे अद्धाणिया जयणापत्ता वत्थव्वा य ।

जयणइत्ता जं तु तेसिं पच्छिजं चरुत्थे ठाणे भण्णति, जहा भणियं

चरुत्थस्स चरुत्थं आदियणं पदं, जयणइत्ताण जहा चरुत्थे ठाणे -

भणियं तथा "इयरे" ति - जयणइत्ता तेसिं पढमेसु तिसु ठाणेषु मुणे-

यव्वं मासलहुमित्थयः, अत्तिल्ले मासगुरुं । वित्तियपंतीए जह भणियं

चरुत्थस्स तथा "इयरे" पत्तममया तेसु तिसु आइल्लेसु ठाणेषु मुण्येयव्वं,

आदिओ अत्तिल्लेसु चरुत्तुं । एवं वत्तीसा वि घरा पूरेयव्वा, णवरं अत्तिल्ले

पंतीए ठेवमूलअणवत्तपारंजिया । तवारिहा तवकालेहिं विसेसियव्वा,

पूर्ववत् । स्थापना ॥३४२॥

भा. २९३९ -- एषण सुत्त ण कयं, सुत्तणिवाते इमे उ आपसा ।

लोही य ओमपुण्णा, केति पमाणं इमं वेति ॥३४३॥

एवं पसंगेण विकोवणत्था भणियं, ण एत्थ सुत्तं णिवडति ।

सुत्तणिवाते इमे आदेसा भवन्ति । आयरिओ मणाति -- गुणकारित्त-
णातो ओमं भोत्तव्वं जहा उग्गालो ण भवति । विदुत्तं लोही ।

"लोहि"त्ति - कवल्ली, "ओमे"त्ति-ऊणा, जति आदाणस्स अदहिज्ज-

ति तो तप्पमाणी ण छड्ढेति, अंतो अंतो उव्वत्तति । अह पुण -

"पुण्णं"ति - आकंठा आदाणस्स भरिया, तो तप्पमाणी भरिया

अब्भुआणा छडिज्जति, अग्गिं पि विज्जावेति, एवं अतिप्पमाणं

भत्तं पाणं वा पाड्डण पेयिउग्गिलिज्जति, ण ओमं, तम्हा ओमं

भोत्तव्वं । विकोवणत्था तत्थ आयरियदेसगा इमं ओमप्पमाणं वदन्ति -

॥३४३॥

भा. २९४० -- तत्तं^३स्यमिते गंधे, गल्लगपडिगए तहेवऽणामोगे ।

एष ण हत्तिं दोण्ह वि, सुहणिग्गत णातमो^३इलणा ॥३४४॥ सु/वि

गा. ३४३

लोही य ओमपुण्णं^३त्ति अस्य व्याख्या --

भा. २९४१ -- अतिभुत्ते उग्गालो, तेणोमं कुणसु जं न उग्गलति । जि

छडिज्जति अतिपुण्णा, तत्ता लोही ण पुण ओमा ॥३४५॥

गा. ३४४ गतार्था ॥३४५॥ "तत्ते"त्ति - अस्य व्याख्या भण्यति ॥

भा. २९४२ -- आह जति ऊणमेवं, तत्तकवल्ले व विंदुमेयस्स ।

१ जिरे (स्य) बित्तिओ न संथरेवं, तं भुंजे ससूरे जं जीज्जे ॥३४६॥ जि

पेगमपक्खासितो एगो भणइ - जति ओमं भोत्तव्वं तो इमेरिंसं

भोत्तव्वं जहा तत्तो कवल्लो, तत्ते उदगविंदु पडिस्सतो तक्कणा णासति

गा. ३४४

एवं एरिसे आहारेयव्वं जं भुत्तमेव जीरइ ॥ "अत्यमिण"ति अस्य -

व्याख्या -- पस्वार्थं गतार्थं । बित्तिओ पेगमपक्खासितो भणाति -

एवं एरिसे भुत्ते ण संथरति तम्हा एरिंसं भुंजओ सूरत्थमणवेलाए - सु

गा. ३४४

जिज्जति ॥३४६॥ "गंधे"त्ति अस्य व्याख्या --

भा. २९४३ -- णिग्गंधो उग्गालो, तत्तिणं गंधो उ एति ण तु सित्थं ।

अविजाणतो चउत्थे, पविसति गल्लं तु जा पप्प ॥३४७॥

गंधे दो आदेसा, एगो भणति सूरत्थमणेजिण्णे रातो असंथरं

भवति तम्हा एरिंसं भुंजओ जेण अत्यमिण वि अण्णगंधविरहितो

उग्गारो भवति, ण गंधो उग्गारस्येत्यर्थः । अण्णो भणइ होउ - ति

गंधो उग्गारस्स जहा सित्थं णागच्छति तद्वा भुंजउ एते दो वि

तत्तिओ आदेसो । चउत्थो भण्यति -- "अविजाणतो" पच्छंढं ।

चउत्थपक्खासितो भणति -- ससित्थो उग्गारो अत्यमिण गल्लं जाव

पप्पति, आगच्छता अजाणत्तस्सेव पडिपविसति, एरिंसं भुंजओ ॥ सु

गा. ३४४

॥३४७॥ एवं पेगमपक्खासितेहिं आयरिओ आह - "एते ण हत्तिं

दोण्हि वि" अस्य व्याख्या --

भा. २९४४ -- पढमबित्तिणं दिवा वी, उग्गालो णत्थि किमुत्त रयणीए ।

गंधे य पडिगए या, एष पुण दो यऽआदेसा ॥३४८॥

पढमबित्तिया आदेसा अणादेसा चेव जेण दिवा वि उग्गालस्स

अभावो । तत्तिवउत्थ्या एते दोण्हि वि अणादेसा सुत्रविरहितत्वात् ॥

॥३४८॥

गा. ३४४ म
भा. २९४५ --

"सुहणिग्गतपातमोडलण"ति अस्य व्याख्या -

पडुपण्णऽणागते वा, काले आवस्सगाण परिहाणी ;
जेण ण जायति मुणिणो, पमाणं मेतं तु आहारे ॥३४९॥
एवमपि तस्स णियं, जुत्तपमाणं पि मुंजमाणस्स ।
वातस्स व सिंभस्स व, उदए एज्जा उ उग्गालो ॥३५०॥
जो पुण तं अत्थं वा, दवं च णाळण णिग्गयं गिलति ।
तहियं सुत्तणिवातो तत्थाद्वेसा इमे होति ॥३५१॥

साहुणा पमाणजुत्तं आहारेयत्वं, जेण पडुप्पण्णऽणागते काले
आवस्सयजोगाण परिहाणी ण भवति तावतियं आहारेयत्वं, एवं
पमाणजुत्ते आहारेयत्वे । जो ससित्थो असित्थो उग्गालो दवं वा
केवलं तं जो सुहणिग्गतं जाणित्ता पच्चोगिलइ तस्मिं सुत्तणिवातो ॥
॥३४९॥३५०॥३५१॥ तत्थ य इमे आदेसा भवन्ति --

भा. २९४८ -- अच्चे, ससित्थ चत्थिय, सुहणिग्गयकवलहत्थपरिते य । मरियं
अंजलिपडिते दिठ्ठे, मासाती जाव चरिमं तु ॥३५२॥

अच्छं आगतं जइ परेण अदिठ्ठं आदियति तो मासलहं । अह
विठ्ठं तो मासगुरुं । ससित्थमागतं जति परेण अदिठ्ठं आतियति दि
तो मासगुरुं । दिठ्ठे चरलहं । अह तं सित्थं अदिठ्ठं व्वेति तो चरलहं ।
विठ्ठे चरगुरुं । मुहातो णिग्गतं कवलं एगहत्थे पडिच्छिठ्ठं अदिठ्ठे
आदियति चरगुरुं, दिठ्ठे छल्लहं । अह, एकं हत्थपुडं मरियं अदिठ्ठं
आदियति तो छल्लहं, दिठ्ठे छगुरुं । अह अंजलिभरियं अदिठ्ठं
आदियति तो छगुरुं, दिठ्ठे छेदो । अंजलिं भरित्ता अण्णं भूमीए -
पडियं तं पि अदिठ्ठं आदियति तो छेदो, दिठ्ठे मूलं । एवं भिक्खुस्स ।
उवज्जायस्स मासगुरु आढत्तं अदिठ्ठं दिठ्ठेहिं णवमे ठायति । आयरिय-
स्स चरलह आढत्तं अदिठ्ठं दिठ्ठेहिं वसमे ठायति । ३५२॥

भा. २९४९ -- दियराओ लहु गुरुगा, वित्तियं रयणरुहिण दिठ्ठं तो ।
अद्धान सीसए वा, सत्थो व पहावित्तो वुरियं ॥३५३॥
अहवा ससीत्थं असीत्थं वा अदिठ्ठं दिठ्ठं वा दिवसतो
आदियंतस्स चरलहं । राओ चरगुरुं । विराहणा पुव्वमणिता । वित्तिय-
पदे कारणेण आदिएज्जा, ण य पच्छिठत्तं भवे । तत्थ आयरिया रयण-
सहियवणिणं दिठ्ठं तो करेति ॥३५३॥

भा. २९५० -- जल थल पहेणय रयणा, णुवज्जणं तेण अडवि पज्जंते ।
णिक्खणफुट्टपत्थर, मा मे रयणे हर पलावो ॥३५४॥
जहा एगो वणिओ कहिं चि थलपहेण महता किलेसेण सय-
सहस्समोल्लाण रयणाणं पंवर ताति उवज्जणित्ता परविदेसं पच्छा
सदेसं पत्थितो । तत्थ य अंतरा पच्चंतविसए एगा अडवी सवरपुल्लिंद-
चोराकिण्णा । सो वित्तेति कहमविग्घेणं णित्थरेज्जामि ति । ते
रयणे एकस्मिं विजणे पदेसे णिक्खमुत्ति । अण्णे फुट्टपत्थरे पेसुं -
उम्मत्तगेवसें करेति, चोराकुलं च अडविं पवज्जति, तक्करे एज्जमाणे
पासित्ता भणाति - अहं सागरदत्तो रयणवाणितो मा मंम इक्कह
मा णं मे रयणे हरीहह । सो पलवतो चोरेहिं गहिओ पुच्छितो
कयरे ते रयणे फुट्टपत्थरे वसेति । चोरेहिं पायं कतो वि से रयणे
हडे तेण उम्मत्तगो जातो मुक्को य । एवं तेण पुत्तपुक्कफल्लंदमुलाहारेण,

८७ सा अहवी पंधो य आगमगमणं करंतेण ज णा भाविता ॥३५४॥ ताहे जाहे
भा.२९५१ -- पेत्तण णिसि पलायण, अहवी महदेहभावितं तिसितो ।

पिबितं रयणाभागी, जातो सयणं समागम ॥३५५॥

६५४१ ते रयणे णिसीए पेत्तुं अहविं पवण्णो जाहे अहवीए बहुमज्जदेस-
भागं गतो ताहे तण्हाए परवत्तमाणी एगम्म सिलायलकुंठे गवगादि-
मडगदेहभावितं विवण्णगंधरसं उदगं दत्तं चिंतेति जइ एयं नातियामि दि
तो मे रयणोवज्जणं पिण्ठियं सत्तवं कामभोगाण य अणाभागी भवामि,
ताहे तं पिबित्ता अहविं पिण्ठियण्णो । सयणधणकामभोगाण य सव्येसिं
आभोगी भवति । इवाणि विदुंततोवसंहारो ।

भा.२९५२ -- वणिठव साहु रयणा, सहवत्तमाणी अहवि(य) ओममादीणि ।

उदगसरिसं च वंतं, तमादियं रक्खए ताणि ॥३५६॥

वेणियसरिच्छो साहु, रयणसरिच्छा महवत्ता, उवसग्गपरीसह-
सरिच्छा तक्करा, ओमादिसरिच्छा अहवी, वंतं महुंतोयसं, फुटट-
ले/ति पत्थरसमाणे सादियारा महवत्ता । कारणे वंतमादियतो महवत्तए -
रक्खति । अद्धानसीए मणुणं आहारियं वंतं च ॥३५६॥ ताहे --

भा.२९५३ -- दिवसतो अण्णं गेण्हति, असत्ति तुरंते य सत्थे तं चेव ।

१ सुगंध(सो) णिसि लिंगेणऽण्णं वा, तं चेव सुगंधि इत्थं वा ॥३५७॥

दिवसतो अण्णं गेण्हति, अण्णम्मि वा अलमंते रातो अण्णं अण्णविजोण
गेण्हति, तस्स वि अभावे सत्थे वा तुरियं प्रधावमाणे ताहे तं चेव प
वंतं पेत्तुं चारुज्जायगादिणा सुगंधवत्त्वेण वासित्ता भुंजति, न दोषे-
त्यर्थः ॥३५६॥ सूत्रम्

सूत्रम् - ३६ -- जे भिक्खु गिलाणं सोच्चा ण गवेसति ण गवेसंतं वा सातिज्जति ॥
॥ १०-३६॥

जे त्ति णिद्धिसे, भिक्खु पुव्ववणिणो, ग्लै हर्षक्षये, इमस्स -
रोगांतकेण वा सरीरं स्त्रीणं, सरीरक्खए य हरिसक्खयो भवति तं
गिलाणं, अण्णसमीवाओ सोच्चा सयं वा णारुणं जो ण गवेसति तस्स
चउगुरुं, जं सो गिलाणो अविठ्ठो पाविहिति त्रपरितावादि
तण्णिष्कण्णं पच्छित्तं पावेति तम्हा गवेसियव्वो ।

भा.२९५४ -- सग्गामे सवत्सए, सग्गामे परउवत्सए चेव ।

सेतंतो अण्णगामे, सेतवहिं सगच्छपरगच्छे ॥३५८॥

भा.२९५५ -- सोच्छाण परसमीवे, सयं च णारुणं जो गिलाणं तु ।

ण गवेसयती भिक्खु, सो पावति आणमादीणि ॥३५९॥

अहिविजोण
य गेसने उवत्सए सवत्सए वा न
गवेसयती भिक्खु, सो पावति आणमादीणि ॥३५९॥
सग्गामे सवत्सए गिलाणो गवेसियव्वो । सग्गामे परउवत्सए अत्त
तत्थं वि गवेसियव्वो । सेतंतो अण्णगामे एत्थं गिलाणो गवेसियव्वो चि
गुत्तं गेसने

अह अण्णगामे सेतवहिं एत्थं वि गिलाणो गवेसियव्वो । एतेसु -
ठाणेषु सगच्छिल्लो परगच्छिल्लो वा भवतु गवेसियव्वो । अहवा
वहुगिलाण संभवे इमा विधी - अहवा सग्गामुवत्सए सगच्छिल्लो अत्त
परगच्छिल्लो य दो वि गिलाणा । पुठ्वं सगच्छिल्लो गवेसियव्वो
पच्छा परगच्छिल्लो । एवं सवत्तठाणेषु पुठ्वं आसण्णतरो गवेसि-
यव्वो । ३५९॥ चित्तियपदेण अत्तिवादिकारणेहिं अगयेसंतो सुद्धो ॥३६॥

गच्छति सूत्रम् -- ३७ -- जे भिक्खु गिलाणं सोच्चा उम्मगग्गा पडिपहं वा गच्छति
गच्छंतं वा सातिज्जति ॥१०-३७॥

- भा. २९५६ -- असिवे ओमोयरिए, रायडुहते भए व गेलण्णे ।
अद्धान रोहए वा, ण गवेसेज्जा य वितियपदं ॥३६०॥
- भा. २९५७ -- सोउण जो गिलाणं, उम्मगं गच्छे पडिपहं वा वि ।
मग्गाओ वा मग्गं, संकमती आणमादीणि ॥३६१॥
उम्मग्गगो णाम अडविपहेण गच्छति, अहवा अपंयेण वेव,
“पडिपहेण” ति-जेणागतो तेणेष नियत्तति, ततो वा पंयातो अणं
पयं संकमति । सो पुण किं एवं करेति ? उच्यते -- सो वितेति जइ
तेहिं विदुठो गिलाणवेयावच्चं ण काहामि तो पिद्धमेसु गणिज्जीहामि ।
अह करेमि तो मे सकज्जवाधातो भवति । एवं करंतस्स आणमादिया
दोसा, जं च सो गिलाणो, अपडिज्जुं गितो पाविहिति तण्णिप्पणं य
च पच्छित्तं पावति ॥३६१॥ तम्हा दोसपरिहरणत्वं --
- भा. २९५८ -- सोऊण वा गिलाणं, पंये गामे य भिक्खवेलाए ।
जति तुरियं णागच्छति, लग्गति गुरु सवित्त्यारं ॥३६२॥
गिलाणं सुणेत्ता पंये वा गच्छंतो गामं वा पविदुठो भिक्खं
वा हिंडंतो जति तक्खणा वेव तुरियं गिलाणंतेण णागच्छति तो से
चरगुरुं पच्छित्तं सवित्त्यारं ॥३६२॥ तम्हा --
- भा. २९५९ -- जह भमरमहुरगणा, णिवतंति कुसुमितम्मि वणसंडे ।
तह होति णिवतियव्वं, गेलण्णे कतितवज्जेणं ॥३६३॥
जह भमरसुसुमिते वणसंडे णिवतंति एवं धम्मतरं वस्सेण
वेयावच्चसदुत्थाए णिवतियव्वं । सायम्मियच्छत्तं कयं । अप्पा य
णिज्जरुदारे णितोतिओ भवति ॥३६३॥ तस्स इमे दो वारा -- दोस्सि
भा. २९६० -- सुद्धे सदुद्धी . सुद्धे अस्सुहिय ओमणिण्डे य ।
दारगा . अणुयत्तणा गिलाणे, चालेण संकमिणा दुहतो ॥३६४॥
- गा. ३६४ “सुद्धे” ति अस्य व्याख्या --
- भा. २९६१ -- सोऊण वा गिलाणं, जो उवयारेण आगओ सुद्धो ।
जो उ उवेहं कुज्जा, लग्गतिगुरु ते सवित्त्यारे ॥३६५॥
उवचारो विधी, उवचारमेतेण वा जो आगतो सो सुद्धो
न तस्य प्रायश्चित्तं । उवेहं पुण करंतो चरगुरु सवित्त्यारे लग्गति ।
- गा. ३६५ ॥३६५॥ “उवचार” स्य व्याख्या --
- भा. २९६२ -- उवचरति को गिलाणं, अहवा उवचारमेतं एति ।
उवचरति व कज्जत्थी, पच्छित्तं वा विसोहेति ॥३६६॥
जत्थ गिलाणो तत्थ गंतुं पुच्छित्तो को वुड्ढं गिलाणं “उव-
चरति” पडिजागरतीत्यर्थः । अहवा उवचरति पुच्छति- वुज्झं को ति
णो गिलाण इत्यर्थः । अहवा लोगोपचारमात्रेणाऽऽगच्छति ति -
“उवचारो” भण्णति । अहवा साक्षुणं मज्जाता वेव जं- “गिलापस्स
वटिटयव्वं”, एस उवचारो भण्णति । अहवा कज्जथी उवचरति इति
उवचारो, किं चि ज्ञानादिकं तत्समीपादीहतीत्यर्थः । अहवा
पच्छित्तं मा मे भविस्सति ति निर्जरार्थः एस उपचारः । ३६६ इराणि
गा. ३६४ “सैद्धिद” त्तियारं -- धम्मसदुद्धाए गिलाणं पडियरंतो णिज्जालामं
लभिस्सामि ति --

भा. २९६३ -- सोऽण वा गिलाणं, तूरंतो आगतो ववदवस्स ।

संदिसह किं करेमी, किं वि अट्ठे निरंजामि ॥३६७॥

“तूरंतो” ति - श्रवणानन्तरमेव त्वरितं तत्क्षणत्वात् ववदवस्स प्रतिपन्नो शीघ्रगत्या इत्यर्थः । जत्थ गिलाणा तत्थं गंतुण गिलाणं गिलाणपडियरगे आयरियं वा भणाति - संदिसह ? किं करेमि ? किं वा वेयावच्चट्ठे अप्पाणं निरंजामि - योजयामीत्यर्थः ॥३६७॥

भा. २९६४ -- पडियरिहामि गिलाणं, गेलण्णे वावड्डाण वा काहं ।

तित्थाणुसज्जणा खलु, भत्ती य कया भवति एवं ॥३६८॥

भा. २९६५ -- संजोगदिट्ठपाढी, उवलद्धा वा वि दव्वसंजोगा ।

सत्थं व तेणऽहीयं, वेज्जो वा सो पुरा आसी ॥३६९॥

हा/स/ अहमनेनाभिप्रायेणायातः गिलाणं पडियरिस्सामि, गिलाण-वेयावच्चेण वा वावड्डे जे साहू तेसिं भुत्तपाणवित्थसामणाविण्हिं सु वेयावच्चं काहामि । एवं करंतेहिं तित्थाणुसज्जणा - तित्थकरभत्ती कता भवति । ॥३६८॥ एवं तेण भणिते जति ते पट्ठप्पंति तो भणंति - अज्जो? वच्च तुमं, अम्हे पट्ठप्पामो । ण सो तेहिं णिव्वेसवुद्धोए णिव्विसियव्वो । अह ते ण पट्ठप्पंति, कुसलो वा सो आगंतुगो, संजोगदिट्ठपाढी, वेज्जसत्थं वा तेणाधीतं, पुव्वासमेण वा सो वेज्जो, तो ण विस-आसी ज्जेति --

भा. २९६६ -- अत्थि य से जोगवाही, गेलण्णतिगिच्छणाए सो कुसलो ।

सीसे वावारेत्ता, तेइच्छं तेण कायव्वं ॥३७०॥

अह तस्स आगंतुणो जोगवाही अत्थि, जति य गेलण्णतिगि-च्छणाए सो कुसलो तो ससिस्से वावारेत्ता इति - वावारणं - कुलगणसंघप्पओयेण वादकज्जपेसणे वत्थपादुप्पायुणे गिलाणकिच्चे - द सुत्तत्थपोरिसिप्पयाणे वा जो जत्थ जोगो तं तत्थ सण्णिज्जोएत्ता, अप्पणा सव्वपयत्तेण तेइच्छं कायव्वं ॥३७०॥

सुत्तत्थपोरिसीवावारणे इमा विधी --

भा. २९६७ -- दाळणं वा गच्छति, सीसेण व तेहिं वा वि वायावे ।

तत्थऽण्णत्थ व काले, सोही य समुद्दिसति हट्ठे ॥३७१॥

अप्पणा सुत्तत्थ पोरिसीओ दाळं कालवेलाए गंतुं तेइच्छं करेइ । अह दूरं तो सुत्तपोरिसिं दाळं अत्यपोरिसीए सीसे वावारेत्ता - तेइच्छं करेति । अह दूरतरं आसुकारी वा पओयणं ताहे सीसेण दोवि दावेति, अप्पणा तेगिच्छं करेति । अह अप्पणो सीसो वायाणाए - असतो ताहे जेसिं सो गिलाणो तेहिं वायावेइ । उभयतो वि वायं-तस्स असती य अणागाढजोगस्स जोगो णिक्खिप्पइ । आगाढजोगिणं पुण इमा विधी -- “तत्थऽण्णत्थ व” ति-जत्थ सो गिलाणो सेते तत्थ वा सेते ठिता, अहवा “तत्थ” ति - सगच्छे ठिता अण-गच्छे वा ठिया आयरिएण भणिया जहाकालं सोधिज्जह ताहे जत्तियाणि दिवसाणि कालो सोधितो तत्तियाणि दिवसाणि - ग/ण उद्दिषणकालो एकदिवसेण उद्दिसति । “हट्ठे” ति - गिलाणे पण्णी-भूते जत्तियाणि दिवसाणि पमादो कालग्गहणे कतो ण वा सुद्धो ते उद्देसणकाला ण उद्दिसिज्जंति । अण्णत्थ ठिता सेसं विधिं कप्पा-गसमीवे सव्वं करंति ॥३७१॥ अण्णत्थ सेते ठायंताण इमो विधी -

भा. २९६८ - णिग्गमणे चउभंगो, अद्दा सव्वे व पेत्ति दोण्हं पि । २९६८
प. P. A. G. Aaradhak Trust
सं विक्खवसेधो व असती, तत्सणुमए ठवेज्जा उ ॥३७२॥

हमो चउमंगो - वत्थव्वा संथरंति णो आगंतुगा। णो वत्थव्वा आगंतुगा संथरंति। णो वत्थव्वा णो आगंतुगा संथरंति। वत्थव्वा वि आगंतुगा वि संथरंति। एत्थ पढममंगे आगंतुगाणं षड्धा जावतिया वा ण संथरंति ते णिंति। वितियमंगे वत्थव्वाणं षड्धा जावतिया वा ण संथरंति ते णिंति ततियमंगे दोण्ह वि षड्धा जावतिया वा ण संथरंति ते णिंति। एवं भिक्खवसहीण असति निग्गच्छंति। तस्से "ति-गिलाणस्स जे अणुमता ते गिलाणपडियरगा ठविज्जंति, सेसा निग्गच्छन्तीत्यर्थः ॥३७३॥

३

गा. ३६४

मा. २९६९

"सदिढ"ति गतं। इदाणि "इच्छाकार"ति दारं -- चकार

अमणितो कोइ ण इच्छति, पत्ते येरेहिं को उवालंभो।

विट्ठंतो महिद्धीए, सवित्थरारोवणं कुज्जा ॥३७३॥

कोइ साहू वेयावच्चे कुसलो सो य परेण जति भणति-अज्जो?

६

एहिं इच्छाकारेण गिलाणवेयावच्चं करेहि, तो करेति। माणित्थेण -

अमणितो ण इच्छति काउं। सो य सोच्चवा गिलाणं णागतो। कुलगण-

संघयेरा य जे कारणभूता कत्थ सामायारीओ उस्संपंति कत्थ वा

सोदंति पडिजागरणहेउं हिंठंति ते तत्थ पत्ता। तेहिं सो पुच्छितो

प

- अज्जो ? उस्संपंति ते णाणदंसणवरित्ताणि, अत्थि वा अम्भासे केति

साधुणो, तेसिं वा णिरावाहं, गिलाणो वा ते कोति कत्थति - ये

सुतो ? सो भणति - अत्थि इओ अम्भासे षा साहू - जाणसि तेसिं

वट्टमाणी ? जाणामि, अत्थि तेसिं गिलाणो। येरेहिं उवालंभो-

"तुमं तत्थ किं ण गतो ?

मा. २९७० -- बहुसो पुच्छिज्जंतो, इच्छाकारं ण ते मम करेंति।

पडिगुंढणा वि दुदसं व सलाहितुं अप्पा ॥३७४॥

अदुस्सो - बहु वारा पुच्छिज्जंतो भणाति ते मम इच्छा-कारं ण करेंति।

६६१

अण्णं च अहं अण्भप्तियतो गतो तेहिं "पडिमुंडिओ"ति- तेहिं णिसिदुठो

पडिमुंडियस्स माणसं दुक्खं भवति। दुक्खं वा पडिमुंडणा सहिज्जति, सा

अप्पावि दुक्खं सलाहिज्जति। जारिसं अहं गिलाणवेयावच्चं करेमि

एरिसं अण्णो ण करेति तो किमहं अण्भप्तियतो गच्छामि। एत्थ

गा. ३७३

प.

येरा महिद्धियविट्ठंतं करेंति। महिद्धिओ"ति राया। एगो राया

कत्तियपुण्णिमाए मरुगाण दाणं देति। एगो य मरुगो चोइसविज्जा-

x

दूठाणपारगो, भोतियाए भणितो- तुमं सव्वमरुगाहिवो, वच्च

रायसमीवं, उत्तमं ते दाणं दाहिति। सो मरुगो भणाति एगं राय-

किव्विसं गेण्हामि, बीयं अण्मंतितो गच्छामि, जति से पितिपि-

तामहस्स अणुग्गहेण पओयपं तो मे आगंतुं पेहीति, इह ठियस्स

वा मे दाहिति। भोतियाए भणितो- तस्स अत्थि बहु मरुगा वज्झ

सरिच्छा अणुग्गहकारिणो, जति अप्पणो ते दविषेण कज्जं तो गच्छ,

जहा सो मरुतो अण्भत्थणं मग्गंतो इहलोइयाण कामभोगाण अणाभागी

जाओ एवं तुमं पि अण्भत्थणं मग्गंतो णिज्जरालाभस्स दुक्किहिसि॥

सवित्थरं च परितावणादियं चउगुरुआरोवणं पाविहिसि। एवं -

चमडेहं आउटटस्स चउगुरुं पच्छिं देति ॥३७३-७४॥

गा. ३६४ कारे

इच्छाकार ति गतं। इदाणि "असते"ति दारं। कुलगणसंघयेरे-

हिं आगतेहिं पुच्छितो भणति --

भा. २९७१ -- किं काहामि वराओ, अहं सु ओमाणकारओ होहं ।

एवं तत्थ भणंते, चाउम्मासा भवे गुरुगा ॥३७५॥

लोगो जो सव्वहा असत्तो पंगुवत् सव्वस्सापुकंपणिज्जो सो वराओ" भण्णति । सोहं वराओ तत्थ गतो किं काहामि । पवर-
महं तत्थ गतो ओमाणकारओ होहं । एवं भणंतस्स चउगुरुगा सवित्थारा-
भवन्ति ॥३७५॥ सो य एवं भणंतो इमं भण्णति --

भा. २९७२ -- उव्वत्त सेल संधारजग्गणे पीसभाणधरणे य ।

तत्स पडिजग्गताण व, पडिलेहेतुं पि सि असत्तो । ३७६॥

किं तुमं गिलाणस्स उव्वत्तणं पि काउं असत्तो ? सेलमल्लगस्स मत्तो
भरणपरिट्ठवणे, संधारगमुयणवंधणपरितावणे पाराओ जग्गणे, ओसहि-
पीसणे, सपाणभोयणभायणाण संघट्टणे, "तस्से"त्ति-गिलाणस्स गिलाण-
पडिजागराण वा उवहिं पि पडिलेहिउं तुमं असमत्तो ? ॥३७६॥

गा. ३६४

"असमत्थ" इति दारं गतं । इदाणि "सुहिण"त्ति दारं --

भा. २९७३ -- सुहिया मो त्ति य भणती अच्छह वीसत्थया सुहं सव्वे ।

एवं तत्थ भणंते, पायच्छित्तं भवे तिविहं ॥३७७॥

मासकप्पविहारद्विहणं सुअं जहा - अमुगत्थ गिलाणो, ^{साधु}
तत्थ केती साहू भणंति - गिलाण पडियरगा वच्चामो । तत्थेगे
भणंति " सुहियामो"त्ति - अम्हे सुहिण, मा डक्खिण करेह, तुम्हे
वि सव्वे वीसत्था अपुत्थिया सुहं सुहेण अच्छह, किं अप्पाणं डक्खे
णिओएह, मा ^{अपुत्थिया} ^{ओह} ^{सुरिच्छा} होह । एवं भणंताण तिविधं
पच्छित्तं इमं जइ एवं आयरिओ भणति तो चउगुरुं । उवज्झाओ भणति
तो चउलहुं । भिक्खुस्स मासगुरुं ॥३७७॥

६

"सुहिते"त्ति गयं इदाणि "ओमाणे"त्ति दारं -

भा. २९७४ -- भत्ताति संकिलेसो, अवस्स अम्हे वि तत्थ प तरामो ।

काहिंति कत्तियाणं, तेणं चिय ते य अद्दगा ॥३७८॥

तहेव मासकप्पविहया गिलाणं सोच्चा एगे भणंति वच्चामो
गिलाणपडियरगा, अण्णे तत्थ भणंति -- अण्णे वि तत्थ गिलाणं
सोच्चा पडियरगा आगया, तत्थ भत्तातिसंकिलेसो महंसो । अम्हे वि
तत्थ गता, अवस्सं - णिस्संविद्धं "ण तरामो" - ण संयराम -
इत्यर्थः । गिलाणपडियरणट्ठा आगताण वा क्कत्तियाण पायधोयण-
अळमंगणविस्सामणपाहुण्णं वा काहिंति । तेणं चिय गिलाणेण ते -
अद्धणा विषादीकृता इत्यर्थः । ३७८॥

भा. २९७५ -- अम्हेहि तहिं गएहिं, ओमाणं उग्गमातिणो दोसा ।

एवं तत्थ भणंते, चाउम्मासा भवे गुरुगा ॥३७९॥

गिलाणदत्था बहुसमागमे णियमा ओमं उग्गमदोसा य तत्थेव ^{साधु}
मवन्ति । एवं भणंते चउगुरुगा सवित्थारा ॥२१९॥ इदाणि "लुद्धे"त्ति
दारं --

भा. २९७६ -- अम्हे मो णिज्जरदत्ती, अच्छह तुम्हे वयं से काहामो ।

अत्थि य अभाविता पे, ते वि य णाहिंति काळणं ॥३८०॥

मासकप्पद्विहतेहिं सुयं जहा अमुगम्मि गामे अमुगायरियस्स
गिलाणो अत्थि । जत्थ य सो गिलाणो तं सेसं वसहिभत्तापणयंडिल्ल-

१३३
x माविणसुं सव्वगुणे उववेयं रमणिज्जं सुहविहारं जेहिं सुयं ते विंतेति
अण्णहा तं पु सव्वकेति पेल्लितुं गिलाणलक्खेण मोजुं। ताहे गिलाणलक्खेण
गंतुं भणंति -- "अम्हे वि गिलाणवेयावच्चदठयाए णिज्जरदठ्ठी आगता,
तं तुब्भे अच्छह, अम्हे गिलाणवेयावच्चं करेमो। अवि य अम्हं अभाविता
सेहा, अम्हे वि ता वेयावच्चं करंते दट्ठं ते वेयावच्चं काउं जाणि-
हंति " ॥३८०॥

मा. २९७७ -- एवं गिलाणलक्खेण संल्लिता पाहुण त्ति उक्कोसं।

मग्गंता चमदेंति, तेसिं चारोवणा चउहा ॥३८१॥

एवं गिलाणलक्खेणं ति गिलाणपडियर^णकवडेण ठिता लोणे
"पाहुणग"ति काउं देंति, अदेंतेसु वि उक्कोसदव्वं मग्गंति। एवं तं
सेतं चमदेंति। चउदिय य सेते गिलाणपाउग्गं ण लब्भति ताहे तेसिं
चमदगाणं चउव्विहा आरोवणा कज्जति - दव्वसेत्तकालभावणिप्फण्णा ।
॥३८१॥

तत्थिमा दव्वणिप्फण्णा --

मा. २९७८ -- फासुगमासुगे वा, अचित्तचित्ते परित्तणंते य।

९ याचनय्म असिणेह-सिणेहगते, अणहाराहार लहुगुणा य ॥३८२॥
सेत्ते चमदणदोसेण अलमंता गिलाणस्स इमं गेण्हंति ओभासणाए
"इह फासुगं एसणिज्जं"ति । सेसा कंठा। फासुगअचित्तपरित्तअसिणेह
अणाहारिमे य चउलहुगा। एतेसिं पडिपक्खे गुरुगा ॥३८२॥
एयं दव्वे णिप्फण्णं। इमं सेत्तणिप्फण्णं।

मा. २९७९ -- लुद्धस्सल्लभंतरो, चारम्मासा हवंति उग्घाया।

बहिताय अणुग्घाता, दव्वालंभे पसज्जणत्ता ॥३८३॥ आ/आ/आ

उक्कोसदव्वलोभेण सेतं चमदत्ता गिलाणपाओगे। सेत्तभंतरे -

अलमंताण चउलहुगा, अंतो अलब्भमाणे वहि मग्गंता ण लब्भंति चउ-
गुरुगा। दव्वालंभे पसज्जण त्ति अस्य व्याख्या -- अंतो गिलाणपा-
उग्गे दव्वे अलमंते वहि सेत्ते पसज्जणा पच्छित्तं ॥३८३॥

मा. २९८० -- सेत्ता जोयणवुद्धी, अद्धा दुयुणेण जाव वत्तीसा।

गुरुगा य छच्च लहुगुरु, ठेदो मूलं तह दुगं च ॥३८४॥

सेत्तवहि अज्जोयणातो आणेति चउगुरुं। वहिं जोयणातो आणेति

१३४/३४५ छल्लदं। दुजोयणा, दुं। (फ्रा) चउजोयणाओ ठेदो। अदठजोयणाओ मूलं।

सोलसजोयणाओ अणवदठ्ठी। वत्तीसजोयणाओ पारंरचियं ॥३८४॥

अहवा दव्वालाभे पसज्जणा पच्छित्तं इमं --

मा. २९८१ -- अंतो वहिं ण लब्भति, ठवणा फासुगमहतमुच्छकिच्छकालगए।

चत्तारि छच्च लहुगुरु, ठेदो मूलं तह दुगं च ॥३८५॥

अंतो वाहिं वा गिलाणपाउग्गे अलब्भंते ताहे फासुयं परिआ-^{मं}

संति डू। अफासुयं परिआसंति डू। ताहे सो गिलाणो तेण पारि-

यासियुपतेण अणागाढं परिताविज्जति डू, गाढं परिताविज्जति डू

महतगहणेण दुक्खत्ताडुक्खे डू, मुच्छामुच्छे डू। किच्छपाणे ठेदो, किच्छ-

स्सासे मूलं। संमोहते अणवदठ्ठी, कालगते चरिमं ॥३८५॥ गतं सेत्त-

पच्छित्तं -- इदाणि कालणिप्फण्णं --

मा. २९८२ -- पढमं राइं ठवेंते, गुरुगा वित्तियात्तिसत्तहिं चरिमं। अवि

पढमरातीए परिआसैतस्स क्का । वित्तिपरातीए क्कुं । तइयरार्इए
क्का । चउत्थराइए ठेदो । पंचमीए मूलं । छदतीए णवमं । सत्तमीए -
चरिमं । गतं कालपच्छित्तं । इदाणि भावपच्छित्तं -- "परितावणाति"
गाहापच्छित्तं । अस्य व्याख्या --

भा. २९८३ -- अंतो वहिं ण लब्भति, परितावणमहतमुच्छक्किच्छकालगते ।

१ कुप्यति चत्तारि छच्च लहु गुरु, ठेदो मूलं तह दुगं च ॥३८७॥
व्याख्या पूर्ववत् । अपत्तिं करेति क्कुं । क्ववति-उत्पत्ति आदि-
गगहेणं अणाहो हे ति भजेज्जा, ण दैति वा मे, उद्दाहं वा करेज्जह, x
इत्ता ॥३८५-३८७॥ एवं आहारे भणियं । इदाणि उवधीए अतिवमदिए
सैत्ते संथारगे अलब्भंते ।

भा. २९८४ -- अंतो वहिं ण लब्भति, संथारगमहतमुच्छक्किच्छकालगते ।

चत्तारि छच्च लहु गुरु, ठेदो मूलं तह दुगं च ॥३८८॥
गा. ३६४ पूर्ववत् ॥३८८॥ छुद्धेति गतं । इदाणि "अणुयत्तणे"तिदारं -

भा. २९८५ -- अणुयत्तणा गिलाणे, दव्वदठा खलु तहेव वेज्जदत्ता ।

असतीते अणत्तो, आणेउं दोहिं वि करणं ॥३८९॥

"दव्वदठ"ति-व्रव्यार्थेन गिलाणे अणुयत्तिज्जति पत्त्यदव्वं उत्पा-
१ दैतेहिं दव्वाणुयत्तणा, "वेज्जदठ"ति-वेज्जस्स अदठमुत्पाएतेहिं दं
वेज्जमणुयत्तेहिं य गिलाणो अणुयत्तितो भवति । सग्गामे असति दव्व-
वेज्जणो दो वि अणत्तो गिलाणस्स किरिया कायव्वा ॥३८९॥ अहवा
दव्वाणुयत्तणा इमा --

भा. २९८६ -- जायंते तु अपत्थं, भणंति जायामो तं ण लब्भति णे ।

विणियदट्ठणा अकाले, जा वेल ण वेंति दुणं देमो ॥३९०॥

जइ गिलाणो अपत्त्यदव्वं मग्गति तो भण्णति अम्हे जायामो

य तं ण लब्भति । एवं भणंतेहिं अणुयत्तितो भवति । तस्सग्गतो वा
उग्गाहेउं गच्छंति अंतरा नियदट्ठंति । तस्सग्गतो उल्लावं करेति - "ण अया

जइ गे "अकाले वा जाइयं"ति जेण ण लब्भति, अकाले वा जायंते
१ गिलाणे भणंति - जाव वेला भवति ताव उदिवस्साहि ताहे आणेउ
दाहामो, ण भणंति ण देमो ॥३९०॥ सैत्तओ --

भा. २९८७ -- तत्थेव अण्णगामे, वुत्थंतरं संथरंतं जयणाए ।

असंथरपसणमादी, छणं कइजो गिगीयत्थे ॥३९१॥

"तत्थेव"ति-तस्मिन्नेव ग्रामे यत्र स्थिता ते ॥३९१॥

अस्य व्याख्या --

भा. २९८८ -- पडिलेहपोरिसीओ, वि अकाउं मग्गणा तु सग्गामे । उज्जिअ

सैत्ततो तदिवसं, असति विणासे च तत्थ वसे ॥३९२॥

जइ सुलभं दव्वं तो पडिलेहणियं, सुत्ते अत्थं पोरिसिं च काउं
मग्गंति, एवं असति अत्थं हाविंति, एवं पि असइ सुत्ते हाविंति, एवं पि
असइ दुल्लभे य दव्वे पडिलेहणसुत्तयपोरिसीओ वि अकाउं सग्गामे

गा. ३९१ अणोभदठं मग्गंति-उत्पादयंतीत्यर्थः । "अण्णग्गामि"ति अस्य व्याख्या-
पच्छित्तं । सकोसओयसैत्तसंतो अण्णगामे पडिविणं अणोभदठं उत्पादंति ।

एत्थ वि सुत्तयपोरिसीपरिहावणा दव्वदव्वा । असति अणोभदठस्स
सग्गामपरग्गामेसु सैत्ततो ओभदठं उत्पादंति । तदिवसं सग्गामे परग्गामे
ससैत्तेअसति --

भा. २९८९ -- सेत वहिताव आणे, विसोहिकोहिं वऽतिच्छितो काहे ।

पतिविणमलम्भमाणे, कम्मं समुत्तित्यतो ठवर ॥३९३॥

सेतवहिया वि तद्विवसं अणोमदत्तं असति ओमदत्तं विसुद्धं -

गा. ३९२

आणेत्यव्वं । "वुत्त्यंतरं"ति अस्य पदस्य व्याख्या - "विणासे च तत्थ व" । सेतवहिता जतो आणिज्जति, जति तं दूरतरं, सीराणि वा तं विणासि दव्वं, पच्चूसगतेहिं उच्च उणेण ण लम्भति, विणस्सति वा, ताहे अवरणे गता तत्थेव वुत्था सरोदयवेलाए धेयुं वितियदिणे अविणदत्तं आणेति । अहवा दूरतरे अविणासि दव्वं, "वुत्त्यंतरं"ति- अंतुरवुत्था आनयन्तीत्यर्थः । एस सव्वा विही एसणिज्जेण भणिया ।

गा. ३९१

"असंधरंते जयणाए" ति जति एवं गिलाणं पडुच्च एसणिज्जेण न - संधरंति तो गिलाणस्स सखेत्ते सग्गामे पणगहाणीए तद्विणं उप्पाएंति, सखेत्ते परग्गामे, य पणगपरिहाणीए तद्विणं उप्पाएंति । तत्थ वि असतीए सेतवहिया वि पणगपरिहाणीए तद्विवसं उप्पाएंति । एवं जाहे पच्छि- ताणुलोभेण कीतादिविसोधिकोडीं अतिच्छितो ताहे जति गिहत्थेहिं संजयदठाए परिवासियं वहिमादि, जति य तं गिलाणस्स पत्थं तो सग्गामातो आणेति, असति सग्गामे परग्गामातो, सेतवहियातो य आणेति तद्विवसं । एवं जाहे पच्छिताणुलोभेण अक्सोहिं पत्ता ताहे चउगुल्लुसु वि अप्पवहुं णाठं ताहे अण्णेण कडढावेति संयं वा कडेति । एसा गिलाणं पडुच्च जयणा भणिया । "असंधरंतेसणमादि"ति-जइ - गिलाणदठाए वावडाणं परव्वेत्तं वा वयंताणं अप्पणो हिंडंताणं गि- लाणपडियरगाण असंधरं भवति तो ते वि एसणमादि पणगपरिहाणि- जयणाए अप्पणो गेण्हंति । एवं जाहे गिलाणं पडुच्च आकाकम्मं पि "समइच्छिता" प्रतिविनं न लभतीत्यर्थः ताहे "छणं कडजोगी गी- यत्थ"ति अस्य व्याख्या - "ठवर"ति विसुद्धं विसुद्धं वा गिलाण- पारुग्गं दव्वं पडिविणं अलम्भंते उप्पाएंतुं घयादियं ठवयंति पयुवा- सयंतीत्यर्थः, तं च छणपदेसे कडजोगी गीयत्थो वा ठवेति । श्रुतार्थं प्रत्युच्चारणासमर्थः कृतयोगी । यस्तु श्रुतार्थः प्रत्युच्चारणसमर्थः स गीतार्थः । जं तं परियासिज्जति तं पुण केरिसे ठाणे ठविज्जति ?

भा. २९९०

-- उठवरगस्स तु असती, चिलिमिलि उभयं च तं जह ण पासे ।

तस्सऽसति पुराणातिसु, ठवेति तद्विवसपडिलेहा ॥३९४॥

तं पुण अणम्मि गेहोठवरए ठविज्जति, असति उठवरगस्स - तत्थेव वसहीए अपरिभोगे कोणे कडगचिलिमिलीहिं आवरेत्ता ठवि- ज्जति जहा "उभयं ण पस्सति" ति - गिलाणो अगीयत्थो य, गिलाणो अलम्भवहरेज्ज, अगीयाणं अप्पव्वयो भवति, तम्हा अप्प- सागारिए ठवेज्ज । "तस्स"ति अपरिभोगदठाणस्स असति पुराणधरे सा ठवति, आदिसद्धातो भावियुसइदधरे वा, तद्विवसं च उभयकालं पडिलेहा कज्जति ॥३९४॥

न तु जैन मात्र-
स्य गृहे

भा. २९९१

-- फासुग्गं फासुग्गेण य, सचित्त इतरे परित्तणंते य ।

आहार तद्विणेत, सिणेह इतरेण वा करणं ॥३९५॥

भा.

अहवा "दोहिं वि"ति - सग्गामपरग्गामातो आणेणं कायव्वं ।

अहवा फासुगेण वा अफासुगेण वा सचित्तेण वा अचित्तेण वा परि-

१ गाथेमा न ज्ञपौ ।

सोविणसु ॥३९५॥

गिलाणापुअत्तणा गता ॥ इदाणि वेज्जापुअत्तणा । सो गिलाणो भणेज्ज --

भा.२९६२ -- वेज्जं ण चेव पुच्छह, जाणंता तस्स वेति उवदेसा ।

सुक्कपिल्लगातिपसु य, अजाणगा पुच्छए वेज्जं ॥३९६॥

तत्थ जति संजया चेव तिगिच्छं करेति ताहे भणंति - अम्हेहिं जाणति

पुच्छितो वेज्जो, "तस्स"ति-वेज्जस्स उवदेसेण करेमो । सप्पहक्के -

पिडगं गेहं आविसद्धातो सीतलिगा बुद्धवातो तेसु एसेव विधी ।

सव्वेसु अजाणगा वेज्जं पुच्छंति ॥३९६॥ सीसो पुच्छति --

भा.२९६३ -- किह उप्पण्णो गिलाणो, अट्ठमउण्होदगातिया वड्ढी ।

किंचि बहुभागमद्दे, ओमे जुत्तं परिहरंतो ॥३९७॥

बहुविह रोआतंका जेहिं गिलाणो उप्पज्जति । अहवा कयपयते

वि दीहगेलणं उप्पज्जं, जतो भणति अट्ठमउण्होदगादिगा बुद्धी ।

अस्य ठ्याख्या --

भा.२९६४ -- जाव ण सुक्को तावऽण-सणं तु असहस्स अट्ठं उट्ठं वा ।

सुक्के वि अभत्तट्ठो, णाऊण रुयं तु जं जोग्गं ॥३९८॥

विसेसेणासज्जे रोगे अजिण्णजरगाविगे जाव ण मुच्चति ताव

अभत्तट्ठं करेति, सुक्को वि उवरिं अभत्तट्ठं करेति । एवं साहस्स ।

जो पुण असह जहण्णेण अट्ठयं उट्ठं वा करेति, रोगं वा णाउं -

विसेसेण रोगस्स जं पत्थं तं कीरेति, जहा वायुस्स घटादिपाणं, र

भा.३९७ -- अवभेयुगे वा घयपूरभक्खणं । "उप्पेदगादिया वड्ढति- असह रोगेण

असुक्को जता पारेति तदा इमो कमो - उसिणोदए कूरसित्थाऽ

भा.३९७ -- णिच्छुब्धिभं ईसि मल्लं पारेति । एवं सत्तविगे "किंचि"ति- उसि-

णोदगे म्हरोल्लणं धोवं छुब्भति, तेण उदगेण पारेति । एएण वि सत्त-

विगे "बहु"ति -ततियसत्तगे किंचि मत्तातो बहुयरं म्हरोल्लणं उसि-

णोदे छुब्भति । एतेण वि सत्तगं । "भागे"ति -तिभागो म्हरोल्लणस्स

दो भागा उसिणोदे , एतेण वि सत्तगं । "अद्दे"ति-अद्दं म्हरोल्लणस्स

अद्दं उसिणोदगस्स एतेण वि सत्तगं । ततोपरं तिभागो उसिणोदगस्स

म्हरोल्लणस्स दो भागा, एवं पि सत्तगं । ततो ऊणो तिभागो उसि-

णोदगस्स समहिगा दो भागा म्हरोल्लणस्स । एवं पि सत्तगं । ततो

किंचि मेत्तं उसिणोदगं सेसं म्हरोल्लणं । एवं पि सत्तगं । ततो एतेण

कमेण म्हरोल्लणं अंकुसणेण भिंदति । एवं कीरमाणे जइ पणुणो तो

लट्ठं । ३९७॥३९८॥

भा.२९९५ -- एवं पि कीरमाणे, वेज्जं पुच्छंतऽठायमाणे वा ।

वेज्जापं अट्ठ य ते, अणिदिद इदिद अणिदिदतरे ॥३९९॥

एवं पि कीरमाणा "अठायमाणे"ति-रोगे अणुवसंते वेज्जं पुच्छति ।

ते य अट्ठ वेज्जा भवंति । तेसिं च दो णियमा अणिद्वी, इयरे सेसा

छ, ते य इद्वी अणिद्वी वा भवंति ॥३९९॥ इमे ते अट्ठ वेज्जा ।

भा.२९९६ -- संविग्गासंविग्गे, लिंगी तह सावए अहामदे ।

अणभिग्गहमिच्छेयर, अट्ठमए अण्णतित्थीय ॥४००॥

भा.२९९७ -- संविग्गमसंविग्गे, विदठत्थे लिंङि सावते सण्णी ।

अत्सण्णि इदिद गतिरागती य कुसलेण तेइच्छं ॥४०१॥

तस्मात्तसि द्वितियमंगेण
चित्तिण
तस्स असति

संविग्गो, असंविग्गो, लिंगत्थो, गिहीयाणुव्वओ सावगो,
अविरयस्सम्मदिद्वी सण्णी , असण्णिग्गहणातो तओ घेत्तव्वा - अण-
भिग्गहियमिच्छो, अभिग्गहियमिच्छो, अण्णतित्थी य। विदठत्थ-
ग्गहणातो गीयत्थो गहितो। एत्थ संविग्गगीयत्थेहिं चउमंगो -
कायव्वो -- पुव्वं पढमंगिल्लेण कारवेयव्वं । असति ततियमंगेण
तस्सासति चरिमेण । तस्ससति लिंगमादिसु छसु कमेण इद्दीसु
अणिद्दीसु वा सव्वेसु कुसलेसु । एस विधी इद्दीअणिद्दीसु दोसु वि
कुसलेसु अणिद्दीणा कारवेयव्वं ण इद्दीमंतेण, दुःप्रवेशाविदोषत्वात् ।
एगुबुद्धअंतरं कुसलेण तेइच्छं कारवेज्जा पच्छा अकुसलेण । एसा चेव गति-
रागती जहाभिहियविहाणातो ॥४०१॥

भा.२९९८ -- वोच्चत्थे चउलहुया, अगियत्थे चउरो मासःपुग्घाया। जी
चउरो य अणुग्घाया, अकुसलकुसलेण कुरणं तु ॥४०२॥

संविग्गं गीयत्थं मोत्तुं असंविग्गेण गीयत्थेण कारवेति एवमादि
वोच्चत्थे चउलहुया। गीयत्थं कुसलं मोत्तुं अगीयत्थेण अकुसलेण कारवेति
चउगुरुगा। कुसलं मोत्तुं अकुसलेण कारवेति एत्थ वि चउगुरुगा चेव ।
॥४०२॥ वेज्जसमीवं गच्छतो इमा विधी --

भा.२९९९ -- द्योयगपुच्छागमणे पैमाण उव्वकुरण सउणवावुरे ।
सगारो य गिहीणं, उव्वेसो चेव तुलेणो य ॥४०३॥

भा.३००० -- पाट्टडिय त्ति य एगे, पेयव्वो गिलाण तो उ वेज्जघरं ।
एवं तत्थ भणंते, चउम्मासा भवे गुरुगा ॥४०४॥

चोदगो पुच्छति - " किं गिलाणो वेज्जसगासं निज्जउ अह
वेज्जो चेव गिलाणसमीवं आणिज्जउ" । एवं पुच्छिओ आयरियदेसिगो र
भवति - "समीवं वेज्जे आणिज्जंते पाट्टडियदोसो भवति, तम्हा -
गिलाणो चेव वेज्जघरं णिज्जउ" । आयरिओ भवति एवं भणंतस्स
चेव चउगुरुगा भवति ॥४०४॥

भा.३००१ -- लिंगत्थमादियाणं, छणं वेज्जाण णिज्जतौ मूलं । (१ ते धेत्तुं)? अ
संविग्गमसंविग्गे, उवस्सगं चेव आणेज्जा ॥४०५॥

लिंगत्थो सावगो सण्णि अणभिग्गहियमिच्छो य अभिग्गहिय-
मिच्छो य अण्णतित्थिओ य, एतेसिं छणं पि गिहं गच्छउ गिलाणं
धेत्तुं, णो उवस्सयं एते आणिज्जंति अधिकरणदोषभयात् । संविग्गो -
असंविग्गो य एते दो वि उवस्सयं चेव आणिज्जंति ॥४०५॥

१ ग.४०४

चोदगो भवति "पाट्टडिय"ति अस्य व्याख्या --

भा.३००२ -- रहहत्थिजाणतुरगे, अ्युरंगादीहि एंते कायवहो ।

आयमणमदिट्ठदए, कुरुकुरु य सघरे तु परजोगे ॥४०६॥

हत्थितुरगादिगमेव जाणं, अहवा रहादिगं सव्वं जाणं -

भण्णति, अहवा सिविगादिगं जाणं भण्णति, अ्युरंगा गद्दी, एवं
आगच्छंते पुढवाविकायवधोभवति । वेज्जेण य परामुसिए, गंडादि-
काले वा क्ते आयमंतस्स मदिठयउद्दगस्स य कुरुकुयकरणे वधो भवति ।
सघरे पुण वेज्जस्स परजोगातो णाधिकरणं भवतीत्यर्थः ॥४०६॥

आचार्याह --

भा.३००३ -- वातातवपरितावण, मय पुच्छा सुण किं सुणाणुडो । रर

रु च्छेत्त

सव्वे व य पाट्टडिया, उवस्सए फासुगा सा तु ॥४०७॥

गिलाणो वेज्जधरं णिज्जंतो वाते। आयवेयं य परिताविज्जति
लोगो य पुच्छति - "किं एस मतो णिज्जति" । "पुण्ण"ति-अंतरा - रा
णिज्जंतो मतो, वेज्जेण य उग्घाडिते मुहे मतो विदठो मणति - "किं
मज्झ धरं सुसाणकुडो जेण मतं आणेह" । ततो वेज्जो सवेलो प्हाएज्ज,
सव्वम्मि य फलिहए छगणपाणियं वेज्ज। हे चोदग ? गिलाणे णिज्जंते
समतिरेगा सव्वेव पाडुडिया। उवस्सर पुण फासुएण करेज्ज ॥४०७॥ सच्चेज

२ गा. ४०३

भा. ३००४ --

"चोदगपुच्छ"ति दारं गतं । इदाणिं "गमणे"ति दारं --

उग्गहधारणकुसले, वक्खे परिणाभिए य पियधम्मे ।

कालणू देसणू, तस्साणुभए य पेसेज्जा ॥४०८॥

वेज्जोवदेउग्गहणसमत्थो, अविस्सरणेण धारणासमत्थो, लिहण-

दव्वभागदहावणे य कुसलो, सीघकरणत्वात् दक्षो, अवसादसद्वहणातो
परिणामगो, निर्मिष्यकरणत्वात् धर्मप्रियो, वेज्जसमीवपवेसे कालणू,
देशग्रहणत्वात्-रिक्तक्षणः क्षेत्रे, आसनं वा, परिगृह्यते तं देसं -
जानातीति देसणू एपरिसां गिलाणस्स य अणुमता ते वेज्जसमीवं - अजे
पेसेज्जा। अहवा "तस्से"ति वेज्जस्स जे अणुमता ते वेज्जसमीवे पेसेज्ज।

विरोधः वैधस्य यैः सार्धं न विग्रहः लोकयाध्या इत्यर्थः ॥४०८॥

भा. ३००५ --

एयगुणविप्पमुक्के, पेसंतस्स चउरो अणुग्घाया।

गीतत्थेहि य गमणं, गुरुगा य इमेहि ठाणेहि ॥४०९॥

एयगुणविप्पमुक्के आयरिओ जति पेसति तो चउरुं पच्छित्तं, सव्वे

ते य गीयत्थे पेसेज्ज ॥४०९॥

भा. ३००६ --

इयाणिं "पमाणे"ति दारं --

एक्कं दुगं चउक्कं, वंडो दूआ तहेव णीहारी।

किण्हे नीले मलिणे, चोलरयणिसेज्जुडपोली ॥४१०॥

एगो वंडो, दो जमदुओ, चउरो णीहारी। एयममाणे पेसवेंतस्स स

३ गा. ४०३

चउरुं। इदाणिं "उर्वकरणे"ति दारं -- किण्होवकरणा जति गच्छंति

णीलेण वा मलिणेण वा, किं च तं उवकरणं - चोलपट्टोः रयहरणं णि-

सेज्जा मुहपोत्तिया य, एत्थ नियोगोपकरणेनलिने चउरुमित्थर्थः,

तस्मात् शुद्धं शुक्लं ग्रहीतव्यं ॥४१०॥

४ गा. ४०३

इदाणिं "सरेणे"ति दारं --

मइलकुवेले अब्भ - गिएत्तर साणु सुज्ज वडधे य।

कासार्वयेत्थकुच्चं - धरा य कज्जं न साहंति ॥४११॥

"साणे"ति-मंदपादो शुक्लपादो वा कुज्जं वा सरीरं यस्य ष्क/वज्जं/श

उल्लिता ससरक्खा एते गिरगनपवेसेषु विदठ्ठा कज्जं ण साहंति ॥४११॥

इमे साहंति --

भा. ३००८ --

नंदीतूरं पुण्ण-स्स वंसगं संवडहसदो व।

मिंमारवत्तधपावर, एवमादो पसत्थाहं ॥४१२॥

नंदीमुलस्स मंडादीतूरस्स, वड्ढ आरज्जसुद्धातो वा तूरं राओ

भण्णति, संसस्स पडहस्स य इहसवणं पसत्थं, पुण्णकलस्स मिंमारस्स

ठत्तस्स य चामराण य आदिसद्धातो सीहण्णस्स इतिनादियाण य

वरिसणं पसत्थं ॥४१२॥

भा. ३००९ --

आवडणमाविएसु, चउरो मात्ता हवंतःपुग्घाया।

एवं ता वच्चंते, पते य इने भवे दोसा ॥४१३॥

१ असंचितो
अरुचिनी

उंबरमावी सिरें घट्टेति ति आवडणं भणति । आवदिसडातो
पडति वा पक्कलति वा अण्णेण वा रक्खमादि एधेत्तुं अक्कंचितो - वट्ठि/
कहिं वा वच्चसि ति पुच्छिओ छीयं वा अमणुणसद्धसवणं एवमाविपसु
जइ गच्छति तो चउगुं पच्छिंतं । एस ताव अंतरा वच्चंतस्स विही -
भणितो । वेज्जघरं पत्तेण इमे दोसा परिहरितव्या ॥४१३॥

गा. ४०३

भा. ३०१० --

इदाणिं "वावारे"ति वारम्--

साडःकभंगण उच्चलण लोयछा रुक्करे य छिंद भिंदंते । च्छा/उ
सुह आसण रोगविही, उववेसो वा वि आगमणं ॥४१४॥

एगसाहो वेज्जो अप्पसत्थो ण पुच्छिज्जति, तेल्लादिणा -

अकभंगितो, कक्कादिणा उद्धवलितो, लोयकरणे वा अकम्मिज्जितो, च्छा/
छारंगारकयारादीण वा उवरि ठित्तो, दारुमादि वा किंचि छिंदति,

सुरप्पगादिणा

रा

सुरप्पगादिणा वा कस्स ति दुसियमं छिंदति, घट्टकमलां वा -

कस्स ति भिंदति सिरौवेहं वा । एरिसेसु अप्पसत्थजोगेसु ण पुच्छि-

ज्जति । गिलाणस्स वा जति किंचि छिंदियव्वं भिंदियव्वं वा तो

पुच्छिज्जति । इमेरिसो पुच्छियव्वो- सुहासणत्थो रोगविधी वेज्ज

सत्थं वा पढंते पुच्छिज्जति । सो य वेज्जो पुच्छितो संतो गिलाणो

-वत्थं सोरं उववेसं वा दिति आगच्छति वा गिलाणसमीवं ॥४१४॥

गा. ४०३

भा. ३०११ --

पच्छाकडे य सण्णी, दंसणःधाभदवाणसद्धे य । छ

मिच्छादिदठ्ठी संवंधिए य परितित्थिये वेव ॥४१५॥ रु

पुराणो पच्छाकडो, गिहीयाणुव्वतो सावगो सण्णी, दंसण-

संपण्णो अविरतो सम्मदिदठ्ठी, दंसणविरहितो अरहंतेसु तस्सासेणे

सु/५

रा/रा

साधू उभयभदसीलो अहाभदो भणति, दानं प्रति सद्धी गृहस्थः,

साव्यादिसासनं प्रतिपन्नो भिज्यादृष्टिः, स्वजन संवंधी, सरक्खादि

लिंगहिता परितित्थिणी, वसद्धो समुच्चए । एवसद्धो पुरिसाभावे -

इत्थियणुसेसु दट्ठव्वो । एसिं सिंगारो कज्जति - जाहे वेज्जो -

आणिज्जति गिलाणदठ्ठा तुळ्हे तत्थ सण्णिहिता होह, जं सो मणति

तं तुळ्हे सव्वं पडिवज्जह ॥४१५॥ वेज्जसमीवं पट्ठविता जे ते वेज्जस्स

इमं कहंति --

भा. ३०१२ --

वाहिणिदाणविकारे, देसं कालं वयं च धारं व ।

आहार अग्गिधितिवल, समुइं वा तस्स साहंति ॥४१६॥

जरादिगो वाही, पिदाणं रोगुत्थायकरणं, प्रवर्धमानरोग-

विशेषो विगारः । स गिलाणो अमुगम्मि वेसे जातो, वसंताइ केइ गेय/५

काले जातो, रोगुत्थायकालं वा से कहंति, इमो से यौवनादिको

वयः, वातादियाण य धातूण इमो से उक्कडो, आहारेअपभोगी

ति

सि कहंति, सामर्थ्यं अस्ति नास्तीति, धृतिवलं समुच्चयभावः । एवं

सव्वं वेज्जस्स कहंति ॥४१६॥

संमुत्ती खभावः

गा. ४०३

इयाणिं "उववेसे"ति वारं । सव्वं सोरं वेज्जो सगिहत्यो छित्ते

वेव दट्ठादिगं उववेसं वेज्ज --

भा. ३०१३ --

रेट्टि

कलोमयणो य सीरं, सक्करं तूलियादि या दट्ठेमि । य दट्ठेमि

भूमिपरदट्ठसेते, काले अमुगीइ वेलाए ॥४१७॥

१ मीसे

वठ्वओ कलमसालिओवणो, खीरं च संडक्करा^१ति, तस्सदेह-
अत्थरणं वूली, आविसद्धातो पल्लंको पाउरणं रल्लगावि/सेतओ -
भूमिधरे वा कालतो पढमपहराविण्णु देह ॥४१७॥

भा-३०१४ -- इच्छाणुलोमभावे, ण य तस्स^१हियाऽहवा जहिं विसया ।

अहवा खितादीसू, पडिलोमा जा जहिं किरिया ॥४१८॥

भावओ जं से इच्छओ अणुलोमं तं से देह, अहवा ण य तस्स^१ इच्छणु
हिया जहिं विसया प्रतिलोममित्यर्थः । अहवा दित्तचित्तस्स अवमाणो
कज्जति, तित्तचित्तस्स अवमाणो कज्जति, जक्खाइदठस्स वि अणुलोमं सत्तागो
पडिलोमं वा कज्जति जाव जम्मि रोगे प्रसाधिता किरिया सा
तत्थ कज्जति ॥४१८॥ अहवा तस्स गिलाणस्स सण्णायगो कोइ भणेज्ज-

भा-३०१५ -- णियएहिं ओसहेहि य, कोइ भणेज्जा करेमहं किरियं ।

तस्सप्पणो य धामं, नाउं भावं च अणुमाणे ॥४१९॥

अप्पणिज्जेहिं ओसहणेहिं करेमि किरियं कारवेमि वा, विस-
ज्जह मे व गिहं । एवं भणिए किं कायठवं ? "तस्से"ति-गिहत्यस्स - भजंते

वा

भावं णाउं जइ उप्पिक्खमणाभिप्पाएण करेति तो ण विसज्जेति,
धम्महेउं करेतस्स अणुणवति, गिलाणस्स अप्पणो जइ बुढो भावो
तो अणुणवति, इहरहा णो ॥४१९॥ अहवा वेज्जो भणेज्ज --

भा-३०१६ -- जारिसयं गेलणं, जा य अवत्या तु वट्टए तस्स ।

अददूण ण सक्का, वोउं तो गच्छिमो तत्थ ॥४२०॥

संज्ञिगागं

जारिसं तुक्केहिं गेलणमक्खायं जारिसा य तस्स वट्टमाणी
अवत्या कहिता एरिसाए गिलाणं अददूण ण सक्केति किरितोवेदसो सक्कते
दाउं किरियं व काउं तो हं तत्थेव वच्चामि ॥४२०॥

१ गा-४०२

इयाणिं "तुल्ले"ति^१दारं । सगिहदिठयस्स गिलाणसमीवागयस्स
वा उवदेसं देतस्स वेज्जस्स --

भा-३०१७ -- अपडिहणंता सोउं, कयजोगाऽलंमे तस्स किं देमो ।

जह विमवा तेइच्छा, जा लाभो जाव ब्रह्मं ति ॥४२१॥

वठ्वाविद्यं वेज्जुवदेसं समप्पमुपादिहणंता सोउं अप्पाणं तुल्लेति अपडि

किमेयं लभिस्सामो ण वेति । जति धुवो लाभो अत्थ तो ण भणंति
किं चि, अहव संकिंते भणंति-- जति एयं कते जोगे ण लभामो तो

किं देमो, वेज्जसत्थे य जह विभावा तेइच्छा भणिता सापवादेत्यर्थः, भं

एवं ताव उ^१सारेति जाव जम्मि वठ्वे धुवो लाभो भविस्सति, जहणणं

पुद्गरसो वा ब्रह्मं भणति ॥४२१॥ वेज्जागमणे वेज्जस्स गिलाणस्स

य कितिकम्मकरणे इमा विधी --

भा-३०१८ -- एगो संघाडो वा, पुठवं गंतुण्वस्सयम्मि करे ।

ल्लिपणसम्मज्जणयं, गिलाणजोगं च आणेति ॥४२३॥

भा-३०१९ -- वेज्जिज्जस्स य पुप्फादी, विरइत्ता आसणे य दोण्णि तहिं ।

होतिता-सगत्तिता

वाइत्ता य गिलाणं, पगासे ठुवइठु अछंति ॥४२४॥ उ ।

भा-३०२० -- अम्भुदठाणे आसण, दावणभते भती य आहारे ।

वारगाहा गिलाणस्स आहारे, पेयठवो आणुपुठवीए ॥४२५॥

भा-३०२१ -- अम्भुदठाणे गुरुगा, तत्थ वि आणादिया भवे वेदोसा ।

मिच्छतं रायमादी, विराहणा कुलगणे संघे ॥४२६॥

आयरिओ जति वेज्जस्स आगच्छतो अम्भुदठाणं वेति तो

चरगुरुग आणाविया दोसा। राया रायअमचवो वा चोपेगसमीवातो ओपग
सोउ सयं वा वटठं वा "आयरिओ वेज्जस्स अब्भुट्ठतो"ति, "अहं
गठ्वेण अब्भुट्ठानं ण देति, अहं भिच्चस्स णीयतरस्स य अब्भुट्ठानं
देति, अहो "उट्ठधम्म" भिच्छत्तं गच्छे, पडुट्ठो वा कुलगणसंघस्स
पत्थारं करेज्ज ॥४२६॥

भा.३०२२ -- अण्भुट्ठाने गुरुग, तत्थ वि आणाविणो भवे दोसा।

भिच्छत्तं सो वि अन्नो, गिलाणभादी विराहणया ॥४२७॥

जइ आयरिओ वेज्जस्स अब्भुट्ठानं ण देति तो चरगुरुग,
आणाविणो य दोसा। सयं-वेज्जो अण्णो वा "अहो तवस्सिणो वि
गठ्वमुठ्वहंति"ति भिच्छत्तं गच्छे, अहवा पडुट्ठो गिलापस्स णो -
किरियं कुज्जा, गिलाणस्स वा अप्पयोगं करेज्ज, एवं गिलाण-
विराहणा, आविसद्धातो रायवल्लभो गिलाणं पि वेधवधादिपहिं, अ-
विराहेज्ज ॥४२७॥ जम्हा एते दोसा तम्हा --

भा.३०२३ -- गीयत्थे आणयणं, पुठ्वं उट्ठित्तुं होति अभिलावो।

गिलाणस्स दायणं सो-हणं च चुण्णाइगंधे य ॥४२८॥

गीयत्थेहिं वेज्जो पुठ्वुत्तविहाणेण आणैयव्वो, जया य आग-
च्छति तदा तिण्हं एगो पंचण्हं दोजण आगंतुं अगंतो गुरुणो कहंति
- "वेज्जो आगच्छइ"ति। ताहे गुरवो दो आसणे ठावेंति, आयरिओ रुधा
चंक्रमणलक्षणेण पुठ्वुट्ठित्तो अच्छति। गीयत्थेहिं य कहेयव्वं एस वेज्जो
आगतो ति। गुरुग य पुठ्वुट्ठिएण सो पुठ्वं अणालवंतो वि आल-
वेयव्वो, पुठ्वण्णत्थे आसणे उवणिमंतैयव्वो/ ततो आयरिओ वेज्जो
य आसणेषु उवविसंति। "अब्भुट्ठानआसणे"ति गंतं। इवाणि "वायणे"
ति दारं -- गिलाणस्स जति किंचि सरारे उवकरणे वा असुं तं दि
पुठ्वमेव धोवेयव्वं, खेलमल्लगो काइयसण्णासाधीय अवणैयव्वो, मूमी सज्जादीय
उवलंपियव्ववा। तहा वि डुगंधे पडवासमावि चुण्णागंधुवणैयव्ववा।
एवं गिलाणो सुतीकतो सुविकलवासपाउओ वरिसिज्जति। जति किं
गंडो ति फाडैयव्वं, तम्हि फालिए उसिणोदगादिफासुअं हुत्थधोवणं
दिज्जति, अणिच्छे व पच्छाकडादिया मदिटया उदगं
गंधुप्फचुण्णं तंबोलादियं च से पयच्छंति ॥४२८॥ इवाणि भेते भती
य आहारे"ति पच्छधस्स इमं वक्खाणं। वेज्जो भणति --

भा.३०२४ -- चउपावा तेइच्छा, को भेसज्जाइ दाहिती तुभं।

तहियं तु पुठ्व पत्ता, भणंति पच्छाकडा वम्हे ॥४२९॥

चउपावा तेइच्छा भवति। गिलाणो, पडियरगा, वेज्जो
भेसज्जाणि य। तुभं को भेसज्जं पयच्छिहिति ति ? तत्थ पच्छा-
कडादि पुठ्वं संगारविण्णं पत्ता भणंति - अम्हे सव्वं दाहामो ॥४२९॥

भा.३०२५ -- कोयी मज्जणग विही, सयणं आहार उवहि केवडिए।

गीयत्थेहिं य जयणा, अजयण गुरुग य आणावी ॥४३०॥

कोइ वेज्जो भणेज्ज "मज्जणं--" ण्हाणं, विधी-विभयेण -

स्नातुमिच्छति इत्यर्थः। सयणं-पल्लंकादियं, आहारसुक्कोसं, उवहिं

-- कियत् तूलत्तमादी, "केवडियं"ति-केडुगु, एवं गिलाणस्स मज्जं वा को
दाहिति। एयं सव्वं पच्छाकडादिपहिं अब्भुवगंतव्वं। पच्छाकडा
य अभावे गीयत्थेहिं य जयणाए अब्भुवगंतव्वं। जति अजयणाए

अब्भुवगच्छंति पडिसेहिंति वा तो चरुगुणा, आणादिया य दोसा भवन्ति। एतेषु मज्जणादियु दिज्जंतेसु अदिज्जंतेसु वा भद्दो किरियं करेति चेव, जो पुण अमद्दो सो संवुद्धे अब्भुवगते पिक्काइयतरं करेति। संवुद्धे ॥४३०॥

मा.३०२६ -- एयस्स णाम दाहिह, को मज्जणागइ दाहिती मज्जं।

ते चेव णं भणंति, जं इच्छसि तं वयं सव्वं ॥४३१॥

एयस्सेति-गिलाणस्स मज्जणादि सव्वं तुम्हे दाहिह, मज्जं पुण को दाहिंति। एवं भणितो चेव पच्छाकडादि भणंति जं जं इच्छसि तं तं सव्वं अम्हे दाहामो ॥४३१॥

मा.३०२७ -- जं एत्थ सव्व अम्हे, पडिसेहे गुरु दोस आणादी ।

पच्छाकडादिय असती, पडिसेहे गुरु आणादी ॥४३२॥

जे ते पुठ्वपच्छाकडादिया पणणविता तेहिं एवं भणितो - "जं एत्थ गिलाणस्स तुज्ज य दायव्वं तं सव्वं अम्हे दाहामो", एवं भणिते जो ते अधिकरणभया पडिसेधेति तस्स चरुगुणा, आणादियो य दोसा। पच्छाकडादियाण वा असतीए जो वेज्जं पडिसेहेति तस्स वि एते एव चरुगुणा आणादिया य दोसा भवन्ति ॥४३२॥

मा.३०२८ -- जुत्तं सयं ण दाउं, अण्णे देंते व णं णिवारेंति।

ण करेज्ज गिलाणस्सा, अवप्पयोगं च से देज्जा ॥४३३॥ कु

वेज्जो तेहिं पडिसेहिज्जंते सोउं भणति -- अपरिग्रहत्वात् साधूनां

युक्तं - युज्यते अदाणं, जं पुण अण्णे देंते णिवारेति तेण पडुठो य

गिलाणकिरियं ण करेज्ज, अवप्पयोगं करेज्ज, तस्मादन्त्यान् न्निवा-

रायेदित्यर्थः ॥४३३॥ "गियत्थेहि" य जयणाए त्ति अस्य व्याख्या --

मा.३०२९ -- दाहामो त्ति व गुरुणा, तत्थ वि आणादियो भवे दोसा।

संका व सुयएहिं, हियणदठे तेण वा वि ॥४३४॥

पच्छाकडादियाण असति जति साहू भण्ति अवस्स ते भत्तं

दाहामो तो चरुगुणा आणादि वा दोसा। अहवा इमे दोसा -

एते अहिरण्णा कतो दाहिंति, अण्णेण वि हिते सो संकिज्जति,

णदठे वा दविणजाते एतेण गहियं त्ति संकिज्जति, तेणो वा एस

त्ति संकिज्जति, सुयएहिं वा राउले सुइज्जति-अत्थि से दविणजायं

त्ति जेण (वेज्जस्सु) देंति त्ति ॥४३४॥ पडिसेहिं

मा.३०३० -- एह पडिसेहे जयणाए, दोसा जयणा इमेहि ठाणेहिं।

भिक्षण इड्ढी वितियं, रहिते जं भण्हिसी जुत्तं ॥४३५॥ णि

पच्छाकडादियाण असति जइ वेज्जं अजयणाए पडिसेहेति णं

तिमत्तिं भत्तं वा "दोसा" तो चरुगुणा, आणादिया दोसा, तम्हा

जयणा कायव्वा, इमेहिं ठाणेहिं - भिक्षाणियं काउं दाहामो, मत्ता

इड्ढणे वि भिक्षमंते जं भिक्षितं तं धेणुं दाहामो, वितियपदेण -

वा कारणजाते गहिओद्धरियं दाहामो, "रहिए" त्ति - पच्छाकडा-

दिएहिं रहिए एवं भणंति, जं तुमं भणीहिसि तं जहासतीए सव्वं णि

दाहामो, जम्हं जुत्तं तं काहामो, एवं साहारणं ठवेंति ॥४३५॥ कया ए

त्ति सो वेज्जो एवं भणेज्ज --

मा.३०३१ -- अहिरण्ण गच्छ भगवं, सक्खी ठावेह देंति जे पउणं। उरं

धत्तं पि दुद्धकंसी, ण लहइ दुद्धं धेणुते ॥४३६॥ उरं देंति

न्ते । इह साक्षी प्रतिभू वा गृह्यते धर्मं पि निरायं पि भणियं पि ।
 होति, अधेण विमुक्कसली वंज्जा च, न तस्मात् क्षीरं प्राप्स्यतीत्यर्थः ।
 ॥४३६॥

एयं भणते --

भा.३०३२ -- पच्छाकडादि जयणा, दावणकज्जेण जे भणिय पुठ्वि ।

सद्धा विभवविहणा, ते च्चिय इच्छंतया सक्खी ॥४३७॥

कर्म

३/३॥

हस्तजंते

इह जयणगहणातो कम्मे पेप्पति, दवावणकज्जेण जे आपिता
 ते, "चेव" सद्धा विरहिता, विभवविच्छिन्ना य दाणस्स भावे इच्छंता स्ता
 ते चेव सक्खी वतिज्जति, जहा - "अम्हेहिं भिक्खुणियं काउं जहल्लं कत्ता
 एयस्स दाहामो अम्ह य जं जुसं तं करेहामो धर्माविच्छिमित्थर्यः,
 तुम्हे एत्थ सक्खी- प्रतिभू वाचा" । ४३७ । अहवा "ईडिड"ति अस्य मेधा
 ठ्याख्या -- कोइ इडिडमंती पठवइतो ताहे सो भणति --

भा.३०३३ -- पंचसतदाणगणे, पलालखेलाण छडडणं च जहा ।

सहसं च सयसहस्सं, कोडी रज्जं च अमुगं वा ॥४३८॥

वेज्जस्स पुरओ इडिडमं भणति, जहा-पलालखेला अकिंचित्क-

रा पिप्पिवासचित्तेहिं छडिडज्जंति एवं तडियकप्पडिएसु अहं पंच-

सया देता इतो "गहणे"ति - पंचसयाणं लाभे वि रूपकस्याष्टादशी-

मिव कलां मन्यमाना ग्रहणं कृतवन्त, एवं सहस्से कोडिरज्जं वा अमुगं

च अनिर्विष्टं संख्यास्थानं ग्रहीतव्यं ॥४३८॥

भा.३०३४ -- एवं ता गिहवासे, आसी य इवाणि तु किं भणीहामि ।

जं तुज्जस्मह य जुसं ओवाढे तं करीहामो ॥४३९॥

एवं अम्ह गिहवासे आसी इवाणि पुण अकिंवा समणा पवइया

किं भणामो, तथावि गिलाणे "ओवाढे"ति - अट्ठीभूते जम्हं जुसं - जं अम्हं

अणुरूपं तं तुज्ज काहामो । इमे द्वे गये इह स्थाने द्वविदमाप्थे

नास्त्येव, यत्रास्ति तत्रैवं व्याख्येये ॥४३९॥

भा.३०३५ -- परसक्खियं णिवंधति, धम्मावणि तत्थ कइयविदठंतो । वि

पासाए कूवादी, वत्थुं ठितो वाई ॥४४०॥

भणिए इडिडणा एवं आगंतुगो वेज्जो जति परसक्खियं णिवंधति

तो णिवंधतो चेव एवं भणति -- धम्मावणो, एस अत्थं जं संभवति एज्जो

पेत्तठवं, कइयविदठं-तसामत्थेण, जहा-कोति पगरं गतो जत्थावणे

सुवण्णं रययं वा तत्थ गेणहति, एवं गंथिवावणे चंडणादियं, पेसत्थिय-

सत्थि एसु मुसलिमादियं, पतिण्णु लज्जगक्खिसे, एवं धम्मावणे तुमे -

धम्मो पेत्तठवो । एवं पणवितो वि जति पेत्तठति तो ओहिमावि

पुच्छिठं पासादकूववत्थुं ठितादियं ठियं वट्ठं पेत्तं पायव्वं, य

पडिसेहियठवो ॥४४०॥

भा.३०३६ -- अंतो परसक्खीयं, धम्मावणं पुणो वि पेच्छंते ।

सच्चेव होति जयणा, अरहितरहितम्मि जा भणिता ॥४४१॥

अणागंतुगे वि धिज्जे एस धेय विधी । धम्म एव आदाणं,

धम्मादाणं "पुणो"ति- पुणो पुणो पुणो गणमाजो, जया तं पेच्छति तदा

स च्चेव जयणा जा पच्छाकडादिपणु अरहिते रहिते वा पुव्वं आदीए

भणिता । इहअदीए चेव सगच्छावणे एसाधेव विधी ॥४४१॥ जइ

सगगामे वेज्जो ण होज्ज तो अणगामातो वि आणेयव्वो तत्थ

को विसेसो ? उच्यते --

भा.३०३७ -- पाहिज्जे णाणत्ते, बाहिं तु भूणीए एस वेव गमो । मुत्ति
पच्छाकडादिएसु, अरहितरहिते य जो भणितो ॥४४३॥

पाहेज्ज णाम कंटांमदावणियं, तं वत्थव्वस्स ण भवति, एयं
"णाणत्तं"-विसेसो, "बाहिं तु"ति-अन्यग्रामगतस्येत्यर्थः । शेष - आ
पूर्ववत् ॥४४२॥ इमा जयणा --

भा.३०३८ -- मज्जणगादीच्छते, बाहिं अविमंतरे व अपुसद्वो ।

धम्मकहविज्जमंते, निमित्ततस्सट्ठमण्णो वा ॥४४३॥

मज्जणं स्नानं, आदिसद्दातो अम्भंगुव्वटटणादि आहारसयणादि
वा, "बाहिं"ति- पंधे आगच्छंतो ति गिलाणसगासे पच्छाकडादिया अतो
कारविज्जति, तेससति अप्पाणेण कज्जति । अहवा पच्छाकडादियाण
असती भणति - बाहिं कूवतडागादिएसु पहायह, बाहिं अपिच्छते
अविमंतरे पहाणमिच्छते अपुसद्वीमादि कज्जति, विज्जामंतणिमित्तं
वा तस्साट्ठमणिमित्तं पयुजति, अण्णो वा तहिं आउटेटे तस्स -
करेज्जति । अहवा बाहिरवेज्जस्स अम्भंतरवेज्जस्स वा अपुसद्वीमादीणि

गा.४४३ कृहिज्जति ॥४४३॥ "धम्मकहि"ति अस्य व्याख्या --

भा.३०३९ -- तह से कहंति जह होति संजओ सन्नि दोणसद्वो वा ।

बहिया तु अण्हायंतो, करंति खुड्डा सिमं अतो ॥४४४॥
अक्खेवणादियाहिं कहाहिं तहां से धम्मं कहंति जहा सो पव्व-
यति, गिहियाणुव्वतो वा सावगो भवति, अविरयसम्मदिट्ठी वा,
दाणसद्वो वा मुहा वा जेण किरियं करेति, धम्मकहाल्लिअभावे
विज्जामंतेहिं वत्तीकज्जति विज्जामंतेहिं वा से पहाणादि अपिज्जति
णिमित्तेण वा आउटिटज्जति, असति सव्वेसिं अपिच्छे वा आमलणा
से विज्जंति भणति य बाहिं कूवतडागादिएसु पहायह, तेसु वि अपि-
च्छते वेव इमं से खुड्डगा अतो उव्वस्सगस्स करंति ॥४४४॥

भा.३०४० -- उंसिणे संसद्वे वा, भूमीफलगाइभिव्सचड्डादि ।

अपुसद्वी धम्मकहा, विज्जणिमित्ते य अतो बाहिं ॥४४५॥

भा.३०४१ -- तेल्लुव्वटटणपहावण, खुड्डासतिवसमअण्णल्लिगेण ।

पटटुगादी भूमी, अपिच्छे जा तूलिपल्लंको ॥४४६॥

खुड्डगां तं वेज्जं तेल्लेण अम्भंगेण कक्केण उव्वटेटे उंसिणोदगेण
संसद्विठेयं अण्णेण वा फासुण पहाणंति, असती फासुगस्स जयणाए
तावैति पहाणोदगं । खुड्डगासतीए य वसभा करंति, गच्छस्स
सुभासुभकारणेषु भारव्वहणसमन्था वसभा मण्णंति, ते सल्लिगपरिच्चाएण
गिहिमाति अण्णल्लिगदिठता सव्वं पहाणादियं वेज्जस्स करंति । एस
पहाणं पति जयणा भणितो इयाणि "भूमीफलगाति"ति अस्य व्याख्या
"पटटुगादी"पच्छं । भूमीए संघारपटटे उत्तरपटटे य सुवति,
अपिच्छे भूमीए तुप्पे सोविज्जति । तत्थ पि अपिच्छे फलसंघारुत्तरपटटे
अत्थरिय सोविज्जति । तत्थ वि अपिच्छे उत्तरोत्तरं पेयं जाव तूली
पल्लंकेपि से विज्जति ॥४४६॥ इवाणि "भिव्स"ति अस्य व्याख्या --

भा.३०४२ -- समुदाणि ओदणो मत्तओ य पेच्छंत वीसु तवणा वा ।

एवं पणिच्छमाणे, होति अलंभे इमा जयणा ॥४४७॥
समुदाणि ओदणं भिक्खूरो से विज्जति, से तस्मि अपिच्छते

मत्तगो से ददटाविज्जति, तम्मि अणिच्छंते पि हि ओदणं विविहं वि विहं
 घेप्पति साविज्जति, तं पि अणिच्छंते अलं वे वा इमा जयणा ॥४४७
 भा.३०४३ -- तिगसंवच्छरतिगुग, एगमणो जे य जोणिघाए य।

संसदठमसंसदठे, फासुगमफासुगे जयणा ॥४४८॥

"तिगसंवच्छरे"ति - जेसिं सालिविहिमातियाण तिहु

वरिसेसु पुण्णेषु अवीयसंभवो भणितो ताणं जे तंदुला ते तिच्छडा - इत्ये

धेत्तव्वा। असति दुच्छडा धेत्तव्वा। असति एगच्छडा धेत्तव्वा। असति

तिसंवच्छरणं दुवरिसाते वि तितुएगच्छडा कमेण धेत्तव्वा। असति

दुसंवत्सरियाण एगवरिसाते वि तितुएगच्छडा कमेण धेत्तव्वा। असति

"अणेगे" य त्ति-तिवरिसातो वहुतरकालं जेसिं ठिती भणिता ते वि

तितुएगच्छडा कमेण धेत्तव्वा। वरिसहाणि ददठव्वा। वक्कंतजोणियाण

असती जोणिघाए त्ति जोणिघातेण जे तितुगेगच्छडा कता ते कमेण

धेत्तव्वा ॥ अस्यैवार्थस्य व्याख्या --

भा.३०४४ -- वक्कंतजोणि तिच्छड, दुएक्कडणे वि एस चेव गमो।

एमेव जोणिघाते, तिगाति इतरेण रहिते वा ॥४४९॥

वक्कंतजोणि तिच्छडा गतार्थे। गुग एग अस्य व्याख्या -

दुगएगच्छडाण वि एस चेव गमो। वक्कंतजोणिरिति अववर्तते। य

गा.४४८ "जोणिघाए यं"ति अस्य व्याख्या -- "एमेव जोणिघाते तिगाति

"छडिता। एते सव्वे अहाकडा तंदुला धेत्तव्वा। अहाकडाण असति

तिवरिसाति कंडावेयव्वा। असति कंडंतस्स "इयरेण"ति परलिंगेण

"रहित्ति"ति - असागारिण ठाणे स्वयमेव कंडयतीत्यर्थः। स्वलिंगेण

वा असागारिण ठाणे। दूरदूरे पाणियं इमेरिसं "संसदठ"पच्छडं।

दहिमदित्तादिभायणधोवणं संसदठधोवणं, संसदठ-फासुगं उण्होयं

तंदुलधोवणाति वा फासुगं, असति फासुगस्स अफासुगं पि जयणाए

जं तसरहियं तं धेत्तव्वं ॥४४८॥

भा.३०४५ --

ठपणादित्रिणि द्वाराणि पुव्वकय असति दाणे, ठपणा लिंगे य कल्लाणा ॥४५०॥

अत्र व्याख्यातानि गा. "पुव्वं- पढमं गिहिहिं दारु यपक्खेवण समाउत्ता "पुव्वारत्ता"

४५१

भण्णति। का सा अववुल्ली बुल्ली वा? बुल्लीए समीवे अववुल्ली।

ताए पुव्वं तत्ताए रंधवेति। अववुल्लासतीए बुल्लीए। पुव्वततासतीए

दारुयपक्खेवे इमेरिसा पक्खिवति -- "सुक्खा" - नार्द्रा, "घना-न पो-

ल्ला वंशवत्, "अज्जुसिरा" न स्फुटिता त्वचाद्युक्ता वा धुपेहिं

ण विद्धा ॥४५०॥

एतेसिं दारुआणं इमं पमाणं --

भा.३०४६ -- हत्थद्वेत्तदारुय, निच्छल्लियमघुणिता अहाकडगा।

असती य सयं करणं, अघटणोवक्खडमहारं ॥४५१॥

हत्थद्वं - वारसंगुलदीहा, अगयच्छल्ली, धुपेहिं अवविविद्धा।

वरिसा अहाकडा धेत्तव्वा, असती अहाकडाणं हत्थद्वेत्ता सयं

करेति निच्छल्लेति य। उवक्खडंतो ण घट्टेति। उम्मुए परोप्पराओ

उवक्खडिणं ण विज्जवेति। अहारयं पालेत्ता स्वयमेव विज्जयायति।

॥४५१॥ इमं से य पाणियं पियणी ण्हाणे

भा.३०४७ -- कंजिय चारुलदए, उसिणे संसदठभेत्तरे चेव।

ण्हाणपियणाइं पाणग, पायासति चीर दहरए ॥४५२॥

कजियं अवभायणं, चाउलधोयणमुयणं, उस्सिणोयणं वा संसट्ठित-
पाणं वा, "मेतरं" कासुयं मझ्जातिणसु अणिच्छेस्स अकायुगं पि जाव
कप्पूरवासियं । एयं गहाणपियणादिकज्जेसु विज्जति एयं पाणं
पाए ठविज्जति, असति अणिच्छे वा वारणे ठविज्जति, घणेण चीरेण
वहरति य ॥४५२॥

गा. ४४५

"भिक्षे" ति गयं । इदाणिं "चड्डणे" ति --

भा. ३०४८ -- चड्डगसरावकंसिय, तं वरयते सुवण्णमणिले ।

भोउं स एव धोवति, अणिच्छ किडि बुड्ड वसभा वा ॥४५३॥

चड्डगं अठ्ठेण कज्जति । तत्थ भुंजति । तत्थ वि अणिच्छे सरावे
भुंजति । तत्थ वि अणिच्छे कंसभायणे, तंबभायणे वा । अणिच्छे रयय-
थाले सुवण्णथाले वा मणिले वा भायणे भुंजति । भुते सो चेव सरावेति ।
अणिच्छे किडिउसाविया धोवति, तस्सासति बुड्डिया, बुड्डि-
यासति वसभा ॥४५३॥

सीसो पुच्छति -- कं अंजयस्स संसट्ठभायणं संजओ सारवेति?

आचार्याहि --

गुणा(स)

भा. ३०४९ -- ययातीपि विमड्ड, जह वेज्जो आउरस्स भोगत्थी ।

तह वेज्जपडिक्कम्मं, करेति वसभा वि मोक्खट्ठा ॥४५४॥

कंठा ॥४५४॥ किं चान्यत् --

भा. ३०५० -- तेगिच्छिगस्स हच्छाऽणुलोमणं जो न कुज्ज सति लामे ।

अस्संजमस्स भीतो, अलस पमादी च गुरुगा से ॥४५५॥

आलसेण अण्णतरपमातेण वा जो ण करेति तस्स चउगुरुगा ॥

४५५॥ गिलाणवेयावच्चे इमे कारणा --

भा. ३०५१ -- लोगविच्छं दुपरिच्छयो य कयपडिकियी जिणाणा य ।

अंतरंतकारणे ते, तदट्ठते चेव विज्जम्मि ॥४५६॥

गिलाणस्स जति वेयावच्चं ण कज्जति तो लोणेण गुरुहियं, डेगागरं

लोगुत्तरसंबंधेण य संबंधो दुपरिच्छयो, कतपडिकुतिया य कया -

भवति । जिणाणं य आणा कया भवति । एते अतरंते वेयावच्चकारणा ।

तदर्थमिति-ग्लानार्थं, वैद्यस्य वैद्यावृत्त्यकरणे त एव कारणा भवन्ति ॥

॥४५६॥

भा. ३०५२ -- एसेव गमो णियमा, होह गिलाणे वि मज्जणादीओ ।

सविसेसो कायव्वो, लिंगविवेगेण परिहीणो ॥४५७॥

गिलाणस्स वि मज्जणादयो एसेव विधी सविसेसो कायव्वो

नवरं परलिंगं कर्तव्यमित्यर्थः । ४५७॥ इदाणिं संसेवमाह --

व(सा)

भा. ३०५३ -- को वोच्छति गेलण्णे, दुविहं अपुर्यत्तणं निरवसेसं ।

जह जायति सो णिरुओ, तह कुज्जा एस संसेवो ॥४५८॥

दुविधा अपुर्यत्तणा-वेज्जे गिलाणे य । शेषं पूर्ववत् । इदाणिं

गा. ४४५

वेज्जस्स दाणं दायव्वं । तत्थिमो विधी -- पच्छं "अणुसट्ठी -

धम्मकहा विज्जणिमित्ते य अंतो वहिं" । "अंत" इति स वास्तव्यो

वेज्जो, "वहि"रिति - आंगंतुग ॥४५८॥

भा. ३०५४ -- आंगंतु पठण जायण, धम्मावण तत्थ कति य विदठंतो ।

पासादे कूवादी, वत्थुकूडे तहा ओही ॥४५९॥

कते

देवसि
एयं संक्षे

गा. ४५०

क/सहित

गिलाणे पठणीभूए आगंतुगो जया भस्ति मग्गति तदा अणुसदन्ती
से कज्जति, जहा - ण वट्ठति जतीण हत्थातो वेयणं धेत्तुं, मुहा
कयाए बहुधम्मो भवति । कहालद्धिसंपण्णो वा से धम्मं कहेति ।
विज्जामंतेण वा वसे कात्तुं मोयाविज्जति, निविसेण वा आउट्टेउं
मिल्लाविज्जति । इमो य से विट्ठंतो कहिज्जति जहा - केण ति
कतिएण गंधियावणे रूवगा दिन्ना भणितं च मम, मए एतेसिं किंवि
मंडजातं विज्जसि, सो अणया तम्म आवणे मज्जं मग्गति, वणि- जि
एण भणितो मम एयं पण्णं, तं गेणहसु, पत्थि मे मज्जं । एवं अम्ह वि
धम्मावणातो धम्मं गेणहसु पत्थि मे दविणजायं, तम्मि अणिच्छे
“ठवण”ति वारं । सेहेण पठवयंतेण जं णिगुंजे कहिं चि ठवियं तं -
आणेउं विज्जति । तस्सासति ओहिणाणी चोदससुपुठिवयं वा - जिं
पुच्छिउं उच्छिन्नसामियं जं कहिं चि पासादे निहाणयं कूवे वा,
आदिसद्धातो-निद्धमणादिसु, वत्थुल्लुउं जं पडितं, जं वत्थुंवा तत्थि वा जं
निहाणयं । अथवा “वत्थुल्लुउं”- उवस्सं उस्सन्नवत्थु तं नगरं, तत्थ क
जं निहाणयं तं धेत्तुं दायव्वं, जोणीपाहुडगपयोणेण वा कात्तुं दायव्वं
॥४५९॥

भा. ३०५५ -- वत्थव्व पठण जायण, धम्मावाणे पुणो अपिच्छंते । णं
सा सक्खेव होति जयणा, रहिते पासायमादीया ॥४६०॥
“रहिए”ति पच्छाकडादिएहिं, सेसं तं वेव कं ॥४६०॥ सव्वहा
दविणजायस्स अभावे जो उवहिं मग्गति --

भा. ३०५६ -- उवहिम्मि पडग साडग, संवरणं वा वि अत्थरणं वा ।
दुगभेदावाहिंडण, अणुसदन्तादी परलिंण हंसादी ॥४६१॥
पडगग्गहणाओ पाउरणं मग्गति । साडगग्गहणातो परिहाणं,
जुवलं वा । संवरणग्रहणात् प्रच्छादनपडं पणितं गच्छ वा । अत्थरण-
ग्रहणातो पत्थरणं वूलिं वा । दुगभेतो संघाडणे हिंडिउ मग्गिता दा
विज्जति से, संघाडणेण अलम्भंते वंदेण वि हिंडति, सव्वहा -
उ अल्ले अणुसदन्तादी पयुंजति । से अणुसदित्ठमतिक्कंतेण सलिंणेण य - ते
अलम्भंते परलिंणेण उप्पाएडं विज्जति । हंसादी पूर्ववत् ॥४६१॥

उवकरणं वितियपदेण ण देज्ज --
भा. ३०५७ -- वितियपदे कालगते, देसुदन्ताणे व वोहिगादीसु ।
x असिवादी असतीए य, ववहारपमाप अदसाइ ॥४६२॥
सो वेज्जो कालगतो गिलाणो वा, देसो वा उवस्से जातो,
वोधिगा-मेच्छा, तब्भएण वा विसोदिसं फुड्डा, आविसद्धातो पर-ट्टा
वक्कातिणा अस्सिं वा जायं, आविसद्धेण दुभिदसं, रायडुटं वा, गगुणे
“असइ”ति सव्वहा अल्ले ववहारं करंति । ववहारेण वा णिज्जियस्स
ण दंति, ववहारेण वा दाविज्जंता पमाणहीणाणि अदसाणि य - अदसाणि
दलयंति । अम्हं एते वेव साहिणा, पत्थि अण्णाणि ॥४६२॥ एवं वा ण सट्ठी
वेज्ज आगंतुगवत्थवाण दविणजायं तं मग्गंताण इमो विधी --

भा. ३०५८ -- कवडगमादी तंवे, रुप्पे पीए तहेव केवडिए !
हिंडण अणुसदन्तादी, पूइयलिंणे ति विहभेदो ॥४६३॥

कवड्डगा से विज्जंति, ताप्रमयं वा जं णापणं ववहरति तं
प विज्जति । जहा दक्षिणाहे कागणीरुप्पमयं, जहा भिल्लमाले वम्मलातो,

प्रश्ने

गा. ४५०

"पीय"ति-सुवन्तं जहा पुठ्यवेसे दीणारो, केवडिओ यथा तत्रैव
केतराती । संघाडगादिणा हिडणं, अल्ले अणुसदताती पडुज्जति । दी
इवाणि "लिंगे"ति दारं -- "पूतियलिंगे तिविधे भेदो" ति । तम्मि वि
विसए जं तिण्हं लिंगाणं पूतितं तेण हिंडंति पण्णवयंति च । तं च इमं वि
- सलिंगं गिहिलिंगं कुलिंगं च ॥ ४४६३ ॥

भा. ३०५९ -- वितियपए कालगए वेसुदताणेषु बोहियाविदु ।

असिवादी असती य ववहारऽहिरण्णगा समणा ॥ ४६४ ॥ अ.

गा. ४५०

इवाणि "कल्लाणे"ति दारं --

भा. ३०६० -- पणम्मि य पच्छित्तं, दिज्जति कल्लाणं दुवेण्हं पि ।

बूढे पायच्छित्ते, विसंति ते मंडलिं दोवि ॥ ४६४ ॥ व.

भा. ३०६१ -- अणुयत्तणा तु एसा, दव्वे वेज्जे य वण्णिया दुविहा ।

एतो चालणदारं, वोच्छं संकामणं पुमए ॥ ४६५ ॥

जाहे गिलाणो पण्णतो ताहे से पंच कल्लाणयं दिज्जति । पडि-
यरगाण एक्ककल्लाणयं । आयुसंतरेण वा दुण्ह वि पंच कल्लाणं । बूढे रे
पच्छित्ते ताहे दो वि मंडले पविसंति । "अणुयत्तण"ति मूलदारं गते । लिं

गा. ३६४

इवाणि "चालणे"ति दारं --

भा. ३०६२ -- वेज्जस्स व दव्वस्स व, अट्ठा इच्छंति होति उक्खेवो ।

पंथो व पुठ्वदिदठो, आरक्खियपुठ्वभणितो य ॥ ४६६ ॥ य
पुठ्वद्वस्स इमं वक्खाणं --

भा. ३०६३ -- चत्तुपाया तेइच्छा, इह वेज्जा णत्थि ण वि य दव्वाइं ।

अमुगत्य अत्थि दोण्णि वि, जति इच्छसि तत्थ वच्चामो ॥ ४६७ ॥

तिगिच्छा चउप्पया भवति । तुमं गिलाणो, अम्हे य पडि-

यरगा, अत्थि । इह वेज्जो, ओसहदव्वाइं च णत्थि, अमुगत्य गामे
णगरे वा दो वि अत्थि । गिलाणो भण्णति - जह तुमं इच्छसि तो .

तत्थ वच्चामो ॥ ४६७ ॥ गिलाणो भण्णति --

भा. ३०६४ -- किं काहिति मे वेज्जो, भत्ताइअकारयं इहं मज्झं ।

तुब्भे वि किलेसेमी, अमुगत्य ममं हरह सिप्पं ॥ ४६८ ॥

तुब्भे अग्निविद्यंति

इहं का अण्णत्थ का जत्थ तुब्भेहिं अपिप्पेयति तत्थ मे किं वेज्जो

काहिति भत्ताविण्णु अकारेणु, तम्हा मा तुब्भे वि किलेसेमि, तो
मे अमुगं गामं णगरं वा णेह । तत्थ मे भत्ताइकारणं भविस्सुति । एवं
भणंतो सो चालितो ॥ ४६८ ॥ इमेहिं वा कारणेहिं --

भा. ३०६५ -- साणुप्पगभिक्खदठा, सीणा दुद्धाइगाण वा अट्ठा ।

अब्भितंतेतरा पुण, गोरस सिंधुदय तित्तदठा ॥ ४६९ ॥

- १ प्रभात

णागरं गिलाणं साणुप्पगभिक्खदठा गामं णयति, णगरे वा सीणां

दुद्धादिया दव्वा ण लब्भंतीत्यर्थः । "अब्भितं"ति-णागरा एतेहिं
कारणेहिं गामं गिलाणं णयति । एयरा पुण गामेठ्वयगिलाणस्स - च्च

दिओ गोरसातिएहिं दव्वेहिं सिंधुदतो जातो ताहे उस्सरे भिक्खदठा तित्त-उस्सर

कटुकसायदव्वदठा य णगरं णयति ॥ ४६९ ॥ अहवा णागरगिलाणं इमेण
कारणेण गामं णयति --

भा. ३०६६ -- परिहीणं तं दव्वं, चमडिज्जंतं तु अण्णमण्णेहिं ।

कालातिक्कंतेण य, वाही परिवदिदठतो तस्स ॥ ४७० ॥

णगरे अण्णोण्णगिलाणसंघाडएहिं ठवणकुला चमडिता, ताहे

तं जं गिलाणपायोग्गं दब्बं परिहीणं (तं) प लम्भयेत्यर्थः । अहवा वेज्जेण तस्स साणुप्पए भत्तमाइदत्तं, तं च ण लब्भमि, अतो तस्स णगे कालातिक्कमेण वाही सुट्ठुत्तरं परिवदिदतो ॥४७०॥ एवमात्ति कारणे दि जाधिता अण्णोण्णं भणंति --

भा.३०६७ -- उक्खिप्पत्तगिलाणो, अण्णं गामं वयं तु गेहामो ।

गेळण अण्णगामं, सव्वपयत्तेण कायव्वं ॥४७१॥

णगरातो अण्णं णगरं, णगरातो अण्णं गामं, गामाओ वा णगरं, गामाओ वा अण्णं गामं । इह चतुर्थविकल्पो गृहीतः । पच्छं कंते ।

गा.४६६

जइ रातीए गंतुवामा ताहे "पंथो पुव्वदिदतो कीरइ जहा रातो गंचंता णमुज्झंति । आरस्सि डंडवास्सिओ भणंति - अहे पए गिलाणं पा गेहामो, तुमे चोरचारियं ति वा णाळुणं ण धेत्तवा । जं सो भवति काउं

१० गा.३६४ तं कायव्वं ॥४७१॥ इयाणि "संक्रमेण"ति दारं --

भा.३०६८ -- सो णिज्जति गिलाणो, अंतरस्समेलणाए संघोमो । चो

नेळण अण्णगामं, सव्वपयत्तेण कायव्वं ॥४७२॥

जे विसं जं च गामं सो गिलाणो णिज्जति ततो य विसातो ततो य गामातो अण्णो गिलाणो णगरं आपिज्जति । अंतरे ते दो

वि मिलिता परोप्परं वंघणं काउं णिरावाहं पुच्छंति । गिलाण संघोमं करंति । एवं संकामणे "दुहओ"ति दुत्ते भवति, णागरा गाम- गिलाणं गेणंति गामेयगा वि णागरगिलाणं । इयं वोत्तुं --

भा.३०६९ -- जारिस दब्बे इच्छह, अहे मोत्तण ते ण लब्भिमह ।

इयरे वि भणंतेवं, धियत्ति मो गेह अतरंते ॥४७३॥

णागरेहिं गामेयया भधिया जारिसे दब्बे तित्तकटठकमाया- विए इच्छह तारिसे दब्बे अहे मोत्तुं तुब्बे ण लभित्था । इयरे वि गामेयगा णागरे भणंति । तुब्बे अहेहिं धिया दधियसिराइं ण -

लभिच्छा । ताहे ते परोप्परं वेत्ति-जइ एवं तो तुब्बे इमं गेह अहे

एता लभित्था वि तुब्बच्चवयं गेमो । एवं गिलाणुपत्तेण संघोहो ॥४७३॥ एवं तेहिं गेत्तुं ओ

×/अतिव्यव

परिगिलाणं सव्वपयत्तेण कायव्वं, णो णिहम्मयाए एवं भित्तेयव्वं वा-

भा.३०७० -- देवा ह तु पे पसण्णा, जं पुक्का तस्स णं कयंतरस्स ।

सो ह अतितिक्खरोसो, अहियं वावाराणासीलो ॥४७४॥

हुंसब्बो अवधारणायै । "जे" आत्मनिर्वैरै । निष्पन्नस्य

वस्तुनः कृतस्यान्तकारित्यात् कृतान्तः कृतघ्नत्वात्तुल्येत्यर्थः ।

"अतितिक्खरोषः" वृद्धरोषः पुनः पुनः रोषकारी च, अधिकं च व्यापारे णियुज्जति कृताकृतानि पुनः पुनः कारयतीत्यर्थः ॥४७४॥

अहवा णिहम्मयाए इमं भाण्णुणं ण करेति से थेयावच्चं ॥

भा.३०७१ -- तेणव साइया मो, एयस्स वि जीवियम्मि संदेहो ।

पणो वि ण एसमहं, ते वि करेज्जा ण व करेज्जा ॥४७५॥

गिलाणवेयावच्चे तेणं चिय अतीव सात्तिता, इयाणिं ण सदकेमो करेत्तुं । अहवा एस जीवियसंदेहो, किं थित्थयं किलिस्सामो ।

पणो वि एस अहं ण भवति । किं करेमो । ते वि अहंतण गिला- णस्स करेज्ज वा ण दा । अतो अहे वि ण करेमो ॥४७५॥ एवमा- विएहिं णिहम्मकारणेहिं --

भा. ३०७२ -- जो उ उवेहं कुञ्जा, आयरिओ केणती पमाएणं ।

आरोवणा तु तस्सा, कायब्बा पुब्बणिदिदत्ता ॥४७६॥

पुब्बणिदिदत्ता चरुगुरा इत्यर्थः । अहवा लुधदारे दब्बादिया
आरोवणा पुब्बणिदिदत्ता । इहं पि उवेहाए सञ्चेव ॥४७६॥ यद्यपि
कृतो निर्देशः तथापि विशेषज्ञापनार्थं पुनरुच्यते --

भा. ३०७३ -- उवेहोपत्तियपरितावण महय मुच्छ किच्छ कालगते ।

चत्तारि छच्च लहु गुरु, छेदो मूलं तह दुगं च ॥४७७॥

गिलाणे उवेहं जो करेति तस्स चतुगुरा । उवेहाए कताए

गिलाणस्स अप्पत्तियं जातं चरुगुरा । उवेहरणे जति गिलाणो -

अणागाढं परिताविज्जति तो चउलहुगा, गाढपरितावणे चउगुरा
य/मछ इत्यर्थः । महत् इति महता दुक्खं भवति तो छल्लहुगा । एयं चेव दुक्ख-
दुक्खं भण्णति । "मुच्छ"ति-मूच्छा उत्पद्यते तो छगुरा । यदि कृच्छ-
पाणो भवति तो छेदो । जति कृच्छसासो मूलं । मारणंति यत्तमुग्धाते-
ण समोहते अणवट्ठो भवति । कालए पारंविओ भवति । एयं सञ्चं
उवेहं करेतस्स पच्छित्तं दुत्तं ॥४७७॥

भा. ३०७४ -- उवेहोमासण परितावण महत् मुच्छ किच्छ कालगते ।

चत्तारि छच्च लहु गुरु, छेदो मूलं तह दुगं च ॥४७८॥

उवेहाए ओभासैतस्स य दोसु वि चउलहुगा । उवेहाए कताए-

सो गिलाणो सयमेव गुंतुं गिही ओभासइ । तस्स य सीयवाया-
तवेहिं परिसमेण य परितावणाती ठाणा, तं चेव पच्छित्तं ॥४७८॥ दि

भा. ३०७५ -- उवेहो मासणवणा परितावण महत् मुच्छ किच्छ कालगते ।

चत्तारि छच्च लहु गुरु, छेदो मूलं तह दुगं च ॥४७९॥

वणाए चउगुरा-सो गिलाणो उवेहाए कताए ओभासिदं
ओसहं भत्तपाणं वा ठवेति, "ए सक्केपहं दिणे दिणे हिंडिउं", तस्स
तेण सीतलेण परितावणाती ठाणे तं चेव पच्छित्तं ॥४७९॥ ण,

भा. ३०७६ -- उवेहोमासण वारण, परितावण महत् मुच्छ किच्छ कालगते ।

चत्तारि छच्च लहु गुरु, छेदो मूलं तह दुगं च ॥४८०॥

वारणे चउगुरा चेव-गिलाणं वारेति - मा ओभाससु

वा वा ठावेसु, गिही वा वारेति - मा देह ओभासैतस्स, एवं
वारेति तस्स परितावणाई ठाणा, तं चेव पच्छित्तं ॥४८०॥

भा. ३०७७ -- उवेहोमासणकरणे, परितावण महत् मुच्छ किच्छ कालगते ।

चत्तारि छच्च लहु गुरु, छेदो मूलं तह दुगं च ॥४८१॥ इ

सयं करणे चउगुरा । गिहत्येहिं वा कारवेति एत्थ वि चतु-
गुरा । सयंकरेतस्स अयाणगेहिं वा करैतेहिं परितावणाती ठाणा
उप्पज्जंति, तं चेव पच्छित्तं भवति ॥४८१॥

भा. ३०७८ -- वेहाणसओहाणे, सलिंगपडिसेवणे णिवारैते ।

गुरा य णिवारैते, चरिमं मूलं च जं जत्थ ॥४८२॥

अप्पडिजग्गितो गिलाणो जति णिञ्चेएण वेहाणसं करेति तो दि

अपडिजग्गंतयाण चरिमं । अह ओहावलि तो मूलं । सलिंगदिदत्तो
जति अक्किपयं पडिसेवति तो चतुगुरा । सलिंगदिदत्तं अक्किपयं -
पडिसेवतं जति वारेति तो चतुगुरा । जं "जत्थ"ति - परिता-
वणादियं पच्छित्तं तं वट्ठव्वं ॥४८२॥

- भा.३०७९ -- संविग्गा गीयत्था, असंविग्गा खलु तहेव गीयत्था ।
संविग्गमसंविग्गा, णवरं पुण ते अगीयत्था ॥४८३॥
- भा.३०८० -- संविग्गसंजतीओ, गीयत्था खलु तहेव गीयत्था । (गीयत्थमगीयत्था)
गीयत्थमगीयत्था, णवरं पुण ता असंविग्गा ॥४८४॥
संजता वि-संविग्गा गीयत्था, असंविग्गा गीयत्था, संविग्गा
अगीयत्था, असंविग्गा अगीयत्था । संजतीओ वि-संविग्गा गीयत्थीओ,
असंविग्गा गीयत्थीओ, संविग्गा अगीयत्थीओ, असंविग्गा अगी-
यत्थीओ य ॥४८४॥४८३॥ एतेसु जति तं गिलाणं छड्ढेति तो जहा-
संसेण इमं पच्छित्तं --
- भा.३०८१ -- चउर्रो लहुगा गुरुगा, छम्मासा हौंति लहुग गुरुगा य ।
छेदो मूलं च तहा, अणवदठप्पो य पारंची ॥४८५॥
कंठा ॥४८५॥ अहवा इमेसु छड्ढेति --
- भा.३०८२ -- संविग्गणितियवासी, कुसील ओसण्णा तह य पासत्था ॥
संसत्ता वैटा या, अह छंदा वेव अटमगा ॥४८६॥
संविग्गा णितिया कुसीला ओसण्णा पासत्था संसत्ता वैटा
अहाछंदा ॥४८६॥
एतेसु अटसु जहासंसं इमं पच्छित्तं --
- भा.३०८३ -- चउर्रो लहुगा गुरुगा, छम्मासा हौंति लहुग गुरुगा य ।
छेदो मूलं च तहा, अणवदठप्पो य पारंची ॥४८७॥
अहवा इमेसु छड्ढेति --
- भा.३०८४ -- संविग्गो सेज्जायर, सावग तह वंसणे अहाभदे ।
दाणे सद्वी परतित्थगा य परतित्थगी वेव ॥४८८॥
संविग्गा-संजता, सेज्जातरेसु वा गिहियाणुव्वयसावगेसु वा,
अविरयसम्मदिदनीसु वा, अहाभदएसु वा, दाणसद्वएसु वा, परति-
त्थियपुरिसेसु वा, परतित्थियइत्थीसु वा ॥४८८॥
- अटसु एतेसु जहासंसं छड्ढेतस्स इमं पच्छित्तं --
- भा.३०८५ -- चउर्रो लहुगा गुरुगा, छम्मासा हौंति लहुग गुरुगा य ।
छेदो मूलं च तहा, अणवदठप्पो य पारंची ॥४८९॥
सेत्तओ छड्ढेतस्स इमं पच्छित्तं भण्णइ --
- भा.३०८६ -- उवस्सग णिवेसण साही गाममज्जे य गामदारे य ।
उज्जाणे सीमाए, सीममतिक्कामइत्ताणं ॥४९०॥
उदुवासासु खेतसंकमणकाले उवस्सगे वेव छड्ढेउं गच्छति । णिप्फे-
डिय उवस्सगाओ णिवेसणे छड्ढेति । णिवेसणातो णिप्फेडिय साहीए
छड्ढेति । गाममज्जं जा णेउं छड्ढेति । गामदारे जा णेउं छड्ढेति ।
उज्जाणं जा णेउं छड्ढेति । गामसीमंते छड्ढेति । सग्गामसीमं अति-
क्कमेउं परग्गामसीमाए छड्ढेति ॥४९०॥ एतेसु जहासंसं इमं पच्छित्तं --
- भा.३०८७ -- चत्तारि छच्च लहु गुरु, उवस्सगा जाव सीमतिक्कंते^{१)} भिक्खुं वा
छेदो मूलं च तहा, अणवदठप्पो य पारंची ॥४९१॥
जम्हा एयं पच्छित्तं आणादिया य दोसा भवंति तम्हा ण -
छड्ढेयव्वो ॥४९१॥ इमं कालप्पमाणं अवस्स रक्खियव्वो --
- भा.३०८८ -- छम्मासे आयरिओ, गिलाण परियट्ठती पयत्तेण ।
जाहे ण संधरेज्जा, दुलस्स उ णिवेयणं कुज्जा ॥४९२॥

जेण पठ्वावितो, जस्स वा उवसंपण्णो, सो आयरिओ दुत्त-
त्थपरिसीओ वि मोउं उम्मासं सव्वपयत्तेणं गिलाणं परियट्ठति ।
अण्णाहिं गणचिंताहिं असंथरंतो लूलूमदायं दाउं तस्स पियेएति -
समर्पयतीत्यर्थः ॥४९२॥

भा-३०८९ -- ते संवच्छराणि तिप्पिण उ, हुलं पि परियट्ठती पयत्तेणं ।

जाहे ण संथरेज्जा, गणस्स उ निवेयणं कुज्जा ॥४९३॥

कुलवारगुहणविन्यासेन एवमोमोयम्यर्थं वारणेण वा योग्यमदत्त-
पानकेन औषधगणेन च त्रिवर्षं सर्वप्रयत्नेन संरक्षतीत्यर्थः । परतो असंथरंतो
गणस्यार्पयतीत्यर्थः ॥४९३॥

भा-३०९० -- संवच्छरं गणो वी, गिलाण सारक्षती पयत्तेणं ।

जाहे ण संथरेज्जा, संघस्स पियेयणं कुज्जा ॥४९४॥

कंठा । परतो गणो संघस्स पियेयति, सो संघो जावज्जीवं -

करेति ॥४९४॥ उक्तार्थत्परीनगाथा --

भा-३०९१ -- उम्मासा आयरिओ, हुलं पि संवच्छराणि तिप्पिण भवे ।

संवच्छरं गणो वी, जावज्जीवाइ संघो वि ॥४९५॥

कंठा ॥४९५॥ आगाढे कारणजाते उप्पण्णे गिलाणस्स देयादच्चं
णो करेज्जा । ठड्डेज्ज वा गिलाणं --

भा-३०९२ -- असिवे ओमोयरिए, रायडुदठे भए व गेलपे ।

एणहिं करणेहिं, अहवा वी हुल गणे संघे ॥४९६॥

असिवे उप्पण्णे, ओमोयरियाए वा, रायडुदठे य जाते, सरीर-
तेणमए वा जाते, सव्वो वा गच्छो गिलाणो जाओ, एणहिं -
करणेहिं अकरंतो सुद्धो, कुलगणसंघसमप्पण्णे वा कते अकरंतो सुद्धो ।

असिवाति कारणेणु इमा जयपा - असिवेण गच्छंतो गिलाणं वहिउं
असमत्थो उवकरणं उज्झति, तहावि अरुमत्थी अण्णेसिं पडिवंधटित्ताण

अप्पेति, सेज्जातरातीयाण वा, थलीसु वा सण्णिविस्सदति, सव्वा-
भावे असमत्था य उज्झंति गिलाणं । एवं ओमोवरियादिषु वि । राय-
डुदठे जइ एकस्स पडुदठो तो अण्णेसिं अप्पेति । अह सव्वेसिं पडुदठो
तो सावगाविषु विविस्सविउं वयंति ॥४९६॥ सूत्रम् --

सूत्रम् -- ३८ -- जे भिद्वसु गिलाणवेयाक्खे अब्भुदित्तयस्स सण लामेण अं-

णे धरमाणस्स जो तस्स न पडित्तप्पइ ण पडित्तपंतं वा सातिज्जति ।

॥१०-३८॥ गिलाणपउणे दव्वज्जे अन्तरमाणे जे तेण पडित्तपति न पडि-सातिज्जति
जे उग्गयवित्तिए अणत्थे मिथु सनसेकपे

मिद्वसु गिलाणो य पुव्वयण्णया । जो साहू गिलाणस्स वे-

याक्खकरणे अब्भुदित्ततो सो जाव गिलाणस्स ओरुढं पाउग्गं वा -

× कि मत्तपाणं वा उप्पाएति सरीरगुप्पतिकम्मं वा करेति ताए वेलाति -

इकमो, वेलातिइकमे अंतो णो फव्वति, एवं तस्स अंथरे अण्णो
जो ण पडियप्पति मत्तपाणादिणा तस्स चउरुग्गया परितावगाती-दि
प्पण्णं च, गिलाणोय सो य परिचत्ता भवंति । तस्सा तस्स पडि-
तप्पियव्वं । सीसो पुव्वति गिलाणवेयाक्खे केरिसो साहू मिथु-
ज्जति ? आचार्याह --

भा-३०९३ -- संतिसमं मइविचं, असडमलोलं च लति.संपणं ।

वड्सं सुभरमसुविउं, हिययग्गाहिं अपरितंतं ॥४९७॥

x/१ जोगो वा सखो भणति

मंडकः
पञ्चमः वा
ति
हुं

कोहणिग्गहो संति, अदुस्समाणस्स वि जस्स समाकरणे
सामत्यमत्ति सोमु संतीए समो भणति । अहवा संतीअमः अधारेत्यर्थः ।
माणणिग्गहकारी मद्विओ । मायाणिग्गहकारी असढो । इंदियविसः
यणिग्गहकारी अलोलो, उक्कस्सं वा ददहं जो एसणं ण पेत्तेति सो को
वा अलोलो अल्लेत्तर्थः । लल्लिसंण्णो जहा घयवत्थज्जिस्समिता । गिला-
णत्तितियं सिग्घं करेति इद्वस्से । अप्पेण अंतपंतेहिं वा जोवेति सि वा
सुभरो- कुव्वोसिहत्तर्थः । अण्विरो-अणिद्धालु, । गिलाणस्स जोचित-
मण्यत्तति अपत्तं च ण करेति सो हियग्गाहि, गिलाणस्स वाअण्णपित्तो ही
जो ! सुविरं पि गिलाणस्स करेत्तो जो ण भज्जति सो अपरित्तो ।
॥४९७॥

भा. ३०९४ -- सुत्तय अपडिवहं, णिज्जरापेहिं जिइंदियं दंतं ।

कोउहलविप्पमुक्कं, अणाणुकिं सउच्छाहं ॥४९८॥

जो य सुत्तयसु अपडिवहो गृहीतसुआर्थत्तर्थः । णिज्जरापेही जी
णो कयपडिकितीए करेति, जित्तिवित्तो जो इट्ठाणिट्ठेहिं विसएहिं
रागदोसे ण जाति, सुकरडुक्करेसु महप्पकारणेसु य जो अविकारेण
मरं उव्वहति सो ण दंतो इंदियणोइंदियसु वा दंतो, णडादि-
कोउएसु य विप्पमुक्को, काउं जोअधिरत्तयेण णो विकत्थति- "को
अण्णो एवं काउं समत्थो"ति, "तुज्झ वा एरिसं तारिसं मए कयं
ति जो एवं ण कथयति सो अणाणुकिं, अणालस्सो सउच्छाहो, च्छा
अहवा अल्लभमाणे वि जो अविस्सण्णो भणति सो सउच्छाहो ॥४९८॥

भा. ३०९५ -- आगाढमणागाढे, सद्धगज्जिसेवगं च सट्ठाणे ।

आउरवेयावच्चे, एरिसयं तु णिउंएज्जा ॥४९९॥

ज्जाव जयणा एते

आगाढे रोगायंके अणागाढे वा, आगाढे सिप्पं करणं अणागाढे
कमकरणं जो करेति, अहवा आगाढजोगिणो अणागाढजोगिणो वा -
जहाकिरिया कायव्वा; जा वा जयणा एवं सव्वं जोजाणति, सो य
उस्सग्गाववाए सद्धति, ते य जो सट्ठाणे णिसेवति, उस्सग्गे उस्सग्गं
अववाए अववायं । अहवा सट्ठाणं आयरियाती, तेसिं जं जोग्गं तं जत्तं
तस्स उप्पाएति वेति य । एरिसो गिलाणवेयावच्चे णिउंजति ॥४९९॥

भा. ३०९६ -- एयणुणविप्पहणं, वेयावच्चेम्मि जो उ ठावेज्जा ।

आयरिओ गिलाणस्सा, सो पावति आणमादीणि ॥५००॥

चण्णित्तणुणविवरोत्तं जो गिलाणवेयावच्चे ठवेति सो आयरिओ

दि आणात्ति दोसे पावति ॥५००॥

भा. ३०९७ -- एतेसि परूवणता, तप्पडिपक्खे य पेसवंतस्स ।

पच्छिन्नविभासणता, विराहणा चेव जा जरु ॥५०१॥

एतेसिं संतिमात्तियाणं पक्काणं यथार्थं प्ररूपणा कायव्वा ।

x तप्पडिपक्खा-संतियुत्तमस्स कोहिणो, मद्वियस्स माणिणो, असडस्स
माई, एवमापिक्खाण पच्छिन्नविभासा कायव्वा - व्याख्या इत्यर्थः ।

अजोगेहिं य वेयावच्चे णिउज्जंतिहिं जा गिलाणस्स विराहणा सा य
॥५०१॥ वत्तव्वा पडिपक्खदोसणा ॥५०१॥ इमं पच्छिन्नं --

भा. ३०९८ -- गच्छिय कोहे विसए सुओसु लहुगा उ माइणो गुरुणो ।

लोभिंदियाण राणे, चउयुरु सेसेसु लहु भयणा ॥५०२॥

माणिस्स कोहिणो - अजिइंदियस्स विसएसु-दोसु कारिणो र

- चरलहुगा। मायाविणो मासगुरुं। लोभित्स अजिइंदियत्स य राग-
कारिणो चरगुरुगा। "सेसेसु" ति अलक्षिसंपण्णो अवक्खो दुब्भरो -
सुविरो हियपडिक्खो परितंतो सुतत्थपडिक्खो अणिज्जरपेही अवंतो
गी कोतुहली अप्पप्पसंसी अणुच्छाही आगाढाणागादेसु विवरीयकारी ^{असद्वहणगो}
प। असद्वहणगो परट्ठाणा पिसेवी एतेसु लहुमासो। "भयण"ति-एते सव्वे
पदा मासलहूपच्छिण भइयठ्वा-अोजयितव्या इत्यर्थः ॥ अहवा -
दे "भयणति - आतेसंतरेण वा चरलहुगा। अहवा "भयण"ति - अंतराड-
यकम्मोदण अलद्धो भवति सो य सुद्धो, जो य पुण सलद्धो अप्पाणं
"अलद्धिमं" ति वंसेति तो असामायारिणप्पणं मासलहुं। एवं -
सेसेसु वि उवउज्ज वत्तव्वं ॥५०२॥
- भा.३०९९ -- एवं ता पच्छित्तं, तेसिं जो पुण ठवेज्ज ते उ गणे।
आयरियगिलाणट्ठा, गुरुगा सेसाण तिविहं दु ॥५०३॥
अ। स। एवं पच्छित्तं पडिपक्खे जे कसाइयदोसा ता तेसिं भणियं। जो
पुणो आयरिओ एते गणे गिलाणातिवेयावच्चकरणे ठवेति तस्स चर-
गुरुगा। सेसा जइ ठवेति तेसिं इमं तिविधं पच्छित्तं - उवज्झातो जइ
ठवेति तो चरलहुं, वसभस्स मासगुरुं, भिक्खुस्स मासलहुं। अहवा -
उवज्झायस्स चरलहुं, गीयत्थस्स भिक्खुस्स मासगुरुं, अगीयत्थस्स -
मासलहुं। एवं वा तिविधं - अलंसिमा (ए) तिण्णु ॥५०३॥ कलहाति- दि
X कर्तेसु गिलाणस्स गाढाति परितावणादिया दोसा, इमे य भवेति-
भा.३१०० -- इहलोइयाण परलोइयाण लद्धीण फेडितो होति।
जह आउगपरिहीणा, देवा लव सत्तमा पेव ॥५०४॥
इह लोइया आमोसहिसेलोसहिमादी, परलोइया सग्गमोक्खा,
पुव्व तेसिं फेडितो भवति। जहा आउगे अपहुच्चंते व लवसत्तमा देवा जाता
एवं गिलाणो वि असमाहीए अट्टज्झाणी अनारोहणे भवति, -
तिरियाइकुगतीसु य गच्छति, ण वा इहलोए आमोसहिमातीओ -
लद्धीओ उप्पाएति। जम्हा एते दोसा वेयावच्चकरो ण ठवेयठ्वा।
॥५०४॥
- पुव्व तेसिं फेडितो भवति। जहा आउगे अपहुच्चंते व लवसत्तमा देवा जाता
एवं गिलाणो वि असमाहीए अट्टज्झाणी अनारोहणे भवति, -
तिरियाइकुगतीसु य गच्छति, ण वा इहलोए आमोसहिमातीओ -
लद्धीओ उप्पाएति। जम्हा एते दोसा वेयावच्चकरो ण ठवेयठ्वा।
॥५०४॥
- भा.३१०१ -- एयगुणसमग्गस्स तु, असतीए ठवेज्ज अप्पदोसतरं।
जे वेयालणा उ इत्थं, गुणदोसाणं बहुविगप्पा ॥५०५॥
वणिज्जगुणसमग्गभावे अप्पदोसतरं ठवेति अदोसं पच्छित्ताणु- अप्प
जे लोमओ जाणेज्जा। दोसविद्यालणे य बहु विगप्पा उप्पज्जति।
जहा - कोहे माणो अत्थि वा ण वा। नाये पुण कोहो गियमा
अत्थि। तम्हा कोहीओ माणी बहुदोसतरो। तम्हा कोहिं ठवेज्जा
जे णो माणिं एवं सव्वपदेसु विद्यालणा कायवत् ॥ ५०५॥
इयाणिं सुतत्थो --
- भा.३१०२ -- . . . जे भिक्खु गिलाणस्सा, वेयावच्चवेण वावडं भिक्खुं।
लाभेणप्पणं, अलंसितं अ पडितप्पे ॥५०६॥
"वावडो"-ठ्यापुतः, अक्षधिकः, तस्य भिक्खूणो अण्णो भिक्खु
जो ण पडितप्पति तस्स चरगुरुं परितावणातिणिप्पणं च ॥५०६॥
इमं च पावति --
- भा.३१०३ -- सो आणा अणत्थं, निच्छत विराहणं तहा दुविहं -
पावति जम्हा तेणं, तं पडितप्पे पयसेणं ॥५०७॥

तम्हा तस्स पडितप्पियळवं सव्वपयत्तेण कारणे ण पडितप्पिज्जा

वि --

भा. ३१०४ -- विवितियपदं अणवट्ठो, परिहारतवं तहेव य वहंतो ।

अत्तट्ठयलाभी वा, सव्वहा वा अलंभंते ॥५०८॥

अणवट्ठतवं जो वहति साहू सो ण पडितप्पेज्जा । अणवत्थो
वा कारणे गिलाणवेयावच्चकरो कतो तस्स इयरे णो पडितप्पति,
एवं परिहारिओ वि वत्तवो, अत्ताहिट्ठयजोगी अत्ताभिओ -
अणस्स संतियलाभं णो भुंजति त्ति अतो अपडितप्पेज्जा, सव्वहा -
अलंभंते अपडितप्पमाणो वि सुद्धो ॥५०८॥

सूत्रम् --

सूत्रम् -- ३९ -- जे भिक्खु गिलाणवेयावच्चे अब्भुट्ठये गिलाणपाउग्गे दव्वजाए
अलंभमाणे जो तं ण पडियाइक्खेइ ण पडियाइक्खंतं वा सातिज्जति ।
॥१०-३९॥

भिक्खु गिलाणो य पूर्ववत्, अब्भुठितो वेयावच्चकरणोधतः, गिलाण-
पाउग्गं - ओसहं भत्ते पाणं वा, तम्मि अलंभंते जति सो वेयावच्चकरो
अण्णसिं साधूणं ण कहेति आयरियस्स वा तो चउरुगुं परितावणदि-
णिप्पकरणं च ॥

भा. ३१०५ -- आउरपाउग्गम्मी, दव्वे अलंभंते वावडे तत्थ ।

जो भिक्खु णातिक्खति, सो पावति आणमादीणि ॥५०९॥

वावडो व्यापृतः नियुक्तः, जति अण्णसिं ण कहेति तो

आणादिणो दोसा ॥५०९॥ "दव्वजाए" त्ति अस्य सूत्रपदस्य -
व्याख्या -

भा. ३१०६ -- जायग्गहणे फासुं, रोगे वा जस्स जं च पाउग्गं । रोगे च

तं पत्थ भोयणं वा, ओसहसंसारवत्थादी ॥५१०॥

कंठा ॥५१०॥ अलंभमाणे अण्णसिं साधूणं अकहिज्जंते इमे

दोसा --

भा. ३१०७ -- परितावमहादुक्खे, मुच्छामुच्छे य किच्छपाणे य ।

किच्छुस्सासे य तहा, समोहए वेव कालगते ॥५११॥

परितावणा दुविधा -- अणागाढागाढा, पासे छप्पया आ/सोसा

गाहाए वेव गहिता ॥५११॥ एउ अट्ठसु पदेसु जहासंसे इमं पच्छिंसे -

भा. ३१०८ -- चउरो लहगा गुरुगा, छम्मासा होंति लहगा गुरुगा य ।

छेदो मूलं च तहा, अणवट्ठप्पो य पारंची ॥५१२॥

जम्हा एते दोसा --

भा. ३१०९ -- तम्हा आलोएज्जा, संभोइय असति अण्णसंभोए ।

जइण च ओसण्णे, सव्वेव उ लद्धिहाणिधरा ॥५१३॥

आलोनेयणं णाम अण्णसिं आख्यानं, तं च आख्यानं सगच्छे
ते ससति अण्णगच्छे संभोतियाणं, तेससति अण्णसंभोतियाणं, वि
तेससति पण्णपरिहाणीए जतितुं जाहे मासलहुं पत्तो ताहे ओसण्णाण
कहेंति, जइ एवं ण करेति तो सव्वेव इहलोइय परलोइयलद्धिहाणी-
दोसो भवति । "इहइ" त्ति - अणाख्यायंतस्येवत्यर्थः ॥५१३॥

भवे कारणं अण्ण अण्णसिं ण कहेज्जा वि --

भा. ३११० -- वितियपदं दोच्चे वा, अण्णग्गामे व संभमेगतरे ।

तस्स व अपत्थदब्बे, जायंते वा अकालम्मि ॥५१४॥

अण्णि/५

ते दो वि चेव जणा- एगो गिलाणो एगो पडियरगो, सो पडियरगो अण्णामावे कस्स कहेउं अण्णगामे वा अण्णे साह्णो कस्स कहेउं, परिचरणो उद्दगागपिहत्थिस्सीहवोहिगादी एतेसिं संभमाणं - एगतरे वट्टमाणे अप्पं पराभूतेसु विसोविसिं फुडितेसु कस्स साहउ, जं वा दब्बं लब्धं अप्पं गिलाणस्स अपत्थं तेण अण्णसिं ण कहेति, गिलाणो वा अपत्थं दब्बं मग्गति तेण वा ण कहेति, अण्णसिं अकाले वा जायंते ण साधयुति । अहवा गरहियविगतीतो मग्गति ते य अण्णे अपरिणया ताहे ण साधति, मा विप्परिणामस्संति । एवमादिएहिं कारणेहिं असाहेतो सुद्धो ॥५१४॥

ह

सूत्रम् --

सूत्रम् ४० -- जे भिक्खु पढमपाउसम्मि गामाणुग्गामं द्वूतिज्जाति द्वूति-सं/ज ज्जंतं वा सातिज्जति ॥१०-४०॥

सूत्रम् ४१ -- जे भिक्खु वासावासे पज्जोसवियंसि द्वूइज्जति द्वूइज्जंतं वा सातिज्जति ॥१०-४१॥

“जे”त्ति णिद्धेसे, भिक्खु पुब्बवण्णितो, पाउसो आसाढो - सावणो य दो मासा । तत्थ आसाढो पढमपाउसो भण्णति । अहवा छण्हं उत्तुणं जेण पढमपाउसो वण्णिज्जति तेण पढमपाउसो भण्णति । तत्थ जो गामाणुग्गामं द्वूइज्जति, अनुप्पच्चादभाये, दोसु सिसिर-गिम्हेसु रीतिज्जति द्वूइज्जति दोसु वा पाएसु रिइज्जति द्वूइज्जति तस्स चउरुहं । आणातिणो य दोसा भवंति ।

दि

एस सुत्तथो । इयाणिं णिज्जुत्ति --

भा. ३१११ -- विहिसुत्ते जो उ गमो, पढमुद्देसम्मि आदिशो सुत्ते ।

व

सो चेव णिरसेसो, दसमुद्देसम्मि वासासु ॥५१५॥

विधिसुत्ते सव्वो चेव आयारो, इह तु विसेसेण वितियसुयक्खंथे ततियज्जयणं इरिया भण्णति, तस्स वि पढमुद्देसे तस्स वि आदिसु-त्तेसु जो विधी भणितो सो चेव णिरवेसेसो णिसीहवसमुद्देसे पढमपाउ-ससुत्ते विधी वत्तव्वो । सो य इमो - अरुप्पवगते सलु वासावासे अभि-प्पवुट्ठे इमे पाणा अभिसंभूता बहवे बीया अह्णामिण्णा अंतरा से मग्गा बहुपाण बहुबीयाण्णच्चा णो गामाणुग्गामं द्वूतिज्जेज्जा तओ - संजयामेयवासावासे उवल्लिइज्जा ॥ (सं. १११) ॥५१५॥

जाव संसंता एणा-
अणभिकंता पंधा
नो विन्नाया
मग्गासेवं

तम्मि य पढमपाउसम्मि विहरंतस्स इमं पच्छिंतं --

भा. ३११२ -- वासावासविहारे, चउरो मासा हवंतऽणुग्धाया ।

आणादिणो य दोसा, विराहणा संजमाताए ॥५१६॥

वास इति वर्षाकालः, द्वितीयवासग्रहणात् वर्षमाने जो - विहरति तस्स चउरो मासा अणुग्धाया भवंति । आणादिणो य - दोसा, संजमायविराहणा य भवति । अधवा वासा इति वर्षाकालः, द्वितीयवासग्रहणात् निवसनं, तस्मिन् यो विहरति । शेषं गतार्यो ॥५१६॥

इमा संजमविराहणा --

भा. ३११३ --- छक्कायाण विराहण, आवडणं विसम साणु-कंटेसु ।

अ बुज्झण अभिहणरुक्खो-ल्लसायते तेण उवचरते ॥५१७॥

"छक्कायाण विराहण"ति अस्य व्याख्या --

भा. ३११४ -- अक्खुण्णेषु पहेसु, पुढवी उदगं च होति दुविधं तु ।

उल्लपयावण अगणी, इहरा पणओ हरित कुंथु ॥५१८॥

अक्खुण्णा-अमर्दिताः पंधानः, तेसु विहरंतो पुढवीकायं -

विराहेति, उदगं च दुविधं - वासुदगं भोमुदगं च विराहेति, उल्लुवहिं

जइ अगणीए पयावेति तो अगणिविराहणा, यत्राग्निस्तत्र वायोः

समभवः, अपयायैतस्स आयविराहणा । इहरा अपयायैतस्स वा उल्ली

समुच्छति तं विराहेति, हरियं च, एवं वपस्सतिविराहणासंभवो,

कुंथुमादिया य वहु तसा पाणा विराहेति,

विज्झणमभयं इह, उदगं च, उल्लुवहिं, उल्लुवहिं, उल्लुवहिं

उल्लुवहिं, उल्लुवहिं, उल्लुवहिं, उल्लुवहिं, उल्लुवहिं, उल्लुवहिं

हणा वरिसे उल्लणभयारुक्खस्स अहो ठायति, सीरेण आवडइ वह-यन्तो

सालमाइएसु, विसमे वा पडइ, पाएण वा साणुए अण्हइ, कंटेसु फि

अ वम विज्झति, उदगवाहेण वा बुज्झइ, तडिभिन्तिरुक्खविज्झुमाइएसु

सा अभिहणइ, उल्लुतो वा रुक्खमुवल्लिअंतो स्तवतेण सज्जति, उल्लुवहिण्णा वाणा

वा अजीरंते आयविराहणा । अवहंतेसु वा पंथेसु तेणगा दुविहा भवति,

अकाले वा विहरंतो उवचरगो ति काठं धिप्पइ ॥५१८॥ इमेहि कारणेहि पाउसवासा सुरिआ

भा. ३११५ -- असिबे ओमोयरिए, रायडुठे भए व गेलण्णे ।

आवाहादीएसु तु, पंचसु ठाणेषु रीएज्जा ॥५१९॥

असिबे उप्पण्णे गच्छेज्ज, परपक्खोमोदरियाए असंधरंतो गच्छति,

अ वि रायडुठे, विराहणभया गच्छति बोहिगतेणभए हरणभया गच्छति,

अण्णत्थ गिलाणो तप्पडियरणट्ठाए गच्छति । "आवाहातिएसु तु"

दी तु शब्दो अवधारणार्थे, एते चैव असिवाती पंचदठाणा इत्यर्थः । जत्थ कार

अवाहा दुमिकसे भये पुण एवं पडिज्जति - "आवाहातिएसु व"तत्थ आवाहादिता इमे

दुमोघंसि जी मरुंतेति पंचदठाणा - आवाहं, दुभिदंसं, भयं, दओघं, पैरिभवति वा कोति ।

जयापरी न करिज्जसि सरीरवज्जा पीडा आवाहं, दुभिदंसभया पुव्वुत्ता, दओघेण वसही

अयसिगामो वा तत्थ वूढो, दंडिमाती पडिणीतो कोति परिभवणं तालणे

अ लवणं वा करेज्ज ॥५१९॥

भा. ३११६ -- एवं तु पाउसम्मी, भणिया वासासु णवरि चउलहुगो । मा

ते चैव तत्थ दोसा, वितियपदं तं चिमं चन्मं ॥५२०॥

वासासु चि एवं चैव, णवरि चउलहुअं पच्छित्तं । वासासु -

विहरणे वितियपयं तं चैव ॥५२०॥

भा. ३११७ -- असिबे ओमोयरिए, रायडुठे भए व गेलण्णे ।

तापाइतिगस्सदठा, वीसुंभणपेसणें वा ॥५२१॥

पुव्वं पुर्व्वत् । इमं च अण्णं -- णाणाइ पच्छं णाणातिति-

गस्सदठा गच्छति । तत्थ णाणणिमित्तं अपुव्वं सुयक्खं अण्णस्स आय-

रियस्स अत्थि । सो य भत्तं पच्चक्खाउकामो भुज्जति - ण धेप्पति तो ते ।

वोच्छिज्जति, अतो तददठा गच्छेज्ज । एवं दंसणपभावगाण पि अट्ठा

गच्छे । चरित्तदठा-तत्थ सेते चरित्तं ण सुज्झइ इत्थीदोसेहिं एसणा-

दोलेहिं वा, अतो वासायु अण्णं सेतं गच्छे। "वीडुंभण"ति-जीयो
सरीरातो सरीरं वा जीवातो वीडुं पृथग्भूतं, आचार्यो मृतश्चत्यर्थः,
तस्मिन् मते गच्छे अण्णो आयरिओ णत्थि अतो अण्णगणं गच्छति ।अह
उत्तिमदठं कोइ पडिवज्जिउक्कामो तस्स विसोहिकरणदत्ताए - का
गच्छिज्जा। एतदेव पेसणं। अहवा - आयरिएण अण्णतरे उप्पइयकारणे ति
पेसितो, जहा अज्जरक्सयसामिणा गोदत्तामाहिलो ॥५२१॥ उक्त्त-
विशेषज्ञापनार्थं पुनरुच्यते --

भा. २११८ -- आऊ तेऊ वाऊ, दुब्बलसंकामिते व ओमाणे।

पाणाइ सप्प छुंभू, उदठण तह थंडिलस्ससती ॥५२२॥

आउक्काएण वसही प्लाविता, थंडिलाणि वा गामो वाहडो,
अगणिककाएण वा वसही दड्ढा गामो वा, वातेण वा वसही भग्गा,
"दुब्बल"ति-वासेण तस्मिन्भाणा दुब्बला वसही जाता, सा पडिउक्काभा,
"संकामित"ति- सो गामो अण्णस्स पडिणीयस्स विण्णो, अहवा ते
वत्थव्वा अण्णत्थ संकामितया तस्मिन् य गामे अण्णे आवसिता, "ओमाणे"
ति -इंदमहादिएसु तत्थ पंडरंगादतो आगता, तेहिंओमाणं जातं,

या उब्भिजवीयसावएहिं य वसही संसत्ता, आवसित्तातो मक्कोडगउवड-
मादी ददठव्वा, सप्पो वा वसहीए दिठतो, अणुअरिउंभूहिं वा
वसही संसत्ता, गामो वा उदिठतो, विवारभूमिणिहियस्स वा -
असइ ॥५२२॥ एवमादि होज्ज वाधाएतेति ताहे इमं विहिपुटवं वेव तौ
करंति --

भा. ३११९ -- मूलगामे तिण्णि उ, पडिवसभेडु वि य तिण्णि वसहीओ। य
ठायंते पडिलेहा, विवारवाघायमातदत्ता ॥५२३॥ ता/हे

मूलगामो जत्थ साधवो तिता तस्मिन् गामे तिण्णि वसहीओ
गिणहंति, भिक्खायरियमादि पडिवसभा भणंति, तेसु वि पतेयं उगा/×
तिण्णि तिण्णि वसहीओ पडिलेहंति। स्यात्-किमर्थे ? जति मूल-
गामे विवारभूमीए वसहीए वा वाघातो भवति तो तेसु पडि-
वसभेसु ठायंतीत्यर्थः। ॥५२३॥ आउक्कायादि वाघाते उप्पण्णे इमा
जयणविधी --

भा. ३१२० -- उदगागणिवातादिषु, अण्णस्ससती य थंभुधवणा।

संकामितस्मिन् भयणा, उदठण थंडिल्ल अण्णत्थ ॥५२४॥

उदगेण अगणीए वातेण अहिणा वा वसहीए वाघाते उप्पण्णे ×
अण्णवसहीए ठायंति। अस्ति अण्णवसहीए विज्जाए उदगाविद्या
थंभिज्जंति, उदवणं पाषा विज्जाए सप्पो अन्यत्र नीयतेत्यर्थः, उद्गाज्ज
संकासणे भयणा-जति भद्दगे गामसामी लोगो वा तो अचंति, पै दि
पंतेसु गच्छंति, उदिठते गामे थंडिलस्स असतीए अण्णं गांथं गच्छंति।
॥५२४॥ ओमाणे इमा जयणा --

भा. ३१२१ -- इंदमहादीसु समा-गएसु परतित्थिएसु य जतंति।

पडिवसभेसु ससेते, दुब्बलसेज्जायए धूणं ॥५२५॥

इंदमहादिएसु समागतेसु बहूसु परतित्थिएसु ससेते पडिवसभेसु
जतंति अंतरपल्लीसु य, तेसु वि असंवरंता गच्छंति। दुब्बलसेज्जाए
पुण धूणं दलयंति, जं वा दुब्बलं तं करंति ॥५२५॥ वसतिपमज्जणे
इमो विधी --

भा.३१२२ -- दोष्णि उ पमज्जणाथो, उडुम्मि वासासु तत्तियमज्जण्ये ।
 वसहि बहुसो पमज्जति, अतिसंघट्टं तहिं गच्छे ॥५२६॥ एणा
 अंसंसा वि उडुवद्धे वो वारा वसही पमज्जिज्जति, पुब्बण्हे
 अवरण्हे य । वासासु तिप्पि वारा, सा य मज्जण्हे तस्य वारा
 भवति । उडुवद्धे वासासु वा दुंयुमाविण्हिं पाण्येहिं संसे जहाभिहिय-
 प्पमाणातो अहरितपमज्जणाए बहुसो वि पमज्जिज्जति । अतिसंघट्टण्ये
 वा पाणिणं अण्णं गामं गच्छे ॥५२६॥

भा.३१२३ -- एण्हिं कारण्येहिं, एग-दुसंतरतिगंतरं वा वि ।
 संकममाणो सेत्ते, पुटठो वि जातो णऽतिक्कमति ॥५२७॥
 एवमादिकारण्येहिं एगगामंतरं दुग्गामंतरं तिग्गामंतरं बहुगामंतरं
 अण्णं वा संकमतो अण्णं सेत्ते पुटठो वि दोसेहिं "जतो" - यत्नेन आसां -
 मेरं च नातिक्रामतीत्यर्थः । अहया "जतो" ति-यतो नातिक्रमति ततः
 गच्छतीत्यर्थः ॥५२७॥ पंथं पडुच्च इमा जयणा --

भा.३१२४ -- उत्तणसावयाणि य, गंभीराणि य जलाणि वज्जेता ।
 तलियारहिता विवसं, अम्भासतरे च जे सेते ॥५२८॥ च
 उद्धत्तणा उत्तणा-दीर्घा तिणा जम्मि पंथे तेण ण गच्छे, सीह-
 वग्धाविण्हिं ससावयाणि य तणाणि तज्जम्मि पंथे, अहमा मगराविण्हिं x
 ससावगा जला जम्मि पंथे, गंभीरा अथावा जला जम्मि पंथे, एते
 पंथे वज्जेतो गच्छति । तलिया रहिया- अणुवहणा, तं पि विवसतो वज्जेता
 गच्छति न रात्रौ जं च अम्भासतरं सेत्तं तं गच्छति ॥५२८॥ सूजं --

सूत्रम् - ४२ -- जे भिक्खु अपज्जोसवणाए पज्जोसवेति पज्जोसवेतं वा सातिज्जति ॥
 ॥१०-४२॥

सूत्रम् - ४३ -- जे भिक्खु पज्जोसवणाए ण पज्जोसवेइ ण पज्जोसवेतं वा साति-
 ज्जति ॥१०-४३॥

वो सुत्ता जुगवं दच्छंति । इमो सुत्तथो --

भा.३१२५ -- पज्जोसवणाकाले, पसे जे भिक्खु णोसविज्जहि । ज्जा,
 अपत्तमतीते वा, सो पायति आणमादीणि ॥५२९॥
 जे भिक्खु पज्जोसवणाकाले पसे ष पज्जोसवति । अपज्जोसवणाए

त्ति अपत्ते समतीते वा जो पज्जोसवति तस्य आणादिया दोसा -
 चउगुरु पच्छित्तं ॥५२९॥ एत सुत्तथो । इमा णिज्जुत्ति

भा.३१२६ -- पज्जोसवणाए अद्वरं इ होति उ इमाइ गोण्पाइ ।
 परियायवत्थदपा, पज्जोसवणा व पागसिता ॥५३०॥ ति

भा.३१२७ -- परिवसणा पज्जुसणा, पज्जोसवणा य वासणा हो य । से
 पढमसपोसरणं ति य, उवया ऐट्ठो गगडेगट्ठा ॥५३१॥
 "पज्जोसवण" ति एतेसिं वसरणि इमाणि एगदितताणि -

अजा गोण्णमाणि अट्ठ भवंति । तं जहा - परिव्यागवत्थणा, पज्जोसवणा
 पज्जसवणा य परिवसणा, पज्जुसणा, वासावासे, पढमसपोसरणं, ठवण -
 जेट्ठो गगडे ति, एते एगदितता ॥

एतेसिं इमो अत्थो - अज्जा पज्जोसवणादियसे पठ्यज्जा-
 परिव्यागो व्यपदिश्यते - व्यपस्थाप्यते "संता एतिया वरिसा संख्या

अ त मम उवट्ठा विरुत्तं ति, तच्छा परिव्यागवत्थवणा भणति । जम्हा अ

जम्हा उदुवद्धिया दव्वसेत्तकालमावा पज्जावा, एत्थ परि-समंता ओसविज्जंति-परित्यजन्तीत्यर्थः, अण्णे य दव्वारदिया वरिसकाल- सा पायोग्गा थेसुं आयरिज्जंति तम्हा पज्जोसवणा भण्णति। "पागय" त्ति-सब्वलोगपण्डिण पागतभिधाणेण पज्जोसवणा भण्णति। जम्हा एग- सेत्ते वत्तांरि मासा परिवसंतीति तम्हा परिवसणा भण्णति। उदु-

अ

वद्धिया वाससमीवातो जम्हा पगरिसेण ओसंति सब्बदिशासु परि- उ माणपरिच्छिन्नं तम्हा पज्जुस्सणा भण्णति। पज्जोसवणा इति गतार्थः। स्य वर्ष इति वर्षाकालः, तस्मिन् वासः वासवातः। प्रथमं-आयं वहु- सा ण समवातो-समोसरणं, ते य दो समोसरणा-एणं वासासु वितियं उदुवद्धे, जतो पज्जोसवणातो वरिसं आठप्पति अतो पढमं समोसरणं भण्णति। वासकप्पातो जम्हा अण्णा वासकप्पमेरा ठविज्जंति तम्हा ठवणा भण्णति। जम्हा उदुवद्धे एक्कं मासं सेत्तोग्गहो भवति वासा-

उदुवद्धिय

वासासु इत्तांरि मासा तम्हा उदुवद्धि-वाओ वासे उग्गहो जेटतो भवति। एषां व्यंज्जेतो नानात्वं न त्वर्थतः। ५३०-३॥ एतेसिं - एगट्ठियाणं एणं ठवणापदं परिगृह्यते तस्मिन् णिक्खिते सव्वे णिक्खिता भवन्ति --

५/निक्खिते कज्जति

भा.३३२८ -- ठवणाए णिक्खेवो, ठक्को दव्वं च दव्वपिक्खेवो । ओ सेत्तं तु जम्मि सेत्ते, काले कालो जहिं जो उ ॥५३२॥

ठवणाए ठव्विहो णिक्खेवो तं जहा - णामट्ठवणा ठवणठवणा दव्वठवणा सेत्तठवणा कालठवणा भावठवणा । णामठवणठवणातो गयाओ। दव्वठवणा दुविधा -- आगमतो णो आगमतो य। आगमतो जाणए अणुवत्ते। णो आगमतो तिविधा - तं जहा जाणसरीरट्ठवणा भवियसरीरट्ठवणा जाणगसरीरभवियसरीरवत्तिरित्ता । वत्तिरित्ता दव्वठवणा इमा --

भा.३३२९ -- ओद्वेइयादीयाणं, भादाणं जाँ जहिं भवे ठवणा ।

भावेण जेण य पुपो, ठवेज्ज ते भावठवणा तु ॥५३३॥ ठव्विज्जेते "दव्वं च दव्वपिक्खेवो" दव्वं परिभायेन स्थाप्यमानं दव्व- ट्ठवणा भण्णति, वसद्धोऽपुकरिसणं, किं अपुकरिसपति ? भण्यते - इमं दव्वं वा णिक्खिप्पमाणं, दव्वस्स वा जो निक्खेवो सा ठवणा भण्णति । अत्येमा ठयाख्या --

भा.३३३० -- सामित्ते करणम्मि य अहिकरणे वेव होंति उब्भेया ।

अ एगत्तपुहुत्तेहिं, दव्वे सेत्तं य भावे य ॥५३४॥ तउर्ध्व सामित्ते पडिडसभगामस्स अंतरपल्लियाए य, [करणे]सेत्तेण - एगत्तपुहुत्तिं दव्वस्स ठवणा दव्वणा वा ठवणा दव्वत्तवणा । तत्थ दव्वस्स ठवणा जहा - कोइ लाहू एगसंधाराणिग्गहणं ख्वेति - गृण्हातीत्यर्थः । दव्वणा ठवणा जत्तु-संधारगतिगपुडो आरग्गहणा- भिग्गहणं आत्मनि तदेति । करणे जहा दव्वेण ठवणा दव्वेहिं वा ठवणा । तत्थ दव्वेण एगेण आयंयिलदव्वेण चारुम्मासं जावेति । दव्वेहिं कूरकुसणिहिं वा चारुम्मासं जावेति । अहवा उदु मासेसु एक्कं आयंयिलं पारेत्ता सेसकालं अभत्तट्ठं करेति, एवमात्मानं स्थापयतीत्यर्थः । दव्वेहिं दोहिं आयंयिलेहिं चारुम्मासं जावेति । अधिकरणे दव्वे ठवणा दव्वेण

फलप

गा. ५३२

गा. ५३२

दी

१. णमेवाए गंतु पडियतए
पुहते कारणे दुआरी
अहजोयणे.

वा ठवणा । तत्थ दब्बे जहा एगंगिए फलहिए मए सुवियव्वं, दब्बेसु ति
अणेगंगिए संधारए मए सुवियव्वंति एवं छब्भेदा । एगत्तपुहत्तेहिं दब्बे
भणित्ता । इदाणिं सेत्तठवणा - "सैत्तं तु जम्मि सेत्ते" ति । क्षेत्रं यत् परि-
भोगेन परित्यागेन वा स्थाप्यते, जम्मि वा सेत्ते ठवणा ठद्विज्जति
सा सेत्तठवणा । सा य सामित्तकरणअधिकरणेहिं एगत्तपुहत्तेहिं छब्भेया
माणियव्वत्ता । इयाणिं कालठवणा - "काले कालो जहिं जो उ" ति ।
काले कालो एतेसु जहासंखं इमे पदा - "जहिं जो उ", काले जहिं -
ठवणा ठद्विज्जति, कालो वा जो उ ठद्विज्जति सा कालठवणा ।
अह इति कालो । तत्थ वि सामित्तकरणअधिकरणेहिं एगत्तपुहत्तेहिं -
छब्भेया भवंति । भावे, छब्भेया । सामित्ते सेत्तस्स एगगामस्स परिभोगो, वि
सेत्ताणं सिमातीणं-सूलगामस्स पडिवसभगामस्स अंतरपल्लियाए य ।
करणे सेत्तेण एगत्ते पुहत्तेण एत्थ य किं चि संभवति । अधिकरणे एगत्तं
परं अहजोयं गंतुं पडियतए । कालस्स ठवणा उदुव्वे जा मेरा सा -
वज्जिज्जति - स्थाप्यतेत्यर्थः । कालाणं चउण्हं मासाणं ठवणा ठद्वि-
ज्जति, आचरणत्वेनेत्यर्थः । कालेण आसाढपुण्णिमाकालेणं ठायंति ।
कालेहिं वहुहिं पंचाहेहिं गतेहिं ठायंति । कालम्मि पाउसे ठायंति ।
कालेसु कारणे आसाढपुण्णिमातो सवीसहमासदिवसेसु गतेसु ठायंति, रात
यि भावस्सोदतियस्स ठवणा, भावाणं कोहमाणमायालोभातीणं
अहवा णाणमादीपंगहणं, अहवा खाइयं भावं संकामंतस्स सेसाणं भावाणं क
परिवज्जणं भवति । भावेण पिज्जरट्ठताए एगसेत्ते ठायंति णो अहंति
भावेहिं संगहउवग्गहपिज्जरणिमित्तं वा णो अहंति । भावम्मि खयोवस-
मिए खत्तिए वा ठवणा भवति । भावेसु णत्थि ठवणा । अहवा सओ-
वसमिए भावे सुहातो भावातो सुहातरं भावं संकामंतस्स भावेसु ठवणा
भवति । एवं दब्बातिठवणा समासेण भणित्ता । इयाणिं एते वेव वित्था-
रेण भणीहामि । तत्थ पढमं कालठवणं भणामि । किं कारणं ? जेण एयं
सुत्तं कालठवणाए गत्तं । एत्थ भणति -- एण

मा. ३१३१

-- कालो समयादीयो, पगयं कालम्मि तं परोवेस्सं ।

पिक्खमणे य पवेसे, पाउससरए य वोच्छामि ॥ ५३५ ॥

कलनं कालः, कलिज्जतीति वा कालः, कालसमूहो वा कालः, कला
सो य समयादी, समयो पटटसाडियाकाडणा विदठ्ठतेणं सुत्ताएसेणं - प्पा/ण
परोवेयव्वो, आतिग्गहणांतो आवलिया मुहत्तो पक्खो मासो उदु
अयणं संवच्छरो जुगं एवमाइ एत्थ जु "पगयं" ति - अधिकार समये- जेण
सिद्धंते तमहं परोवेस्सं । उदुवद्धियमासकप्पसेत्तातो पाउसे पिक्खमणं - चत्तारिम
वासासेत्ते य पाउसे वेव पवेसं वोच्छं । वासासेत्तातो सरए पिक्खमणं
उदुवद्धियसेत्ते, पवेसं सरए वेव वोच्छामि । अहवा सरए पिग्गमणं पाउसे पवेसं
वोच्छामीत्यर्थः ॥ ५३५ ॥

अय

मा. ३१३२

-- ऊणातिरित्तमासे, अट्ठविहरिऊण गिम्हहेमंते ।

एगाहं पंचाहं; मासं च जहा समाहीए ॥ ५३६ ॥

चत्तारि हेमंतिया मासा, चत्तारि गिम्हया मासा, एते
अट्ठ ऊणातिरित्ता वा विहरित्ता । कहां विहरित्ता ? भणति -

पडिमापडिवण्णाणं एगाहो । अहालंदियाणं पंचाहो । जिणकप्पियाप
सुद्धपरिहारियाण थेराण य मासो । जस्स जहा पापदंसणवरित्तमाहो
भवति सो तहा विहरित्ता वासासेत्तं उवेति ॥५३६॥ कहं पुण ऊणा-
तिरित्ता वा उडुवद्धिया मासा भवन्ति ? तत्थ ऊणा --

भा.३१३३ -- काऊण मासकप्पं, तत्थेव उवागयाण ऊणा उ ।

चिक्खल्लवासरोहे-ण वा वितीए ठित्ता पूर्णं ॥५३७॥

जत्थ सेत्ते आसाढमासकप्पो कतो तत्थेव सेत्ते वासावासतेण
उवगया, एवं ऊणा अट्ठ मासा । आसाढमासे अनिगच्छतां सप्त -
विहरणकाला भवन्तीत्यर्थः । अथवा इमेहिं पगारेहिं ऊणा अट्ठ मासा
हवेज्ज-सचिक्खल्ला पंधां, वासं वा अज्ज वि षोवरमते, णयरं वा -
रोहितं, बाहिं वा असिवादि कारणा, तेण मग्गसिरे सव्वं ठिवा, रं
अतो पोसादिया आसाढता सत्त विरहणकाला भवन्ति ॥५३७॥

इयाणिं जहा अतिरित्ता अट्ठ मासा विहारो तहा भण्णति -

भा.३१३४ -- वासासेत्तुं, अट्ठाणादीसु पत्तमहिगा तु । दिस्सु च

साधगवाघातेण च, अप्पडिकमित्तं जति वयंति ॥५३८॥

आसाढे सुद्धवासावासपाउग्गं सेत्तं मग्गंतेहिं ण लद्धं ताव जाव
आसाढचारम्मासातो परतो सवीसतिराते मासे अतिक्कंते लद्धं,
ताहे भद्धया ज्जोणहस्स पंचमीए पज्जोसवन्ति, एवं णवमासा सवीसति-
राता विहरणकालो विट्ठो, एवं अतिरित्ता अट्ठ मासा । अहवा
साहू अट्ठाणपडिवण्णा सत्थवसेण आसाढचारम्मासातो परेण पंचाहेण
वा दसाहेण वा पक्खेण वा जाव वीसतिराते वा मासे वासासेत्तं
पत्ताणं अतिरित्ता अट्ठ मासा विहारो भवति । अहवा वास*वाघाए
अषावुट्ठीए आसोए कतिए णिग्गयाण अट्ठ अतिरित्ता भवन्ति -
दसहिवाघाते वा कत्तियचारम्मासिय आरतो वेव णिग्गया, अहवा
आयरियाणं कत्तियपोण्णिमाए परतो वा साहगं पक्खंते ण भवति,
अण्णं वा रोहगाविकं वि, एस वाघायं जाणिऊण कत्तियचारम्मासियं
अपडिक्कमित्तं जया वयंति तता अतिरित्ता अट्ठ मासा भवन्ति ॥५३८॥

^sभा.५३६

"एगाहं पंचाहं मासं च जहा समाहीए" अस्य व्याख्या --

भा.३१३५ -- पडिमापडिवण्णाणं, एगाहो पंच होतःहालंदो । ये

जिणसुद्धाणं मासो, चिक्कारणतो य थेराणं ॥५३९॥

"जिण"ति - जिणकप्पिया । "सुद्धाणं"ति - सुद्धपरिहारियाणं
एतेसिं मासकप्पविहारो । णिक्कावाये - कारणाभावे ॥५३९॥ वाघाते
पुण थेरकप्पिया ऊणं अतिरित्तं वा मासं अचंठंति --

भा.३१३६ -- ऊणातिरित्तमासा, एवं थेराण अट्ठ णायव्वा ।

अट्ठवि

इयेसु अट्ठ रियित्तुं, णियमा चत्तारि अचंठंति ॥५४०॥

एवं ऊणातिरित्ता थेराणं अट्ठ मासा णायव्वा । इतरे णाम

अ पडिमापडिवण्णा आहालंदिया विसुद्धपरिहारिया जिणकप्पिया य
जे जहाविहारेण अट्ठ रीइत्तुं वासावसित्ता चउरो मासा सव्वे णियमा
अचंठंति ॥५४०॥ वासावासे कम्मि सेत्ते कम्मि काले पविसियव्वं अतो
भण्णति --

भा.३१३७ -- आसाढपुण्णिमाए, वासावासासु होइ णायव्वं ।

मग्गसिरव्वलदसमी तो जाव एक्कम्मि सेत्तम्मि । ५४०॥

"ठायळ्वं"ति- उस्सग्गेण पज्जोसुदेयळ्वं, अहवा प्रयेष्टळ्वं, तम्मि पविट्ठा उस्सग्गेण कत्तिपुण्णिमं जाव अचंति। अववादेण मग्गसिर- वहुलदसमी जाव ताव तम्मि एग्गेते अचंति। दसरायग्गहणातो अववातो वंसितो- अण्णे वि दो दसरातो अचंजेज्जा। अववातेप मार्गसिरमासं तत्रैवास्तेत्यर्थः। ५४१॥ क्वं पुण वासापाउग्गं सेतं पविसंति ? इमेण विहिणा --

भा.३१३८ -- वाहित्थिया वसभेहिं, सेतं गाहेचु वासपाउग्गं।

कप्पं कहेचु ठवणा, सावणवहुलस्स पंचाहे ॥५४१॥

वाहित्थिय त्ति जत्थ आसाढमासकप्पो कतो अण्णत्थ वा - आसत्थे त्तिता वाससामायारिसेतं वसभेहिं गाहेति - भावयंतीत्यर्थः। ५४१ आसाढपुण्णिमाए पविट्ठा, पडिवयाओ आरब्ध पंचविधा संधारग तणहगलच्छारमल्लादीयं गेणंति। तम्मि चैव पणग-रातीए पज्जोसव- णाकप्पं कहेति, ताहे सावणवहुलपंचमीए वासकालसामायारिं ठवेति। ॥५४२॥

भा.३१३९ -- एत्थ उ अणभिग्गहियं, वीसति राइं सवीसतिं मासं। ति तेण परमभिग्गहियं, गिहिणातं कत्तिओ जाव ॥५४३॥

"एत्थं"ति-एत्थ आसाढपुण्णिमाए सावणवहुलपंचमीए वास-

१ अणुण हिया पज्जोसविए वि अप्पणो अणभिग्गहियं। अहवा जति गिहत्था पुच्छंति - "अज्जो तुळ्मे एत्थ वरिसाकालं ठिया", एवं पुच्छिणहिं "अणभिग्गहियं"ति-संदिग्धं वक्तव्यं, इह अन्यत्र वाद्यापि निश्चयो न भवतीत्यर्थः। एवं संदिग्धं कियत्कालं वक्तव्यं ? उच्यते - वीसति- रायं, वीसतिमासं। जति अभिवद्ध्यवरिसं तो वीसतिरातं जाव अणभिग्गहियं। अह चंदवरिसं तो सवीसतिरायं मासं जाव अणभि- ग्गहियं भवति। "तेणं"ति - तत्कालात् परतः अप्पणो, अभिरात्रु- ख्येन गृहीतं अभिगृहीतं, इह व्यवस्थितिः इति, गिहीण य पुच्छ ताण कहेति = "इह ठितामो वरिसाकालं"ति ॥५४३॥ किं पुण - कारणं वीसतिराते सवीसतिराते वा मासे वागते अप्पणो अभिग्गहि- यं गिहिणा तं वा कहेति आरतो ण कहेति ? उच्यते -- १३॥

भा.३१४० -- असिवाइकारणेहिं, अहव न वासं न सुट्ठ आरद्धं।

अहिवाइड्यम्मि वीसा, इयरेखु सवीसतीमासो ॥५४४॥

कयाइ असिवं भवे, आदिग्गहणातो रायडुट्ठदठ्ठाइ, वा सावासं ण सुट्ठ आरद्धं वासिद्धं, एवमादीहिं कारणेहिं जइ अचंति तो आणात्तिता दोसा। अह गच्छंति तो गिहत्था भणंति - एते सव्वण्णुपुत्तगा ण किं वि जाणंति, मुसावायं च भासंति, "ठितामो" त्ति भणित्ता जेप णिग्गता लोगो वा भजेज्ज -- साहू एत्थं वरिसा- रत्तं ठिता अवस्सं वासं भविस्सति, ततो धणं विक्किमांति। णाति लोगो धरातीणि छादेति, हलादिकम्माणि वा संठवेति। अभिग्ग- हिते गिहिणाते य आरतो कए जम्हा एवमादिया अधिकरणदोसा तम्हा अभिवद्ध्यवरिसे वीसतिराते गते गिहिणातं करेति, तिद्ध चंदवरिसे सवीसतिराते मासे गते गिहिणातं करेति। जत्थ अधिकमासो गो पडति वरिसे तं अभिवद्ध्यवरिसं भणति। जत्थ ण पडति तं चंदवरिसं। सो य अधिमासगो जुगस्स अंते मज्जे वा भवति। जति

अंते तो पियमा दोआसाढा भवंति। अह मज्जे तो दो पोसा।
सीसो पुच्छति -- "कम्हा अभिवड्ढियवरिसे वीसतिरात्तं चंदवरिसे ला
सवीसतिमासो ?" उच्यते - जम्हा अभिवड्ढियवरिसे गिम्हे
चेव सो मासो अतिक्कंतो तम्हा वीसदिणा अणभिग्गहियं तु कीरति, x
इयरेसु तीसु चंदवरिसेसु सवीसतिमासा इत्यर्थः ॥ ५४४॥

भा. ३१४१ -- एत्थ उ पणं पणं, कारणियं जाव सवीसतिमासो।

सुद्धदसमीठियाण व, आसाढी पुण्णिमोसवणा ॥ ५४५॥

एत्थ उ आसाढे पुण्णिमाए ठिया डगलावीयं गेण्हंति, पज्जो-
सवणकप्पं च कहंति पंचदिणा, ततो सावणवद्दलपंचमीए पज्जोसवेंति।
सेत्ताभाये कारणे पणगे संसुद्धे दसमीए पज्जोसवेंति, एवं पणरसीए।
एवं पणवद्दही ताव कज्जति जाव सवीसतिमासो पुण्णो सो य
सवीसतिमासो भव्वयसुद्धपंचमीए युज्जति। अह आसाढसुद्धदसमीए - पु
वासासेत्तं पविट्ठा, अहवा जत्थ आसाढभासकप्पो कओ तं वासप्पा=
उग्गं सेत्तं अण्णं च णत्थि वासपाउग्गं ताहे तत्थेव पज्जोसवेंति। वासं
च गाढं अनुवरयं आढत्तं, ताहे तत्थेव पज्जोसवेंति। एक्कारसीओ - स्र्वे
दिशं आढवेत्तुं डगलावीत्तं गेण्हंति, पज्जोसवणाकप्पं कहंति ताहे आसाढ-
पुण्णिमाए पज्जोसवेंति। एस उस्सग्गो। सेसकालं पज्जोसवेंताणं अववातो।
अववाते वि सवीसतिरातमासातो परेण अतिक्कमेरं ण वट्टति। सवी-
सतिराते मासे पुण्णे जति वाससेत्तं ण लब्भति तो सव्वहेट्ठा वि -
पज्जोसवेयव्वं। तं च पुण्णिमाए पंचमीए दसमीए एवमादिपव्वेसु -
पज्जोसवेयव्वं णो अपव्वेसु। सीसो पुच्छति "इयापि कं चरुत्थीए -
अपव्वे पज्जोसविज्जति ?" आयरिओ भणति - "कारणिया चरुत्थी
अज्जकालगायरिण पवत्तिया। कं ? भणते कारणं - कालगायरिओ
विहरंतो उज्जेपिं गतो। तत्थ वासावासं ठिओ। तत्थ णगरीए
वलमित्तो राया। तस्स कणिट्ठो भाया भाणुमित्तो जुवराया। तेसिं
भणिणी भाणुसिरी णाम। त्तिसे पुत्तो वलभाणू णाम। सो पणित्तम-
द्विणीययाए साहू पज्जुवासति। आयरिएहिं से धम्मो कहितो -
पडिबुद्धो पव्वाविओ य। तेहि य वलमित्तभाणुमित्तेहिं रुट्ठेहिं काल-
गज्जो पज्जोसविते पिण्वियसतो कतो। केति आयरिया भणति जहा-
वलमित्तभाणुमिता कालगायरियाणं भाणिणज्जाभवन्ति। "माउलो"
त्ति कांरं महंतं आयरं करंति, अब्बुट्ठायादियं। तं च पुरोहिस्स
अप्पत्तियं, भणाति य-एस सुद्धपासंडो, वेत्तादिवाहिरो, रण्णो - या
अग्गंतो पुणो पुणो उल्लावेंतो आयरिण णिप्पिट्ठप्पसिणवागणो
कतो। ताहे सो पुरोहितो आयरियस्स पडुट्ठो रायाणं अनुलोमेहिं
विप्परिणामेति। एते रिसितो माहापुभावा, एते जेण पहेणं गच्छंति म
तेण पहेणं जति रण्णो जणो गच्छति पत्तापि वा अवक्कमइ तो असियं दा
भवति, तम्हा विसज्जेहि, ताहे विसज्जिता। अण्णे भणति रण्णा =
उवाएण विसज्जिता। कं सव्वम्मि णगरे किल रण्णा ओसणा -
कराविता, ताहे से णिग्गता। एवमादिवाण कारणण अणपतमेण
णिग्गता विहरंता पतिट्ठाणं अग्गतेण पटिठ्ठा, पतिट्ठाणसमणसंघस्स
य अज्जकालेगेहिं संविट्ठं - जावाहं आगच्छामि ताव तुब्भेहिं णो च
पज्जोसवियव्वं। तत्थ य सायवाहणो राया सावतो, सो य कालग-

युगप्रधानप्रवर्तिता
सर्वसंमता
यत्तुर्थी

१ राजपुत्रत्वात्

ज्जं एतं सोऽं पिग्गतो अभिभूतो समणसंघो य, महाविभूरे पविट्ठो
कालंगज्जो। पविट्ठेहिं य भणियं -- "भद्वयसुद्धपंचमीए पज्जोसदिज्जति",

अ समणसंघे पडिवणं। ताहे रण्णा भणियं - तद्विवसं मम लोगाणुवतीए
हि इवो अणुजाएयव्वो होहीति, साहूवेतिते पज्जुवासेस्सं, तो छट्ठीए छु। न
पज्जोसव्वा कज्जउ। आयरिएहिं भणियं न वट्ठइ अतिकामेउं। ताहे
रण्णा भणियं - अणागयं चउत्थीए पज्जोसदिज्जति। आयरिएण -

१ युगप्रधानैः

पुत्र्यैकारिणिक
तिता सर्वसाधुभिरु
ता निषीध चूर्णिकारं
यावत्

भणियं एवं भवउ। ताहे चउत्थीए पज्जोसवियं। एवं जुगप्पहाणेहिं -
चउत्थी कारणे पवत्तिता। सच्चैवाणुमता सच्चैसाधूणं। रण्णा अतेपुरियाओ
भणित्ता - तुब्भे अमावासाए उववासं काउं पडिवयाए सच्चैसज्जमोज्ज- पदा
विहीहिं साधू उत्तरपारणए पडिलोभेत्ता पारेह, पज्जोवसणाए - सच्च
अदत्तं ति काउं पडिवयाए उत्तरपारणयं भवति, तं च सच्चैल्लोणेण वि
कयं, ततो पभित्ति मरहट्ठविसए "समणसूय"ति छणो पवतो ॥५४५॥

इयाणि पंचगपरिहाणिमधिकृत्य कालावग्रहोच्यते --

भा.३१४२ -- इय सत्तरी जहण्णा, असीति नउती दसुत्तरसयं च।

जति वासति मग्गसिरे, दसरायं तिम्मि उदकोसा ॥५४६॥

भा.३१४३ -- पण्णासा पडिज्जति, चउण्ह मासाण मज्झओ।

ततो उ सत्तरी होइ, जहण्णो वासवग्गहो ॥५४७॥

इय इति उपप्रवर्त्तने, जे आसाढचारम्मासिआतो सवीसतिमासे

गुते पज्जोसव्वेति तेसिं सत्तरि दिवसा जहण्णो वासकालोग्गहो भवति।

कहं सत्तरी? उच्यते - चउण्हं मासाणं वीसुत्तरं दिवससयं भवति, -
सवीसतिमासो पण्णासं दिवसा, ते वीसुत्तरसयमज्जाओ सोहिया,
सेसा सत्तरी। जे भद्वयवहुलदसमीए पज्जोसव्वेति तेसिं असीतिदिवसा
मज्झमो वासकालोग्गहो भवति। जे सावणपुण्णिमाए पज्जोसव्वेति
तेसिं णउतिं चेव दिवसा, मज्झमो चेव वासकालोग्गहो भवति। जे -
सायणवहुलदसमीए पज्जोसव्वेति तेसिं दसुत्तरं दिवससयं मज्झमो चेव
वासकालोग्गहो भवति। जे आसाढपुण्णिमाए पज्जोसव्वेति तेसिं -
वीसुत्तरं दिवससयं जेदठो वासुग्गहो भवति। सेसंतरेसु दिवसपमाणं - आलो। वि
वत्तव्वं। एवमादिपगारेहिं वरिसारत्तं एगसेसे अच्छिता कत्तियचार- कारणेहिं
म्मासियपडिवयाए अवस्स पिग्गंतव्वं। अह मग्गसिरमासे वासति -
चिक्खल्लजलाउला पंधा तो अववातेण एक्कं उदकोसेणं तिण्णि वा -
दस राया जाव तम्मि सेसे अच्छंति, मार्गसिरपौर्णमासीयादेत्यर्थः।
मग्गसिरपुण्णिमाए जं परतो जति वि सच्चैस्सल्ला पंधा, वासं वा ×
गाढं - अणुवरयं वासति जति विप्लवतेहिं तहावि अवस्सं पिग्गंतव्वं।
अह न पिग्गच्छंति तो चउगुग्गा। एवं पंचमासितो जेदठोग्गहो जातो। रुग्गा
॥५४६॥५४७॥

भा.३१४४ -- काउण मासकप्पं, तत्थेव ठियाथ तीतमग्गसिरे।

सालंवणाण छम्मासिओ उ जेदठोग्गहो भणितो ॥५४८॥

अ जम्मि सेसे कतो आसाढमासकप्पो, तं च वासावासपाउग्गं
सेत्तं, अण्णम्मि अल्ले वासपाउग्गे सेसे जत्थ आसाढमासकप्पो कतो
तत्थेव वासावासं ठिता, तीसे वासावासे चिक्खल्लाइएहिं कारणेहिं
तत्थेव मग्गसिरं ठिता, एवं सालंवणाण करणे अववातेण छम्मासितो

जेदुठोग्गहो भवतीत्यर्थः ॥५४८॥

मा. ३१४५ -- जइ अत्थि पयविहारो, चउपाडिवयम्मि होइ णिग्गमणं ।

अहवा वि अणितस्स, आरोवणा पुठवनिद्धिता ॥५४९॥

वासासेत्ते णिव्विग्गेण चउरो मासा अच्चित्तं कत्तिवचाउम्मासं पडिष्कमिउं मग्गसिरवहुलपडिष्कयाए णिग्गंतव्वं । एस वेव चउपाडिवओ । चउपाडिवए अणितानं चउलहुगा पच्चित्तं; अहवा अणितान - अविसंभातो एसेव चउलहु सवित्तारो जहा पुठ्वं वण्णितो णितीयदुते संमोग्गसुते वा तथा वायव्वो ॥५४९॥ चउपाडिवए अप्पत्ते अतिक्कंते वत्त ता वा णिते कारणे णिद्धोसा । तत्थ अप्पत्ते इमे कारणा --

मा. ३१४६ -- राया कुंघ्रु सप्पे, अगणिल्लाणे य थंडिलस्स सती ।

एएहिं कारणेहिं, अप्पत्ते होइ णिग्गमणं ॥५५०॥

रायापडुदठो, सप्पो वा वसहिं पविदठो, कुंघ्रुहिं वा वसही संसत्ता, अगणीणा वा वसही वड्ढा, गिलाणस्स पडिचरणदठा, गिलाण-अवा स्स वा ओसहेहेउं, थंडिलस्स वा असतीते, एतेहिं कारणेहिं अप्पत्ते चउपाडिवए णिग्गमणं भवति ॥५५०॥

अहवा इमे कारणा --

मा. ३१४७ -- काइयभूमि संथा-रए य संसत्त दुल्लभे भिक्खे ।

एएहिं कारणेहिं, अप्पत्ते होति णिग्गमणं ॥५५१॥

काइयभूमि संसत्ता संथारगा वा संसत्ता दुल्लभं वा भिक्खं जातं, आयपरसमुत्थेहिं वा दोसेहिं मोहोदओ जाओ, असिं वा उप्पज्जं, एतेहिं कारणेहिं अप्पत्ते णिग्गमणं भवति ॥५५१॥ गग

चउपाडिवए अइक्कंते णिग्गमो इमेहिं कारणेहिं --

मा. ३१४८ -- वासं चउवरमती, पंथा वा दुग्गमा सच्चिक्खल्ला । ण

एएहिं कारणेहिं, अइक्कंते होइ णिग्गमणं ॥५५२॥

अइक्कंते वासाकाले वासं नोवरमइ पंथो वा दुग्गमो अइजलेण सच्चिक्खल्लो य, एवमाइएहिं कारणेहिं चउपाडिवए अइक्कंते णिग्गमणं भवति ॥५५२॥ अहवा इमे कारणा --

मा. ३१४९ -- असिंवे ओमोयरिए, रायडुदठे भए व गेलण्णे ।

एतेहिं कारणेहिं, अइक्कंते होय णिग्गमणं ॥५५३॥ इ

वाहिं असिंवे ओमं वा, वाहिं वा रायडुदठं, बोहिगादिभयं वा आगाढं, आगाढकारणेण वा, ण णिग्गच्छति, एतेहिं कारणेहिं चउपाडिवए अतिक्कंते णिग्गमणं भवति ॥५५४॥ x

मा. ५३२ -- एसा कालदठवणा । इयाणिं सेतठवणा --

मा. ३१५० -- उभओ वि अइजोयण अक्कोसं च तं हवति सेतं । जइ

होति सकोसं जोयण, मोत्तणं कारणज्जाए ॥५५४॥

"उभओ"ति - पुठ्ठावरेण, दक्खिपुत्तरेण वा, अहवा उभओ त्ति-सव्वओ समंता । अइजोयणं सह अक्कोसेण एगदिसाए सेतपमाणं भवति । उभयतो वि मेलिते गतागतेण वा सकोसजोयणं भवति ।

अववायकारणं मोत्तण एरिसं उस्सग्गेण सेतं भवइ । तं वासासु एरिसं सेतठवणं ठुपेइ - क्षेत्रागग्रहं गृण्हातीत्यर्थः । ५५४॥ सो य सेतावग्गहो संयवहारं पडुच्च छद्धिसिं भवति, जओ भणति --

मा. ३१५१ -- उद्धमहे तिरियम्मि य, सद्धकोसं हवति सव्वतो सेतं ।

इवपदमाविषसु, छद्धिसि सेसेसु चर पंच ॥५५५॥

उद्धं, अहो, पुव्वादीयायो य तिरियदिसाओ चररो, एतासु दि

उसु दिसासु गिरिभज्जदित्तताण सव्वतो समंता सकोसं जोयणं सेतं

भवति। तं च इवपयपव्वते छद्धिसिं संभवति। इवपयपव्वतो - गयग्ग-

पद्दो पव्वतोपण्णति। तस्स उवरिं गामो अथे वि गामो मज्झिमसेढीए

वि गामो। मज्झिमसेढी नित्ताण य चरद्धिसं पि गामो, एवं छद्धिसिं

दि पि गामाण संभवो भवति। आत्तिग्गहणातो अण्णो वि जो एरित्तो स्ते

पव्वतो भवति तस्स वि छद्धिसाओ संभवति। सेसेसु पव्वतेसु चरद्धिसं

पंचदिसं वा भवति। समभूमीए वा णिव्वाघाए ण चरद्धिसिं संभवति॥

५५५॥ वाघायं पुण पडुच्च ॥

मा. ३१५२ -- तिण्णि दुवे एक्का वा, वाघाएणं दिसा हवति सेते।

उज्जाणाउ परेणं, छिण्णमंडवं च अक्खेत्तं ॥५५६॥

एगदिसाए वाघाते तिसु दिसासु सेतं भवति, दोसु दिसासु

ते/५ वाघातो दोसु दिसा सेतं भवति, तिसु दिसासु वाघाते एगदिसं -

सेतं भवइ। को पुण वाघातो? महाडवी पव्वतादिविसमं वा, समुद्धावि

जलं वा, एतेहिं कारणेहिं ताओ चरद्धिसाओ रुद्धाओ, जेण ततो -

गामगोकुलादी जत्थि। जं दिसं वाघातो तं दिसं अग्गुज्जाणं जाव -

सेतं भवइ, परओ अक्खेत्तं, जं छिण्णमंडवं तं अक्खेत्तं, छिण्णमंडवं णाम

जस्स गामस्स णगरस्स वा उग्गहे सव्वासु दिसासु अण्णो गामो जत्थि

गोकुलं वा तं छिण्णमंडवं, तं च अक्खेत्तं भवति ॥५५६॥

दि/दि गतिमात्तिजलेसु इमा विही --

मा. ३१५३ -- दग्घटटतिण्णि सत्त व, उडुवासासु ण हणंति ते सेतं।

चररटठाति हणंती, जंघद्धेक्को वि तु परेण ॥५५७॥

दग्घटटो णाम जत्थ अद्धजंघा जाव उदगं, उडुवद्धे तिण्णि -

दगसंघटटा सेतोवधातं ण करंति, ते भिक्खायरियाए गयागएण छ

भवंति, ण हणंति य सेतं। वासासु सत्त दगसंघटटा ण हणंति सेतं,

ते गयागतेण चोद्धस। उडुवद्धे चररो दगसंघटटा उवहणंति सेतं, ते

गयागतेण अटठ। वासासु अटठ दगसंघटटा उवहणंति सेतं, ते गयागतेण

सोलस। जत्थ जंघद्धातो परतो उदगं तेण एणेण वि उडुवद्धे वासासु वा

उवहम्मति सेतं, सो य लेवो मण्णति ॥५५७॥

मा. ५३२ गता सित्तदठवणा। इयाणिं "दव्वदठवणा"

मा. ३१५४ -- दव्वदठवणाहारे, विगती संघारं मत्तए लोए।

हारगाहा सच्चित्ते अच्चित्ते, वोसिरणं गहणधरणादी ॥५५८॥

आहारे, विगतीसु, संघारगो, मत्तगो, लोयकरणं, सचित्तो

सेहो, डगलादियाण य अचित्ताणं, उडुवद्धे गहियाणं वोसिरणं, -

वासावासपाउग्गण संघारादियाण उग्गहणं, उडुवद्धे वि गहियाण - ग

दिया वत्थपायादीण धरणं डगलादियाण य कारणेण। ५५८॥ तत्थ -

मा. ५५८ "आहारे"ति पढमधारं अस्य व्याख्या --

मा. ३१५५ -- पुव्वाहारोसदणं, जोगविवड्ढी य सत्तिओ गहणं।

संवड्ढयमसंवड्ढए, दव्वविवड्ढी पसत्त्याओ ॥५५९॥

जो उडुवद्धितो आहारो सो ओसधेयव्वो ओसारयव्वो -

दि गिलाणाति कज्जं भविस्सति तथा धेच्छामो, वालुडुदसेहाप य
बहुणि कज्जाणि उप्पज्जति, महंतो य कालो अचिच्छायो, तं उप्पण्णे
१ तं कज्जे धेच्छामो" ति। तोहे, सड्ढा मणंति - अहं धरे अत्थि वित्तं
विगतिदत्तं च पभूतमत्थि, जाविच्छा ताव गेहह, गिलाणकज्जे -
वि दाहामो", एवं मणित्ता संवइयं पि गेहंति। गिणहंतापु य - x
अवोच्छिण्णं भावेमणंति - अलाहि पज्जंत। सा य गहिता वालुडुद-
डुळ्वलाणं दिज्जति, वलियतरुणाणं ण दिज्जति। एवं पसत्थविगति-
गहणं ॥ ५६१॥

भा. ३१५८ -- विगतीए गहणम्मि वि, गरहितविगतिगहो व कज्जम्मि। य
गरहा लाभपमाणे, पच्चयपावप्पडीधातो ॥ ५६२॥

महुमज्जमेसाणं गरहियविगतीणं गहणं आगाढे गिलाणकज्जे
"गरहालाभपमाणे"ति-गरहंतो गेहंति, अहो अकज्जमिणं किं कुपिमो,
अण्णहा गिलाणो ण पण्णप्पइ, गरहियविगतिलाभे य पमाणपत्तं -
गेहंति, णो अपरिमितमित्यर्थः, जावतितागिलाणस्स उवउज्जति
तं मत्ताए धेप्पमाणीए दातारस्स पच्चयो भवति, पावं अप्पणो +
अभिलासो तस्स य पडिधाओ कओ भवति, पावदिट्ठणं वा पडि- ड्ढी
धाओ कओ भवति, सुवत्तं एते गिलाणदठा गेहंति णाजीहलोलया-
३ गा. ५५८ ए ति ॥ ५६२॥ एवं विगतिदठवणा गता। इयाणि "संधारग"ति दारं

भा. ३१५९ -- कारणे उडुगहिते उज्झिण्ण गेहंति अण्णपरिसाडिं।

दारुं गुरुस्स तिण्णि उ, सेसा गेहंति एककेदकं ॥ ५६३॥

उडुवड्ढाले जे संधारगा कारणे गहिता ते वोसिरित्ता अण्णे
संधारगा अपरिसाडी दासाजोग्गे गेहंति, गुरुस्स तिण्णि दारु- ण/x

x पिवाते पवाते पिवायपुवाए, सेसा साधू अहाराइणिया एक्केदकं ए
४ गा. ५५८ गेहंति ॥ इयाणि "मत्तए"ति दारं --

भा. ३१६० -- उच्चारपासवप्पे-लमतए तिण्णि तिण्णि गेहंति।

संजमआएसदठा, भिज्जेज्ज व सेस उज्झंति ॥ ५६४॥

वरिसाकाले उच्चारमतया तिण्णि, पासवप्पमतया तिण्णि,
तिण्णि खेलमतया। एवं णव धेतव्वा। इयं कारणं जं संजमणिमितं
वरसंते एगम्मि बाहडिते वित्तिएडु कज्जे करेति, असिवादिकार-
णिएडु अदठजायकारणिसु वा आएसिए आगतेसु वलएज्जा, सेसेहिं न्ते
अप्पणो कज्जं करेति। एगमादिभिण्णेण वा सेसेहिं कज्जं करेति।

१ तिय
दासे
सेसा
अह
१ इहा
५ गा. ५५८ (सि सत्ते) जे उडुवड्ढे गहिता ते उज्झंति। उभयो कालं पडिलेहणा -
कज्जति। दिवा रातो वा अवासेंते जति परिमुज्जंति तो मासुहं, सुंज
जाहे वासं पडति ताहे परिमुंजंति, जेअ अभिग्गहो गहितो सो -
परिदठवेति, उल्लो ण पिक्खिवियत्तओ, अपरिपयसेहापं ण वाइज्जति। दा
॥ ५६५॥ "मत्तए"ति गयं। इयाणि "लोरे"ति --

भा. ३१६१ -- धुवल्लेओ य जिणाणं, पिच्चं धेराण वासुवासाडु।

असहू गिलाणगस्स व, तं रयणिं वू पसत्तिदकाये।

x उडुवड्ढे वासावासाडु वाजिणकप्पियाणं धुवल्लेओ दिने दिने
कुर्वन्तीत्यर्थः। धेराण वि वासासुडुल्लेओ वेव। असहू गिलाणाण - धु
पज्जोसवणरातिं णातिदकमंति। आउदकाइयविराहणाभया संसज्जण-

६ गा. ५५८

भया य वासासु धुवलोओ कज्जति ॥५६५॥ त्ति-गतं

× 'लोए'त्ति गतं । इदाणि "सचित्ते"त्ति --
 मा. ३१६२ -- मोचुं पुराणभावितसद्धे सच्चित्तसेसपडिसेहो ।

मा होहिति णिहम्मो, भोयणमोए य उड्डाहो ॥५६६॥

जो पुराणो भावियसद्धो वा एते, मोचुं सचित्ते सेसा सचित्ता दो

प पठ्वाविज्जति । अह पठ्वाविज्जति सेहं सेहं वा तो चउगुहं आणा-
 दि त्तिया य दोसा । वासासु पठ्वाविज्जतो मा होहिति णिहम्मो तेण ही
 १ जइसो भणति य पठ्वाविज्जति । कहं "णिहम्मो" भवति ? उच्यते - "वासंते मा
 हीहि, आउदकात्तियविराधणा भवति", ताहे सो भणाति - जइ
 हिंइह एते जीवा तो निसग्गमाणे किं भिक्खं गेण्ह, विचारभूमिं वा गच्छह,
 कहं वा तुब्भे अहिंसगा^१साहवो य, "वासासु चलणे ण धोवंति पाय-
 लेहणियाए णिल्लिहंति", ताहे सो भणाति - असुद्धं चिक्खल्लं - चिं
 मद्धिऊण पाए ण धोवंति, असुइणो एते, समलस्स य कओ धम्मो, एवं
 विप्परिणतो उप्पिक्खमति । अहवा सागारियं काउं साहवो पाए-^२ति
 धोवंति ततो असामायारी पाउसदोसो य, असमंजसं ति काउं ण - स्ता
 सहति णिहम्मो अ भवति । "भोयणमोए य उड्डाहो"त्ति - वासे
 पडंते अभाविते सेहं वहीतो आणितं जइ मंडलीए भुंजति तो उड्डाहं
 १ वसुओ अणिते इत्थमि प्रत्यन्ते करेति, पाणा^३इव, परोप्परं संकटं भुंजति, अहंमि गेहिं विट्टालितो स्त
 ताहे विप्परिणमति, अहामंडलीए ण भुंजति ताहे असामायारी समया
 दि य ण कता भवति । जति वा ते साहवो णिस्सग्गमाणे मत्तए सु उच्चार-
 दि पासवणाति आयरंति, सो य तं ददुं विप्परिणाभेज्जा उप्पिक्ख-
 मते उड्डाहं च करेति । अह साहवो सागारियं ति काउं धरंति तो
 आयविराहणा । अह णिसग्गंते वेव णिसिरंति तो संजमविराधणा ।
 जम्हा एवमादिदोसा तम्हा वासासु पज्जोसचित्ते ण पठ्वावेतव्वो ।
 पुराणसद्धेसु पुण एते दोसा ण भवंति, तेण ते पठ्वाविज्जंति । कारणे
 पज्जोसचित्ते वि पठ्वाविज्जंति । अतिसति जाणिरुण जत्थ पुव्वुत्ता - ती
 दोसा णत्थि तं पठ्वावेति । अणतिसति वि अव्वोच्छित्तिमाइकारणेहिं
 पठ्वावेति । इमं च जयणं करंति -- विचित्तं महेत्तिं वसहिं गेण्हंति,
 आउदकायजीवचोदणे पणपविज्जति, असरीरो धम्मो पत्थि ति काउं,
 मंडलीमोए सु जत्तं करंति, अणपाए या वसहीए त्वंति, जेण य - जत्तं
 उवचरंति ॥५६६॥ "सचित्ते"त्ति गयं । इदाणि "अचित्ते"त्ति दारं --

७ गा. ५५८

मा. ३१६३ -- डगलच्छारे लेवे, छड्डण गहणे तहेव धरणे य ।

ज पुंछणगिलाणमतग, भायणभंगाति हेवु से ॥५६७॥ दि

दि वत्थात्तियाण धरणं, छाराइयाण वा धरणं, जति ण गेहंति तो
 मासलहुं, जा य तेहिं विणा गिलापात्तियाण विराहणा, भायणे - ओ
 वि विराधिते लेवेण विणा, तम्हा घेतव्वाणि । छारो गहितो,
 एककोणे घणो कज्जति । जति ण कज्जं तलियाहि तो विगिंचिज्जति ।
 अहं कज्जं ताहिं तो छारपुंजस्स मज्जे ठविज्जंति । पणयमादिसंज्ज-
 णभया उभयं कालं तलियाडगलादियं च सव्वं पडिलेहंति । लेवं -
 संजोएत्ता अप्पडिपुज्जमाणभायणहेदुत्ता पुप्फणे कीरति, छारेण य उ-
 दि गुंठिज्जति, सह भायणेण पडिलेहिज्जति, अहा अपडिपुज्जमाणं -

भायणं गत्थि ताहे मल्लगं लिपिऊण पढहत्यं भरिज्जति। एवं काणत्ति इ गहणं काणइ बोसिरणं काणइ गहणधरणं ॥५६७॥ "दव्वदत्तवणा" गता,

गा. ६३२ -- इयाणिं

भा. ३१६४ --

"भासुदत्तवणु" ४ ५ ६ ७
इरिएसण भासाणं, मणवयसा कायए य दुच्चरिते। रित्ते
अहिकरणकसायाणं, संवच्छरिए वि ओसवणं ॥५६८॥

इरियासमिती एसणासमिती भासासमिती एतेसिं गहणे - ऐणे
आयाणणिक्खेवणासमिती पारिट्ठावणियासमिती, य गहियातो, एतासु ता
पंचसु वि समितीसु वासासु समिएण भवियव्वं। एवं उक्ते चोदगाह -
"उडुवळे किं असमितेण भवितव्वं ? जेण वासासु पंचसु वि समितीसु
उवरत्तेण भवियव्वमिति मणसु" ? आचार्याह -- स्ति

भा. ३१६५ --

कामं तु सव्वकालं, पंचसु समितीसु होति जतियव्वं।

गग वासासु अहीकारो, बहुपाणा मेदिथी जेणं ॥५६९॥

"कामं तु" । काममवधृतार्थे, यद्यपि सर्वकालं समितो भवति
तथापि वासासु विसेसेण अहिकारो कीरइ जेणं तदा बहुपाणा मेत्थि दि
आगासं च। मेदिणिप्ति पुढवी; एवं ताव सव्वदासिं सामण्यं मणियं।
॥५६९॥ इयाणिं एक्केक्काए समितीए दोसा मण्यंति --

भा. ३१६६ --

भासणे संपातिवहो, पुण्णेओ गेहहेडु ततियाए। द
इरितचरिमासु दोसु य, अपेह अपमज्जणे पाणा ॥५७०॥

सप्तसु

"भासणे"ति- भासासमितीते असमियस्स असमंजसं भासमाणस्स
मक्खिसागितिसंपातिमाणं मुहे पविसंताणं वधो भवति, आदिग्गहणातो
आरुक्कायफुसिता सचित्तपुढविरतो सचित्तवाओ य मुहे पविसति। "त-
तिया" एसणासमिती/पडिक्कमणऽज्झयणे सुत्ताभिहिताणुदकमेण वासासु
उवरत्तस्स वि विराहणा, किं पुण अणुवरत्तस्स, उवरत्तपुरेक्कमाणं -
च हत्थमत्ताणं गेहच्छेदं दुक्खं जाणंति, स्मिन्धकालत्वात् दुर्गो दुर्वि-
त्तेय आरुक्काइयच्छेदो परिणती-अविती मवतीत्यर्थः। "इरिए"ति - नत्ति
इरियासमितिताए अणुवरत्तो छज्जीवणिक्काए विराहेति। "चरि-
मासुदोसु"ति - आयाणणिक्खेवणासमिती पारिट्ठावणियासमिती
य, एताओ दो चरिमाओ, एयासु अणुवरत्तो जइ पडिलेहणपगज्जणं
ण करेति पुण्डिलेहियदुप्पमज्जियं वा करेति ण पमज्जति वा, एयासु करेति
वि एवं छज्जीवणिकायविराहणा भवति। पंच समितीओ सव्वदाहरणाओ
जहा आवस्सए ॥५७०॥

भा. ३१६७ --

मणवयणकायगुत्तो, दुच्चरियातिं व जिव्वमालोए।

अहिकरणे तु डुडुवग पज्जोए चेव दुमए य ॥५७१॥ द

मणेण वायाए काएण य गुत्तो भवति। गुत्तीणं उदाहरणा जहा

आवस्सए। जं किं-वि मूलगुणे उत्तरगुणेषु, समितीसु गुत्तीसु वा उडुवळे

वासासु य दुच्चरियं तं वासासु सिप्पं आलोएव्वं। इयाणिं -

"अधिकरण"ति-अधिकरणं कलहो मण्यति, तं च जहा चरत्थोयेसे

वणिपयं तथा इहापि सचित्थरं ददत्तं, तं च ण कायज्जं, पुट्ठुप्पण्यं

च ण उदीरियव्वं। पुट्ठुप्पण्यं जइ कसाडुक्कडताए न सामितं तो -

पज्जो

पज्जोसवणासु अवस्सं विओसयेव्वं। अधिकरणे इमे विदरंता डुडुव-
गामोवलक्खियं, पज्जोतो, दमथो य ॥५७०॥ तत्थ "डुडुवग"ति

उदाहरणं - आयरियजवणवयस्स अंतग्गामे एक्को कुंमारो, सो - आरिय
कुडगाणं मंडि मरिण पचंचत्ता - दुरुत्तं णामयं गतो । तेहिं य - च।
च। च्चे दुरुत्तं च्चेहिं गोहेहिं एणं वइल्लं हरिउक्कामेहिं मणपति --
भा. ३१६८ -- एणवतिल्लं मंडिं, पासह वुब्बे वि डज्झंतसलहाणे ।

हरणे ज्जामण भाणग, घोसणता मल्लुद्धेसु ॥५७३॥

“भो भो पेच्छह इमं अच्छेरं एणेण वइल्लेण मंडी गच्छति”, तेण
वि कुंभकारेण मणियं “पेच्छह भो इमस्स गामस्स सलहाणाणि डज्झंति” ।
अतिगया मंडी गाममज्जे रिता । तस्स तेहिं दुरवगव्वेहिं छिद्धं लमि-च्चे-
उण एणो वइल्लो हडो, विक्कयं गया कुलाला, ते य गामिल्लया -
जातिता - देह वइल्लं, ते मणति तुमं एक्केण चैव वइल्लेण आगयो ।
ते पुणो जातिता जाहे ण दिति ताहे सयकाले सव्वधणाणि सल-तेण जाहे
धाणेषु कतानि, ताहे अग्गी विण्णो, एवं तेण सत्त वरिसापि स्थापिता
सलधाना । ताहे अट्टमे वरिसे दुरवगगामेल्लएहिं मल्लुद्धमहे वट्टमाणो
भाणगो मणितो उग्घोसिहि भो जस्स अच्चेहिं अवक्खं तं सामेमो, जं तस्स
च गहियं तं वैदेभो, मा अह सस्से वहर । ततो भाणएण उग्घोसियं ।
॥५७३॥ ततो कुंभकारेण भाणगो मणितो भो इमं उग्घोसेहि --

भा. ३१६९ -- अप्पिणह तं वइल्लं, दुरवगा तस्स कुभकारस्स ।

उहिं मा मे डइहिहि धणं, अण्णपि वि सत्त वरिसापि ॥५७३॥

भाणगेण उग्घोसियं तं । तेहिं दुरवगव्वेहिं सो कुंभकारो स्थापितो । च्चे
विण्णो य से वइल्लो । इमो य से उवसंहारो- जति ता तेहिं अंज-
तेहिं अण्णणीहिं होतेहिं स्थापियं तेण वि स्थापियं, किंमं पुण संजएहिं
नाणीहिं य । जं कयं तं सव्वं पज्जोसवणाए स्थापियव्वं स्थापेयव्वं च,
एवं करेतेहिं संजमाराहणा कता भवति ॥५७३॥ अहवा इमो विदन्तो
पज्जोओसि --

चंपा कुमार

पंदी सि । भा. ३१७० -- चंपा अणंगसेणो, पंचच्छ्रे जेहे नयण दुम वलए । धेर-
विह पास नयण सावग, इगिणि उववाय पंदिवरे ॥५७४॥

भा. ३१७१ -- बोहण पडिमोद्दायण, पभाव उप्पाय देवदत्ते ।

मरुववाते तावस, नयणं तह भीसणा समणा ॥५७५॥

भा. ३१७२ -- गंधारगिरी देवय, पडिमागुलियागिलाणपडियरणं ।

पज्जोयहरण पुक्खर, रणगहेण णामअरे सवणा ॥५७६॥ ए

इहेव जंबुद्वीवे अट्टभरहे चंपा णाम गंगरी, अणंगसेणो णाम -
सुवण्णमारो, सो य अतीव धीलोलो, सो य जं रूक्खं कणं
पासति तं बहुं दविणजायं दाउं परिणैइ । एवं किल तेण पंच इत्थि-
सया परिणीया । सो ताहिं सद्धिं मागुस्सए भोगे सुंजमाणो विहरइ ।
इतो य पंचसेलं णाम दीवं । तत्थ विज्जुमाली णाम जइस्सो परिवसह ।
सो य बुतो । तस्स दो अग्गमहिंसीतो - हासापहासा य । ताओ
भोगत्थिणीतो चिंतित- किंचिं उवप्पलोभेमो । ताहिं य विदतो
अणंगसेणो । सुंदरे रूक्खेविउव्विउण तस्स असो गवविवाए थिलीणा ।
ताओ विदठातो अणंगसेणेण । ततो य तस्स मणक्खेवकरो विब्बमे -
दरिसंति । अक्खितो सो ताहिं, हत्थं पराउउमारओ, ताहे - हिं
मणितो -- “जति ते अच्चेहिं कज्जं तो पंचसेलदीवं एज्जह” ति, मणिता

त्रा

त्रा

त्तं

ओषधेः

रुसं

रुसं गतौ परि-
क्षेपेण

सदृशगन्तीति

हृ

ताओ अहंसणं गता । इयरो विविहप्लवावीभूओ असत्यो रण्णो आ
पण्णगारं दाळण उग्घोसणपडहं णीजावेति इमं उग्घोसिज्जति -
"जो अणंगसेणयं पंचसेलं दीवं पावेति तस्स सो दक्खिणस्स कोडिं पय-
च्छति" । एवं पुस्सभाये णावियथेरेण भणियं - "अहं पावेमि"ति,
छिक्को पडहो । तस्स दिण्णा कोडी । ते दुयग्गागहियसंवला ब्रूह्मा य
णावं, जाहे दूरं गया ताहे णाविएण पुच्छितो - किं चि अगगतो
जलोवरि पाससि ? तेण भणियं "णव"ति, जाहे पुणो दूरं गतो
ताहे पुणो पुच्छति, तेतेण भणियं किंचि मायुससिरप्पमाणं घणं जण-
वप्पं दीसति, णाविएण भणियं एस पंचसेलदीवणुगस्स धाराए - म
तितो वडरुक्खो, एसा णावु एतस्स अहेण जाहिति, एयस्स परमाणे ति
जलावतो, तुमं किंचि संवलं थेतुं दक्खो होतुं वडसालं विलग्गेज्जसि, ज्ज
अहं पुण सह णावाए जलावतो गच्छीहामि, तुमं पुण जाहे जलं वेलाए
उअत्तं भवति ताहे णगधाराए णं आरुभित्ता परतो पच्चोह भित्ता - हि
पंचसेलयं दीवं तत्थ, जत्थ ते अभिप्पेयं तत्थ गच्छेज्जसु । अण्णे भणंति
-- तुमं एत्थ वडरुक्खे आरुढो ताव अच्छु जाव उ संज्झावेलाए महंता
पक्खिणो आगमिष्यंति पंचसेलदीवातो, ते रातो वसति पभाए -
पंचसेलगदीवं गमिस्संति, तेसिं चलणविलग्गो गच्छेज्जसु । जाव य सो
थेरो एवं कहेति ताव संपत्ता वडरुक्खं णावा । अणंगसेणो वडरुक्खमारुढो ।
णावियथेरो सह णावाए जलावते गतो । एतेसिं दोण्ह पगाराणं अणु- त्र
तरेण तातो विदहातो । ताहिं संबदहो, भणिओ य "ण एरिसेण
असुइणा देहेण अहं परिपुज्जामो, किंचि बाल तव्वरणं काउं णियाणेण भि
य इह उववज्जसु, ताहे सह अहंहेहिं भोगे भुंजहसि" । ताहिं य से -
सुस्सगुभंते पत्तपुप्फफले य दत्ते उदगं च । सीयलच्छयाए पादुतो । ताहिं दिन्ते
य देवताहिं पादुतो चेव करयलपुडे ह्मिता चंपाए समवणे पक्खिणो,
विबुद्धो य पासति - समवणं सयणपरिजणं च । आढतो पलविउं "हासे
पहासे ः लोणेण पुच्छिज्जंतो भणाति - "विदहं ह्यमपुभूयं जं वत्तं पं-
चसेलए दीवे" । तस्स य वयंसे णाइलो णाम सावओ, सो से जिणपण्णत्तं
धम्मं कहेति । "एयं करेहि । ततो सोधम्माइसु कप्पेसु दीहकालं -
ठित्तीओ सह वेमाणिणीहिं उत्तमे भोगे भुंजिहसि, किमेतेहिं वधूतेहिं अ-
वाणमंतरीएहिं अप्पकालट्ठित्तीएहिं" । सो तं असद्वहंतो सयणपरियणं
च अगणंतो णियाणं काउं इंगिणिमरणं पडिवज्जति । कालगओ उवव-
ण्णो पंचसेलए दीवे विज्जुमाली णाम जक्खो, हासपहासाहिं सह -
भोगे भुंजमाणो विहरति । सो वि णायलो सावणो सामण्णं काउं
आलोइअपडिक्कंतो कालं काउं अचुत्ते कप्पे सामाणितो जातो । सो ए
वि तत्थे विहरति । अणया पंदीसरवरदीदे अट्ठाहिमडिमणिभित्ते य
सयं इवाणितेहिं अप्पणप्पणो पित्तोगेहिं पिउत्ता देवसंधा निलंति ।
विज्जुमालि जक्खस्स य आउज्जणियोगो पडहमणिज्जंतो बला आणीतो
देवसंधस्स य दूरत्थो आयोज्जं वायंतो, णाइलदेवेण विदहो, पुच्चा-
पुराणेण तप्पडिवोहणत्थं च णाइल देवो तस्स समीवं गतो, तस्स य
तेयं असहमाणो पडणमंतरे देति, णाइलदेवेण पुच्छितो यं जापसि ति,
विज्जुमालिणा भणियं -- को तुक्खे सद्धाहए इंदे ण यापइ ? देवेण
भणियं परभवं पुच्छामि, णो देवत्तं, विज्जुमालिणा भणियं - "ण

जाणामि ते" ततो देवेण भणियं " अहं ते परमवे चंपाए णगरीए वयंसओ आसी णाडो णाम, तुमे तथा मम वयणं ण कयं तेण अत्तिप-
डिठएसु उववण्णो, तं एवं गए वि जियप्पणीयं धम्मं पडिवज्जसु"।
धम्मो से कहितो, पडिवण्णो य। ताहे सो विज्जुमाली भणति-
इवाणिं किं मया कायव्वं ? अच्चुयदेवेण भणियं -- बोहिणिमित्तं,

१ निण पडिमा
अवतारणं करेहि ततोसे
विज्जुमाली अहाहिय
महियन्ते

च य समुदे वणियस्स वाहणं दुच्चा पुणो गहियं डोल्लति, तस्स य - दुच्चापुण
डोलायमाणस्स छम्मासा वटटति, सो य वणिओ भीतोव्विग्गो
ध्रुवकडच्चुयहत्यो इदहदेवयाणमोक्कारपरो अच्छति। विज्जुमालिणा
भणियं -- " भो भो मणुया अज्जं पभाए इमं ते जाणपत्तं वीतीमए" ति
णगरे कूलं पाविहिति इमं च गोसीसचंदणदाहं, पुरजणवयं उद्वायणं च
रायाणं मेलुं भणेज्जासि - एत्थ देवयाहिदेवस्स पडिमं करेज्जह। एसा था
देवाणवत्ती"। तओ देवाणुभावेण, नावा पत्ता वीईभयं। तओ वणिओ
अग्यं घेतुं गओ रायसमीयं, भणियं च तेण "इत्थ गोसीसचंदणे देवाधि-
देवस्स पडिमा कायव्व"। सव्वं जहावत्तं वणिण रण्णो कहियं, गओ
वणिओ। रण्णा वि पुरवत्तं वेज्जेमेलुं अक्सियं अक्साणयं, सद्विआ
वणकुटग्या "इत्थ पडिमं करेहि"ति, कते अधिवासणे वंभपेहिं भणियं ह
देवाहिदेवो वंभणो तस्स पडिमा कीरउ, वाहितो कुहारो ण वहति।

२५

पुट्ट
(५) x

अण्णेहिं भणियं विज्जुदेवाधिदेवो। तहावि तं ण वहति। एवं संद-
द्धाइया देवयुगणा भायेत्ता सत्थाणि वाहिताणि, ण वहंति। एवं -
संकिलिस्संति। इतो य पभावतीए आहारो रण्णो उवसाहितो,
जाहे राया तत्थऽवक्खित्तो णागच्छती ताहे पभावतीए दासवेडी - ति
विसज्जिता - गच्छ रायाणं, मणाहि - वेलाइक्को वटटेति,
सव्वमुवसाहियं, किण्ण भुंजह"ति। गया दासवेडी, सव्वं कहियं। ततो
रातिणा भणियं -- सुहियासि, अहे इमेरिसो कालो वटटति। किं
पडिगया दासवेडी। ताए दासवेडीए सव्वं पभावतीए कहियं। ताहे
पभावती भणति - "अहो मिच्छंस्सममोहिता देवाधिदेवं पि ण पुंपति"
ताहे पभावती एहाया कयकोउयमंगला सुक्किल्लावासपरिहाणपरिहया त्थ
बलिपुक्कध्रुवकडच्चुयहत्यागता। ततो पभावतीए सव्वं बलिमादिकारं

३५

भणियं "देवाधिदेवो महावीरवह्ममाणसामी, तस्स पडिमा कीरउ"
ति पहराहिं, वाहितो कुहाडो, एगघाए वेव दुहा जातं, पेच्छंति
य पुच्छ-णिव्वतियं सव्वालंकारभूसियं भगवओ पडिमं, सा णेउं -
रण्णा घरसमीवे देवाययणं काउं तत्थ विट्ठया। तत्थ किण्हगुलिया
णाम दासवेडी देवयसुस्सुकारिणी णित्ता, अदहमिवाउदसीसु -
पभावती देवी भत्तिराणेणं सयमेव णटोवहारं करेति, राया वि था
तयाणवत्तीए मुरए पवाएति, अण्णयस्सामेपभावतीए णटोवहारं था
करेतीए रण्णा सिरच्छाया ण विट्ठा, "उप्पाउ"ति काउं अनुल-आउउ-
धित्तस्स रण्णो णटटसममुरवक्कोडा पडंति ति रुट्ठा महादेवो "अवज्ज"
ति काउं, ततो रण्णा लवियं - " णो मे अवज्जा, माहूसु, इमे
रीसो उप्पा विट्ठो, ततो चित्ताकुलताए मुरवक्कोडयाणुपुक्को"ति।

१५

ततो पभावतीए लवियं जिणसारणं पवण्णेहिं मरपरस्स ण भेयव्वं।

अणया पुणो वि पभावतीए उहायकयकोउयाते वासवेडी वाहिता
 "देवगिहपवेसा सुद्धवासा आणेहिं"ति भणिया, मे य सुद्धवासा आणि- ते
 ज्जमाणा सुद्धभरागरत्ता इव अंतरे संजाता उप्पायवोलेण, पभावतीए
 अद्याए सुद्धं पिरदसंतीए ते वत्था पणामिता, ततो रुदथा पभावती
 "देवयायणं पविसंतीए किं मे अमंगलं करेसि ति, किमहं वासधर- रुग्गिह

पवेसुणि"ति, अद्याएणं वासवेडी संस्वावते आहया, भता वासवेडी -

सणेण, वत्था वि सामुविता जाता। पभावती चिंतेति - "अहोमे

पिरावराहा वि वासवेडी वावातिया, पिराणुपालियं च मे धूल-

गपाणाइवायवयं भग्गं, एसो वि मे उप्पाउ"ति। ततो रायाणं

विपणवेति - "तुळेमेहिं अणुणयाया पळवज्जं अब्भुयेमि। मा अपरिचत्त-

कामभोगा मरामि"ति। रण्णा भणियं "जति मे लुम्मे वोहेहिंसि"

ति। तीए अब्भुवगया पिदसंता छम्मासं संजमभुपण्णा आलोइयपडि-

क्कंता भता उववन्ना वेमाणिएसुं। ततो पासित्ता पुव्वं भव्वं पुव्वपाण-

रागेण संगारविभोक्खणत्थं च बहुहिं वेसंतरेहिं रण्णो जइणं धम्मं कहे-

ति। राया वि तावसभतो तं णो पडिदज्जेति। ताहे पभावतीदेवे-

णं तावससंवेसो क्तो, पुप्फफलोदयहत्थो रण्णो समवगं गतो, अतीव लड्डुमीयं

सुगं रभणीयं फलं रण्णो समप्पियं, रण्णो अग्घायं सुरभिगंधंति,

आलोइयं वद्वुणा सुव्वंति, आसातियं अमूरसोवमं ति। रण्णा य इह

पुच्छित्तो तावसो - कत्थ एरिसा फला संभवति ? इतो णाइसारासणे

तावसासमे एरिसा फला भवंति। रण्णा लवियं-वेसंहि मे तं तावसासमं

ते य रुक्खा। तावसेण भणियं एहि दुयुग्गा वि तं ययामो। दो वि - च

पयाता। रायां य मउडाति एण सव्वालंकारविभूसितो गतो पेच्छति

य मेहणिगुहं वव्वतवणसंडं, तत्थ पविदठो विदठो तावसासमो, ताव-

साससमे य पेच्छति स दारे पते गंधं विव्वं, विदठते य मंतेमाणे पि-

सुणेइ एस राया एणागी, आगतो सव्वालंकारो मारेणं गेणहामो से

आभरणं, राया भीतो पेच्छतो सव्विकतुमारद्धो, तावसेण य कूवियं, ओ

धाह धाह एस पलातो गेणहसु ताहे सव्वे ताइसाभिसियगणे तिय-

तियकमंडलुहत्था धाविता, हण हण गेणह गेणह मारह ति भणंता -

रण्णो अणुमग्गतो लग्गा, राया भीतो पलायंतो पेच्छइ - "एणं

महंतं वणसंडं, सुणेति तत्थ मायुसालावं। एत्थ सरणं ति भण्णमाणो

तं वणसंडं पविसति। पेच्छइ य तत्थ चंदमिव सीमं कामदेवमिव रूववं सुखं

णागकुमारमिव सुणेवत्थं वहरस्सति विद सव्वसत्थविदारयं वहरं

समणायं सावगाणं साविगाणं य सुरसरेयं सरियं धम्ममदुत्तायुनाणं सवयं।

तत्थ राया गतो सरणं सरणं भणंतो, समणेण य लवियं - "ते ण भेतव्वं" x

ति। "वुदटोसि"ति भणिता तावसा पडियता। राया पि तेहिं

विप्परिणतो इसिं आसत्थो, धम्मो य से कहितो पडिदण्णो य

धम्मं पभावतिदेवेण वि सव्वं पडिसंवरियं। राया अण्णाणं पेच्छति

सिंघासणत्थो चेव विदठामि, ण कहिं वि गतो आगतो वा,

चिंतेति य किमेयं ति, पभावतिदेवेण य आगासत्थेण भणियं, सव्वमेयं

मया तुज्झ पडिवोहणत्थं कयं, धम्मं ते अदिग्गं भवतु, जणत्थ वि मं

दि आवतकृप्ये संभरेज्जासि त्ति लविता गतो पभावती देवो। सव्वपुरजप-
 पण्येण य पण्येण पारंपरिपण्णिकोसो थिग्गतो - वीतीभर नगरे (देवाधिदेवाव-
 म तारिता पडिमा त्ति । इतो य गंधारु जणव यातो सावगो पव्व- र
 इवुकामो सव्वतित्थकराणं जम्मणपिकरुण केवलुप्पाय गेवाणभूमीशो
 वदुं पडिणियतो पव्वयामि त्ति, ताहे सुतं देवइडगिरियुहापरिस- विदुयत्तय
 भातियाण त्तिथकराणं सव्वरयणविंचित्तियातो कणपडिमाओ। साइ
 सकासे सुपेत्ता ताओ वच्चाभित्ति तत्थ गतो, तत्थ देवताराधणं करेत्ता
 विहाडियाओ पडिमाओ, तत्थ सो सावतो थयधूतीहिं धुणंतो अहोरत्तं
 णिवसितो, तस्स णिम्मलरयणेषु ण भणागमवि लोभो जातो। देवता
 चिंतेति - "अहो माणुसमलुद्धं" त्ति, वुदुत्ता देवया, "वूहि वरं" भणती त्ति
 उवदिठता, ततो सावगेण लवियं - "णियतो हं माणुसण्णु कामभोगेषु
 किं मे धरेण कज्जेति, "अमोहं देवतावसणं" त्ति थिग्गता देवता - वसणोति
 अदुत्तसयं-गुलियाणं जहाचिंतितमणोरहाणं पणावेति, ताओ गडिता- चणयति
 ओ सावतेण, ततो थिग्गतो, सुर्यवेण जहा वीतीभर नगरे सव्वालं-
 कारविभूसिता देवावतारिता पडिमा, तं वच्चाभित्ति, तत्थ गतो,
 वंविता पडिमा, कति वि विणे पज्जुवासांति त्ति तत्थेव देवतायवे
 ठितो, तो य सो तत्थ गिलाणो जातो, "देसितो सावगो" काठं अत्ति
 कणहुगुलियाए पडियरितो वुदुत्तो सावगो किं यम पव्वतितुकामस्स र
 हिं गुलियाइ, एसा भोगत्थिणी तेण तसे जहाचिंतितमणोरहणं अदुत्तसयं-
 गुलियाणं विण्णं, गतो सावगो। ततो वि किणहुगुलियाए विण्णा-
 (स)णत्थं किमेयाओ सव्वं जहाचिंतितमणोरहाओ र पेति ? जइ सव्वं
 तो "हं उत्तसकणगवण्णा सुखा सुभगा य भवापी" त्ति जहा गुलिया
 भविसुया। ताहे देवता इव कामदूविणी परावत्तिथेसा उत्तसकणगवण्णा
 सुखा सुभगा य जाया, ततो पमिति जणो भासितुनाढतो एउ -
 किणहुगुलिया देवतापुभावेण उत्तसकणग वण्णा जाया इयाणि डोउं
 से णामं सुवण्णगुलिय" त्ति, तं च सुसितं सव्वजणवण्डु। ततो सा सुवण्ण- पु
 गुलिगा गुलिगल्लपच्चया भोगत्थिणी एणं गुलियं डुहं पफिस्सविठं चिंतेति-
 ओ "पज्जोइ मे राया भत्तारो भविज्ज" त्ति। वीतीभराओ उज्जेणी किल ति
 x असीतिमित्तु जोजेणु। तत्थ व अक्कहा रायसमार पज्जोयस्स अगगतो
 पुरिसा कहं केहं ति - वीतीभते नगरे देवावतारियपडिमार सुत्तु-
 सकारिगा किणहुगुलिगा देवतापुभावेण सुवण्णगुलिगा जाता, अतीव-
 क्वसोहगलावन्नजुत्ता बहुजणस्स पत्थथिज्जा जाता। तं सुपेत्ता एज्जोइ ओ
 पु तस्स गुलुम्मातितो वूतं विसज्जेति उदायणस्स (एयं सुवण्णगुलियं सुतं मस
 विसज्जेसु त्ति। गओ वूतो विण्णतो उदायणी / उदायणेण रुदुत्तेण -
 विसज्जितो, अस्सकारियाऽसम्भाजितो य वूतो / उदायणं वूतेण -
 पज्जोयस्स कहियं। पुणो पज्जोएण रहस्सितो वूतो विसज्जिओ सुव-
 णगुलियाए | जइ मं इच्छसि या तो हं रुदुत्तसयणमग्गामि / तीए - भागच्छति
 भणियं जति पडिमा गच्छति तो गच्छामि इदरडा सो गच्छे, भंउं
 वूतेण कहियं पज्जोयस्स; ततो पज्जोसुतोऽपल्लिरिया उत्तिवरयेण ओ
 सण्णद्धमियगुडेण अप्पपरिच्छडेण गतो, अहोरत्तं पत्तो, पओसवेलाए च्छेदेण
 पविदुत्ता चरा, कहियं सुवण्णगुलियाते, तत्थ य वाउपत्तं काले लेप-

गमहे वट्टमाणे पुव्वकारिता' , पज्जोएण लेपगपडिमा मंडियपसा-
 धिता गीता ओज्जणिग्घोसेण रायभवणं पवेसिता देवतावतारियपडि-
 माययणं च। भवियवृत्ताए छलेण य तम्म आययणे सा ठ्विता। इयरा
 देवावतारियपडिमा कुसुमोमालियुगीय वा इतिणिग्घोसेण सव्वजणसमक्खे था
 लेप्पगछलेण णिता, सुवण्णगुलिगा य। पडिमं सुवण्णगुलिगं च पज्जोतो वडिक्खिओ
 हरिउं गतो। जं च रयणिं णल गिरि वीतीभए णगरे पवेसितो तं रयणिं
 अंतो जे गया तेऽ णलगिरिणो गंधहत्थिणो गंधेण आलानसंभं भुंत्तुं सव्वे
 विंशुलिया सव्वजणस्स य जायंति। महामंतिजणेण य उण्णीयं पूर्णं एत्थ
 णल गिरि हत्थी संभवप्पणदठो आगतो अण्णो वाकोइ वणहत्थी।
 पभाए रण्णा गवेसावियं। विदठो णलगिरिस्स आणिमलो। पवत्ति-
 वाहते हियं रण्णो आगतो पज्जोतो पडिगओ य। गवेसाविता सुवण्ण-
 गुलिगाय त्ति, णायं, तददठो आगतो आसि त्ति। रण्णा भणियं -
 पडिमं गवेसहि त्ति, गविदठो कुसुमोमालिया विदठत्ति, देवताव-
 तारियपडिमाए य गोसीसचंदणसीताणुभावेण य कुसुमा णो मिलायंति,
 पयातो णहायपयतो तराया मज्झण-वेसकाले देवाययणं अतिगओ, पेच्छती य त्ति
 पुव्वं कुसुमे परिमिलाणे, रण्णा चिंतियं किमेस उप्पातो उत अण्णा
 वेव पडिम त्ति, ताहे अण्णेउं कुसुमे पिरिक्खिता, णायं हडा पडिमा
 रुदठो उद्दायणो, दूतं विसज्जेति, जइ ते हडा दासवेडी तो हडा णाम,
 विसज्जेह ये पडिमं। गतपच्चागतेण दूतेण कहियं उद्दायणस्स ण विसज्जेति
 पज्जोओ पडिमं। ततो उद्दायणो दसहिं उडवद्धरातीसहसं सव्वसाहण-
 वलेण पयातो, कालो य गिम्हो वट्टति, मरुजणवयसुत्तरंतो य जला-
 भावे सव्वसंधवारो ततियदिणे तिसाभिभूतो विसण्णो, उद्दायणस्स -
 रण्णो कहियं, रण्णा वि अप्पवहुं चिंतितं णत्थि अण्णो उवातो
 सरणं वा णत्थि परं पभावतिदेवो सरणं त्ति, पभावतिदेवो सरणंसि म्ण
 कओ, पभावतिदेवस्स कयसिं गारस्स सणकंपो जाओ, तेण ओही पउत्ता,
 विदठो उद्दायणस्स रण्णो आक्खी, ततो सो आगतो तुरंतो पिण्ठेअमेअं
 पद्धं परं जलधरेहिं पुव्वं अप्पातितो जणवओ पविरलवुसारसीयलेण सरमरस्स
 वायुणा। ततो पच्छा वालपरिक्खितं पि व जलं जलधरेहिं पुक्कं सरस्स
 x तं च जलं देवताकयपुक्खरणी ति ए संठियं देवयकयपुक्खरणि त्ति अडुह-
 जणेण "ति पुक्खरं" ति तित्थ पवत्तियं। ततो उद्दायणो राया गतो
 उज्जेणिं। रोहिता उज्जेणी वहुजणक्खए वट्टमाणे उद्दायणेण पज्जोतो
 भणिओ - तुज्झं मज्झ य विरोहो। अम्हे वेव डुअग्गा जुज्झामो किं
 सेसजणवएणं माराविणं त्ति। अडुवगयं पज्जोवेण। डुअग्गाण वि दूतं
 संचारेण संलावो - कहं जुज्झामो ? किं रहेहिं गएहिं अस्सेहिं ? त्ति।
 उद्दायणेण लवियं जारिसो तुज्झं णल गिरि हत्थी एरिसो मज्झ णत्थि
 तहा तुज्झ जेण अभिप्पेयं तेण जुज्झामो, पज्जोएण भणियं -- गएहिं
 असमाणं जुज्झं" ति, कल्लं रहेहिं जुज्झामो त्ति। डुवगणे वि अवट्ठियं।
 विविदियदिणे उद्दायणो रहेण उवट्ठितो, पज्जोओ णल गिरिणा
 हत्थि रयणेण। सेसंधावारो सेणचवपरिवारो पेच्छगो य उदासीणो
 विदठति उद्दायणेण भणियं - एस भट्टपडिवण्णो हतो मया, संपलगं
 जुद्धं, आगतो हत्थी, उद्दायणेण चक्कभमे च्छूढो, चउसु त्ति पायतलेसु
 विद्धो सोरहिं, पडिओ हत्थी। एवं उद्दायणेण रणे जिता गहिओ जिज्जित्त-

पज्जोओ । भग्गं परवलं । गहियाउज्जेणी । पट्ठा सुवण्णयुलिया ।
पडिमा पुण देवताहिदिठता संचालेउं ण सक्किता । पज्जोतो य -
ल्लाटे सुवहपाएण अंकितो । इमं च से पामयं ल्लाटे वेव अंकितं -- मं
मा. ३१७३ -- दासो दासीवतिओ, हेतठ्ठी जो धरे य वत्तव्वो ।
आण कोयेमाणे, हेतठ्ठी बंधियव्वो य ॥५७७॥

१ उद्देशः स्थानं
औद्देशो वा

कंठा । उदायणो ससाहेणे पडिणियतो, पज्जोओ विवुद्धो ॥५७८॥
संधावारे पिज्जति, उदायणो आगओ, जाव दसपुरोदसे तत्थ अप्पण्णा स
वरिसाकालो जातो, दस वि सुउडवद्धारायाणो पिवेसेण तित्तो उदा-
यणस्स उवजेमणाए भुंजति पज्जोतो । अणया पज्जोसवणकाले पत्ते -
उदायणो उववासी, तेण सूतो विसज्जितो पज्जोओ अज्ज गच्छु तं दासीवतिंत
पुच्छसु किं ते उवसाहिज्जत्ति, गतो सूतो पुच्छिओ पज्जोओ - आसंकियं
पज्जोतस्स, ण कयाति अहं पुच्छिओ अज्ज पुच्छा कता, पूणं अहं -
विस्सामिसेण भोणे अज्ज मारिज्जिठकामो । अहवा किं मे संदेहेण एयं
वेव पुच्छामि । पज्जोएण पुच्छिओ सूतो - अज्ज मे किं पुच्छिज्जति ।
किं वा हं अज्ज मारिज्जिठकामो । सूतेण लवियं ण तुमं मारिज्जसि ।
× राया रूसमणोवासओऽज्ज पज्जोसवणाए उववासी । तो ते जं इतठं
अज्ज उवसाहसामि त्ति पुच्छिओ । तओ पज्जोतेण लवियं - अहो
मे सुपावकम्मेष वसणपत्तेण पज्जोसवणा वि ण पाता, गच्छ कहेहि राइणो
उदायणस्स जहा अहं पि समणोवासगो अज्ज उववासिओ भोणे ण मे
कज्जं । सूतेण गंतुं उदायणस्स कहियं- सो वि समणोवासगो अज्ज ण
भुंजति त्ति । ताहे उदायणो भपति - समणोवासणेण मे वद्धेण अज्ज -
सामातियं ण सुज्झति, ण य सम्मं पज्जोसवियं भवति, तं गच्छामिणंतं
समणोवासगं वंधणातो मोएमि सामेमि य सम्मं, तेण सो मोइओ
सामिओ य, ल्लाटमंकच्छायपट्ठया य लोवण्णो से पट्ठो ववो । ततो
पभिति पट्ठवद्धारायाणो जाता । एवं ताव जति गिहिणो वि कय-
वेरा अधिकरणाइ ओसवेंति समणेहिं पुण सव्वपावचिरतेहिं सुट्ठतरं
ओरुवेयव्वं ति । सेसं सवित्थरं जीणंतसामिठप्पत्तीए वत्तव्वं ॥५७७॥

अहवा इमं उदाहरणं --

मा. ३१७४ -- सद्धावापि य गेहे, पायसदमवेडूदग्गा दट्ठुं ।

पितरौभासपत्तीरे, जाइय रद्धे य तेपा तो ॥५७८॥

(खण)

ध्वं/णं सद्धिं आदापिं जेसु गिहेसु ते सद्धावापियगिहा - ईश्वरगृहा
इत्यर्थः । तेसु सद्धावापियगिहेसु सद्धाकाले पायसो णवणपयसाहितो -
तं दट्ठुं दमगवेडा+दमगो-वरिद्धो, तस्स पुत्तमंडा इत्यर्थः, पितरं
ओभासंति - "अहं वि पायसं देहि"ति, भणितो तेण गामे, पुत्त- द/त्ते
तंदुले ओहारिण्य समप्पियं मारियाए- "पायससुवसाहेहि"ति, सो य
पचवंतगामो, तत्थ चोरसेणा पडिता, ते य गामं विवुल्लुमादत्ताः
॥५७८॥
दमगाअसियसोसं से
असियण्ण

मा. ३१७५ -- पायसहरणं च्छेत्ता, पच्छागय सीसंतु जे।

भाउयसेणाहियरिं सणहिं सरयागतो जत्थ ॥५७९॥ खिं

तस्स दमगस्स सो य पायसो सह थालीए हडो । तं वेलं सो
दमगोच्चेत्तं गतो, सो य च्छेत्तो तणं लुण्णिणं आगतो, तं चिंतति-

“अज्ज वेडूवेहिं समं पायसं भोक्सेमि”ति, धरंगपत्तस्स वेडूवेहिं मेक्खयामि
तात्तरे/वप्पे कहितं तातो “बप्पे”ति मय्तेहिं सो य पायसो हडो। सो तेण प्रियं
छड्डेण गतो कोहाभिभूतो पेच्छति, सेणाहिक्खस्स पुरतो पायसथालियं
नदियं, ते य चोरा पुणो गामं पविट्ठा, एगागी सेणाहिको चिट्ठइ।
तेण य दमणेण अस्सिएण सीसं छिज्जे सेणावत्तिस्स / पट्ठो दमणो, ते
य चोरा हयपायगा पट्ठा। तेहिं य गतेहिं मयक्खिक्खं काउं तस्स -

भाउवेरिए

धणुगं

डहरतरतो भाया सो सेणाहिको अभिसिहो, तस्स मादमभिणीभाउ-
ज्जाइयातो अ किस्सेति - “दुमं भाओदरति ए जीवते अछति सेणा- इच्छति
हिवसं काउं, धिरत्थु ते जीवियस्स। सो अयरिसणगतो गहितो -
दमणो जीवयेज्जो, आपितो निगडियदेडिगो सयणपज्जगतो आसण-
ट्ठितो वणुगं गहाय मणति अरे अरे भातिवेरिया क्खं दे आहणाभि
ति। दमणेण भणियं “जत्थ सरपागताणं पहरिज्जंति तत्थ पहराहि”ति। रट्ट
एवं भणिते सयं विंतेति - “सरपागया पो पहरिज्जेति, ताहे सो - यस्स
माउभणिणीसयपापं च पुहं धिरिदस्सति, तेहिं दि मपितो - “पो
सरपागयस्स पहरिज्जति”, ताहे सो तेण पूएण दुक्को। जति ता तेण
सो धम्मं अजापवाणेण दुक्को किमंगु पुण साहपा परलोममीतेण अट्ठु-
दगयदच्छलेण अट्ठुवगयस्स सम्मं ण रुहियव्वं सामियव्वं ति। ख

९ गा. ५६८

इयापिं “कसंय”ति दारं । तेसिं चउक्कोणक्खेवो जहावट्ठाणे, पुव्वं वप्पि
कोहो चउक्खिक्खो उदगराइसमाणो वाउआराइसमाणो पुठवीराइस- सा/सा
माणो पठ्वयगराइसमाणो, दारं -- सा

भा. ३१७६

-- बाओवएहि राई, नारुति कालेण सिगयपुठवीपं;

णालति उदगस्स सतिं, पठ्वतराई तु जा सेलो ॥५८०॥

वाएण उवएण य राती पासइ जहासंसेदक्खे सिगयपुठवीपं, “कालेण”कत

ति कालविशेषप्रदर्शनार्थं, उदगराती सल्लु नस्सति, तत्क्षणादित्यर्थः ।

जा पुण पठ्वतराती सा जाइ पठ्वतो ताव चिट्ठति अंतरा नापग-

च्छतीत्यर्थः । ५८०॥ इयापिं रातीहिं कोवुअवसंधारपत्थं मणति - डमु

भा. ३१७७

-- उदगसरिच्छा पक्खे-पडदेति चउमारिएण सिगयसमा ।

वरिसेण पुठविराती, आमरण गतो य पडिलोमा ॥५८१॥

उदगराइसमाणो जो रुतितो तद्धिदसं वेव पडिदस्सणदेलाए

पक्खिते

उवसमति जाव पक्खे दि उवसमंतो उदगरातिसमाणो मणति । जो

पुण दिववरुपकिरणेषु अपुवसंतो जाव चउमारिए उवसमति सो सिगतरा-

तिसमाणो कोहो भवति । जो दिवसपदस्वकारम्भासिएषु अणुवसंतो -

संवच्छरिए उवसमति सो पुठविराइसमाणो । जहा पुठवीए सरदे -

कुडियातो दालिओ पाउसं पडुट्ठे भित्ति एवं तस्स दि वरिसेण -

झोथो अवेति । जो पुण पज्जोसवपाए वि पो उवसमति सो पठ्वय-

रातीसमाणो कोहो । जहा जहा पठ्वयस्स राती ण भिलति एवं -

तस्स दि आमरणतो कोहो भोयसमति । एतेसिं गतीतो पडिलोमं -

यत्तवाओ । पठ्वयराती समापस्स परगगती, पुठवीसमापस्स तिरिय-

गती, सिगयसमापस्स मपुयगती, उदगसमापस्स देवगती, अक्कायस्स

भोक्खगती ॥५८१॥

भा. ३१७८ -- एवेव धंभकेयण, यत्थेण पुरवणा गतीओ य ।

मरुय अचंकारि य पंडरज्जुंगु य आहरणा ॥५८२॥

एवं सेसा कसाया चउभेया वत्तव्वा । धंभे ति धंभसमाणो माणो ;

सो चउत्विहो अत्थि तिपिसलतायंभसमाणो --

भा. ३१७९ -- सेलटिठयंभवाह्यलया य वंसे य मँडोमुत्ती ।

अवलेहणि किमिकद्धम कुंभरोगे हलिहा य ॥ ५८२॥ अ.

भा. ३१८० -- चउसु कसातेसु गती, नरय तिरिय माणुसे य देवगती ॥

उवसममहि णिच्चकालं, सोग्गइमग्गं धियाणंता ॥ ५८२॥ व. इ

माणो अत्थि, कट्ठयंभसमाणो माणो अत्थि, अट्ठिठयंभसमाणो माणो अत्थि, सेलयंभसमाणो माणो, गतीतो पडिलोमं पुत्तव्वातो । व "केयणं" ते छज्जियालेवणगंडो केयणं ति भण्णति, सो य वंको तस्समा माया । अहवा यत् कृतकं तं पाययसलीए केयणं भण्णइ, कृतकं च माया, उत्से माया चउत्विहा - अवलेहणियाकेयणे, गोमुत्तियाकेयणे, मँडुसिंकेयणे, मँडसिंकेयणे, वि गतीतो पडिलोमं वत्तव्वाओ । "वत्थे" ति-वत्थरागसमाणो लोभो । सो चउत्विहो - हरिद्वारागसमाणो लोभो, कुंभरागसमाणो लोभो, कद्धमरागसमाणो लोभो, किमिरागसमाणो लोभो । गतीओ पडिलोमातो वत्तव्वाओ । इमे उदाहरणा -- कोहे मरुओ, माणे अच्चकारियभट्टा, मायाए पंडवज्जा, लोभे अज्जमंगू ॥ ५८२॥ कोहे इमं --

भा. ३१८१ -- अवहंत गोणमरुते, वत्तपाण उक्करो उवरिं ।

वूढो मओ उवदठा, अतिकोवे ण देमो पच्छित्तं ॥ ५८३॥

एत्थ एसेव वमगो । अधवा एगो मरुगो, तस्स इक्को वडल्लो ।

सो य तं गहाय केयारे हलेण वाहेमि ति । गतो । सो य परिस्सतो पडितो, ण तरति उदठेत्तं । ताहे तेण धिज्जातिएण हणंतेण तस्स उवरिं तुत्ततो भग्गो, तहावि ण उदठेति, अण्णकट्ठाभाये लेट्ठुएहिं हणिमारद्धो, एगकेयारलेट्ठुएहिं, तुत्तो तहाविणोदिठतो, एवं चउप्पह - उट केयाराण उक्करोणआहतो, णो उदिठतो, तो तेण लेट्ठुपुंजो कतो, मओ सो गोणो । ताहे सो वंभणो गोवज्जविसोहपत्थं धिज्जातियापमुवदिठतो । तेण जहावंत्तं कहियं, भणियं च तेण अज्ज वि तस्सो-वरिं मे कोहो ण फिट्ठति । ताहे सँधेध्धिज्जातिएहिं भणिओ-तुमं अतिक्कोही, पत्थि ते सुद्धी, ण ते पच्छित्तं देमो । सव्वलोगेण - वज्जितो सोऽसलागपडितो जातो । एवं साहुणा एरिसो कोवो ण कायव्वो । अह करेज्ज तो उदगरातीसमाणेण भधियव्वं । जो पुण - पक्खियचाउ-म्मासियसंवच्छरिएसु ण उवससति तस्स विवेगो कायव्वो, जहा धिज्जातियस्स । माणे इमं --

भा. ३१८२ -- धणध्वमचंकारिय-भट्टा अट्ठसु य भग्गतो जाया ।

चरणपडिसेव सचिये, अपुयत्ती हिं पदाणं च ॥ ५८४॥

भा. ३१८३ -- णिवचिंतविकालपडिच्छणा य दाणं ण देमि णिवकहणं ।

सिंसा पिसि पिग्गमणं, चोरा सेणायतो गहणं ॥ ५८५॥

भा. ३१८४ -- नेच्छति जल्लु वेज्जे, गहणं तं पि य अणिच्छमाओ तु ।

गेणहावे जल्लुवणा, भाउयुमुद्धए कहण मोए ॥ ५८६॥ अ

सितिपतिट्ठियपगरं । जियसच्च राया । धारिणी देवी । सुद्धी तु

सचिवो । तत्थ पगरे धयो णाम सेदली । तस्स भदा णाम भारिया ।

तस्स य धया भट्टा । सा य माउपिय भाउयाप य उवातियसयल्ला

वायपितीहिं य सव्यमिरयपो भणपति - "एसा जं करेण ण केप ति अंतं करेण
 किंचिच्चं कारेयच्चं" ति, ताहे लोकेण से कयं पाप अच्चंकारियमट्ठा।
 सा य अतीवरूवती, वडुसु वणियडुलेसु वरिज्जति। धनो य सेट्ठी
 भणति। जो एयं ण चंकारेहिं तस्सेसा विज्जहिंति ति। एवं वारे विज्जि
 पडिसेहेति अणया सचिवेण वरिता। धनेण भणियं जइ ण किंचि वि कट्ठिं
 अवराहे चंकारेहिंति तो ते पयच्छामो। तेण य पडिसुयं। तस्स दिव्वा।
 भारिया जाता। सो य चंकारेति। सो य अच्चो रातीते जाये गते
 रायकज्जाणि सभाणेण आगच्छति। सा तं दिवे दिवे तिस्रसि सवेलाए
 पागच्छसिति। ततो सवेलाए एवमाढत्तो। अणया रण्यो चिंता जाता-
 किमेस मंत्री सवेलाए गच्छतिति। रण्यो अण्येहिं कहियं - एस आरियाए
 आपाभंगं ण करेति" ति। अणया रण्यो भणियं - "इमं एरिसं तारिसं
 च कज्जं, च सवेलाए तुमे ण गंतव्वं। सो ओडुअभूतो हे रायाअुत्तीए -
 ठितो। सा रूढा वारं वंधेणं ठिता, अमच्चो आगतो उरुत्ते, "दार-
 मुग्धाडेहि" ति वडुं भणिता दि जाहे ण उग्धाडेति ताहे तेण चिरं विट्ठा
 अचिच्छण भणिता - " तुमं चैव साभिपी होज्जासि ति अहो मे आलो
 अंगीकतो", ताहे सा "अहमालो" ति भणिया दारमुग्धाडेणं पियधरं लि
 गता। सव्वालंकारविभूसिता अंतरा चोरेहिं गहिता। तीसे सव्वालंकारं
 धेणुं चोरेहिं सेधावतिस्स उवपीता। तेण सा भणिता - मम महिला
 होहि ति। सो तं बला ण पुंजति, सा वि तं घेच्छति। ताहे तेण -
 वि सा जल्लुगवेज्जस्स हत्थे विक्कीता। तेण वि सा भणिता - मम
 भज्ज भवाहि ति, तं पि अचिच्छंतीए तेण वि रुक्खिण भणिता - व-
 णं पाणीयं, तातो जल्लुगा गेण्हाहि" ति। सा अप्पाणं पवणीएण
 मक्खेणं जलमवगाहति, एवं जल्लुगातो गेण्हति, सा तं अणुरूवं कम्मं
 करेति ण य सीलमंगं इच्छति। सा तेण रुहरसायेण विरूलावण्णा -
 जाया। इतो य तस्स भाया दूयक्खिच्चेण तत्थागतो, तेण सा अणुत्तरि-
 स ति काणं पुच्छिता, तीए कहियं, तेण दव्वेण मोयाविद्या आणिया
 स ति काणं पुच्छिता, तीए कहियं, तेण दव्वेण मोयाविद्या आणिया
 माणिया सव्वसामिणी ठविया। ताहे हो कोहपुरस्स रेस्समाणस्स -
 दोसं वट्ठुं अभिगगहो गहितो - " ण मे कोहो पापो दा कायव्यो॥ समु-
 ॥ ५८४-५८५-५८६॥

भा. ३१८५ -- सयगुणसहस्सपागं, वणमेकज्जं जतिस्स जाययदा।

तिस्सुत्तदासिभिवं, ज य कोहो सयं च दाजं च ॥ ५८७॥
 तस्स धरे सयसुहस्सपागं तेरुमत्थि, तं च साहज्जं वणंतो-
 हपत्थं ओसठं मग्गियं, ताए द दारुवेडी आपत्ता, - "आपेहि" ति,
 ताए आपंतीए सहतेल्लेण एगं भादयं भिण्णं। एवं तिण्णि भावपाणि
 भिण्णायि। प द सा रुढा। तित्तु य सयसहस्सेसु विपट्ठेसु चउत्त-
 वाराए अप्पणो उदत्तेज्जं दिव्वं। जइ ताए कोहपुरस्सरो मेस्सरिसो
 माणो पिज्जितो तो साह्मणा उदत्ततरं पिंतव्वो इति ॥ ५८७॥

मायाए इमं --

भा. ३१८६ -- पासत्थिपरंज्जा, परिण्यगुरुल्लुभातअभिओगा। य उग्ग

पुच्छा तिमिडिक्कणे, पुठ्ठभासा चउत्थं पि ॥ ५८८॥

जायान्तितियस्स घारे, ठिता पासत्थी, सरीरावकपपाउसा यो

- हिता णिच्चं सुकिल्लवासपरिहरित्ता विविट्ठइ त्ति। लोणेण से णायं कयं
पंडरज्ज त्ति। सा य विज्जामंतवसीकरपुच्छावगकोउरसु य कुसला, जणेषु
पटुंजति, जणो य से पणयस्सिरो कयंजलितो विट्ठति। अद्वययातिक्कंता साच
वेरग्गमुवगता गुरुं विण्णवेति - "आलोयणं पयच्छामि" त्ति। अलेइए - आ
पुणो विण्णवेति - "ण वीहं कालं पव्वज्जे काउं समत्था", ताहे गुरुहिं अहं
अप्पं कालं परिक्कम्मवेत्ता विज्जामंतादियं सव्वं छडावेत्ता "परिण्ण"
त्ति- अणासगं पव्वक्खायं। आयरिएहिं उभयवग्गो वि वारितो ण -
लोगस्स कहेयठ्वं। ताहे सा भते पव्वक्खातेण जहा पुव्वं बहुजणपरिवुडा
अच्छिता इयाणिं न तथा अच्छति, अप्पसाहुसाहुणिपरिवारा विट्ठइ।
ताहे से अरती कज्जति। ततो ताए लोगवसीकरणविज्जा मणसा -
आवाहिता। ताहे जणो पुप्फध्रुवगंधत्थो अलंकितविभूसितो वंदंवेदिहं पुग्गमाउत्ते
उभयवग्गो पुच्छितो - "किं दे अणस्स अस्सायं ? ते भणंति - "ण व" वि
त्ति। सा पुच्छिता भणति - मए विज्जाए अभिओइयं एत्ति। गुरुहिं अयं
भणिता - "ण वट्ठति" त्ति। ताहे पडिक्कंता सयं नितो लोगो आगंतुं
एवं तओ वारा सम्मं पडिक्कंता, चउत्थवाराते पुच्छिता ण सम्म-
माउट्टा, भणति य -- पुव्वक्खासाहुणा आगच्छंति ॥५८८॥ अज्ज
- मा. ३१८७ -- अपडिक्कमसोहम्मे, अभिउग्गा देवसक्कओसरणे।
हत्थिणि वाउस्सग्गे, गोयमपुच्छा तु वागरणा ॥५८९॥ ये
अणालोएउं कालगता सोहम्मे एरावणस्स अग्गमहिंसी जाता।
ताहे सा भगवतो वड्ढमाणस्स समोसरणे आगता, धम्मकहावसाणे हत्थि-
णिपूवं काउं भगवतो पुरतो ठिच्चा महतासडेण वातं कम्मं करेति।
ताहे भगवं गोयमो जाणगपुच्छं पुच्छति। भगवया पुव्वभवो से वाग-
रितो - मा अण्णो वि को ति साहु साहुणी वा मायं काहिति, वि
तेणेयाए वायकम्मं कतं भगवता वागरिय - तम्हा एरिसी माया डुरंता
ण कायठ्वा ॥
- लोमे इमं उदाहरणं -- "लुद्धणंवी" अहवा "अज्जमंगू" --
- मा. ३१८८ -- मधुरा मंगू आगम - बहुसुवेरग्गसद्वपूया य।
सातादिलोभणितिए, मरणे जीहाइ णिद्धमणे ॥५९०॥
अज्जमंगू आयरिया बहुसुया अज्ज्ञागमा बहुसिस्सपरिवारा य
उज्जयविहारिणो ते विहरंता मधुरं णरणीं गता / ते "वेरग्गिय" त्ति-
काउं सद्वेदिहं वत्थातिएहिं पूइता, सीरवधिघयगुलातिएहिं विणे
विणे पज्जतिएण पडिलाभयंति। सो आयरिओ लोभेण सातासोक्ख-
पडिक्कओ ण विहरति। णित्तिओ जातो। सेसा साधू विहरिता। सो
वि अणालोइयपडिक्कंतो विराहियसासण्णो वंतरा णिद्धवणाजक्खो सो
जातो, तेण य पदेसेण जवा साहु णिग्गमणपवेसं करंति ताहे सो जक्खो
पडिंयं अणुपविसिता महापमाणं जीहं णिल्लालेति। साहुहिं पुच्छि-
तो भणति - अहं सायासोक्खपडिक्कओ जीहादोसेण अप्पडिडओ
इह णिद्धमणाहो भोमेज्जे णरे वंतरो जातो, तुज्ज पडिवोहणत्थ-
मिहागतो तं मा तुब्बो एवं काहिइ। अण्णे कहंति - जवा साहु भुंजति
तवा सो महप्पमाणं हत्थं सज्वालकारं विठविय्ज्जण गवक्खदारेण साधूण
पुरतो पसारेति। साहुहिं पुच्छितो भणाति -- सो हं अज्जमंगू -
इडिठरससादुमगरुओ मरिज्ज णिद्धमणे जक्खो जातो तं मा कोइ म। तुब्बो

तुळमं एवं लोभदोसं करेज्ज । ५९०॥ एवं कसायदोसे णाउं पज्जोसवणासु
अप्पणो परस्स वा सब्बकसायाण उवसवणं कायव्वं । इमं च वासासु
कायव्वं ।

भा.३१८९ -- अब्भुवगयगयवेरा, पातुं गिहिणो वि भा ह्रु अहिरणं । अग
कुज्जाहि कसाए वा, अविगडियफलं व सिं सोउं ॥५९१॥ गहिं न्ना

भा.३१९० -- पच्छित्तं बहुपाणा, कालो वल्लिओ चिरं च ठायव्वं ।

सज्जायसंजमतवे, धणियं अप्पा णियोतव्वो ॥५९२॥

अटठसु उडुवद्धिएसु मासेसु जं पच्छित्तं संविद्यं ण वृद्धं तं वासासु
वोडव्वं । किं कारणं तं वासासु वुज्जते ? भण्यते -- जेण वासासु -
बहुपाणा भवन्ति, ते हिंडंतेहिं वृहिज्जन्ति, सीयाणुभावेण य कालो विना
वल्लितो, सुहं तत्थ पच्छित्तं वोडुं सककति, एगक्खेत्ते चिरं अच्छियव्वं यं
तेण वासासु पच्छित्तं वुज्जति । अवि य सीयल्लुणेण वल्लियादुं इदियाइं
रि भवन्ति । तदप्पणिरोहरणत्थं तथो कज्जति । पंचप्पगारसज्जाए उज्जमि- रेय
यव्वं, सत्तरसविहे य संजमे वारसविहे य तवे अप्पा धणियं-सुटठ -
णिओएयव्वो, णिउंजितव्वमित्थर्थः ॥५९२॥

भा.३१९१ -- पुरिमचरिमाप कप्पो, तु मंगलं वद्धमापसमित्थम्मि ।

परिकट्टा तो परिकहिया जिणगण-हरा य थेरावल्लिचरित्तं ॥५९३॥ सी-वेत्थं

पुरिमा उरुभसामिणो सिस्सा, चरिमा वद्धमापसामिणो ।

एतेसिं एस कप्पो चेव जं- वासासु पज्जोसविज्जन्ति, वासं पउउ मा इ
वा । मज्झिमयाणुं पुण भणितं - पज्जोसवेति वा ण वा, जति दोसो
अत्थि तो पज्जोवेति इहरहा णो । मंगलं च वद्धमापसामित्थ्ये भवति ।

जेण य मंगलं तेण सब्बजिणाणं चरितात्तिं कहिज्जन्ति, समोसरणापि
य; सुधम्मतिवाणं थेराणं आवल्लिया कहिज्जति । य
॥५९३॥ एत्थ सुतणिवंधे य इमो कप्पो कहिज्जति ॥

भा.३१९२ -- सुते जहा णिवंधो, वग्धारियमसत्तापमग्गहणं ।

णाणदिठ तवस्सी यऽण्हियासि वग्धारिए गहणं ॥५९४॥

"णो कप्पति जिग्गंधाण वा जिग्गंधीय वा वग्धारिय-

बुदिठकायंसि गाहावतिहुलं वा भत्ताए वा पाणाए वा जिक्खन्नसए
वा पविस्सिए वा/कप्पइ से अप्पवुडि कायंसि सण्णिसंतत्तरंसि डि

गा.म.पा.नि.प.॥ वग्धारियं णाम जं तिण्णवासं एउति, जत्थ मि
वा णेव्वं वासकप्पो वा गलति, जत्थ वासकप्पं भेज्जु अंतो काओ जा/यं
य उल्लेति, एवं वग्धारियं वासं । एरिसे ण कप्पति भत्तापाणं धेनुं ।
सुते जहा णिवंधो तहा न कल्पतेत्यर्थः । अवग्धारिए पुण कप्पति
भत्तापाणग्गहणं कारं । कप्पति से अप्पबुदिठका संतरत्तरंसि, संतरमिति
अंतरकप्पो, उत्तरमिति वासकप्पकली । इमेहिं कारणेहिं दितिय - स्ता
पदे वग्धारियबुदिठकाये वि भत्तापाणग्गहणं कज्जति "णाणदठी"

पच्छंधं । "णाणदिठ"ति - जहा को ति साहू गज्जयणं सुतवसंधमं
वा अहिज्जति, वग्धारियवासं पडति, ताहे सो वग्धारिए वि-
हिंडति । अहवा बुहाहू अणधियासो वग्धारिए हिंडति । एते तिण्ण पि
अहवा वग्धारिते संतरत्तरा हिंडति । संतरत्तरस्य व्याख्या पूर्ववत् । अहवा
इह संतरं जहासतीए उत्थभादी करेति । उत्तरमिति "वालेडुत्तादिप"

सो य आहुतेण जिहा
आउं सोत्ते येरुसि
काउं तं तव्वं
'नवसी'ति
तेणिकिडो तजे
कट्ठे तस्स करणा
गदिणे वग्धारियवासो
पडति ताहे सो
वग्धारिते विहिंडति
Jin Gun Aaradhak Trust

ण अहंति ॥५९४॥

भा.३१९३ -- संजमसेत्तुयापं, णाणटिठ-तवस्सि-अणधियासाणं ।

आसज्ज भिक्खुकालं, उत्तरकरणेण जइयत्वं ॥५९५॥

संजमसेत्तुया जे णाणटिठ तवस्सी अणधियासी य जो, एते द्वी सव्वे भिक्खुकाले उत्तरकरणेण भिक्खुगहणं करेति ॥५९५॥

केरिसं पुण संजमसेत्तं ?

भा.३१९४ -- उण्णियवासाकप्पा, लाउयपातं च लब्भती जत्थ । जे

सज्जाएसणसोही, वरिसहकाले य तं सेत्तं ॥५९६॥

जत्थ सेत्तं उण्णियवासाकप्पा लब्भंति, जत्थ अलावु पादा य चाउक्कालो य मुज्झति सज्जाओ, जत्थ य भत्तादीयं सव्वं एसणासुद्धं लब्भति, विविधं च धम्मसाहणोवकरणं जत्थ लब्भति । कालवरिसी णाम-रातो वासइ, ण दिवा, अहवा भिक्खुवेळं सज्जाभूमिगमणं जेळं च मोत्तुं वासति, अधवा वासासु वासति णो उडुवडे एस कालवरिसी । एयं संजमसेत्तं ॥५९६॥

भा.५९५ एतत्ते

ततो असिवादिकारणेहिं बुता । "णाणटिठ तवस्सि अणधियासे"ति तिण्णि वि एगगाहाते वक्खाणेति --

भा.३१९५ -- पुब्बाहियं णासति, णवं च छातो ण पच्चलो धेत्तुं ।

समगस्स य पारणए, वरसति असहू य वालादी ॥५९७॥

हुभाभिभूयस्स परिवाडिं अकुव्वतो पुव्वधीतं णासति, अभिणवं वा सुत्तयं च्छातो ग्रहीतुमसमर्थो भवति, समगपररणए वा तवसि, वासति वालादी असहू वा, वासते असमत्था उववासं काउं ॥५९७॥ ताहे इमेण उत्तरकरणेण जतंति ॥

भा.३१९६ -- वाले सुत्ते सुत्ती, कुडसीसगछत्तए य पच्छिमे ।

णाणटिठ तवस्सी अण-धियासि अह उत्तरविसेसा ॥५९८॥

वरिसंते उववासो कायव्वो । असहू कारणे वा "वाले"ति-

उण्णियवासाकप्पेण पाउतो अहति । उण्णियस्स असति उटिटएण -

अहति । उटिटयासति कुतवेणं । जाहे एयं तिविधं पि वालयं णत्थि

ताहे जं सोत्तियं थिरं घणं मसिणं तेण हिंडति । सोत्तियस्स असति ताल- उवरिं काउं हिंडति, कुडसीसयं पलासं पत्तेहिं वा गेण विणा उत्तयं कीरइ, तं सिरं काउं हिंडति । तस्ससति विवल-

मादीछत्तएणं हिंडति । एसो संजमसेत्तुतादियाप वासासु वासंते - सु

उत्तरकरणविसेसो भणितो ॥५९८॥ सव्वो य एस पज्जोसवणाविधी-

भणितो । वितियपदेण पज्जोसवणाए ण पज्जोसवेंति अपज्जोसवणाए

वा पज्जोसवैज्जा इमेहिं कारणेहिं --

भा.३१९७ -- असिवे ओमोयरिप, रायहुटो भए व गेलण्ये ।

अद्धाण रोहए वा, दोसु वि सुत्ते अज्जपवत्तं ॥५९९॥

पज्जोसवणाकाले पत्ते असिवं होहिंति ति पाउण ण पज्जो-

वेज्जा सवित्ता, ओमाएसु वि एवं अतिक्कंते वा पज्जोसविज्जा । महल्ल- जे

छा ठाणातो वा चिरेण णिग्गया ते ण पज्जोसवणाए पज्जोसवैज्जा,

आदि बोहियभएणा णिग्गता अतिक्कंता पज्जोसवेंति । एवं दोसु वि जे

सुत्ते अज्जपवत्तं पाउं ण पज्जोसवित्ति । अपज्जोसवणाए वा पज्जो-

सवेंति ॥५९९॥ सूत्रम् --

सूत्रम् - ४४ -- जे भिक्खु पज्जोसवणाए गोलोमाइं^{वा}वालाइं उवाइणाइ -
उवातिणंतं वा सातिज्जति ॥१०-४४॥

गोलोममात्रा पि न कर्तव्या किमुत दीर्घा, अहवा "हस्त-^{३४}
प्राप्या अपिशब्देन विशेष्ट्यंति, उवातिणावेति ति- पज्जोसवणा-
रयणिं अतिविक्रामतीत्यर्थः । तस्स चउगुरुं पच्छित्तं । आपादिया य
दोसा । गोलोमविशेषणार्थमाह --

भा. ३१९८ -- पज्जोसवणा केसे, गावलीोमप्पमाणभेते वी । चि
जे भिक्खु उवातिणावती, सो पावति आपमादीणि ॥ ६००॥ ति
भा. ३१९९ -- ^{धु}ण वि सिंगपुं^{वि}वाला, ण अत्थि पुंहे ण वत्थिया वाला ^{अच्छिपुंछण}
सुजवसणीरोगाए, सेसं गुरु हाणि हाणीए ॥ ६०१॥

कठा ॥ ६०१॥ वासासु लोमए अकज्जेते इमे दोसा -- x
भा. ३२०० -- णिसुदंते आउवधो, उल्लेसु य छप्पेदु मुच्छंति ।
ता कंइयविराहे, कुज्जा व सयं तु आयाते ॥ ६०२॥

आउवकाए णिसुदंते आउविराहणा, उल्लेसु य वालेसु छप्पयाओ
सम्मच्छंति, कंडुअंतो वा छप्पदादि विराहेति, कंडुअंतो वा सयं - x
करेज्जा । तत्थ आयविराहणा ॥ ६०२॥ जम्हा एते दोसा तम्हा

भा. ३२०१ -- धुवलोओ उ जिणाणं, वरिसासु य होइ गच्छवासीणं ।
उडु तरुणे चउमासो, छुरकत्तरि छल्लहू गुरुगा ॥ ६०३॥

थेरकप्पियाण

उडुवळे वासासु वा जिणकप्पियाणं धुवलोओ, वासासु धुवलोओ

धुवलोयासमत्थो वा तं रयणिं पातिक्कमे । थेरकप्पितो तरुणो उडुवळे
उक्कोसेणं ^{चल्लहू} ^{चल्लहू} मासाणं लोयं करावेति, थेरस्स वि एवं, पवरं -
उक्कोसेणं छमासा । जति उडुवळे वासासु वा छुरेण कारवेति तो -
मासलहू, कत्तीए मासगुरुं, आपादिया य दोसा, छप्पतिगाण विरा-
हणा, पच्छक्कम्मदोसा य । आदेसंतरेण कारवेति तो छल्लहू, कत्तीए वाज्जिखुरेण
चउगुरुगा ॥ लोयं करावेतेण एते दोसा परिहारिया भवंति ॥ ६०३॥

भा. ३२०४ -- पक्खियमासियछम्मासिए य थेराणं तु भवे कप्पो ।

कत्तरि छुर-लोए वा, वितियं असहू गिलाणे य ॥ ६०४॥

वितियं ति वितियपदेणं लोयं ण कारवेज्जा । असहू लोयं -

य तरति अधियासेणं सिरोरोगेण वा मंदवक्खुणा वा लोयं असहंतो
धम्मं छद्देज्जा, गिलाणस्स वा लोओ न कज्जति, लोए वा करेते
ते गिलाणो हवेज्ज, एवमादिएहिं कारणेहिं जइ कत्तिए करेति तो
पक्खे पक्खे । अह छुरेण तो मासे मासे । पढमं छुरेण, पच्छा कत्तिए ।
लोयं ^{मुरोदयं हत्यधोवर्णं दिज्जति पच्छाकम्मं परिहरणत्थं,}
करस्स कारवेयव्वो । थेराणं एस कप्पो संवच्छरिए भणितो ।

॥ ६०४॥ सूत्रम् - ^{अन्वारेणं लोओ धमासिए/ (ओ) (कज्जयेव्वो)}

सूत्रम् - ४५ -- जे भिक्खु पज्जोसवणाए इत्तरिय पाहार आहारेति,
आहारैतं वा सातिज्जति ॥१०-४५॥

भा. ३२०३ -- इत्तरियं पाहारं^(ओ), पज्जोसवणाए जो उ आहारे ।

तयभुइविंदुमादी, सो पावति आपामादीणि ॥ ६०५॥ ण

इत्तरियं णाम धोवं एगसित्थमवि अल्लवणादि वा, अधवा

दिस्से म | आहारैतया भेत्तं, सातिमिमिरियं पुण्णगादि. भूतिमेत्तं पाणगे विंदु-
मत्तं तये^३ ति तिलवुसतिभागमेत्तं, "भूति"रिति यत् प्रमाणमंगुष्ट-

प्रवेशनीसंदंस्केन मस्म गृह्यते, पानके विदुमात्रमपि, आदिगृहपातो
 दि सातिमं पि ओवं जो आहारेति पज्जोसवणाए सो आणादिया
 १३३ दोसा पावति चउगुहं च पच्छित्तं ॥६०५॥ पुठ्वेसु तवं करैतस्स इमो प
 गुणो भवति --

भा-३२०४ -- उत्तरकरणं एगग्गया य आलोयवेइवंदणया ।

मंगलधम्मकहा वि य, पुठ्वेसुं तवगुणा हौंति ॥ ६०६॥

भा-३२०५ -- अठम छट्ठं चउत्तं, संवत्तरचाउमासपक्खे य ।

पोसहियतवे भणिए, धितियं असहू गिलाणे य ॥ ६०७॥

उत्तरगुणकरणं कतं भवति, एगग्गया य कता भवति, पज्जो-
 सवणासु वरिसिया आलोयणा वायव्वा, वरिसाकालस्स य आदीए
 मंगलं कतं भवति, सद्धाण य धम्मकहा कायव्वा, पज्जोसवणाए -
 जइ अठमं ण करेइ तो चउगुहं, चाउम्मासिए छट्ठं ण करेति तो
 चउलहं, पक्खिए चउत्तं ण करेति तो मासगुहं । जम्हा एते दोसा
 तम्हा जहामणितो तवो कायव्वो । धितियं अववादेण ण करेज्जा ॥ ६०८॥

पि । उवव्वासस्स असहू ण करेज्जा गिलाणो वा ण करेज्जा, गिलाण-ज्जा
 पडियरगो वा, सो उववासं देयावच्चं च दोवि काउं असमत्थो,
 एवमादिपहिं कारणेहिं पज्जोसवणाए आहोरेतो सुद्धो ॥ ६०६-०७॥ ६
 सूत्रम् --

सूत्रम्- ४६ -- जे भिइसू अण्णउत्थियं वागारत्थियं वा पज्जोसवेति पज्जो-
 सवैतं वा सातिज्जति ॥१०-४६॥

भा-३२०६ -- पज्जोसवणा कप्पं, पज्जोसवणाए जो तु कइदेज्जा ।

गिहअण्णतित्थियोसु संजतीणं च आणादी ॥ ६०८॥

पज्जोसवणा पुठवपण्णिता, गिहत्थाणं अण्णतित्थियाणं -

गिहत्थीणं अण्णतित्थीणीणं ओसण्णाण य संजतीण य जो एते

पज्जोसवेति एवामग्रतो पर्युषणाकल्पं पठतीत्यर्थः । तस्स चउगुहं ।

आणादिया य दोसा ॥ ६०८॥

भा-३२०७ -- गिहअण्णतित्थियोसण्ण दुगं ते गुणेहगुववेया ।

सम्मसिवाससंकादिणो य दोसा समणिवग्गे ॥ ६०९॥

गिहत्था गिहत्थीणीओ एयं दुगं, अहवा अण्णतित्थिया -

अण्णतित्थीणीतो, अहवा ओसण्णा ओसण्णीओ एते दुगा, संजम-
 गुणेहिं अणुवेवेया, तेण तेसिं पुरतो ण कइदज्जति । अहवा एतेसिं हिं सह

सम्मसिवाससं दोसा भवति । इत्थीसु य संकसादिया दोसा भवति ।

संजतीओ जइ वि संजमगुणेहिं उववेयाओ तथापि सम्मसिवासदोसो

संकादोसो य ॥ ६०९॥

भा-३२०८ -- दिवसतो ण वेव कप्पति, सेतं च पडुच्च सुणेज्जमण्णेसिं ।

असती य व इतरेसिं, दंडिगेमादित्थितो कइदे ॥६१०॥

पज्जोसवणाकप्पो दिवसतो कइदडं ण वेव कप्पति, जत्थ वि

सेतंपडुच्च कइदज्जति, जहा दिवसतो आणंवपुरे मूले चेतियधरे
 सव्वजणसमक्खं कइदज्जति, तत्थ वि साहू ण कइदति, पासत्थो
 कइदति, तं साहू सुणेज्जा, ण दोसो, पासत्थाण वा कइदकस्स
 असति दंडिगेण वा अक्कपिट्ठो सद्धेहिं वा ताहे दिवसतो कइदति ।

पज्जोसवणाकप्पकडणे इमा सामायारी -अप्पणो उवस्सए आवस्सए

कते कालं धेनुं कोले छुहे वा पटठवेता कडिडज्जति, एवं चउसु वि -
रातीसु, पज्जोसवणारातीए पुण कड्ढीए सव्वे साधु समप्पावणीयं उक्खो
काउसगं करेति, "पज्जोसवणकप्पस्स समप्पावणीयं करेमि काउसगं
जं खंडियं जं विराहियं जं ण पूरियं सव्वो छंडओ कडियव्वो जाव ^{पडि}
वोसिरामि ति। लोगस्सुज्जोयकरं वित्तेण उस्सारेता पुणो लोय- ^{सिंहेतुगण}
स्सुज्जोयगरं कडिडता सव्वे साहवो णिसीरयंति। जेण कडिडतो सो
ताहे कालस्स पडिडकमति, ताहे वरिसाकालठवणे ढविज्जति॥ ६१०॥ एत
एसा विधी भणिता। कारणे गिहत्यगण्णतित्थियपासत्ये य पज्जो-
सवेति। कहं ? भणति --

भा. ३२०९ -- वित्तियं गिहि ओसण्णा, कडिडयं तुम्मि रत्ति एज्जाहि। जं
असतो य संजतीणं, जयणाए दिवसतो कड्ढे ॥ ६११॥

जति तो कडिडज्जति गिहत्था अप्पतित्थिया ओसण्णा वा
आगच्छेज्जा तो वि ण ठवेज्जा। एवं सेज्जियमादिइत्थीसु वि। जिह
संजतीतो वि अप्पणो पडिस्सए वेवरातो कड्ढंति। जइ पुण संजतीए ण
संभोतियाण कड्ढंतिया ण होज्ज तो आहापहाणाणं कुलाणं आसण्णे अट्ठप्प
सपडिडुवारे संलोए साहु साहुणीण य अंतरे चिलिमिलिं दाउं -
दिवसतो कडिडज्जति पूर्ववत् ॥ ६११॥ सूत्रम् -- १ इव

सूत्रम् - ४७ -- जेमिक्खु पढमसमोसरणुद्देसे पत्ताइं चीवराउं पडिग्गाहेति इ
पडिग्गाहेतं वा सातिज्जति ॥ १०-४७॥
तं सेवमाणे आवज्जइ चारुम्मासियं परिहारदठाणं अणुग्धा-
तियं । णिसीहसुसे दसमो सम्मतो ॥ उद्देसो ॥ स

वित्तियं समोसरणं उडुवद्धं, तं पडुच्च वासावसोग्गहो पढम-
समोसरणं भणति। सेसा सुत्तपदा कंठा। तं वत्थपावादिग्गहणं -
सेवमाणे आवज्जति प्राप्नोति, चरुमासेहिं णिप्फणं चारुम्मासियं,
अणुग्धातियं गुरुणं, पावति। इमो सुत्तयो --

भा. ३२१० -- पढमम्मि समोसरणे, वत्थं पायं च जो पडिग्गाहे।

सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्तविराधणं पावे ॥ ६१२॥

जो गेण्हइ सो आणाइक्कमं करेति, अणवत्था य तेण कता
भवति। मिच्छत्तं च जणेति " न यथावादिनस्तथाकारिणः इति,
आयविराहणं च पावति ॥ ६१२॥ १ खेउम्वदित्तएणं

भा. ३२११ -- पढमोसरणे उवही, ण कप्पती पुठवगहिय अतिरित्ते। म। त्तो
अप्पत्ताण उ गहणं, उवहिस्सा सातिरेगस्स ॥ ६१३॥

जइ पढमसमोसरणे ण कप्पति उवही धेनुं तोकिं कायव्वं ?
उच्यते -- पुठवगहितो अतिरित्तो उवधी परिभोवस्तव्यः। कयं पुण
सो अतिरेगे उवधी धेतव्वो ? उच्यते -- "अप्पदेहिं" ति सेत-
कालेहिं अप्पत्तपत्तेहिं चउमंगो काइव्वो। सो इमो चउमंगो -- सेतओ
गो णामेधु पत्ता णो कालओ। कालतो णामेगे पत्तएण सेततो। एगे सेतओ
वि कालओ वि पत्ता। एगे णो सेतओ णो कालओ पत्ता। इमो
पढममंगो। उडुवद्धितो चरिममासकप्पो जत्थ कतो, अण्णसेतासतीए
कारणतो वा तत्थेव वासं काउमाणा सेततो पत्ता ण कालतो। इमो
वित्तियमंगो -- आणा पडिवण्णयाण वाघातो, अणंतरा चैव आसाद-
पुण्णिमा जाता, एते कालतो पत्ता ण सेततो। इमो तत्तियमंगो -

जस जे वरिससेत आसाठपुण्णिमाए पविट्ठा ते उभएण वि पत्ता । आसाठ-
 पुण्णिमं अपत्ताण अंतरे अद्याणे अवट्टमाणाण एवं उभएण वि अपत्ताण
 वरिममंगो भवति ॥ ६१३ ॥ केवत्ति पुण अतिरित्तो उवहि धेतव्वो?
 अतो भण्णति --

भा.३२१२ -- दोण्हं जइ पक्कस्सा, णिप्फज्जति वासजोग्गमेत्तुवही ।
 वासाजोग्गं दुगुणं, अण्हतो गुरुग आणादी ॥ ६१४ ॥

पक्केक्को साहू अड्डाइज्जे पडोआरे गेण्हति, जइ कारणा
 अद्याणणिगता विविता आगच्छेज्ज ताहे दो साहू एगस्स संयुणं
 पडोयारं दंति, तेसिं च अप्पण्णे अड्डायारो विट्ठति । एवं अण्णे
 वि दो एगस्स एवं सव्वेसिं दायव्वं । एवं जति अप्पण्णो दुगुणं ण
 गेण्हेज्ज तो चउगुहं पच्छित्तं । आणाविणो य दोसा भवति ॥ ६१४ ॥
 अतिरित्तोवकरणहणे किं कारणं ? एतय भण्णति इमो विट्ठंतो -

भा.३२१३ -- वव्वोवक्खरेणेहा-दियाण तह सारकडुयमंडाणं ।

वासावासे कुडुवी, अतिरेगं संचयं कुणति ॥ ६१५ ॥

वव्ववावक्खरो - उपक्करद्वयमित्यर्थः । अहवा द्वयमिति -

हिरण्यं, उवक्खरो सुपादिकः, स्नेहो घृतं तैलं वा, आदिसहातो
 वासा तेल्लं परंडादि वण्तेल्लादि वा सारो वत्थुल्लादिगो लोणं
 वा, कट्टकादि सुठमादीणि कट्टयं वा, घरपिट्ठारादिया मंडा,
 अहवा कडुयं मंडं कुच्छिंभरिं कुट्टविणो वि वासासु पत्तेसु अतिरित्तं
 संचयं करंति । ६१५ ॥ स्यात् - किं कारणं ? अतो भण्णति --

भा.३२१४ -- वणिया ण संचरंती, हट्टा ण वहंति कम्मपरिहाणी ।

गेलण्णाएसेसु व, किं काहिंति अगहिंते पुव्वं । ६१६ ॥

कत्थपुडियवणिया गामेसु ण संचरंति, पट्टेणसु वि वासवदलेण
 हट्टा ण वहंति । अह सो कुट्टवित्तो अतिरित्तं गेण्हति, उप्पण्णे
 यः पओयणे कयविककयस्स हट्टं गच्छति ताहे से हलकरिसणकम्मसंजोगा
 परिहायंति । गेलण्णे वा उप्पण्णे आवेसे वा आगते अतिरित्ता भवे
 किं पच्छा भोयणपाहुण्णादी करेउ ॥ ६१६ ॥

भा.३२१५ -- तह अण्णतित्तियादी, जो जारिसओ तस्स संचयं कुणति ।

इह पुण छण्ह विराहण, पढमम्मि य जे भणियदोसा ॥ ६१७ ॥

अण्णतित्तियावि जो जारिसो सो अप्पण्णो लिंगाशुक्कस्स वि
 संगहं करेति । जहा सरक्खस्स दगसोआरामट्टियाए, पाडिया छगण-वोहिगि
 लोणाण य, तव्वपण्णियवत्थरागणिमित्तं अज्जुणं कंदलयमादियाणं -
 छल्लिविधीणं । "इहे"ति - इह जणिसासणे जति अतिरित्तोवकरणं दि
 ण गेण्हंति तो छण्हं जीवणिकायाणं विराहणा भवति अह वासासु
 उवधि गेण्हति तो जे पढमसमोसरणे गेण्हतोउग्गमादिवोसा भणिता
 ते पावति । ६१७ ॥ कं दुगुणं निज्जोआभावे छण्हं विराहणा भवति ।
 अतो भण्णति --

भा.३२१६ -- रयहरणेणोल्लेणं, पमज्जणे कस्सगेह पुढविवहो ।

गामंतरे पगलणे, पुढवी उदगं च दुविधं तु ॥ ६१८ ॥

कस्स इति कुंभकारसालाए पट्ठित्त । तत्थ य सचित्तपुढवी-
 संभवो भवति । तत्थ वित्तियरयोहरणाभावे उल्लेणं चैव रयहरणेण -
 पमज्जति तो पुढवीविराहणा । अण्णं वा गामं भिक्खायरियादिकज्जे

गच्छतो आगच्छतो अंतरा जतिप्पमुद्वे मल्लियरयोहरयोदो पलगमाणे यगममाणे
पुढविविराहणा, अंतरिक्खोदणं योनोदणं च एव विराहेति ॥६१८॥ तं

भा. ३२१७ -- अहवा अंवीयते, उदणं पणओय पुतायथा अगणी । × / तो

उल्लङ्गवंधं तसा, ठाणादी केण व पमज्जे ॥ ६१९॥

वितियरयोहरणाभावे उल्लंरयोहरणं जति पुक्खवेति ता -

उग्गहाउ प्फिट्टइ, अणुवविज्जं तं अंवी भवति । तस्मि अंवे उदण-

विराहणा, पणओ य सम्पुच्छति । अह एतद्वोसपरिहरणत्वं अगणी

तावेति तो अगणिविराहणा । अह उल्लेण पमज्जणं करेइ तो दसि-

येंतेसु उल्लङ्गा परिक्खंति मृद्वगोलकक्षित्यर्थः । एतेषु पडिक्खेसु जति इ

पमज्जणं करेइ तो तसविराहणा । अह उल्लङ्गति काठं च पमज्जति तो

संजमविराहणा । ठाणादाणा पिद्वेसं वा करंते केण पमज्जुणी ।

॥ ६१९॥

भा. ३२१८ -- एमेव सेसगम्मि वि, संजमवोसा तु भिक्खपिज्जोए ।

चोलेपिसेज्जा उल्ले, अजीरोल्लपमाताए ॥ ६२०॥

भिक्खपिज्जो गो पडलापसणंधो य, तेसु दुगुणेषु अथेप्पंतेसु -

संजमविराहणा, यथा रयोहरणेनेत्यर्थः । चोलेपट्टे रयोहरपिसेज्जाए

य दुगुणे अथेप्पंते उल्लेसु णिच्चमोगेण अजीरंतो नेल्लणं भवति, एत्थ

आयविराहणा पूर्ववत् ॥ ६२०॥ अप्पणो दुगुणपडोआरातो अतिरितं

अणेण्हंतो इमो दोसा --

भा. ३२१९ -- अद्याणणिग्गतादी, परिता वा अहव णट्ठगहणम्मि ।

जं च समोसरप्पमी, अणिण्हणे जं च परिमोगे ॥ ६२१॥

अतिरितताभावे अर्धेताण उवकरणणिक्कणं प्रायश्चित्तं भवति जहण्णे

पणं मज्जे मासल्लु उदकोसे चउल्लुगा जं ते अद्याणादिविणिग्गया ।

अत्रि छिण्णाछिण्णद्धाणणिग्गया, अदिग्गहणातो असिवातिकारणविणिग्गता

वा जति परिज्जोवकरणा हियपट्ठीवकरणा वा जति पडमसमोसरणे

उवहिग्गहणं करोति तो "जं च"ति - जे दोसा अभिहिता तान्

प्राप्नुवंति अतिरिक्तं अणुहाता इत्यर्थः । पडमसमोसरणं वा काठं अति

उवकरणमणेहंतो "जं च"ति - जे दोसा तणादिपरिमोगे तास्य प्रा-तो च

प्नुवंति । ६२१॥ एष एवायं व्याख्यायधेनोच्यते --

भा. ३२२० -- अद्याणणिग्गतादी णमर्धे होति उवहिणिक्कणं ।

तण्णेषणीयं ? जं ते तण्णेषणिग्गं, सेवे दैतप्पणो जं च ॥ ६२२॥

उवहिण्हणणिक्कणं अतिरितताभावे अर्धेताण उवकरणणिक्कणं प्रायश्चित्तं भवति ।

जहण्णे पणं । मज्जिसे मासल्लु । उदकोसे चउल्लुगा । जं ते अद्याणा-

दिविणिग्गया बुसिराडुत्तिरतणं अणेषणीयं वा किंचि सेवति ते तं

अर्धेता पावति । अह अप्पणोवकरणं देसिं दल्लयंतो अम्मो परिहाम्मी, अति,

गा ६२१ अ जं ते अप्पणा तणमणेषणादी सेवति ॥ ६२२॥ "मज्जे"ति अस्य व्याख्या-

भा. ३२२१ -- अतट्ठ परट्ठा वा, ओरुण्णे णेण्णे य ण्णपरस ।

वाउ परिमोगे छप्पति, दुड्डेर-उल्ले य उज्जो ॥ ६२३॥

अप्पणो परस्स वा अट्ठा पडमसमोसरणे उणुहिं णेण्हमाजस्स

गा. ६२१ अहोक्कमादिया ण्णपरस उग्गववोसा भवति । "परिमोग"ति अस्य

व्याख्या -- अंतो वहिं अद्याणादियाण वाउ एवपडोआरस्स णिच्च-

अतिरित

परिभोगेण छप्पदाओ भवन्ति। छप्पदाविषु यस्माद्विपडियसद्धासु भन्ता
दगोदरं भवति - जलोदरमित्यर्थः । एगपडोयारस्स वा उल्लस्स -
णिच्चपरिभोगेण अजीरन्तो गेलणं भवति ॥ ६२३ ॥

भा. ३२२२ -- तम्हा उ गिण्हियव्वं, वीतीयपदं त्हा ण गेणहेज्जा। ज
अद्धाये गेलण्णे, अहवा वि हवेज्ज असतीए ॥ ६२४ ॥
तस्मात् कारणादात्मदुगुणपडोआरतो अतिरितं गेण्हियव्वं।
वित्तियपदेण इमेहिं कारणेहिं ण गेणहेज्जा। अद्धाणपडिवण्णो गिलाणो वा
वा असतीते वा ण गेणहेज्जा अतिरितं ॥ ६२४ ॥ एते तिण्णि वि -
एगगाहाते वक्खाणेति --

भा. ३२२३ -- कालेणवतिपणं, पाविस्सामंतरे उ वाघाते। ती
गेलण्णातपरे वा, दुविहा पुण होइ असती उ ॥ ६२५ ॥
गिम्हस्स चरिममासे अद्धाणपडिवण्णा विन्तेति च जाव ण
आसादपुण्णिमाकालो एति ताव अम्हे सेतं पविस्सामो, अंतरा य आसा
णतिमातिवाघातेण स्था, आसादपुण्णिमाकाले अतिक्कंते पत्ता, अतो
दुगुणो अतिरितो वा ण गहितो। अप्पणा गिलाणेण गिलाणवावहेण
वा अतिरितो ण गहितो। दुविधाए वा संतासंतसतीए ण गहितं।
संतासती अणेषणिज्जं लब्धमिति। अहवा वह साहू अकप्पिया एगो
कप्पियो, सव्वेसिं अतिरितो उवधिं धेयुं ण पारेति। वह वा -
वालवुद्धा असंतासती अप्पणा पि लब्धमिति। एतेहिं कारणेहिं -
पुव्वं अतिरितोवही ण गहितो होज्जा ॥ ६२५ ॥ इमो पढमंगो --

भा. ३२२४ -- गहिण व अगहिण वा, अप्पत्ताणं तु होइ अतिगमणं।
उवही संधारगपादपुंठणादीण गहणट्ठा ॥ ६२६ ॥
अतिरितोवहिधारणे गहिते अगहिते कालओ अप्पत्ताणं - वा
वाससेते अतिगमणं कर्तव्यं इत्यर्थः। अप्पत्ते काले किमर्थं वाससेतं -
पविसेति। उवही पच्छक्कंटा। ६२६ ॥

पढमचरिममंगप्रदर्शनार्थमवोच्यते --
भा. ३२२५ -- कालेण अपत्ताणं, पत्तापत्ताणं सेतओ गहणं।
वासाजोगोवहिणो, सेतम्मि उ ढगलादीणि ॥ ६२७ ॥
कालेण अपत्ताणं सेततो पत्ताणं पढमंगो। कालेण सेतेण य अपत्तो ज्ञाणं
चरिममंगो। पढलपत्त बंधमादिवसाजोगोवहिणो दुविधमंगे वि
गहणं भवति। कालतो पत्ताणं णियमा सेततो पत्तापत्ताणं ढगला-
दियाण गहणं करेति। वित्तियमंगा गहिया ॥ ६२७ ॥ ढगलादिया
इमे --

भा. ३२२६ -- ढगलगसरक्खकुडमुह - मत्तगतिलेवपायलेहणिया। पत्ता
संधारणलगपीढगणिज्जोगो वेव दुगुणो तु ॥ ६२८ ॥
उपलब्धगवीराविढगला सेलमल्लगसण्णासमाधिकाइया धूमट्ठा
य सरक्खो धेप्पति, गिलाणोसह कातिया समाहिटठवणाट्ठा - जि।ण
कुडमुहे धेप्पति, कातियसण्णा सेलमत्तगे पुण्यं तिगं। भायणी विपट्ठा
लेवो। वासासु कद्धमणिल्लिहणट्ठा पाडलेहणिया। पुडिसाडि - दा
अपरिसाडि संधारगो दुविधो वि सयणट्ठा, सीयलज्जादिरक्खणट्ठा
य छणादी। पिढगं उवविसणट्ठा। चंपगपट्ठादियं फलयं। सव्वे
वि एते सेते धेप्पन्ति। दुगुणोवधि जइ वाहिं ण गहितो कारणेण

तो सो वि । सेते चेव वेप्पति ॥ ६२८॥

भा. ३२२७ -- चत्तारि समोसरणे, मासा किं कप्पती ण कप्पति वा ।

कारणिय पंचरत्ता, सव्वेसिं मल्लगादीणं ॥ ६२९॥

डगलादिसु गहिएसु आसाढपुण्णिमाए पज्जोसवेति चत्तारि वित्तेउपमि

मासा, किं धेत्तुं कप्पति ण कप्पइ ति पुच्छा । आयरियाह -

उत्ससोणं ण कप्पति, कारणे अववादेण कप्पति, सेतस्स अलंभे अद्धाण-
णिग्गया वा आसाढपुण्णिमाए पत्ता ताहे पंचादिणे डगलगादियं च
गेण्हति, पंचमीए पज्जोसवेति । अह पंचमीए पत्ता तो उवरिं जाव

वसमी ताव डगलगादियं गेण्हति । एवं कारणे पंचराइदिया वड्ढी य
कज्जति, मल्लगादीणं अट्ठा, जाव भव्वगसुद्धपंचमीए गहिए अगहिते
वा डगलगादिए णियमा पज्जोसवेयव्वं ॥ ६२९॥

भा. ३२२८ -- तेसिं तत्थ ठियाणं, पडिलेहो^{सुद्ध} चारणादीसु । सु

लेवादीण य गहणे, लह्मगा पुच्चि व अगहिते वा ॥ ६३०॥ ✓

तेसिं साहूणं, तत्थेति-वासासेते ति, ताण इमा सामाचारी-

जं सभापवारामदेवकुल्लुण्णगिहमादिपहिं वत्थं उच्छुद्धं पंधियादिपहिं

तं पडिलेति, जदा अप्पणो परस्स वाघातो उप्पण्णो तदा तं वा
धेप्पंति तस्सासति चारणादिपसु वासासु जति लेवं गेण्हति आवि-
ग्गहणातो वत्थं पादं वा तो चउल्लुगा । पुच्चं वा लेवादिपसु -

गुरुग अगहिएसु चउल्लुगा चेव ॥ ६३०॥

भा. ३२२९ -- वासाण एस कप्पो, ठायंता चेव जाव तु सकोसं ।

परिभुत्तविप्पतिण्णे, वाघायट्ठा णिरिक्खंति ॥ ६३१॥

सकोसजोयणभंतरे जं कप्पडिएसु पडिभुत्तं अकिंचित् करंति - रि

वित्तिं परिट्ठवंति तं णिरिक्खियव्वं । एसा सामाचारी --

भा. ३२३० -- अद्धाण णिग्गयट्ठा, ज्ञामिय सेहे व तेण पडिणीए ।

आगंतु बाहि पुच्चं, विट्ठं असण्णिसण्णीहिं ॥ ६३२॥

अद्धाण णिग्गया जे तेसिं अट्ठाए अप्पणो वा उह्मी ज्ञामितो उव्वहि

होज्जा, सेहो वा उव्वटिठतो, तेणपडिणीएहिं वा उव्वही हडा

जदा तदा एसु मग्गति ॥ ६३२॥ "आगंतु बाहि" पच्छं वदसाणं --

भा. ३२३१ -- तालायरे य धारे, वालिय संधार सेणसंवट्टे । वि

लाउल्लिग-वड्ढ-सेवग, जामावुयपंधियादीसु ॥ ६३३॥ उग

सइत्तदृच्छं वा मंडाचरणडादिया तालायरा, "धारइ" रिदिवच्छंतधारा, वाणि

ति वालुओ, रायाविंवसहियं सवक्कं परवक्कं वा संधावारो, रा

रायविंवसहिया सेणा, चोरधाडिभएण वहु गामा एगटिठता -

यागयाहिटिठता य संवट्टो भण्णति, लाउल्लिगा-हुंगरपेच्छपयं,

'वइति गोउलं', 'सेवगा' चारभडा, 'जामाउगा' पस्सिा, 'पंधिया'

वहुवत्थवेसं जे पेच्छिया ते वा मग्गितव्वा ॥ ६३३॥ अद्धाणादि-

कारणेषु उप्पण्णेषु तालायरादिसु मग्गंति इमेण विधिणा ।

"गा. ६३२ "आगंतु बाहि पुच्चं"ति अस्य व्याख्या --

भा. ३२३२ -- आगंतुएसु पुच्चं, गवेसती चारणादिसु बाहिं ।

पच्छा जे सग्गामे, तालायरमातिणो हंति ॥ ६३४॥

मूलवसभगामं मोत्तुं जे अण्णे पडिवसभगामा सकोसजोयणभंतरे

सह अंतरमाहीए एतेसु बाहिरगामेषु जे आगंतुगा तालायरादिणो

तेषु पुत्रं मग्गति। असति "बाहिरगामेषु चारणादियाण ततो पच्छा
जे मूलवसमगामे आगंतुणा चारणादियो एति ॥६३४॥ संधावारसेण-तेषु मग्गति

ख संवदटं गोउलमज्जेसु चारणादिसु वत्थसंभवो भण्णति --

भा. ३२३३ -- लद्धण पवे इतरे, समणार्णे दिज्ज से व जामादी।

चारणधारवणीणं, पढंति सव्वे वि सदिट्ठया ॥६३५॥

संख

स च राजामादिया वत्थे लद्धण इतरे-पुरार्णे साहूण देज्जा

ख चारणार्णे देवच्छतधराणे इंगराणे न वच्चंताणं वत्थे पढंति, ते वा
पुराणा वा साहूणं दंति, वाल जुवणियायं वल जं ताणं वत्था - वलं जं
पढंति। एते पुण सव्वे वि सावगा इतरे वा असावगा ॥६३५॥ बहि-
ग्गामसग्गामादिएसु आगंतुगचारणादियाण असति इमाविधी ।

ग. ६३२ "दिट्ठमसण्णिसण्णीसु" हि अस्य उपाख्या --

भा. ३२३४ -- बहि अंतःसन्निवसन्निषु, जं विट्ठं तेषु चेव जमविट्ठं।

केह दुहओ वःसन्निषु, गिहिसु सण्णीसु विट्ठितरे ॥६३६॥ गहिप

"बहि"ति-संसत्तम्भतरे पडिवसमगामेषु जे असण्णी तेषु जं -

अत्राति-तेषु पुत्रविट्ठं वत्थं तं मग्गंति १। तस्सासति बाहिरगामेषु चेव सण्णीसु

जं पुत्रविट्ठं वत्थं तं मग्गंति २। तस्सासह बाहिरगामादिएसु

चेव असण्णीसु जमविट्ठं तं मग्गंति ॥३॥ तस्सासति बाहिरगामेषु

चेव सण्णीसु जमविट्ठं वत्थं तं मग्गंति ॥३॥ तस्सासति "अंत"ति-

अंतो मूलवसमगामे असण्णीसु जं पुत्रविट्ठं तं वत्थं मग्गंति १।

तस्सासति अंतो चेव सण्णिसु जं पुत्रविट्ठं वत्थं तं मग्गंति २।

तस्सासति अंतो चेव असण्णिसु जमविट्ठं वत्थं तं मग्गंति ॥३॥

तस्सासति अंतो चेव सण्णिसु जमविट्ठं वत्थं तं मग्गंति ३॥ केति

पुण आयरिया एवं भणंति - बाहिं असण्णिसु विट्ठं १ असति चेव तेषु

जमविट्ठं २ असति अंतो असण्णिसु विट्ठं ३ असति तेषु चेव जमविट्ठं

६३६। एवं सण्णिसु वि चरतो विकल्पाः ३। इतरं - अदृष्टमित्यर्थः।

विट्ठं आहाकम्मउक्खेवणिक्खेवणादिया आसकादोसा परिहारिया ह

भवति। तेषु पुत्रं विट्ठस्स गहणं पच्छा इयरस्स ॥६३६॥

भा. ३२३५ -- कोई तत्थ भण्णजा, बाहिं सत्तस्स कप्पती गहणं।

गंतुं ता पडिसिद्धं, कारणगणे बहुगुणं तु ॥६३७॥

कोति बोदगपक्खासितो, तत्थेति-पुञ्जवक्खाणे, इमं भण्णज-

"जइ मूलगामातो पडिवसमगामेषु दूरत्वात्कल्प्यं भवति। एवं तर्हि

दूरत्वात् क्षेत्रबहिर्ग्रहीतव्यमित्यर्थः।" आचार्याह - क्षेत्रबहि वासासु

पि ताव गंतुं पडिसिद्धं किं पुण वत्थादियगहणं। अह कारणे वासासु -

क्षेत्रबहिया गच्छति तत्थ गओ जइ वासकप्पाइया निमित्तिज्जति तं य

र संजमे बहुगुणकारियं ति काठं ते पि गेण्हति ॥६३७॥

भा. ३२३६ -- एवं नाम कप्पती, जं दूरे तेज बाहि गेण्हतु।

एवं भणंते गुरुणा, गमणे गुरुणा व लहुणा वा ॥६३८॥

पूर्वार्थं गतार्थम्। आचार्याह - "गंतुं क्षेत्रस्स बहिया घेप्पउ"

ति, एवं तुज्ज भणतो चरगुरुणा। अह गच्छति तो जति भवपाउसो

तो चरगुरुणा, सेसवासकाले चरलहुणा ॥६३८॥

ग. ६३७ "कारणगणे बहुगुणं तु" अस्य उपाख्या --

भा.३२३७ -- संवंधभाविष्युं, कप्पइ जा पंचजोयणे क्खजे।

जुणं व वासकप्पं, गेण्हति जं बहुगुणं कप्पं ॥ ६३९॥

आयरियादी कारणे साहम्मियसंबंधेसु अपरोप्परं गमागमभा-दि
वितेसु वासासु कप्पति गुंतुं जाव पंच जोयपाणि, तस्स विरायणे च
जुणो वासाकप्पो, ण्येण य वासाकप्पेण णिमंतितो, तेह तं वासासु
बहुगुणंति काठं गेण्हति। एवं कारणतो कारणावेकसं अणं पि जं -
पडलादिकं बहुगुणं तं पि गेण्हति ॥ ६३९॥ णिककारणगमे गेण्हतो य
इमे दोसा --

भा.३२३८ -- आहाकम्मसिय, पूतीकम्मे य मीसजाय य।

ठवणा पाट्टडियाप्, पाओतरकीय पामिच्चे ॥ ६४०॥ अ

भा.३२३९ -- परियदिट्ठ अपिहडे, उब्धिण्णे मालोहडे ति य।

अच्छेज्जे अपिसट्ठे, धोते रते य घट्ठे य ॥ ६४१॥

साहुअट्ठा मलिणं धोवं, भट्ठिमादियासु वा रत्तं चालिभङ्गं-
डियाप् उ पोम्हणट्ठा घट्ठं, एते तिण्णि व्षक्को दोसो ॥

भा.३२४० -- एष सत्त्वे दोसा, पढमोसरणेण वज्जिया होति।

जिपदिट्ठे अगहिते, जो गेण्हति तेहि सो पुट्ठो ॥ ६४२॥

एते सत्त्वे वि आहाकम्मादिया दोसा पढमसमोसरणे वत्थोदि जो
गेण्हति तेण/गेण्हतेण णिवज्जिया भवति। पुठ्वं वा दप्पेण अगहिते उक्करणे, पढम-
मोसरणे जो गेण्हति जिणेहिं विट्ठा कम्मबंधनदोसा, तेहिं सो पुट्ठो जे
भवति। अहवा जिणेहिं जे विट्ठा संजमगुणा, कररणेण पुठ्वं गहिते अ-
उक्करणे, पच्छा पढमसमोसरणे जो गेण्हति, तेहिं गुणेहिं सो पुट्ठो
भवति ॥ ६४२॥

भा.३२४१ -- पढमम्म समोसरणे, जावतियं पत्तचीवरं गहितं।

सत्त्वं वोसिरितत्त्वं, पायच्छित्तं व वोढत्त्वं ॥ ६४३॥

जं णिककारणे दप्पेण गहियं तं सत्त्वं वोसिरियत्त्वं, तस्स -

य दोसणिहिरणत्तं पच्छित्तं वोढत्त्वं ॥ ६४३॥

भा.३२४२ -- अद्धान णिग्गयाट्ठा, झामियसेहे य तेणपडिणीय।

आगंतु वाहि पुठ्वं विट्ठं असणिसण्णीसु ॥ ६४४॥

भा.३२४३ -- तालायरे य धारे, वाणिय संधारु सेण संवट्ठे।

लाउलियवतिय सेवग, जामाउगपंधिमादीसु ॥ ६४५॥

गायं द्वावप्पेतौ गमौ केषुचित् पुस्तकेषु पुनः संति तेज्विमोऽपि न संतिकेषु

प्रायः --

भा.३२४४ -- सज्झायट्ठा दप्पेण वा वि जाणंत केवि पच्छित्तं।

कारणगहियं तु विरु, धरंतगीएसु उज्झंति ॥ ६४६॥ ती

अद्धानणिग्गतादिकारणा जो तं णिरवेक्खो तालायरादिसु
कमुक्कमेण वा वाहिं अंतो, विट्ठाविट्ठविकप्पेण वा जो संजमणि-

रवेक्खो गेण्हति, सज्झायट्ठा दप्पेण वा, तत्थ जाणंतगे वि -

पच्छित्तं, जाणंतगो-गीयत्थो, किमुत अगीतस्येत्यर्थः। जं पुण

कारणे विधीय गहियं तं जति सत्त्वे गीयत्थो तो धरंति, ण -

परिट्ठवैति। अह गीयत्थमीसा अपरिणाममा य तो अणम्मि -

उक्करणे ल्ळे तं उज्झंति। एस वासासु गहणे विधी भणितो ॥ ६४६॥

भा.३२४५ -- अह अत्थिपदवियारो, चतुपाडिवगम्मि होति णिग्गयुणं । म
अहवा वि अणेतस्सा, आरोवण पुव्वणिदिदठा ॥ ६४७॥

भा.३२४६ -- पुण्णम्मि णिग्गयाणं, साहम्मि य सेतवज्जिण गहणं ।
संविग्गण सक्कोसं, इतरे गहियं पि गेण्हंति ॥ ६४८॥ मि
पुण्णेषु चउसु मासेसु पदवियारे विज्जंते अवस्सं चउपाडिवप
णिग्गंतव्वं, अणिग्गच्छंताणं चउलहुआ । णिग्गया साहम्मियसेतं -
वज्जेउं अण्णेषु गामणगरादिएसु उवकरणस्स गहणग्गगहणं करंति ।
३६ जे संविग्गा संभोगा ताणं जं सेतं सक्कोसजोयणपरिमाणं तं परिहरंति,
इयरे - पासत्थादिया तेहिं जत्थ सेते पज्जोसवियं तत्थ तेहिं गहिप
उवकरणं पच्छा संविग्गा गेण्हंति न दोषेत्थियं ॥ ६४८॥ इतरेसिं जं
सेतं तं दो मासे ण वज्जिज्जति, इमेण कारणेण --

भा.३२४७ -- वासासु वि गेण्हंती, णेव य णियमेण इतरे विहरंति ।
तेहि तु सुद्धमसुद्धे, गहिते जं सेसगं कप्पे ॥ ६४९॥
पासत्थादी वासासु वि उवकरणं गेण्हंति, य य चउपाडि-
वप पुण्णे णियमा विहरंति, तेण कारणेण तेहिं सुद्धे असुद्धे वा उवकरणे
गहिते जं सेसगं सुद्धगा पयच्छंति तं सव्वं संविग्गाण कप्पति धेनुं ।
॥ ६४९॥ सपरक्खेत्तेसु इमो परिहारकालो --

भा.३२४८ -- सक्खेत्ते परसेत्ते, दो मासे परिहरिउ गेण्हंति ।
जं कारणं ण णिग्गय, तं पि वहिं सोसियं जाणे ॥ ६५०॥
दो मासे परिहरिउ ततियमासे गेण्हंति । अहवा चउपाडिवप
कारणे ण णिग्गया उवकरणावेक्खं जावतियं कालं अणुवासं वसंति तं
३७ गणेज्ज सुद्धेत्ते पि व्हेत्ता बाहिरज्जोसियं - अपिपतमित्थियं ॥ ६५०॥ चउपाडिवप
इमेहिं कारणेहिं ण णिग्गया --

भा.३२४९ -- विक्खल्लवास असिवा तिएसु जेति कारणेसु गेण्हंति । उ ण जेति
३८ गहिं कारणेसु उण जेति (आ०)
विक्खल्लवास पंथा, वासं वा णोवरमते, वाहिं वा असिब-
ओमवुक्किमक्खादिया, एवमादिकारणेहिं ण णिग्गया, तत्थ दोसु
मासेसु अपुण्णेज्जति कोत्ति वत्थाणि देज्ज ते पडिसेहेत्ता । जाहे
दो मासा पुण्णा भवंति ताहे गेण्हंति । ६५१॥ कम्हा दोसु मासेसु
पुण्णेषु वत्थग्गहणं कज्जति ? अतोच्यते --

भा.३२५० -- भावो तु णिग्गए सिं, वोच्छिज्जति दैति वा वि अण्णत्स ।
अत्तदंति व ताहं, एमेव य कारणमपिंते ॥ ६५२॥
जे इह सेते वासावासं ठिता तेसिं वत्थे दाहामो त्ति सुद्धयाप
जो भावो सो णिग्गएसु साहसु वोच्छिज्जति । साहूण वा जे वत्था
संकप्पिता ते अण्णसाधूणं अण्णपासंइत्थाप वा दैति । अप्पणा वा -
“अत्तदं” ति- परिधुंजति वा । चउपाडिवप कारणतो अपिंतेसु अणुवासं
वसंतेसु अणेण्हंतेसु य एमेव भाववोच्छेदो भवति ॥ ६५२॥ अपुण्णेषु वि
दो- मासेसु कारणे गहणं कज्जति । के य ते कारणा ? इमे -- करेज्ज

भा.३२५१ -- बालःसहउद्धतरंत समगसेहाउलम्मि गच्छम्मि ।
सीयं अविसहमाणे, गेण्हंति इमाए जयणाए ॥ ६५४॥
१ भयंकरं असद्व अशक्तिष्ठः, अतरंतो गिलाणो, लल्लकं वा सीतं पडंतं

ण सहंति, एवमाविषहि कारणेहिं दोहिं मासेहिं अपुण्णेहिं इमाप
जयणाए गेण्हंति ॥ ६५४ ॥

भा. ३२५२ -- पंचूणे दोमासे, दसदीवसूणे दिवइदमासं वा ।

दसपंचहियं मासं, पणवीसदिणे व वीसं वा ॥ ६५५ ॥

भा. ३२५३ -- पणपरस दस व पंच व, दिणाणि परिहरिय गेण्ह एक्कं वा ।

अहवा एक्केक्काविणं, अणदिठ दिणाण आरब्भ ॥ ६५६ ॥

दो मासा पोसपुण्णिमाए पुरंति । जत्थ वासं ठिता तत्थ
उत्सग्गेण माहवहुलपडिवयाए तत्थ ग्गहणं कायळ्वं । कारणं अणा-
गाढं गाढतरं अवेक्सिऊण ओमंथगपणगपरिहाणीए गहणं कायळ्वं । एणं
वा चउपाडिळ्वए एगविणं परिहरेत्ता गेण्हंति । अहवा जत्थ वासं
ठिता तत्थ चउपाडिवयादिणादारब्भ सदिट्ठदिणा वत्थग्गहणं -
कायळ्वं । कारणे पुण ओमंथगपरिहाणीए अणसदिठं दिणारब्भ एक्केक्क-
परिहाणीए जावकत्तियपोष्णिमपाडिवयं एक्कं परिहरिय गेण्हंति ।
वासावासं जत्थ ठिता तत्थे सा विधी भणित्ता । ६५५ ॥ ६५६ ॥ उडु-
वद्धियमासकप्पं ठिता तत्थिमा विधी --

भा. ३२५४ -- वित्ति ए वि समोसरणे, मासा उक्कोसगा डुवे हौंति ।

ओमंथगपरिहाणी, य पंच पंचेण य जहण्णे ॥ ६५७ ॥

उडुवद्धियमासकप्पो सळ्वो वित्तियसमोसरणं पण्णति, तत्थ
वि उक्कोसेणं दो मासा परिहरियळ्वं, कारणे ओमंथगपणगेगविण-
परिहाणी पूर्ववत्, पणगपरिहाणीए पणं जहणं, एगविणपरिहाणीए
एगविणो जहणो, तं परिहरिय गेण्हंति ॥ ६५७ ॥ एसेवऽन्त्योवस्सान-
गाहाए -- मन्त्राति

भा. ३२५५ -- अपरिहरंतस्सेते, दोसा ते चेव कारणे गहणं ।

वालुडुडाले गच्छे असति दस पंच एक्को य ॥ ६५८ ॥

उडुवद्धियसेते एते दोमासे अपरिहरंतस्स जे वासासेते दोसा सा
भणित्ता ते चेव भवंति । उडुवद्धियसेते वालादिकारणेहिं, असति वा
उक्करणस्स, ओमंथगपरिहाणीए जहणपदसे दस पंच वा एणं वा -
दिणं परिहरिया गेण्हंति ॥ ६५८ ॥ परक्सेते संविग्गसंति ए दोहिं
मासेहिं पुण्णेहिं उवरिं जहण्णे पंचहि य दिणेहिं सेत्ति एहिं उक्कर-
णे अगहि ए अण्णेसिंहि ण कप्पति किं चि धेजुं । जो गेण्हति तस्सिमो
दोसो --

भा. ३२५६ -- कारणाणुपालगाणं, भगवतो आणं पडिच्छमाणानं ।

जो अंतरा उ गेण्हति, तट्ठाणारोवणमवत्तं ॥ ६५९ ॥

कारणं क्रिया, पिंडविसोहियादिया ।

"पिंडस्स जा विसोही" गाहा --

पुठवरिसीहिं पालियं जे पच्छा पालयंति ते करणाणुपालया ।

भगवतो वद्धमाणस्स आणं पडिच्छति, यथा भगवता उक्त्तं - अमि-

लाज्यादिपदार्थप्ररूपणा तथा प्रतिपत्त्या आसाप्रतिपत्त्या भवति ।

परिसुणुत्ताणं साहूणं अंतराऽगृहीते उक्करणे जो गेण्हति साहू

तस्स पडिच्छंते तट्ठाणारोवणा-चारम्मासुक्कोसे, मासियमज्जे य,

पंच जहण्णे, भगवया अणुणायं ति- अदत्तादानं भवति ॥ ६५९ ॥

नमिहाया

भा. ३२५७ -- उवरिं पंच अपुण्णे, गहणमदत्तं गतं सि गिण्हंति ।

आणापुच्छा दुपुच्छा, तं पुण्णे गतं सि गेण्हंति ॥ ६६०॥

परसेते दोण्ह मासाणं उवरिं पंचसु दिण्डे अपुण्णेषु जति -
गेण्हति तत्थ वि तदुठानारोवणमदत्तं भवति । अह जाणंति णिस्संविद्धं
सेत्तामिणो परविदेसं गतां तो दो मासावरे पंचदिणेषु गेण्हंति, ^अ वि
सेत्तिपहिं वत्थग्गहणं कयं ण कयं ति अणापुच्छा । दुपुच्छा इमा -

भा. ३२५८ -- गोवालवच्छवाला, कांसगआरस वालवुद्धा य ।

१. कृषिवल अवधी विही उ सावग, महतरधुवकम्मि लिंगत्था ॥ ६६१॥

जे गोसे णिग्गयाते पदोसे पविंसति, ते पुच्छंति गोवाल-
मादिप किं समणेहिं वत्थग्गहणं कतं ण कंतंति । एसा अवधिपुच्छा । इत्ता

विहितुच्छा - सावगादिया धुवकम्मलीहकारो रहकारो कुंभकारो तंभुकारो य
पंचविधपुच्छाप णाणं वत्थाविग्गहणं करंति वा ण वा । पुच्छिप वा
सयं वा परदेसगए णाणं दोमासासु अपुण्णेषु गेण्हंति । परसेत- से
ग्गहणे इमा विधी --

भा. ३२५९ -- उत्पप्पणकारणे गंतुं पुच्छिणं तेहि दिण्ण गेण्हंति ।

तेसागतेसु सुद्धे, जत्तियं सेस अग्गहणं ॥ ६६२॥

केह आयरिया वहुवालवुद्धसेहादिया, ताण वत्थग्गहणकारणे
उत्पप्पणे य ससेते य वत्थासतो ते परसेतेवत्थग्गहणं कारकामा गंतुं
सेत्तामिप पुच्छंति, तेहिं अब्भपुण्णायं जत्तियं जप्पमाणं वा, तत्तियं
तप्पमाणं गेण्हंति, अतिरिस्सं ण गेण्हंति । विहिपुच्छाप पुच्छिते
असुद्धा सुद्धभावेण सुद्धे गहिते उवकरणे जति ते पुच्छवत्सेत्तिया सुद्धा आगच्छेज्ज
तो जं गहियं तं समप्पेति, सेसस्स य अग्गहणं ॥ ६६२॥ कं पुण
सेत्तियाण सुद्धासुद्धागमो भवति ? अतो मण्णति --

भा. ३२६० -- ज पडिबग्गंति गिलाणं, ओसउहेदूहि जहव कज्जेहिं ।

एपहिं हंति सुद्धा, अह संसडिपयादि तह वेव ॥ ६६३॥

सेत्तिया पुण्णेषु वि दोसु मासेसु णो आदता, इनेहिं कारणेहिं
गिलाणं पडिजग्गमाणा, गिलाअस्स वा ओसहगहणं संपिठित्ता, पेटे
अहवा कुलगणसंयक्कजेण वा वावडा, एवमादिपहिं कारणेहिं अणैता
सुद्धा । अह संसडिणिमित्तं ठित्ता, वड्याहसु वा पडिवज्जंतमागता,
तो जं सेत्तिपहिं गहियं गहियमेव, ण पुच्छवत्सेत्तियाण देति, सेसं पि
गिण्हंति ॥ ६६३॥ इमे विमुद्धकारणा --

भा. ३२६१ -- तेणभवसावयमया वासेणहं य वा विमुद्धाणं ।

दायव्वमद्वैताणं, चउरुसु तिपिहं व पदं वा ॥ ६६४॥

पुच्छं कंठं । जं गहियं तं दायव्वं । अह य दैति तो चउरुहं ।

१. भा. ६६० उवकरणणिप्पणं वा तिपिधं पदं अयक्कतं वा भवति ॥ ६६०॥ "तं
पुण्णे गयं ति गिण्हति" अस्य व्याख्या --

भा. ३२६२ -- परदेसगए णाणं, सणं व सेज्जापरे धं पुच्छिणं । अं ठां च

गेण्हंति असदभावा, पुण्णेषु दोसु मासेसु ॥ ६६५॥

कंठा ॥ ६६५॥ अवधावतो गेहेज्जा, ण सेज्ज वा --

भा. ३२६३ -- वितियपयमणाभोगे, सुद्धा देता अदेतं सुग्गा उ ।

आरुट्टिया गिलाणा-दि जत्तियं सेस अग्गहणं ॥ ६६६॥

सैन्धवाजं दंतो लुप्यते।
अदंताण चउगुणा

याण

• किं एतस्य साधु आशिणो'ति अपामोगा परसेते गेणहेज्ज,
पच्छा याप तं दायठवं। अह ष दंति तो चउगुणं। उवकरणणिप्फणं
वा । आउटिट्ठं वा गिलाणस्स जतिपण कज्जं तं गेणहंति, सेस- जेत्तिपुण
मतिरित्ते(ण)गेणहंतीत्यर्थः ॥ ६६६ ॥

॥ इति विसेसपिसीहवुण्णीप दसमओ उद्धेसो
समत्तो । मंगलं महाश्वीः ॥

-----xox-----